

pál györgy₃₄

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A Szentlélek és a Golgota. — Dr. Városi István: Ti vagytok a föld sava . . . — „Igy szólt az Úr.“ — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — P. Virágh Andor S. J.: A lelki élet abc-je. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: E jelben győzünk! — Gologi Lajos S. J.: Engesztelő szentóra. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

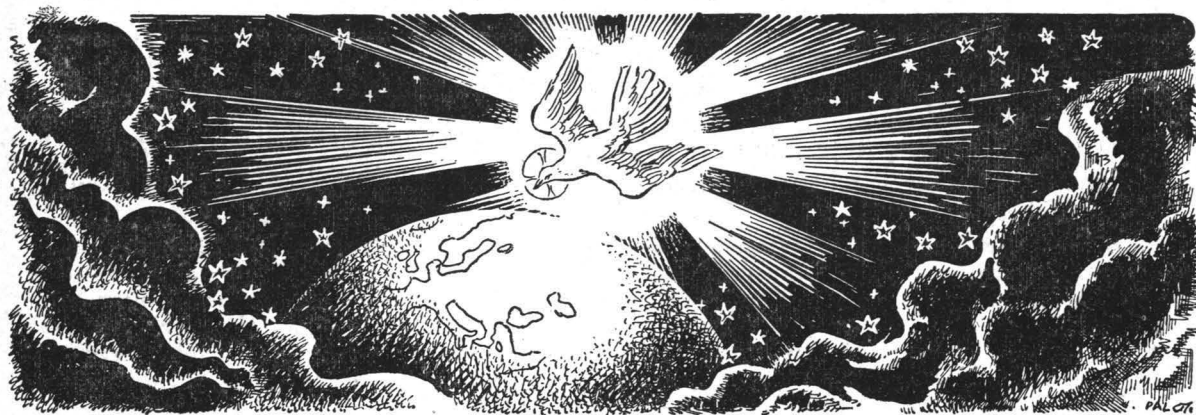
Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Az UTUNK-nak évről-évre megújuló célkitűzése és munkaprogramja egyetlen szóba foglalható össze: istenközelség.

Közelebb az élő Istenhez! Ezt a nagy vágyat, ezt a nagy igényeket támasztó hitet mint éles szántóvasat akarom elmélyíteni lelkemnek földjébe, hogy termékeny hantokat forgasson, tökéletesebb, Istennek tetszőbb barázdákat vágjon, hogy egyre többet, jobbat szomjúhozó lelkülettel, nagy érzelmekkel fogadhassam ebben a munkaévben is az Isten kegyelmének lelkembe pazar bőséggel szórt arany-magvait. Közelebb jutok az Istenhez, ha ezt az odaadó és hűséges szolgálatot igénylő életfeladatot célnak és kötelességnek ismerve, több igazsággal akarok töltekezni, mélységesebben akarok érezni, állhatatosabban cselekedni, hogy tökéletesebben tudjak egybeforrni az én Urammal, Istenemmel. Közelebb Istenhez! Mit is jelent ez? Azt, hogy én találkozni akarok az én Istenemmel. Mikor? Életutam végén is, de már itt, e földi életúton is. De hol? A nagy igazságok, az Evangélium gondolatainak verőfényében. Több lesz bennem a fény, a napsugár, a világosság, több az istenszeretet, igazságosság, jóság, az erő, az egység, a teljes odaadás, a nagy céllal: Istennel való egybeforrás, ha lelkem öntudatának ajtaját kinyitom; ha magamat és az Urat jobban megismerem, saját gyarlóságomat mélyen átérezve, a saját lelkem igényeit jól megértve az Istennel négy szemközt maradok, önmagamban Feléje fordulok, érzelmeimmel Hozzá tapadok, kegyelmével szikrából lánggá, melegítő, világosságot árasztó fénné változom.

Ebben a lélek erőinek kifejlődését célzó, az Isten közelségét biztosító nehéz munkában akar segítségünkre lenni az

Utunk, mikor biztos ismerettel rendelkező, tapasztalt lelkivezetők útmutatása nyomán — baráti közösségbe gyűjtve Barátainak és Olvasóinak kedves táborát — az isteni értékek keresésére, az istenközelség és az Istennel való négy szemközti baráti találkozás szűk ösvényére, az örök életbe ívelő diadalmas életútra állítja őket. Adja az Isten kegyelme, hogy ebben a munkaévben is sokat tudjunk tenni Isten dicsőségére, a magunk és felebarátaink lelke üdvére kis lapunknak a Lélek tüzétől ihletett, a sok léleksugárzó erőt egy általános nagy lelki megújulás eredőjévé érvényesítő cikkein, magunkat és másokat sok szépre, nemesre és jóra indító írásain át! Légy hát Te is apostoll! Vedd, olvasd és szeretettel ajánld, add át másoknak is az UTUNKAT, életutunkon az Isten felé törekvő lelkeknek eligazító vezércsillagát!

A Szentlélek és a Golgota

Irtai Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Szeptemberben, Isten fájdalmas Anyjának há-
vában a Golgota jelenete elevenedik meg lelkem-
ben.

A kereszt vértől áztatott fája, rajta a világ
Meváltója. Körötte a gyűlölet mozgatta, vesze-
delmesen hullámzó tömeg: a kárörvendők, a gú-
nyolódók, a csipkelődők, a fölényesen mosolygók
és a vérszomjasok tömege.

A véres, gyalultatlan Fa tövében áll a hűséges
asszonyok között Az, akinek liliomos testéből
sarjadt a megváltó Élet, az Istenember, Aki most
vívja haláltusáját és — immár csak percek kér-
dése — megtöri a gonosz hatalmát.

Áll a keresztfa tövében és szenved.

Ember soha így még nem szenvedett.

És nem is fog!

Nemcsak azért, mert csak egy megváltás van,
és a Golgota tragédiája nem ismétlődhet meg
többé, hanem azért is, mert ily tökéletes önfeláldo-
zásra, önátadásra és vértanúságra csak egy képes:
az a kiváltságos Teremtény, Akit az Atya Egy-
szülöttje szent embersége édesanyjává választott.

Sokan szenvedtek Krisztus keresztje árnyéká-
ban véres kínokat, de egyikük sem ütötte meg
Isten Anyja vértanúsága tökéletességének embe-
rileg felülmúlhatatlan mértékét.

Ezért nevezzük Isten boldogságos Anyját
a Vértanúk Királynőjének.

A Golgota felett a Lélek lebeg.

Isten szent Lelke, a Pneuma.

Ereje utat tör magának a magasságokból és
a vergődő kintől felszakított lelkek mélységeibe
hull, hogy csodát műveljen és megerősítse a
kereszt tövében álló hűséges kis embercsoportot
az emberfeletti szenvedés viharos órájában.

Mindenekelőtt Isten Anyja fájdalom gyötörte
lelkébe hull mint előlegezett pünkösdi tűz és azt
teszi a Golgota-szenvedés rettenetes körülményei-
nek megfelelően acélossá és erőssé.

A Szentlélek ezen munkája kimagasló pontja
mindannak, amit Isten Anyjáért, a szeplőtelen
Szűzért tett a kiválasztás órájától fogva.

Kimagasló pontja, mert a Szentlélek erre az
áldozatra készítette elő az évek során. Remekbe
faragta Isten Anyja kiváltságos lelkét, amely
dicsőséges hajléka volt és azt akarta, hogy ezen
összehasonlíthatatlan lélek minden erejét, értékét
és képességét a Golgotán, a kereszt tövében fejtsse
ki. Azt akarta, hogy ezen kifogyhatatlanul gazdag
lélek, amelyen oly büszkeséggel nyugodott az
Atya szeretetteljes pillantása, minden belső szép-
sége a Golgotán érvényesüljön és mint ilyen klasz-
szikus, vonzó és örök példája, eszményképe
legyen az Isten szentséges akarásával egyesült
emberi szenvedésnek.

Ezt akarta a Szentlélek és ezért lebegett a
Golgota felett.

Jegyese, a Szeplőtelen Szűz pedig érezte ezt
a jelenléte és erre támaszkodott, mikor a kereszt-
fa tövében hirtelen felszakadt előtte az emberiség
bűne feltépte örvény és szíve keservében sehol sem
talált megerősítő támaszt.

A Szentlélek erre a magasztos pillanatra
készítette elő egész életén keresztül a fájdalmas
Anyát!

Hogyan?

Elsősorban azért, hogy bevezette a próféták
könyveinek mélységes értelmébe és feltárta előtte
a világ Megváltója szenvedésteljes útját. Isten
Anyja a hagyomány szerint sokat foglalkozott a

szent könyvekkel serdülő leány korában és a Szentlélek kegyelmének világosságában, amelyben oly bőségesen részesült, megértette, hogy a Megváltó, akiről főleg a próféták oly részletesen nyilatkoztak, valóban a „fájdalmak férfia”, aki mint áldozati bárány semmisül meg a megváltás oltárán, a kereszten, hogy felnyissa a bukott emberiség számára az üdvösség kapuját.

Ebben a világosságban az összefüggéseket is meglátta és így tudta, hogy mi vár arra a kiváltságos nőre, aki „áldott az asszonyok között”, mert Isten „tekintetbe vette szolgálója alacsonyágát” és megtette Egyszülöttje, vagyis az isteni Ige szent emberségének szülőanyjává.

Idejében megtudta, hogy ő a kiválasztott. Ettől az áldott pillanattól fogva világosan állott előtte az út: Isten Anyja keresztútja. A Szentlélek most sem hagyta el. Végigvezette a magasba ívelő út egyes állomásain és fokozatosan beavatta a szenvedés nagy és termékeny művészetébe. Minden állomás, vagyis kimagasló esemény közelebb hozta a végsőhöz: a szenvedés mértékének beteljesüléséhez. Ugyanakkor mindjobban megerősítette, hogy amikor majd bekövetkezett a döntő pillanat és Krisztus lehajtja fejét a keresztfán, hogy visszaadja lelkét az Atyának, erős legyen és álljon a szegyenfa tövében, vagyis megállja helyét a viharban.

Isten Anyja kiváltságos lelkének gazdag és összehasonlíthatatlan szépsége itt, a Golgota magaslatán, és akkor, a Megváltás beteljesülése pillanatában bontakozott ki teljes egészében. Itt bizonyult be, hogy a fájdalmas Anya, akit ezen-

túl „boldognak hirdet minden nemzedék”, az isteni Lélek alkotásainak koronája: remekmű, melynek szépségét csak Isten, a kifogyhatatlan Alkotó tökéletessége múlja felül.

Imádságos lelkülettel kell most szeptemberben leborulnunk az örökké alkotó és megszentelő Szentlélek előtt, és szívünk mélyéből hálát adnunk azért, hogy remekművét nekünk szánta és így mennyei édesanyánkat tisztelhetjük benne.

Szeptemberben sokat gondolunk minderre és e szerint alakítjuk lovagias Mária-szolgálatunkat.

A Szentlélek szerepéről nem feledkezünk meg és a Golgota egyes jeleneteit, főleg Isten fájdalom sújtotta Anyját az ő tüzeiben, az ő világosságában látjuk.

A gyakorlati következtetést is levonjuk és a Szentlelket arra kérjük, cselekedjék velünk hasonlóképpen, vagyis ne tagadja meg tőlünk sem kegyelmi ajándékait, erősítsen meg és tegye lehetővé, hogy a szenvedés nehéz óráiban mi is hőiesen viselkedjünk és úgy szenvedjünk, hogy az üdvösségünkre, a lelkek javára és Isten dicsőségére váljunk.

Isten Anyját pedig, akinek hősi lelkülete teleragyogja fényességével az egész világot, arra kérjük, hogy legyen velünk a szenvedés óráiban, segítsen meg közbenjárásával, erősítsen meg példájával, ajándékozzon meg a hősiesség szellemével, hogy a nehéz és döntő percekben megálljuk helyünket a viharban és így bebizonyítsuk, hogy a fájdalmas Anya gyermekei vagyunk és mindenben az ő ragyogó példáját követjük.

Ti vagytok a föld sava . . .

Irtá: Dr. Városi István

A Hegyibeszéd nemcsak a nyolc boldogság ígéit mondja. Folytatása is van. És ez a néhány fejezetnyi szentírási szöveg különös hatással van ránk. Mélységbe visz és magasságokba lendít. Szegyenkezéssel tölt el és édes örömmel vigasztal. Nyugalmat ad és kikezdésekre sarkall. Olvasása közben nem érdekel a fórum. Sem a gazdasági kérdések, sem a politika fordulatai, sem az emberi bölcsesség silány foszlányai . . .

Ne felejtjük el, hogy az emberiség legnagyobbjai — papok és világiak egyaránt — legtöbbit éppen a Hegyibeszéddel foglalkoztak utolsó két évezredünk folyamán. Írásaikban, beszédeikben, megnyilatkozásaikban annyi hódolattal szóltak ezekről az ígérkről, mint talán a négy evangélium egyetlen más lapjáról sem.

Ime, néhány kiragadott példa . . .

Szent Agoston a Hegyibeszéd magyarázatát ezekkel a szavakkal kezdi: „Ha ezt a beszédet . . . valaki jámborul és józanul vizsgálja, azt hiszem, megtalálja benne mindazt, ami . . . a keresztény élet tökéletességéhez tartozik.” Bougaud, a nagy lavalai püspök egyenesen azt mondja a Hegyibeszéd nyitányáról, hogy: „Ezek (az ígék) ragadták ki a világot a barbárságból. Csak annyiban emelkedett fölvilágosodásra, amennyi-

ben azokat megértette.” Vagy olvassuk el *Papinének*, korunk egyik legforrongóbb lelkü emberének szavait. (Húsz évig volt ellensége Krisztusnak, míg végre megtért és akkor mintegy engesztelésül megírta Krisztus életét.) Azt mondja: „A *Hegyibeszéd a legfőbb jogcímünk az embereknek arra, hogy létezzenek . . . ha valamely felsőbb világból angyal szállna le hozzánk és megkérdezné: mi a legtöbbet érő s legdrágább kincsünk, tudásunk bizonyítéka . . . nem vezetnénk őt a hatalmas olajozott gépek elé, amelyekkel ostobán büszkélkedünk . . . hanem felajánlanánk neki a Hegyibeszédet, és azután, de csak azután, néhány száz kitépett lapját minden népek költőinek . . .”*

A nyolc boldogság felsorolása után Krisztus — látszólag minden különösebb logikai összefüggés nélkül — ezt az érdekes kijelentést teszi: „*Ti vagytok a föld sava; hogyha a só megromlik, mivel sóznak? Semmire sem való többé, hanem hogy kivetessék és eltapodtassék az emberektől.*” (Mt. 5, 13.)

Amde ha alaposan utánanézzünk a dolognak, észrevesszük, hogy e szavak nem pusztán dísítő elemek a Hegyibeszéd szövegében. Sőt. Nagyon is lényeges része annak. Mert Krisztus a nyolc boldogság ígéivel

nemcsak tanítást ád, hanem egyúttal figyelmeztet is minket és figyelmeztetését épp e hasonlat hangsúlyozza leginkább. A figyelmeztetés egyszerűbb mai nyelven körülbelül így hangzik: *Legyetek új emberek! Lelki-leg szegényekké! Szelidekké! Irgalmasokká! Tisztákká! És ha már új emberek vagytok, akkor legyetek olyanok az erkölcsi világban, mint a só az anyagi világban.* Mentsétek meg az embereket a lelki romlástól és rothadástól. Tegyétek izesekké és kedvesekké őket az Isten előtt. De ha magatok is romlottak maradtok, akkor mitsem értek. Éppúgy, mint a megromlott só...

Es ha még mindig nem értenénk, hogy mit kíván tőlünk Krisztus, akkor meg kell néznünk: miképpen valósította meg magát, amit tőlünk kíván. Mert Krisztus nem vándorkomédiás, aki királynak öltözik az emberek előtt, de egyetlen királyi gesztust sem ismer. Nem csengőhangú népvezér, aki elkialítja magát: előre!... — ő pedig leghátul kullog. Krisztus az Isten Fia, aki nemcsak megváltott, de tanított is és nemcsak tanított, de életével azt is megmutatta, hogy miképpen kell megvalósítanunk tanítását... *Ő lett először a föld sava, hogy nyomában mi is azzá lehessünk.*

Mirevaló a só?

Hiszen tudjuk. Megóvja ételünket a rothadástól. De arra is való, hogy izetessé, fűszeressé tegye azokat. És mit tett Krisztus a földdel, vagyis az emberiséggel?

Azt is tudjuk.

Kiragadta a halál, a bűn rothadásából. Mindazoknak, akik Őbenne hisznek, hatalmat adott, hogy Isten fiaivá legyenek és hogy az Isten szent szeme előtt a kegyelem szépségében állhassanak. És mert a bűnből kiragadott ember könnyen visszazuhan a bűnbe, azért állandó kegyelemeszközökről is gondoskodott az Úr, hogy újra meg újra megtérhessenek az elesettek.

Megtanít imádkozni.

Adja a gyónást.

Szerzi az Oltáriszentséget.

Kegyelmei szent záporával öntöz, hogy ellene állhassunk a kísértéseknek és erőt vehessünk a pokol, a világ, a romlott természet támadásain.

És nemcsak óvja lelkünket a rothadástól, hanem izetessé, fűszeressé is teszi az Isten előtt. Mit jelent ez? Néhány közönséges hasonlatot mondok. Erszényünk még nem nagy érték, ha nem rongyos és nem szennyes. Akkor lesz igazán értékes, ha arany csendül benne. Poharunk nem sokat ér, ha tiszta, de üres. Akkor lesz kívánatos az emberek előtt, ha színiültig töltjük jóféle borral... Valahogy a természetfölötti világban is így van a lélek. Nem elég, ha csupán a bűntől, a rothadástól óvjuk. Jöcselekedetek, erények, szolgálatok is kellene ahhoz, hogy a lélek igazán értékes, kívánatos legyen az Isten előtt. Mi azonban saját erőnkől nem vihetünk véghez semmiféle olyan jöcselekedetet, ami kedvessé tenne minket Isten előtt és amivel kiérdemelhetnénk a mennyországot. Ehhez Jézus érdemei és kegyelmei szükségesek. Ő maga mondja: *„En vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők; aki énbenem marad és én Őbenne, az sok gyümölcsöt terem; mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.”* (Jn. 15, 5.) Amint tehát a szőlőtő ereje nélkül elfonnyad a levél és éretlenek maradnak a fürtök, éppúgy a minket átjáró, bennünk ható, velünk maradó krisztusi kegyelem nélkül nem lesz gyümölcse lelkünknek. Erényeink fejletlenek, szolgálataink gyatrák lesznek. Várhat-e így ránk az örök élet boldogsága?

Nemcsak egy szép hasonlat szellemes kifejtése ez,

ó nem. Ez a legteljesebb valóság. Hiszen így tanít minket a trienti szent zsinat is...

Ime, Jézus a föld sava.

A lelkünket óvó, kedvessé és kívánatosná tevő Krisztus. *Jut-e eszünkbe néha, hogy kiáltunk Hozzá: Uram! a bűn rothadása már a lelkemig ér. Ments meg engem. Uram! én üres vagyok. Üres erszény és üres pohár. Éretlen fürt vagyok. Éretlen ág és hervadó levél vagyok. Adj kegyelmet, hogy Isten előtt is kedves jótetteim legyenek. Hogy kegyelemmel ékes erszény, túlcsurranó pohár lehessen. Egészséges ág, duzzadó levél, mosolygó fürt akarok lenni az isteni tőn... Vagyis tevékeny, boldog keresztény. Nálad nélkül semmit se tehetek és semmi se lehetek...*

Példát adott az Úr, azután kinyilvánította akaratát is: mindazok, kiket Ő kiválasztott a keresztény életre, a föld savává legyenek! *Ovjanak meg másokat a rothadástól és legyenek rajta, hogy növekedjék az Isten dicsősége! Vagyis hogy minél izesebbek és értékesebbek legyenek Isten előtt!*

Ó, nézzünk csak körül.

A keresztvíz által keresztényekké lettünk. Amde nehéz dolog keresztényeknek megmaradnunk. A kicsiny szalvia is elkallódik, ha nem gondozzák. Megöli a gaz és a forróság. Kereszténységünk is elkallódik, ha nem fordítunk rá gondot. Hiszen az élet forrósága és a gonoszlélek rossz indulata veszik körül... A föld sava lesz hát mindaz, aki a keresztény lélekkel törődik.

Só az édesanya, midőn kicsinyeit imára tanítja. *Só az édesapa,* midőn gyermekei remegő arcán észreveszi a veszedelmet és gátat emel a gonoszág diadalának. *Só a tanító és tanár,* ha növendékei elboruló szeméből kiolvassa az élet fekete fenyegetéseit. *Só a bányamunkás és adótsízt, a fűszeres és a favágó,* egy szóval minden jóindulatú keresztény, aki gondol felebarátjával és annak testi-lelki javát előmozdítani törekszik, ahogy éppen tudja. A föld izes savává lett a fiatal katonatiszt, aki a mult évben komoly küzdelemmel irtogatta falusi bakáiból a káromkodás szörnyű betegségét.

A föld savává kell lennem magamnak is. Krisztus akarja ezt és én nem tehetek ki a sürgető isteni akarat elől...

A lélek sója erősebb, mint az anyagi só, amelyet *Szlatinán* vagy *Erdély* hegyeiben ásnak. Izesebb, mint az *Adria* kék hullámaiból párolt hófehér só. A földből ázott só megóvja ételünket a rothadástól, de az egyszer már megromlott ételt nem tudja ismét izessé tenni. A lélek sava azonban segíteni tud más lelkek romlásán is. Nézzétek a romlott *Agoston* rétort. *Ambrus* püspök szentté izesítette lelke savával. Nézzétek... igen... nézzétek *Stefánát*, ezt a francia kálmínista leányt, aki megvetése jeleül katolikus szenteltvíztartóban mossa meg kezét és különös örömet leli, ha gúnyolódhatik az úrnapi körmenetek babonáján. Aztán jön egy katolikus barátónő. *Stefána* hamarosan az orsolyiták rendjébe lép és másokat is Krisztushoz térít, Rómához vezet az egykori kálmínista. Az Egyház boldoggá avatta, mert egy lélek sava megmentette a lelkét és maga is a föld savává lett...

Nézzétek a mai kor nagy konvertitáit. *Huysmans*-t, *Sigrid Undsed*-et és a többiekét. Nézzetek körül *Buda-pest*en, *Győrben*, *Kolozsvárt*on. Nézzetek körül *New-York* forgatagában, *Amszterdam* emlékeiben, *Stockholm* hűvös szigetpartjain. Hány embert látunk, akik valamikor istentelenek, gonoszak, hitványak voltak és ma az Isten kedves gyermekeinek érzik magukat. Talál-

koztak valahol valakivel, aki által meghintette őket az Úr sava, a megtérés kegyelme.

Hordozzuk az Isten kegyelmét mi is. Sózzuk a világot Krisztus hófehér savával.

Adjunk imát.

Adjunk jópéldát.

Adjunk figyelmeztetést.

És ha Krisztus még a pohár vizet is megjutalmazza, mennyivel inkább szereti azokat, akik lelkeket nyernek számára? A kis U-naszádok büszkén futnak a hazai kikötők felé és orrukon egyre növekszik a szám: a legyőzött ellenséges hajók száma. Micsoda ujjongás vár a kikötőkben rájuk. Vajjon micsoda ujjongással fogadnak egykor Isten angyalai, ha egyre nagyobb és egyre tüzeesebb lelkünkön a szám: megtérített embertársaink száma?

Gondoljuk meg azonban Krisztus szigorú szavait is. *„Ti vagytok a föld sava”* — mondja. De nyomban hozzát teszi: *„hogya ha a só megromlik, mivel sóznak? Semmire sem való többé, hanem hogy kivettessék és eltapodtassék az emberektől”*. Ezek a súlyos szavak azokra vonatkoznak, akiket Krisztus kiválasztott és akik által másokat is ki akar választani, de akik elfeledkeztek erről a krisztusi hivatásról. Mivé lesz a keresztény, aki nem törődik többé Istennel? Minek

nevezzük közöttünk, aki ízetlen, hanyag, bűnös, akár a megromlott só? Micsoda hasznát veszi Egyházunk az ilyennek? *Lélekmentésre hivatott és lélekvesztésben leli örömét...*

Ha egy világi pap vagy szerzetes megfélekedzik magáról és nem éli az evangéliumot Krisztus szándéka szerint, az emberek milyen könnyen megítélik. Körülöntik a pletyka, a gúny, a megszólás özönével. És nem gondolnak arra, hogy *Krisztus nemcsak papjaitól, de mindenegyes kereszténytől is megkívánja az evangélium megélését*. Ha az a másik, akit a föld savává rendelt Krisztus, megromlik és semmi másra nem való többé, mint hogy eltapodtassék az emberek által, fájdalmas dolog, szomorú veszteség. De elítéléssel nem segítünk rajta. Istené az ítélet. Inkább arra vigyázzunk, hogy mi magunk is ne legyünk romlott sava a földnek. Ne legyünk ténfergő és lézengő keresztények, semmitérő gíz-gazok. Mert akkor elzúg fölöttünk az élet és elsöpör bennünket, hogy helyünkbe új emberek lépjenek, akik megértik az Úr szavát és valóban a föld romlatlan savává lesznek...

Valahányszor izes só érinti ajkamat, eszembe jut fölséges hivatásom. Szent Ferenc lelkendezésével üdvözlöm benne ásványtestvéreimet és azt súgom neki: *figyelmeztess nap-nap után, mert hozzád hasonlóvá kell lennem a lélek világában...*

„Igy szólott az Úr“

MÓZES KÜLDETÉSE. Izrael népe Gesszen földjén fejlődik ki és sokasodik el. A föld különleges fekvése, azután az egyiptomiak viselkedése az ázsiai származású népekkel szemben biztosítja számára, hogy zavartalanul sokasodjék. De az Isten terveiben elérkezett az az idő, hogy most önálló haza után nézzen, hogy visszatérjen arra a földre, melyet Ábrahámnak ígért. Erre a munkára az Istennek vezérégyéniségre van szüksége, s ezt a vezért megtalálja Mózesben. Úgy intéz mindent, hogy Mózes ne a saját erejére és tudására hivatkozzék, hanem érezze, hogy mindenesztül az Istentől van, az Isten kegyelme cselekszik benne és általa. Már születésének a körülményeit is úgy intézi, hogy az Isten kegyelméből kapja meg újra az életet, hisz életéről még szülei is lemondtak. A fáraó leánya gyermekévé fogadja. Hogy a magas nevelésben el ne feledkezzék eredetéről, anyját adja mellé, aki belé önti a faja iránti nagy szeretetet, mely még gyilkosságba is belekergeti. Az előkelő egyiptomi ifjú, a fáraói udvar kegyeltje — mert mire egyébre magyarázható az Apostolok cselekedetének leírása: „hatalmas volt beszédben és cselekedetben” (7, 22.) — menekülni volt kénytelen. Az előkelő ifjú negyven

éven keresztül juhokat őriz Madián földjén. A pusztában eltöltött évek a magány termékeny éveit voltak számára, lelke itt formálódott és alakult kemény, rettenthetetlen vezérré, aki az Istenért képes visszamenni Egyiptomba és onnét Izrael fiait kihozni. Szembeszáll a fáraóval, szembeszáll népével, csakhogy Isten akaratát teljesítse. Az ő nevéhez fűződik Izraelnek néppé alakulása. Az egyiptomiak körében már eléggé kiművelődött és elszaporodott a nép, de szerves köteléknek még híjával volt. Ezt a köteléket Mózes által adja meg az Isten. És ettől kezdve a kinyilatkoztatás története egybefűződik ennek a népnek a történetével. Ennek a népnek kell adnia a Megváltót, akit mégsem fogad el. Történetében látjuk, hogy története ugyanolyan hullámszakaszon megy keresztül, aminő vallásos élete, s mikor aztán végleg elveti magát az Isten földi gondolatainak a legnagyobbikát, a Megváltót, az Isten is elveti magát ezt a népet, mely azóta jár és kel hazátlanul. Ennek a népnek a vezérévé teszi meg Isten Mózes, és neki kell igába törni és Isten népévé nevelni ezt a népet. Ennek a feladatnak a teljesítésében rejlik Mózes küldetése.

Részlet dr. Kosztolányi: „Igy szólott az Úr” című októberben megjelenő könyvéből.

Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Szent Pál apostol
(2 (3?) — 67. Kr. u.)

Szent Pál imaélete.*

Régi mondás, hogy az ember akkor legszebb és a legigazibb, amikor imádkozik. Miért? Mert mikor az ember imádkozik, akkor úgy mutatkozik be Istennek, amilyen valóságban. Aki még akkor is kettős arcú, mikor imádkozik, az csakugyan színházat játszik a legszentebb dolgokban, mint a farizeus tette az Úr Jézus pompás parabolájában.

Miért is a szabad imaszövegek az emberi léleknek kitűnő és megbízható tükröképei. Csakugyan, te olyan vagy, amilyenek a szivedből fakadó, forrászó imádságaid.

Mivel pedig Szent Pál levelei nem az okoskodó, hatást vadászó író művei, hanem tollbamondások, amelyek az apostol lelkének vulkanikus tüzeiben formálódtak, azért az e levelekben szőtt imaszövegei lelke, jelleme egész mélységének visszatükröződései.

Érdemes volna ezeket az imaszövegeket mondatról-mondatra elemezni, hogy megsejtsük, minő gazdagsága rejlik azokban a teológiái és nevezetesen aszketikus kincseknek. Így be is hatolnánk e nagyszerű léleknek legtitkosabb szentélyébe.

Hogy csak egyet említsünk, olvassuk csak azt a szöveget, amelyet az Egyház Jézus Szíve ünnepén és első-pénteken olvastat:

Már a bevezetés is mily nagyszerű: „Nekem, az összes szentek közt a legkisebbnek jutott osztályrészlül a kegyelem: hirdetni a pogányok közt Krisztus felfoghatatlan gazdagságát és felvilágosítani mindenkit, miként vált valóra a titok, amely öröktől fogva el volt rejtve a mindeneget teremtő Istenben...”

Majd az imaszöveg következik: „Ez okból hajtom meg térdemet a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja előtt, akitől minden nemzetség nevét nyerte a mennyben és a földön: Adja meg nektek dicsőségének gazdagsága szerint, hogy megerősödjetek benső emberré az ő Lelke által, hogy Krisztus a hit által szívetekben lakjék s a szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyetek és föl tudjátok fogni az összes szentekkel együtt, mi a szélesség és hosszúság, a magasság és mélység és megismerhessétek Krisztus szeretetét is, mely meghaladja a megismerést és beteljetez Istennek egész teljességével.” (Ef. 3, 8—19.)

Vajjon nem látjuk-e ebből a fenséges imából, hogy mennyire mélyen hatolt az apostol az Úr Jézus Szíve titkába, mily mélységes, odaadó tisztelője volt annak?

Érdekes megjegyezni, hogy ezt a szöveget az apostol fogságában írta és általában a legtöbb imaszöveg éppen a fogságból küldött leveleiben található. Itt talán több ideje is volt imádkozni... A szenvedés is jó fa az ima tűzére. De meg ő akkor is csak apostol

volt s maradt. Nem mehet városról-városra téríteni, hát imádsággal igyekszik segíteni a lelkeket.

Bármily csábító is most már az apostoli levelek átböngészése, hogy a bennük foglalt többi imát is sorra vegyük és elemezzük, erre nincs idő s alkalom. Azért tehát a páli imáknak inkább csak keresztmetszetét adjuk, hogy így az apostolnak imaéletét megismerjük.

Hogy mennyire időszerű ez a téma, abból is ki-világlik, hogy ma annyit foglalkoznak vele, nemcsak a katolikus, hanem a protestáns írók is. Ebből is látszik, hogy Pál nem kerül le a napirendről és örökre modern és érdekes marad.

I.

Pál az imádság mestere.

Pál mestere az imának, éspedig úgy elméletben, mint gyakorlatban.

E. M. Arndt felveti a kérdést: Kicsoda a férfiú? És feleli: „Aki imádkozni tud és bízik Istenben, a mi Urunkban.” Ha ez így van, akkor a nemzetek apostola már csak ezért is a minden időknek egyik legnemesebb férfja. Bizonyos, hogy imádkozott Pál már megtérése előtt is. Hiszen imádságos népből és családból sarjadt. Azonban megtérése imaéletében is fordulópontot jelentett. Leomlott számára a fal, amely az őszövetségi embert Jahvétól elválasztá, lehányja magáról a farizeusi formásokat. Kitarulnak lelkének kapui és értelmén, akaratán keresztül új szellem árad be lelkébe.

Az a nevezetes damaszkuszi jelenés a farizeus Pál halálának s a krisztusi tanítvány születésének napja. Alig lehet radikálisabb fordulatot elgondolni, mint aminő Pál lelkületében megtérésekor végbement. Tisztán lélektani okokkal „Pál fordulása” alig magyarázható. Az isteni kegyelem csodájával állunk szemben.

Minket azonban ezúttal csak az a változás érdekel, amely Pál megtérésekor *imaéletében* ment végbe.

A nagy Krisztus-üldöző most már nem tud Krisztustól szabadulni. Amint a másodpercnél töredéke elégséges, hogy az érzékeny lemezre a képet rögzítse, így mélyedt lelkébe az apostolnak a krisztusi kép.

Megtéréseig makacsul és szinte hősiesen védte saját meggyőződésének várát. Ime, most meghódol és gyors elhatározással a győzőnek szolgálatába áll.

„Uram! mit akarsz, hogy cselekedjem?” (Ap. Csel. 9, 6.)

Az isteni Kyriosnak büvkörébe került. Bevallja magáról:

„Krisztus magához ragadott engem!” (Fil. 3, 12.)

„Krisztus foglya lettem.” (Ef. 3, 1.)

„Mert az Isten, aki azt mondotta, hogy a sötétségből világosság ragyogjon, maga támasztott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán” — írja a korinthusiaknak. (II. 4, 6.)

Ezt a nagy átalakulást, ezt a nagy, eddig nem is sejtett világosságot annak köszönheti, mert kimondta azt a nagy szót:

* Dr. Ketter Péter után szabadon. Quartalschrift 1938.

„Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? ...”

Ez a nagy fordulópont, ez a nagy probléma mindenkinél, örökre. De ne riadjunk vissza! Ime, Pált sem törte össze, nem semmisítette meg ez a nagy elhatározás, hanem miközben a testi ember szemét megvakította, megnyitotta a lelki, a krisztusi ember szemét s azt az embert, aki már természete szerint is utálta a félmegoldásokat, most annyira megerősítette, hogy fel merete venni Krisztusért a csatát akár az egész világgal. Amde a nagy átalakulás — mondhatjuk — az ima műtermében, kohójában ment végbe.

Mikor Ananiás Jézus felszólítására csak szabódva kereste fel a damaszkuszi „Egyenes utcában” „az üldözőt” — nagyon értjük. Amde az Úr ime, mivel is nyugtatja meg? Menj csak nyugodtan, mert ime, az eddigi üldöző most már „imádkozik”. Ez a nagy változás kulcsa. Mily kár, hogy Pál sohasem árult el semmit erről a három damaszkuszi imanapról. De az Úr Jézusnak utalása erre az imára megsejteti velünk, hogy ennek a hosszas imának mily nagy jelentősége volt az ő belső átalakulására ...

II.

A keresztény ima örök mintája.

Pál megadta nekünk a keresztény ima örök alapmintáját. Azt látjuk nála, hogy ő általában mindig imájában az *Atyához* fordul. Krisztus is erre tanított minket és az Egyház is így jár el. A szentmise, maga a legfőbb, legistenibb ima az *Atyához* van intézve.

De ami különösen kereszténnyé teszi a Pál imáját, az, hogy sohasem fordul az *Atyához* a nagy közvetítőnek, *Krisztusnak* mellözésével, ő *Jézus nevében* imádkozik és cselekszik mindent.

Ez nemcsak annyit jelent, hogy imáiban Jézus parancsából jár el, és Jézus érdemeire hivatkozik, hanem annyit, hogy ő *Jézussal* mintegy örökös életközösségben él és marad.

Ezt a közösséget pedig a Szentlélek eszközi bennünk.

Pál nagyon jól tudja, hogy Isten örök tervei szerint a Szentléleknek kell megszentelésünk művében és így imaéletünkben is a főszerepet vinnie, úgyhogy nélküle még Jézusba sem kapaszkodhatunk, kapcsolódhatunk, sőt nála nélkül még Jézus nevét sem tudjuk Istennek tetszően kimondani. (I Kor. 12, 3.)

Pál tudja, és pedig tapasztalásból, hogy a Lélek van segítségére erőtlenségünknek, *mert nem tudjuk, miképp kell kérnünk, amit kérünk, de maga a Lélek jár közbe értünk szavakba nem foglalható sóhajtásokkal.* (Róm. 8, 26.)

Pál tudja és hirdeti, hogy *„azok az Isten fiai, akiket a Lélek vezérel.”* (Róm. 8, 14.)

Azért mitsem kell félnünk, mikor az imában Istenhez fordulunk és hozzá közeledünk. Hiszen a Szentlélektől „vettük az örökbefogadás lelkét, amelyben azt kiáltjuk: „Abba” — Atyánk!” (Róm. 8, 15.)

Mily végtelenül gyengéd ez a kép, amelyet az Apostol itt a mi istengyermekegünkről fest, amelynek oly óriási jelentősége van úgy az Apostol imaéletében, mint a miénkben. Amint az édesanya karjára veszi gyermekét és tanítgatja, és legnagyobb gyönyörűségére van, amikor az először gagyogja: az „Aba” — „apa” szót, így a mi legegyszerűbb, szinte dadogászerű imánk, amelyet a Szentlélek segítségével végzünk, végtelenül kedves a mennyei Atya előtt.

Ez a gyengéd bizalmasság lengi át Pálnak egész imaéletét.

Pedig neki sem volt ám mindig öröm és élvezet az ima. Bár az tartotta fenn, de nem mindig vigasztalta. Érdekes megfigyelni a nagy apostol életében az imavígasz és az imában való vigasztalanság állandó hullámzását is. Itt-ott Isten bizalmasan szólott hozzá és élenken átérezte vele, hogy nem kell félnie.

Itt-ott elárasztotta a menny előízé, de aztán talán évekre behomályosodott minden. És érdekes, hogy ilyenkor ő is, ahogy a misztikusoknál nem ritkaság, mintha felejtene, hogy már *mit* kapott eddig Istentől és *minő* biztosítékait bírja az ő kegyelmének.

Pál is tapasztalt igen keserű órákat, amelyekben az akadályok hegymagasságig tornyosultak s ő, a sas most mint szegény szárnyaszegett vergődött a porban.

De még nagyobb volt szorongása, mikor Efezusból Troaszon keresztül Makedóniába érkezett és nem találta ott munkatársát, Tituszt. „Nem volt akkor semmi nyugalma testünknek, hanem mindenféle szorongatást szenvedtünk, kívül harcok, belül félelem.” (II Kor. 7, 5.) Olyannyira, hogy mint híveinek panaszoja: „módfelett megterhelteztünk, erőnkön felül, úgyhogy még életünket is meguntuk”. (II Kor. 1, 8.)

Csak a nehézségek lezajlása után vált a súlyosan megpróbált Apostol előtt világossá az ilyen isteni látogatások értelme. Mikor már magunkat szinte veszve láttuk, akkor megértettük, hogy azért küldte reánk Isten mindezt, „hogy ne magunkban bizzunk, hanem Istenben, ki feltámasztja a halottakat (aki még a halottakat is fel tudja támasztani), Ő szabadított és szabadít meg minket oly nagy veszedelmekből és bizunk benne, hogy ezentúl is megszabadít”. (II Kor. 1, 9. 10.) És érdekes, hogy az Apostol, mikor a kétségbeesés szegélyéről ismét életkedvre és bizalomra ébred, ezt a nagy „ajándékot” a hívek érte végzett imájának tulajdonítja. (U. o.)

Egy másik, a mi saját imaéletünkre is fontos körülményt sem szabad itt figyelmen kívül hagynunk. Ime, Isten a nagy Apostolt, akinek élete egészen Krisztusba olvadt, akit maga a „választottság edényének” nevez, nem mindig hallgatta meg olyan értelemben, mint ő azt kérte. Nem hiába jövedőli meg róla Krisztus, hogy „Megmutatom, mennyit kell szenvednie az én nevéért.” (Ap. Csel. 9, 16.)

Azt a kínzó bajt, gyötrelmet, legyenek azok az ösztönösség rohamai vagy valami betegség, amit az apostol „a test tövisének” és „a sátán angyalának” nevez, Isten háromszoros buzgó imájára sem távolítja el, enyhíti meg.

A válasz mindig csak az: „Elég neked az én kegyelemem, mert az erő az erőtlenségben lesz teljessé.” (II Kor. 12, 8. 9.)

Emlékeztet ez az agonizáló Úr háromszoros imájára az Olajfák hegyén, amelyre szinte ugyanaz a felelet.

Amde, amint Urunk háromszoros imaostrom után, amelyet látszólag visszautasít az ég, mégis bátran és erővel lép a nyilvános küzdelem terére, úgy Pál is, ha vigaszt, enyhülést a szenvedésben nem is, de imája által erőt nyer a magasból, hogy hősiesen megállja helyét. Most már fenn hirdeti:

„Azért telik kedvem erőtlenségemben, a gyalázatban, a szükségben, az üldöztetésben, a Krisztusért való szorongatásban, mert mikor erőtlenségben vagyok, akkor vagyok hatalmas.” (II Kor. 12, 10.) Mert hiszen végső elemzésben mi is minden imádság, mint a saját gyengeségünk bevallása és Istentől való függésünk alázatos elismerése. (Folyt. köv.)

A lelki élet abc-je

Irtta: P. Virágh Andor S. J.

A) A sokféle út.

Titánok.

A lelki élet sokféle és mégis csak egyféle. Sokféle, mert minden lélek más és más, de egyféle, mert Krisztus csak egy utat jelölt meg: és ez a végcél, a mennyország.

Assiszi Szent Ferenc botjával ütögeti a virágok fejét és azt mondja: „Hallgassatok, testvérekéim, tudom, hogy nagy az Isten!” Aztán madaraknak prédikál, megszelídíti a vad farkast... Mintha örök május lengne az alakja körül. Szinte mindig érezzük az orgonavirágok illatát és a nagy vizek kék mosolygását. A tavasz szentje poétikus alak, igaz. De ő kemény szőrzsákba öltözött és a szegénység szikár alakja lett, akihez hozzásimultak a kövérre hizott nemes urak és elkezdtek szegyelni a sokfogásos ebédeket, a nyertő paripákat, a selymet és mindazt, amit egy szóval úgy mondhatunk: földi kényelem és gazdagság. Szent Ferenc alakján keresztül átömlik az a májusi levegő, amely Krisztus körül lengett, amikor a tóparton állt vagy a zöld réten prédikálta az ígét és megremegettette az emberek szívét valami csodás, tavaszi sejtéssel. De Szent Ferenc szikla is, felegyenesedik a lapályok fölé és megmutatja, hogy éppen azért tud visszaverődni rajta az ég ezernyi csillogása, mert nincsen rajta ezer földi cafrang: hanem csupasz. Leverte magáról a port és most csillog, mert az Isten kegyelmével lett gazdag.

Loyolai Ignác más vonásokat másolt le az evangéliumból. Katonás, szinte marcona tenyerével harcot hirdet a lutheri forradalom ellen, az engedelmisség acélból készült sisakját és mellvértjét rakja fiaira. Még a hallatára is lázad az emberi önérték és dühösen torpan neki a béklyóknak az emberi szabadság nevében, de csak addig, amíg nem látja, hogy az a legnagyobb szabadság, ha valaki az igazság útjain jár. Ez az út korlátot jelent, de ha valaki átugrik a korlátot: öngyilkos lesz, mert lent a hazugságok és tévedések örvénye tátong. Messziről sokszínű és csalóka, de lent a biztos halál vár. — És ez a kemény alak tudott nevetni. Kortársai csak úgy hívták, hogy a „nevető, sánta spanyol”. — És mégsem nevezhetjük a tavasz szentjének, bár telve volt a lelke tavaszi örömmel. Inkább kemény mellű ör, aki lehúzott fejjel figyel a téli vihart és felfogja két karjával, hogy ne érjen le az Isten ringó vetéseire és ne dermessze meg az emberek szívében az evangélium tavaszát.

Minden szentnek volt egy-két sajátos jellemvonása. Az isteni Gondviselés az egyiket is, másikat is olyan utakra indította, amelyek végén valami újszerű célt kellett elérni. Páli Szent Vince a szegények apostola lett, Szalézi Szent Ferenc a szelídség szentje, Szent Ágnes a szüzesség hőroza, aki 13 éves gyermekkezővel olyan magasra tudta felmutatni a liliomot, hogy 2000 év után is csak csodálattal tudjuk nézni.

És a sokféle szent mégis megegyezett valamiben: hőiesen szerette Krisztust, törvénye volt a mindenek fölé emelkedő szeretet. És abban is megegyeztek, hogy a hitből éltek és kegyelemmel éltek.

Krisztust sokféleképen lehet követni, de kell egy elindulás a mindennap embere számára. Olyan, amely jó annak is, aki a leprás telepre vágyódik, hogy fel-emésztődjék az önzetlen szeretet tüzében, de jó annak is, aki otthon, a családban akarja megszentelni magát.

A három szükséges dolog.

- Igen, lelki életet akarok élni!
- Tudod-e, mit akarsz?
- Tudod-e, kit akarsz követni?
- Igen, Krisztust!
- Tudod-e, milyen úton akarod követni?
- Igen, azon az úton, amelyen Ő járt.

Látod, az eszednek szüksége van még fényre, sok fényre, mert hihetetlen mélységeket és sok titkot rejt magában az az út, melyet Krisztus útjának nevezünk. Nem könnyű megtalálni pontosan azokat a módokat, melyek éppen a te lelkednek valók.

És természetes vaktság húz lefelé minket. Az emberi okosság. A természetes okosság. A testnek és földnek okossága, mely haszonleső és megalkuvó. A kereszt titka gyalázat volt a pogányok előtt, bolondság azok számára, akik a földön akarnak örök tanyát ütni és nem szeretnek a túlvilágra gondolni, és nehéz annak, aki vállán érzi a keresztet. De ha a hit szemével és a szentek okosságával nézed ezt a titkot, neked egészen mást mond. De hithez fény kell, az Isten kegyelmének fénye, hogy mindig tisztán tudj látni. Tisztán kell látnod a kereszt titkát is és a többi titkot is.

Szereted-e a naplementét a nagy hegyek mögött és a hajnalt, a vidám kacagást és azt, ha sikerül valami, amit szépen kiterveltél?

- Igen.
- Örülsz-e, ha béke van szívedben vagy nagy tűz, amely újjá akar alakítani mindent a világon?
- Igen..
- Ujjongsz-e az örömtől akkor is, ha érzed, hogy most az Isten megpróbálásokat ad read és könnyed csordul a vigasztalan keserűségben?

Szent Erzsébet asszonyt igaztalanul üldözték ki a várból gyermekeivel együtt. És Ő Te Deumot mondatott. Ez volt a szentek szíve: az új és furcsa örömmel megtöltött lélek. A Szentlélek adta nekik ezt az új vidámságot, mely érthetetlen a hit nélkül és visszariasztja azt az embert, akit még nem járt át a Lélek. A Szentlélek, mely új érzéseket, új kedvet és új örömet hoz a szívbe.

Ez kell másodsorban a lelki élethez: az isteni melegség, hogy átjárja a szívünket és KEDVET is adjon Krisztus követésére.

Te azt mondd talán:

— Nem félek semmitől. Tudom, hogy nehéz Krisztus útja. De nehéz az út Krisztus nélkül is. Hiszen szenvedni mindenütt kell. Az a kérdés, hogy cél és vigasz nélkül akarok-e szenvedni, vagy Krisztussal együtt, aki segít vinni a keresztet. Hát azért hahozás nélkül és jókedvvel akarok utána menni.

Helyesen gondolkozol!

És ez a harmadik, hogy te AKARJ! Szánd el magad határozottan a nagy útra. Azt fogod látni, hogy könnyebb, mint a szenvedélyek útja. Mert a szenvedély csak addig hívogató, amíg rabbá nem tette az embert. Utána fogcsikorgatás következik és átok és kétségbeesés. Krisztus útján pedig béke és öröm és győzelem.

AKARNOD KELL és CSELEKEDNED KELL! Oko-

san, apránként haladva előre és következetesen.

*

És mind a három szükséges meglesz, ha Isten segít!

B) Amivel kezdeni kell.

Természetesen csak akkor, ha valóban vágyad az, hogy hasonló légy Krisztushoz. Kezdd el így, mert már sokan, igen sokan kezdték így. Tehát évszázadok tapasztalata áll az út mögött. (Folyt. köv.)

É jelben győziünk!

A legnagyobb társadalmi jótéteményt ma az gyakorolja az emberiséggel, aki minden kételyt, nehézséget és kínzó problémát legyőzően rámutat Krisztus keresztjére.

A megpróbáltatások nehéz napjaiban, amikor az egész világ súlyos küzdelmekben viaskodik, nyilvánvaló, hogy amit a rossz, helyesen a legfőbb rossz: a bűn lerontott, annak hiányát meg kell kegyetlenül szenvednünk. Tehát csakis a szenvedéssel tudjuk átidalni a bűn által okozott és feltépett szakadékokat, a szenvedéssel tesszük áldássá, amit a bűn megátkozott. A szenvedés edz, tisztít, nemesít, közelebb visz Istenhez. Így fejtegette maga Jézus Krisztus is az Írásokat az emmauszi hét tanítványnak: Nemde ezeket kellett elszenvednie az Emberfiának és úgy bemennie a mennyek országába. Krisztus személyében jött el az, akiről Aischylos írt a régi görögöknek a Leláncolt Prometheusban: „Szorultságodból ne remélj menekülést, míg kínod helyetteséül meg nem jelenik egy Isten, aki kész lesz érted leszállani a Hades naptalan országába és a Tartarus sötét szakadékába...” Krisztus tehát emberré lett, hogy mi megistenülhessünk.

S mi történik ma?

Ma embernek lenni nyomorúság. Embermilliók kegyetlenül szenvednek. A végső elkieseredés néha tetőpontra ér. Az életharcban kimerült emberek egykedvűen dobják el maguktól a legnagyobb kincset: a számukra érthetatlenné vált életet.

Nem tudják észrevenni a kereszt nagy tanítását: szenvedni és szenvedéssel megdicsőülni. Ez az emberiség legnagyobb és legfájdóbb tragédiája.

Vencel, szentéletű uralkodó még havas, téli éjszakában is meztelb ment imádkozni a templomba. A tisztje, aki ilyenkor is kísérni szokta a királyt, egy alkalommal kifakadt és panaszkodott, hogy igen fázik. Vencel így szólt: Csak lépj mindig a nyomomba és nem fázol.

Krisztus keresztútját hívó szemmel nézve, az az érzésem, hogy talán nem is olyan nehéz szenvedő hitvallónak lenni. Csak Krisztus nyomdokaiba kellene mindig lépnünk. Mert Krisztus szenvedett ugyan helyettünk és értünk, de nem tette feleslegessé egyéni szenvedésünket. Erre szükségünk van már a Krisztus-hasonlóság miatt is.

Ki az erősebb? Nietzsche vagy Pazzi Szent Magdolna?

Jeta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

Nietzsche egész élete tagadása volt a Megfeszítettnek és a Kereszt tanításának, melyről epés gúny és cinikus lenézés hangján emlékezett meg írásaiban. Az örület borongó ködbe árnyékolta lelkét és tajtékoz nyalával takarta be, ha valahol egy keresztet látott. Élete utolsó perceiben remegő kézzel és kusza betűkkel írta le ezt az utolsó szót: „Megfeszített.”

Pazzi Szent Magdolna elől valósággal rejteni kellett a keresztet. Extázisba esett Jézus szeretetének e csodálatos győzelmi jelvényét látva. Egy alkalommal földöntúli elragadtatásban így kiáltott fel: „Ó, szeretet Istene, túlságosan nagy a szeretet, melyben részesítesz minket, Jézusom!”

Ki az erősebb? Az a csácsbozsoki anyóka-e, aki gyógyíthatatlan gyomorrákban szenved, ágyhoz szögezve kínlódik nap mint nap egyszerű ravatalán, egyetlen kenyérkeresője, a fia az orosz fronton... Csak néha, ha meglátogatja valaki csupa szánalomból, merő irtalomból és nyujt neki egy pohár vizet ama jutalom fejében, melyet Jézus ígért egykor. Zokszó nélkül tűr, szenved, egyetlen öröme, ha láthatja Krisztus keresztjét, ezért ágyával szemben szögeztette fel...

Vagy az a méltóságos úr vagy kegyelmes aszszony, aki szintén szenved, kínlódik. Óhaját ápolónó lesi éjt és nappal, a telefont kikapcsolták, a folyosókat vastag szőnyegekkel takarták — és egy őrzetlen, óvatlan pillanatban méregpoharat ragad vagy kiugrik az emeletről, mondván, nincs értelme az életnek, ha szenvedünk.

Ki az erősebb?

Egy megrögzött Krisztus-gyűlölő klinikára vitte áldott állapotban levő, várandós feleségét. A külön-szoba falán ott függött a kereszt, lévén a klinikán szerzetesnők. Amint a Krisztus-üldöző megpillantotta megváltásunk szent jelét, kíméletlen, sőt illetlen hangon követelte, hogy távolítsák el a keresztet, nehogy születendő gyermekének első pillantása is erre a gyűlölött Jele essék.

A kereszt egyelőre a helyén maradt.

A születés után megjelent újra az édesapa és látta, hogy a kereszt újra csak a helyén van. Durva hangon követelte azonnali eltávolítását, nehogy meg-lássa gyermeke.

— Nem is fogja soha meglátni, ne tessék aggódní, mert gyermeke vakon született — volt a lesújtó válasza.

Erosek azok, akik hittel, öntudattal látják a ke-

resztet. Benne látják az Isten szeretetének fokozhatatlan megvalósulását, a kereszténység gyönyörű tanítását, egész hitrendszerünk maradéktalan foglalatát. Peisithanatos ókori görög bölcselő öngyilkosságra beszélte rá híveit, hogy így a szenvedéstől megszabaduljanak. Krisztus tanítása — a fölséges példaadás. S a szenvedésünk jutalma az, ami Krisztusé: megdicsőülés. Dicsekedünk szabad nekünk Krisztus-hívőknek ebben a szenvedésben, keresztben, hisz végeredményben benne van üdvünk, életünk és feltámadásunk. Ne nézzük, kitől jó a kereszt számunkra. Krisztus sem nézte, hanem az Atya kezéből fogadta. Kereszt a háború, kereszt a nélkülözés, a nincstelenségig fokozódó takarékoság, kereszt a nagy bizonytalanság, a harctérről érkező hírek, a gyász.

Krisztus keresztjének bölcsességét nem ismerő ember tehetetlenül áll ezekkel szemben, kielégítő választ adni képtelen, a gyakorlati megoldástól messze jár. Hogyan is lehetne ezekben a szenvedésekben dicsekedni, sőt örülni? Lehet, ha az a folyton nyugtalankodó, szangvinikus, fejtájtós Pál apostol tudott, mi is tudunk. Csak ne legyünk tájékozatlanok az élet céljának kérdésében. Viharnak jönnie kell, hogy utána még kékebb legyen az ég! Krisztus is megjárta a Golgotát és csak utána jutott a megdicsőülés, a mennybeszállás hegyére. Isten akarata volt, hogy

kemény és véres úton haladjon a krisztusi Gondolat a feltámadás és a világot átfogó, megváltó, diadalmas győzelem felé. Amit Isten jónak látott, ember az ellen ne lázadjon. És Krisztus nem is ígért a követőinek mást, mint szenvedést és keresztet. De ezzel ígerte a győzelmet is. Nemcsak az egyének, de a nemzeteknek, minden idők minden népének is szól tehát az ígélet: E jelben győző!

A kereszt filozófiája a legmélyebb életfilozófia. Azért, mert legmélyebbről szól a szava és nem lehet elhallgattatni. Mikor nagyon szenvedünk, nagyon emberek vagyunk.

Foersterről, a nagy nevelőről mondják, hogy minden évben így kezdte előadásait: Lerajzolt a táblára egy vonalat. Ez a haladó, fejlődő ember útja. Ezt a vonalat metszik az akadályok. Mindenütt kereszt jó létre. Mindenki, akár akarja, akár nem — eljut az emberi élet alaptételéhez, a kereszthez, a szenvedés Jeléhez.

A mai nagy világgégés kommentár a kereszthez. A harctéren szenvedők, itthon aggódók a kereszt értelmét magyarázzák.

A kereszt értelme: a győzelmes szenvedés és a segítő kegyelem, a leküzdött akadály és a diadalmas akarat.

Győzelmünk tehát csakis a Keresztben van!

Engesztelő szentóra

(Kérdeztek — feleltünk)

Irta: Gólogi Lajos S. J.

„Nagyon ajánlják mostanában a *szentórának* nevezett Jézus Szíve-áhitatgyakorlatot, az esti, illetőleg éjjeli imaórákat az oltáriszentségi Jézus előtt. Hangsúlyozzák, hogy nagy kegyelmi gazdagodással jár. S ami a legfontosabb, Jézus szent Szívének igen tetsző engesztelő áldozatot nyújtunk ezekkel a buzgó imaórákkal a magyar vétkekért...

...Vágyódik a lelkem ez után az áhitatgyakorlat után, de annyi nehézség torlódik a megvalósítás elé. Hogy bírja majd az egészségem? Mi lesz a napi kötelességemmel, ha megrövidítem alvómat? Vajjon nem feltűnősködés ez? Mit szólnak majd hozzám...? Helyesli-e lelkiatyám? ...Tanácsot kértem egy lelki embertől, és ő azzal beszélt le, hogy első a kötelesség! ... Igazán nem tudom, hogyan gondolkozzam, mit tegyek..."

A szentóra-ájtatosság Alacoque Szent Margit révén az Úr Jézustól származik. Az édes Jézus Szent Margittól így kívánta:

„Csütörtöktől péntekre virradó éjjel 11 óra és éjfél között felkelsz, hogy Velem légy abban az alázatos imában, amelyet akkor Atyámhoz intéztem. Egy óra hosszat a földre borulsz, egyrészt azért, hogy csillapítsd az isteni haragot, irgalomért esedezzel a bűnösök számára, másrészt, hogy némiképen nyihátsd azt a keserűséget, amelyet éreztem, mikor apostolaim elhagytak. E miatt

kellett nekik szemrehányást tennem, hogy egy órát sem tudtok virrasztani Velem!"

Az Egyház ezt az áhitatgyakorlatot jóváhagyta, búcsúkkal látta el, a hívek pedig mindenfelé gyakorolják. Sokan megtehetik, hogy úgy gyakorolják, ahogy Szent Margittól kívánta az Úr! Mások csak a mi Urunk alapszándékának tudnak megfelelni: szobájukban végzik, mert kápolna nincs a közelben, s csütörtök este, a *lefekvés előtt* virrasztanak egy órát a Getszemánikertben szenvedő, imádkozó Jézussal egyesülten. Akik beteget ápolnak vagy egyéb éjjeli szolgálatban vannak, virrasztás közben töltenek egy órát imába merülve, amennyire pl. a beteg gondozása megengedi. Vannak, akiknek ereje csak az elsőpéntek előtti szentórát, s van, akinek egészsége a heti szentórát is bírja. Végzik arcra borulva vagy térdenállva... Igen kedves az Úr előtt, ha a szeretet nyelvén, kötött szöveg nélkül beszélgetnek Veled. De örömmel fogadja a szóbeli imádságokat is...

A kérdés most már az, *ki vállalkozzék erre s kinek lehet megengedni?*

Ha indítást érzünk a szentóra gyakorlására, ne az ijedező vagy csupán az újdonságot igénylő önszeretet szemszögéből mérlegeljük az okokat és nehézségeket, hanem Jézusunk oldaláról: tárgyilagosan, előítélet nélkül, kegyelmies készséggel,

önmagunk tiszta odaajánlásával! Abból induljunk ki, hogy *nem mindenkit hívogat* a lelkünkben dolgozó Jézus ennek az áhítatnak gyakorlására. De ha valakitől szívesen venné, és várja tőle ezt az értékes áldozatot s hatékony engesztelést, akkor *ad erőt is hozzá*. Egészen bizonyosan! Akitől pedig *nem kívánja*, annak *nem ad erőt* ehhez, bármennyire erőlteti is. Egészségében és napi kötelességteljesítésében jelentkező igazi nehézségek révén fogja inteni az Úr, hogy hagyja abba. És Ő megelőlszik vágyódásával, beszámítja készségét...

Tegyem fel a kérdést tehát lelkem előtt, mi indít, hogyan indít? A kegyelem vagy a természet? Kegyelmi vágyként jelentkezik-e? Nyugodtan-e, enyhe unszólással, gyöngéd bátorítással? Vagy szertelenkedő feltűnősködéssel, divatinger gyanánt...?

Nem könnyű erre a kérdésre nyomban, megbízhatóan felelni! De szerfölött gyanús lenne az, ha a lélek különféle kifogásokkal, látszólag ugyan súlyos okokkal, a valóságban pedig rendezetlen előítélettől, az önszeretettől sugalmazva elzárkóznék minden kegyelmi indítás elől! Ez nem vallana kegyelmi fogékonyságra! Ilyen lelkület más téren is komoly akadályokat szokott gördíteni Jézusunk lélekalakító kegyelmei elé...

Ajánlatos tehát néhány alkalommal megkísérelni a szentórárt, pl. első-péntek előtt! És megfigyeljük, vajjon bírjuk-e ilyen imádságos virrasztás után a következő napi munkánkat, kötelességeinket? Nem egy lélek meglepődötten tapasztalta, hogy azelőtt, mielőtt a szentórárt rendszeresen végezte volna, mindig érzett enyhe fáradtságot napközben, de éppen az imaórák utáni napon sajátságos frissességgel tudja napi kötelességeit végezni. A jó Jézus nagylelkű a nagylelkűekkel szemben! Annyira bőkezű, hogy mindig Ő marad a győztes, s a lélek a nyertes...

Ilyen kísérletek után kialakul előttünk, hogy hetenként bírjuk-e megrövidíteni éjjeli pihenésünket vagy havonként? Lefekvés előtt végezzük-e a szentórárt vagy alvásunkat szakítsuk meg? Talán egy-egy félórácskával pótoljuk-e be az elmaradt alvást (hisz ez nem csorbítja az áldozatot!), vagy egészen le kell mondanunk az esti, illetőleg éjjeli engesztelő imaórákról? Legalább is egyidőre mondunk le róla, míg alkalmasabbak nem lesznek a körülmények, s erősebb az egészségi állapotunk. Ha aztán más nem marad hátra, még mindig szakíthatunk *nappal* egy-egy órát vagy félórát — hetenként — a megkérelt szentélmádásra katonáinkért, hazánkért, Egyházunkért... Jézus nagy szándékaira!

Elengedhetetlen tehát, hogy Jézusunk oldaláról mérlegeljünk, s kegyelmiességgel, rugalmassággal alkalmazkodjunk adottságainkhoz és felszabadítsuk magunkat önszeretetünk kifogásai alól, hogy megadhassuk Jézusunknak a vigasztal-

ást, megkérelést... Hisz Jézus úgy vágyódik az engesztelő lelkek után! Merjünk engedélyt kérni lelkivezetőnkől. De nyugodjunk bele, ha megtiltja! (Ha újra és ismételt vonzana a kegyelem, néhány hét múlva ismét előállhatunk kérésünkkel, erőszakoskodás nélkül!) Ha tőlünk függne az engedély, adjuk meg *kísérletképen*. S csak az igazán gyöngéeknek tagadjuk meg. Szóval: higgadtan! Nagylelkűen! *Előítéletől mentesen!* És készségesen: Jézusnak lelki magaslatok felé hívogató kegyelmeivel szemben!

Nem egyszer segít ilyen elmélkedés önszeretetünk húzódozásának leszerelésére: ha olykor-olykor, pl. havonta egyszer, el-elvonnánk alvásunkból egy-egy órát, mondjuk azért, hogy egy roppant érdekes regényt befejezzünk vagy hogy elbeszélgessünk, esetleg más szórakozásból... vagy azért, mivel rendkívüli munka jött közbe és természetes ambíciónk sürgeti a sikert, a dicséretet, akkor bizony nem nyugtalanodna önszeretetünk, és mások sem aggódnának annyira egészségünk miatt... De ha Jézus vonz valamire, amire talán nagyon nagy szüksége volna a lelkeknek, nyomban nyüzsgő a kifogások, rosszalások légiója! Mennyi idődarabkát dobálunk el hiába-való dolgokra, fecsegésre vagy kicsinyeskedő pedantériából... Vajjon nem lehetne ebből összerakni Jézusunk számára egy félórát!? (S akkor olyan kegyelmeket is nyernénk, amelyek segítségével könnyen kigyógyulnánk munkabufalladásunkból vagy időtétkozlásunkból!) Úgy rendezzük be tehát napjainkat, hogy a túlzott, önmagunkat kereső, idegölő munkánkat kissé megrövidítjük, s így megadhatjuk Jézusnak a nagylelkű imaáldozatot! S merünk bízni, számítani Jézus Szívére és viszonzására...

Egy külföldi megfigyelő, Burgio pápai nuncius — aki a mohácsi vész előtt hosszabb időt töltött hazánkban, és kétségbeesett erőfeszítéssel, eredménytelenül igyekezett, hogy még idejében megszervezze az ország erőinek összefogását a török ellen — nagyon szomorú nemtörődést, megdöbbentően vak önzést, kicsinyességet, szűkkeblűséget tapasztalt az akkor élő magyar urak lelkületében. Több követi jelentésében, amelyet a pápának küldött, számol be ezekről a leverő állapotokról...

„*Ha Magyarországot — állapítja meg a nuncius magyar kortársairól — a veszélyek örvényéből három forint árán ki lehetne ragadni, nem találkozna három ember, aki magát erre az áldozatra elszánná.*”

Még Mohács után is tovább tombolt az önzés... *S aztán már a hősiek áldozat is késő volt!*

Vajjon kap-e elegendő áldozatos, engesztelő magyar lelket magyar vétkektől megsebzett, meggyötört szívű Jézusunk?... Vajjon ki tudja-e árasztani hazánkra a kiengesztelt Isten irgalmas jóságának gazdag, boldogító kegyelmeit...?

Irodalom

Szunyogh X. Ferenc O. S. B.: **A szent zsolozsma.** 2 kötet. Korda, 1942. Ára 8.50 P, kötve 12.50 P.

Akik érdeklődéssel figyelik a liturgikus élet kibontakozását, örömmel veszik kezükbe ezt a könyvet. A szerzőt ajánlani fölösleges, de művét nem méltatni — még szük keretek közt is — mulasztás lenne. Egyszerű, világos és mégis alapos tanulmányában személyes tapasztalataival és igen értékes megjegyzéseivel valósággal kézzelfoghatóvá teszi a liturgikus szellemiséget, úgyhogy nyomon követhetjük az egész teremtett világ emberben tudatosuló és Krisztusban imádsággá magasztosuló Te Deumát.

A hozzánk testesült Ige titokzatos teste a liturgiában titokzatos Igévé lesz és Istenhez szellemiesül: a földre szálló második isteni személy útját teszi meg a Menny felé. A titokzatos test és titokzatos Ige egysége fölött már nem diadalmaskodik a halál, mert a feltámadt Krisztus ereje élteti s így az egyházi liturgiában a romlástól ment teljes ember imájával járulhatunk Isten elé, az Egyház liturgiájában tehát a tökéletes ember, az Ember imája jut kifejezésre a megújított földön. Ezzel már túlemelkedik a helyi közösség zártságán: az egész emberiség Istentől sugalmazott hiteles imájává lesz, s minden emberi ima, még a pogányé is, csak ez okból nyerhet meghallgatást.

A liturgikus mozgalom világnézeti jelentőségre emelkedik itt, s e könyv megnyitja a diadalmas világnézet tájait. Semmiesetre se nézzük szokásosnak, előttünk jól ismertnek azt, amit ez a könyv mond, mert kiemelkedik abból, amit eddig ismertünk és tovább vezet, ha szerénysége nem is mondja kifejezetten. Nemcsak kanonikus személyek meríthetnek belőle hivatásszerű imáik végzéséhez, hanem épp emelkedettsége miatt magával ragadja mindazokat, kik a liturgia finomabb szépségei iránt éreznek fogékonyságot a nélkül, hogy a kezdet kezdetén levőket figyelmen kívül hagyná: vagyis egyszerűen szólva, minden katolikus ember. Legyen a zsolozsma személyes érdeklődésünk tárgya, foglalkozunk vele szívesen mint értékes családi kincssel, mint olyannal, melynek őrzése és birtoklása felel; úgy, mint ahogy a gyermek nézi atyja fegyvereit és szerszámaikat, melyekkel az az élet küzdelmét vívja fennmaradásért és jóléért. Alaposan meg kell ismernünk a zsolozsmát is a szentmise mellett, mert így valósítjuk meg az élő hagyományt, az Egyház közösségi lelkületét. Ha nem válnak személyes élményeinkké ezek az imák, nem tudjuk úgy imádkozni, mintha magunk irtuk volna, ahogy Cassian kívánja, s nem fog rajtunk Szent Benedek intelme: lelkünk összhangban legyen hangunkkal, s mi roppant liturgikus kincseinknek múzeum-őrei leszünk csupán a nélkül, hogy életrevaló jelentőséggel tisztában lennénk.

Külön meg kell említenünk *Kákonyi nővér finom vonalakba zárt dhiatát*. Nemesen eredeti rajzai a liturgikus művészet egyénien is felfogható végtelen skálájáról beszélnek, s nem azért szépek, mert stílusosak, hanem stílusosak, mert szépek.

Magyar László: **Játszva németül.** Korda, Budapest, 1942, 184 lap. Korda Nyelvkönyvek-sorozat. Ára 3.60 P.

A szerző már egyszer kipróbálta és bemutatta

nyelvtanító készségét és módszerének életrevalóságát, mikor kiadta a *Játszva latinul* című nagy feltűnést keltő és egymásután két kiadást ért könyvét. Megfigyeléseit jelen művében is alkalmazta, ezenfelül iskolát is csinált, amennyiben munkatársai előkészítik az angol, francia és olasz nyelvkönyv kiadását. — Mármint lássuk a könyv módszerét, mellyel a kezdőt a nyelvtanulás rögzős útján elindítja és vezeti. A nyelvtanuláshoz nem kell más, mint kedv és erős akarat, mondja a szerző. Könyve tehát elsősorban úgy adagolja a tudást, hogy a kedv megmaradjon és állandóan fokozza a nyelvtanulás étvágát. Ezért azután nem száraz és gépies nyelvtani oktatásra helyezi a fősúlyt, hanem életszerű és élményszerű olvasmányok alapján a gyakorlati beszélgetés elsajátítására. Olvasmányai jók és érdekesek, a csatolt szótár és szójegyzék kitűnő, különösen dicséretreméltó a hangsúly, a nem és a ragozás rövid jelölése. Aki követi a csatolt utasításokat, nagyon könnyen behatol a német nyelv szellemébe, valóban játszva sajátítja el a nyelvtani szabályokat, a ragozás elemeit és könnyedén bevezeti magát a társalgás elemeibe. A szókincs megszerzése minden nyelvtanulásban az egyik legnehezebb és legfontosabb feladat. A szerző közölte szókincs valóban a legszükségesebbre szorítkozik, megtanulása nem okoz nagyobb gondot, gyakorlása meg egyenesen szükséges a beszélgetés elsajátításához. A fordítási gyakorlatok elmélyítik és tudatosítják a szerzett ismereteket, vagyis egyengetik a teljes nyelvtanulás útját. Hisszük, hogy ez a nagyszerű könyv is hasznára válik a magyar ifjúságnak, mikor az elhelyezkedés kérdésében oly fontos nyelvtanulásra adja magát. A könyv biztos kalauza lesz a fáradságos, de édes és szükséges munkában.

P. Pál: **„Itt vagyok én is!”** Korda-kiadás. Ára 60 fillér. 60 oldal.

Elsőáldozásra előkészítő könyvecske, mely egy kedves kis elbeszélés keretében ad oktatást elsőáldozók számára. Az író a mindennapi életből szövi az elbeszélés témáját, oly finom lelkiséggel és lebilincselő kedvességgel, hogy szebb és ügyesebb előkészítő könyvecskét nem is adhatunk elsőáldozóink kezébe. Nagyon ajánljuk hitoktatóink figyelmébe is e jelen könyvecskét, mert elsőáldozóink előkészítéséhez sok kedves gondolatot felhasználhatnak belőle.

König Kelemen O. F. M.: **Fülek vára.** Ferences Rendház, Fülek. 1942. 36 lap.

A Felvidék felszabadulásával visszatért Fülek ősmúltja vára. Ennek vázlatos történetét mondja el a szerző rövid, de komoly előtanulmányokkal megírt füzetében. Útikalauzt ad a látogatók kezébe s egyszerűen a vár fennmaradt romjainak megmentésére hívja fel a magyar társadalom figyelmét. Ha pusztulni engedjük őket, nemzeti kincseinket szórjuk el tékozlón. A füzet egyébként ígért is, melynek valóra-válását, Fülek történetének nagyszabású monografiikus rajzát örömmel várjuk.

P. dr. László Ákos O. F. M.: **A Ferences Iskola természetbölcseleti problémái.** Gyöngyös, 1942. 191 lap. Ára 4.— P.

A Ferences Iskola nagy klasszikusainak szellemé-

ben írt művében a szerző gazdag természettudományi és mély bölcséleti felkészültséggel tájékoztat bennünket a természetbölcsélet problémáiról. Könyve első részében megismerteti a természettudományok az anyagról, anyag szerkezetéről vallott mai felfogásával: „Mi az anyag?” Titáni harccá fejlődött a porszemecske titka. A második részben pedig, miután már kézben tartja a tapasztalati világot, a tapasztalatot meghaladó, az anyagvilág mögötti valóságot tartja sajátos kutatási területének. A szigorú logikai alapokon megírt mű élvezetes és igen tanulságos olvasmány a mélyebb problémák után érdeklődő minden intelligens embernek.

Az egri érseki jogakadémia évkönyve. Eger, 1941. Egyházmegyei nyomda.

Az 1939/40—1940/41. akadémiai évek összevont évkönyve a nagyhírű intézmény 200 éves fennállását ünnepli. A jogakadémiát, amint azt dr. Ivánovich Emil igazgató ismerteti, 1740-ben alapította Foglár György kanonok, hogy szegény katolikus ifjakat az ügyvédi pályára nevelve a közügyek munkálására is előkészítse. Az eleinte 12 hallgatóval indult kezdeményezés a főpásztorok bőkezű támogatásával 200—250 taglétszámú akadémiává nőtt, míg a jubiláris évben a törvényhozás intézkedése a jogakadémiák működését két évfolyamra korlátozza s ezzel „a zord idők viharát átélte egyetlen katolikus világi főiskolánk működését megbénítja, sőt életét is elsorvasztással fenyegeti”. Teszi ezt akkor, midőn a főiskolai oktatás is mindinkább belátja az erkölcsi nevelés nélkülözhetetlenségét, amint azt dr. Schönvitzky Bertalan jogakadémiai tanár Világnézetű képzés a jogi oktatás keretében c. cikke kimutatja, s midőn az akadémia ily irányú munkája alig pótolható. Dr. Molnár Kálmán egyetemi tanár A jog és az Egyház címen leközölt ünnepi beszéde egyenesen a szentistváni állameszme és az autonómiagonddal sorvadását látja az intézménnyel szemben megnyilvánuló meg nem értésben.

Strecke Ernő: **Út, igazság, élet.** Időszerű előadói anyagfár. (Az 1942. évi február hó 6—17-ig rendezett budapesti Actio Catholica Szónok-Konferencia előadásai.) Budapest, 1942. 107 lap. Ára 2.— P.

Időszerű segítőárs, értékes meglátások, bevált módszerek gazdag tárháza a könyvben közölt kilenc előadás. Szakavatott előadók szólnak benne a mai élet problémáiról és a magyar katolicizmus apostoli feladatairól (Dr. Hamvas Endre: A világnézetű kérdés időszerűsége; P. Szabó József S. J.: Korszerű retorikai szempontok; Strecke Ernő: A szentgyakorlatok korszerű beállításai; P. Badalik Bertalan O. P.: A családi élet válsága; P. Révay Tibor S. J.: Családi napok; Dr. Nyéki Kálmán: Fajelmélet és katolicizmus; P. Varga László S. J.: A mai szociális problémák keresztény megoldása; Folba János: Modern történet-szemlélet; Mihalovics Zsigmond: A katolikus akció egyöntetű szervezése; Strecke Ernő: A szónok-konferencia tanulságai).

Különös értéke a könyvnek az egyes előadások után közölt szakirodalom és a világnézetű előadások témafeleltetési tervezete címen összeállított előadási vázlatok. A komoly tartalmú és gyakorlati szempontból is ügyesen szerkesztett könyvet minden lelkipásztornak és világi apostolnak őszintén ajánljuk.

A nagyszerű felkészültséggel és páratlanul gazdag irodalmi utalással megírt munka a magyar tudományosság értékes alkotása. Témájának időszerűsége

folytán igen hasznos jogi-tanácsadóul és világnézetű tájékoztatóul szolgál a plébániák életében.

Marton Bernát: **Rózsafüzér a pap kezében.** Budapest, Rózsafüzér Királynéja kiadóhivatala. 136 lap. Ára 1.80 P.

Nem mi mondjuk, hanem a nagyemlékű XIII. Leó pápa hívta fel sorozatos körlevelekben és drámái megnyilatkozásokban a világ figyelmét a rózsafüzér imádságra és előnyeire. A nagy pápa nem hiába szólott, mert a századforduló óta hatalmasan előretört a szentolvasó-ájtatosság megbecsülése és bevezetése nemcsak a falusi templomokba, hanem a városi közönség körébe is. Ma, a borzasztó világégés közepette nyomtatékosan is felhívja figyelmünket P. Marton a rózsafüzérre. Szavait elsősorban a papokhoz intézi, de mindenki egyaránt megszívlelheti azokat. Rózsafüzéren értjük az öttizedes olvasót. Rámutat arra a tényre a könyv, hogy mennyire Isten szolgálja kezébe való a rózsafüzér, mert amit a kéz forgat, azt emlékeddi a szív és lélek és ölti magára a mindennapi élet. A rózsafüzér a papi erények iratlan könyve, melyből megtanulhatja a legszebb apostoli erényeket, állandó ösztönzésül szolgál neki a buzgóságra és az önmegtagadásra, a lelkipásztori kereszt hordozására és a legszentebb áldozat gyümölcsöző bemutatására. Ilyen beállítottság erejével a pap a Szentlélek hatékony eszköze lesz a lelkek üdvösségének művelésében és a hívei javának munkálásában. A B. Szűz tisztelete így érezteti hatását és áldásait a lelkipásztorkodás tere. Bárcsak minden áldozópap gyakran, mindennap forgatná a rózsafüzért, hogy szándékai megtisztuljanak és mindig szentek maradjanak, az olvasóval térdelne a tabernaculum elé, hogy Mária által jusson Jézus elébe mindennap és a B. Szűz legyen majd kezvezetője öregsége napjaiban is. Ne feledkezzék meg a pap azokról sem, akik elhúnytak, kamatoztassa a sok búcsúval ellátott rózsafüzérimádságot a tisztító-tűzben szenvedő lelkek javára is. A függelékben néhány beszéd található Zadravecz püspöktől, a könyv szerkesztőjétől és másoktól. E beszédek nagyon alkalmasak arra, hogy necsak magunk, hanem hűveink is megkedveljék általunk a rózsafüzért és imádkozását. Befejezésül alapos ismertetés található a könyvben az olvasótársulatról és megszervezéséről. Az egészen gyakorlati könyvet ajánljuk mindenkinek, de elsősorban a lelkipásztorkodó papságnak, hogy teljes szívvel-lélekkel lehessen a rózsafüzér apostola.

Szemes József: **A Szent László-Társulat története. 1861—1941.** Veszprém, Egyházmegyei könyvnyomda, 1942. 95 lap. Ára 3.— P.

A külföldre szakadt magyarság lelki megsegítésére alakult Társulat nyolcvanéves jubileumára készült ez a közel száz lapos könyv. Minden sora beszédes bizonyítéka annak, hogy a magyar katolicizmus mennyire tett Romániába és Amerikába szakadt véreinkért már akkor is, amikor az állam még nem igen törődött ezzel a feladattal. Nagy elnökei, mint Lonovics József, Schlauch Lőrinc, Várady L. Árpád irányítása mellett jelentékeny pénzüsszegekkel, munkaerők küldésével sietett a Társulat a diaszporába szorult, mindenkitől elhagyott magyarok segítésére. — Csak hálásak lehetünk Szemes Józsefnek, hogy a magyar katolikuság erőfeszítéseinek azt a fejezetét, melyet a Szent László-Társulat működése jelent már nyolcvan esztendő óta, nem hagyta feledésbe menni, hanem kitartó szorgalommal és minden tudományos kritikát kiálló alapoossággal feltárta és megörökítette.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

P. Lucián: „A szeretet tüzeben égve...” Elmélkedés a lelki életről, Keresztes Szent János tanításai alapján. Ára 2.50 P.

Mihalovics Zsigmond: **A budapesti Mamertíni-feszület.** A Kassai-téri Szentlélek plébániatemplom gyönyörű feszületének ismertetése. A híres feszület az olasz nép ajándéka. Ára 1.50 P.

Dr. Péterffy Gedeon: **A mi Istenünk.** A budapesti Egyetemi-templom szószékéről tartott konferenciák. Ára 3.20 P.

Reiners: **Mária segits!** A Segítő Szent Szűz igen kedvelt imakönyve újabb kiadásban hagyja el a sajtót. Főleg imákat tartalmaz a Segítő Szűzhöz, de szentmiseajtatosság és a szükséges egyéb imák (gyónás, áldozás) is benne vannak.

Dr. Szemes József: **A Szent László Társulat története. 1861—1941.** Ára 3.— P.

Szunyogh Xav. Ferenc O. S. B.: **A szent zsolozsma története, szerkezete, szelleme és magyarázata.** Egyházi és világi hívők számára. 2 kötet. Ára 8.50 P.

Nagy kincse az Egyháznak a szent zsolozsma. Kevesen ismerik, kevesen értik meg. Ha azonban megismerjük a zsolozsma jelentését, áttekintjük a zsolozsma felépítését, akkor élő valóság lesz számunkra: eredménye az lesz, hogy szívesen végézzük, nagy lelki haszonnal dicsőítjük vele az Istent. Nehéz feladatot oldott meg a nagynevű Szerző, mikor ezt a művét megírta, amint bevallja, 20 évig gondolkozott a munkán, de bravúrosan végezte munkáját, kitűnő kalauzt adott úgy a papok, apácák, mint a szent zsolozsma iránt érdeklődő világiak kezébe.

A könyvet Kákonyi M. Konstantina nővér művészi, megkapó rajzai díszítik.

A mű kötve is kapható 12.50 P-s árban.

HITOKTATÁSI SEGÉDKÖNYVEK:

Beiger Anna hitoktató: **Hitelemzések az első elemi osztály számára.** Elsőrangú szemléltető anyag. I. rész. Ára 2.20 P.

Beiger Anna hitoktató: **Hitelemzések a második elemi osztály számára.** Kitűnő gyakorlati hitelemzések. Ára 2.60 P.

Inotai Imre: **Hittan rajzban.** Az elemi iskolák I. osztálya számára. A szövegrész ára 1.— P. Rajzok ára 1.— P.

Dr. Magdics Ignác: **Hitelemzések.** Az 1907-i püspöki tanterv nyomán. I. kötet. A róm. kat. elemi katekizmus és biblia anyagának módszeres feldolgozása. I. rész elfogyott.

II. kötet: **Hitelemzések.** III—IV. osztály. Első rész a hitről. 2. kiadás. Ára 4.50 P.

III. kötet: **Hitelemzések.** III—IV. osztály. Második rész: A parancsolatokról, a kegyelemeszközökről. 2. kiadás. Ára 4.50 P.

Mindhárom kötet a kiváló szakember munkáját dicséri.

Mentes Domonkos: **Szemléltető hitelemzések.** A kis katekizmus magyarázata az elemi iskola III. osztálya számára. II. kiadás. Ára 6.— P.

Tomka Agoston S. J.: **Theophil.** Kidolgozott hitelemzések az elemi iskolák III., IV. és V. osztályai részére. II. kiadás.

I. kötet: **A parancsolatokról.** A müncheni rendszer alapján kidolgozott, gyakorlati feldolgozású kitűnő szakmunka. Ára 2.80 P.

II. kötet: **A hitágazatok és a bibliai történetek.** II. kiadás. Ára 4.50 P.

III. kötet: **A kegyelemeszközök és az először gyónók és áldozók előkészítése.** Ára 3.20 P.

Csávossy Elemér S. J.: **Az Úr Jézus kis kegyeltje.** II. bővített kiadás. Sok képpel illusztrált anyagot nyújt a szülők és nevelők számára kisebb gyermekek elsőáldozási előkészítéséhez. Ára 2.— P.

Dr. Ervin Gábor: **Krisztusi nagykorúság.** A bérmlás szentségéről ír, annak hatásairól; a Szentlélek ajándékairól. Úgy bérmaoktatási anyagnak, mint bérmaajándéknak igen alkalmas. Ára 2.80 P.

Havass Géza: **A megértett szentmise.** Kidolgozott szemléltető hitelemzések a szentmise szerkezetének megértésére és megtanítására. Ára 1.30 P.

Noll püspök—gróf Wenckheim: **Győződjünk meg az igazságról!** Hitvédelmi párbeszéd. Az egész hittant élvezetes párbeszéd-alakban adja olvasói elé. Világos, egyszerű, meggyőző. Amerikában 2 millió példányban kelt el. Ára 3.80 P, kötve 5.50 P.

Somogyi Tibor: **Az élményszerű katekizis elmélete és módszertana.** Ára 2.80 P.

Türmezei Ferenc: **Előkészítő oktatások az első szentgyónásra és az első szentáldozásra.** Az első részben az előkészítés technikájával foglalkozik, a második részben a szakavatott oktatásokat adja. A tizparancsolatot tárgyalja és ügyes rajzokkal illusztrálja könyvét, későbbi részben a bűnbánat szentségét tárgyalja. Ára 3.20 P.

Türmezei Ferenc: **Jöjj, Szentlélek Úristen.** Előkészítő oktatások bérmlálkozók számára. A szemléltető rajzokat Turzó Antal baracskai lelkész rajzolta. 15 kedves, közvetlen hangú, teljesen kidolgozott bérmaoktatás 10—14 éves gyermekek számára. Ára kartonkötésben 1.20 P, kötve 2.70 P.

Dr. Turner Ferenc és Putnoki Jenő: **Engedjétek hozzáml...** Szemléltető és magyarázó rajzok a római katolikus hittan tanításához. Ára 2.80 P.

Két kitűnő beszédanyag:

SZUNYOGH X. FERENC tollából:

Hét mennyei üzenet

Elmélkedések és szentbeszéd a „Jelenések könyvének” hét leveléről.

Szent Péter, Krisztus sziklája

Elmélkedések az „Apostolok Cselekedete”-nek első része felett.

Mindkét könyv kitűnő szentírási anyagot ad az olvasó kezébe.

A kötetek ára külön-külön 3.— pengő.

Új exhortációs anyag leányoknak!

Dr. Tóth Tibor a kecskeméti Angolkisasszonyok intézetének hittanára értékes kötetet jelentetett meg:

ÚJ ÉLETSIKON

címmel. A hatalmas könyv a tanév minden vasárnapjára közöl gondolatokat. A mű fiatal leányok számára lelki olvasmányul is elsőrangú. Ára 6.50 P.

Október elején

felette értékes, mesteri módon illusztrált kötettel gazdagodik meg a magyar vallásos irodalom. A Szentírással szívesen foglalkozó világi katolikusok, de különösen a hittanárak nyerne sokat a mű megjelenésével.

„IGY SZÓLOTT AZ ÚR“

címmel fejtegeti a szerző, dr. KOSZTOLÁNYI ISTVÁN szakfelügyelő az ószövetségi Szentírást. Nagy szakértelemmel feldolgozott, alapos munka.

„MARGITVIRÁGOK“

4. száma változatos, szép tartalommal megjelent.

A lap Chantal Szent Franciskának, a Vízitációs zárdá alapítójának, melynek BOGNER MÁRIA MARGIT is tagja volt, erényeit is közli halálának 300 éves fordulója alkalmával.

A „MARGITVIRÁGOK“ 4. száma melléklettel jelent meg; a melléklap címe:

SZENT MAGYAROK LAPJA

Hősies életű példaképeket közöl. Ez az első szám: Árpádházi Boldog Margit, A boldog kassai vértanúnk, Hám János, szatmári püspök, P. Biró Ferenc S. J. s még néhány példáséletű magyar életét ismerteti.

A „Szent Magyarok Lapja“ ára 10 fillér, évi előfizetési ára 50 fillér. Külön is kapható.

A hitoktatás „súlyos kötelességét“ végző ft. papság és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárak és Hitoktatók Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8.— P. Ingyen mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50% kedvezményt élveznek.)

Nagy hiányt pótol

Kenyeres Lajos összeállításában megjelent

SZEBB JÖVŐ

című levelete - beszéd sorozat.

A hatalmas kötet az év minden vasár- és ünnepnapjára, valamint hazafias ünnepélyekre közöl különféle szerzők tollából beszédeket.

Ára 5.— P.

Játszva németül

címmel

rendkívül értékes könyv jelent meg a KORDA kiadásában. E könyvből magánúton mindenki könnyedén és gyorsan elsajátíthatja a német nyelvet.

A praktikus könyvet a „Játszva latinul“ szerzője: Dr. Magyar László piarista tanár szerkeszti.

Ára 3'60 P.

Diák- és felnőtteknek való

imakönyvek

nagy választékban kaphatók.

ISKOLAI FÜZETEK, IRÓSZEREK,
IRODAI PAPIROK, TÖMBLEVÉLPAPIROK,
LEVÉLPAPIROK DOBOZBAN

nagy választékban beszerezhetőek.

Szeptemberben ismét kapható lesz:

REINERS:

„MÁRIA SEGITS!“

imakönyv.

Templomi szobrok, keresztúti képek, esküvői kereszték, iskolai és falifeszületek, keretezett képek, mindenféle papíráru és írószer dús választékban kaphatók:

KORDA Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság
könyv-, papír- és kegytárgykereskedésében.

Központ: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4.
Telefon: 136—185.

Nyomdaüzeme: Budapest, VIII., Csepreghy-u. 2.
Telefon: 136—113.

Fiókok: Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Kolozsvár, Szeged.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Tóth K. János: Örök utitársunk. — Györgypál Albert: A rózsafüzér segít üdvözülésemben. — Dr. Városi István: „Ti vagytok a világ világossága . . .“ — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — Dr. Eröss Alfréd: A kegyelmi élet szépsége. — Petrucci Antal S. J.: A szent kereszttereklyék. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizománys: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentgyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Sebzett, fáradt, tépettlelkű nemzedékhez szól a keresztyenyek atyja, a Pápa, mikor buzdít: imádkozzátok a szentolvasót! Az olvasós Szűz Mária pergő rózsafüzér szemének alázatos imádkozása, a szelíd és alázatos szívű Jézus életével, szenvedésével és feltámadásával kapcsolatos édes hittitkoknak erős hitből fakadó elgondolása s elimádkozása küzdő lelkünk erőssége: istenközelségbe hoz és győzelemre segít; lelkünk nyugalmát, békéjét szerzi meg kétely, küszködés, fájdalom, sötétség, felhők és rengések ellenére is. Az Űristen akarja, hogy az Ő gondolata és akarata szerint éljek, a kötelességemet teljesítem, szándékainak megfelelek: hogy az istenit életem fonalába beledolgozzam, beleszőjem; hogy úgy járjak itt a földön, mint akinek rendben van, állandóan az Isten színe előtt él a lelke. Am Isten szolgálatában a kicsiny ember előtt ki lehetne más az Ideál — mint az én Uram Istennem, a végtelen, tökéletes és nagy Felség és az Ő szűz Anyja, akinek Istenbe gravitálás, szeretet, tisztelet, alázat, engedelmesség, tapadó vonzalom, béke és öröm volt áldott életútja. Ha tehát a Szent Szűz az Ideál, akkor nekem hinniem kell a végleges, jóságos és véglegesen tökéletes életben, az istenközelség és Krisztus Királyság valóságos tényében! Hiszem, hogy Krisztus a legnagyobb misztérium, Evangéliuma egy nagy-nagy ajándék, a szentségek és az Oltáriszentség egy-egy közellépés Hozzá, minden templom, minden oltár, minden virágos fa és bokor s minden halott és koporsó egy titokzatos, misztikus kinyilatkoztatás, Istenhez, végcélomhoz való odahorgonyozás, a természetfeletti mélységek tükrébe való beleolvadás. A kis pataknak nagy tisztulásra, iszaplecsapódásra van szüksége, mielőtt végleg megtisztulva belészakad a tóba! Nekem is a nagy céllal, Istennel való egybeforrásra van szükségem. Ha tehát még távol vagyok Krisztustól, a távolságot kisebbitem, megrövidítem, a kegyelmet féltő szeretettel, boldogító alázattal őrizem; a Szűzanya erényeit a magam s mások életében megvalósítani igyekszem.

Ezt a mélységes vágyat és hitet, ezt a nagy békét és szent örömet: az istenközelség érzetének s tudatának szent örömét hirdeti s viszi el szerteszét a lelki élet vezető lapja: az

Utunk.

Gyökereztesen hát kis lapunk Barátainak és Olvasóinak apostoli munkája is minél több igazságra szomjúhozó lelket, Gileád balzsamát és gyógyírt kereső szívet nem omló partba, de szilárd talajba: Urunkba, Istenünkbe, a Szent Szűznek, égi Királynőnknek erényeit híven követő és visszatükröztető értékes és tartalmas életbe! Vedd és olvasd lapunkat! Légy buzgó, önzetlen és találékony apostola! Hadd legyen áldozatos propaganda-munkád nyomán Krisztus Királynak és az ég Királynőjének hódoló öntudatos katolikus élet, Isten közelébe törő út, felebarátaink életútja is!

Háború van. Valahol Oroszországban édesapák, férjek és testvérek állják keményen a szörnyű vérzivatar. Itthon pedig az aggódó, a féltő szeretet virraszt és szövi hőseiről legendás álmait. Mennyi simogató gondosság beszél ma a tábori levelezőlapok könnyes szavaiból, amelyek szeretnék körülölelni a messzi idegenben küzdő hősöket! Mennyi egetverdeső könyörgés száll ma a gondviselő Isten trónusa elé, hogy óvja és oltalmazza meg katonáinkat! És hányszor sír fel az imádságba kapaszkodó emberi tehetlenség, amikor igéri: „Imádkozom érted! . . .”

Valami azonban hiányzik ebből a másokért való, megható törődésből, ebből az imádságos segíteniakarásból, ebből a fohászoló könnytengerből . . . Kimaradt egy vigasztaló gondolat. *Megfeledektek az emberek Valakiről. Megfeledektek azok a melegszívű levélírók az isteni Gondviselés küldöttjéről, aki mindig ott őrökdi szeretett hozzátartozójuk mellett. Nem gondolnak arra a hűséges útítársra, aki végigkísér mindenkit az életen, akihez mindenkor bizalommal fordulhat a segítséget kolduló, a keresztje alatt roskadozó ember.*

*Ki gondol ma az őrangyalra? Arra a csodálatos teremtményre, aki Isten rendeléséből mindenütt velünk van és vigyázza könnyelmű lépteinket. Ki gondol ma arra a jóságos szellemre, aki a földi élet legsötétebb pillanataiban is mellettünk áll, akinek legfőbb gondja a mi igazi boldogságunk? Milyen szomorú valóság, hogy akadnak igen gyakran olyan katolikusok is, akik elfeledtek őrangyalukról! *Valami megdöbbentő hanyagság, amikor katolikus hívők úgy vélekednek, mintha az őrangyalokról szóló tanítás csupán a boldog gyermekkor tündérmeséi közé tartozna! Érthető aztán, ha megfakul emlékezetükben és vallási életükben is az őrangyal képe. Hiszen régen megfakult már és kiveszett imakönyvükből annak a képe, akit gyer-**

PÁL GYÖRFY

mekszemmel úgy láttak mindig, amint tátongó szakadékok fölött ingó pallón vigyázza a gondtalan emberpalánták lépteit . . .

Jóllehet az őrangyalokat valló hitet nem védi a dogma acélvákolatú bástyája, mert az Egyház nem iktatta ünnepélyesen hitcikkelyei közé, mégis olyan erős katolikus tanításból táplálkozik, amelynek sziklaalapjai a Szentírás és a szent-hagyomány.

Ha valaki végigelmélkedni az *Úristen leveleit*, a Szentírás könyveit, mindjárt észreveszi, hogy tele van történettel és kifejezéssel, amelyből elének tűnik az őrangyalok létezése és védő szerepe, sőt a Zsoltáros világosan hangsúlyozza: „Az Úr angyala az őt félők körül lakozik és megmenti őket.” (33, 8.) Másutt ismét kiemeli: „Mert angyalainak parancsolt felőled, hogy megőrizzenek téged minden utadban. Kezeikben hordoznak téged, netalán kőbe üssed lábadat.” (Zsolt. 90, 11—12.)

Már az *őszövetségben* találkozunk az őrangyalokkal, akik egyeseket vagy egész népeket oltalmazzak. *Hágárt* angyal menti meg gyermekeivel együtt a sivatagi haláltól (1 Mózes 21, 15.). *Lót családját* angyal vezeti ki a megátkozott Szodomából (1 Móz. 19, 1.). *Ábrahám* karját angyal ragadja meg, hogy meg ne ölje fiát (1 Móz. 22, 10.). Angyalok oltalmazzák *Jákobot* mezopotámiai útján (1 Móz. 28, 12.). Azért mondja *Jákok* halálos ágyán: „Az angyal, aki engem minden gonosztól megszabadított, áldja meg e gyermekeket.” (1 Móz. 48, 16.) Angyal vezeti a választott népet, amelyhez így beszél az Úr: „*Ime, én elküldöm angyalomat*, aki előtted menjen és megőrizzen az úton és bevigyen azon helyre, melyet készítettem. *Tiszteletben tartsd őt és hallgasd az ő szavát és ne véd, hogy megvetheted . . .*, mert az én nevem vagyon öbenne. Hogyha szavát hallgatod és megcselekszed mind, amit mondok: ellensége leszek ellenségeidnek.” (2 Móz. 23, 20—22.) A *Jezabel* királynő elől menekülő *Illés prófétát* angyal erősíti meg (Királyok könyve III 19, 3.). *Judit* angyal segítségével végzi el veszedelmes munkáját. (Judit 13, 20.) A három ifjút a tüzes kemeccében angyal védi (Dániel 3, 49), aki *Dánielt* is megmenti az oroszlánoktól. (Dániel 6, 22.) A hős *Makkabeus Júdás* is az angyal segítségével bízik, amikor így imádkozik: „Küldd el a te jó angyalodat, a te hatalmas karod félelmével és rettentetésével.” (2 Makk. 15, 23.)

Az *újszövetségben* is gyakran olvasunk örömhordozó (Lk. 1, 8, 1, 26; 2, 8; 22, 43; Máté 2, 13, 19; 4, 11; 28, 5.), embereket figyelmeztető (Ap. csel. 1, 10), oltalmazó és irányító angyalokról. Angyal vezeti ki a tömlőcből az apostolokat (Ap. csel. 5, 19; 12, 7.), angyal szólítja fel *Fülöpöt* a missziós útra és a prófétai jövendölés magyarázatára (Ap. csel. 8, 26.), angyal jelenik meg *Kornéliusz* századosnak és figyelmezteti őt, hogy *Szent Péter* apostolfejedelmet házába hívja

(Ap. csel. 10, 1.), angyal bátorítja *Szent Pál* apostolt hajótörésekor. (Ap. csel. 27, 23.) Amikor *Márkus* anyjának házában összegyűlt keresztények meghallják a szolgától, hogy tudomásuk szerint a tömlőcben lévő *Péter* apostol kopogtat az ajtón, mindnyájan azt mondják: „*Az ő angyala az.*” (Ap. csel. 12, 12.) *Ez a pár szó elárulja hitüket Péter apostol őrangyalában!* Nem csoda tehát, hogy ha *Szent Pál* is ezt a hitet tanítja az ő híveinek, amikor írja az angyalokról: „*Nemde ők mindnyájan szolgáló lelkek, szolgálatra küldve azokért, kik hivatottak az üdvösséget örökölni?*” (Zsid. 1, 14.) Hiszen maga az *Üdvözítő* is figyelmezteti követőit: „Vigyázzatok, hogy meg ne vessetek egyet a kicsinyek közül; mert mondom nektek, hogy azok angyalai az égben mindenkor látják Atyám orcáját . . .” (Máté 18, 10.)

De a *szenthagyomány* már egészen nyíltan tanítja: „Mindenkinek, még a legkisebbeknek is, akik az Isten Egyházában vannak, egy jó angyal áll az oldalán, aki őt vezeti, figyelmezteti, irányítja; aki hogy cselekedeteink tökéletesek legyenek és irgalmasságot könyörögjenek számunkra, mindennap az Atya orcáját látja . . .” (*Origenes*: In Num. hom. 20, n. 3; Migne P. G. 12, 733.) *Aranyszájú Szent János* azért figyelmeztet minket: „Ha nekünk angyalunk van, akkor legyünk szerények, mintha mellettünk állna a nevelőnk.” (In Coloss. hom. 3, n. 4; Migne P. G. 62, 322.) *Szent Jeromos* büszkén hirdeti: „Oly nagy a lélek méltósága, hogy mindegyik születésének órájától kezdve egy angyal őrizetére van bízva.” (In Matth. 18, 10; Migne P. L. 26, 130.) Nem csoda tehát, ha *Cézáriai Ozséb* röviden így foglalja össze ezt a katolikus hitet: „Hogy az emberek a földön esztelen állatok módjára vezetők és előljárók nélkül ne legyenek, az Úristen védelmező és gondoskodó gyanánt a szent angyalokat adta nekik . . .” (*Demonstratio* ev. 4, 6; Migne P. G. 22, 268.) Azért fejt ki *Aquinói Szent Tamás*, hogy mennyire célszerű és mennyire beleillik az isteni világkormányzás és gondviselés csodálatos terveibe az őrangyalok működése, akik az örök haza felé vándorló, gyöngye és állhatatlan embereket segítik, oltalmazzák és bölcsőtől a sírig soha el nem hagyják. (*Summa Theol.* I, q. 113.) Ezt a tanítást hirdeti a trienti zsinat hűséges szócsöve, a *Római Káté* is. (P. IV. c. 9, n. 3—5.) Ez a tanítás csendül ki az *Egyház liturgiájából*, amikor a megholt hívekért mondott szentmisében azért könyörög, hogy a zászlóvivő *Szent Mihály* főangyal mutassa meg nekik az örök fényességet és az őrangyalok kísérjék el őket az Úr elé.

Ha tehát az őrangyalokról vallott hitet összefoglaljuk, azt kell róla mondanunk, hogy *ősi katolikus tanítás, amelyet eretnenség gyanúja nélkül senki sem tagadhat.* Nem kisgyerekek számára kigondolt jámbor legenda vagy ájtatos

hitrege tehát az őrangyal létezése és áldásos tevékenysége, hanem az isteni Gondviselés csodálatos ajándéka és tanúbizonysága a földön. *Boldogok és büszkék lehetünk arra, hogy a fölséges Isten ilyen nagyhatalmú örökre bizott minket, akik a mennyben az „elsőszülöttek egyházát” alkotják, amint Szent Pál mondja. (Zsid. 12, 23.) Hálánk adóját velük szemben tömören így foglalja össze Clairvauxi Szent Bernát: „Tisztelet a jelenlétért, ragaszkodás a jóakara-*

tért, bizalom az őrizetért!” Vajha mindegyikünk az őrangyaloknak szentelt október hónapban ezzel a katolikus lelkülettel fordulna felénk! Vajha olyan hűségesen szorítanók meg örök útítársunk irányító kezét, hogy a szenvedések, a megpróbáltatások és a kísértések pergőtüzében is elmondhatnók a próféta bátorító szavait: „Ne félj, mert többen vannak velünk, mint velük.” (Királyok könyve IV 6, 16.)

A rózsafüzér segít üdvözülésében

Irtja: Györgypál Albert

Egy hónapig mindennap közösen szövögetjük a rózsafüzérkoszorút. Ezt a kedves ájtatosságot végezhetem lélekkel vagy megszokottan, csaknem unottan. Hogy lélekkel végezhessem és így értékesebbé tegyem, készüljek erre a szép ájtatosságra. Ilyen előkészület, ha ma például azt fontolom meg, hogy a rózsafüzérnek, talán éppen a mainak, mily szerepe lehet az én üdvözülésemben.

Akkor gondoltam erre, mikor reproductióban megláttam a híres Mária-képet, melyen az utolsó ítéleten valaki a rózsafüzérbe kapaszkodik és úgy húzza őt fel Mária az égbe. A művész lelke nagyszerű igazságot sejtett meg: a rózsafüzér segít abban, hogy üdvözülhessek! Fontoljam csak meg a következő három igazságot!

Üdvözülésében segít a rózsafüzér imádkozása, mert

1. *Üdvösségünk nagy igazágaival nevel.* Annyiszor elmondhatja velünk, hogy egyszer csak rádöbbenünk arra, amit az Isten lelkünkért tett. Az örrendes rózsafüzéret imádkozva csodálkozva látom, hogy Isten milyen nagyra értékelte lelkünket, amikor egyszerűült Fiát küldi lelkünk megváltására. A fájdalmas rózsafüzéret imádkozva megtanulom, hogy ezért a lélekért szenvedni is kell: Jézus szenvedett lelkemért, és Ő mondta, hogy aki utána akar menni, vegye fel keresztjét és kövesse Őt. Lelket menteni csak a keresztúton lehet. Megtudjuk, hogy mi lesz a Jézust követő élet jutalma, mert a dicsőséges rózsafüzér erről elmélkedik: feltámadás, mennybemenetel az Atyához, a Szentlélek a legszebb ajándék, találkozás Máriával a dicsőségben.

Megértjük, hogy Isten mennyire szeret minket, mert mind a három rózsafüzér minden titka az Isten végtelen szeretetéről beszél. Megalázódva mondhatunk mindig hálát: Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek. Úgy, mint az a kis fiú, akit halálos ágyán megáldoztattam és éjszaka haldokolva, nagy fájdalmában csak azt mondogatta,

hogy szülei ne sírjanak, mert „csak egy Isten van és ez az Isten szeret engem!”

2. *Biztosítja számunkra Szűz Mária közbenjárását* azzal, hogy mindazt juttatjuk emlékezetébe, ami Neki a legkedvesebb. Nem indulna meg Szűz Anyánk szíve, mikor Jézus születéséről, életéről, szenvedéséről, megdicsőüléséről beszélünk Neki? Már a földi anya szívét is megindítja, ha kedves gyermekéről beszélgetünk vele, hát Szűz Máriaét, aki a legjobb Gyermeknek, Fiúnak, Férfinak lehetett édesanyja. Mikor így elmondjuk Neki, hogy Jézus mit tett értünk, biztosak lehetünk, hogy különös pártfogásába vesz minket, akiket szent Fia annyira szeretett.

3. *Kedvessé tesz minket Isten előtt.* Nagyon rászorulunk mi a jó Istenre. Ezer bajjal van tele életünk. Mennénk is az Isten elé kéréseinkkel, de megijedünk, ha magunkra tekintünk: bűnös mult és talán jelen is, üres lélek, semmi ajánló. Mit vigyek magammal, mikor az Úr elé borulok és üdvözülésemet kérem? Elővesszük a kis rózsafüzéret és a Szűz Anyának mondogatjuk, hogy álljon mellénk, azután kezdjük a felajánlást: „Akit Te Szent Szűz, Szentlélektől méhedben fogantál” . . . „Aki érettünk vérről verejtékezett” . . . „Aki halottaiból feltámadott” . . . Mintha azt mondanám: Uram, én bűnös vagyok, még a semminél is kevesebb vagyok, de nézd, én vagyok az, akiért szent Fiad emberi testet és lelket vett fel, akiért itt élt a földön, akiért végigjárta a Golgota útját, akiért elküldötte a Szentlelket, ezt nézd, Uram, és ne bűnömet! Ez már nagy kincs. Nyugodtan tedd hozzá kérésedet, tetszeni fog a jó Istennek.

Jól sejtette meg a festő, mert a rózsafüzér csakugyan segít üdvözülésében. Jól sejtették meg a nagy rózsafüzér-imádkozók, akik nem mulasztották el naponta imádkozni a rózsafüzéret, mert tudták, hogy biztosabban üdvözülhetnek vele. Ilyen lélekkel imádkozzam én is, mert lehet, hogy éppen ez a mai rózsafüzér lesz az, mellyel a Szűz Anya felemel az égbe.

„Ti vagytok a világ világossága . . .“

Irtja: Dr. Városi István

Félünk a sötétségtől. A gyermek sír vagy fütyül, a felnőtt kényelmetlenül érzi magát, ha sötétségben marad. Az a meggyőződésünk, hogy sötétben csak a bűnös érzi jól magát. Pedig nincsen igazunk. A bűnös sem szereti a sötétséget. Legfeljebb azért keresi néha, mert egy-egy gonoszságát nem követheti el világosságban az emberek ébersége miatt . . .

És mert a nap lenyugszik, a hold és csillagok pedig felhők mögé bújnak, azért mi telehintjük a földet gyertyákkal, fáklyákkal, villanykörtekkel, rakétákkal, neonfényekkel. Ha valaki egy tüzekben úszó nagyváros fölött azt kérdezné tőlünk: mire való ez a sok fényforrás? . . . Talán kertelnék: ez az emberi haladás, a civilizáció, az életütem eredménye . . . Pedig helyesebb válasz volna: irtózzunk a sötétségtől és azért világosságot gyújtunk magunknak . . .

A világosság utáni szomj és a sötétől való menekülés azonban nemcsak a bizonytalanságtól féltő test tulajdonsága. A lélek is világosságra szomjazik és irtózik a sötétől. *A lélek világossága pedig az igazság, sötétsége a bűn és a tévely.*

De hol vesszük a lélek világosságát? Ki tárja fel nekünk az igazságot? Ki töri össze körülöttünk a tévelyt és ki szabadít meg a bűntől? A filozófia? Nem. A politika? Nem. Az élvezet? Nem. Senki más és semmi más, csak aki el merete mondani magáról, hogy *„Én vagytok a világ világossága; aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem az élet világossága lesz nála“*. (János 8, 12.) Ezt pedig nem más mondotta, mint a *Názáreti Jézus*.

Jézus azonban még többet is mondott. Nemcsak magáról állította, hogy ő a világ világossága, hanem tanítványaitól is megkívánja, hogy világosság legyenek a világ számára. A Hegyi Beszéd Krisztusa nem csupán azt mondja: *„Ti vagytok a föld sava“*, hanem azt is mondja: *„Ti vagytok a világ világossága.“* (Máté 5, 14.)

A Krisztusra acsarkodók ma is csak a farizeusok régi nótáját fújják: Te lennél a világ világossága? Te tenmagad felől teszesz bizonyosságot; a te bizonyosságod nem igaz . . .

Pedig tévednek valamennyien. *Krisztus igazát bizonyítja az Evangélium nyomán sarjadó keresztény élet.* Mert ki ad igazságot a szomjas emberi léleknek? Válaszul vessünk egy pillantást abba az időbe, amelyben még nem járt földünkön az Úr. Mennyi tévedés, bűn, rettenetes züllöttség vallási és társadalmi életben egyaránt. Nézzünk át egy kissé a mostani Aзиába és Afrikába. Nézzük meg itthon azokat, akik még nem ismerik vagy már nem akarják ismerni Krisztust. Egész életük tele van fekélyvel. Babonáság emészti agyukat és gonoszság tépi velejüket. Lelki sötétség terpeszkedik fölöttük és körülöttük és bennük. És viszont nézzük meg a Krisztus gyermekeit. Van bennük becsület. És van erény. És van öröm. És van világosság. És vannak közöttük *szentek*. Mert az igazság birtokában vannak . . .

Krisztus nélkül hiába növesztenek hófehér bölcsekszakállát a legnagyobb tudósok, azért csak rájuk is áll

Szent Pál apostol mondása: *„... ámbár megismerték az Istent, nem úgy dicsőítették, mint Istent és nem adtak neki háldt: hanem hiúkká lettek gondolataikban és meghomályosodott az ő esztelen szívük; magukat bölcseknek mondván, bolondokká lettek. Fölcsérítették a halhatatlan Isten dicsőségét a halandó ember... képmásával.“* (Róm. 1, 21—23.) Az ilyen bölcsek elé piros szájjal, nevető arccal, fölényes tudással lép a kis katolikus tanyai iskolás: *hiszen tudja, hogy ki az Isten, miért vagyunk a földön és mi a mi örök célunk.*

Szeretném boldogan kiáltani minden napkelte fényözönében és minden esti szürkület szétomló csendjében a világ négy tája felé: *Testvérek! A világ világossága minket is megvilágított! Megvilágította értelmünket, hogy megérthessük isteni igazságait, amennyire törekeny emberek megérthetik azokat.* Szeretete tüzevel megaranyozta és megerősítette akaratomkat, hogy elfordulhassunk a bűntől. A föld egyik sarkától a másikkig, tengereken, sivatagokon, világrészeken át áramlik folyton Krisztus kegyelme, a megvilágosító és megerősítő kegyelem és mi benne állunk ebben az áramlásban . . . Nos álljunk bele még inkább, még több öntudattal. *Szivjunk magunkba egyre több világosságot a világ Világosságából.* Bölcsebbek leszünk a hiúság talmi bölcseinél és Mesterünk szavaival emeljük ég felé ajkunkat a nagy igazságok fölött: *„Háldt adok neked, Atyám, mennynek és földnek Ura! hogy elrejtetted ezeket a bölcsektől és okosaktól és kijelentetted a hisdedeknek.“* (Máté 2, 25.)

Az apostolok megértették Krisztus parancsát: világosságnak kell lenniök a világ számára. Hogyan? Hirdetniök kell az Úr igazságait embertársaiknak. Bátran, minden félelmet megvetve, fáklyaként kell lobogniok. Mert azt mondja Krisztus: *„Nem rejtethető el a hegyen helyeztát-város. Sem gyertyát nem gyujtanak, hogy a véka alá tegyék, hanem a gyertyatartóra, hogy világoskodjék mindazoknak, kik a házban vannak.“* (Máté 5, 14—15.)

Ámde az apostolok nem lehettek olyan értelemben a világ világossága, mint Krisztus. Hiszen Megváltónk a maga isteni erejével lett világosságunk, az apostolok pedig csak Krisztus ereje által világoskodhatnak. A Hold sem a saját fényével ragyog esténkint, hanem a Nap visszaverődő világosságával. Az apostoloknak is a lelkek örök napjának, Krisztusnak fényét, tanítását, életének példáját, halálának, föltámadásának, istenségének igazságait kell hinteniök a világra. Fényeskedjenek a jó példa által: *„Úgy világoskodjék a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jócselekedeteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben van.“* (Máté 5, 16.) Szóráják a kölcsönös megértés és szeretet sugarait: *„Hogy mindnyájan egygyle legyenek... s így elhiggye a világ, hogy Te küldöttél engem.“* (János 17, 21.) Mert hiszen *„Arról ismernek meg mindnyájan, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretettel lesztek egymáshoz.“* (János 13, 35.)

És az apostolok ugyancsak teljesítették Krisztus parancsát: a világ világosságai lettek. Szavuk nem

hangzott el nyomtalanul a földön. És ezek az apostoli szavak itt zúgnak ma is körülöttünk az apostoli tanítványok ajkán. Amíg a világ világ lesz, nem fogy ki belőlük az apostoli szó. Írásaik, melyeket a Szentlélek sugalmazására írtak, ma is megvannak. Azokból olvasunk mise közben, azokból imádkozunk, azokból prédikálunk.

Az apostoli Egyház is világhossza lett a világnak. Önzetlenül, csupán Krisztusért küldi misszióit a pogányok közé. *Vagy figyeljük meg, milyen mély hatást tesz egy-egy pápai megnyilatkozás a földön.* Ma mindenki nyilatkozik mindenről. Rádiók, újságok, könyvek öntik nyakunkba a szerencsétlen és tévelygő nyilatkozatok tömegét. És e hangzavarban milyen megilletődés fogadja a pápa szavát. Lelkük mélyén még azok is érzik a pápai szó mérhetetlen erkölcsi fölényét, akik kint a fórumon talán leginkább iparkodnak napirendre térni fölötté. *Érzik, hogy itt az igazság szól s örök fények kéréje hull a tévedés sötétségébe.* Mint mikor az éjtszaka égén ide-oda surrannak a repülőgépek és egyszer csak közülük szalad valami óriási reflektor fénye, hogy könnyűszerrel leleplezze nemzetiségüket vagy útirányukat, éppúgy világít rá a tévedhetetlen Egyház fejének szava a fölöttünk szárnyaló, sokszor ellenséges nézetek sötét madaraira.

Érdekes, mi sok mindent megköszönünk az Istennek, de ritkán vagy sohasem köszöntük meg, hogy nekünk apostolokat adott. Nem köszönjük meg, hogy nekünk van Szent Péterünk és Szent Pálunk. Hogy van pápánk. Hogy vannak apostoli utódok, akik minket is tanítanak. Köszönjük meg ezeket is az Istennek. Hiszen nélkülük nem értenénk jól az Evangéliumot sem és ha ők nem volnának, akkor mi is a tévely sötétjében botorkálnánk. *Szokatlan gondolat talán, hogy odaálljak az Oltáriszentség elé és azt mondjam: Uram, köszönöm, hogy Szent Pétert adtál és XII. Pius pápát küldtél, ők az enyémeik is... De az Istennek tetszeni fog ez a ritka hálaadás.* Egy-egy ilyen kis bensőséges ima sokkal közelebb visz minket az apostoli Egyházhoz, az isteni világhossza legnagyobb földi hintőjéhez.

Krisztus azonban nemcsak a Hegyi Beszéd közvelein hallgatóit, nemcsak az apostolokat kötelezte arra, hogy a világ világhosszai legyenek, hanem bennünket is. Az Ő igazságait minden követőjének hirdetni kell.

Hirdetnünk kell elsősorban szóval.

Mindenkinek kell tudnia prédikálni, nemcsak a papoknak. Nem gondolunk itt nagy, félórás beszédekre, hanem inkább rövid mondatokra, amiket elmondunk iskolában, munkahelyünkön, hivatalunkban, műhelyünkben... Társainknak, alattvalóinknak, sokszor ismeretlen embereknek is. *Éljen Krisztus!* — kiáltják a halálraítélt keresztények kivégzésük előtt. *Ez a két szó is prédikáció.* 1919 szomorú nagypéntekjén fiatal vörös katonák gulyást főztek az egyik esztergomi tér fái alatt. Egyszerű asszonyka jött arrafelé... megállt és alaposan kioktatta a kótyagos legényeket. Gépfegyverrel fenyegették, azután különböző ürüggyel visszazállingóztak az ideiglenes laktanyába. Egyetlen katona maradt a téren és kavargatta a gulyást. És mert az asszony nem tágitott, a katona fölnézett csendesben és megszólalt: *igaza van néni, az édesanyám házában én se tettem volna ilyesmit...* Ez az egyszerű asszony is pré-

dikált. Pár hete nagy hangon szidta néhány ember a papokat valamelyik vicinális harmadik osztályán. Mikor egy pillanatra kifogytak a szóból, megszólalt az asszony, aki addig észrevétlenül üldögélt a kocsi sarkában: *szégyenlem, hogy katolikus vagyok...* Senki sem beszélt többé az úton. *Ez is csak prédikáció volt.* Ha megtévedt embertársadat figyelmezteted: *vigyázz, ez nem a becsület útja...* ezzel megcsúfolod az Istent... *így elveszítet a lelked...* Ez mind prédikáció. Szavaddal világítasz bele a világ sötétségébe, a bűnbe, a tévedésbe.

Hirdetnünk kell Krisztus igazságait cselekedetünkkel is.

Igaz, a mi Mesterünk elítéli azokat, akik jótetteiket a nyilvánosság számára cselekszik. Azt mondja, hogy ne tudja a balkezünk, mit cselekszik a jobb. Hogy zárt ajtók mögött imádkozunk stb., mert különben már itt a földön elveszítjük jutalmunkat és a mennyi Atyától semmit sem várhatunk. Krisztus azonban csupán arra figyelmeztet, hogy jótetteinkkel ne az emberek dicséretét keressük. Ne a nyilvánosság előtt akarjunk feltűnni, hanem Isten dicsőségére tegyük a jót. Tehát szabad, sőt kell is jócselekedeteket végeznünk az emberek előtt, nem azért, hogy dicsérjenek, hanem hogy meglássák bennünk az Evangélium erejét, Krisztus kegyelmének hatását és így kedvet kapjanak a keresztény életre, az Isten szolgálatára...

Tegyük a jót nyilvánosan is, azzal az apostoli lelkelettel, hogy minden gáncs, kicsinylés, megszólás ellenére, éppen jó példánk által akarjuk Krisztus világhosszát széthinteni a világban. Hány ember lett igazán keresztény csak azért, mert mások jó példáját látta. Milyen sokan meggyóntak és megáldoztak a mi fejlethetetlen szent évünkben csak azért, mert látták, hogy mások is örömmel megteszik ezt. Hány közömbös ember ment el az éjtszakai szentségimádásra pusztá kiváncsiságból. És amikor látták, hogy katonák, munkások, vidéki földműves emberek lépnek oda tömegesen a gyóntatószékhez, egyszerűen legyőzhetetlen vágyat éreztek ők is az Isten után, a szentségek után... *„Úgy világhosszodjék a ti világhosszátok az emberek előtt, hogy lássák jócselekedeteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben van.”* (Máté 5, 16.) Olyanról is tudunk, aki társaságban, vendéglőkben, vonatokon feltűnő hangon kér katolikus újságot és olvassa azt. Nem egyszer elszégyenlik magukat a hitvány sajtót támogató katolikusok és ők is követik a jó példát... *Ezer alkalom kínálkozik a mi számunkra is...*

Mi sokszor még csak ott tartunk vagy sokszor még ott se, hogy csupán a mi lelkünket próbáljuk megérintetni kissé Krisztus parancsaival és megvilágosítani Krisztus igazságaival. Ez azonban nem elég. *Ilyenkor van bennünk talán világhossza, azt azonban véka alá tesszük és mások nem világhosszodnak általa.* Ki kell mennünk az emberek közé. Hirdetnünk kell az igazságokat. Meg kell gyujtanunk mások lelkében is a tüzet. El kell üznünk környezetünkben a fojtogató sötétséget. *Csak így teljesítjük Krisztus parancsát és csak így leszünk azzá, amivé Ő minket is rendelt: a világ világhossza...*

Szentek mint emberek

Irtai Müller Lajos S. J.

Szent Pál apostol
(2 (3?) — 67. Kr. u.)

Szent Pál imamódjai.

Szent Pál imaélete.

(II. folytatás.)

A jó ima feltételei.

Pál nagyon jól tudta, hogy aki jól akar imádkozni, annak már előre kell biztosítania a jó ima feltételeit.

a) Ezeknek elseje mindenestre a külső és belső összeszedettség.

Ezért használja fel Pál az imára többnyire az éjtszakai csendet és magányt. Erre számos utalás van az Apostolok cselekedeteiben és az ő tulajdon leveleiben. Amit maga gyakorolt, azt megkívánja a jámbor, Istennek szentelt *özvegyektől* is, akik az Egyházat imáikkal és karitatív munkájukkal támogatták.

„Az özvegy... bizzék az Istenben s tartson ki *éjjel*-nappal az imádságban és könyörgésben, mert amelyik bujálkodik, élőhalott. (I Tim 5, 5.)

„Virrasztani” szó, amelyet Pál leveleiben hatszor használ, eredetileg annyit jelent, mint *éjjel* ébren vigyázni, hogy az ellenség meg ne közelítsen.

A lelki életben tehát éberséget és imádságot jelent.

b) Még a hitveseknek is azt tanácsolja, hogy időnkint egymást csak testvérnek tekintsék csupán, hogy zavartalan, szellemies módon tudjanak imádkozni. (I Kor. 7, 5.)

Legalkalmasabbnak persze az imaéletre a szüziességét tartja, (I Kor. 7, 33—34.) mert az zavartalan imára ad alkalmat. Szóval a tisztaság, ez a legjobb diszpozíció az imára. A férfiaktól ezt külön meg is kívánja: „Azt akarom tehát, hogy a *férfiak mindenütt tiszta kezeket* emeljenek az imádságra”. (I Tim. 2, 6.)

A nőknél még hozzá kihangsúlyozza a *szérmességet s tisztességet az öltözködésben*.

„Ezt pedig hasznatokra mondom, írja a korinthusiaknak. Nem hogy tört vessek nektek, hanem a végett, ami tisztességes és ami módot nyújt arra, hogy akadálytalanul könyörögjete az Úrhoz.” (Kor. 7, 35.) Ő mindezt magamagán is tapasztalta, mint aki a szüziességnek ezt a nagy előnyét magán kipróbálta:

„Mint aki irgalmasságot nyertem az Úrtól, hogy hű legyek.” (I Kor. 7, 25.)

Szóval tisztaság és imaélet oly szoros összefüggésben vannak előtte, ahogy valójában úgy is van, — mint a közlekedő edények.

c) Azt is nagyon jól tudta Pál, hogy viszont az imát kitermelő tisztaságnak feltétele a *szent szigor a testtel szemben*. Miért is a korinthusiakhoz írt levelében okulásunkra azt is bevallja, hogy: „Sanyargatom testemet és szolgaságba vetem”. (I Kor. 9, 27.)

Imádságos lelkiület önmegtagadás gyakorlata nélkül vagy egyáltalán nem létezik vagy nagyon gyanús. A magasabb imamódok pedig bizton, ha vezekléssel nem kapcsolatosak, az ördög szemfényvesztései.

Aki figyelemmel kíséri Szent Pál imádságait, észreveszi, hogy azokban az imának, és pedig úgy a természetes, mint a misztikus imának csaknem minden fajta képviseleve van.

Dicsérő és hálaíma.

A legelső helyet Pál imaéletében a dicsőítő és hálaadó imádság foglalja el.

Tíz levelében mindjárt az üdvözlő sorok után hálaadásba kezd, dicsőítve Isten jóságát azokért a jótéteményekért, amelyeket a hívekre árasztott. És ez a hála zsong állandóan soraiban. De nemcsak maga hálálkodik, hanem a híveket is arra szólítja fel, hogy vele együtt hálálkodjanak, különösen azokért a kegyelmi javakért, amelyeket az Úr Jézustól a megváltás és az örök életre való elhívottságuk által nyertek. Még a pogányoknak is megbocsáthatatlan bűnül rója fel, hogy nem dicsőítik a Teremtőt és nem adnak hálát neki. A keresztényeknek pedig Pál tanítása és előírása szerint, mint akik sokkal többet kaptak a pogányoknál *állandóan, minden helyzetben, minden időben és mindenért hálát* kell Istennek adniok.

Az asztali áldás is, amelyet ő magától érthetőnek tart, nála mindig egy és ugyanaz a hálaadással.

A hálaadás a szeretetnek önzéstől érintetlen, hófehér virága. Hogyan is ne fakadna állandóan Pálnak lelkéből, amelyet a szeretet mintegy állandó tavaszi hangulatban tart. A hála és szeretet viszont elválaszthatatlan kapcsolatban vannak az *örömmel*.

Értjük tehát, hogy az apostol lelkében a hála, az öröm és ima állandóan szinte egy mederben folydogálnak.

„*Mindig örvendjete. Szüntelen imádkoztatok. Mindenben hálát adjatok, mert ezt akarja az Isten mindnyájatokról Krisztus Jézusban.*” (I Tessz. 5, 16 —18.)

Azoknál tehát, akik Pál szellemében élnek, az imádság nem csupán vallásos gyakorlat, nem csupán nyűg és terhes parancs, hanem a hálás örömmel színültig teli szív túlbőségének kicsordulása.

A keresztény élet Pál szerint egyértelmű az örömmel és imádságos étellel. Aki Pál tanítványa, az nemcsak szükségből imádkozik, hanem szíve, lelke mélységes ösztönét követve.

Talán a páli hatásnak tulajdonítható, hogy az ősi Egyház csakhamar a legfőbb imádságot és a liturgikus ima központját, az Oltáriszentséget „Eucharisztianak”, vagyis egyszerűen „hálaadásnak” nevezi.

Azt még csak megértjük, hogy amikor az isteni kedvezések napsugaraiban fürdik a lelkünk és szinte térdre kényszerít a reánk zúduló jótétemények súlya, akkor hálát is kell adnunk az Úrnak; azt azonban már csak kevés lélek érti meg, hogy a csapások, a szenvedés, a betegség is *jótétemények*, sokszor nagyobbak a múlt szerencsénél, jólétnél és éppen azért ugyancsak

hálára köteleznek. Ime, erre is mily ragyogó példa Pál. Ott van pl. a filippi eset. Pált társával, Szilással nyilvános piactéren gyalázatosan és véresen megostorozzák és sötét börtönbe vetik, lábukat kalodába zárva. És ime, amint az Apostolok cselekedetei leírják: „Éjfél-tájt Pál és Szilás imádkozva dicsérik vala Istent és a foglyok hallgatják vala”. (Ap. csel. 16, 25.) Micsoda új dolog volt ez a foglyok és fogházörök előtt, akik eddig bizonyára csak szitkokat és káromkodásokat hallottak felhangzani azokból a pokolra emlékeztető földalatti mélységekből. Nos, akik itt, ilyen helyzetben is így tudnak imádkozni, gondolták magukban, azok nem lehetnek közönséges emberek, ezeket meg kell hallgatni. ... És pompás megtérések következtek.

Még egy megjegyzés. Hogy az apostol lelkét mennyire át meg átitatta az imádságos, nevezetesen az Istent dicséző és neki hálálkodó szellem, az is elárulja, hogy olykor szinte meglepedezik magáról, amikor tollba mond és tanít. Egyszerre csak a tanításból hála és dicséző ömlengésbe csap át, főleg mikor az általa hirdetett üdvösségnek, az evangéliumnak fensége lelkét megragadja. Valahányszor a Krisztus titkával találkozik, nem tud magán uralkodni és szinte elragadtatás hangja csendül meg benne. Máskor megint az imádságból tanítás lesz. Elkalandozásoknak látszanak ezek, de valójában oly kitérések, melyek számunkra megbecsülhetetlen kincseket jelentenek.

A kéro ima.

A kéro ima általában Pálnál kevésbé szerepel. Lélektanilag ez nála nagyon érthető. Túlságosan nagy volt benne az istenszeretet ahhoz, hogy magára sokat gondoljon. Ebben is példát ad nekünk. Mert bár nagyon jogos és bizonyos fokig szükséges, hogy magunként is imádkozzunk, de — mint Pál példája mutatja — nem volna helyes, ha ez nálunk túltengene s az imában úgyszólván csak a baleset elleni biztosítás egyik eszközét látnók. Itt mindjárt rámutathatunk az okra, hogy az ima sokakra miért oly unalmas és terhes, amelyet csak akkor és annyira vesznek gyakorlatba, amikor és amennyire szükségesnek látják, hogy valamely bajból megszabaduljanak vagy valamely előnyhöz jussanak. A legtöbb embernek lelki élete — amennyiben erről náluk szó lehet — túlságosan egocentrikus, nem pedig, mint lennie kellene, theocentrikus. (Önközponti, nem pedig Isten-központi.) De még a kéro imában is fukarok, mert azt vélik, hogy megalázó és méltóságon aluli az, hogy valamit kérjenek.

De azért Pál is gyakorolta a kéro imát, hiszen ez minden teremtménynek nélkülözhetetlen. Levelei és az Apostolok cselekedetei erről bőven tanúskodnak. Ő is csak érezte, amit Leveleiben emleget is, hogy az egész teremtés vajúdik s sóhajtozik a nyomortól való mentesítés és az istenfiak szabadsága után. Ő is csak azt tapasztalja, hogy a baj, szükség és szenvedés a rög-höz köti és Istentől bizonyos fokig távontartja. Azért tehát ő is könyörög és esdekel. Sőt amikor az ügynek fontossága sürgeti, imáit áldozatokkal és fogadalmakkal támasztja alá. Kéro imában azonban inkább mások baja, szükségletei vannak előtérben, inkább másokért könyörög, mint önmagáért. Üdvös és célszerű ez már gyakorlati szempontból is. Mert minél inkább önzetlenek vagyunk, annál inkább magunkra vonjuk Isten könyörületét. Isten nekünk vagy nekünk is megadja, amit más számára kérünk. Szóval Pál ebben is példa s méltán nevezi őt Heiler Frigyes „a kéro ima virtuózának”.

Pál leveleit úgy diktálta, de a végén maga is rendszeresen hozzáírt néhány sort. Meg is jegyzi ezt. Így pl. a thesszalonikaiakhoz írt tollbamondott levél végére sajátkezűleg ezt jegyzi oda: „En Pál, saját kezemmel írom az üdvözlést. Ez minden levelemben az ismertető jel (t. i., hogy nem hamisítvány). Így írok.” (II Thess. 3, 17.) És ilyenkor a köszöntésből is szívből jövő áldás lejtődik ki, még olyankor is, ha már illet előzőleg tollbamondott. Így meghatóan gyönyörű pl. amit a korinthusi levél végéhez csatol: „A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme és Isten szeretete és a Szentlélek közösége legyen mindnyájatokkal. Amen.” Ha nem is sajátkezű hitelesítés volna ez, de maguk a szavak és az azokban megnyilatkozó szellem elárulják, hogy a levél Páltól származik.

Pál kéro imáinak egyéb jellegzetes vonásai továbbá, ha imádkozik a hívekért, sohasem teszi mellékes, kevésbé jelentős ügyekben. Imáinak tárgya az örökkévalók, az üdvösségnek nagy ügye. Kéri a *rövekkésd Krisztusnak ismeretében, az állhatatosság kegyelmét egészen az ítélet napjáig és az erényekben való haladását.*

Elég alázatos a nagy Apostol, hogy maga számára is kérje az ima alamizsnáját. És a hívek imáitól többet remél, mint a saját érdeméből. Az a tudat, hogy érte sokan imádkoznak, vigasztalja a fogság szenvedései közt s e címen reméli, hogy ügye a császári bíróság előtt szerencsésen végződik. Az érte való imádság által válnak a hívek, mint a filippiekhez írja (1, 7.) az „ő örömeinek társai bilincseiben”.

A különben éppen nem érzélgős Pál, amikor lelki gyermekeire gondol, egészen ellágyul, szíve kitér és csak az fáj neki, hogy vele szemben mégis némelyek bizalmatlanok és szűkkeblűek. Pedig Istennél ő mennyire szereti őket és értük való aggodalmas imáiban végigszendve az anyai fájdalomakat, hogy őket Isten gyermekeivé és a mennyország örököséivé szülje. (II Kor. 6, 11. Gal. 4, 19.)

Szeretetéből, imáiból ellenségei sincsenek kizárva. Hiszen tudjuk, hogy volt hitsorsosai, fajrokonai mindenütt nyomában vannak, hogy elgáncsolják s ha csak lehet, láb alól eltegyék. De ő azért távolról sem gyűlöli és átkozza őket, hanem inkább esedezik értük. Részvétel van elvakultságukkal szemben, hiszen tapasztalásból tudja, hogy az előítéletek, amelyekkel honfitársai is telvék, mennyire akadályozzák a tiszta látást és így a Krisztushoz való megtérést. Gyűlöletükre gyengéden mentséget keres. Hiszen ők buzgólkodnak Istenért, írja a rómaiakhoz, de ez a buzgalmuk nem olyan, aminőt a helyes, tévedésmentes megismerés kívánna. (V. ö. Róm. 10, 1.)

„A tisztaság forrása az igazi vígságnak. Mig az ifjú szíve tiszta, addig vidám, eleven, játékos. Ne csodáld! A tiszta szívből örökös örömműnp van és a belső vidámság kisugárzik az arcon, a szemeken, mint a fény a tiszta alabástromedényben. Ha a tiszta szívet itt-ott éri is szomorúság, az csak amolyan tavaszi zápor. Hamar elvonnul s utána csak annál derültebb, mosolygósabb az ég.”

(Részlet dr. Müller Lajos S. J.: „Sponsa Christi” című könyvéből.)

A kegyelmi élet szépsége

Irta: Dr. Erős Alfréd

1.

Az élet legmélyebb, legtökéletesebb valami a földön. A teremtő Isten nagyságának legszebb nyoma. Emberi tudás sohasem fogja egészen kifürkészni titkát, emberi alkotóerő sohasem fog tudni egy fűszálnyi *életet* teremteni.

Szeretjük az életet. Minden festményénél, művirágnál, csecsebecsénél kedvesebb nekünk az, ami él s mozog s fakad, legyen az akár egy ciklámen vagy tulipán a cserépben, madár az ablakban, aranyhal az üvegvázában. Így szereti a jó Isten is az életet, a mi életünket s kedve telik benne, ha mint virágai virágzunk, üdén, frissen, — ha mint madárkái dalolunk, csengőn, tisztán! S nemcsak arcunkon a mosolyt, ajkunkon a szót, kezünkben a mozdulatot szereti, hanem még inkább a lelkünkben az életet, amelyet csak ő lát, amelyet ember meg nem figyelhet teljesen, magam sem látok mindig egész szépségében. De Isten látja a legkisebb mozdulásokat, rebbenéseket szivemben, hallja a legelfojtottabb sóhajt, halk neszeket és gügyögéseket, szordinós dudolásokat, figyel a fesledező rügynyílásokat, nyiladozó bimbófakadásokat. S olyan szép ez a világ, ez az élet az én lelkem kertjében, hogy több örömet szerez Istennek minden külső pompánál, felvonulásnál, lobogós ünnepi zajnál.

Ha Isten ilyen nagy figyelemmel kíséri az én lelki fejlődésemet, lelki életemet, akkor illő, hogy én is nagyobb gondot fordítsak rá, a legnagyobb gondot!

— A királykisasszonynak volt egy gyönyörűszép kertje. Soha olyan szép kert nem volt még a világon. Ezer és ezer virág nyílt benne, télen-nyáron fakadtak a rózsák, a gyümölcsfák tavasztól késő ősziig tárolták a termést. Hogy szerette volna egyszer *látni* a sok szép virágot, a gyümölcsfákat a királykisasszony. De a királykisasszony vak volt. Két szemét sűrű hályog takarta s mikor végigment a kert virágai között, kezében simogatott egy-egy ágat, szirmot, levelet, olyankor elfogta a vágy, hogy lássa is egyszer a kertet, a saját kertjét, a virágait, a rózsáit, a galambjait, a fáit. S ilyenkor apja, a hatalmas király azzal vigasztalta, hogy elmondta neki, mi minden van a kertben, milyenek a virágok épp most, mi érik, mi rügyezik. A királyleány nemhogy megvigasztalódott volna, méginkább sírva fakadt: én nem láthatom mindezt a szépséget, virágzást, életet, ami az enyém?

— Látni fogod. Ha gondosan őrködsz a kert felett, ha mindent megteszel a magad részéről, hogy a Kertész, az Agricola (János 15, 1) a kert szépségén dolgozhasson, ha fáradságot és költséget nem kímélve a kert fejlesztésére törekszel, akkor egy napon a jó Isten megjutalmaz, leveszi szemedről

a hályogot s meglátod a kert minden szépségét, csodáját.

Eddig szól a példabeszéd.

A mi lelkünkben is van egy ilyen kert, ahol az erények, jócselekedetek, az imádság és a szeretet virágai fakadnak télen-nyáron s gyümölcssei érnek egész esztendőben. Ez a mi kegyelmi életünk. De jaj, a kertet nem látjuk emberi szemekkel, csupán a nagy Királytól, az Úr Jézustól tudjuk, hisszük tehát, hogy milyen szép, milyen értékes ez a kert s többet ér ennek egy virága minden egyébnél, többet pénznél, gazdagságnál, szép ruhánál, új kalapnál, ragyogó gyémántnál. Evangéliumi drágagyöngy, melyért érdemes fölálodni mindent (Máté 13, 44).

Az új kalapot, az új ruhát, a pénzt, a vagyont — látjuk, kézzel fogjuk, de a szív jószágát, erényességét, tisztaságát, szeretetét, s mindenekfölött azt a természetfölötti szépséget, melyet az Isten-közelség sugároz belénk, mindazt nem látjuk. De igenis tudjuk szent hitünkben, hisszük az Úr Jézusnak, hogy ez a lelki világ a legértékesebb, a legdrágább kincsünk, amelyet minden egyébnél többre kell becsülnünk s jobban kell szeretnünk.

2.

Miért nevezzük ezt a lelki világunkat *kegyelmi életnek*? Hát azért, mert ebben a benső, láthatatlan világban a jó Isten a Kertész (János 15, 1). Isten öntözi a virágokat, nem is öntözi, hanem ő fakasztja, tenyerében növeszti s alakítja: Deus incrementum dat (I Kor. 3, 6).

Volt egyszer egy muskátlim. Terebélyes zöldlevelű, de virágot nem hozott. Sem az első évben, sem a többiben. A gyümölcsösben is vannak fák, külsőleg olyanok, mint a többiek, de nem teremnek. Ilyenkor azt mondja a Kertész: be kell oltani. Be kell oltani Krisztusba.

Önmagunkból mi emberek ilyenek vagyunk. Gyümölcstelenek s virágtalanok. Csak a Kertész segíthet rajtunk. Ha szentségei által beolt a megtermékenyítő kegyelmi Szöllőtöbe s felvesz a természetfölötti élet vérkeringésébe, ha Családjába fogad, akkor leszünk képesek teremni s érdemszerző cselekedetekkel Istennek tetszeni. Ezt a természetfeletti erőt, amit Isten belénk önt, ezt a velejáró lelki nemességet és mennyei méltóságot nevezzük — *kegyelemnek*.

Próbáljuk csak megírni a „lelkünk történetét” úgy, ahogy azt a nagy Király mutatja meg nekünk, mikor végigvezet saját életünk kertjében s fátyollal fedett szemünk vigasztalására elmondja a nem-látott gyönyörű gyümölcsök s virágok pompáját.

Mosolygó kisbaba, síró, lármás, kedves, mindenki kedvence rúgdalózik a bölcsőben. De lelkének

kertje még parlag, nincs egyetlen fűszál, egyetlen virág a rögökön. Csak fekete árok a közepén, lápos, ingoványos; az eredeti bűn. A kis bábát elviszik a templomba. Minél előbb! Kezdetét veszi a csodálatos szertartás. A kicsi lélek megfürdik a kegyelem keresztvizében. Mintha mennyei Nilus áradna s öntené el. Mindent elmos. Az árok eltűnik, az ingoványt, a lápot, a bűn iszapját elsodorja az áradat, minden kisimul, megtisztul, megtelik éltető nedvvel, életerővel, s pillanatok alatt drága magvetéssel gazdag a föld, csirázó hittel, reménnyel, szeretettel. Mi több: a kert, amely eddig prédája volt minden kórsa léleknek, most gyönyörűsége aranyfállal zárul s egészen Istené lesz. Kapujában őrangyal vigyáz. S benn a kertben tündöklő templom épül a bevonuló Szentléleknek, onnan sugárzik a kegyelem napja az isteni vetésre.

Ilyen csodálatos változáson ment keresztül a kereszteléskor lelkünk kertje. Mikor hazaérve visszafektettek bölcsönkbe, már nem a régi kisbaba mosolygott benne, hanem egy új gyermek: az *Isten gyermeke*. Krisztusba oltott friss ágacska Isten Országának. Újraszülettünk (János 1, 12—13, Titus 3, 5) a keresztiség szentségében.

És ez a gyermek, Jézus testvérkéje, növekedett. Kis tagjai erősödtek, képzelete képekkel telt meg, értelme és akarata éledni kezdett. S vele együtt az isteni mag is kicsirázott s rügyezni kezdett. Olyan volt ifjúságunk, mint a tavaszi mezők. Csupa virág,

csupa virág. A mandulafák, barackfák, almafák piros és rózsaszín csészécskéi, cseresznyefák és szilvafák fehér szirmai borítottak el mindent. Fagy és egyéb fenyegető veszély ellen a jó Kertész megerősített. Ekkor kent fel a bérálás olajával a püspök. — Aztán jött a hosszú nyár, az élet hétköznapjai, a hivatás útjai. Itt dől el, hogy milyen lesz a termés! Nem fogja-e szárazság elemészteni? Kell a harmat, az áldott eső, az égi napsugár. Kell a kegyelmi töltekezés Krisztusból: ima, lelkiismeretvizsgálat, bűnbánat, önmegtagadás, szentmise és szentáldozás. Áldó hatásuk alatt gyönyörű gyümölcs érik, szépséges virág nyílik mindenütt a kertben. S egy nagy és komoly napon, mely mégis legboldogabb napja lesz földi életünknek, megszólít a Király:

— Ime, itt az óra. Szemedről le hull a hályog, s gyönyörködhetsz kertedben, amelyet szeretsz. Dolgoztál, fáradtál érte, ime a jutalom. „Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam; intra in gaudium domini tui.” (Mt. 25, 23.)

És ez a boldog óra örökké tart. Folytatódik fent a mennyben s színről-színre fogjuk látni megszakítás nélkül a legtökéletesebb Szépséget, a már most lelkünkben lakozó Istent. Ezért a Szépségért, ezért a boldogságért érdemes küzdeni, érdemes szenvedni, látszat-szépségről és mulandó boldogságról lemondani. Érdemes Krisztusban élni: a bűn ellen harcoló *kegyelmi* életet.

A szent kereszteteklyék

Irtá: **Petruch Antal S. J.**

Elég gyakori ma a kereszteteklye.

Csak *elég* gyakori? Hát nem kerekedne ki akár egy hadihajó is belőlük? Vagy nem kell-e Kálvinnal azt vallani: az összes kereszteteklyéket 300 ember sem bírná el? Vagy tévedett Luther, amikor úgy vélte: a meglévő kereszteteklyékből egy egész házat lehetne építeni?

Ilyen és hasonló megjegyzések hidegen záporoznak azokra, akik ilyen drága emlékeknek örvendhetnek.

Valóban ennyire megbízhatók a mai kereszteteklyék? Igaz-e az, hogy művelt, kritikus koponya legjobb esetben sajnálkozva tér napirendre fölöttük?

Ez az izgató kérdés indította el Gretser jezsuita és Fr. X. Kraus világhírű régész kutatásait. Vizsgálódásaikat a XV. századdal zárták le. Munkájukat folytatta Rohault de Fleury. Ez felkutatatta az összes jelentősebb kereszteteklyéket és kiszámította köb-tartalmukat. Eredményeit 1870-ben tette közzé Párizsban Mémoire sur les instruments de la passion címmel.

A tudós szerző szerint az általa elért összes kereszteteklyék kereken 10 köbdeciméterre rúgnak. Hasonlítsuk ezt össze az eredeti kereszttel! Mek-

kora lehetett ez? Nem volt túlságosan magas, mert a katonának elég volt az átlag félméteres izóp-nádszár ahhoz, hogy az ecetes szivacsot Jézus ajkához nyujtsa. (Ján. 19, 29.) A kereszt hossza 4, harántgerendája pedig 2 méter lehetett; szélessége 12, vastagsága pedig 8 centiméter. Ezeket az adatokat szem előtt tartva azt kell mondani, mintegy 58 köbdeciméteres volt Krisztus keresztje. Tegyük azonban fel, hogy de Fleury a kereszteteklyéknek csak a felét becsülhette fel, akkor is a ma meglévőek egyharmadát ütik meg az eredeti térfogatnak. Ebből bizony nem kerekedne ki egy hadihajó, nem is tellenék egy házra és egy ember is könnyen bírná el. Hangzatos a vád, de széjelpukkan, mint a buborék az igazság realitásánál.

Ezek után lássuk a keresztfa rövid történetét! Gyökere — egy ősrégi és mélyértelmű legenda szerint, visszanyúlik a paradicsomba. Ádám atyánk — olvassuk — halálra vált. Elküldte hát egyik fiát gyógyító írárt a gyönyörűség kertjébe. Mihály főangyal azonban útját állta s messiási ígérettel és egy maggal kellett hazatérnie. Ezt elültették. A belőle kihajtott fa nem volt méltó arra, hogy a salamoni templom építésénél felhasználják. Helyette pallót készítettek belőle a Kedron-patak fölé.

Ebből megácsolták azt a keresztet, melyen Isten Báránya életét adta értünk, hogy életünk legyen, — túlradó életünk.

Igy a költészet! A valóság azonban sokkal egyszerűbb: a megváltás fáját Délen honos fenyő szolgáltatja. Erről tanúskodnak a kereszttereklyéken megejtett mikroszkópikus vizsgálatok.

Itt felmerül a kérdés: hogy maradhatott ránk Krisztus keresztje?

Ehhez nagyban hozzájárult a zsidó előírás, hogy a kivégzett tetemét és a bitót helyszínen el kell ásni. Ennek megfelelően jártak el Jézus és a két lator keresztjével és az utóbbiak testével: egy közeli gödörben vagy sziklahasadékban földelhették el. Így mentette meg az isteni Gondviselés az Élet Fáját 3 századon át a zsidók és pogányok dühe elől.

Hogy nem rothadt el azonban annyi éven át?

Ezen nem lehet csodálkozni, ha tudjuk, hogy Krisztus keresztje időálló, gyantás s hogy Palesztinában kevés a csapadék.

Amikor Nagy Konstantin alatt békésebb idők köszöntöttek be, édesanyja, Szent Ilonának fáradozására 320 körül napfényre került a szent kereszt. Erről tanúskodik Szent Cirillus, 351 óta jeruzsálemi püspök, caesareai Eusebius történetíró († 340), Silvia, aki följegyezte jeruzsálemi zarándoklását, Aranyszájú Szent János (344—407), Nolai Szent Paulinus (353—431), Sokrates történetíró (380—440), Touri Szt. Gergely (538—594) és mások.

Megtalálták „az égbevezető kalauzt, a bének botját, a szegények vigaszát, a hajótöröttek révpártját, a fáradtak nyugalmát és a sátán fölötti győzelmet”, amint Aranyszájú Szent János Krisztus keresztjét nevezte. Utána eped minden igaz keresztény. Azonban csak kevésnek adatott meg, hogy Jeruzsálemben üdvözölhesse az üdvösség eszközt. Viharként végigzúgott hát a vágy: részesülni Krisztus keresztjében! Hozzá is fogtak feldarabolásához. A koronatanú rá jeruzsálemi Szent Cirillus († 386): kétségbevonhatatlan nyíltsággal hirdeti, hogy a szent kereszt részei, darabkái és szálkái már az egész földön elterjedtek. Egy további tanú, Aranyszájú Szent János pedig arról értesít, hogy nem kevés férfi és nő aranyszelencébe zárva nyakában hordja a szent ereklyét.

Szent Ilona intézkedésére a kereszt jókora része Kostantinápolyba került és Theodoretus (390—458) szerint a császári palotában helyezték el, ahol később a keresztos vitézek rá is akadtak. Kisebb részét Konstantin az általa alapított főváros főterén felállított saját szobrában helyeztette el Krisztus egyik szögével együtt. A császár gondoskodott arról is, hogy Róma se nélkülözze a megváltás eszközt. A neki szánt darabot aranyba foglaltatta és drágakövekkel pazarul fölékesíttette. A kereszt legnagyobb része azonban Jeruzsálemben maradt. Szent Ilona ezüstszekrénybe záratta és Makárius püspök őrizetére bízta. Ez meg a Szensír templomában helyezte el. Itt látta és tisztelte 385-ben egy Silvia nevű nő, aki rengeteg más emberrel Jeruzsálemben sietett, hogy a kereszttereklyének ünnepélyes kité-

telénél jelen lehessen. A bűnbánó egyiptomi Máriáról is olvassuk († 430 körül), hogy kíváncsi-ságtól hajtva, Alexandriából Jeruzsálembé utazott. Látta is Krisztus kínhalálának fáját és ez alkalommal csodálatosan megtért. A szent kereszt fölmagasztalása ünnepén esett meg ez. — Az 5. század második feléről jegyezték föl, hogy Jevenalis jeruzsálemi pátriárka Nagy Szent Leó pápának egy kereszttereklyét küldött; 500 körül Szent Avitus viennei püspök saját kérésére szintén kapott egyet.

Amikor a mohamedánok 643 körül Omár alatt megtámadták Jeruzsálemet, a keresztények 19 részre osztották a szent keresztnek birtokukban levő hatalmas részét azzal a szándékkal, ha netalán egyik-másik el is veszne, vigasztalásukra legalább a többi maradjon meg. 4 ilyen rész helyben maradt; 2—2-t Cyprusba és Georgiába küldtek; 3—3-at Antiochiába és Konstantinápolyba; 1—1-et Aszkalonba, Alexandriába, Damaszkuszba, Edesszába és Kréta szigetére.

A Jeruzsálemben maradt 4 rész egyike a latin katolikusok birtokát képezte. A följegyzések szerint mértékei a következők: másfél arasz hosszú, egy hüvelyk széles és éppen olyan vastag. Ezt, valamint a többi 3 részt gondosan elrejtették a mohamedánok elől 1099-ig, amikor a kereszties hadak megostromolták Jeruzsálemet. Ettől kezdve talizmánként, mint annakidején az izraeliták a frigyszekrényt, vitték a hadsereg előtt. A gyászos emlékü hattini ütközetben is ott volt (1187). A lyddiai püspök vitte. Halálmegevető védelemben egymás után hullottak el a keresztény lovagok, amikor a szízarannal ékes és szikrázó drágakövekkel díszített kincs Szaladin kezébe került. Hiába iparkodtak azt a frankok és görögök kiváltani és hiába ígért érte a georgiai király 200,000 aranyat. Csak 32 évvel később, Damaszkusz elfoglalásakor kapták vissza a keresztények.

A Jeruzsálemben maradt 3 tekintélyes darabból a századok folyamán, de különösen a kereszties hadjáratok alatt a jeruzsálemi királyok és a konstantinápolyi császárok juttattak az egész keresztény Nyugatra kisebb-nagyobb ereklyét.

Érdekel a kérdés: hol található manap nagyobb kereszttereklyék?

Nevezetes a bécsi udvari kápolnáé és a Szent István-dómé; továbbá a melki és lilienfeldi. Az itteni kolostort a házikronika szerint Dicső Lipót alapította „a mennybe föl vitt Szűz Mária” tiszteletére. Az alapító ajándékozta meg azzal a kereszttereklyével, melyet 1219-ben a konstantinápolyi császári udvarból hozott magával. Hossza 13,7, szélessége 2 cm; a két harántszár mindegyike 4,7 cm. Ennek az ereklyének majdnem kétszeresét a babenbergi alapítású Heiligenkreuz (a Bécsi erdőben) őrzi. V. Lipót ajándékozta neki; ez meg IV. Balduintól kapta. Hossza 24, szélessége 1,7, vastagsága pedig 1 és $\frac{1}{3}$ cm. Ez is két harántszárral van ellátva. Az egyik 6,5, a másik pedig 11,5 cm Troppauban a német lovagrendnek van egy jókora ereklyéje. A trieri Eucharius-templomban 1204 óta

öriznek egy igen értékes példányt; ez valamikor a konstantinápolyi Aja Sophia tulajdonát képezte. 4 részből áll, keresztformába összerakva. Regensburgot Ottokár cseh király ajándékozta meg egy nagy kereszttereklyével, mely Ottokarkreuz néven ismeretes. Az a jelentősége, hogy nagyító alatt látható 3 vércsepp ékesíti. A német nyelvterületen a legnagyobb kereszttereklye a lahni Limburgban található. Hossza nem kevesebb, mint 57 cm. — Nagy Károly keresztjét Sens-ban őrzik. Hossza 33 cm. A nagy uralkodó életében nyakában hordta és ezzel akart sirba szállni. — A downside-i Alfréd-kereszt 10, a párizsi Notre Dame-ban levő 22,5, a brüsszeli Gudala-templomban őrzött 47, a sanmarcoi (Velece) 52, a római Szent Péter-templomban az ú. n. mastrichti kereszttereklye 57 cm. Ezek Európa nevezetesebb kereszttereklyéi. Azonban, amint mondják, nagyságban mindezeket felülmúlja a bruges-i (Belgium) Notre Dame-templomé. Valamikor híres volt a római St.

Croce-templom ereklyéje, melyet Nagy Konstantin ajándékozott annakidején. Ma azonban 3 (9, 12 és 16 cm-es) darabkára zsugorodott. Külön említést érdemel a poitiers-i kereszttereklye. Ezt Szent Radegundis, II. Chlotar egykori felesége kapta apácakorában 569 körül Justinianus és Sophia görög császári pártól. Ez ereklye fogadására írta Venantius Fortunatus világhírű himnuszát, a Vexilla Regis prodeunt kezdetűt: Mély gondolatai páratlan formakészséggel foglalják össze a kereszt és ereklyéinek dogmatikáját:

Király zászlói lengenek,
villog titkával a kereszt,
melyre hűsben függeszterett,
aki minden húst alkotott . . .
Üdvözlégy oltár s áldozat,
melyen a dicső szenvedés
esett: az Élet halt halált
s holtával adott életet!

Irodalom

„Mária segíts!” Imakönyv minden Mária-tisztelő használatára. Irta: Reiners A. plébános. Budapest, 1942. Korda. 228 lap. Ára 2.— P, 2.50 P és 2.80 P.

A katolikus vallásos érzés és életalakítás előmozdítására szolgálnak az imakönyvek. A jelen könyv szerzője a Boldogságos Szűzanya, a mindenkor Segítő Szűz Mária tisztelete köré csoportosítja oktató magyarázatait és a csatolt imádságokat. Ez a vonás bájosan ad értéket és nagy keresettséget a sikerült könyvnek. Valamiképpen a mi szenvedő, vergődő és ezer gonddal küszködő korunknak szüksége van anyai szeretetre, állandó támogatásra, hogy ki ne fogyjon belőle a kitartás, a hit és bizalom. Ennek a világjelenségnek visszhangja e könyv, mely az összes imákat e szemzőből állította össze. Miseimák, szentségek felvételéhez előkészületi imádságok, keresztúti ájtatosság, háromnapi ájtatosság könyörgései mind úgy vannak összeválogatva, hogy az imádkozó megnyugvásra talál bennük, fogyó bizalma felébred, lankadó hite megerősödik és egész életére jótékony derű árad, mely életét szabályozza, magaviseletét vonzóvá teszi. Ezek a tulajdonságok emelik ki e könyvet a bő imakönyvtermelés tömkelegéből és teszik nagyon hasznossá mindazoknak, akik forgatják.

P. Lucián C. C. C.: „A szeretet tüzeiben égve . . .” Kármelita Rendház, Keszthely. 1942. 196 l. Ára 2.50 P.

Jubileumi emlékek szánta elmélkedési könyvét a szerző. Ebben az évben ünnepeljük Keresztes Szent János születésének négyszázadik fordulóját. Az elmélkedések a Szent Doktor tanításából merítenek. Az ő útmutatása nyomán vezetik az elmélkedőt a kitisztult szeretet magaslataira. Komoly lelkeknek szól a könyv, akik őszintén, a lemondások sötét éjtszakáin is keresik az Istent.

Tiry László: **Veszélyben.** Budapest, 1942. Szerző kiadása. 147 lap. Ára 6.— P.

A fiatal, de már nem kezdő író az események forgatagában állva és maga is küszködő lélekkel

figyelve a történeti zajlásokat, vetette papírra mélységekre utaló sorait. Könyvének lényege: Nem menthet meg minket semmiféle divatos jelszó vagy múlt mozgalom, hanem egyedüli mentségünk a kereszt. Mély keresztény és magyar lélekkel rámutat a korábbi évtizedek és nemzedékek sikertelenségének okaira. Legmegkapóbb az a fejezet, melyet „Levél egy Elköltözötthöz” címmel a pénzéhes Rockefellerhez intéz. Valóban drámai a kép és megdöbbentő a hatás, melyet ez a fejezet kivált az olvasó lelkéből. Aki kedveli az aforizmákat, böven talál e könyvben. Példák, hasonlatok, képek és utalások olyan sűrű tömegben fordulnak elő benne, hogy nem elég az egyszeri át-olvasás, elmélyedéssel lehet csak a gazdag és sokszor szerteágazó értékeket felszínre hozni. Hisszük, hogy a nagy stílus-készséggel megáldott szerző máskor is hallatja szavát, ezenfelül tisztult felfogással, követhető gondolatfűzéssel vezet el minket a kereszténység értékeinek megismertetéséhez és becsüléséhez s ezáltal a keresztet és eszméit diadalra segíti vinni a lázban vergődő és vajúdó magyar és európai társadalomban. A veszélyben is megmarad az egyetlen üdvösség, a kereszt, melyről Krisztus megváltó vére ömlik a megterő emberiségre.

Spncsa Christi. (Krisztus jegyese.) Irta: Müller Lajos S. J. P. Ketter nyomán. Budapest, Korda. 1942. 69 lap. Ára 1.20 P.

A szerző a magyar lelkiségi irodalom egyik legtermékenyebb és legjobban kedvelt művelője. Jelen munkájában, mely a 65-ik, a szűzességről, tisztta életéről szól, a nála megszokott bájjal és világossággal. Miután ismertette az erény értékelését a történelem folyamán, kapcsolatosan bemutatja az Egyház tanítását és álláspontját. Valóban nagy a jelentősége ennek az erénynek s a kérdés ma fokozottabban korszerű, mint máskor volt, mert az egyéni és közösségi élet útvesztőiben csak önfeláldozó hősi lelkek állják meg helyüket, mind a szociális, mind az apostoli tevékenység területén. Korunk szava e téren valóban hangos

és kiáltó, mert a testiség özöne kitör és elárasztja az életet. Nemcsak szerzetesek, hanem a világban élők is haszonnal forgathatják e művet. A függelékben közölt anyag is egészen gyakorlati, mert megtanít a tisztaság értékére, megőrzésének eszközeire: amilyen a kitartó küzdelem a kísértés ellen, az önmegtagadás gyakorlása, a bűnalkalmak kerülése, imádság és a szentségek gyakori vétele. Hisszük, hogy a szerző e művével is megtalálja az utat olvasói lelkéhez és soknak lesz e munka követhető útmutató az angyalí erény élésében.

Új életsíkon. Szentbeszéd leányok részére. Irta: Dr. Tóth Tibor. Budapest, Korda, 1942. 344 lap. Ara 6.50 P.

A szerző egyelőre nem csatolt előszót vagy bevezetést tekintélyes külsejű és gazdag tartalmú munkájához, de a cím és a tartalom egyező módon igazolja a helyes célkitűzést. A korábbi prédikációs anyagunk sokszor de communi volt, mely szólt öregnek, fiatalnak, egyszerű és képzett embernek egyaránt. A mai kor igényeivel számol tehát a szerző, amikor nem az általános szempontokat tartja szem előtt, hanem a társadalomnak csak egyik osztályát vagy életszakát tekinti. Így azután beszédei egyöntetűek, ugyanazon a szintájon mozognak és egységes programot nyújtanak. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a beszédek csak a leányok lelki nevelésére alkalmasak. Ellenkezőleg. Minden szónok kézbeveheti, nemcsak anyagot meríthet tervezett beszédéhez, hanem kellő módosításokkal az egész beszéd anyagát bárhol elmondhatja, mert sok életbölcesség, tapasztalati megfigyelés, lélektani hangszerelés és érdekes példa s hasonlat található az egész műben és külön mindenegyes beszédben is. A terjedelmes kötet az iskolai évet követi, amikor kezdve a Veni Sancte várakozásteljes hangulatától elvezet az egész iskolai esztendőn keresztül kalauzolja az Egyház minden életmegnyilvánulásának színteréig. Mindig Krisztus a középponti gondolat, melybe állandóan belekapcsolódik az egyéni önmegszentelésre sürgetés, a tökéletességre törekvés útmutatása. A legtöbbször a Szentírás egy-egy gondolata köré csoportosítja mondanivalóját vagy egy ünnep magasztos titkára hívja fel a figyelmet. A beszédek megkapó címe: A lelki halál, Ravatal-gyakorlat, Farizeus, stréber, naiv, Mit hozott a Jézuska, A szenvedés tüzeiben, A szolgáló szeretet, Az örök titok, Az Anya és gyermeke, Szeresd a temetőt stb. is már felhívja a figyelmet, felkelti az érdeklődést. Erre a beállítottságra épül fel a lelki haszon, melyet a világos stílusban szerkesztett beszédek a hallgatókból kiváltak. Nagy előnye a könyvnek a beszédek ügyes tagolása, felosztása, ami nemcsak a betanulást teszi könnyebbé, hanem a hallgató is könnyebben elrendezi emlékezetében a hallottakat. A kötet nemcsak beszédanyagot nyújt az ifjúsági szónoknak, hanem lelki olvasmányul is nagyon ajánlatos. Minden témát alaposan megtárgyal, még az úgynevezett kényes kérdéseket sem kendőzi, de olyan tapintattal szól e nehéz és végtelen finomságot követelő pontokról, hogy a legkényesebb igényeket is kielégíti és senkinek sem bántja az érzékenységét. Mindezen adottságokkal nagy hálára kötelezett maga iránt a szerző, mikor beszédeit nagy gondnal előkészítette, elmondotta és kiadta, mert időálló értéket adott a hittanárak, szónokok és a leányifjúság kezébe. Műve megkülönböztetett helyet foglal el a magyar prédikációs irodalomban.

Csak László: **Vér és láng között.** II. kiadás. Budapest, Korda kiadása, 1942. 115 lap. Ara: 2.— P.

A kommunizmus átkát átélte Spanyolországba vezet a könyv. Javában dül a háború, két tábor áll egymással szemben, a fehérek és a vörösök. Mindkettő felteszi életét eszméinek győzelmére. A fehérek hősi istenhittel és lelkes önfeláldozással, míg a vörösök fanatikus gyűlölettel harcolnak. Elvezet a szerző a spanyol családba, ahol mintegy szemtanúk halljuk és látjuk a kegyetlen harcok pusztításait. Betekintünk az iskola életébe, ahol máris két táborra oszlott a diákság s apró csatározásokban robbant ki az ellentét. Itt indul José is a küzdelembe. Először csak diáktársai között vall színt, de hamarosan úgy hozza a helyzet, hogy belekapcsolódik az országos harcokba is, megsebesül, lába eltörik, máskor meg az összekötő nehéz és kényes bizalmi szerepét vállalja. Legmegkapóbb részek közé tartozik Moscardó ezredes, az Alcazar védőjének hősiessége és José repülőútja. Itt valóban remekelt a szerző, az élményszerű részek gyors ütemben kergetik egymást. Megkapó a fehérek vallásosságának megnyilatkozása, a hős tábori lelkészek és katonák haláltmegvető bátorsága, mellyel a hit erősítő kegyelmét veszik. Az Alcazar hőseinek önfeláldozása örökké emlékezetes marad és a spanyol küzdelmek legszebb és legdicsebb lapjaihoz számít. Ilyen történések hatalmas benyomást keltenek José és ifjú barátai lelkében, akik élményeik kicserélése után megesküsznek, hogy fehérlelkű és fehérpalástú lovagjai lesznek a Krisztus Királynak. A sikerült munka nemcsak az izgató olvasmányokat kedvelő ifjúság tetszésére talál, hanem lelkes örömmel olvashatják idősebbek is, mert a jó olvasmány mellett hit-erősítő élményekben lesz részük. Maga a második kiadás is ezt igazolja.

A gyümölcsök vitamintartalma az emberi szervezet ellenállóképességének egyik legfontosabb tényezője. A magyar gyümölcs ize, zamata, aromája kiállja a versenyt bármely más ország gyümölcseivel. Régente csupán élvezeti cikknek tekintették a gyümölcsöt, ma már tudjuk, hogy az ésszerű táplálkozás egyik legfontosabb kelléke. A gyümölcsök vitamintartalmáról, a dolgozók sportjáról, a betegségi biztosítás fontos kérdéseiről, az orvosi körzetek új beosztásáról és a fogapolásról ír érdekes cikket a MABI TUDÓSÍTÓ augusztusi száma, melyet a tagok díjtalanul igényelhetnek a kiadóhivaltaltól: Budapest, VII., Péterfy Sándor-u. 12. sz.

Minden sport honvédelem! A nevelésügyi szakembereknek és az orvosoknak egyaránt az a véleményük, hogy az egészségápoláshoz és azon keresztül a honvédelemhez feltétlenül hozzátartozik a sport, a testedzés is. Persze nem mindenkinek való minden sport. Az alkalmas testedzést éppen úgy meg kell választani, mint azt is, hogy meddig nem ártalmas a sport. Erről a közérdeklő kérdéssel ad felvilágosítást a MABI TUDÓSÍTÓ augusztusi száma, melyben ezenkívül a gyümölcskurák hasznáról, a vitaminkérdésről, a gyógyszerellátásról, a fogak fejlődéséről és az orvosi körzetek új beosztásáról olvashatunk szakszerű tóllal irt értekezéseket. Az egészségvédelmi ismeret-terjesztő folyóiratot a MABI tagjai díjtalanul igényelhetik a kiadóhivaltalnál: Budapest, VII., Péterfy Sándor-u. 12. sz.

Szebb jövő. Az A. C. közp. megbízásából összeállította Kenyeres Lajos. Budapest, Korda, 1942. 280 lap. Ara 5.— P.

A könyvet összeállító hittanár az Egyház mellett mint nagy nemzetnevelő tényezőket megnevezi az iskolát és katonaságot. E két utóbbi között korábban nem volt szerinte kapcsolat és egymásrahatás, míg újabban a leventeintézmény kiépítése és kiszélesítése óta e kapcsolat megteremtődött, mert az az intézmény van hivatva kinevelni a nemzeti erényekben gazdag, új, teljes értékű magyar fiatalságot és belőle vagy rajta keresztül a jövő magyar társadalmát. Mivel e nagyszerű program végrehajtása nem sikerül a lelkipásztor közremunkálása nélkül, azért szükséges, hogy minden magyar katolikus lelkipásztor egész szívvvel és lélekkel kapcsolódjék bele a fenséges munkába, mert így tud majd egyházközségének gerinces férfiakat nevelni, akik helyt állanak a vallási és községi életben egyaránt. Nem dicsérhető eléggé a szerkesztő buzgósa és az A. C. központi vezetőségének ügyszeretete, mikor e kötet tervét elindították, a munkatársakat megszerverték és a hatalmas kötetet kiadták. Bene István, Vass Alberik, Endrefalvy Ottó, Botlinger Pál, Kóbor István, Ottó László, Erdőssy Béla, Jámber Mike, Városi István, Tóth János, László János, Bakos Kálmán, Kovács Alajos, Perjes Béla, legfőként a szerkesztő apostoli buzgósa hozta össze a tekintélyes beszédgyűjteményt, mely az egész egyházi évrre, az egyházi év minden vasárnapjára és ünnepére nyújt beszédanyagot, legtöbbször teljesen kidolgozott beszédet. Az egyházi év mellett szóhoz jut a polgári és minden hazafias ünnepe is, amilyen március 15-e, anyák napja, zászlóavatás stb. A beszédek mind gyakorlatiak, képesek lekötni a fiatal hallgatóság figyelmét, s az ügyesen fogalmazott és kiemelt középponti gondolat megmarad a levante fülében, mely kétségkívül irányítja fiatal életét és megszenteli minden tevékenységét. A beszédek előnye, hogy több szerzőtől származnak, így azután a hit egysége mellett tág tér nyílik a szerkesztő és író egyénisége érvényesülésének. A beszédek felépítése és hangja minden látszólagos egyformaság mellett is rendkívül változatos, ami a készülő szónok munkáját megkönnyíti. Az ádventi hangulatos karácsonyvárás, a nagybőjt komoly gondolatokra indító hangulata, a pünkösdi ünnepkör lelkesítő öröme, az Úr és a Boldogságos Szűzanya ragyogó ünnepei megkapják a maguk színét és pompáját. A könyv anyaga tehát nem holt töke, pusztán könyvtudomány, hanem élő és eleven tartalom, melyből hit és erő sugárzik széjjel. Hisszük is, hogy az A. C. mindenre kiterjedő buzgósa és a szerkesztő és munkatársai áldozatos vállalkozása megtermi a várt gyümölcsöt: a mélyebb hitű, Isten- és ember-szerető fiatalságot és rajta keresztül a gerinces magyar katolikus társadalmát. Erdemes volt a könyvet kiadni, önmagának használni, aki megszerzi és tanítását hirdeti.

Október elején

felette értékes, mesteri módon illusztrált kötettel gazdagodik meg a magyar vallásos irodalom. A Szentírással szívesen foglalkozó világi katolikusok, de különösen a **h i t t a n á r o k** nyernek sokat a mű megjelenésével.

„IGY SZÓLOTT AZ ÚR“

címmel fejtegeti a szerző, dr. KOSZTOLÁNYI ISTVÁN szakfelügyelő az őszövetségi Szentírást. Nagy szakértelemmel feldolgozott, alapos munka.

Új magyar könyvek:

Dr. Erdélyi Gyula: **A magyarok hadi szervezete és hadvezetési művészete ezer éven át.** Ara 15.— P.

Kenyeres Lajos: **Szebb jövő.** Leventebeszédek az év minden vasár- és ünnepnapjára és hazafias alkalmakra. Ara 5.— P.

Dr. Kosztolányi István: **Igy szólt az Úr.** Bibliai történetek. Kiváló hitoktatási kézikönyv. Ilyen még nem jelent meg a magyar irodalomban. Elsőrangú biblikus szakmunka. Sok térképpel és művésziesen kiválasztott képekkel. Világi katolikusok kezébe is való. Egy intelligens katolikus ember könyvtárából sem hiányozhat.

Dr. Müller Lajos S. J.: **Sponsa Christi.** Úgy szerzettek, mint a világban Isten ügyeiért élő katolikusok számára értékes könyv. Ara 1.20 P.

Jézus Szíve kis naptár. Szivgárdisták és elemisták naptára. Ara 36 fillér.

„**Mária segíts!**“ **imakönyv.** Tapasztalhattuk már életünkben többször is a mindenkor segítő Szent Szűz hatalmát. Ez az imakönyv még jobban bevezet az Isten Anyjának tiszteletébe. Miseimák, hasznos imák egész sora váltakozik benne. Ara 2.— P, keménykötésben 2.50 P, vászonban 2.80 P, vászon aranyfémzéses, finomabb papír 4.— P.

Dr. Pataky Géza: **Élet az imádságból.** Az ima édességét tárja elénk. Ara 4.— P.

Dr. Tóth Tibor: **Új életsíkon.** Választékos szép beszédek középiskolás leányok számára, de szép példái, hasonlatai miatt bárhol felhasználható, sőt mindenki számára értékes lelki olvasmányi anyag. Ara 6.50 P.

Schnattner Szigfrid: O. S. B.: **Máriáról sohasem elég!** Remekszép olvasmányok az Isten Anyjáról. Sajtó alatt.

OKTÓBER HÓRA AJÁNLUK:

Egyszerűség ösvénye. Irta: P. Gyenis András jezsuita atya. Kis Szent Teréz életét, erényeit festi. Igen kedves és felette hasznos olvasmány, mint minden Kis Szent Teréz-könyv. Ara 1.50 P.

Rózsaszirmok. Kis Szent Teréz-imakönyv. Egy liturgikus szentmisét, a Szentnek több imáit, szentkilenced ájtatosságot tartalmaz. Ara 70 fillér, kötve 1.30 P.

Jézusról nevezett Szent Terézia összes művei. Fordította: Szeghy Ernő atya. A tudós női szent 4 kötetes munkája a következőket foglalja magában: A tökéletesség útja 2.— P, Önéletrajz 5.— P, Az alapítások könyve és kisebb művek 5.— P, A belső várkastély 2.— P.

Laczi: **Alacoque Szent Margit élete.** Jézus Szent Szíve nagy apostolnőjének életleírása. Ara 2.80 P.

Dr. Czapik: **Szentkilenced Szent Tádé Júdás tiszteletére.** Ara 10 fillér.

Máriáról sohasem elég!

Schnattner Szigfrid könyve.

A szerzőt az Utunk hasábjairól sokan ismerik. Kimeríthetetlen ő az Istenanya tiszteletéről szóló cikkek írásában. Ebben a kis kötetben az Utunk hasábjain megjelent cikkeket kötötte csokorba, megtoldva több újjal.

Október folyamán jelenik meg.

**ADJUNK jó olvasmányokat, imakönyveket SEBESÜLT
KATONAINK kezébe!**

Ilyenek nagy számmal kaphatók a KORDA R. T.
könyvkereskedésében:

Liguori Szent Alfonzról: **Megegyezés Isten akaratával.**
Igen nagy hatással van mindenkire, nagyon meg-
vigasztal, megerősít. Ára 60 fillér.

Jámbor László: **Örök igazságok.** Ára 50 fillér.

— **Igaz katolikus vagy-e?** Ára 40 fillér.

Az első a főbb igazságokat gyűjtögette össze,
melyeket, ha megszível az olvasó, földi és örök
boldogságát biztosítja vele. A második pedig a
katolikus ember kötelességeiről szól. Mindkettő
egyszerű, népies nyelven ír, sok szép példát, az
életből vett eseteket sorakoztat fel benne, ami
nagyon élvezetessé teszi az olvasást és megszív-
lelhetővé az igazságokat.

Istennek nevét hiába ne vedd! Irta: P. Jámbor László.
A káromkodás ellen ír oly meggyőzően, hogy ha-
tása nem marad el az olvasónál. Ára 34 fillér.

Salesius: **Kis emberek — nagy szívek.** Hőslelkű ki-
csinyek nemes tetteit írja meg benne a szerző.
Megható esetek. Ára 50 fillér.

Jacobs: **Az Isten áldjon meg!** Az áldásokról szól, kü-
lönösen a szülők áldását emeli ki. Ára 30 fillér.

Bangha Béla S. J.: **Jézus Szívének nagy ígérete.** Aki
elolvassa, biztosan meg is teszi és részeseül az Úr
Jézus Szíve áldásos ígéretének beteljesedésében.
Ára 20 fillér.

Kincsek Kincse. A szentmiséről szól. Csupa érdekes
történet. Ára 10 fillér.

**Jézus Szívének nagy ígérete. Családfelajánlás Jézus
Szívének.** Darabonként 4 fillér. Kérjen árjegyzéket!

Újabb Müller-könyv!

SPONSA CHRISTI

címmel, már 65. könyve jelent meg a
nagynevű szerzőnek.

E művből sokat meríthetnek a szerzetesek, akik
hármás fogadalommal Krisztusnak szentelik magukat,
de azok is, akik lemondva a házasságról, a világban
maradnak, hogy erőiket egy magasabb eszmény
szolgálatába állítsák. De meríthetnek belőle azok is,
akik a szent házasságban élve, becsülik az előbbieket
teljesítményét és önfeláldozását.

Ára 1:20 P.

OLVASÓTITKOK:

Színes kivitelben:

60 és 90 filléres árban.

Matt kivitelben:

24, 40 és 60 filléres árban.

Játszva németül

címmel

rendkívül értékes könyv jelent meg a KORDA
kiadásában. E könyvből magánúton mindenki
könnyedén és gyorsan elsajátíthatja a német
nyelvet.

A praktikus könyvet a „Játszva latinul” szerzője:
Dr. Magyar László piarista tanár szerkeszti.

Ára 3:60 P.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság
és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók
Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen
hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos
és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8— P.
Ingyen mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50 % kedvezményt élveznek.)

A Boldogságos Szűz iránti gyermeked bizalmat növeli:
REINERS:

M Á R I A S E G I T S

imakönyv. Mindenki érzi a földi élet bajait, fokozottan
nyomasztók a gondok a mai világban. Ez az ima-
könyv a mindenkor segítő Szűzanyára irányítja a ver-
gődő lelkű emberiség figyelmét. Valóban a legjobb
helyről várhatjuk a segítséget, mert a Szent Szűz
nem hagyja el kedves gyermekeit. A könyv imái
boldogító békét és erős bizalmat árasztanak
a lélekben. A szokásos közös imádságok mellett
sikerült összeállítású miseájtatosságok, Mária-könyör-
gések és egyéb sorozatos ájtatosságra alkalmas imák
találhatók. A könyvet kis alakja, kezelhetősége,
mélységes tartalma miatt kedvelik.

Ára kartonkötésben 2— P

keménykötésben 2:50 P

vászonkötésben 2:80 P

arany metszéssel 4— P

Gyermekek számára nagyon ajánlható a:

Jézus Szíve kis naptár

Főleg szívgárdistáknak nélkülözhetetlen.

Ára csak 36 fillér.

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-ter 4. szám.**

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Dr. Eröss Alfréd: Dux Emericus. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Előttünk voltak és előre mentek... — P. Walter János: Az igazak és elnyomóik az ítéleten. — Pákozdy József: Tudom, hová megyek . . . — Schnattner Szigfrid O. S. B.: A legnagyobb hősök. — Petruich Antal S. J.: Kezdetben volt az Ige... — Róth Antal S. J.: A holtak birodalmában. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Borongós, esős, késő őszi szürke estalkony. A természet hervad, haldoklik körülöttünk. Az elmúlásra, halálra, emberi végünkre gondolunk.

Mi az, Testvérek, ami az emberéleletet karakterizálja? Az, hogy az élet telve van a halál tudatával, az elmúlás gondolatával. És ez a tudat keserű, kínos, de mert Istennek végzése: ez a tudat egészséges, hiúságainkból kiábrándító és hasznos! A magam haláláról azért elmélkedek, hogy a halálból biztonságot, éleletet merítsek; hogy az élet feladatait komolyba vegyem, a kegyelmet jól felhasználjam s az én életem művét, végösszegezését értékessé, tartalmassá tegyem; menyegzős ruhámat szépművű, drága hímzéssel ékesítsem. Dolgozom-e s mióta dolgozom komolyan ezen a nagy művön? Mennyire vagyok ma vele? Megállná-e ez a mű Isten kritikáját, ha az Úr ma szólítana el váratlanul a számadásra és ítéletre? Nem borzongatna-e meg a fázós tudat, hogy sok volt a ballépés, sok a helytelen irány, tévesztett út? Hogy sok-sok mulasztás terhel bennünket? Hogy fejletlen, darabos lelkek vagyunk; hogy sok kegyelmet eltékoztunk? Hogy Krisztus szent vérének hullása kárbavesztett rajtunk!

Az Istennel való nagy találkozást, a számadás perceit, az életmű bevégzésének és örök életünk kezdésének pillanatát akarja megkönynyíteni a nagy hit biztos eligazításával az Utunk. Akarja, hogy hótiszta, remekszövéssé legyen, lendületes érzéssel, finomsággal és kényességgel kidolgozott legyen, igazán rendben és bemutatásra bármikor készen legyen életünk műve, szívünk virágoskertje, lelkünknek temploma s menyegzős köntösünk. Az Utunk minden cikke, legrövidebb írása is arra indít, buzdít és segít, hogy vegyük komolyba egyetlen életünk célját, jó étellel álljunk helyt; ahogyan az Úr meghalt érettünk, úgy haljunk meg mi is a bűnnek. Hogyha jön a vég, a félelmes utolsó óra, nyugodtan ajánlhassuk Isten kezébe örök istenközelséget reménylő lelkünket. Az

Utunk minden számából az életút vándora üdvös gondolatokat, erőt, hitet, eligazítást és világosságot meríthet.

Az pedig, akinek a lelke a nagy igazságok és a végek elgondolásának fényében megvilágosodott, apostollá lesz, másoknak is juttat javaiból, alkalmas pillanatban találékony szeretettel, tapintattal másoknak is ad világosságából. Legyünk hát kis lapunk ajánlásával, terjesztésével, ügyes propagálásával mi is: a halálból éleletet merítő erős hit és cselekvő szeretet apostolai.

DUX EMERICUS

IRTA: Dr. ERŐSS ALFRÉD

Szent Imre az ifjúság vezére. A lelki életben nincs megállás, hanem csak fejlődés: örök tavasz, örök ifjúság. A lelki életben is Szent Imre vezet a magasbaívelő krisztusi úton. Előttünk jár. Egyik kezében virág. Másikban kard. — Szegődjünk mellé s kövessük együtt a Mestert.

I. SZENT IMRE VIRÁGA.

A történettudósok azt mondják Szent Imréről, hogy papi, szerzetesi pályára készült. Az Úr szolgálója szeretett volna lenni. Csak bátyjának, Ottónak halála után állt elébe a trónöröklési parancs. A királyi apa s egy királyi nép akarata új irányt szabott Imre életének. Az egykori krónikákból tudjuk, hogy István szerette és a nép csodálta az ifjú Imrét. Mindenkép szerencsés fordulatot jelenthetett tehát, ha reá száll a királyi örökség. Egyedül Imre volt az, aki férfias kötelességtudással vállalta ugyan a feladatot, de mély fájdalmat, lemondást érzett szíve legszentebb rejtekében. — Pap akart lenni, Krisztus munkatársa, királytársa: *sacerdos in aeternum*. S most fel kell cserélnie a papság örök koronáját mulandó földi koronával.

1. Régi magyar krónikások mondják el nekünk, hogyan vonult vissza éjszakánként a veszprémi várkapornába imádkozni Imre királyfi s hogyan figyelte meg egyszer éjszakai imájában apja, István. A csendes, bensőséges imában emelkedett fel szíve Istenhez és tudta meg hivatása útját. Ott az ima szentélyében nyerte el az Úrtól azt a nagy kegyelmet, melyet tisztaságnak nevezünk. Apja és a nép joggal követelhetette tőle, hogy fogadja el a királyi széklet. De senki sem kérhette tőle, hogy lemondjon a lélek kincséről, — a tisztaságról. Imre feláldozta magát magyar népéért s az országért Istennek: tiszta lelkét, tiszta testét Istennek szentelte mindörökre. Ezt az áldozatot visszavonni, ezt a fogadalmat megtépni senkinek sem szabad.

Szent Imre mindennél többre becsülte és mindennél jobban szerette a tisztaságot. Így lett az

Úr szolgálója: *virgo in aeternum*. Nem egy-két nemzedék, nem egy-két tartomány, nemcsak az ország volt rövid időre uralkodásának színtere,

hanem ezer éve mind, akik úgy nézünk reá, mint vezérünkre és követjük őt a tisztaságban. Dux virginum: Dux Emericus.

Ez tette Imrét már földi életében oly vonzóvá népe előtt: tiszta lélek, tiszta szem, tiszta akarat. Krisztus papjához is azért fordul bizalommal a nép, mert tisztának tudja és eszményt lát benne. Vezér és eszmény, az istentisztelet és lelkiesség apostolai csak úgy lehetünk, ha nem köt le a földiség és testiség, hanem fölötte állunk. A tisztaság tesz nagyvá az emberek és kedvessé az Isten színe előtt.

2. Szent Imre tisztasága kegyelem, akárcsak a miénk. De e kegyelemhez Imre részéről őszinte törekvés, kemény harc, férfias akarat csatlakozott. Így nevelte atyja. István király ekképen inti fiát: „Immár itt az idő, mikoron is néked nem kell mindéglen lágy párnáknak közepette élned, melyek téged puhává tesznek s mi is a férfiaságnak eltékozlása, a vétkeknek táplálója és sok parancsolatnak megütálása. Néha vessző és keménység is adassék néked, hogy elmédet figyelmessé tegyék azokra, amiket meghagyok”.

Nem vagyunk gyermekek s ne várjuk mástól az intelmet, hanem magunk alkalmazzuk a „veszszót”, az önmegtágadás és keresztény aszkézis kemény fegyelmét. Legyünk „kemények” magunkkal szemben. Mert csakis talpig fegyelmeztet, önmegtágadó, készséges lélekkel fogjuk megőrizni lelki szépségünket, tisztaságunkat, örök ifjúságunkat, — vagyis kerülni a bünt és szeretni a parancsolatokat. „Per aspera ad astra”: ez a tisztaságnak és minden nagy hivatásnak csillagútja.

Tehát nem elég csak *becsülni* (1) a tisztaságot, hanem meg is *kell küzdeni* érte férfiasan (2). Ez a legőszintébb, legértékesebb Szent Imre-tisztelet. Vezérnek választani és követni Imrét e harcban a liliomvirágért a hétfejű sárkány ellen. Ádáz a harc, de biztos a győzelem. Velünk harcol előttünk jár Szent Imre, akit már a középkor ifjú magyarsága így köszöntött: Dux Emericus.

II. SZENT IMRE KARDJA.

Nemcsak a tisztaságban vezérünk és példaképünk Imre királyfi, hanem az imádságban is. Hiszen a kettő oly szorosan összetartozik: imádság és tisztaság. Testvérek ők, ketten tartják az apostoli, szerzetesi, papi élet koronáját.

Szent Istvánról tudjuk, hogy harc idején is éjszakákat töltött imádkozva sátorában s vitézei nem egyszer csodálkozva látták, hogy égi fényesség veszi körül a király sátorát. Tőle tanulta Szent Imre is az éjszakai imát, betű szerint vette az atya intelmét s férfihoz illőnek találta, hogy „lágy párnáknak közepette nincsen immár helye”. Mindketten pedig az Úr Jézustól tanulták,

az evangéliumból vették az imának ezt a becsülését. (Lk. 12, 6.)

Ebben is követni akarjuk Imre vezért. Hajnali elmélkedésünk, reggeli áhítatunk, szentség látogatásunk és imánk töltekezni akar Szent Imre katonás, kardos lelkületével. Minden ébredéskor lelkünkbe cseng az Országépítő intése: Immár itt az idő, mikoron is néked nem kell mindéglen lágy párnáknak közepette élned...

1. Tehát ez az első: *hajnali lélekmozgósítás*. Így fogom fel a mindennapi elmélkedést vagy reggeli imát. Vitézi őrtállás Krisztus mellett, az oltár előtt, az imádság fegyverében.

Ez az első szempont. Nem meríti ki, nem is határozza meg az elmélkedés fogalmát, de beleállítja mindennapi életembe. Ezzel a tudattal ugrom ki az ágyból s megyek a templomba: Krisztus vár reám és ezt az időt arra szabta nekem, hogy ott álljak vitézi őrségben előtte. Milyen katoná volt az, akit beosztanak mindennap a király mellé félórás szolgálatra, s ne örülne neki? Nem szökne ki az ágyból! Ne vágná magát diszbe... Így készülünk s indulunk mi is a reggeli elmélkedésre.

Tudja a katoná, mikor őrt kell állnia, akkor nem kényelmes karosszék vár reá, sem meleg kandalló, hanem bizony sokszor szélben és viharban, esőben és fagyban kell állnia a vártán. Még hozzá feszes vigyázz-állásban. Gondoljunk erre is a reggeli elmélkedésnél. A külső tartásom is legyen tiszteletteljes, fegyelmeztet, — imádságos. Aki fáradt vagy beteg, az ülhet. De ez kivétel. A rendes, a megszokott: térdelni szabadon, katonásan. Ilyen legyen a benső vigyázz-állás is. Összeszedett, figyelmes, szolgálatkész az Úr előtt.

2. Ez a második: *lelki őrtállásunk* az Úrnál.

Az elmélkedés — imádság. Tehát imádkozunk. Vagyis Istenhez emeljük szívünket. Az őrtálló katoná fegyverét tartja a magasba, úgy tiszteleg a király előtt. Mi a szívünket emeljük, gondolatainkat és törekvéseinket összpontosítjuk az elmélkedés tárgya köré. Így tisztelgünk Istennek. Ezt nevezzük összeszedettségnak. Ellenkezője a szétszórtaságnak. Összeszedem a gondolataimat, az akaratomat, a szívemet. Csokorba kötöm. Csakis így nyújthatom át Istennek. — Igen ám, de a gonoszság szele belefúj imádkozó lelkembe s mindenáron szét akarja szórni, össze akarja zilálni gondolataimat, mint az őszi leveleket. (Láttuk az őszi szélfúvást? Az a levél, melyet nem köt már az ághoz az élet, lehull. Az a gondolat, amely nem élet számunkra, azt könnyen elhajtja a kisértés vagy a szórakozottság szellője. De ha lelkesedünk, ragaszkodunk a lelki dolgokhoz, életet jelentenek számunkra az elmélkedés örök igazságai és nem szakadnak el!) Sokszor olyanok vagyunk az elmélkedésben, mint a lombkoronás tölgy, melyet ráz és szaggat a vihar. Az egész

elmélkedés ilyenkor nem egyéb, mint harc a viharral. Jó az ilyen elmélkedés? Feltétlenül jó, mert hiszen *örtállás*. Ezért mondja Szalézi Szent Ferenc: „Ha lelked eltéved vagy elszórakozik, vezesd egyszerűen vissza oda, ahonnet kiindultál, vidd el minden szeretettel az ő Mesteréhez és ha egy egész órán át nem tennél egyebet, mint csak ezt, annyiszor visszavezettetvén, ahányszor eltávolodott, igen jól töltötted az órát és az édes Udvözítő szemében felette érdemes munkát végeztél”. (Hisz ez is szeretet-szolgálat. Mint a pihenő édesanya arcáról a legyeket elhessegetni, úgy hességetem el a szórakoztató gondolatokat imádságos lelkemben időző Uramtól.)

Az imában Isten a szívünket, a lelkünket nézi, tehát a lelkület a fontos. Az elmélkedő ima alap-

beállítására pedig ez a lelkület: kitartani, *örtállani az Úrnál*.

Ez az örtállás fog erőssé tenni, fogja meg-edzeni lelkünket az erényekben, fogja értékessé és maradandóvá tenni szeretetünket és tisztaságunkat. Így védi a kard Szent Imre kezében a virágot: a liliomot. Az ima tesz fogékonyá a nagy gondolatok iránt, ad látást és bátorságot. Az imádságos lélek láttatta meg Szent Imrével Szent Mórban a tisztaságot.

Szent Imrét, mint Szent Lászlót és Szent Istvánt az ima tette méltóvá, hogy ismerje s vezesse nemzetét. Nekünk is erre van szükségünk, lélekismeretre, hogy magunkat is, másokat is eredményesen vezethessünk a lelki élet és a lelki tökéletesség útjain. Dux Emerice! vezérek akarunk lenni mi is, imádságban és tisztaságban veled haladni, példát adni és utat mutatni.

Előttünk voltak és előre mentek...

Irta: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A hegyőriások, szirtek és bércek között kanyargó völgyben csak a csillagokkal gazdagon teleszórt ég és a puha, frissen esett hó világított.

Hajnali öt óra lehetett. Dermesztő hidegben botorkáltam a hólepte ösvényen. Ösztönszerűen haladtam előre és törekedtem irányt tartani, mert éjjel megint nagy havazás volt és szinte járhatatlanná tette az utakat. Plébániámra „siettem”, amely kolostorunktól kb. félóra távolságra volt. De csak nyáron. Télen nem. Akkor legalább egy óra kellett, míg az ember a kies alpesi városkából, Szent Nothburga szülőhelyéről kiért a több mint háromezer lelket számláló községbe. Reggel öt órakor már indulni kellett, hogy hat órára pontosan meg lehessen kezdeni a szentmisét. Ez pedig azért volt ily korai időre kitézve, mert a tiroli paraszt fő gondja az istálló, az állatállomány... Hogy azok, akik a barmokat gondozzák szintén templomba mehessenek, a papnak már a reggeli etetés előtt kell miséznie. Ez a cselédség miséje. A délelőtti nagymisére azután csak a gazdák és hozzátartozók jönnek.

Az úton csak lassan haladtam előre, mert a hó minden percben besüppedt alattam s gyakran bokán felül jártam benne. Olvasómat is csak zsebredugott kezemben tudtam tartani. Védekezni kellett a hideg ellen, mert fagytól megdermedt kézzel bajos misézni és jó párszáz embert megáldoztatni. (Híveim dicséretére legyen mondva, hogy ünnepnapokon mindig többszáz áldozó volt!)

Számításom szerint a község nem lehetett messze, hiszen már több, mint háromnegyed órája bukdácsoltam a kényelmesnek nem éppen mondható úton. Hirtelen, az utolsó kanyarulatnál, vörös fény csap felém kísérteties imbolygással. Templomunk karcsú, magas barokktornyának éles körvonalai ebből a sajátságosan vörös háttérből domborodtak ki.

Istenem, tűz van a faluban! Csak nem a templom ég?! szaladt át villámgyorsan agyamon. Ekkor láttam, hogy a sötétben letértem az útról és a szántóföldeken keresztül a templomot körülképező temető falához értem, szerencsémre a kiskapu közelébe. Ideges mozdulattal szakítottam fel a korhadt, minden eresztékében nyikorgó, rozsdamarta pántozatú faajtót.

Megdöböntő látvány tárult elém, annyira megdöböntő, hogy szemeimet elfutotta a könny.

Hát tűznek csakugyan tűz volt, de — hál' Istennek! — nem a falu vagy a templom égett, hanem a szívek!

Igen: a szívek zsarátnoka világított bele a Mindszentek hajnalába és lobogott át a túlvilágba, hogy biztosítsa az ottlevőket, a tisztulókat, a szegény szenvedő lelkeket a keresztény megemlékezésről és a hitbuzgó imádság megsegítő erejéről.

Gyönyörű kép, feledhetetlen élmény volt. Minden sír feldíszítve és kivilágítva. Még azoké is,

akiknek már nincs senkijük a világon és akiknek korhadt sírkeresztje haldoklóan oldalt dőlt végső fáradtságában. Gyengéd kezek ezekről is gondoskodtak és nekik is jutott virágból, viaszmeccsből és könnyek-harmatozta imádságból.

A kivilágított sírok körül térdelt az egész közösség. Minden épkéz láb ember ott volt olvasóval a kezében és a kegyes megemlékezés pásztortűzével lelkében. Ott térdelt, nem törődve a hóval és hideggel, ami hajnalban és reggel napkelte előtt éri el tetőpontját. Ott volt és imádkozott azokért, akik előtte voltak és előre mentek... A földön, a hóban térdelt és a hitbuzgó imádság segítő karjával lenyúlt a túlvilági tisztulás szenvedéseinek tátongó mélységeibe, hogy enyhülést juttasson azoknak, akiken már csak a mi imánk és áldozatunk segíthet.

Boldogok azok, akikért valaki hóban és jégben is térdel, hogy halottak napján imádkozzék érte és enyhülést hozzon neki!

Vajjon jut-e majd nekünk is ebből a keresztény szeretetből majd akkor, mikor mi is már „előre mentünk” és átléptük a túlvilág küszöbét?

*

Vajjon jut-e?

Feltétlen!

Ha nem vonakodunk előbb másokért megtenni, amit magunknak kívánunk, vagyis jó magunk nem áttalunk tekintet nélkül jégre, fagyra, hóviharra letérdelni és a tiroli hegyek egyszerű népének hitével imádkozva lenyúlni a tisztító tűz mélységeibe és enyhülést vinni a szegény szenvedőknek.

Erre azonban még más ok is készteszen.

Világégés van és a háború ördöge reszketteti meg a földtekét. Gondoltunk-e már arra, hogy minden percben, minden órában hány ember megy át az örökkévalóságba? Vagy arra, hogy milyen belső állapotban találja őket a halál?

A háború borzalmainak gyenge, halvány visszfénye ijesztett reánk azokon a pokoli éjszakákon, amikor szeptemberben ellenséges bombák fűrdtek az áldott magyar földbe s romboltak városainkban. Csak visszatükröződése volt ez a rettenetes valóságnak. Vajjon gondoltunk-e a Sztalin-gyertyák fényénél azokra, akiknek a technika e szomorú vívmánya volt utolsó földi világoosságuk?

Igen, okunk van rá, ma több, mint bármikor a múltban, hogy ily komoly gondolatokkal foglalkozzunk és a háború áldozatairól, a hősi halottakról, a tisztító tűzben szenvedő lelkekről megemlékezzünk.

*

Ne feledjük, hogy ez szent kötelességünk.

Vagy nem érettünk haltak meg, nem a magyar röögöt védelmező ádáz harcban ontották vérüket? A legkevesebb, amit tehetünk, hogy segítünk rajtuk, akik míg a földön voltak, minket óvtak és segítettek meg a legnagyobb bajban.

Ettől függetlenül azt is tekintetbe kell vennünk, hogy mint a misztikus Krisztus-test tagjai tartozunk egymásnak a kölcsönös segítséggel, tehát az itthonmaradottak feladata azokról megemlékezni, akik az örökkévalóságba távoztak.

*

Ezt annál inkább meg kell tennünk, mert hatékony természetfeletti megsegítő eszközök állnak rendelkezésünkre.

Elsősorban Krisztus áldozata, a Golgota-áldozat vértelen megisméltése: a *szentmise*. Szentmisét mondatni az eltávozottakért a leghatékonyabb segítőeszköz. Szentmisét hallgatni és érettük felajánlani, szintén nagy mértékben válik javukra.

A halottakért felajánlott szentmisét kössük össze, valahányszor tehetjük, — a *szentáldozással*. Az eucharisztikus egyesülés meghitt pillanatában pedig ajánljuk Megváltónk szentséges Szíve irgalmába azokat, akik a tisztító tűzben szenvednek. Főleg pedig azokról emlékezzünk meg, akikért senki sem fohászodik és könyörög, vagyis azokról, akiknek már senkijük nincs és akik éppen azért a legelhagyatottabbak és legszánalomraméltottabbak.

Imáéletünkben is nagy szerepet kell játszani a halottainknak. Szent Jakab apostol mondja, hogy az igaz ember imádsága mily hatékony. E megállapítás a szenvedő lelkekért végzett imádság erejére is vonatkozik. Vegyük gyakran kezünkbe a *szentolvasót* és végezzük azt a halottakért. Ezáltal Isten Anyja hathatós pártfogásába ajánljuk ügyünket, s biztosak lehetünk felőle, hogy nem hiába tesszük: a Boldogasszony nem hagyja meghallgatás nélkül a szeretetből fakadó imádságot és közbenjárásával siet segítségére túlvilági pártfogoltjainknak.

*

Ők előre mentek, mi utánuk jövünk.

Hogy mikor és milyen körülmények között, azt nem tudjuk.

Annyi azonban bizonyos, hogy majd mi is rászorulunk embertársaink segítségére és kegyes megemlékezésére. És akkor majd saját magunkon tapasztaljuk, hogy a tisztító tűz valóságában mit jelent a megsegítő keresztény szeretet, vagyis az előttünk voltak gondoskodása rólunk, akik előre mentünk...

Az igazak és elnyomóik az ítéleten

Irta: P. Walter János piarista, Róma

Az egyházi év utolsó, az idén november 30-ra eső vasárnapja s még az utána következő vasárnap is, az utolsó ítéletről beszél megrendítő színekkel. Megillet mindenkit az ott festett kép, de mivel nagyon általánosan markol, keveset fog a hallgató lelkén. Van azonban az április és május hónapban ünnepelt szent vértanúk liturgiájában egy szentlecke, amely mintha sokezer évvel előbb helyszíni közvetítéssel adná az utolsó ítélet egy pillanatszerű felvételét. Csak az igazakra és hatalmas elnyomóikra van tekintettel abban a pillanatban, amikor az igaz Bíró már kimondta ítéletét. A szöveg így szól: Az igazak majd nagy bátorsággal állnak azok ellenében, akik sanyargatták őket és hiábavalóknak gondolták fáradságukat. Mikor ezt látják, iszonyú félelem háborgatja őket. Bánkódva mondják majd egymásnak és elfogódott szívvel sóhajtanak: Ezek azok, akiken mi egykor nevetünk és akikből csúfot üztünk! Mi ostobák, életüket örülségnek, végüket dicstelenségnek véltük. S íme, mint számlálatnak Isten fiai közé, s a szentek közt vagyunk részük. (Bölcs. 5, 1—5.) Elmondom, mi minden jut eszembe e szavak olvasásakor.

A szentek állnak.

A római katonai szabály szerint: *Vincentium est stare, victorum est jacere*. Sok embert megígézt ez a rövid parancs, egész a nevetségességig. Gondolok Clemenceau-ra, a trianoni békediktátorra, aki Európa győzójének tudta magát, s nemcsak életében viselkedett úgy, de meghagyta, hogy állva temessék el. Meg is történt vele! Ellenben a winchesteri katedrálisban áll 1923 óta egy protestáns pénzen készült szobor; felirata *S. Jean d'Arc*, s szemben egy kőlap *nyugszik*, az elítéltetésénél oly gyászosan szereplő Beaufort püspök bíboros. Ez már rendben van. A Szent bátorsággal áll, mint életében tette. Így teszik ezt a szentek, akik a parancsot Krisztustól vették. A fájdalomban gyötrődő Szűzanyáról azt mondja a liturgia: *Stabat Mater dolorosa*... Szent Ciprián leningben állva várta hóhérat.

A szentek állnak és ítéleznek.

Szent István első vértanú Krisztust állva, Szent Márk az Atya jobbán ülve látta, amihez Nagy Szent Gergely magyarázatul ezt mondja: *Sedere judicantis est, stare pugnantis* (hom. 29.). A szenteknek a küzdelemhez az adott erőt, hogy Krisztus velük együtt küzdött és a győzők Krisztussal együtt ítéleznek is. Ő mint örök Bíró felveszi fegyverzetnek haragos indulatát, mellvértnek felölti az igazságosságot, sisak gyanánt felteszi kemény ítéletét, győzhetetlen pajzsul felveszi szent-

ségét. (Bölcs. 5, 16—20.) S a szentek délcegen állnak az örök Bíró mellett. Magatartásuk nem a büszkeség vagy az ellenség lehangolásának óhaja, hanem a kiállott szenvedések után a végleges győzelem tudata: Krisztus szenvedéseiben való részesedés után dicsőségének kinyilatkoztatásában való örvendezés. (I Pét. 4, 13.) Az örökkévalóságban nincs mult és jövő, csak állandó jelen van. Ami kezdetől boldog örökkévalóságnak volt szánva, az már a jelenben örök győzelem. S amint Isten lelke évezredekkel előbb látta sorsukat, az előttünk sem titok. A szentmise ünneplésekor mi is halljuk, amit mondanak.

Végítélet, ami már most elhangzik.

Először jelentkeznek a gonoszok, akik az igazakat valamikor világbolondoknak tartották a szigorú életmód és a miatt, mert a világ megreformálásának hóbortjából esztelenül nekimentek a fálnak. Mint Jehu mondta Elizeusnak: Mit akar itt ez a futóbolond? (IV Kir. 9, 11.) Mint Festus mondta Szent Pálnak: Pál, megbolondultál? (Csel. 26, 24.) S bántották is őket, mindent megtéve gyötrésükre. A latin szövegben *abstulerunt labores eorum* = a legfájdalmasabb munkameghiúsítás, az eredmény semmivétele. Ahogy II. József tette Hoffbauer Szent Kelemennel Bécsben, majd Krakkóban. A gazda letarolt vetését a jégeső után megkönnyezi. Szent Cirill 18 éves száműzetés után püspöki városát feldúlva találta, és siránkozás nélkül újra kezdte munkáját. Szent Kelemen sem Bécsben, sem Krakkóban nem könnyezett, hanem tovább dolgozott. Azok a gonoszok jelentkeznek itt, akik valamikor így beszéltek egymásközt: „Ez az igaz alkalmatlan nekünk, mert ellenkezik tetteinkkel. Azzal kérkedik, hogy Isten ismerete nála legyen, és Isten gyermekének vallja magát. Próbáljuk meg! Lássuk, mi lesz a vége! Ha gyermeke, Isten kiragadja kezeinkből. Tegyük próbára szidalommal, kínzással, hogy megismerjük szelidségét és kipróbáljuk állhatatosságát. Ítéljük őt gyalázatos halálra.” (Bölcs. 2, 12.) S akkor felelnek az igazak: Néró, Dioklecián és a többiek, emlékeztek-e rá, mikor megkötözöttén, megcsúfoltan álltunk törvényszéketek előtt?! Mikor Istenünktől el akartatok bennünket téríteni? S miközben az igazak végtelen boldogságukban hódolnak Istennek, a mélységből el-elhaló nyögések panasza tör fel, az egykori hatalmasoknak önmagukkal szemben kimondott súlyos ítélete: „Mi Antiochus Epiphanes, Heródes, Szalome, Heródiás és vendégeik, Néró, Domiciánus, Trajanus és a római birodalom minden keresztényüldöző tisztviselője és vérszomjas pribékje, aztán mi

graubündeni zwingliánusok és Boleszláv... a mult kínzó emlékei alatt gyötrődve beismerjük, hogy Szent Hermenegild (ápr. 13.), Tibor, Valerian és Maximus (ápr. 14.), Anicét pp-vt (ápr. 17.), Szigmar, Szent Fidél (ápr. 24.), Szent Vitális (ápr. 28.), Szaniszló püspök (máj. 7.), Nereus és Achilles (máj. 12.), Bonifác (máj. 14.), Venanc (máj. 18.), Orbán pp-vt (máj. 25.), Eleutér pp-vt (máj. 26.), Félix pp-vt (máj. 30.) és a többi

vértanú mind, akiken mi valamikor neveltünk, akikből csúfot üztünk, akiknek életét és felfogását örültségnek tartottuk és végüket dicstelelnek véltük, most Isten fiai közt vannak, a szentek közé számíttatnak s nekünk gyötrődés a sorsunk."

A kárhozottak csak egy pillanatra emelik szemüket egykori elnyomottjaikra, s utána tovább gyötrődnek véget nem érő kínokkal.

Tudom, hová megyek . . .

Irta: Pákozdy József

A természet művészi keze káprázatos színekre festi a fák nemrég még üde, zöld koronáját. Az őszi szél pajkosan belemarkol a díszes lombsátorba. Letép egy csomót a tarka-barka levelek közül. Megfürdeti az őszi nap aranyos fényében és messze száguld vele bizonytalan, új sorsok felé.

A villanydrótokon sűrű rajokban gyülekeznek a vándormadarak. Élénk csevegéssel tárgyalják az elmúlt nyár eseményeit. Néhányan nyugtalanul felrebbennek. Merész íveléssel felszállnak a magasba. Majd enyhe megadással siklanak ismét vissza társaik közé. Aztán felkerekedik az egész sereg és elindulnak a végtelenbe nyúló messzeségbe. Ki tudja, merre; ki tudja, hová?

Az égi mezőn tompa dübörgéssel hatalmas repülőgépek kúszik. Acélteste megcsillan néha a felhők mögül előmosolygó napsugárban. Kiterjesztett szárnyai egy pillanatra keresztalakú árnyat vetnek a békésen szendergő őszi táj fölé. Néhány percig itt zúg felettünk a szürke gépmadár. De csakhamar eltűnik a felhők átláthatatlan függőnye mögött. Honnan jön? Hová megy? Idelent számunkra kérdőjel csupán.

Az emeletről híreket mondanak.

— Hallotta már? Ki hitte volna? Tegnap még jókedvűen vacsorázott családjával és ma reggelre vége. Itt hagyott minden gondot, szenvedést. Elment.

Elment és ezzel vége a szenzációnak. Az utca napirendre tér a legújabb esemény felett, csak engem éget még a kérdés: vajjon merre vitt az útja a halál kapuján csendben távozonak?

A másik ablak bánatos rádiózenét közvetít:

— Én is megyek, de nem tudom, hová . . .

A gondolat hirtelen megragad. Igen, megyek én is. Lábam szakadatlanul róják a bizonytalan jövőbe vezető utat. Életfámról egymásután hullanak alá az elsárgult, emlékké színesedett levelek: a napok, hónapok, évek. Megyek. Rohanok. És talán nem is tudom, hogy hová.

A novemberi éjben gyertyafények gyúlnak a süpedő sírhantokon. A gyenge lángocskák birokra kelnek a földre boruló sötétség-óceánnal, hogy pár pernyi vergődés után örökre kialudjanak. Tűzükben mint ha sok-sok ezer lélek sorsa égne. Harc a sötétséggel. A szentségekben gyújtott kegyelemlángok küzdelme a bűn minden égi fényességet elnyeléssel fenyegető sötétjével. Rövid ideig tartó csillogás és azután végleges elmerülés az örökkétartó éjszakában.

Világosság és sötétség! Vajjon melyik vár rám élet-utam végén?

A világ színpadán apokaliptikus rémek dübörögnek. Szemünk szinte látja is a pusztítás száguldó lovasait. „És kijöve egy tüzvörös ló; és a rajta ülőnek megadaték, hogy a békét elvegye a földről és hogy egymást öldössék, és nagy kard adaték neki.” És utána vágat a halványszínű ló. „És a rajta ülőnek neve Halál, és az alvilág követé őt; és hatalom adaték neki a föld nagy része fölött, hogy öljön karddal, éhínséggel és halállal és a föld vadállataival.” (Jel. 6.)

De mielőtt betelnék a föld végzete, az Isten gondoskodik övéiről. „És láték más angyalt fölszállni napkeletről, kinél az élő Isten pecsétje volt és nagy szóval kiálta: Ne ártsatok a földnek és a tengernek, sem az élőfáknak, míg meg nem jelöljük homlokukon Istenünknek szolgáit! És hallám a megjelöltek számát, száznegyvennégyezer megjelölt Izrael fiainak valamennyi törzséből. Ezután nagy sereget láték, melyet senki sem volt képes megszámlálni, minden nemzetből és néptörzsből és népből és nyelvből a trón előtt és a Bárány színe előtt állni hosszú fehér ruhákba öltözve és kezükben pálmaág. Ezek azok, akik nagy szorongatásból jöttek és megmosták ruhájukat és fehérre tették a Bárány vérében.” (Jel. 7.)

Közötte lesz-e én ennek a fehér ruhás seregnek? Angyali kezek rányomják-e az én homlokomra is az üdvösség jegyét, vagy a kárhozat marcangoló Káinbéllyege égeti lelkemet egy örökkévalóságon át?

Megyek, megyek, de nem tudom, hová.

Kutató tekintetem a sok kérdőjel között rátéved az egyetlen felkiáltójelre, az útszéli keresztre, és nem habozom többé. Már tudom, hová megyek. A halálon diadalmaskodó Krisztus az én számomra is elkészítette a boldogság hosszú, fehér köntösét. Az ő halálos szeretete nekem is pálmaágot tartogat. Csak meg kell mosnom az út porától beszennyeződött lelkemet a Bárány vérének büntörlő tengerében és a szorongatások között is hűnek kell maradnom. Hozzá, az üdvösség egyetlen forrásához. Akkor nem gyötör többé a kétség jövő sorsom felől. Megyek, megyek és biztos vagyok benne, hogy vésszen, viharon, szenvedésen, megpróbáltatáson keresztül Istenhez visz az út.

Homlokomon ott csillog a kiválasztottak tündöklő jele és velük együtt rólam is írva van: „Nem éheznek többé és nem szomjaznak többé és nem éri őket többé a nap, sem bármiféle forróság, mert a királyi széken trónoló Bárány a pásztoruk és az élet vizeinek forrásaihoz vezeti őket és Isten letöröl szemükről minden könnyet.” (Jel. 7.)

A legnagyobb hősök

A szentek.

Eszmény testesül meg bennük. Új élet, nagy, harmonikus, páratlanul vonzó és imponáló élet. Nem kérnek a kirakatdicsőségből, a zajból, ünnepeletetésből, nem félnek az ellejejtéstől. Őket nem tépi szét a holnap és nem szorítja ki a divat. Az evangélium sarkcsillagai, a krisztusi élet lenyűgöző jelenségei. Erőteljes, nagystílusú, győzelmes életnek hősei. Minden idők minden emberében megvolt a jó talaj, a fogékonyság, sőt a kíváncsi, hogy hősöket tiszteljen: a mi szentjeink a legnagyobb hősök. Elsősorban a bensőséges élet hősei. A benső életet, amelyet a tömeg nem tud látni és így nem tud ünnepelni — az istenfélelem, az érzékeny lelkiismeret, a büntől való irtózás és a hívő világszemlélet adja.

Csak ez a benső szép élet adhat azután egy olyan külső életet, amely századok csodálatára és évezredek elragadtatására tarthat igényt. Boldogok a gazdagok, akiknek sok a pénzük; boldogok az urak, akik mindenben tehetősek; boldogok a szerencse fiai, boldogok, akiknek minden sikerül itt a földön...

Ezek a világ boldogságának dogmái, a más úton járó és más stílusú „hősök” hitvallása.

Ezzel szemben Krisztus olyasmit hirdetett a hegyen, hogy boldogok a szegények, akik békeben élnek, boldogok, akik sírnak, mert ők vigaszt nyernek, boldogok a szelídek, mert övék a föld és nagy lesz a jutalmuk az égben.

Soha alkalmasabb időben nem olvastathatná előtünk az Egyház Szent Máté evangéliuma ötödik feje-

Jeta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

zetének 1—12. verseit, mint Mindenszentek napján, a legnagyobb hősök közös ünnepén.

Mert ők voltak azok a szegények, akik boldog örömmel mondtak le mindenről, ami földi és mulandó. A szentek voltak azok, akik sírtak, mindig könnyes szemmel dolgoztak és imádkoztak. Ők voltak a szelídek, akik rejtve, egyetlen zokszó nélkül túrtak és szenvedtek, és — boldogok voltak. Szegények, szelídek és sírók lettek Jézusért és az örök boldogságért. Ezért ezek a legigazibb és legnagyobb hősök hallhatták Jézus megígért nagy jutalmát: „Örvendjétek és vigadjatok, mert jutalmatok bőséges lesz a mennyekben.”

A szegénység, a könyörületesség, a szívtisztaság, a Jézusért való üldöztetés a határkövei ennek a nehéz és meredek, szüntelenül csak fölfelé kapaszkodó hősök-útjának.

S ez az útvonal a világtörténelem folyamán soha nem volt néptelen.

Menetelnek a vértanúk, vérükkel pecsételték meg rendíthetetlen hitüket Krisztusért és tanításáért. A sivatagok és kalyibák lakói, a remetéik, a kolostorok háromfogadalmas népe, a hitvallók serege. A szűzek megszámlálhatatlan milliói, lemondanak természetes és istenadta jogukról és ártatlanságban kedveskednek a szeplőtelen Báránynak.

A világtörténelem legszélesebb országútját a szentek taposták; mindent rátettek egyetlen kártyalapra, nevetve tapostak bele a test és vér minden örömébe. Így jutnak Isten boldogító látására és még mindig

nem fáradtak bele szent színének nézésébe, még mindig nem unáltak meg sorsukat. Még mindig boldogok, ki-mondhatatlanul boldogok. Boldogságuk még mindig tart, tart az örökkévalóságig és meg nem szűnik, mert meg nem szűnhetik, mert örök, mint maga az Isten.

A szentek rabjai a kegyelemnek. A kegyelmi élet birtokában csak egy félelem szállja meg őket: el ne veszítsék Isten barátságát. A kegyelem segítségével lesznek óriások, a kegyelem öntudatos élvezésében válnak az emberiség legnagyobbjaivá, igazi hőseivé. A kegyelmet úgy tekintik, mint Isten legdrágább ajándékát, mely ha bennük van, akkor ők Istenben vannak és Isten van öbennük. Minő erő, minő hihetetlen teljesítményekre képesítő tudat ez! E tudatban nem félnak zsarnoktól, bakótól, rostélytól, lánc-tól. Nem keresik a menekülést, a szabadulást, nem futnak óvóhelyekre, hisz ki és mi szakaszthat el bennünket Krisztustól? ... Szenvedés, kínzás, bomba, halál? Semmi. A kegyelmi élet az igazi élet, amely nem ismer napnyugtát, örök, szakadatlan, vég nélkül boldog, állandó jelen, mint maga a mennyország!

Ezért a szentek csak az eget tükrözik, az ég képében pedig Istent. Sajátjuk az életszentség, értékük a minden rangnál, kitudatásnál drágább istenfiúi méltóság. Ha a teremtmények nem egyebek, mint tükrök, arra rendelve, hogy az isteni világosságnak szépségét, sokszínű ragyogását felbontsák és szétsugározzák,

akkor a szentek az Isten remek tükrői. A boldogságot nem a földi dolgokban, hatalomban és „hősi” karrierekben, de az Isten kegyelmének sugárzatában élik. Isten barátai. Csak a felülvalókat keresik, ezért tudnak nagyszerű dolgokat végrehajtani a földön. Millió prizmának millió vibráló, ragyogó, tündöklő, cikázó sugárkévéjében ragyogják ránk az Istent. Mily szépek vagyunk! De mily szép a fényforrásunk, a gyújtópontunk: az Isten!

Mindenszentekkor a természetfölötti élet megvilágításában ragyogó szinképet nyernek a szentek. Célja az életnek: elnyerni és elveszítethetetlen tudattal bírni a legfőbb Jót. Indítóoka: minél jobban hasonlítani az Istenhez. Mind a cél, mind az indítóok hősi munkát, erőfeszítést, az erények hősi fokú gyakorlását kívánja azzal az alázatos tudattal, hogy Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok.

A szentek Isten szemében értékes, újjászületett emberek és épp azért kedvesek előtte, mert szüntelen akarják és élik ezt a kegyelmi életet. A szentek az Isten kegyelmes barátai, nekünk testvéreink és jóakaróink. Példáink a legigazibb hősi élet akarássában és az istenbarátság megszerzésében. Minden erőfeszítés, küzdelem és munka annyit ér, amennyit a tárgya.

A szentek hősi erőfeszítése, hatalmas küzdelme és kegyelmes munkája a legtöbbet ér, mert legnagyobb a tárgya: az Isten.

Kezdetben volt az Ige...

Irtja: Petruch Antal S. J.

Mily üresen cseng az Ige. Prózai igeragozást jut-tat eszünkbe. Nem így a Logos. Súlyos szó ez a görög műveltségű kisázsiaiak ajkán, bár eredetileg ígét, szót, beszédet jelent!

Különös, bármennyire is földiekbe temetkezik az ember, akármennyire is bűnökkel torzítja el lelkét, szívét nem elégíti ki a puszta földi, a véges, az ember; lelkében fölzokog a tekozló fiú: Isten, valami nemesebb, lelki tisztaság után vágyik és szeretne egyesülni az istenséggel...

Ezt érzi a keresztény. De nemcsak ő, hanem a pogány, sőt még az istentelen is. Érezték ezt a görög műveltségű kisázsiaiak is, kik közt János apostol élt. Ismerte forró vágyukat: kibékülni Istennel, összekötésbe lépni Istennel, egyesülni Istennel... Erre áhítoznak a nemesebbek. Azonban ki lesz a közvetítő-jük? A Logos!

Már félezzredel Krisztus előtt beszéltek a bölcse-lők a Logosról; kezdetben mint a világban tapasztal-ható rendről, aztán mint világertelemről pantheista felfogásban. Az egyszerű emberek kézzelfogható alak-ba öltöztették ezeket az elvont fogalmakat. „Az iste-nek — mondták — Hermest adják az embernek úti-társul. Hermes a Logos; hozzánk küldték őt az istenek az égből, mert a föld összes élő lényei közül csak az embert alkották eszesnek.” A Krisztus előtti utolsó században vallásilag még jobban kimélyült a Logos-fogalom: a Logos résztvesz a világ teremtésében, közvetít Isten és emberek közt, beavat az isteni titkokba,

de nem Isten. Hogy micsoda, hogy egyáltalán sze-mély-e, nehéz megmondani. Ilyennek tűnik fel különö-sen az alexandriai Philo vallásbölcseletében.

Szent János ismeri kora gyermekét, tudja, mi kínozza, mire vágyik jobbik énje s azért mintegy így szól: Te, bűnnel terhelt ember, megváltás után sóvá-rogsz; te, sötétben vakoskodó ember, világosság után epedsz és vágyadban Logosról álmoldol; bár álom a filozófusok logosa, de van Logos — igazi. Valót mon-dok és nem hazudok; halljad tehát szómat:

„Kezdetben volt az Ige
és az Ige az Istennél volt
és Isten volt az Ige.

Ez volt kezdetben az Istennél.”

Kezdetben...

Ha az évezredek hatalmas szárnyán a multba szál-lunk, gránittömbhöz érünk. Rajta a felírás: Az ember teremtése. Ezentúl hiába keresünk embert. A leg-közelebbi határkőnél elhagyjuk az állatokat, növénye-ket, a Föld puszta és üres, a mélység színén pedig sötétség honol, azonban az Isten Lelke ott lebeg a vizek fölött. (Gen. 1, 2.) Ha most már suhogtatjuk az évmilliók szárnyát, egy ponthoz érünk, amikor „Isten megteremtette az Eget és a Földet”. (Gen. 1, 1.) Teremtett az Isten, de nem egymagában. Kez-detben: az angyalok mennyei világánál éppúgy, mint az érzékelhető mindenség alkotásánál már ott van az Ige. Léte megelőz minden kezdetet, mert örök.

Az Ige az Istennél volt, s nem csupán Istenben, mint a jószág, bölcsesség, erő van meg Őbenne. Ezek ugyanis tulajdonságai, tehát azonosak Vele. Az Ige nem így: a személyes Istennél kezdettől mint társa, mert az Ige személy.

Isten volt az Ige...

Szent János hármat különböztet meg a legnagyobb gonddal: az Igét, az Istent és Istent. Isten — névelő nélkül — az isteni természet; az Isten — névelővel — az első isteni Személy: az Atyaisten. Bár az Ige is isteni személy, de azért mégsem egy személy az Atya-istennel, hanem egytermészetű vele: egy vele az isteni természetben. Isten tehát „az Isten”, de valóságos Isten az Ige is.

Ez volt kezdetben az Istennél...

Az evangélista nyomatékosan emeli ki, hogy „ez”, az Ige volt kezdetben „az Istennél”, az Atyánál. Ez tehát nem volt remeteségre kárhoztatva.

Az Ige-kifejezés utal a módra is, ahogy kezdetben volt az Istennél egy másik isteni Személy. Lássuk ezt röviden!

Kétféle ígét szokás megkülönböztetni: az értelem és a száj ígétjét. Az a léleknek, a szellemnek megismerése; ez pedig az értelmi ígének külső közlése szó, beszéd által.

Bennünket most az értelmi íge érdekel. Milyen ez? Az értelem olyan, mint a fényképezőgép. Vegyünk egy fényérzékeny lemezt. Mindenki tudja, hogyan. Nem kell sok művészet hozzá, s megjelenik rajta a mi, illetve más képe. Így fényképez az értelem is. Amikor N-nel találkoztam, képe kialakult bennem: megismerő képességem lefényképezte őt. Ha azóta el is szakadtunk, képét magamban hordozom; ha ő meg is hal, képe tovább él bennem. Ez a bennünk élő, megmaradó lelki kép az értelmi íge.

Azonban nemcsak másnak a képe alakul ki bennem. Ha önmagamat szemlélem, ha önmagamra reflektálok, a saját élő képem alakul ki bennem. S minél tökéletesebben ismerem meg magam, annál teljesebb az

önképem. Ez azonban mindig tökéletlen lesz, mert sohasem ismerhetem meg magam teljesen egész megismerhetőségemben. Ha ez az önképem minden vonásomat, minden adottságomat tartalmazná, akkor ez tökéletesen azonos volna velem, semmiben sem különböznék tőlem, kivéve abban, hogy megismerésem által jött létre. Véges lénynél azonban ez lehetetlen.

És Istennél? A kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy ami embernél képtelenség, az lehetséges Istennél. Hogyan?

Az Isten is bír értelemmel. Minden értelemnek pedig lényeges sajátága, hogy fényképez. Amikor tehát öröktől fogva megismeri önmagát, ugyanakkor önmagának képe, élő mása alakul ki Benne. Minthogy pedig az isteni megismerés mindenre kiterjed, kimeríti egész megismerhetőségét, azért az isteni fényképen nem hiányzik semmi az Istenből, önmagának legtökéletesebb mása az, egylényegű vele. Közös mindenük, megegyeznek mindenben, kivéve azt, hogy „az Isten” senkitől sem kapta azt, amivel bír, míg az Ige „az Istentől” kapta megismerés által.

Ez az Igének, a Fiúistennek születése „az Istentől”.

Az Ige „az Atya” egyszülötte (Ján. 1, 14.), az Isten ereje és bölcsesége (I Kor. 1, 24.), a láthatatlan Istennek képmása (Kol. 1, 15.), dicsőségének fénye és lényegének képmása. (Zsid. 1, 3.)

Amikor az Atya Fiában meglátja önmagát, amikor Fiából feléje ragyog önnön szépsége, a csodálatból elragadtatásba esik. Amikor az Atya és a Fiú tekintete találkozik, végtelen szeretetre gyúlnak egymás iránt. Ennek a szeretetnek csak halvány sejtése a fiatal anyának elragadtatása, amikor először tekint elsőszülöttének arcába.

Az Atya és a Fiú kölcsönös szeretetéből virágozik ki a Szentlélek: az Atya és a Fiú szeretete mintegy kileheli. Innen a neve is: Szentlélek = Szentlehellet.

Valóban az Ige kezdetben az Istennél volt a legbensőbb szeretetben és végtelen boldogságban egyesülve Vele.

A holtak birodalmában

Irtja: Róth Antal S. J.

A bűn első büntetése a büntudat. Ez a természet nagy bosszúja a rend megsértéséért. — A rablót és gyilkost nemcsak azért vizsik helyszíni szemlére, hogy ellenőrizték a vallomását, hanem azért is, hogy elmélyüljön benne rémtette és büntudatra ébredjen. A tetemrehívás is, ahogy a történelemből vagy a költők lelkén keresztül előtűnik áll, a bűnöst rá akarja döbbszteni cselekedetének borzalmasságára. És mindez rendjén is van. Büntudat nélkül vagy csak csökkentett büntudattal az állatnál is alább süllyed az ember.

De vajjon a bűnösnek — akár ült börtönben, akár kikerülte az emberi igazságszolgáltatást, akár csak belül lélekben torpant meg vagy lázadt fel — élete végéig kell-e hordania lélekgyilkosságának káini bélyegét?

Mi valamennyien bűnösök, és így büntetett életűek, Isten előtt mint megbélyegzettek járunk? Az

Élet könyvének nyilvántartó rovatában kitörölhetetlen az az idő, amelyet az ördög rabságában töltöttünk?

Nagyon is könnyű a felelet a felvetett kérdésekre — gondolja a legtöbb ember.

Olyan szépen, olyan világosan felelt az, aki nekünk elmondotta a tékozló fiú történetét; aki magát Jó Pásztornek nevezte; aki megtanított a Miatyánkra; aki örömét találta abban, hogy a mennyország fénye helyett az emberek fiai között sátorozott és aki a vámosok között kijelentette a törvénytudóknak, a hivatalos „szenteknek”: nem az igazakat jöttem hívni, hanem a bűnösöket, és: a betegnek kell az orvos.

Aki ebből nem ért, arra nem lehet elég sötét jelzőket akasztani.

Ha azonban annyira világos az Evangélium, akkor miért a nagy hitetlenség, a sötét reménytelenség, az örökkön ismétlődő bizalmatlanság nem is annyira a „nagy bűnösök” lelkében, hanem azokéban, akik

olyan szépen megmintázták maguknak a Jó Pásztort, akik meghatódva sírnak a tékozló fiú történetén, akik naponként tízszer-százszor elmondják a Miatyánkot, akiknek az élete hivatásszerűen is be van állítva Istenre?!

Szomorúbb a temetőnél...

A temetőt, ahol rothadás és pusztulás az úr, a kegyelet virágoskertté varázsolja; a lelket, ahol poraiból elevedett meg a jobbik én, valami kegyetlen végzet rémekkel ülteti tele.

Sokaknál abban a roppant birodalomban, amelyet egyéni életnek is nevezhetünk, mintha állandó exhumálás folya. Száz és száz alakban kerül elő a meggyilkolt léleknek a képe.

Micsoda kísértet-sereg?! Gyerekkori naggyátorzított apróságok, fiatalokú következményes könnyelműségek, júdasi hűtlenségek, alávaló árulások, hitvány tagadások, gyáva megalkuvások... csupa gyilkosság és mindmegannyi lelki halál.

Borzalmas temetői hangulat: egy halott száz arca elevededik meg. Az agnoszkálás, felismerés és az, hogy az oka magam vagyok, a tettes én voltam, félelmetes nyomás a lelken. A tettek, ezek a halott-képek, a sokszor felelevenített tetemrehívások most sokkal rettenetesebbek, mint fiatal, „szép-halott” korukban. Förtelmesen néz ki a multnak egy szakasza.

Erős idegzetű embernek is nehéz temetőben holtak között élni. Mit jelent akkor számodra az állandó hullaásás, vagy az örökös virrasztó aggódás a multon és a gondos összeszámlálása és számontartása lelki hóhérokodásaidnak?! Talán csak azért nőnek olyan nagyokká ezek a nyugtalanító mozzanatok, mert már nincsenek, azaz a feketén és ferdén látó fantázia torzítja őket pillanatnyi belső nyomások szerint! A megfélemedett, aggályos lélek szomorú „temetői” magányában színezi így ki és látja akkorának a békéjét elrabló és fejlődését gátló mult kísérteteit.

Jó ember, megújnod és megelevenedett istenfia, miért bástyázod körül magad rémekkel? Miért kényserített magad mindenáron hullahegyre?

E nehéz óráidban hová tűnt a pompás kibékítő lakomának a képe, amikor gyűrűt húztak az újjadra és új köntöst akasztottak válladra? Elfelejtetted, hogy az Atya a szomszédokat is összehívta, mert nagyon örülni akar, hisz megkerültél?

Szabad-e csak arra gondolnod is, hátha Isten nem bocsátott meg?! Az önkínzó és visszatérő élet-gyónások nem kegyeletlenség és hálátlanság-e az Atyával szemben?! Miért hozod fel újra, százszor újra az eltemetett multat, mikor a Megbocsátó elfelejtette és nem akar már tudni róla? Miért idézed fel a szomorú, de már megszépült emlékeket?

De — ezt mondd, ha nagyon faggatnak — nagyot vétettél és rútul hálátlankodtál a Jósággal szemben. Ez lehet. Azonban ez nem sodorhat a nagy bűnök megnevelőjébe. Ha igazán a bűn terhének a súlyát érzed, akkor tégy úgy, mint Péter tett, az első nagy Krisztus-tagadó. Gödrörsre sird az arcodat, de csak magányodban és ne más terhelj vele. De — és ez az előbbrevaló — arra bírd a könnyes szeretet, hogy kimész és tüzes lélekkel hirdeted Krisztust. Kortonai Margittal évtizedes bűnös mult van mögötted, nem bánom, menj a pusztába — az Evangélium azt mondja: kamrácskádba — és ragadj ostort és torold meg magadon a multat, de nem a multért, hanem, hogy az istenközelségbe tudj emelkedni és csak azt szeretni, akit életteddel megtagadtál. A pusztán siránczó élete meddő, gyümölcstelen.

Erősebb a halálnál...

Sok helyen te is láttad a felírást, amellyel a temető lakói fogadják még élő vendégeiket: Feltámadunk! — Tehát az idők végén a zsarnok halálnak is vége lesz és nincs többé halál. Ha lelkedben is van egy nagyon népes temető, az még többre figyelmeztet: föltámadtam. Tehát élsz a kegyelem országában, istenfiaiak a társaságában, a Krisztus-hozta Isten-országban. Ott vagy Atyád palotájában, nem mint béres, hanem mint fiú, mint ifjabb, tehát kedvesebb fiú. Miért kell viszsza gondolnod arra, hogy: jaj, de rossz volt kondáskodni. Okulni ugyan jó, de a halál ritmusában élni fagyasztó. Az Isten szeretete, mely kegyelemben feltámasztotta a sokszoros halottat, lelkedbe égette, hogy élned kell és az élők között törekedned kell erős lendülettel, gátlás nélkül a kiapadhatatlan Élet után.

Nem az alvilág rémei vesznek körül, hanem a mennyország előcsarnokában vagy: szentek a társaid, angyalok az őröid. Valaki inkább gondoskodik rólad, mint a verebekről és virágokról, pedig ezek semmi-ben sem szűkölködnek.

Szabadulj meg mindenkorra gyilkolásaid emlékeitől, hogy a benned feltámadt élet lüktetése erővel vihessen az idők végére, ahol már nem is fenyegethet a halál, ahol már akkora lesz a szereteted, hogy nem is leszel már képes eltávozni az otthontól.

Az élet ereje düböröggön benned és gázoljon el minden vijjogó halálmadarat, mert te élsz és élni akarsz egy derűs és újra visszaszerzett atyai otthonban.

A holtak birodalmát pedig hagyd a holtaknak!

Erre tanított téged az Élet örök Ura, a mi Atyánk, a föltámasztó Krisztus és a kegyelemben éltető Lélek.

Ezt az isteni örökséget őrizd, a másikat pedig ha jitsd el!

Irodalom

Schnattner Szigfrid O. S. B.: MARIARÓL SOHASEM ELÉG... Budapest, Korda, 1942. 118 lap. Ára 2.50 P, kötve 5.— P.

Izléses kiállítású könyv, mely a Boldogságos Szűz dicséretét zengi, de nem akárhogyan, hanem az egyházatyákra emlékeztető teljességgel, kenettel, hittel,

bizalommal és lelkesedéssel. Valóban jól mondja a szerző az ősi himnusszal, hogy a Boldogságosról sohasem lehet eleget beszélni, írni, elmélkedni, mert ő az Atya legkedvesebb leánya, a Fiú anyja és a Szentlélek mátkája. A magyar lelket és lelkeséget mindig jellemezte a máriás vonás, de elsősorban a

falusi népet ihlette a Szüzanya követése és példája. E fejezetek is falun születtek meg a buzgó lelkipásztor szívéből, imádságos mezbe öltözve hangzottak el az áhítatos hallgatóság előtt s most azután a betű erejével közelítik meg a máriatisztelő lelket, hogy még jobban fellelkesítsék az olvasót a Boldogságos Szüzanya gyermekibb tiszteletére és hűséges követésére. A könyv nagy értéke, hogy mintegy hangulat-keltésül szolgál a Boldogságos Szüz kis és nagy ünnepei előtt. Az egyházi év során annyi Mária-ünnep iktatódtott be a naptárba, melyek mind színt és bájt kölcsönöznek az ünnepeknek és hétköznapiaknak. Az épülést kereső hívő és az anyagot összegyűjtő szónok együtt találja a mariológiát, vagyis a Boldogságos Szüzanyáról szóló katolikus tanítást e könyvben. A könyv módszere nem elvont eszmeűzés, hanem az Egyház tanításának világos, tömör és könnyen érthető előadása, s ezt követi sok példa, hasonlat, életből vett megfigyelés, gyakorlati útmutatás, vagyis a könyv nem más, mint a Boldogságos Szüz földi életének és mennyei dicsőségének kiadására. Sorra tárgyalja a szepelölést fogantatás dogmáját, a Boldogságos Szüz eljegyzését, bemutatását, látogatását, a rózsafüzér-imádság jelentőségét, Mária anyaságát, a halottak megszabadítóját, a magyarok Nagyszonyját s mindazt, ami a Boldogságos Szüzanya életében és követésében szép és vonzó az emberi szívnek. Ezért hasznos a könyv mindazoknak is, akik egész hónapon át októberben vagy májusban prédikálnak. A szerző művében bőveges anyagot találnak. Igehirdetésük sohasem válik megszokottá, ha ezt a könyvet veszik vezérfonalul, mert a lelkesedés és szeretet ad nyomatékot minden szavuknak és erőt buzdításuknak. Kevés ilyen könyvet írtak a Boldogságos Szüzzről.

Wimmer Anzelm O. S. M.: A KÖZÉP-TENGER HALÁSZAI KÖZÖTT. Pucci M. Antal szervita atya élete. Budapest, 1942. A Magyar Szervita Rendtartomány kiadása. 125 lap. Ára: 2.— P.

Mintha korunk jobban felfigyelne azokra, akik Istenért és a népért erőt, egészséget, ha kell, életet is áldoznak. A kegyelem szava sohasem volt a puszta kiáltó szózat, kétszeresen nem az napjainkban. A szerző egy olasz rendtársának vonzó egyéniségét mutatja be a magyar olvasónak, s felszólítja őt, hogy ne haladjon el némán a nagy példakép mellett, hanem önmagán vagy másokon tapasztalja Isten kedves szolgájának közbenjárását, közölje vele az imameghallgatást. Az életrajz az olasz tenger és környéke színes életének ismertetésével indul, hogy így megrajzolva a keretet, mutassa be a hétgyermekes Puccicsalád legkedvesebb hajtásának, Eusztákiusnak életét. E fiúcskából lett később a szervitarendben Mária Antal atya, aki előbb mint a halászvároska káplánja, később plébánosa aratta sikereit az igehirdetésben, az ifjúság nevelésében, a családi élet és szegények istápolásában. Apostoli buzgalma és önzetlen felebaráti szeretete legjobban a pestisjárvány kitörésekor mutatkozott meg. Pucci atya nagy volt mint lelkipásztor, nagyobb volt, mint buzgó szerzetes, aki nemcsak a saját rendjében töltött be előjárói tisztet, hanem alapítója volt a szervita rend női ágának is. 1892-ben bekövetkezett halálakor már szentként tisztelték, ez a tisztelet azóta hatalmasan megnőtt s gyarapszik. Istennek tervei vannak hű szolgájával, mert halála nem elmúlást jelent, hanem szelesebbkörü apostolkodást a lelkek javára.

Túrmezei Ferenc: TÉRKÉPVÁZLATOK A HIT-OKTATÁSBAN. Ára: füzve 2.80 P, kötve 5.— P.

Kétségtelenül nehéz feladat a kiskorúak eredményes iskolai oktatása. Nagy türelem, de még nagyobb leleményesség szükséges, hogy a tudásanyagot a tanítás nyomán a fejletlen gyermek felfogja, önmagában feldolgozza és mintegy aprópénzre váltsa. Fokozottan áll e megállapítás a hittanításra nézve. A hittrendszerben olyan nagy horderejű igazságok vannak, részint elvont gondolkodást követelő igazságok, hogy a felnövekvő gyermek érettségi fokát s felfogadó képességét messze felülmúlják. Ezért végzett eléggé meg nem becsülhető munkát és nyújtott hálára kötelező szolgálatot a szerző és kiadó, mikor ezt a művet együttes összefogással megjelentetik. A szerző munkássága eddig is mély nyomokat hagyott, a korszerű hitoktatás terén új meglátásaival, gyakorlati újításával és az eddigi újabb módszereket vagy fogásokat népszerűsítő műveivel serkentőleg hatott a hitoktatás gyakorlati tökéletesítésére. Nagyon eltérők a vélemények a rajzzal kísért oktatásra nézve. Amíg aki verbeli pedagógus, aki szívén viseli tanítványainak minden irányú előhaladását, aki arra törekszik, hogy ne csak leadja az órát és kitöltse úgy-ahogy a kiszabott időt, hanem igazán gyümölcsözővé válják fázadozása, az a rajzzal megvilágosított oktatást örömmel üdvözli, mindenképpen megvalósítja és növendékeit is erre neveli. Ma az ilyen oktatás már nem kérdőjelezhető meg többé. Ezért üdvözli örömmel a jelen írást mindaz, aki szívvel-lélekkel végzi hitoktatói megbízását. E könyvecske a hitoktatás történeti részét veszi szemügyre és az ilyenirányú kérdésekre terjeszti ki figyelmét, elsősorban az elemi iskolákat tartva szem előtt. Miután ismerteti a szemléltető módszer gyakorlatias voltát és hasznosságát a történet-tanításban, ráter tulajdonképeni feladatára: a térkép-vázlat bemutatására, mely mint szemléltető és figyelemkeltő eszköz majdnem nélkülözhetetlen a mai oktatásban, mikor a gyermek annyiféle tantárggyal bajlódik s figyelme sokfelé megoszlik. A könyv világosan és közérthetően tanít meg a térkép-vázlat készítési módjára, ezenfelül ismerteti az egyes térkép-fajtákat. A könyv legnagyobb részét a gyakorlati érzékeléssel megrajzolt térképek és a hozzájuk fűzött magyarázatok és csatolt adatok képezik. Nemcsak az újszövetségi, hanem az ószövetségi kinyilatkoztatáshoz is ad ilyen áttekinthető térkép-vázlatot. Az Üdvözítő és az apostolok korán és életén túl az egyháztörténet jelentősebb korszakairól és eseményeiről is közöl térképet, ilyen pl. az európai népek megtérése, egyházi állam, görögkeletiek és protestánsok és mohamedánok elterjedése, a kereszteshadjáratok, Xavier Szent Ferenc apostoli útjai, a vatikáni állam, az Egyház helyzete az összes világrészekben. A csatolt forrásmunkák jegyzéke útmutatást ad a további elmélyedésre e téren. A szerző legnagyobb érdeme, hogy e tanítási módot kiterjeszti az elemi iskolai hitoktatásra és olyan térképrajzokra ad mintát, melyeket mindenki könnyen megrajzolhat.

Eröss Alfréd: SZÉKELYEK DICSÉRETE. Kolozsvár 1942. 84 lap. Ára: 1.80 P.

A sokoldalú szerző eddig is az irodalom több ágában igazolta képességeit, jelen művével mint költő lép fel, hogy a székelység dicséretét zengje hittel és meggyőződéssel. A versekben mindenütt átcsillan a mélyes hit, a hittudós lelki világa, de a székel ember jellegzetes életszemlélete is. Hisszük, hogy na-

gyon sokan fogják élvezettel és megértéssel olvasni ezt a kötetet, amely a távoli székely lelket, életet, jellemet és küzdelmet bemutatja kötött alakban. Pom-pásan írja:

„Istené a szállás. Istené minálunk.
Néki készítettük, mi is nála szállunk.
Fenyűfából tornác. Néki nyitva-tárva.
Fenyűfából oltár — népét odavárja.”

Az első rész bemutatja a székely életet s ennek hordozóit: a cselédet, a leányt, a gyermeket, asszonyt, embert, családi kört, a székely alkonyatot. A második ciklus már szélesebb kört von, kilép erdőbe-mezőre, felhág a havasokra, barangol a réten, a napkel-tét nézi a Hargitán. A harmadik ciklus a román meg-szállás éveit dolgozza fel, miközben a szerző nemcsak saját lelkét példázza, hanem a megnyomorgatott szé-kelység küzdelmeit is megénekli. Legszebb alkotásai a költőnek az utolsó versek, himnikus magaslato-kba lendül, önfeledten trilláz mint a fennen szárnyaló ma-dárka. Valóban sikerült alkotás a mű, mely megsze-retteti a székelyeket és babérkoszorút fűz a költő homloka köré. Harsányi Lajos, Sik Sándor és Mécs László nyomán elindult egy költő. Kívánjuk, hogy legyen osztályosa gondolatvilágunknak, sikereiknek és katolikus-magyar iránynak. A szerző igazolja, hogy mennyire ihletheti a teológia a költőt és mennyire gazdagítja a mélyeséges hittel társult tudás a képzelet-et és tartalmat. Ez az igazi irodalom.

Kosztolányi István: IGY SZÓLOTT AZ ÚR... Ószövetségi bibliai történetek. Két kötet, 264 és 198 lap. Számos képpel és térképpel. Budapest, Korda, 1942. Ára 10.— P, félvászon 15.— P, egészvász-on 16.— P.

Magyarul nem jelent még ilyen munka, talán más nyelven sem. Legnagyobb érdeme a szerzőnek, hogy lehetõ teljességgel közli mindazt, ami az ószövetségi Szentírást, eseményeit, történeti vonatkozásait, a szemé-lyi adatokat, elméleti kapcsolódásait bemutatja, világossá teszi és a mai ember lelkéhez egészen közel viszi. Vagyis ez a munka igazán tudományos magas-laton áll, de minden önkelletés nélkül. E mellett olyan érthető, hogy a legegyszerűbb olvasó is örömmel és okulás-sal lapoz benne. Az a meggyőződésünk, hogy itt a nagyráhatott tudós elmélyülése, a gyakorlati lelkipásztor tájékozottsága és a kitünő oktató világos észjárása fogott össze és alkotott minden papnak és a kérdés iránt érdeklődő világinak nélkülözhetetlen kézikönyvet. A csatolt képek, térképek, egyéb ábrák, mu-tatók mind csak emelik a könyv értékét és haszno-síthatóbbá teszik anyagát. Az elsősorú forrásokra támaszkodó könyv bemutatja az ószövetségi korok külső történetét és belső élet- és lélektartalmát. A Szentírás könyveit követve adja világos és összefüggő fejezetekben az őskinyilatkoztatás, a pátriárkák, Mó-zes, Józsué és a bírák korának történetét. Majd rátér a királyok és próféták korszakának eseményeire és vázolja a babiloni fogság utáni fejleményeket. A köny-vet nagyon ügyesen tagolja. Az eseményeket és a belőlük folyó tanulságokat nagyobb betűvel szedeti, míg a megvilágításul szükséges földrajzi vonatko-zásokat, történeti és nyelvészeti meg egyéb adatokat kisebb betűvel közli. Így azután az olvasó zavartalanul mélyedhet bele a könyvbe, világos képet nyer a történeti eseményekről, az egyes részek után be-iktatott magyarázatokból azonnal megkapja a szük-ségessé válható kérdésekre a világos és rövid választ. A könyv minden természetlen vitánál ékebben hir-deti és igazolja, hogy az ószövetségben is szólt az Úr,

mégpedig oly módon, hogy minden kor tanulhat sza-vából, minden idő emberét jobbá és nemesebbé teszi ez a tanítás, mely Isten kinyilatkoztatásának egyik lényeges és hiteles része. Ez a pozitív beállítottság a második nagy érdeme a szerzőnek. Csak az írha-tott ilyen könyvet, aki egészen otthonosan mozog a Szentírás terén és az egyházi tudományokban, vagyis tele kézzel adhat a lelkében összegyűjtött kincsek-ből. Nagyon várjuk az újszövetségi részt!

Majtényi Béla: HITTANI KÉRDÉSEK tovább-képző-iskolák és tanfolyamok számára. Három részben 100 oldalon. Második átdolgozott kiadás, kapható a szerzőnél: Szeged, Kálvária-sor 16. 3 kis kötet ára 1.22 pengő.

A szerző immár másodszor lép a nyilvánosság elé kicsiny, de értékes és valóban hézagpótló művével. Hitoktatói és egyleti működésének tízeves tapasztal-tában kipróbált anyagát nyújtja tanonciskolák, gaz-dasági s egyéb rokonszámájú iskolák és intézetek növendékeinek, vagyis mindazoknak, akik a hat ele-minél magasabb iskolát látogatnak. Ezenfelül legény-egyleti, leányegyleti és népfőiskolai tanfolyamok hallgatóinak vagy látogatóinak kezébe is oda-illik az ügyes munka. A mű célja, hogy a dolgozó fiataliságot ránevelje a katolikus hit és vi-lágnézet mélyeséges problémáinak meglátására és él-ményszerű átélésére. Kérdés-felelet alakban, könnyen áttekinthető, felfogható s tanulható, tömör és tartal-mas szövegezésben, visszakerdezhető formában nyújtja nemcsak a katekizmusi igazságokat, hanem ezek hitvédelmi, egyháztörténeti, liturgikus és gyakor-lati hitéleti és lelkeségi vonatkozásait is. A sikerült munka nem leereszkedni kíván, hanem felemelni akar. A hitoktató a hagyományos és előírt anyag mellett bőséges helyet talál egyéni meglátásainak és a mo-dern élet felvetette problémák átbeszélésére és fel-dolgozására is. A tartalom nem nyomja el a lényegét, viszont a lényeges minden vonatkozásban érvényesül. A könyv valóban hézagpótló voltát igazolja, hogy az első kiadás három röpke hónap alatt elfogyott s a jelen második kiadás iránt is nagy az érdeklődés. A tetszetős kiállítású és tisztá nyomdatechnikával dol-gozó füzeteket nyomtatékosan ajánljuk a lelkipásztorok és hitoktatók, egyesületi vezetők és tagok figyelmébe.

Móra Mihály dr.: AZ EGYHÁZI ADÓ ÉS AZ EGYHÁZKÖZSÉG ALAPKÉRDÉSEI AZ EGYHÁZI ÉS A VILÁGI JOG SZERINT. (Értekezések a buda-pesti kir. m. Pázmány Péter Tudományegyetem egy-házi és jogi szemináriumából.) 1. sz. Szent István Tár-sulat, 1941. 260 lap. Ára: 8.— P.

Az Actio Catholica jegyében történik napjainkban a katolikus élet szervezése. Azok az intézmények, melyekben keretet kapott és megvalósulási formát öltött a világi hívek egyházi szolgálata, számos, még pontos kifejtésre váró kérdést vetnek fel a jogtudo-mány számára. A kiváló szerző ezek közül két problé-ma-csoportot vesz vizsgálat alá. Az egyikben azt kutatja, „hogyan helyezkedik el a hierarchikus Egy-házban a hívek „autonóm” szervezete, mi az egyház-község jogalapja, jogköre, milyen a viszonylata a helyi egyház többi intézményéhez, van-e az egyház-községnek jogalanyisága, hogyan alakul az egyház-községi vagyon ügye.” A munka másik tárgyköre az Egyház anyagi erőforrásával, az egyházi adó ügyével: az egyházi és egyházközségi adó fogalmával, az adóz-tatási jogosultsággal, az egyházközségi adó szubszi-dánius jellegével, az állami beavatkozással, a mo-dern egyházközségi adóztatás elveivel foglalkozik.

ÚJ EGYHAZI BESZÉD ÉS HITOKTATÁSI SEGÉD-KÖNYVEK:

Dr. Kosztolányi István: **Igy szólott az Úr.** Két kötet. Márton Lajos festőművész címlapjával. Öszövet-ségi bibliai történetek tanításához elsőrangú kézikönyv. Módszere kítűnő. Nagy vallástörténeti háttér ad a bibliai eseményeknek. Alkalmazásai jók, gyakorlatiasan hasznára lesznek a hittanárnak az erkölcsi nevelésben. Nagyon helyes a liturgikus alkalmazása is. A könyv megírása élvezetes, logikus, fordultatos. Földrajzi szempontból is értékes segédkönyv. A szent történet helyeit helyes alapos-sággal írja le, térképekkel, grafikonokkal szemlélteti. Nagyszerűek jellemzései, a hittanár megbeszélésekre használhatja fel. Értékes az üdvtörténeti háttér megfestése is. Jól kiválasztott, hatalmas kép-nyaggal illusztrálja a Szerző művét, melyek nagy-részt a régi keleti világból valók. A kötetekből elsőrendű beszédek is készíthetők. Lelkiolvasmá-nyul, elmélkedésül is nagyon ajánlhatók. Kosztolányi könyve értékes biblikus szakmunka, amilyen eddig nem jelent meg a magyar irodalomban. A két kötet ára kartonkötésben — — — — 10.—
Izléses félvázonkötésben — — — — 15.—
Egész vázonkötésben — — — — 16.—

Túrmezei Ferenc: **Térkép-vázlatok a hitoktatásban.** Pál György fedőlaprajzával. Komoly, értékes hitokta-tási segédkönyv. Nagyon sok térképpel illusztrálja anyagát. Hitoktatóknak jó szolgálatot tesz, mint minden Túrmezei hittansegédkönyv. Ára izléses kartonkötésben — — — — 2.80
Félvázonkötésben — — — — 5.—

Majtényi Béla: **Hittani kérdések, 2. bővített kiadás.** Három kis kötet továbbképző iskolák és tanfolya-mok számára. I. rész: Parancsok, gyónás, áldozás, szentmise. II. rész: A világ teremtése és berende-zése, Istenfogalom, A földi élet természete és ter-mészetfelettsége, Az örökélet valósága, A lelki élet eszközei. III. rész: Az igaz vallás. A kinyilatkoz-tatás forrásai, Jézus Krisztus, Krisztus Egyháza, Krisztus nyájának pásztorai című fejezeteket hozza. A három kis füzet együttes ára — — — — 1.22

Schnattner Szigfrid O. S. B.: **Máriáról sohasem elég...** Nagy szeretettől átszött Mária-beszédek. Minden Mária-ünnepre találunk benne anyagot. A 32 be-széd mindegyikében van példa, hasonlat. Beszéd-anyagul, olvasmányul egyaránt kítűnő. Ára szép kartonkötésben — — — — 2.50
Izléses félvázonkötésben — — — — 4.50

ÚJABBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

Balogh: **Szent Ágoston vallomásai** 2 kötetben 20.—
Sajtó alatt, nem sokára megjelenik:
Bilkei Ferenc: **Kalauz katolikus vallásra visszatérők-
nek.** V. bővített kiadás. Ára — — — — 1.—

ELŐKÉSZÜLETBEN:

Blaskó Mária: Jézuska szól hozzátok.
Gyermekbeszédek. Sok képpel illusztrált kötet.

Bognár István mérnök: **A győzelmes repülés titkai.**
Rákosi Béla altábornagy előszavával. A könyv a repülésről, a repülő feladatáról szól. A könyv 220 oldalon, körülbelül 200 magyarázó ábrával, vidám rajzzal és 24 oldal műmelléklettel jelent meg. A tapasztalt repülőnek érdekes olvasmány, a fiatal repülőnek hasznos ismeret, az érdeklődőnek vilá-gos magyarázat. Ára — — — — — 8.—

Erdey Ferenc dr.: **Engeszteljük Jézus Szívét!** Elmél-
kedések szentórára. Tíz jól felhasználható elmél-
kedést tartalmaz. Ára kartonkötésben — —.60

Eröss Alfréd: **Székkelyek dicsérete.** Értékes versek.
Ára — — — — — 1.80

Horváth Miklós: **Szemelvények Szent Ágoston vallo-
másaiból.** Ára — — — — — 2.40

Király Dezső: **Iskolai és levante testnevelési kézikönyv.**
700 gyakorlat, 100 játék, 100 óraterv, 1800 ábra.
Ára — — — — — 22.—

Kovács Sándor: **Az Úr legyen veletek!** Honvéd ima-
könyv. Ára — — — — — —.20

Lucie Christine, a XX. század nagy misztikusának nap-
lója. Lucie Christine többgyermekes anya volt,
naplóját különösen asszonyok olvashatják nagy
lelki haszonnal. Ára kartonkötésben — — 4.—

Megyesi-Schwartz Antal: **Bevezető az elmélkedő
imába.** II. rész. A Szerző a kötet első részében a
kezdőknek való egyszerűbb elmélkedési módot is-
mertette. Jelen kötetében pedig tanácsokkal szol-
gál a már gyakorlott elmélkedőknek, hogy Istennel
való társalgásuk tökéletesebb, bensőségebb legyen.
Az első rész ára — — — — — —.80
A második rész ára — — — — — 1.—

Morin O. S. B.: **Kétezeréves életstílus.** Az Ósegyház
lelkisége és a szerzetes szellem. Olyan életstílust
tár elénk e mű, amely Krisztus keresztje tövében
fakadt s amely már kiállotta kétezer évnek a prób-
báját. Ára — — — — — 3.50

Müller Lajos S. J.: **Sponsa Christi.** A szüzességről,
tisztá életéről szól P. Müller értékes munkája, is-
merteti az Egyház álláspontját és tanítását és ki-
fejtí művében az erénynek szépségét. Ára — 1.20

P. Pál: **Bodzavár úrnői.** II. kiadás. Igen bájos, lekötő
történetben adja három kislánynak, Nóri, Lóri, Dóri-
nak eseményekben gazdag, minden kislány részére
tanulságos vakációját. Ára — — — — —.60

Papini: **Krisztus története.** Új kiadás. Kötve — 9.—

Franz Werfel: **Bernadette.** A lourdesi csodalátónak,
a kis Soubirous Bernadette-nek csodás szépségű
életregénye. A hatalmas kötet ára — — 9.50
Vázonkötésben — — — — — 12.50

Wimmer Anzelm O. S. M.: **A Közép-tenger halászlai
között.** Pucci M. Antal szervita atya életleírása.
Ára — — — — — — 2.—

ÚJ NAPTÁRAK AZ 1943. ÉVRE:

Szent Antal naptár. Ára — — — — — —.80

Jézus Szíve kis naptár, Gyermekes részére — —.36

Jézus Szíve naptár. Ára — — — — — —.60

St. Michaels Kalender. Német szöveggel. Ára 1.20

Templomi szobrokat, iskolai és esküvői feszületeket, keretezett képeket, imakönyvbe való képeket, olvasókat, plaketteket, izléses Spötl-szobrokat, szenteltvíztartókat, irodai és szebbnél-szebb levélpapírt, írószereket, borítékokat, szerezzon be a

KORDÁNÁL!

Karácsonyi üdvözlő-lapok borítékkal, viasz Jézuskák, állítható papír betlehemek, igen nagy választékban kaphatók.

IMADSÁG,

melyet elmondhatunk légiveszély idején és elküldhetünk a fronton harcoló katonáknak is. Ismerteti a tökéletes bánatot, ilyen imát közöl. Tartalmaz még imát: Jézus szentséges Szívéhez, Szűz Máriához, Szent Józsefhez és X. Pius pápa búcsúimáját tartalmazza, melyet a halál órájára engedélyezett. Jézus Szíve-kép is van a négyoldalas nyomtatványon. Ára — — — — — 02
Tömegterjesztésre alkalmas. Terjesszük! — Töké-

letes bánatima másvallású keresztények számára, magyaros keretrajzzal. Ára — — — — — 06

ELMÉLKEDÉSI KÖNYVEK AZ ADVENTI IDŐRE:

- Csávossy Elemér S. J.: Adventi és karácsonyi elmé-
kedések. II. bővített kiadás. Szebbnél-szebb dog-
matikus elmékedések. Ára — — — — — 4.—
Vászonkötésben — — — — — 6.—
Beaudenom—Gerely: **Elmékedések az evangéliumról.**
Kitűnően felépített, gyakorlati elmékedések. Kar-
tonkötésben — — — — — 5.50
Vászonkötésben — — — — — 7.50
Müller Lajos S. J.: **Harmatozzatok egek!** A nyolcköte-
tes Müller-féle sorozat 1. kötete. Teljesen kidolgo-
zott, Szent Ignác-féle elmékedések. Közkezdelt.
Kartonkötésben — — — — — 3.60
Vászonkötésben — — — — — 5.60
Elmékedések Jézus életéről. Rövid elmékedések.
Ára — — — — — 1.20
Plus Raoul S. J.—Uhl Antal: **Lumen Christi.** Rövid
elmékedések az év minden napjára. Főleg szer-
zetesnöknök, de bárki pompásan használhatja. Zseb-
alakú. Ára — — — — — 1.80

Olcsó katonaimakönyv:

A legsükségesebb imákat tartalmazza

DR. CZAPIK GYULA:

Katonaimakönyve

Szentmise-imák, gyónási és áldozási ajta-
tosságok, alkalmi imák, napi imák, énekek
mind benne vannak.

Terjesszük a hadbavonulók között!!!

ÁRA CSAK 20 FILLÉR

Kapható Kiadóhivatalunkban.

Megjelent a

JÉZUS SZÍVE NAPTÁR

az 1943. évre.

Értékes olvasmányok,
a Jézus Szíve Szövetség főszeándéka,
a Missziós szeándékok,
valamint a Hold fényváltozásai, az összes
vásárok nevei benne vannak.

ÁRA 60 FILLÉR

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók
Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen
hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos
és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8— P.
Ingyen mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50 % kedvezményt élveznek.)

**November hónapban imádkozzunk elhunyt
szeretteinkért!**

Bőséges imarészt, elmékedési anyagot
szolgáltatt ehhez:

Könyörülj rajtuk, Uram!

dr. CzapiK Gyula szerkesztésében megje-
lent imakönyv. November minden napjára
közöl egy-egy megkapó elmékedést. Ezen-
kívül tartalmaz *miseszöveget* a tisztító-
tűzben szenvedő lelkekért, keresztutat, olvasó
ajtatosságot, litániát és többféle más imát.

ÁRA:

kartonkötésben 1.60, vászonkötésben 3.50.

REINER IRMA:

**Kilenced a tisztító-tűzben szenvedő
lelkekért.**

Értékes, bőséges imarésszel ellátott füzetke.
ÁRA 50 FILLÉR.

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál györgy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Gálos László dr.: Karácsony. — Dr. Városi István: „Ne véljétek, hogy felbontani jöttem a törvényt...” — Pákosdy József: A gyermekké lett Isten. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Immakulata. — Karácsonyi gondolatok Szent Bernáttól. — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — Petrich Antal S. J.: És az ige testté lett... — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizománys: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

TESTVÉREK! Szent karácsonyt készülünk ülni sötét, hideg éjben, háborús Ádventben. Olyan régi karácsonyt, amikor még a szívünk eltelt bensőséges örömmel, meleggel, békével, vigasszal, szent örömmel. Olyan régi karácsonyt, amikor naív gyermek módjára tudtunk még mi is együtt kacagni, Glóriát együtt énekelni a gyertyafényes, illatos fenyők alatt a boldog örömtől ragyogószemű gyermekekkel.

Ha gyötrődő emberszívünknek legigazabb, legőszintébb vágya az égi világosság, krisztusi békesség, igaz karácsonyi öröm utáni szomj, akkor nekem ezért dolgoznom kell, ezt a békét és örömet keresnem és megtalálnom kell!

Annak lesz igazi karácsonya ezekben a nehéz időkben, aki a betlehemi angyalok hirdette evangéliumi érzést, „a nagy örömet“ megvalósítja magában s azt kisugároztatja másokra is, akik szomorúak, könnyeznek, akik nélkülözők, szegények, fáradtak, gyarlóságtól terheltek és betegek. Mi a legnagyobb öröm? Az Irás megfelel: Ma született a Megváltó nektek! — A legnagyobb öröm tehát az, ha a magának karácsonyt teremteni akaró ember beleéli magát a megváltás kegyelmének hitébe, az üdvözülés reményébe! — Bármily bűnös, cudar és keserves világ van is körülöttünk, Testvérek, az Istengyermekek kegyelme, segítsége íkaszt olyan csodálatos erőket lelkünknek mélyén, hogy napsugaras, üde, virágos lélek váljék belőlünk! Meg vagyunk váltva! Ez az alázatos hit a mi győzelmünk! Úgy szerette Isten e bűnös világot, hogy keresztre, Golgotára adta jászolban született, egyszerű Fiát érettünk! Hogy mi ne menjünk tönkre, hanem éljünk! Az

Utunk

ezzel a karácsonyi számával is fölényes gondolatokat, meleg érzelmeket akar Olvasói, Barátai, Előfizetői lelkén keresztül is a kegyetlen és sötét világba sugározni. A barlang, a jászol, a szegényes pólya, kemény, nélkülözni tudó, örömet lemondó, áldozatos életet kér és sürget. Hősi, vértanúi lelkületet, mely személyválogatás nélkül telebarátra, ellenségre egyképen kiterjed. Kérjük kedves Olvasóinkat és Lapunk tisztelt Barátait, juttassák el sokak kezébe, a frontokra is az UTUNK-nak ezt a számát, mint sötétben is eligazító csillagfényt, karácsonyi örömet hirdető szótatot. A jászol előtt pedig térdreborulva kérjük az isteni Kisdedet, adjon igazi, evangéliumi, békés szent karácsonyt minden magyarnak és minden jóakarató embernek!

Karácsony

Irla: Gálos László dr.

„Parancs adaték ki Augusztus császártól, hogy írássék össze az egész földkerekség.” (Lk. 2, 1.)

A világ legnagyobb birodalmának uralkodója számba akarta venni alattvalóit, hogy lássa: hányan engedelmeskednek egyetlen szavának. Földi nagyok hiúsága, kevélysége van minden ilyen számbavétel mögött, midőn sajátmaguk számára is tudatosítani akarják hatalmuk nagyságát, erejét, tartalmát. Isten azonban a kevélynek ellenáll és így nem csoda, hogy sok ilyen hatalmi öntetszelgés bukás és süllyedés kezdetét is jelenti.

Igy volt ez Dáviddal, aki hatalma zenitjén népszámlálást tartott, amire Isten büntetése: a mirígyhalál tizedelte meg Izrael népét. Így volt ez Augusztus császárral, aki dehogyan sejtette, hogy a származási helyére tolongó zagyva nép-egyvelegben ott van az isteni Kisdéd, aki Rómát teszi országá talpkövévé és megdönti a cézároknak világhuralmát. Így volt ez V. Miklóssal, II. Gyulával és X. Leóval is, akik az egyetemes kereszténység dómját tervezték és éppen ekkor érte a világot Luther szakadása. — Lelki dolgokban sem ajánlatos statisztikák vezetése, vezesse ezt csak Isten mindentudása az élet könyvében, mint ahogyan Tóbiás jótetteit, Jób türelmét, szentek érdemeit számontartja az Úr. Lelki haladásunk,

eredményeink láttán könnyen öntetszelgés vehet rajtunk erőt, ami pedig minden érdemünket lerontja és elveszi. Szóról-szóra igazzá lett és lesz, amit a Szent Szűz énekelt: „Levetette a hatalmasokat a fejedelmi székből és felmagasztalta az alázatosakat.” (Lk. 1, 52.) Bízunk csak mindent Istentre: „Vesd az Úrra gondodat, Ő eltáplál téged, az igazat nem hagyja ingani.” (Zsolt. 54, 23.)

A betlehemet nézve eszembe jut, hogy a kis Jézushoz először a pásztorok kaptak isteni hívást, ez a papság hivatását jelenti, mely elsősorban hívatoit az égi szót követve nyájával Jézushoz sietni. Ez Jézus utolsó szavainak egyike is: „Legeltesd bárányaimat, legeltesd juhaimat.” Tehát a papság és a hívek mint pásztorok és juhok tartoznak elsősorban Jézus környezetébe, munkakörébe. A pásztorok felfogták, követték az égi szót és ennek jutalmát is elnyerték, mert megtalálták Isten Fiát. Emberi testben, kisdéd alakban, istálló környezetben, jászolbölcsőben, egyszerű pólóban — ami mind nem volt arányban az anyagi szózat égi hírével, csodás voltával, rendkívüliségével. És mégis leborultak és azok módjára, akik azért boldogok, mert nem botránkoznak meg Jézusban — imádták az égi Kisdédet. — Papi életünk is ilyen. Hívásunk égi

titkos csoda, tele éjjeli varázssal, csodás fénnel, angyali hangokkal, rendkívüliséggel. — Ahová viszont ez a hívás húz vagy küld — az a kopott szeminárium, a rideg templom, a sivár káplánélet, az istállószerű falu és maga a lényeg: a kisded Eucharisztia, a kenyér fehér pólyájában, a kehely jászolában. Mégsem szabad ezen megütödni, kedvet veszteni és visszafutni az álmok éjjelére — mert a küldetés és hívás a hit világát adta, melynek — akárcsak az égi Kisdednek — minden dicsősége belülről nagyon.

Elnézve a kis Betlehemet, az is eszembe jut, hogy a Kisded az Eucharisztia, Szűz Mária az Egyház, Szent József a pap, a pásztorok, királyok a hívek, az állatok a természet, az angyalok a természetfelettség képviselői. A környezet viszont: a téli hideg, éjjeli sötétség, Heródes gyűlölködése és katonái, római közöny és augusztusi hatalom, zsidó-görög-egyiptomi földi kultúra jelenti azt a miliőt, amelyben a keresztény világ él: míg az Úrtól távol zarandokol: donec peregrinamur a Deo. Betlehem emberileg nem versenyképes Athénnel, Názáret Rómával, Jeruzsálem New-Yorkkal: Isten célja nem itt van a földön — ezért csak természetes, hogy kisebbségben vagyunk, hogy nem vagyunk versenyben előttük a földi kultúrát, haladást illetőleg. De amíg az embert a lélek teszi és nem a faj, test vagy környező világ, addig mindig Betlehem világa lesz a legelső, mint ahol a lelki nagyság külső méretek és látszatok nélkül nevelődik és fejlődik.

Az isteni Kisdedre nézve a nagyobb szerep a Szűzanyáé, a kisebb Szent Józsefé. Így az eucharisztikus Jézus is in sinu matris Ecclesiae van inkább, mint a pap kezében. A pap minister secundarius, tehát Szent József módjára élet- és műhelyközössége van Jézussal, annak és az Egyháznak kell élnie egészen. A Szent Szűz anyasága az Egyház anyaságának elővételezése: az Egyház a személyiség titkos jelével önmagán él, anyaságában szüli nekünk Jézust, jegyességében pedig Jézussal minket szül Jézus számára testvérekül. Kifelé a papság látható, érezhető jobban, amint a Szentcsaládban is Szent Józsefhez jön minden üzenet és tőle indul ki minden intézkedés. A papság az Egyház öre, gondozója: virginis virgineus custos: osztani kell Szent József tisztaságát, titoktiszteletét, gondosságát, áldozatait, háttérben-álló szerénységét és szorgalmát. A papság munkássága emeli az Egyház jólétét, Isten házanépének, családjának javát. A papság szorgalma, élet-szentsége, tudományossága teszi lakályossá Krisz-

tus tartózkodását közöttünk. Szent József okos-sága, óvatossága szintén a papság éke, erénye kell hogy legyen; elkerülni Heródest, Archelaust, észrevétlenül élni a pogány fáraó birodalmában, eltűnni a névtelen vagy rosszhírű Názáretben — ezt mind el kell tanulnunk tőle és értékesítenünk kell az eucharisztikus Jézusra nézve.

„Azt gondolták Jézusról, hogy József fia”: így Krisztust ma is a papsággal hozzák vonatkozásba, és bár az Úr más, mint a papság, a nép éppoly viszonyt lát a kettő között, mint József és az isteni Kisded között látott: „Nemde ez az ács fia?” Ha Jézusnak dolgot adott eme vélekedés kijavítása, úgy mennyi árnyat vet isteni alakjára a mi emberi tökéletlenségünk, mióta a szeretet áldott önkivületében kiüresítette önmagát és mindnyájunkké lett: „felvette a szolga alakját és emberekhez hasonló lett”. (Filipp. 2, 7.) Miután a pap alter Christus: a pap láttán ítélkező nép Jézust ítéli el és hitét is levetkőzi, mert magához hasonló közönségesnek gondolja a pap személyén keresztül az Úr -Jézust is. Végül Szent József halála legyen a pap halálának mintája: szorgalmas élet után Jézus és Szűz Mária oltalmában hagyni el a földi életet. Jézus a jövődő élet atyja; a király, akinek mindenek — tehát a halottak is — élnek. Szűz Mária viszont az élet-mégjelölt forrása, aki Jézust, az élet szerzőjét adta és aki a lélek életének elvét: a kegyelmet kiesdekli. De erre nézve is áll: qualis vita, mors est ita: életemnek sem szabad messzebb mennie, mint amerre Jézus és Mária lábnyomai jártak, kezüket kell fognom a földi utakon, hogy ők el ne engedjék az én kezemet az égi vámnál, mikor minden földi poggyszomat le kell adnom és a test ruhájából is ki kell vetköznöm. Szent József a haldoklók pártfogója, ránk nézve talán még több jogon, mint a híveknél, ezért kérjük őt, hogy halálunk lehessen az övéhez hasonlóvá.

Az állatok, a széna, a csillag, az éjtszaka, a tél, a természet nevében hódolnak a kis Jézus előtt, jelezve, hogy nem pogány, erkölcstelen hitregék talaja többé a természet színes poétikus világa, hanem Isten országává lett, megszentelődött. Kiterjedt a megváltás rá is, mint a bűnbemás és is hatással volt rá, megbomlott paradicsomi harmóniája, ezért mondja Szent Pál: „... minden teremtmény nyög és vajúdik mindeztideiglen”. (Róm. 8, 3.) És végső sorsa is megdicsőülés lesz. Szent Péter joggal vár új eget és új földet a világvégi tisztulás után.

„Ime, megújítottam mindezeket.” (Apoc. 21, 5.)

„Ne véljétek, hogy felbontani jöttem a törvényt . . .“

Írta: dr. Városi István

A törvény fogalma mindig nyomasztónak tűnik föl az életben. Sokan menekülnek előle, mint a pestisest szállító mentőkocsi elől. Csak kevesen vannak, akik teljesen megértik és Isten bölcs jóságát ünneplik benne. Ezért van az, hogy a Hegyibeszéd törvényről szóló Krisztusára is zavartan pislogott a viláé: Mit akar ez megint? Mert így szól az Úr: „*Ne véljétek, hogy felbontani jöttem a törvényt vagy a prófétákat: nem jöttem föl bontani, hanem beteljesíteni.*” (Mt. 5, 17.)

Mielőtt elmerülnék az Úr szavaiban, értsük meg világosan, hogy voltaképpen mi az a törvény? Az emberek dobálódznak ezzel a szóval. Ezt halliuk léptenyomon. Utcán, gyűléseken. társaságban. *Fejtegetik a tudósok, fejtegetik a tudatlanok és temetik az istentelenekeket . . .*

Nos, a törvény nem más, mint egy bizonyos szabály, amely szerint a teremtett dolgoknak cselekedniök, működniök kell. Aki a dolgokat teremtette, az adja ezt a szabályt is: az Isten. Isten szabta meg, hogy miképpen fussa pályáját a Jupiter és a Mars. Isten írta elő az őszi eső szomorú hullását. Ő szerzett kotát a fülemüle füttve elé és az Ő tervei szerint nyílnak a harangvirágok . . . Isten azonban nemcsak az élettelen dolgok számára adott szabályt. Adott az Ő eszes teremtményeinek is. Megállapította, hogy örök célunk az Isten bírása, megdicsőítése és ezzel együtt a mi végtelen boldogságunk. Amde meghatározta azt is, hogy mit kell cselekednünk és mit nem szabad tennünk, vagyis megállapította, hogyan kell élnünk, ha ezt a célt el akarjuk érni. Ez az örök isteni megállapítás az az örök szabály vagy törvény, melyet meg kell tartanunk, ha nem akarunk céljavesztett teremtmények lenni . . .

— Igen ám, — kiáltasz kedves Olvasóm — de hát miből és honnét ismerem én föl az isteni szabályt?

A válasz nem nehéz.

Isten beleírta emberi természetünkbe a törvényt. Még a legelvadultabb pogányok is érzik-tudják, hogy mi a jó és mi a rossz. Látják, hogy mit szabad tenniök és mit nem szabad cselekedniök. Olyan népeket találtak már, amelyek nem ismerik a repülőgépet, a selyemruhát, a kerztyút, a fogkefét és más hasonló dolgokat, de olyan emberekre még sehol sem bukkan-tak, akik ne tudnák, hogy a szülőket tisztelni kell, hogy ölni nem szabad, hogy a hazugság tilos . . . és így tovább. Nagyon szépen fejezi ki ezt az igazságot Szent Pál apostol: „ . . . A pogányok természet szerint azokat cselekszik, miket a törvény tart . . .” (Róm. 2, 14—15.) De a természetünkbe írt törvények mellett Isten még hallható szóval is tudunkra adta nem egyszer, hogy mit kell tennünk és mit nem szabad cselekednünk. Az ószövetség Sínai hegyén pl. villámlás és mennydörgés között hirdette ki akaratát, vagyis a törvényt. Az újszövetségben az emberré lett Istenfia jelentette ki élőszóval is, hogy miképpen kell élnünk. Törvényeket adott.

Isten azonban az ószövetségben is rendelt emberi

törvényhozókat és megadta Egyházának is a hatalmat, hogy az emberek számára bizonyos kötelező szabályokat, azaz törvényeket hozzon az égbe vezető út érdekében. Hiszen így szólt Péternek az Úr: „*És amit megkötendesz a földön, meg lesznek kötve mennyekben is; és amit föloldandasz a földön, föl lesznek oldozva mennyekben is.*” (Mt. 16, 19.) És még a törvényes államhatalom is megkapta Istentől azt a jogot, hogy kötelező törvényeket adion alattvalóinak. Nem élhetnénk másképp rendezett viszonyok között és ég felé való törekvésünk bizonytalanabb volna. Ezért inti Szent Pál az ő keresztényeit, hogy még a pogány államhatalomnak is engedelmeskedjenek, ha az olvasmit parancsol, ami nem sérti Isten akaratát. „*Szükséges, hogy engedelmeskedjétek, nemcsak a büntetés miatt, hanem a lelkiismeretért is . . . adjátok meg tehát mindennek, amivel tartoztok: akinek adóval, adót, akinek vámmal, vámot . . .*” (Róm. 13, 5—7.)

Íme, egy rövid pillantás a törvények szövevényes viláágába. Szövevényes. de csak látszatra inkább. Nyugodtan egyszerűnek állítanám. Isten kijelenti akaratát vagy természetünkben vagy közvetlenül, szó által vagy közvetve a földi törvényhozók útján, és ez a törvény. Az erkölcsi törvény, amit kivétel nélkül meg kell tartanunk. Akármilyen földi törvényhozónak engedelmeskednünk is, de ha a törvény igazságos, akkor vétegedményben mindig Istennek engedelmeskedünk. Mert a Szentírás szerint: „*Nincs hatalmasság, hanem csak Istentől, amelyek pedig vannak, az Istentől rendeltettek.*” (Róm. 13, 1.)

Gondoljuk át mindezt, főleg olyankor, midőn a gúnvolódók tömegében mimagunk előtt is nyűgnek számít a törvény. Hiszen amint az országút korlátja, a tengerek világítótornya, a közlekedési táblák csak hasznára vannak az emberiségnek, mert megóvják a szerencsétlenségektől, éppúgy az erkölcsi törvény is hasznunkra van, ha egyszer a legnagyobb szerencsétlenségtől, az örök kárhozottól akar visszatartani. Ne lázadozzunk a törvényt adó Isten ellen, inkább imádjuk törvényhozó bölcsességét. *Csak akkor nem adna törvényt, ha nem szeretne minket . . .*

És most boncolgassuk az Úr Jézus szavait: „*nem jöttem föl bontani a törvényt, hanem beteljesíteni.*”

Tudjuk, hogy az írástudók és farizeusok vádolták Krisztust: el akarja törölni a mózesi törvényt és a próféták tanítását. Elsősorban ezeknek válaszol az Úr. Azt mondja nekik e szavakkal: „*én nem akarom megszüntetni az ószövetség törvényét és a próféták tanításait . . . Az én újszövetségem a régre épül . . . Annak mintegy folytatása, beteljesedése, tökéletesebb kiadása lesz . . .* A szentatyák szerint azt is meghirdette itt Krisztus, hogy ő maga is megtartja az erkölcsi törvényt, vagyis mennevei Atyja akaratát, de követőtől ugyancsak megköveteli annak megtartását. Kinyilvánította azt is, hogy az erkölcsi törvényt megtisztítja ama sallangoktól és helytelen magyarázatoktól, melyekkel az akkori írástudók és farizeusok körülverték:

nem betű, hanem szellem szerint kívánja megtartani azt. Sőt kihirdette, hogy még az ószövetség szertartási törvényeit sem törli el nyomtalanul, csak bizonyos felsőbb módon, lélekben és igazságban adja vissza majd az Ő újszövetségében azokat...

Ime, a törvénytisztelő Krisztus eljár a jeruzsálemi templom zsidó ünnepeire. Aláveti magát a húsvéti bárány törvényének. Adót fizet Ő is. Nemcsak szóval, de példájával is előttünk jár. És jól jegyezzük meg, hogy az Ő nem csupán megtartotta az ószövetségi törvény előírásait, hanem teljesítette a törvény ígéreteit is. A próféták Őt hirdették és az Ő nagy művét ígértették évezredek át. Visszhangozták az Isten paradicsomi nagy ígérését: Ő a sátán legyőzője lesz. A pátriárkáknak úgy beszélt Róla az Isten, mint a nemzetek nagy-nagy áldásáról. Az egész zsidó nép, a maga történelmével és kultúrájával együtt nem más, mint előkészítője, egyetlen nagy profeciája az eljövendő Krisztusnak... És Jézus abban is teljesítette a mennyei Atya akaratát, hogy a Személyéhez fűzött ígéreteket valóra váltotta. Minden úgy történt, ahogy megjövendölte Róla az Irás. Születése, menekülése, megcsúfoltatása, halála és föltámadása: minden beteljesedett. Legyőzte a sátánt és áldása lett a nemzeteknek...

Tudod-e, testvér, milyen megrendítő figyelmeztetés és egyben vigasztalás származik ebből a megfontolásból?

*Ime, ha ez ígéreteket megvalósította az Őr, akkor megvalósítja egyszer azokat is, amelyeket Ő fűzött újszövetségi törvényéhez. Pedig ő, mennyi ígérlet jár együtt Krisztus törvényeivel és parancsaival. Ha mindez valóban teljesül, akkor igazán boldogok leszünk. Csak néhányat idézzünk emlékezetünkbe. Így szól egy helyen: "... ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is". (Jn. 12, 26.) Ugyancsak Ő mondja: „Bizony mondom nektek, amit egynek ezen legkisebb atyámfiai közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek.” (Mt. 25, 40.) „És ha valaki nektek italul egy pohár vizet ad az én nevemben azért, hogy Krisztuséi vagytok: bizony mondom nektek, nem vesztí el jutalmát.” (Mk. 9, 40.) „És mindaz, aki elhagyja házat, vagy atyjafiat, vagy nővéreit, vagy atyját, vagy feleségét, vagy fiait, vagy szántóföldjeit az én nevemért, százannyit nyer és az örök életet fogja bírni.” (Mt. 19, 29.) Mindenütt ez csendül ki: a törvénytisztelők, az Istennek engedelmeskedők jutalma az örök élet lesz. Ha Krisztus nem volna Isten Fia, akkor nem sokat jelentenének ezek az ígérek, amint hogy nem sokba vennék azokat a fenyegetéseket sem, melyeket a törvény megszegőikhez intéz. Am éppen eléggé bizonyos az Ő istensége és minden okunk megvan így a gyermeki kiáltásra: *Uram, Te törvényteljesítő Krisztus, követni akarlak, hogy a Te törvényeid nagy ígéreteiben is részem legyen egykor. Megtartom mindazt, amit az ószövetségből megtartottál számomra, hogy annál lelkesebb híve lehessen a tökéleatesebb újszövetségi törvénynek...**

Voltak mindig tagadói a törvény erősségének. Ezek a rosszul értelmezett emberi szabadság vagy az életöröm nevében egyszerűen elfordultak Istentől és az Ő törvényétől is. Hirdették szóval, irással, szépirodalmi könyvekkel, áltudományos munkákkal egyaránt, hogy nem fontos a törvény és az erkölcs: fő, hogy az ember becsületes legyen. Nos, láttuk és látjuk lépten-nyomon, hogy ez a szörnű tanítás hová viszi az embert már itt a földön is. Megvalósul e tanítókon

a Próféta szava: *„... szemek vannak a látásra és nem látnak, füleik a hallásra és nem hallanak”.* (Ez. 12, 2.)

Van mindened a földön és mégis nyugtalan a lelked? Igen, így van ez, ha nem tiszteled szent félelemmel a törvényt.

Semmid sincs és mégis a lélek áldott békéje aranyozza be napaidat? Igen, így van ez, ha szent félelemmel tiszteledd a törvényt.

Kérdezed, hogy mi a népek erejének és boldogságának titka? Nos, hát szentnek tartják Isten akaratát, a törvényt.

Kíváncsi vagy, hogy miféle történelmi erők pusztítják el a látszólag győzhetetlen birodalmakat is? Nos, hát az Isten törvényeinek lábbal tiprásai ezek a végzetes történelmi erők...

Az elmúlt héten néhány egyszerű katona utazott a párkányi gyorson. Szeved-környéki földmivesfiúk, akik Oroszországból jöttek haza szabadságra. Élményeiket beszélték az utasoknak. Az egyik katona többek közt ezt a kijelentést tette: Most láttuk csak igazán, mit jelent az, ha egy szerencsétlen népet Isten és erkölcs nélkül nevelnek... Micsoda szavak. Nem püspök és nem tudós tette ezt a megállapítást, csak egy józan fejű, tanyai magyar fiú...

Igaz, a törvénytisztelő talán nem üt vissza mindig ebben a földi életben. Vár az Isten. De odatúl, az Isten ítélőszéke előtt a legkisebb törvénytisztelő is megkapja méltó büntetését. Mert ime, így szól az Őr: *„... bizony mondom nektek, míg elmúlik az ég és föld, egy betű vagy egy pont el nem marad a törvényből, míg mind meg nem lesz. Aki tehát felbot egyet a legkisebb parancsolatok közül és úgy tanítja az embereket, legkisebbnek fog hivatni mennyeknek országában; aki pedig megcselekszi és tanítja, az nagynak fog hivatni mennyeknek országában.”* (Mt. 5, 18—19.)

A Szentírást értelmező tudósok sokféleképpen magyarázzák e szavakat, annyit azonban bizonyos, hogy a törvény nagyobb tiszteletét parancsolja bennük az Őr és hangsúlyozza általuk a legkisebb törvénytisztelősekért való felelősséget is, akár már itt a földön, akár a túlvilágon várjon pontos leszámolás...

Nekünk a törvény ienlőinek kell lennünk. Embereknek, akik megértik, hogy Istentől jöttünk és célunk az Isten. Akik előtt világos, hogy a földi élet küzdőtér csunán, amelyben épp a törvényhez való szent ragaszkodással kell érdemeket szereznünk az örök életre.

A törvény hőseivé kell lennünk. Emberekké, akik vértanúkká és apostolokká hasonlíthatnak. Akik kitar-tók és győzelmesek, mert nem ismerik a hűtlenséget, a lázadást, a bünt. Akik Krisztus szavát hallgatják a hétköznapi szűrkeségében is: *„Az én igám évönvörű-séges és az én terhem könnyű.”* (Mt. 2, 30.) És ha naívon erős a világ kísértése, mely törvénytörésre csábít, akkor eszünkbe jut ismét az evangélium: *„... mennyeknek országa erőszakot szenved és az erőszakosak ragadják el azt”.* (Mt. 2, 12.)

Ő. hánvszor imádkozzuk elnagyoltan, únottan a Miatvánk harmadik kérését: *„... legyen meg a te akaratod, mibéne mennvben, azonképen itt a földön is.”* E szavakkal voltaképpen Isten törvényeinek teljesülését kérjük. Nos hát nanközi életünkkel ne hazudtoliuk meg ainkunk imáit. *Teliesítjük a törvényt, immár Krisztus könnyű és édes igáját. Így valósul meg ben-nünk és általunk Isten akarata...*

A gyermeké lett Isten

Irtta: Pákozdy József

Valamelyik francia királyhoz minden bejelentés nélkül, váratlanul toppant be az egyik szomszédos állam nagykövete. A király éppen kisiával játszadozott. Nyakában gyermekével a földön kúszott és vidáman lovagoltatta a kis trónörököszt. A nagykövet zavartan megállt. Meglepte ez a szokatlan jelenet, hogy az uralkodót ilyen furcsa helyzetben találja. Már éppen tapintatosan vissza akart vonulni, amikor a király észrevette őt. Mosolygó arccal felegyenesedett, letette fiát és közelebb lépett a váratlan vendéghez.

— Most ön nem a királyt látta itt, hanem az edesapát.

És a nagykövet, amikor ezt a kedves epizódot elmesélte, hozzátette:

— Soha ilyen nagynak nem láttam még a királyt, mint akkor, amikor a gyermeke kedvéért gyermek tudott lenni.

Valahogy ez a történet jut eszünkbe, amikor a szegényes betlehemi istálló szűrös szalmával bélelt bölcsőjében szendergő Gyermekre esik tekintetünk.

Soha ilyen nagynak, ilyen szeretetreméltónak, ilyen vonzónak nem láttuk még az Istent, mint karácsonykor, amikor a bűn útjára tévedt emberekért gügyögő, síró gyermeké tudott lenni. Magára vállalta a tehetetlen, anyai szeretetre szoruló csecsemősorsot. Lemondott anyagi hódolattól körülvett égi trónusáról. Lejött közénk a földre és a pásztortüzek apró izzágaitól ragyogó téli éjszakán felsírt gyámoltalan gyermekajkának vékony hangocskája.

Nem csoda, hogy ez a bájos jelenet annyira megkapta a szépet szerető emberlelkeket. Az Isten-gyermek kedves alakja ihletője lett a legnagyobb művészek ecsetjének, és azok szebbnél-szebb alkotásaikban szinte versenyezve igyekeztek a színek hódoló pompájával megörökíteni a jászolbölcsőben fekvő vagy édesanyja karjain pihenő isteni Kisdedet.

Ez a vonzó nagyság húzza minden év karácsonyán Betlehem felé az Isten elgondolásainak nagyságától elbűvölt emberi lelkeket. A gyermeké lett Fiúisten születésnapja újra gyermeké varázsolja még az élet terhétől roskadó vállú aggastyánokat is, akik a karácsonyfák pislogó gyertyái mellett visszaálmodják a rég letűnt idő-

ket, amikor ők is szívszorongva várták a kis Jézus érkezését jelző csengő csilingelését. A gyermekeik vagy unokáik ujjongó szemében meglátják ismét az elmúló élet minden szépségét, minden örömét, amit a kisdéd Jézus nevében szereztek nekik szerető szívek. Most gyermeké válnak újra ők is. Jézuska váró kisiúkká, karácsonyi ajándéknak örülő kislányokká, akiknek szívében láthatatlan angyalkezek gyujtogatják az emlékezés színes gyertyáit a soha ki nem alvó reménység zöldszínű fenyőágain.

Most nem gondolnak arra, hogy odakint emberirtó vadviharban népek halálos háborúja tombol. Megfeledkeznek a nehéz időktől vállukra rakott áldozatok súlyos terheiről. Körülöttük elül a harci zaj, minden sírás, keserű sóhaj, panaszszó elcsitul, s helyettük a békességet hirdető angyalok éneke muzsikál a jászol fényében úszó lelküknek rejtékén.

De nem csupán álmodozást, romantikát, az élet komor képei elől való menekülést, néhány óras ünnepi hangulatot jelent nekünk a barlang-istálló jászolában síró picike gyermek, hanem erőforrást, lelkesedést, újabb felbuzdulást is át az ünnepek mögött reánk várakozó, lélekszűrkitő hétköznapokra is.

Amikor Brabant hercege a 12. században meghalt és utána alig egyéves fiacskája örökölte a trónt, az ország ellenségei elérkezettnek látták az időt, hogy megtámadják az elárvelt ország határait. És a derék brabantiak felkészültek az ütközetre. A csatatérre magukkal vitték a kis herceget is. Bölcsőjét egy fűzfára függesztették, hogy mindenki láthassa őt a harc hevében. És bár a gyermek nem osztott parancsokat, nem intézett hozzájuk lelkesítő szavakat, de az a tudat, hogy itt van közöttük, őérette küzdenek, bölcsőjének pusztá látása annyi hősiességet öntött katonáiba, hogy azok fényes győzelmet arattak az ellenség felett.

Ilyen csodát művel a szebbért, a nemesebbért, a tisztább és ideálisabb emberi életért küzdők szívében a betlehemi bölcső isteni gyermekének kedves látványa is. Ránéz a már-már csüggedő lélekre és új küzdelemre acélozódik akarata. Bizakodó lélekkel tovább harcol az angyalok által hirdetett program megvalósításáért: az Isten dicsőségéért és az emberek békéjéért.

IMMAKULATA

Schnattner Szigfrid O.S.B.

Szent Bernát, Damaszcéni Szent János, Szent Bonaventura vagy Duns Skotusz nem találnak elég szép és megfelelő jelzõt, amely Mária szeplõtelen hõiehérségét ki tudná fejezni.

Miért találnánk mi?

Immaculata.

Az emberek legjobbainak hite kezdettõl fogva megvult, hogy a Teremtõ Uristen az elvesztett paradicsomot valamiféle formában és alakban, de visszaadja az emberiségnek. Sõt e második kiadásnak nemcsak elveszithetetlennek kell lennie, de szebbnek is, mint az elsõ.

Szeplõtelen fogantatás ünnepén minden különös rávezetés és erõltetett hasonlítás nélkül, önkénytelenül elénk dõbben, hogy a második paradicsom csakis a Szeplõtelen, az Immaculata lehet. Senki más!

Potemkin is megígérte Katalin orosz cárnõnek, hogy a Krim-félszigetet Paradicsommá alakítja. Potemkin 26 milliót kapott erre a célra. Elpazarolta. Mikor a cárnõ látni akarta a „paradicsomot”, Potemkin deszkából és kemény papirokból készítettett házakat, elejüket kifestette, embereket parancsolt erre az alkalomra oda, nyájukat tereltetett, a kikõtõbe hajókat gyűjtetett.

A legutóbbi idõben is kísérlet történt Amerikában, a korlátlan lehetõségek hazájában arra, hogy az elvesztett édent visszavarázsolják. Megtalálják a buja természet pazar tobzódását, amelyhez adódik a modern technika és kultúra minden elõkelõ fényüzése. De valahol hibás a számítás.

Potemkinnél is meg a mai dollárkirályoknál is. Hiányzik a tulajdonképeni lényeg, ami a paradicsomot igazán Paradicsommá teszi.

Sebhelyes emberek akarják megvalósítani a nagy tervet! Eleve hibás. Mert a Paradicsomnak egészen hibátlannak, tökéletesnek, maradéktalanul szépségnek kell lennie.

A szent írók különös ihlettel írnak a Libanon, a Tábor vagy Jerichó szépségeirõl. Csak felsõtokban akarnak beszélni a hegyeknek elragadó természeti szépségeirõl, melyek a hófehér, vakító fényességtõl kezdve egészen a délszaki pálmás vidékek pompázó szépségéig mindent felölelnek.

A Szeplõtelen szebb ezeknél. Hasonlíthatatlanul szebb! Damaszcéni Szent János szerint: Salamon hallgasson el minden bölcsességével, hogy nincs többé új a nap alatt. Van új, melynél újabb nem lesz soha. Van szép, melynél szebbet elképzelni, kitalálni nem fog senki soha.

Ez Mária paradicsomi szépsége.

Hozzá képest mi mindnyájan csak papírmáséból készült alakok vagyunk, vértelen és sebhelyes figurák. Mária az elsõ igazán szép ember a paradicsomi bukás után. Az elsõ tökéletes Teremtmény: a makulátlan, szennytelen és romolhatatlan Szépség. Az anyagi és eszmei valóság együtt látása és együtt élése, mint ahogy a liliom is gyökereiben még nedves és sáros föld, de szirmai: szín, illat, ritmus és szépség. Tökéletesség, szentség, lelki fehérség és hófehér tisztasága a Szeplõtelen szépségének jegyei. Minõ gyönyörúség ezeket a jegyeket szemlélni Szeplõtelenkor és nyomában mily büszkeség ébred bennünk embermértõségünk ekkora megtiszteltetésére.

A Szeplõtelen Fogantatás mutatja a legvilágosabban, hogy Mária „az örök világosságnak folt nélküli tükörképe és jószágának képmása”. (Sap. 7, 26.) Mária-nak ebben a felmagasztalásában és kegyelmes ki-

választásában azt kell értenünk, hogy amint a tükör csak tisztán, folt nélkül ragyogtatja vissza a napot, úgy Mária mutatja a teremtmények között a legtisztábban az Isten fölségét és vele együtt jóságát, mert folt nélkül való, sebhelytelen, hibátlan, malasztal teljes, egyszerű: szeplőtelen.

Ha nincs folt az Istenen, nem lehet szeplő az édesanyján.

Amennyire imá d a n d ó az Isten, annyira c s o d á l a n d ó Mária.

A szeplőtelen fogantatás isteni tényében mindenekelőtt a mindenható Úristen nagyságát kell imádnunk. Az égek elmondják az Isten dicsőségét, a teremtett világ hirdeti az Alkotó nagyságát, de a Szeplőtelen Fogantatás mindennél jobban prédikálja: mily nagy az Isten, mily nagy az Isten! Mária egyedülálló és senkivel össze nem hasonlítható, páratlanul szép kiváltsága: az Isten minden fölött álló, hatalmas értelmének, zseniálisan kigondoló, elrendező eszének munkája és megközelíthetetlen szentségének szükségszerű követelménye. Ha a rózsza nem csupán szépség, hanem erő is, mégpedig a nagy Isten erejének és hatalmának kifejezése, mit mondjunk akkor a szeplőtelen fogantatáskor földi életét megkezdő Rózsaszárlól, aki az Isten teremtő akaratának hibátlan kivirágzása, remek, színes, gyönyörűséges lerajzolása. Mária szeplőtelen fogantatása: az Isten erejének teremtő akaratából létrejött legszebb alkotás. Léte első pillanatában már bevégzett tökéletesség, teljes fényű és teljes virágzású foltalan Szépség. Azonnal vonatkozásban van az Istennel, a kezdet és vég nélküli örökkévalósággal. Mária, ha a szeplőtelen fogantatásban kapott földi életkezdetet, csak azért kapta Istentől ezt, hogy rendkívüli hivatása miatt a teremtmények között elsőnek ő kapjon majd végtelen, soha el nem múló életet, örökkévalóságot. A legtöbb joggal; hisz ő hozza azt, Aki megnyitja az örök élet kapuját. Mily nagy az Isten!

C s o d á l a n d ó Mária...

Mert egészen szép a szeplőtelen fogantatásban. Nem lehet szép, helyesebben é g é s z e n szép az, ami csupán csak érdeklődést, merőben csak tetszést vált ki. A keresztény filozófia szerint szép az, ami a tökéletesség tiszta fényében, a tündöklő és világoskodó jónak formájában lép elő. Mária tehát ezen definíció szerint is szép, egészen szép. Van egy

másik definíció is, mely szerint szép az, ami megközelíti a Génuszt, helyesen, ami legközelebb áll az Ideálhoz egész formájában és tökéletességében. Mária szépségének fokmérője: az Isten. Tehát az abszolút és bevégzett tökéletesség. Mária a legjobban megközelíti épp a fogantatás szeplőtelenességében. Ez ugyanis egyetlen embernek sem adatott meg, oly kitüntetés tehát, amelyet Isten csak egyedül Annak akart adni, Aki az összes teremtmény közül a legkiválóbb, a tökéletesség tiszta fényében. Amint a világ kódexe az Isten szeretetének és teremtő jóságának, éppúgy Mária kódexe az Isten szentségének. Mily szentnek kell lennie az Istennek, ha ennyire vigyázott Mária fogantatására! Érthető. Az abszolút Szépség szentségét követel. A legnagyobb Tisztaság tisztaságot kíván. Nem akármilyen. Nem elégszik meg fél vagy darab megoldással. Százszázalékos kívánalma van. Akitől az örök Íge testet vesz, Aki a legteljesebb imádást igényli, annak olyannak kell lennie, aki az emberek részéről a legnagyobb csodálatot érdemli.

Minden szépség itt a földön a végtelen szépségből veszi eredetét, mely az Isten lelkében van. E nélkül az ember nem érti meg az igazi boldogságot. A boldogság vágya az emberben végtelen, azért, mert összeforrása e boldogságnak az Isten. A paradicsom végtelen boldogságot követel, ez pedig nem elégíthető ki mással, csak az Istennel.

Mária kezdettől fogva birtokolta ezt az igazi boldogságot, mert kezdettől fogva lefoglalta magának ennek a boldogságnak összeforrása.

Immaculata.

Létének első pillanatától fogva.

Vannak a vízözönt ábrázoló reprodukciók közt olyanok, amelyeken az emberek a hegyekre menekülnek s mikor már oda is feljut a víz, némelyik embernek csak a feje látszik ki a tengerárból, de ékszerét még tartja ki a vízből...

Mikor a bűn, az ördög munkája tönkre tette az első paradicsomot, az Isten ereje egyetlen Ékszeret kiemelt a romlás világából. Ez többet ért, mint az egész bűnben fuldokló világ. Ez Mária, az Immaculata.

A szeplőtelen fogantatás megmutatja: milyen nagy az Isten és milyen szép Mária!

Az egyik Immaculatus, a másik Immaculata.

Karácsonyi gondolatok Szent Bernáttól

(Törédek Szent Bernát műveinek több kötetre tervezett fordításából)

Az Úr születésének szemléletében három dolog kapja meg lelkemet; egymást kizárni látszó események, szinte csodája az ellentéteknek: a született kicsi gyermek: Isten; az anya, akitől születik: szűz; a születést nem kíséri fájdalom. Új csillag ragyog fel az égen, angyalhírnök csendít nagy örömet, hatalmas égi karok dicsérő himnusza zeng, Isten dicsőségének éneke zendül, békeszólamok szólnak a jóakarátú emberek felé, pásztorok futnak elő sietve, igaznak találják a nekik megjelentett hírt, a hír

rohan tőlük tovább, s aki csak hallja, csodálat fogja el. Mindezek s egyéb kísérő körülmények nem emberi gyarlóság műve, isteni erő kisugárzásai... Nem e fényes keret tartalma... Mindenképp úgy találok, hogy lelkemhez inkább a születés ideje, helye, a csecsemő gyengédsége, a kisded gögicsélése, könnyei szólnak, aztán a pásztoroknak szegény sorsa, virrasztása, akiknek először hirdették meg az Udvözítő születését. Ezek szólnak lelkemhez, értem történnek, ezek dobban-

nak elem ajánlkozva, hogy a belőlük sugárzó erényeket kövessem.

Télen született, éjtszaka jött a világra az Úr. Mit gondolsz, véletlenül történt-e, hogy könnyörtelen, zord időben, éjtszakának idején jött e világra? Hát nem ura ő télnek, nyárnak, nappalnak és éjtszakának?... Istennek e világba készülő Fia, akinek hatalmában volt, hogy tettszése szerint válassza meg az időt, a zordonabbat választotta; nehezebb volt ezt elviselni, különösen csecsemőnek, főképp annak, akinek anyja annyira szegény volt, hogy alig volt pólyája, mivel betakarja, alig akadt jászol, hová lefektesse.

Éjtszakának idején akart világra jönni. Jöjjetek ide, kik sajátmagatok kürtölitek önnön dicsőségteket! Krisztus a hallgatás csendjét többre becsülte, ti azt választjátok, amit ő megvet... Krisztus hallgat, nem kérkedik, nem dicsóíti, hirdeti önmagát, de hirdeti az angyal, hatalmas égi sereg zengi dicsőségét. Te is, ki Krisztust követed, rejtsd el talált kincsedet; szeress csendben a világ elől megvonulni; dicsérjen mások ajka, te csak hallgass.

Barlangistállóban születik, jászol a fekvőhelye, pedig nemde róla mondja a Zsoltáros: „Enyém a föld kerekése s mindaz, ami rajta vagyon.” Hát miért választja a barlangistállót? Csak azért, hogy megvesse a földi dicsőséget, hogy kárhoztassa a világ hiúságát.

Még meg sem tud szólalni a kiseded, s mégis minden, ami vele, körülötte történik, hangos kiáltás, világba hangzó evangéliumhirdetés; még gyöngéd kis kacsói is prédikálnak. Itt minden a világi gondolkozásmódot vádolja, itt valóban igaz átértékelés folyik.

Menekülj az élvezet poharától, aljában a halál leleselkedik rád; tarts bűnbánatot, mert mennyországba visz. Ezt az evangéliumot vetítik elének az istálló, a jászol, ezt hirdetik az isteni Kiseded felénk tárt kis kacsói, gyöngyöző könnyei, gögicselő hangja.

Mily sok földi előkelőség, hatalmasság, sok evilági bölcs pihent párnás pamlagon (azon az éjtszakán), s egyiküket sem méltatta Isten arra, hogy lássák az új csillagot, megtudják a boldogító örömhírt, hallgassák éneklő angyalok ajkáról: dicsőség mennyben az Istennek!

Szentek mint emberek

Szent Pál apostol
(2 (3?) — 67. Kr. u.)

(III. folytatás.)

Pál misztikus imája.

Pál, mint általában a misztikusok, nemigen szeret Istennel való belső, rendkívüli érintkezéseiről beszélni. Misztikus kegyelmei örökre ismeretlenek maradtak volna, ha ellenségeinek támadásai, magasabb érdekből bizonyos megnyilatkozásokra nem kényszerítik. Szerencsés, mondjuk gondviselésszerű véletlennek köszönhetjük, hogy magasabb imaéletéről a fátyolt fellebbenthette és megtudjuk tőle, hogy volt eset, amikor a harmadik égig ragadtatott és titkos ígéket hallott, amelyeket embernek nem szabad kimondania. Voltak ezenkívül látomászerű kinyilatkoztatásai is, melyeknek igazi természetéről azonban éppen nagy szerénységénél és ebből eredő szükszavúságánál fogva ítéletet alig formálhatunk. Hogy pedig ezek az élmények nem hisztérikus jelenségek, hanem igazi misztikumok, arról teljes bizonyosságot nyújtanak Pál jelme és egész magatartása. Csak kikényszerítve árul el azokból egyet-mást. Aztán nagyon óvatos a rendkívüli dolgokkal szemben, tudva, hogy olykor a sátán a világosság angyalának adhatja ki magát. (II Kor. 11, 14.)

No meg maga Isten is gondoskodott, hogy az effajta kitüntetések őt elkapottá, dicsekvővé ne tegyék és így a tévedések zsákmányává ne essék. Rá bocsát mélyen megalázó küzdelmeket és szenvedéseket. (V. ö. II Kor. 12, 7.)

Irtá: Müller Lajos S. J.

Szent Pál és a liturgikus ima.

Vannak, akik Szent Pálban látják a közös egyházi, tehát liturgikus ima atyamesterét. Annyit, de nem többet állíthatunk, hogy ő a közös imát nagyra becsülte és abban alkalmadtán mindig részt is vett. Felmegy a jeruzsálemi templomba imádkozni, részt vesz a szertartásokban és áldozatokban. Bárhol misziós körútjain megfordul, első útja a zsinagógába vezet, részt vesz honfitársai közös istentiszteletén, Troasban egész éjjel tart szentbeszédet, illetőleg a kenyértöréssel kapcsolatos ájtatosságot. Apostoli tekintélyével közös imákat rendel el. (I Tim. 2, 1—2.)

Szigorúan örökdi az istentisztelet hagyományos módja felett és rendreutasítja az effezusi nőket, akik ezen magukat túl akarják tenni. Ostorozza a Korinthusban az eucharisztikus összejövetelekkor becsüszott rossz szokásokat. Az öskereszténységben Isten olykor egyeseknek csodálatos, karizmatikus ajándékokat adott. Így pl. némelyek az istentisztelet alatt elragadtatásba esve feleltek, hangosan imádkoztak, énekeltek, hálálkodtak. A többire, aki ily ajándékban nem részesült és a dologból mit sem értett, ez persze érthetetlen volt és legkevésbé sem épületes. Pál bátor kézzel nyúl a dologba és nem fél, hogy ezáltal a Szentlelket megszorítja. Előtte első a szép rend és az istentisztelet épületessége, méltósága. Kijelenti: „Isten nem a zürzavarnak Istene, hanem a békeségél” (I Kor. 14, 33.)

„Az Egyházban inkább akarok öt szót mondani értelemmel, hogy másokat oktassak, mint tízezer szót nyelven.” (I Kor. 14, 19.) Mert: „aki nyelven beszél, önmagának szerez épülést, aki azonban prófétát (vagyis tanít), Isten Egyházának szerez épülést”. (U. o. 14, 4.) Talán bővebb megfontolásra készítetik ezek a szavak azokat a liturgikus túlzókat, akik szeretnék, ha a nép a szentmise alatt csak latinul énekelne.

Pál azonban, mint e fejtegetésekből is kitűnik, éppen nem becsülte le a magán-áhitatot, és nagyon méltányolta az egyéni lelki életnek átütő erejű jelen-

tőségét az önmegszentelésnek nagy munkájában. Hiszen minden szavából, betűjéből kisugárzik nevezetesen az ő, mondhatnám, egyéni áhitata az *Úr Jézus isteni személye iránt*, az ő krisztocentrikus beállítottsága.

És a középkori fenséges misztika mintha csak az ő szavának volna visszhangja: „Krisztussal együtt keresztre feszítettem, élek, pedig már nem én, hanem Krisztus él énbennem. Amit pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, ki szeretett engem és önmagát adta értem. (Gal. 2, 19.) (Vége.)

És az Ige testté lett . . . *

Írta: Petruch Antal S. J.

Szédítő magasságban ragyogtatja fel Szent János evangéliumának elején az Igét, a második isteni Személyt. Nem esik-e túlmessze tőlünk? Nem jut-e azoknak az óriási égitesteknek, lángoló napoknak sorsára, amelyeknek fénye nem jut el hozzánk?

Nem! Ő nem veszett el számunkra. Az evangélista biztosít minket erről, amikor nyomatékkal mutat rá, hogy Istenen kívül „mindenek”: az angyalok, emberek, állatok, növények, egyszóval: az egész teremtett világ s annak nemcsak alakja, formája, hanem anyaga is „Óáltala lettek”.

Ha az Ige által lett minden, „az Istennek”, az Atyának talán nincs is része a teremtésben? Van, mert közös mindenük; közös a működésük is, tehát közösen teremtettek mindent. Szent Jánost azonban az Ige érdekli most: meg akar bennünket győzni arról, hogy Ő nem veszett el számunkra, ezért nem említi „az Istent” és ezért hallgat egészen a Szentlélekről.

„Nála nélkül . . .”, az Ige teremtőereje nélkül „nem lett semmi, ami lett”. S ami lett, az az Ige szépségének, jóságának, szeretetének, fényének, életének vetülete, visszfénye. Homályosan csengnek e szavak. Hasonlat talán fényt derít rájuk. Melyik gyermek nem szeretné édesanyját? S ha ért valamit a rajzhoz, nem iparkodik-e őt megörökíteni? Minthogy ez nem sikerül neki, azért legalább körülvonalazza az édesanyai arcnak fali árnyképét. Az Atyának a Fiú iránti szeretete pattantotta ki a teremtés gondolatát. A A teremtés maga az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek közös műve. A mintát, a példaképet, az eszményt hozzá az Ige szépsége, jósága, szeretete, élete, fénye szolgáltatta. A mindenség szövédéke tehát és annak mindenegyes szála: én, te, ő stb. — az Ige szépségének, jóságának, szeretetének, életének, fényének szeretettől remegő isteni kéz alkotta árnyékképe.

„Öbenne élet volt . . .” Ő, az ige minden lét, minden élet forrása: csak annyi élet van a véges lényekben, akár természetes, akár természetfölötti, amennyit az Igéből merítettek. A természetfölötti, kegyelmi élet világosság és indítás az értelem, illetve akarat

számára. Innen, hogy „az élet volt az emberek világossága”.

„És a világosság a sötétben világít . . .” A paraclicomban az öskinyilatkoztatás, később a próféták, a józan ész, a lelkiismeret és a jó sugallatok által. Az eredmény mégis gyászos. A megvilágosodás ugyanis az emberi szabadakaratot múlik. Minthogy pedig a bűnös gyűlöli a világosságot és szereti a sötétséget (Jn. 3, 19—20), azért nem megy világosságra. Innen, hogy „a sötétség nem fogta fel” a világosságot.

Éz a világosság nem a Keresztelő. „Volt egy ember, Istentől küldve, kinek neve János.” Lelkes hívei ugyanis összetévesztették őt a Messiással, a pirkadást Napnak nézték. Bár csodálatosan ragyogott, de azért nem ő volt az igazi világosság, fényét az Igének köszönhette, amint a Hold a Napnak. Istentől kapott hivatása volt, hogy tanúságtételének fényével előkészítse az embereket az igazi világosság befogadására, amint az evangélista mondja: „Ez tanulságul jött, hogy tanúskodjék a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem volt ő a világosság, hanem hogy tanúságot tegyen a világosságról.”

Amint a pirkadást követi a Nap, úgy János után „eljött a világba az igazi világosság, mely minden embert megvilágosít”. Most már nemcsak a messze távolból adott életet az embereknek és világosította meg őket, hanem személyesen köztük „volt Ő a világban”. Bár „a világ Ő általa lett”, mégsem „ismerte meg Őt”, Teremtőjét, Alkotóját. Sőt mi több! Mikor „tulajdonába jött”, ahhoz a néphez, melyet az Úr évezredekkel előbb kiválasztott a Messiás fogadására, „övéi nem fogadták be Őt”. Már az is örök rejtelme, hogy a világ nem ismerte föl Alkotóját, de hogy Izrael nem fogadta be az Üdvözítőjét, az a választott nép és a várva-várt Messiás történetében a legfájdalmasabb mozzanat.

Izrael a maga egészében nem ismerte meg ugyan az igaz világosságot, mégis akadtak, — ha kevesen is — akik megnyitották szemüket a köztük megjelent világosság előtt. És „mindazoknak, akik befogadták Őt”, vagyis azoknak, „akik hisznek az Ő nevében” s nem botránkoznak meg származásán, szegény ember sorsán, akik úgy vallják Messiásuknak, ahogy törté-

* Lásd az Utunk novemberi számában: „Kezdetben volt az Ige . . .”

nelmileg bemutatkozott, — ezeknek „megadta a hatalmat, hogy Isten gyermekeivé legyenek”.

Isten gyermekeivé legyenek...

Ember mohát nem fogadhat fiává. Miért? Mert nincs hasonló természetük. Az örökbefogadónak és örökbefogadandónak ugyanis hasonló természetűnek kell lennie. Márpedig az ember messzibbre esett Istentől, mint a moha az embertől. A természetéről tudjuk, hogy születés által kapjuk. Hogy tehát isteni természetűek lehessünk, újra kell születnünk — a természetben Istentől. Itt ugyanis nem használ semmit a puszta vérségi kötelék. Isten gyermekei csak azok, „akik nem vérből, sem a test ösztönéből, sem nem a férfi indulatából, hanem Istentől születtek”.

Az Ige személyesen jött a világba, az igaz világosság a legszorosabb kapcsolatba lépett a Föld fiaival. Ennek módjáról hallgatott eddig az evangélista. Most azonban ez is rámutat:

„És az Ige testté lett,
és köztünk lakozott;
és láttuk az ő dicsőségét,
mint az Atya egyszülött dicsőségét,
telve malaszttal és igazsággal.”

Az Ige testté lett... Közénk jött az Ige, a leg-

szorosabb kapcsolatba lépett velünk azáltal, hogy emberi testet öltött. Megmaradt ugyan annak, ami volt: Istennek, mégis azzá lett, ami nem volt: emberre.

„Mi köztünk lakozott”, vagy amint az eredeti szöveg mondja: „sátrat vert köztünk”, nem átmenetileg, hanem tartósan, úgy, amint annakidején Jahvé az ő népe között. S amint a szövetség sátrát, majd később a jeruzsálemi templomot, betöltötte az Úr dicsőségével.

„Köztünk”, kortársai közt „vert sátrat”. A szemtanúk körét erre beszűkíti az evangélista arra a kevésre, akik Krisztusnak külső megjelenésén, csodáitain, elragadó ékesszólásán túl meglátták a lelket; akik — hogy úgy mondjam — nemcsak a lefűgöngyözött ablakon átszűrődő fényt szemlélték, hanem gyakorlott szemmel meglátták benne a terem pazar csillogását. Ezek közé tartozott Szent János és néhány, a hittől megvilágosított társa. Ezekről mondja ő: „és láttuk az ő dicsőségét”. És ez nem akármilyen dicsőség, hanem „mint az Atya egyszülötté”, az Atya egyetlen Fiát megillető, isteni dicsőség, mely olyan-nak mutatja Őt, mint az Istent, „telve malaszttal és igazsággal”.

Irodalom

Tomka Ágoston S. J.: SALAMON KINCSE. Bp., 1942. Korda kiadása. 264 l. Ára P 4.—, kötve P 6.50.

Nagyszabású és alapos tanulmányokra felépülő regényt nyújt a szerző olvasóinak, de nem a regények szokásos tálalásával, hanem valóban szakzerű ismeretekre építi fel az eseményeket, elsősorban meglep a vegytan, fizika és a rokonismeretek elméleti és gyakorlati tudása. A fiatalság valóban neki szánt és irt és érdeklődéséhez szabott munkát kap, mely nemcsak szórakoztatja és gőnyörködteti, hanem hasznos ismeretekre és elmélyülésre is tanítja. Ezek előrebocsátása után bemutatjuk a főhőst, Salamon Árpádot. Árpád apja lerongyolódva tér vissza a világháborúból kis családja körébe. Az elszakított Erdélyben marad és állást vállal a postánál, de az erőszakos román hatóságok előbb atvai örökségéből forrátiák ki, azután állásából távolítják el, végül lakását is lefoglalják és áttoloncolják a határon. Az óhazában állást kap, fiának a legjobb nevelést adja, aki aztán mint mérnök helyezkedik el. De nincs nyugta, hazamegy a felszabadult Erdélybe, itt érdekes leltre bukkan a hegy alatti barlangban: aranyra és más, még értékesebb anagra, melyet ő bélboriumnak nevez el a közeli Bélbor-hegyről. Japán mérnök barátiával lázasan dolgozik külön e célra berendezett műhelytelepén. A feldolgozott aranyon és bélboriumon 160 ezer négyzetkilométer területet vásárol Ausztrália sivatagi részéből, melyet fokként terméknévvé változtat. Közben ellopják a sidney-i bank pincéjéből a Salamon-kincsnek nevezett arany- és bélborium-letétet. Keresik a tettest, a szalak Salamonhoz vezetnek. Menekül, de elfogják, vizsgálati fogságba helyezik. Igazolni akarja magát, de a bíróság nem ad hitelt önigazololásának. Barátja, Ogaszama Félix segít kibogozni az igazságot, aki már Erdélyben is támogatta új felfedezése feldolgozásában és értéke-

sítésében. Bravúros eljárással felhajtja a rablóbandát, ennek vezérét, egy kínai fémöntőt, aki már Erdélyben is dolgozott Salamon üzemében s elleste a mérnök féltve őrzött titkát. Ez beállt a bankba kapusnak és folyvosőrnek, ahonnan egy szervezett rablóbanda segítségével és a vezértitkár támogatásával ellopta a hatalmas mennyiségű bélboriumot és egy szigetre menti. Míg a kínai távol van, barátai elszállítják az 1500 láda bélboriumot a szigetről, de a vizsgálatra kiküldött ausztráliai hajókkal harcra keveredve, kincsestül elsüllyed a tengerbe. A kínait és főcinkosát Sidneyben kihallgatják, az igazság világhossá lesz, Salamon szabadlára helyezik s diadallal tér vissza a gyarmatra, melynek neve Árpád-földje és fővárosa Újbuda. A négy világrészen lejátszódó események zajlása éredekfeszítő, sokszor lélekzetelállító hatást gyakorol az olvasóra. Igazolja e történeti elbeszélés, hogy Benjamin Barnának igaza volt, mikor elfalazta a kincset, s óvta az utókort az aranytól, mert az arany önzővé tesz, kegyetlenné merevíti a lelket, haragot szít, irigységre sarkall és mindenféle bűnbe sodor. Salamon Árpád és japán barátja nemes jelleme távol van e bűnöktől, de az arany, mellyel jót akartak, nekik is mérhetetlen szenvedést és gondot okozott. Rokonszenves Salamon két fia, Aron és Gedeon is. Esemény a könyv megjelenése. Sok kellemes órát szerez majd fiatal és öreg olvasóinak. Jellemfejlesztő munka.

ILDIKÓ KÖNYVE. Meséli: „Apapa”. Budapest. Korda, 1943. 88 lap. Ára kötve 3.20 P.

Boldog gyermekkorunk elmosódó képe támad fel lelkünkben, ha az álnév alatt rejtőző szerző könyvét olvassuk. Milyen szívesen hallgattuk a mesét a nagyanyó és nagyapó ajkáról! Am vajmi sokszor a régi mesék borzalmasak és ijesztőek voltak, tele boszorkánnyal és egyéb rémes történettel. A szerző könyve

olyan, mint a derűs könyv szép címlapja: tele virággal, szebbnél-szebb színből és középpontban a boldog gyermek, vidáman és boldog kacagással szakítja le a természet ékességét és gyűjti kis karjába. Sokszor talán azt gondolhatnók, hogy a gyermek meg sem érti ezeket a meséket, helyesebben példázatokot, pedig nem úgy van. Meg fogja érteni, elgondolkodik mindegyikben és kicsi eszében, fészli szívében megőrzi a benyomásokat, melyek a könyv lapjairól áradnak lelkébe. A néhány vonással felrajzolt képek nemcsak illusztrálják a szöveget, hanem a gyermeki képzeletet is megtermékenyítik és valamiképpen irányítják belső-külső magatartását, amint a film divái is utánpótlásra találnak a filmszínházak szorgalmas látogatói között. Az első elbeszélés a korán elhunyt testvérke emlékét idézi fel és rögzíti meg a gyermek lelkében. Azután Ildikó születése és keresztelese, majd a keresztségben tett fogadása kerül sorra. Gondos vigyázatra neveli a következő, másik megátérleti figyelmét a nagy árvízre 1940-ben s a társadalomban ekkor gyakorolt felebaráti szeretetre. Karácsonykor arra tanítja, hogy szerezzen másoknak örömet. Megkapó Zsuzsika készsége, ahogy a szegény és inséges Sárikáékon segít előbb lekváros kenyere felével, de ezenfelül eljár érdekükben a jó emberek-nél, hogy kapjanak jó meleg ebédet. A csalán és málna, a tő és a cérna példázata megértő életszemléletre szoktatja a gyermeket. A többi mese bemutatja neki a természet egy-egy részletét, az állatvilág egy-egy képviselőjét, de az úgynevezett nagyvilág helyes szemléletére is megátérleti figyelmét, sőt az „örökké” szó jelentését is közelebb viszi a fejlődő észhez. Megkapó szavakkal vesz könyve végén búcsút a szerző kis olvasójától: könyvei és barátai jó megváltóságára figyelmezteti. Hisszük, hogy ez a kis könyv nemcsak a gyermekeknek okoz majd nagy szívbeli örömet és sok kellemes órát, hanem jótékonyan befolyásolja a fejlődő gyermeki jellem kibontakozását, szociálisabbá teszi egyéniségét. Ezenfelül például szolgál a meseíróknak, hogyan írjanak és mint alakítsák elbeszéléseikkel a szebb és szentebb magyar jövőt. Hasznos könyv, mely nemcsak gyermekeket szórakoztat, hanem a felnőtteket is ihleti.

Szombati László: KÖZÖS ESTI AJTATOSSÁG. Budapest. Korda, 1943. 31 lap. Ára 20 fillér.

Nagyon sokat beszélünk a családi élet válságáról és a közösségi élet széthullásáról. Megelőző és gyógyító orvosszerekben sincs hiány, de javulás még nemigen jelentkezik. Szombati plébános a legjobb szert alkalmazza kis könyvében: az imádságot, mégpedig a közös imádságot. Ha azt akarjuk, hogy a családi otthon szentély legyen újra, vezessük be az imádságot. Ha akarjuk, hogy az egyesületek és társadalmi életmegnyilvánulások Isten dicsőségére és a köz javára szolgáljanak, vezessük be oda az imaszellemet. Ez a kis füzet nagyon jó a közös imák szép végzésére, mert nemcsak egy személy jut általa tevékeny szerephez, hanem az egyházi karima mintájára az egész egybegyűlt közösség, család is. Ez a váltakozó imamód kedvesebbé teszi az imádságot, leköti a figyelmet és lelket visz bele a legszentebb emberi tevékenységbe. Otthon és templomban, egyesületben és kinn a mezőn egyformán végezhető a szép könyörgések. A kis füzet beosztása a következő:

Először közli az esti imádságot, melyet a közösség mindennap elmond a csatolt lelkiismeretvizsgá-

lattal, minden napra ad változó részeket: vasárnap a megváltásért hála, hétfő a Szentcsalád tisztelete, kedd örangyalok, szerda Szent József, csütörtök Oltáriszentség, péntek Jézus szenvedése és Szive, szombat a Boldogságos Szűzanya tisztelete jegyében folyik le. A hét minden napjára közölt könyörgések is változatosságot és apostoli szellemet, az együvé-tartozás érzetét és segítőnkész felebaráti szeretetet visznek bele az így imádkozó lelkébe és életébe. Bárcsak minél több helyen követnék e füzet útmutatásait és imádkoznák könyörgéseit, hogy a magyar otthonok az imádság és engesztelő szeretet hajlékai legyenek, nem pedig a bűn és káromkodás színhelyei. A könyörgések felépítése mintául szolgálhat a délutáni litániák vonzóvá és változatossá tételére.

TANULJUNK A JÉZUSKATÓL. Budapest. Korda, 1940. 69 lap. Ára 1.30 P.

A szemét gyönyörködtető színes borítólapon kedves és bájos elbeszélések takar. A szükségessé vált harmadik kiadás a legjobb bírálat a könyv és tartalma mellett. A gyermeknevelés egyik legnehezebb feladata, de megoldható kötelessége a fejlődő lélek olyan irányú befolyásolása, hogy a rossztól távol maradjon, de a jóban gyarapodjék. Nemcsak oktatással, hanem olvasmányokkal és állandó elfoglalással igyekszik a gondos szülő és nevelő megoldani ezt a feladatát. A jelen mű a kis Jézus életét dolgozza fel dramatizálva: mintegy apró elbeszélések, párbeszédok közé dolgozva. Az első elbeszélés a meleg betlehemi karácsonyi hangulatot jeleníti meg a kis angyalok szavaiban és látásában. A következő részletben az angyalok elhatározzák, hogy naplót vezetnek a kis Jézusról és minden tetteről a jó gyermekek örömeire és okulására. Mindjárt az első elbeszélés bemutatja a lusta medvét, mely téli álmában nem engedte magát zavartatni, hogy együtt örvendezzen a többi földi lényvel a kis Jézus születésének, ezért nem talál télen élelmet és kénytelen átaludni az egész telet. A kis Esztert megjutalmazza a kis Jézus jószívűvéért, visszaadja szemévilágát, a pálmák meghajolnak s boldogan adják édes gyümölcsüket, a jószívű rablók gyermekét meggyógyítja, a kis Jézus szorgosan dolgozik Szent József ácsműhelyében. Illést engedelmességre tanítja, hogy hagyja ott a játékokat, ha anyukája hívja. A bogáncs történetéből megtudjuk, miért olyan szürös és miért nő az út szélén, a kis Rebeka szép lesz, a rossz Áron elől elrepülnek az agyaggalambok, az összetört korsó és Áron életrekeltése a további elbeszélések tartalma. Mindegyik mese szép, kerek, szemét-szívet gyönyörködtető és formáló. Mindegyiknek van gyakorlati nevelő hatása. Ezért nagyon hasznos karácsonyi ajándéknak a könnyen olvasható és szép képekkel ékes könyv. A fejlődő gyermeki lélek halásan issza magába a mesékben található erkölcsi tanulságot. A könyv tartalma leköti képzeletét és erényes jó-ságra, önmegtagadásra, vagyis a krisztusi közös életre neveli.

Schöns-Borbély Jozefine: A RONGYSZEDŐK PLÉBÁNOSA és az ifjúság apostola, Lamy atya, új arsi plébános. Budapest. Korda, 1943. 127 lap. Ára 3.10 P.

Érdekes életrajzzal bővült és gazdagodott a magyar vallásos irodalom. A jelen művet németből fordította magyarra Borbély Jozefine angolkisasszony, mely elkalauzolja az olvasót a franciaországi Paillyba, ahol 1853-ban született a legújabb kor egyik

legérdekesebb egyházi férfiai, Lamy János Ede. Szülei amúgyis szegények voltak, pusztító tűzvész meg majdnem koldusbotra juttatta őket, így fiuk nem folytathatta megkezdett tanulmányait, csak a katonaság kiszolgálása után gondolhatott szívevágya megvalósítására. Az egykori őrmester, a gyengén tanuló Lamy 1886 végén a pappászentelés kegyelmében részesült. Érdekes egyéniség Lamy atya, nem mindennapi pályát futott be. Életében nyilvánvaló, mint a szent arsi plébános esetében is olvasható, hogy nem egyforma kegyelem jut mindenkinek. Lamy nagy lendülettel kezdett neki apostoli működésének, nem a szokásos utakat járta, ezért elkészülhetett arra, hogy sok ellentmondás és megnemértés kíséri majd minden vállalkozását. A munkások közé vegyült, az utcagyerekeket gyűjtötte maga köré, a rongyszedőket istápolta, apostoli beállítottságú cserkészcsoporthoz szervez, ezenfelül hite szerint magasabb intésre szerzetársulatot alapít, mely később teljes fiaskönyvvel végződik, amennyiben halála előtt maga oszlatja fel az el nem pártolt tagokkal tengődő vállalkozást. Keresztülment a megpróbáltatások tüzein. Életében szinte szokatlan szerep és hely jut a látomásoknak, magánkijelentéseknek, váratlan és biztosnak elfogadott mennyei megvilágosodásoknak. A Boldogságos Szűzanya, Szent Gábor főangyal, az őrzőangyalok s más égi lények gyakran megjelennek előtte, kijelentése szerint, legtöbbször érzékelhető alakban, beszélget velük, irányítást kap tőlük. A gonoszlélek behatását is sokszor érzi, amennyiben kínozza, vállalkozásai elé akadályokat gördít. Életében nem ezek a rendkívüli jelenségek a fontosak. Történeti valóságukat majd, ha a Gondviselésnek is úgy tetszik, a Szentlélek vezérelte Egyház vizsgálja felül. Sokkal fontosabb példaadó buzgósága, mellyel a legalsó társadalmi rétegeket felkarolja. Megkap alázatossága, mely nem riad vissza semmiféle áldozattól sem, ha Isten ügyéről és a lelkek üdvéről van szó. Lamy atya útja járható út, de nem mindenkinek, hanem csak nagyon keveseknek. Ez magyarázza meg a tényt, hogy kortársai között alig érte meg valaki elgondolását, csatlakozó munkatársai ismételt elhagyják és sokan ellene fordulnak. Az életrajzában szereplő rendkívüli jelenségek is kivételes személyiségre mutatnak. Mennyiben szolgál majd szélesebb rétegeknek példaképpül az 1931-ben elhunyt apostoli lélek példája, ma még nem állapíthatjuk meg biztosan. Mindenesetre e különös hivatású pap élete, amennyiben a közbenjárásának tulajdonított rendkívüli eseményeknek hihetünk, nem zárult le a földi elmúlással. Ezt a reményt villantja meg a könyv szerzője és fordítója, mikor mindkettő nyomatékosan mutat rá a jelekre, melyek Isten terveire engednek következtetni. Hősi életeszmény tárul elénk a könyv lapjain, rendkívüli kegyelmek és jelenségek mutatkoznak Lamy életében, de nem ez a fontos, hanem lángoló és áldozatos szeretete Isten és a felebarát iránt. Ebben mindenki egyaránt követheti őt.

Zaymus Gyula: ILLATOS FÉNY és egyéb elbeszélések. Budapest. Korda, 1943. 186 lap. Ára 3.60 P, kötve 6.— P.

A szorgalmas tollú író nagyobb feltűnést nem keltve hosszú évek óta jelentette meg itt is, ott is elbeszéléseit, mely életbölcsegről tanúskodó és magasztos erkölcsi világot jelentő írásait. Az utóbbi

években szerencsés ötlettel mintegy marékra fogta természetét és könnyen kezelhető kötetekben adta ki újra, vagy részben jelentette meg először bájos novelláit. Minden kötet, van már húsz is a szerző kezéből, valóságos apostoli tett. Egyik legérdemesebb és legtermékenyebb egyházi írónk Zaymus Gyula. Jelen kötetében a mindennapi életből ellesett jelenetek, események, napsugárból és bánatból szöve követik egymást. A címadó hosszabb elbeszéléscsoportban a gyertyaszentelésről, a balázsáldásról s egyéb érdekessé-érdekesebb rövid közbeiktatott történetekről élményszerűen szól. Ilyen az igazgató elbeszélése, aki elmeséli, hogyan tanulhatott azon a pénzen, amit becsületes atya kapott a meglopott bárótól. Öröm és szívet derítő élmény e kis példázatok olvasása. A következő novellában a szemináriumba jutás nagy eseményét ismerteti fordulatos megfigyelésekkel. Szirom Antalt tanára ki nem állhatja, olvassuk a következő elbeszélésben. Év végén, miután az egyik diák elmondotta a bűcsübeszédét, ki is jelenti a tanár úr, hogy megbuktatja Szirom Antalt. Kinn a folyosón megkérdi, hogy ki is írta a szép beszédet, mikor a fiúk kijelentik, hogy Szirom, a tanár úr szó nélkül bemegegy a tanári szobába és kitörli a négyest, helyébe ír hármast. Így menekült meg Szirom Tóni a bukástól. A következő elbeszélések is nagy beleélésről tanúskodó művészettel íródtak. Milyen szép és megható a mimózát árusító szegény Juhászné esete, aki kinn fázik és ázik a piacon, hogy majd az eladott virág árán nagybeteg gyermeke számára csirkét vegyen. Egy fiatalember fizeti ki utolsó virágkészletét, ennek árából veszi meg a csirkét. Mire elkészíti a sültet, kisleánya meghal, közben megtudja, hogy a virágküldő fiatalember nagyobbik leánya hűtlen udvarlója volt. Bájos és közvetlen a csizma vásárlás a szegény Bokor Márton javára és a rövidlátó, de szorgalmas Berkes Boriskának szerzett szemüveg kipróbálása. Történelmi lehellet suhan végig az elbeszélésen, melyet a régen meghalt Melitta néni ezüstkanaláról írt a szerző. Ezzel a kanállal ettek a család tagjai sorban, mert nagyon régen kapták a férjhez ment Melitta néni menyasszonyi hozományából. Az utolsó tulajdonosa a pap, sokat tünődik, mit kezdjen a kanállal. Beolvasztatja újöntésű kelyhébe, hogy a legszebb hivatást adhassa neki: őrizze az Úr véréit. Mindezek az elbeszélések egytől-egyig kedvesek, teljesen tiszták, életközeli megfigyelésekből születtek és természetesek. Nemcsak szórakoztatók, hanem nevelő hatásuk is nagy. Rámutatnak az élet százféle örömére és bajára, sohasem támad olvasásuk nyomán az olvasó lelkében kiábrándulás. Zaymus Gyula írásai mind a krisztusi pedagógia szellemét sugározzák, ezért kívánjuk, hogy minél többen olvassák és gyönyörködjenek bennük.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

Szétnyitható képeskönyvek:

- Mit csinált a kis Jézus?** Benedek Kata képeskönyve. 8 lapos, szép képekkel díszített, versikékkal ellátott képeskönyv gyermekek számára. Ára 2.70 P.
- Órzoangyal.** Benedek Kata képeskönyve. Bájös órzoangyalos képek díszítik. 8 lapos. Jól rimelő, fülbecsengő versekkel. Ára 2.70 P.
- Mit csinált a Jézuska?** és **Órzoangyal** képeskönyvek egybekötve 4.80 P.

Elbeszélések, mesék:

- Blaskó Mária: **Jézuska szól hozzátok.** Tanítások kicsinyek részére. December végén hagyja el a sajtót. — **Isten kertje.** Szentek élete gyermekek számára. Ára 5.90 P.
- Farkas Éva: **Csintalan Csöpi és Pajkos Palkó.** Remekszép nevelő hatású elbeszélések. Frúknak, leányoknak egyformán jó. Ára kötve 3.40 P.
- Félix: **Tanuljunk a Jézuskától.** Szebbnél-szebb legendák a kis Jézuskáról. Képekkel. Ára 1.30 P.
- Klindáné Merényi Margit: **Meseszüret.** Ára 4.— P.
- Ildikó könyve.** „Apapa” meséi. Tanulságos kis mesék. Ára kötve 3.20 P.

IFJÚSÁGI KÖNYVEK:

Fiúknak:

- Buzás Viktor: **Kelemen direktor.** 10—16 éves fiúk számára. Ára 4.80 P.
- Farkas István: **Kéksugarak szigete.** Elbeszélés 10—16 éves fiúknak. Ára 4.60 P.
- Fehér Tibor: **Zoárd vitéz.** Elbeszélés 10—16 éves fiúk számára. Ára 5.20 P.
- Dr. Gereben László: **Ákos vitéz.** Történelmi regény fiúk számára. Ára 4.80 P.
- Kalló Ferenc: **Sikátor-utca 24.** Regény nagyobb fiúk számára. Ára 4.80 P.
- Keller Pál: **Arany és mírha.** Kilenc szép elbeszélés. Ára kb. 3.20 P lesz.
- Kovács Dénes: **A csiki havason.** Elbeszélés 6—10 éves fiúk számára. Ára 4.80 P.
- Szegváry Mihály: **Kitört a diákháború.** Diáktörténet. Ára kötve 6.40 P.
- **Kalózok a Tiszán.** Ára 4.80 P.
- Szira Béla: **Gébor osztályt cserél.** Elbeszélés. 5.20 P.
- P. Tomka Ágoston S. J.: **Salamon kincse.** P. Tomkának ez a könyve bűnügyi regény. Salamon Árpádnak, az erdélyi vegyész-mérnöknek küzdelmeit, rabságát írja meg művészi tollal, izzó hazaszeretettel. Ára füzve 4.— P, kötve 6.50 P.
- Szücs Imre piarista: **Heten vagyunk.** Nagyobb fiúk számára nagyon érdekes elbeszélés. Ára kb. 3.50 P.
- Váth János: **Déli harangszó.** Történelmi regény Hunyadi János korából. Ára kb. 4.— P lesz.
- Zaymus Gyula: **Illatos fény.** Válogatott elbeszélések. Csupa szín, szív és hangulat minden sora. Ára füzve 3.60 P, kötve 6.— P.
- Weiser—Belányi S. J.: **Alpesi fény.** III. kiadás. Ropant izgalmas ifjúsági regény egy gerinces tiroli ifjúról, aki felveszi a küzdelmet romlott társával szemben. Ára 2.— P, kötve 4.50 P.

Leányoknak:

- Csu Klári levelei.** Csu Klári, a kínai magyar ferences misszió egyik kisleányának levelei magyar fordításban, magyar kislányokhoz intézve. Ára —.80 P.

- B. Csürös Emília: **Erdélyi legenda.** Elbeszélés 10—16 éves leányoknak. Ára 4.80 P.

- Dán György: **Ő meg én.** Házasság előtt álló lányoknak és asszonyoknak értékes tanácsadó. Ára 3.20 P.
- Gausz Tibor S. J.: **A jeggyűrűről.** V. kiadás. Ez a könyv legjobban Tóth Tihamér „Tiszta férfiúság” c. művéhez hasonlítható. A szerző avatott kézzel nyúl a leányproblémákhoz. Új fényt derít művében mindarra, ami a jeggyűrűt megelőzi s ami oly sok fejtörést okozott eddig a leányoknak. Ára füzve 3.80 P, kötve 6.20 P.

- Golgovszky Berárda irgalmas nővér: **Vadvirágok a kínai ugaron.** A szatmári irgalmas nővérek buzgóságáról szól, akik közül két nővért évek folyamán a halál leterített a kínai ugaron, ott pihennek a kemény kínai földben. Berárda nővér úgy írta meg ezeket az eseményeket, ahogyan átélte azokat. Ára —.30 P.

- Nagy Méda: **Négyek boltja.** Elbeszélés 10—16 éves lányoknak. Ára 4.40 P.

- Nagykárolyi Etelka: **Annuska.** Elbeszélés 10—16 éves lányoknak. Ára 4.80 P.

- Szili Leontin: **Katinka.** Elbeszélés 10—16 éves leányoknak. Ára 5.90 P.

- Szimon Istvánné: **Evi jelesen érett.** Elbeszélés 10—16 éves leányoknak. Ára 4.80 P.

- Tomka Ágoston S. J.: **Salamon kincse.** P. Tomka legújabb könyve bűnügyi regény. Egy erdélyi vegyész-mérnökről, Salamon Árpádról szól, aki ősei földjén, Gyergyó-Magasfalván csodás kincset talált. Addig kísérletezik, míg aranyértéket vegyít belőle és Ausztrália sivatagjából gyarmatot vásárol és kitarító munkával paradicsomi vidéket varázsol ott. Később megvádolják, hogy arany helyett rézzel fizetett és börtönbe vetik. Az igazság azonban kiderül és Salamon az ellenfelének nemesen fizet vissza. Ára füzve 4.— P, kötve 6.50 P.

- Dr. Tóth Tibor: **Új életsíkon.** Hasonlatokban, példákban gazdag kötet. Úgy beszédanyagnak, mint lányoknak lelki olvasmányul igen megfelel. Ára izléses kartonkötésben 6.50 P, egész vászonkötésben 8.50 P.

- Váth János: **A hárfás leány.** Elbeszélés Sopron felszabadulásának idejéből. Ára 1.60 P.

- Zaymus Gyula: **Illatos fény.** Ez a könyv Zaymus Gyulának most megjelent legújabb munkája. Válogatott szép elbeszélések, amelyek hőt és szeretetet sugároznak ki magukból, hogy a mai dermedt világban élő ember szinte megmelegedik tőle. Ára füzve 3.60 P, kötve 6.— P.

Regények:

- Spillmann S. J.: **Gyónási titok áldozata.** II. kiadás. Egy fiatal pap megrendítő története. Izgalmas regény. Ára füzve 3.80 P, kötve 6.— P.
- Schons—Borbély: **A rongyszédők apostola.** Egy Vianney Szent Jánoshoz hasonló életű pap bámulatos élete. Ára füzve kb. 3.10 P, kötve 5.70 P.
- Tomka Ágoston S. J.: **Salamon kincse.** Bűnügyi regény. Annaira leköt ifjat és felnőttest, hogy szinte nem lehet kézből letenni. Salamon Árpád fiatal székely mérnök nagy kincset fedez fel ősei birtokán s hazája érdekében értékesíti. Rengeteg bonyodalmon keresztül célt ér. Tiszta keresztény világnézet, nagy kémiai és földrajzi tudás jellemzi a művet. Ára füzve 4.— P, kötve 6.50 P.

Tower Vilmos: **Kit vegyek el feleségül?** II. bővített kiadás. Nősülendő fiatalembereknek pompás eligazító ez a mű. A szerző tapasztalt lelkipásztor, aki házagpótló művével nagy szolgálatot tett a férfivilágnak. Ára füzve 2.80 P, kötve 5.— P.

Zaymus Gyula: **Illatos fény.** Zaymus regényei a legnagyobb közkeveltségnek örvendenek a könyvpiacra. Világnézetük tiszta katolikus, felépítésük jó, érdekes, lekötő. Ára füzve 3.60 P, kötve 6.— P.

Lelki könyvek:

P. Bangha Béla S. J.: **Világhódító kereszténység.** Harmadik kiadásban jelent meg P. Bangha Béla kiváló könyve. Célja: a társadalmat visszavezetni Krisztushoz. Ára füzve 7.— P, kötve 10.50 P.

Eröss Alfréd: **A megváltás.** A megváltás dogmája Scheeben teológiájában. Ára 3.— P.

Dr. Gyulai—Gaal: **Az oltár áldozata De La Taille szerint.** Ára 14.— P.

Dr. Müller Lajos S. J.: **Sponsa Christi.** Remek módon szól a szent tisztaságról. Ára 1.20 P.

Lombos Aladár: **Krisztus leventéi.** Férfiszentek élete, röviden. Ára 1.80 P.

Dr. Kertész Antal: **Római szemmel, római szívvel.** Gondolatokban gazdag, a modern eszmeáramlatokban tájékozott, nagy tudással megírt munka. Művészi leírások, vonzó stílus teszik kedvelté. Ára 5.50 P.

Dr. Németh Lucius O. F. M.: **A ferences rendszabály tökéletessége.** Jogi szempontból megírt mű.

Perlaky Lajos: **Egy élet imái.** Imakönyv. Kartonkötésben. Ára 4.— P.

Schnattner Szigfrid: **Máriáról sohasem elég!** Remek-szép cikkek a Szűzanyáról. Ára 2.50 P.

Szombati László: **Közös esti ájtatosság.** Az Egyház liturgikus imáiból katolikus családok és liturgikus közösségek számára. Ára 20 fillér.

Karácsonyi

üdvözlőlapok borítékkal

remek szép mélynyomással, bronzírozva, sokféle változatban 6 f.

12 féle színes nyomással 8 fillér

Karácsonyi üdvözlő levelezőlapok, mélynyomással 8 fillér

Kérjen árjegyzéket!

Férfiak számára legalkalmasabb imakönyv:

Dr. Czapik Gyula püspök:

Katolikus férfiak imakönyve

Több szentmisét, a szükséges imákat és énekeket tartalmazza.

Ára vászonkötésben vörösmetszéssel 2.— P

" " arany Metszéssel 3'80 P

Nők részére imakönyv:

Reiners:

Mária segíts!

A Segítő Szent Szűz imakönyve.

Minden imát, ájtatosságot tartalmaz. Két szentmisét is.

Ára papírkötésben 2.— P

" kemény " 2'50 P

" vászon, vörösmetszés 2'80 P

" " arany Metszés 4.— P

" fekete bőrkötés 12.— P

A KORDA

karácsonyi könyveiről

kérjen árjegyzéket!

A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csopregy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)

Ismét megjelent!

Tower Vilmos:

Kit vegyek el feleségül?

Nősülendő férfiaknak kitűnő tanácsadó.

Ára 2'80 P, kötve 5.— P

Tower Vilmos:

Kihez menjek feleségül?

A szerzőnek nemcsak a férfiak, de a nők számára is van elmondani valója. Sokan várják már a most készülő érdekes kötetet. Ára kb. 3'50 P lesz.

GAUSZ TIBOR S. J.

J E G Y G Y Ű R U É R T

V. kiadás. A nagynevű szerző áldásos munkát végzett, mikor várva-várt könyvét V. kiadásban sajtó alá rendezte.

Ára 3'80 P, kötve 6'20.

A legújabb GAUSZ könyv:

Ha az Ő szavát halljátok . . .

címmel könyvet írt P. Gausz S. J. a leányoknak. Akik a jó Isten közvetlen szolgálatára óhajtanak menni, biztos eligazítót nyernek P. Gausz művében. Ára 3'50 vagy 4.— P

Alkalmas ajándék papoknak:

Breviárium Romanum

4 kötetes, 18-as középalak saffiánbőrkötés.

Vörösmetszéssel 164.— P, arany Metszéssel 178.— P, 12-es, nagy alakú vörösmetszés 183.— P, arany Metszéssel 202.— P vámmal együtt.

pál györ qy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Wimmer Anzelm O. S. M.: Harminc esztendő titka. — Blazovich Jákó O. S. B.: A Sátán.
— Dr. Gálos László: Háromkirályok. — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. —
Dr. Takács József: Igazán család volt-e a Szentszalád? — Irodalom.

Korda R.F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Legyen hálaadás, dicséret, hódolat és magasztalás az idők és örökkévalóság Királyának, az élet és halál Urának, a hatalmas Istennek, hogy egy rémségekkel teli világ zűrzavarában, az életnek büntől, nyomorúságtól, gondoktól korbácsolt tengerén újesztendőt engedett érni. Ajánljuk fel ezt az újévet, annak — előttünk ma még ismeretlen — szenvedését, örömet, munkáját, baját és gondját a szeretet Istenének, hogy az újesztendőnek minden órája-napja az Ő szolgálatára és dicsőségére, a magunk és felebarátaink lelkének üdvösségére legyen szentelve!

Boldog az az ember, aki az újévet hittel, reménnyel, szeretettel kezdi. Hittel, mely tudja, hogy istengyermek, kinek hivatása, küldetése van. Tudja, hogy jó, nemes élettel, krisztusi cselekedetekkel kell kitöltenie földi zarándokútján rövid életét. Reménnyel, mely Isten segítő kegyelmében bizakodik s ezzel a szent reménységgel győzi ezt a véres, sáros, könnyes, vihartól dúlt, de napsugártól is csókolt, harmatos és illatos virágokat is éltető világot és szárnyaló lélekkel győzi, örömmel végzi azokat a nagy feladatokat, melyeket az élet eléje szab. Szeretettel, mely Isten parancsaiban nem valami keserű kényszert, hanem az ő jótakaró, szentséges akarát látja és azt készséges, áldozatos szívvel, hűséggel és állhatatossággal nap-nap után teljesíti. Tehát: az élet elesettjeit segíti, a mezítelent ruházza, az éhezőt eteti, a gyarlóságban tévelygőt szelíd, okos szóval jó útra tereli, özvegynek, árvának gondját viseli, a kételkedőt, tanácstalant erősíti, a sírót, szomorudót résztvevő szeretettel, építő lélekkel vigasztalja. A hideg, sötét éjben botorkáló, a Krisztus útjába botrányköveket hajigáló világ a lelket sugárzó, jópéldát adó apostolkodást okvetlen megérzi és látva a keresztény cselekedeteket, a mennyei Atyát dicsőíti.

A lelkek mélyén Istennek ezt a dicsőségét felragyogtató, építő munkát végzi újév hajnalától kezdve az esztendő utolsó napjáig a lelki élet és lélekfegyelmzés lapja: az

Utunk. Mint életutunkon hűséges utitársunk a bőségesebb, jobb, igazabb, mélyebb, tartalmasabb kereszténységünket ápolja, munkálja, hogy Jézus szent vérének áldása, Istennek kegyelme és segítsége evangéliumi cselekedetekben, tiszta életben, hívő szeretetben, mindenüvé kisugárzó jóindulatban lássék meg mindenkor rajtunk, mint akik (Pál apostol szerint) küldetésben járunk.

Szeretettel kérjük az Utunk Kedves Barátait és Olvasóit, legyenek kis lapunk ajánlásával, felmutatásával és terjesztésével minden adódó alkalommal építő munkatársai Krisztusnak, építői egy jobb, emberibb, igazabb, hívőbb, szociálisabb, mélyebben vallásos, lelkibb világnak! Hadd lássák, hadd érezzék a megfáradott szívek, terhelt lelkek, hogy jópéldát sugárzó életünk, erőnk, győzedelmünk egyedül boldogító és üdvözítő Istenünknek: Jézusnak drága, szent nevében van!

Krisztus születése és nyilvános működése között harminc hosszú esztendő telt el.

Oly hosszú idő ez, amelyről édeskeveset tudunk.

Csak azt, amit Lukács, Krisztus szent gyermekének Krónikása jegyzett fel róla Evangéliumában.

Az utolsó jelenet — és vele lezárul az Istenember gyermekkora — a tizenkét éves Jézus csodálatos tanítószerepe a jeruzsálemi templomban összejött írástudók között.

Az átmenetet a gyermekkorból a férfikorba az Evangélista e pár szóval teremti meg: „Jézus pedig növekedék bölcseségben és korban és kedvességben Istennél és embereknél.” (Lk. 2, 52.)

Egyebet nem mond.

Pedig hosszú időről van szó; azokról az évekről, amelyek minden emberéletben döntenek: a fejlődés, a férfiváérés, a teljes kibontakozás esztendőiről.

Bármennyire szeretnők is tudni, mi történt ezen idő alatt, mi töltötte be ezen éveket és mi ment végbe Krisztus lelkében, bármennyire indokolt is szent kíváncsiságunk, csak a feltevések, a sejtelmek, a következtetések kódében tapogatózunk. Vannak ugyan legendáink, amelyek élénk színeikkel, gyermekded elbeszélésükkel és kedves hangulatukkal elbájolnak. De ezek mégis csak legendák és távolról sem pótolhatják azt, amit az Evangélisták a Szentlélek sugallatára jónak láttak a hallgatás fátyolával befödni.

Az Evangéliumokban azonban, ha mélységes hittel közeledünk hozzájuk és nagy figyelemmel lapozgatunk bennük, mégis találunk támpontokat, amelyek — feltéve, hogy ügyesen és hozzáértően

élünk velük — átsegítenek az imént fájlalt hiányon és bepillantást nyújtanak ezen érdekes idő, a nyilvános működést megelőző esztendők homályos titkába.

Keressünk ily támpontot és próbáljuk megfejtetni a harminc esztendő titkait.

*

A történetbúvároktól eltekintve a legtöbb ember vállat vonva ugorja át, ha a Szentírást forgatja, Krisztus családfáját. Nem találja elég érdekesnek ahhoz, hogy foglalkozzék vele. Pedig nem jól teszi, mert éppen a családfa egyike azoknak a támpontoknak, amelyek oly sokat jelentenek e harminc esztendő titkainak megfejtésében. Mi másként cselekszünk és tisztelettel szemléljük az Istenember származásfáját.

Családfát két helyen találunk az Evangéliumokban. Az egyiket Máténál (1, 1—17), a másikat Lukácsnál (3, 23—38). Az előbbi a törvényszerinti, amennyiben az atya, Krisztus esetében a nevelőatya, őseit sorolja fel; az utóbbi a vér szerinti, amennyiben egyesek nézete szerint az anya nemzetségét vezeti fel egészen az emberiség ősatyjáig, Adámig. Miután azonban az őszövet-ségi törvény szerint az anya nem vezetheti tovább a nemzetséget, Lukács Mária nevét a nevelőatyáéval, Józseféval helyettesíti. E vélemény azonban nem általános, és vannak olyanok is, akik nem fogadják el. Mi itt nem bocsátkozhatunk részletekbe és csak annyit jegyzünk meg, hogy egy figyelemreméltó körülmény mindenestre mellette szól, és pedig az, hogy Lukács, aki Isten Anyja evangélistája, valószínűleg inkább hajlott arra, hogy Mária családfáját vegye fel Evangéliu-

mába, mint arra, hogy törvényszerűen a nevelő-
atyáét, Józsefét hozza.

E bonyolult kérdéssel, sajnos, itt nem foglal-
kozhatunk. A mi szempontunkból nem is fontos,
mert a hangsúly nem ezen van. A fontos az, hogy
a családfa szemléleténél felelevenedik az emberis-
ség története. Halottak kelnek fel sírjukból és
vonulnak el előttünk. Nyomukban eltemetett ese-
mények, elfelejtett s talán megbocsátott bűnök,
szenvédélyek, küzdelmek és szenvedések támad-
nak fel és játsszák el előttünk újra gyászos szere-
püket, hogy mi, csendes és késő szemlélők végre
ráébredjünk nemünk tragédiájára.

*

Tévedünk, ha azt hisszük, hogy csak mi járunk
így e történelmi visszapillantással. Más is így
járt vele és e „más” maga Krisztus volt.

Nem tételezhetjük fel Róla, hogy nem ismerte
nemzettségét és nem tudott a családfáról. Tudott
róla és azt is tudta, hogy a porlepte nevek mö-
gött mekkora tragikum rejlik.

Nézzünk szét a multban, ahogy valószínűleg
Krisztus is megtette, és lássuk közelebbről, hogy
kik azok, akik a családfában szerepelnek.

*

Lássuk előbb a férfiakat.

Itt van mindjárt Ádám, aki elbukott és magá-
val rántotta az egész emberiséget. Szívét az elvesz-
tett boldogság utáni vágy emésztí meg és szemé-
ben a bűntudat boldogtalan tüze ég!

Fia, Seth akkor született, amikor Káin meg-
ölte Ábelt. . . Bölcsője alatt fertőzött a föld, mert
embervért látott kiontani és azt szívta magába.
(Gen. 4, 25.) Itt van továbbá Henoch, aki az
Úrral érintkezett és akiről azt mondják, hogy
Isten magával ragadta (Gen. 5, 21—24). Lamek,
aki megsemmisítette ellenségét és erről diadalmas
győzelmi énekekben számol be családjának (Gen.
4, 23—24). Azután Noé, akit a mindent elpusz-
tító vizözön halálos morajlása és a fuldoklók
segélykiáltása követ. Így sorakoznak fel mind-
annyian, egészen addig a kiválasztottig, akivel az
Úr majd szövetséget köt. Ábrahám, aki a tánto-
ríthatatlan hit embere és Isten bizalmasa; fia
Izsák, akit Isten csodatevő hatalmától kapott és
akit az áldozati oltárról nyert vissza, unokája
Jákob, aki Isten angyalával viaskodott. Ezek mind
az ősidők nagy egyéniségei, merész vágású alakjai,
azok egyszóval, akik leghűbben tükrözik vissza az
őszövetség felfogását: erősen és mélyen benne
gyökerezni a földi létben és a mellett mégis Isten
színe előtt járni. Találóan mondja róluk Guardini:
„A legsűrűbb földi valóságban élnek és az emberi
lét minden dolgával egybe vannak fonva. Isten
azonban oly közel van hozzájuk, cselekedeteiken,
beszédükön, sőt még hibáikon is annyira nyilván-
valóvá válik, hogy egyéniségüket kinyilatkoztatás-
nak vehetjük.” — Jákob fia Fáreszen és Áramon
át Dávidig vezetí tovább a nemzetiséget. A költő-
királlyal már megkezdődik a nagy történelmi idő-

szak: előbb végnélküli harcok, utána az arany
béke hosszú és termékeny évei Salamon uralko-
dása alatt. A bölcs király uralmának utolsó szaka
már a hanyatlást vezetí be. A királyi ház hűtlen
lesz Istenéhez s ezzel megindul a bomlás feltar-
tózhatatlan folyamata. A nemzetiség további útja
kétes sötétben vész el. Adódnak ugyan fellobban-
ások, észbekapások, nagy erőfeszítésbe kerülő el-
indulások, de a vég mindig ugyanaz: visszaesés
a fertőbe. Háború, inség, bűn és borzalom váltják
fel egymást a birodalom megsemmisüléséig és a
babiloni szégyenletes fogságig, ahol a nemzetiség
egykor tündöklő fénye végleg kialszik. József,
Mária jegyese, a késő leszármazott, már csak
szürke kézműves, aki annyira szegény, hogy Isten
Anyja tisztulására nem tud bárányt áldozni és
így csak két galambbal kell beérnie. (Lk. 2, 24.)

Ez a nemzetiség sorsa: Isten felemelő bizalmá-
ból kiinduló magasbaívelő vonal, amely Salamon
fényes dicsőségéig emelkedik, s onnan tragikus
szögben zuhan a mélybe.

Van min eltűnődnie annak, aki e családfát
tanulmányozza . . .

Annál inkább, ha ez a valaki Krisztus, az Isten
Fia, aki — emberileg szólva — a családfán ke-
resztül ismeri meg a mélyen bukott emberiség
minden nyomorát.

*

Krisztusnak, az isteni Mesternek, aki Szent
Pál szerint mindenben hasonlóvá vált hozzánk,
kivéve a bűnt (Zsid. 4, 15), e harminc hosszú év
alatt volt alkalma és ideje foglalkozni az emberi
nem keserű sorsával.

Családfáját is ismerte és tudta, hogy — em-
berileg szólva — mit jelent Dávid véréből szár-
mazni.

Nemzetisége történetéből kihallotta a bűn meg-
fertőzte emberi vér veszedelmes viharzását. Innen
tudta meg, — csak hasonlaltal élünk — hogy mi
a történelem, és hogy mit jelent abban mint az
emberi nem Megváltója szerepelni.

*

Krisztusra a családfából, az elporladt elődök-
ből, a nemzetiség véréből csak az emlékezés szár-
mazott át: annak tudata, ami volt és amitől nem-
csak a kiválasztott népet, hanem az egész emberis-
séget meg kellett váltani.

Magasan fölötte állott mindennek. S erről a
magaslatról szemlélte a magány esztendeiben a
lábai alatt hullámzó történelmet s így készült fel
arra, hogy leszálljon az örvénybe, megtisztítsa
azt, ami fertőzött, megváltson a bűntől és üdvö-
zítsen mindeneket.

A harminc magános évnek, míg arra készült,
hogy eljöjjön az órája, lényegében véve ez volt
a tartalma: az emberi szenvedés szemlélete. Ebből
fakadt az isteni Szívet átizzító szeretet, amely
Megváltónkból és Üdvözítőnkből ma is teljes
éltetőerejével áramlik belénk.

A Sátán

Lita: Blazovich Jákó O. S. B.

Dzsingisz kán, a világtörténelem egyik legnagyobb hódítója egy alkalommal azt a kérdést intézte tisztjeihez, mit tartanak legszebbnek, legboldogítóbbnak az életben? A legkülönbözőbb feleleteket kapta, de egyik sem elégítette ki. Erre ő így válaszolta meg a kérdést: „Megölni ellenségeinket, elvenni mindenüket, vagyonukat, asszonyaikat s hallani ezeknek nyöszörgéseit; ez a legszebb a világon.” Unokájáról, Timurról följegyezte a történelem, hogy Ispahán városában 70,000 embert öletett meg, koponyáikat gúlákba rakatta. A francia forradalom rémnapjaiban Lyonban egyszerre 6000 embert végeztek ki, úgyhogy külön erre a célra ásott árkok sem tudták levezetni a kiömlő vért. (Schütz A.: Isten a történelemben. 68. l.) Ne folytassuk ezt a szörnyű litániát — annál kevésbé, mivel úgysem érnénk a végére... Az emberiség történelmében félelmetes erők viharzanak, törnek-zúznak, gyilkolnak. Amerre nézünk, könny, vér, pusztulás. Elemi csapások, éhség, járványok, háborúk, egyének és tömegek kegyetlenkedései nyomán mennyi szenvedés, mennyi fájdalom...

A kérdés kikerülhetetlen: micsoda forrásból törnek elő azok a kegyetlen erők, amelyek a történelmet, ezt a sok évezredes, véres tragédiát keresztül-kasul járlák? A kérdés magával a tragédiával egykorú, feleletet rá az emberiség legjobbjai a legkülönbözőbb irányokban kerestek. Egyet a nyugodtan, elfogulatlanul eszmélődő emberi értelem saját erőivel ki tud elemezni: a romboló erők forrása nem lehet azonos a Lét forrásával, a teremtő Istennel. Az Isten értelmünk piszlakoló fénye mellett is végtelenül tökéletes lénynek ismerjük föl, akinek valójával a legmerevebb, legáthidalhatatlanabb ellentétben áll mindaz, amivel a történelem tragédiája ránk döbbsent. Az évezredek folyamán kiöntött tengernyi vért a teremtő Isten számlájára írni a legszörnyűbb káromlás volna. A legmeggrázóbb tragédiának szerzőit másutt kell keresnünk.

Az első, akit a történelem szakadatlan rombolásáért felelősségre kell vonnunk, maga az ember. Jól ismerjük a történelem e szerencsétlen alanyát. Már történelmi útjának legelejét is kiontott testvérvér festi pirosra. Évezredes tévelygése közepette tengernyi rombolt. Történelméből hányszor emelkedik ki egy-egy szörny, akitől milliók remegnek: Caligulák, Nérók, Rettenetes Ivánok. Hányszor elpirulunk embervoltunk miatt, amikor a legkülönbözőbb forradalmak dühöngő tömegeinek vérengzéseiről hallunk, olvasunk. Nem kétséges: borzalmasan sok telik ki tőlünk. Mégis minden felelősséget sokezer éves sötét multunkért nem tudunk vállalni. Amióta vagyunk, s tetteinket, multunkat mérlegeljük, mindig érezzük, hogy életsorsunkba rajtunk kívülálló titokzatos erők is belenyúlnak. „Az erkölcsi rossz oly félelmetes kiterjedésben és erővel hatotta át a társadalmi és az egyéni élet széles rétegeit, hogy ezeknek elégséges okául aligha lehet a jóban-rosszban egyaránt korlátolt képességű embert odaállítani.” (Schütz A.)

Valóban, a vallástörténelem alig ismer népet, amely valaminő formában ne hitt volna az emberiséggel

szemben ellenséges szellemvilágban. Minden vallás tud olyan létezők egész seregéről, akik egy vezér uralma alatt az emberiség ellen kegyetlen harcot folytatnak. A pogányság ezeket a létezőket leheletszerű szellemeknek képzelte, sokszor istenként tisztelte, az ellenük való védekezés céljából tiszteletükre áldozatokat mutatott be. Babylonban Beldababi, Perzsiában Ahriman, Egyiptomban Set, Peruban Uchukluhaqui, Barziliában Agurján, a szolvákoknál Cernobog néven ismerték ennek a szellemvilágnak fejedelmét. A brahmanizmus nőben, Durga néven személyesítette meg. Egyik-másik pogány vallásnak fejlett démonológiája volt. Bármily érdekes és tanulságos is volna ezekkel behatóbban foglalkozni, tekintsünk el ettől s lássuk az ó- és újszövetségi kinyilatkoztatás állásfoglalását a démonok világával szemben.

Ami az ószövetséget illeti, a kinyilatkoztató Isten a zsidó népet nem hagyta kétségben a szellemek világának létét, üdvtörténeti szerepét illetőleg. Az első időkben a szent írók bizonyos óvatosságot áruznak el a gonosz szellemekre vonatkozó közléseikben. A szellemvilág létének, erejének erős kihangsúlyozása a bálványozásra hajlamos zsidóságra nézve veszedelmes lett volna, könnyen démonimádásba sodorhatta volna őket. Azonban, hogy a bűnbeeséssel démonikus erők romboló hatása alá került a történelem, azt már a mózesi teremtéstörténet is hirdeti, a további szent könyvek ismételtlen hangoztatják. Az Istentől elpártolt szellemvilág egyik tagja Jób könyvében szerepel először személyesen, Sátán név alatt. A zsidó eredetű szó ellenfelet, halálos ellenséget jelent, aki más félrevezetésére, megrontására tör. Jób könyve, ez az irodalmilag is remekmű valóságos jellemrajzot ad a Sátánról, élénken szemlélteti nagy erejét, de egyúttal azt a fontos igazságot is, hogy a démonikus erők is Isten uralma alatt állnak s az emberi szabadakaratot sem követhetnek el erőszakot: Jób a legszörnyűbb megpróbáltatások közt is hű maradt Istenéhez. A későbbi, főleg fogság utáni szent könyvek, valamint a nem kanonikus (nem sugalmazott) zsidó irodalom már többet foglalkoznak a Sátán problémájával. Az egyetemes zsidóság a kinyilatkoztatás alapján hitt személyes léttel bíró jó és rossz szellemekben, létüket csak a szaduceusok szektája tagadta.

Az újszövetségi szent könyvek már részletesebben foglalkoznak a Sátán és hadának üdvtörténeti szerepével. Krisztus ebben a pontban is félreérthetetlenül tárta föl az igazságot. Az evangéliumi démonológia lépten-nyomon figyelmeztet azokra a veszélyekre, amelyek az egyeseket s az Egyházat a gonosz szellemek világa felől fenyegetik.

Krisztus sokszor beszélt tanítványainak az emberiség, a lelkek nagy kártevőiről. Ime, egyik legfontosabb nyilatkozata! Az ördög „gyilkos volt kezdet óta és az igazságban meg nem állott; mert nincs őbenne igazság. Mikor hazugságról szól, tulajdonából beszél; minthogy hazug ő és a hazugság atyja.” (Jn. 8, 44.) Ime, a démonok világának geogóniája, létezésüknek, ártalmas voltuknak titka. A démonok az igazsággal szemben elbukott szellemek: igazságban teremtettek,

de az igazságot nem állták. Krisztus e szavai alapján tanítja a IV. lateráni zsinat: „Az ördögöt és a többi gonosz szellemeket az Isten természettől fogva jóknak teremtette, de ők saját magatartásuk által gonoszokká lettek.” A Lében két szörnyű forradalom zajlott le. Forradalom rázkódtatta meg a szellemek világát — forradalom sebezte halálra a teremtés hajnalán a mi szép Földünket is. A forradalmak nyomán Istent s ezzel minden szépet, jót, igazat gyűlölő démonok és bűnben vergődő emberek, szenvedő, vonagló, vérgőzös történelmek bontották meg a Lét felső harmóniáját. Mind a két gigantikus méretű tragédia mögött ugyanaz a bűn sötétlik: az igazságot sem ő, sem mi nem álltuk. Mi is, ők is a függvény-, teremtménysors ellen szítottunk forradalmat. Minket is, őket is elkapta a „Nem szolgálok!”, a „Leszünk mint az istenek” lázálma. Mi is, ők is a finitizmus, a végesség korlátainak áttörését kíséreltük meg. Minden harc az igazság ellen csak bukással végződhetik, még akkor is, ha a Teremtés legelőkelőbb szellemei vívják. Ez következett be a pártútó, Isten ellen lázadó szellemekkel is. „Láttam a Sántát, mint a villámot leesni az égből” (Lk. 10, 18.) — hirdeti ki maga Krisztus a démonok forradalmának bukását.

Krisztus tanítása szerint tehát a démonok az igazság elleni harcban örökre elbukott szellemek. A bukás következtében erejük, hatalmuk meggyengült, de nem semmisült meg. Krisztus ismételt a „világ fejedelmé”-nek címét adja a Sántának. Előkelő név, amely hatalmat, erőt sejtet. Ez az erő félelmetes. Hogy a benne rejlő veszély a világ előtt minél nyilvánvalóbb legyen, Krisztus megengedte, hogy az ő földi életében is szerepe legyen a Sántának. A legdöbbenetesebben a szenvedéstörténet tárja elénk a Sánta hatalmát. Krisztus maga nevezi a nagycsütörtöki-nagypénteki megrendítő drámát a „sötétség hatalmának”. (Lk. 22, 53.) Júdás félelmetes szövetségese a dráma elindításában az evangélium tanúsága szerint (Lk. 22, 3.) maga a Sánta volt. Démonikus erők építették meg a Golgotára vezető utat a maga minden borzalmaival. „Ez a ti órátok és a sötétség hatalma”, nyilatkoztatja ki a keresztül legelejen Krisztus.

A keresztutat a Sánta a maga diadalútjának szánta. Az ellenkezője történt. „Azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög műveit lerontsa.” (I Jn. 3, 8.) Ennek az istenemberi műnek betetőzése Krisztus keresztthalála. „Most van az ítélet a világ fölött; most a világ fejedelmé kivettetik.” (Jn. 12, 31.) Miben áll Krisztus győzelme?

Krisztus nem semmisítette meg akként a Sánta hatalmát, hogy annak minden befolyása az egyes ember sorsára s a történelem folyására végleg lehetlenné vált volna. Az apostolfejedelem figyelmezteti a világot: „Józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségetek, az ördög, mint ordító oroszlán körüljár, keresvén, kít elnyeljen; kinek erős hittel álljatok ellen!” (I Pét. 5, 8—9.) Hogy az apostolfejedelem figyelmeztetője nem volt fölösleges, arról a világ, az egyes ember sokat mondhat...

Krisztus nem tiltotta le a Sántát a világtörténelem színpadáról, ellenben a Sántára nézve bevezethetetlen mentsvárat épített az emberiség számára. Az emberi üdvtörténelem Krisztus küldetésével egy új, hatalmas tényező jelentkezik: az Egyház. Ez az Egyház az emberiség kiapadhatatlan, örök erőforrása abban a kegyetlen harcban, amelyet a démonikus erőkkel vívnia kell. Ezt az Egyházat Krisztus lángoló szeretete

két legfontosabb ponton a satanikus hatalommal szemben immunizálta, sérthetlenné tette: soha nem tévedhet annak tanításában, mit kell célrajtásunk biztosítására igaznak tartanunk, hinnünk, soha nem tévedhet annak meghatározásában, mit szabad, mit nem szabad, mit kell tennünk. Ezzel Krisztus kiütötte a Sánta kezéből a két legveszedelmesebb fegyvert: az igazság s az erkölcsiség meghamisításának lehetőségét. A pokol minden agyarkodása megtörik az Egyházon, amikor hit és erkölcs dolgában tanítja a világot. Világnézetek kavarása, etikák hamisítása volt mindig a Sánta legerősebb, legveszedelmesebb fegyvere a világ félrevezetésére — ezt a fegyvert ütötte ki a kezéből Krisztus, amikor a tanító Egyházat hit és erkölcs dolgában a csalatkozhatatlanság kegyelmével ajándékozta meg. Csak aki tudja, hogy milyen számandó, tragikus az igazság sorsa a mi kezünkben, az sejtí annak a ténynek nagyságát, hogy van egy tanszék, amelyet az örök igazságok őrzésében Isten keze véd.

Krisztus még más támaszt is adott az Egyházban a világnak a Sánta elleni küzdelemben: kiapadhatatlan kegyelmi erőforrásokat fakasztott benne. A szentelmenyek és szentségek mindmegannyi erőtelep, amelyek sugárzatában Krisztus hívei megacélosodnak a Sánta támadásainak visszaverésére. A katolikus lelkiiségnek, szentjeinknek története csodálatosan igazolja, hogy a szentségi kegyelmek vértetéten a világ fejedelmének legfondorlatosabb, legerősebb támadásai is megtörnek.

Krisztus fölverte az Egyházat a démonikus erők támadásaival szemben, de nem mentesítette őt azoktól. Ellenkezőleg: számtalanszor figyelmeztette tanítványait, hogy a Sánta és hadai mindent el fognak követni az Isten országának elnyomására, megdöntésére. Krisztus figyelmeztetését a lefolyt kétezer év túlfutól igazolta: az Egyház ostromlása soha egy pillanatra sem szünetelt, sőt a Sánta a maga legfélelmetesebb erőit éppen ezekre a támadásokra központosította. A szakadatlan támadásoknak sok áldozatuk volt, egyet azonban, a legóhajtottabb hiába kereste a pokol a maga szomorú áldozatainak sorában: az Egyházat. Itt bontakozik ki a maga teljes nagyságában Krisztus győzelme: a pokol kapui sohasem vesznek erőt Krisztus művén. Ismeretlen sorsok felé száguld a történelem szekere. Senki sem sejtí, mivé torzul még az élet ezen a sárteken. Apokaliptikus sötétségben vész el minden tekintet, amely a jövőbe akar fúródni. Egyet azonban tudunk: a történelmi tényezők sorából sohasem fog hiányozni az Egyház. Az Egyház az egyetlen történelmi valóság, amelyet sem emberi, sem ördögi erők össze nem törhetnek, léte fölött Krisztus örökdi. Lehet, hogy szerepe hosszabb-rövidebb ideig szerény lesz, hogy itt is, ott is újra leszorol a katakombák világába, de mindig lesz: a végső győzelem nem a Sántáné, hanem az Egyházé lesz.

Krisztus s az evangéliumok tehát ugyancsak nem hagyják tájékozatlanul a világot a Sánta és félelmetes légiói felől fenyegető veszedelmeket illetően. Az Egyház isteni Alapítójának kinyilatkoztatása alapján mindig hirdette, hogy a Sánta, a gonosz lelkek nem egy „sötét korszaknak szálamraméltó agyréme”, amint a 18—19. századi racionalizmus kibölcsekedte, nem személyes, valós létet nélkülözö eszme, principium, ahogy a német idealizmus hitte, nem is a sötétség országának szimbolikus kifejezői, ahogy Kant gondolta, hanem ön-

tudatos, valós, cselekvésre képes, halhatatlan, céljukat tévesztett szellemi valóságok. Amiként az emberi nyomorúságnak, akként a démonok szomorú világának is szülőanyja a bűn: a gonosz lelkek a Teremtés első pártütői. Bár erejük, hatalmuk a bűn következtében meggyengült, még mindig elég nagy ahhoz, hogy az emberiségben súlyos károkat tehessenek. Ez annál is inkább lehetséges, mivel mint tiszta szellemi lényeknek értelmi és akarati erők messze felülmúlják az emberéit. Isten kifürkészhetetlen engedelmeiből félelmes erejüket föl is használják az emberiség megrentására: az egyes ember élete s a történelem útjai egyaránt tele vannak cselvetéseikkel. A nagy harcban azonban Isten nem hagy magunkra: lépten-nyomon nyújtja felénk segítőkézét. A gonosz szellemek gyűlölettel fűtött, örök kétségbeesésre ítélt szomorú világa megnehezítheti istenkeresésünk útját, de erőszakkal róla soha le nem taszíthat.

A kereszténységben kezdettől fogva elevenen élt egy bukott, az emberrel szemben ellenséges szellemvilág hite. A középkorban ez a hit a különböző pogány démonológiák hatása alatt a néptömegekben többször sajnálatosan babonás jelleget is öltött. Gondoljunk csak a boszorkánypörökre, amelyek itt-ott még a 18. században is kísértének. A protestantizmus is kitartott a démonok hite mellett. Ismeretes, Luther vallási gondolatvilágában milyen fontos szerepet játszott a Sátán hatalma. A gonosz szellemekben való hitet alapjaiban kezdte ki a racionalizmus, a fölvilágosultság. Ennek a szellemi irányzatnak vakmerő derülátása, amely a gyermek naívságával hitt az emberi értelem teremtő, megváltozó erejében s még a véletlennek az emberi életből való kikapcsolásában is bizakodott, fölényesen számolt fel a démonok világával. E szerint nemcsak boszorkányok, de a bűn szolgálatában álló gonosz szellemek sincsenek. Amiben a középkori démonológia a Sátán művét látta, az merően beteg, bomlott idegzet dolga, s mint ilyen klinikák körtermeibe, idegszanatóriumokba utalando. Az irodalomban — gondoljunk Goethére, Chateaubriandra, Madáchra, a romantikusokra — még feltűnik az alvilág fejedelmének árnya. Különösen Dosztojevszkij tudta erőteljesen, sokszor megrázóan festeni a démonikus erők munkáját, amelyek keresztül-kasul járnak, torzítják, törlik az életet. Azonban a nagytömegekben, különösen az értelmiség körében a gonosz szellemek létében való hit úgyszólván teljesen kialudt. A materialisztikus világnézet, a mérhetetlen kultúroptimizmus elhatalmasodásával a Sátán élclapok, operettek lovagjává süllyedt, akinek egyetlen feladata, hogy a nyárspolgárt meg-megnevettesse.

Az utolsó századforduló óta a nagy kultúroptimizmus ugyancsak megroppant. Egy negyedszázadon belül két kegyetlen, véres világháború: ez a komor tény önmagában is elegendő, hogy a 19. századi derülátás narkózisából a világot kijózanítsa. Ez a kijózanodás be is következett. Mi már lemondunk az előző nemzedékek merész, naiv álmáról, hogy a történelmet kovácsoló, egyéni életet szövő erőket a kultúrában olyan kiegyensúlyozott rendszerbe tudjuk szorítani, amelynek mimaunk leszünk a szuverén urai, s amely zavartalan boldogságot biztosít majd a világnak. Egyre jobban ráeszmélünk arra, hogy az egyéni és kollektív életet vivő erők egyrésze a pusztá emberi értelem számára megközelíthetetlen, titokzatos forrásból árad ki, hogy ezek az irracionális erők sokszor elhatározóan markolnak bele a történelem, az egyéni létsors ke-

rekébe. Kezdjük felismerni, hogy sem az egyéni élet műhelyének, sem a történelem nagy gépházának nem egyedül mi vagyunk az urai: egy titokzatos világ árnyai is imbolyognak körülöttük...

A megváltozott szellemi légkörben az előző nemzedékek fölényes démonológiájának is felülvizsgálat alá kellett kerülnie. Ez is folyamatban van. Nem arra gondolunk, hogy a mágia, a modernizált boszorkányság ma oly mértékben s oly szabadon terjeszkedik pl. Londonban, ami a középkorban is ismeretlen volt, ahogy ezt a londoni lélektani laboratórium igazgatója, Hary Price megállapítja.

A komoly szellemi élet különböző körzeteiben is ma egyre több szó esik démonikus erőkről. Így pl. nagyon megváltozott a Sátán szépirodalmi szerepe: az operettalokból döbbenetet keltő drámai hős, gyökérzetével az élet utolsó mélységeiben elvesző komor probléma lett. Ha tekintetünk végigsiklik az utolsó negyedszázad komoly irodalmi mértékkel mérhető szépirodalmi termékein, lépten-nyomon ránk döbbennek a démonikus erők munkájának sötét rajzai. Csak egyet említünk: Bernanos, a híres francia író („Sous le Soleil de Satan” című híres regényét. (A Sátán Napja alatt címen Ijjas Antal fordításában magyarul) Bernanos a mai, bámulatos lélektani felkészültséggel rendelkező regényirodalom szintjén mozogva festi azt a szörnyű munkát, amelyet a démonikus erők szüntelenül, lázas tevékenységgel végeznek.

Nemcsak a szépirodalomban tükröződik a démonok világával szemben megváltozott korszellem, más irányban is hasonló tünetek észlelhetők. Így pl. egyre jobban ráeszmélünk arra, hogy civilizációnkban, különösen annak legnagyobb büszkeségében, a gép világában is satanikus erők lappanganak. A nemrég elhunyt német nemzetgazdász és szociológus, Werner Sombart egyik utolsó munkájában („Deutscher Sozialismus”) elevenen rajzál adja azoknak a pusztításoknak, amelyeket a technika hihetetlen föllendüléséből megszületett „ökonómiai korszak” démonikus erői a szellemiek s főleg lelkiek terén végeztek. „Csak aki hisz az ördög hatalmában, — írja Werner Sombart a munka első fejezetében — az tudja megérteni mindazt, ami az utolsó másfél század folyamán Nyugat-Európában és Amerikában történt. Csak az ördög művének tudjuk magyarázni azt, amit megéltünk.” A Sátán ásta alá egyre nagyobb tömegekben a másvilág, Istenbe vetett hitet. A Sátán taszította a kort abba a szabadságbódulatba, amely a liberalizmusban tombolta ki magát s mérhetetlen károkat okozott. A Sátán szította föl azokat az alacsony ösztönöket, amelyek a modern embert a pénz, az anyagi javak rabszolgájává süllyesztették. A Sátán iskolájából hozta a kor azt a technikát, amellyel valóban csodákat művelni, hegyeket áthelyezni, földrészeket eltolni tudott. Sokatmondó jelenség, hogy Sombart könyvének ez a része a munkásvilágban is élénk, erős visszhangot keltett. Werner Sombart nem az egyetlen, aki a technika felől tornyosuló komor veszélyeket látja. Az utolsó két-három évtized folyamán irodalmilag súlyos nevek hordozói egyre gyakrabban hangoztatják, hogy technikánk nemcsak az emberi fejlődés új úttörője, hanem démonikus erők hordozója is.

Démonikus erők emlegetése természetesen még nem azonos a katolikus démonológia elfogadásával, de az előző kor cinizmusával szemben már ez is nagy haladás. A katolikus dogmatika ebben a fontos kérdésben is változatlanul evangéliumi: a Sátán s a go-

nosz lelkek személyes létében való hit hitrendszerünknek lényegi tartozéka. Nem kereszténység az, amely — Bernanos szavai szerint — „alig meri mosoly nélkül kiejteni a Sátán nevét”. Nem a középkori boszorkánypöröket siratjuk vissza, de a Sátán nevét csak félve, suttogva emlegető kereszténység sem eszményünk. A Sátán szomorú valóság, az egyéni életnek

s a történelemnek félelmetes tényezője. Ezzel a tényezővel az Egyház annyira számol, hogy az ellene vívott kemény harc győzelméért minden csendes szentmiséjéhez kapcsoltnan külön imádkozik. A Sátán léte igazság, mégpedig ama igazságok közül való, amelyek ismerete célrajutásunk nagy, szent ügyének szempontjából végtelenül fontos.

Háromkirályok

Irtta: dr. Gálos László

Az édes kis Jézus jászolánál keleti mágusok is tisztelegtek, akik bölcsék és királyok voltak. Megjelenésük, hódolatuk mélységes szimbolum: jelenti a bölcsesség és hatalom világának, tehát az értelem és akarat tehetségeinek alázatos, szolgálai odatartozását Krisztus ügyéhez, személyéhez, evangéliumához, Egyházához. Odaérkezésük Krisztushoz nem olyan gyors és nem olyan akadálytalan, mint a pásztoroké, — valóban a lelki szegényeké elsősorban az Isten országa — ők később, messzebből jönnek, közben Heródes udvarába tévednek, ahol a legnagyobb ellenség kezére játsszák majdnem a megtestesült Ige titkát. De végül mégis csak odatalálnak, ahol az isteni Gyermekek van. Itt leborulnak és ajándékaikat kibontva boldogan elpihennek.

Tekintsük bennük először a bölcséket, azután a királyokat.

A bölcsélet az emberi értelem koronája, a dolgok és jelenségek végső okainak kutatásában fárad, tehát témájánál fogva érinti Istent, akihez odatalálni — ha fáradságosan és kerülők árán, késedelmesen is — igazi célja és rendeltetése. De éppen ismét tárgykörénél és eredményeinél fogva nagy kísértő is, sőt nagy ellenfél is lehet, mely Istent a világból kiiktatni, az emberi szellemet tőle függetleníteni is tekintheti hivatásának. Innen van a Krisztus ügyét, Egyházát támadó gondolkodóknak roppant sora. Ókori bölcselőktől, gnosztikusoktól, Celsus és udvarától a Voltaire-féle felvilágosodásig légió a száma az istentelen tudósoknak. A téves eszmék prófétái Marciontól Darwinig és azóta is mennyien vannak! Azután a sok eretnekvezér: Praxeas, Noetus, Samosatai Pál, a két Theodotus, Sabellius, Arius, Nesztorius, Eutychés, Sergius, Pelagius, Gottschalk, Photius, Berengár, Félix, Elipandus, Pierre de Weaux, Wiclif, Husz, Luther, Kálvin, Zwingli, Jansenius, Molinos Mihály, Strauss D., Renan E., Loisy, Wittig, Döllinger és még mérhetetlenül sokan mind az okoskodó ész nevében támadták a kis Jézus ügyét

és személyét. Bizony megjárták Heródes udvarát és csaknem elárulták az Úr Jézus ügyét. De mégis az igaz, okos, koronás tudomány, a daimonionról beszélő, hebegő Sokratestől a zseniális Cortez Donozoiig és még tovább, mégis csak odatalált a jászolhoz és ott levéve koronáját a hit térdhajtásában hódolt meg az isteni Kisdéd előtt. E meghódolás annál nagyobb, mivel szótlan, gögicselő Kisdéd előtt történik. A 12 éves okos kis Jézus beszédén csodálkoztak és bámultak, de nem tértek meg. A felnőtt Jézus nagyszerű válaszaira, viszontkérdéseire, dilemmáira pedig fogaikat csikorgatták és köveket ragadtak. És Szent Pál is így járt az athéni areopág előtt: hallgatták, csodálták, de otthagyták. Panaszolja is: „Hol van a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világnak kutatója?... a görögök bölcseséget keresnek... és Krisztus a felfeszített oktalanság nekik.” Mégis meghódolt Jézus előtt az értelem a hit fonséges aktusában és a maga nyelvén: görögül ott volt a fölírás Jézus feje felett a kereszten: a názáreti Jézus, a zsidók királya.

A királyok a hatalom emberei, tehát a másik emberi tehetségnek: az akaratnak reprezentánsai. Ami az értelemnek a hit, az az akaratnak az engedelmesség — tehát az alázat mindkettőnek nehéz. Valóban, mily kevés a szent uralkodók száma! Szent István, Szent Erik, Szent Ferdinánd, Szent Lajos, Szent Kanut, Szent Eduárd, Szent László — majdnem minden nemzetnek mutatóba egy! Azután a nagyok: Nagy Konstantin, Nagy Károly, Nagy Ottó, Nagy Lajos stb. De mennyien vannak Nérótól, Heródestől kezdve IV. Henrik, Szép Fülöpök, Bajor Lajosok, VIII. Henriek, Erzsébetek, mexikói, orosz és spanyol örült diktátorok, akik Krisztust személyében és Egyházában üldözték, életére törtek, megfeszítették. Nem véletlen, hogy a keleti királyok betévedtek Heródes udvarába: a hatalom világa sokszor esik kísértésbe, hogy Isten örök szuverenitását eltagadja, kisajátítsa, mert az, aki másoknak parancsol, nem akar Istennek szolgálja lenni.

És mégis, — ha kerülővel is, de a hatalom is leomlik a kis jászol előtt és kincseit kibontva elővételezi a történelmet: minden hatalom koronája a kereszt árnyékában biztos: „általam uralkodnak a királyok” — mondja a felírás a német-római császári koronán. E meghódolás ismét annál nagyobb, mennél tehetetlenebb, védtelenebb, ruhátlanabb, kiszolgáltatottabb a kisdéd Jézus; mentül szegényesebb környezete, minél hiányosabb emberi értékelés szerint udvara. Mert így a hatalom nem külső erőtlől letörve roskad térdre, hanem önként, szabadon, ami végtelenül emberibb, a Jézus részéről természetünk irányában tett figyelmesség következtében. Sem itt, sem később nem vette igénybe isteni mindenhatóságát, pedig csodái művelésekor erő ment ki belőle. Nem igényelte Atyjától a 12 légió angyalt, hogy velük összetörje a gögös akarat fegyverét: a földi hatalmat, pedig erre isteni biztatása is volt: „Kérjed tőlem és neked adom a pogányokat örökségül... vasvesszővel fogod őket kormányozni és mint a cserepet, összetöröd őket.” (Zsolt. 2, 8. sk.) A világ hatalmasai mégis leborulnak a fegyvertelen, erőtlen, tehetetlen Kisdéd előtt, amint később a hatalom és a jog nyelvén: latinul is ott van a felírás a haldokló Jézus feje felett: a názáreti Jézus, a zsidók királya.

Mi hozta ezeket a távolkeleti vendégeket Jézus jászolához? „Láttuk csillagát és eljöttünk” — mondják válaszképen ők maguk. Tehát egy magasan mozgó fény keltette fel érdeklődését a bölcseknek és birta mozgásra a királyokat. A csillag a bölcs értelemnek vonzó probléma volt, mozgása a hatalmas akaratnak indítással szolgált. Megközelíteni nem tudták másutt, csak Betlehemben, ahol megállt a hely fölött, ahol a Gyermekek volt. Mert Ő a világ világossága, mely szintén halad: aki utána megy, nem jár sötétségben.

E két földi erőt: a bölcseséget és a hatalmat ma sem lehet meghódoltatni Jézusunk előtt másként, mintha mi is magasra helyezett fény vagyunk, mely megy, halad az isteni Gyermekek felé és így visszavezet oda, ahol a két tehetség őstípusa van: a Fiúhoz, aki örök Ige, örök Bölcsesség: hagia Sophia és a Szentlélekhez, aki az örök akarat, a Virtus ex alto. A megtestesült isteni Kisdéd, az emberré vált örök Bölcsesség, ki fogantaték a Szentlélektől, Isten örök Szeretetétől, Ajándékától — mint Istennek a világ üdvére szánt legnagyobb ajándéka. Mennél jobban azonosul bennünk e két talentum a Szentháromság két személyével — annál biztosabban talál el a bölcsek és királyok ajándékoktól terhes karavánja az Egyház Betleheme felé, ahol az isteni Gyermekek a kenyer színeinek fehér pólyájába takarva ma is szótlannul és tehetetlenül fogadja bölcsek és királyok hódolatát.

A napkeleti bölcsek királyok ajándékokat is adtak: aranyat, tömjént és mirhát. Aranyból készülnek a koronák: a fej ékszerei; ezzel tehát a bölcsesség hódol a személyes Bölcsesség előtt. Tömjén az áhitat alázatos szimbóluma, mely az akarat teljes alárendelésének, kegyeletes meghódolásának gesztusa. A mirha a mulandóság jele mindkettő részéről az örökévaló előtt: a földi bölcsesség és evilági hatalom gyökere gyengéjének, tehát az alázatosságuk igazi bizonyossága. — Más felosztás szerint a három ajándék megfelel a hármas felírásnak Jézus keresztjén: a teológia az arany — hébereké — a tömjén a filozófia — ez a görögöké — a mirha a jog — ez a latinoké, a rómaiaké. Mindhárom meghódol Jézusnak, királynak, bölcsnek és Istennek ismerik el a titokzatos betlehemi vendégek éppúgy, mint a kereszten szent feje feletti felírások.

A napkeleti bölcsek más úton tértek vissza hazájukba. Tehát visszatértek. Az értelemnek és akaratnak: a bölcseségnek és a hatalomnak tehát van Isten akaratából földi hivatása, rendeltetése, melyet teljesítenie kell. De Krisztussal való találkozása után más utakon kell járnia úgy a bölcseségnek, mint a jognak, az iskolának és az államnak, a gondolkodásnak és a közakaratnak. At is alakult Krisztus után mindkettő. A bölcseség percunus philosophia lett, az állam az Isten kegyelméből gyakorolt közhatalmával keresztény királyság, Nyugat-római császárság lett, mely alattvalóit boldogítani keresztény elvek szerint akarta. Részben pedig ott is maradtak Betlehemben Jézus mellett: van szent tudomány: a Theológia is szent hatalom az egyházi rendben és joghatóságban. Az Egyház Betlehemében mindkettőnek hivatása van: állandó ajándékul adni önmagát Jézusnak és Jézus ügyének. Az értelem aránya lassan aprópénzre változik: keresztény közkinccs lesz. A hatalom tömjénje szerteszáll és az Istentől szándékolt jócselekedetek illatával tölti be az egész világot.

Heródes — a másik bölcseséget és hatalmat képviseli. Bölcsesége hazug ravaszság, jól nevezi az Úr Jézus rókának: „majd ő is eljön imádni Krisztust”. Hatalma gyilkosságra jó, a betlehemi kisdéd-gyilkosság típusa marad minden egyházüldözésnek: Jézust nem éri el, de roppant kárt okoz és a történelem előtt az embertelenség szégyenbélyegét kell vállalnia.

A napkeleti bölcsek elmentek. Azóta nem esett róluk szó. De Jézus jászola örökre visszavárja a bölcseket és a királyokat, a tudományt és a hatalmat, az értelmet és az akaratot. Mert ezek megpihenni nem tudnak másutt, mint ahol a Gyermekek van: Ott-hagyott kincseik, drágaságaik örök odatartozásuk szimbóluma és biztosítéka.

Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

Boldog Colombière Kolos S. J.* (1641—1692.)

Midőn Alacoque Szent Margit az Úr Jézus ajkáról szinte megsemmisülve hallja, hogy a Gondviselés gyenge vállaira mily óriási feladatot helyezett s ez elől mély alázatosságában kitérni igyekszik, ebben a szeretetreméltó, bár szigorú szemrehányásban részesült: „Ó mily együgyű vagy. Hát nem tudod, hogy éppen a leggyengébbet választom ki azért, hogy megszegényítsem az erőseket? Nem tudod-e, hogy hatalmam világosabban nyilatkozik meg a kicsinyeknek és szegényeknek, hogy így ők semmit se tulajdonítsanak a saját erejüknek?”

„Am akkor Uram, add nekem a képességeket is, hogy teljesíthessem parancsodat” — kéri esdve a Szűz. Mire Jézus: „Fordulj szolgálomhoz, Colombière atyához és mondd meg neki nevedben, tegyen meg minden teltetőt, hogy ezt az ájtatosságot meghonosítsa és isteni Szívemnek ezt az örömet megszerezze. Ne riadjon vissza a nehézségektől, amelyekbe ütközik, mert ezek nem maradnak el. De neki tudnia kell, hogy mindent elérhet, aki bizalmatlan önmagával szemben és egyedül bennem bizik.”

Az Úr Jézus emez utóbbi szavai szinte már magukba foglalják azt a meghatóan szép történetet, amelyet röviden elmondandók vagyunk. Colombière atya nem volt más, mint az Úrnak egészen kiválóan „jó és hű szolgája”, akinek egész hivatása abban merült ki, hogy Úra Szívének örömet szerezzen, annak a Szívnek, amely annyira szeret, de akinek szeretete oly kevés viszonzásra talál. Nehézségek lesznek bőven, de visszariadnia nem szabad. Hiszen Isten nem az ő tudományára és ékesszólására támaszkodik, jöllehet ezt is felhasználja, hanem a saját mindenható erejére. Miért is teljes bizalommal várhatja a sikert, ha önmagában bizalmatlan, — vagyis alázatos — de rendületlenül bizik Istenben.

És csakugyan Colombière ezzel a programmal indul meg harmadik próbaéve után nyilvános pályájára: „Elhatároztam, hogy magamat teljesen átadom Istennek. Életem folyásán többé nem aggódom s szelíden pihenek Istennek karjai közt. Remélem, hogy jósága úgy rendez el mindent, ahogy ez az Ő dicsőségére válik.”

B. Colombière Kolos 1641 február 2-án Saint Symphorien-d'Ozon városkában született. Atyja ugyanott királyi jegyző volt. Édesanyja Coindot Margit. Hét gyermekük közül Kolos volt a harmadik. A család egyébként Chalon-sur Saone-ból származik. A chaloni székesegyházban még ma is látható a család

címere: kék mezőben ragadozni kész nyílt csőrrel, karmokkal három ezüst galamb; amihez pajzsába a család később még arany csikot is felvett. A XV. században költözött a család egyik ága Saint-Symphorien-be s onnan 1650-ben Kolos édesatyja Vienne-be. Kolos szülőháza Saint Symphorien-ben derekszögben épült az országút és a Neuve-utca mentén. Több különböző háznak halmaza ez a családi otthon, amely inkább a gondtalan jólétnek, mint a fényűzésnek jellegét viseli. Park vette körül, amelyben az üde, zöld pázsit között fákkal szegélyezett utak futnak. A rácsos kapu mellett kis kápolna van, amelyben P. Colombière is misézett, ha olykor fontosabb ügyben hazalátogatott. A község temploma, ahol Kolost megkeresztelték, régi, nedves épület, amelyről egykorú feljegyzések állítják: „Isten hajléka oly állapotban van, hogy talpalatnyi tér sincs benne, ahol a hívek szárazon meghúzódhatnának.” A protestánsok garázdálkodása és a plébánosok hanyagsága csak mind siralmasabb állapotba juttatták.

Kolosról 10 éves koráig úgyszólván semmit sem tudunk. De annyit mégis biztosan állíthatunk, hogy rendkívül boldog és derült gyermekkorát élt. Hiszen az izig-vérig vallásos, népes, jómódú családban erre minden feltétel megvolt. Nagyon érthetővé teszi ez, hogy mennyire vérzett Kolos szíve, mikor 17 éves korában Isten hívó szavát követve, kiragadja magát szülei és testvérei ölelő karjából és szerzetbe lép. „Kimondhatatlan ellenkezést éreztem én is amaz élet iránt, amelyre akkor vállalkoztam, mikor szerzetesi pályára léptem” — írja később Lyonne úrnőnek, aki nem akarta, hogy leánya a zárdában egészen Istennek szentelje életét.

Kolos kilencéves volt, mikor édesatyját a Vienne-i kerület jegyzőjévé választották s ebből kifolyólag a család Vienne-be költözött.

Vienne-ben, amelyet már a római Martialis költő „Pulchra Vienna”-nak „Szép Vienná”-nak nevez, új világ tárult a Colombière gyermekek szeme elé. A saint-symphorien-i poros utcák, rozoga templom helyett a Rhone-parti hét dombra épült, sok templommal, római emlékekben gazdag város.

Amit bizonyosan tudunk Kolos további gyermekkoráról, csak az, hogy a még alig tízéves fiúcskát Lyonba a Jézustársaságiak Segítő Szűz Máriáról nevezett kis kollégiumába küldték. Kolos három évig volt ennek a kis kollégiumnak bejáró növendéke s miután itt a „Grammatikát” bevégezte, 1653 októberében, tehát 13 éves korában elkezdte a nagy Szentháromság Kollégiumban a „hunamiórakat”. Kolos életében ezalatt kevés nevezetes esemény történt. De egy dolog mégis megragadta a figyelmét és örökre emlékezetébe vésődött olyannyira, hogy azt mint szónok szentbeszédeiben is emlegeti. 1653-ban április 16-án halt meg Richelieu kardinális, lyoni érsek, a nagy miniszterfitestvére, aki előbb karthausi szerzetes volt. Közzsájon forgott, hogy a bitoros halálos ágyán így nyilat-

* Rövidített kivonat a szerzőnek Jézus Szíve-tisztelet története című készülő könyvéből. B. Colombière életrajzi adatait jórészt Louis Perroy S. J. 1923-ban írt pompás francia Colombière-életrajzából merítettük.

kozott: „Bárcsak napjaimat cellában tölthettem volna! Ó, mennyivel jobb volna, ha nem mint kardinális, hanem mint karthausi halnék meg!”

A „Kollégiumban” — egyszerűen csak így nevezte mindenki ezt az iskolát — kiváló tanerők működtek. Még külföldi hercegek is szívesen meglátogatták. Sőt 1658-ban a savoyai és francia udvarok is megjelentek ott a tiszteletükre rendezett díszelőadáson. 1656-ban svéd Krisztina királynő szintén eljött, hogy személyesen győződjék meg Ménestrier atyának bámulatos emlékezőtehetségéről, amelyről csodákat meséltek. A királynő jelenlétében a fiatal tanár előtt háromszáz összefüggéstelen, különböző tárgykörből vett szót írtak össze és olvastak fel, aki azokat a legnagyobb könnyedséggel először a felsorolt, aztán fordított rendben, majd a hallgatóság által megkívánt sorban, illetőleg összetételekben ismételte.

Kolos még nem töltötte be 18. évét, mikor családja körébe, Saint-Symphorien-be visszatért. Szíve Isten szeretetétől lángolt és komolyan foglalkozott a tervvel, hogy elhagyva a világot, a Jézustársaságba lép. Elhatározása nem minden vívódás nélkül érlelődött meg benne. Hiszen maga bevallja, hogy a szerzetesi élet iránt idegenkedést érzett s később a hivatásról így nyilatkozott: „Nem adják a szerzetesi élet hü képét azok, akik mindig csak a benne rejülő édességet és előnyöket dicsérik. Sokan úgy tüntetik fel a szerzetesi életet, mintha az földi paradicsom volna. Én ezzel szemben azt gondolom, hogy a szerzetesi állapot minden előnye csak a szenvedésben van. A magam részéről úgy fogom fel, mintha tisztítóhely lenne. Igen, az a hely, ahol sokat szenvedünk, de még többet remélünk.”

Mély belátásra valló szavai ezek is: „Szerzetessé az embert fogadalmi teszik, de jó szerzetessé csak akkor lesz, ha szereti is mindazt, amire magát kötelezte. Miért? Mert csupán a szeretet segítségével tudjuk szerzetesi fogadalmainkat nagy kitartással gyakorolni.”

Nem tudunk arról, hogy mikor Kolos tervével előállott, szülei ellenvetéseket tettek-e? Hiszen Istennek hívó szavát az akkori időkben még nagyon megfeszítelőnek tartották. A jámbor szülők csak néhány rövid hetet kértek és engedtek maguknak, hogy gyermekük jelenlétét még egy darabig élvezzék és ez izlelje a családi kör édes boldogságát. Miután Grannon Lóránt atya, tartományfőnök engedélye megérkezett, elhatározták, hogy Kolos még azon évben, vagyis 1658 októberében az avignoni, Szent Lajosról nevezett unjoncházba lépjen. Kolost a szerzetesi életnek eme Betlehemébe szerető édesatyja is elkísérte.

Kolost belépésekor Papon János rektor, noviciusmester, aki a lyoni kollégiumnak prefektusa volt s 32 mosolygó arcú fiatal unjonc fogadta, éspedig akkora szeretettel, aminőt csak az ért meg, aki ezt maga is tapasztalta. Sokat Kolos unjoncéiről sem tudunk. De bizonyos reá — ha valakire — alkalmazható az a jelentés, amelyet Bondini érsek a pápának egyházmegyéjéről és ennek keretében az unjoncházról küldött: „A Jézustársaság Szent Lajos noviciátusában nemes és tudós fiatalembereket találunk, és erkölcsök szentsége oly mértékben tükröződik rajtuk vissza, hogyha látná őket Szentséged, azt hinné róluk, hogy mindmegannyi angyal.”

A noviciátus derült, de egyhangú, békés csendjét egy érdekesség élénkítette meg. XIV. Lajos Ausztriai Anna királyné, Mazarin kardinális, Col-

bert miniszter s Villeroy herceg kíséretében felkereste Avignont és néhány hetet ott töltött. A város ujjongó örömben fürdött. A tanács a saját címerében szereplő kulcsokra és a francia címer lilomaira célozva, ezt a szellemes felírást függesztette ki a városházára: „Venere a coelo Lilia et Claves aperuere coelum, ut venirent.” „A lilomok az égből jöttek, és kulcsaink felnyitották az eget, hogy jöjjenek.”

A király a nagyhetet és a húsvétot is Avignon-ban ünnepelte. Nagycsütörtökön a székesegyházban megmosta 12 szegény lábát. Húsvét napján a város legnagyobb és legszebb templomában, a ferencesek egyházában megáldozott. Ugyanekkor a kolostorban 800 görvély-kóros beteg gyűlt össze, akiket egyenkint a király ujjával megérintett a hagyományos jelleggel: „A király érint téged, Isten gyógyítson meg!”

Húsvéthétfőn a noviciátusban hallgatott misét és utána a rektor bemutatta neki a kis unjoncokat. A király mindennel meg volt elégedve és látogatásának emlékére a tabernákulum fölé finomművi aranykoronát függesztett.

Azonközben lejártak Kolos unjoncévei és ő 1660 októberében a közeli Kollégiumba költözött át, hogy ott még egy évig filozófiát tanuljon, de e mellett tanári és felügyelői teendőket is végezzen.

Unjoncéiről előljárói a tartományfőnök előtt így tanúskodtak: „Ez a fiatalember korát meghaladó bölcseséggel, biztos ítéllettel s ritka jámborsággal van megáldva s magasztos erényekre törekszik.”

A kollégiumban.

Kolos a kollégiumban néhány napi visszavonulás után 1660 október havában tette le első fogadalmait. Nyomban megkezdte a filozófia még hátralévő harmadik évét, amelyet az „Examen ex universa Philosophia”, vagyis az egész filozófiából való vizsga fejezett be, amint ez mai napig a Társaságban szokásos. Utána azonnal tanárnak alkalmazták a hatodik osztályban. Az első iskolai év végén oly esemény játszódott le, amely Kolosra mély hatást gyakorolt. Meghalt a kollégiumban de Barry Pál atya, híres író és szónok. A haldokló — kinek egyházi rendtársai körülvették — felkérte a kollégium rektorát, de Beausse Ignác atyát, hogy vele és nevében mondják el valamennyien a Te Deumot, mert Isten megengedte, hogy a Társaságban halhat meg. Kérését teljesítették s miközben a hála-himnuszt végezték, ő maga heves sóhajokkal csak azt ismételtette: „Ó kegyelmek kegyelme... a Jézustársaságban halni meg!”

Kévéssel utóbb édesanyjának halálhírért vette. A jóságos nagyasszony augusztus 3-án este 10 órakor lehelt ki áldott lelkét. Férje ezt jegyzi fel róla naplójában: „Jó feleségem, Saint-symphorien-i házukban halt meg. A templomban Szent Krispin oltára mögötti sírboltunkban helyeztük örök nyugalomra. Fogadjá be őt Isten az égbe, ahová — hiszem — Isten kegyelméből el is jut, mert sokat szenvedett.”

B. Colombière már nyolc évet töltött Avignonban, midőn végre előljárói Párizsba küldték, hogy ott a teológiát elvégezve pappá szenteljék. Avignonra, amely az Egyház történetének egyik igen szomorú korszakára emlékeztet, Colombière mindig szeretettel és hálával gondolt vissza. Hiszen itt ringott szerzetesi életének bölcsője és itt aratta főleg szónoki tehetőségének első szép babérait.

A teológián.

A „Clermont” kollégium, amely néhány évre Colombière új otthona lett, legalább 440 bennlakó és 1000 bejáró növendéket számlált.

A hittudományok elvégzése mellett még egy fontos és kényes feladatot kellett Colombière-nek megoldania. Előjárói ugyanis azzal bízták meg, hogy az iskolai időn kívül, Colbert, az akkori mindenható miniszter két fia mellett a nevelői s felügyelői tisztet töltsse be. Hogy miért éppen Colombière-re esett a választás, annak egyik okát valószínűleg Villeroy hercegnek, XIV. Lajos bizalmasának a Colombière családdal való kapcsolata szolgáltatta. A jezsuita előjárók bizonytalansággal nem szívesen egyeztek bele, hogy Colombière a teológia mellett ily kényes és sok gondot igénylő munkakört is betöltsön. De egy Colbert miniszter kérésének, aki még hozzá a Társaság iránt nem is a legjobb indulattal viseltetett, feltétlenül eleget kellett tenni. Colombière tehát minden szabad idejében a 16, illetőleg 13 éves Colbert-fiúkkal foglalkozott. Be kell vallanunk, hogy ez nemcsak növen-

dékeinek, de ő magának is nagy hasznára vált. Allása olyan társadalmi körrel hozta őt kapcsolatba, amely modorának, szellemi képességeinek, műveltségének igen kedvezett.

Az évek múltak s Colombière is elérte leghőbb vágya teljesülését. Huszonnyolc éves korában — ami a Társaságban elég korai — 1669 április 6-án áldozópappá szentelték. A tulajdonképeni nyilvános pályája küszöbén állt, amelynek tartamát a Gondviselés rövid 13 évre szabta. Hátra volt még, hogy lelki arculatán azok az egészen sajátos vonások is kiképződjenek, amelyek őt a szelid és alázatos Jézus méltó apostolává teszik. Szét kellett tehát tépni azokat a finom szálakat, amelyek a fiatal papot az előkelő körök nyújtotta előnyökhöz és a világi dicsőség csilámaihoz kötötték s így a magasabb tökéletesség pályáját könnyen eltorlaszolták. Szüksége volt továbbá a szenvedések tűzkeresztségére, amely lelkét minden porszemtől megtisztítja, szellemét, gondolatvilágát elmélyíti és a kegyelmi sugarak befogadására alkalmasabbá teszi.

(Folytatása következik.)

Igazán család volt-e a Szentcsalád?

Irtai dr. Takács József

Ezen a kérdésen majdnem mindenki elcsodálkozik. Persze, hogy család volt. Hogy lehet már ilyet kérdezni?

Ha azonban ezeket kérdezem: József és Mária igazán férj és feleség voltak? Igazi házastársak és Jézus az ő házasságuknak a gyermeke. Akkor az előbbi elcsodálkozás csendes elgondolkozássá válik. Sokan nem is mernének határozott választ adni ezekre a hétköznapi szavakkal megfogalmazott kérdésekre. Hiszen a Szentcsalád inkább úgy él a lelkünkben, mint isteni eszmény és példakép. Áhitattal szoktak rá feltekinteni, de nem igen szokták beleállítani az emberi családok sorába és nem mérik az emberi sorok közös mértékével.

Ebben pedig tévednek. Isten nem álomszerű képekkel nyúl bele az emberi sorsba, hanem ha már egyszer részt kér belőle és belemegy az emberi életközösségbe, részvétele igazi és valóságos: mindenben alkalmazkodik az ember törvényeihez és mindenben azzá válik, ami vagyunk és ami a mienk, a bűnt kivéve. Az igazán emberi valóban istenivé lesz, ha az Istené.

Bátran kell tehát felelnünk: József valóban ura, férje volt Máriának, Jézus valóban az ő házasságuknak a sarja. Így akarta Isten, hogy egyszülött fia házasságban szülessék, szülei legyenek. Akarhatta volna-e másképen? Ezt gondolja meg mindenki: gyermek akart lenni. Dehát hogyan jöhet világra a gyermek házasságon kívül? Isteni gyermek születhetett-e másképen? Még a rosszakaratú emberek sem nevezhették a szegény gyermekének!

Mégis sokan tagadták már, hogy igazi házasság lett volna József és Mária között, s egyúttal tagadták azt is, hogy igazi család lettek volna. Régi idők minden igazságot kikezdő eretnekei között ennek az

igazságnak is akadtak tagadói. Ma is sokan vagy közönséges házasságnak tartják vagy semilyennek.

Mik tehát annak a bizonyítékai, hogy József és Mária igazán hitvesek voltak?

1. József és Mária együtt éltek, egymáshoz tartoztak. Együtt laktak, együtt mentek Betlehembe, a templomba, Egyiptomba, Názáretbe. Mindenki úgy ismerte őket, mint házastársakat. Együttlétüknek, Jézus születésének más magyarázatát nem is adhatták. A csodás fogantatásról az embereknek nem lehetett tudomása. Jézus tisztos származását mégsem vonta senki sem kétségbe. József és Mária tehát az akkor előírt és szokásos formásgok betartásával igazi, sirig tartó frigyre léptek. Hogyan vehetett József, az igaz, magához egy nőt, ha nem kötötte hozzá Isten és ember előtti szent kötelék? Hogyan mehetett Mária egy férfinak a házába, ha az nem volt a férje? Talán rokon kötélek alapján? Rokon kapcsolatok voltak, hiszen mindketten Dávidnak a házából származtak, de ez még nem lett volna elég magyarázat Jézus születésére.

2. A Szentírás kifejezetten Mária férjének, hitvesének nevezi Szent Józsefet. (Mt. 1, 16, 19, 20; Lk. 2, 5.) Férjének lenni, hitvesi közösségben élni valakivel pedig nem lehet igazi házasság nélkül.

De hátha a Szentírás csak az emberek általános hiedelmének megfelelően beszél? Azok pedig nem ismerhették Isten csodás és titkos művét, mely Mária és József viszonyát létrehozta és takarta. Úgy szóltak ezért róluk, mintha tényleg férj és feleség lettek volna. A valóságban persze nem kellett annak lenniük.

Erre kétszeresen is megfelelhetünk: mit kell velünk, ha ez az észrevétel igaz, az anyjáról? (Mt. 1, 20.) Neki csak illett tudnia arról, hogy milyen viszony van Mária és József között és mivel egyedül József-

nek szolt, nem kellett az említett általános hiedelem szerint beszélnie. Miért nevezi akkor Máriát József hitvesének? Csak azért, mert valóban az volt!

Igen ám, csak hogy a Szentírás jegyeseknek is nevezi őket: tehát nem is volt közöttük igazi házasság, hanem csak jegyesség.

Ez a megjegyzés csak arra lehet hatással, aki a Szentírás kifejezésvilágában teljesen járatlan, és ismeretlen előtte a választott nép házasságkötési szokása. Elég annyit mondanunk, hogy az ő felfogásuk szerinti jegyesség nálunk igazi házasság lenne és az ő „jegyes” szavuk nyugodtan jelenthette a hitvest is. (V. ö. Dt. 22, 22—24; Os. 2, 19; Joel 1, 8.) A hitves és jegyes név váltakozhatik és felcserélődhetik egymással, mint pl. Mt. 1, 18 és 19.

3. A Szentírás Jézust egyszerűen József fiának, Józsefet pedig Jézus atyjának nevezi. (Lk. 2, 33. 48; 2, 27. 41. 43.) Ugyan miért? Lehet-e ennek más oka, minthogy József férje volt Máriának, Jézus házasságuknak a gyermeke volt?

Dehát Lk. 3, 23. helyreigazítja a felsorakoztatott szövegeket, nemde? Csak úgy vélték az emberek, hogy József fia, de nem volt az. Ilyen értelmet nem szabad annak a mondásnak adni. Lukács csak eleve elutasítja azt a feltevést, mintha Jézus ugyanúgy lenne fia Józsefnek, azaz a test szerint, mint ahogy a test szerint származnak atyjuktól azok, akik a következő családfán szerepelnek.

4. A keresztény hagyomány mindig tartotta és védte az igazi házasságot Mária és József között. Ezt kell különben vallania a józan megfontolásnak is. Mert mi hiányzott Mária és József kapcsolatából ahhoz, hogy házasság legyen? Ki merne kételkedni az ő hűségükben? Ki merne álmodni ennek a házasságnak a

felbonthatóságáról? Ki merné tagadni, hogy ebben a házasságban volt gyermek az Úr?

József férje volt Máriának, igaz házasság kötötte hozzá. Mária ebben a házasságban szülte Jézust. Jézus tehát ennek a házasságnak volt a gyermeke és így valóban fia Józsefnek, ha nem is származott tőle a test szerint.

Hát ezt hogyan kell gondolnunk? A Szentatyák szép és találó hasonlata szerint: galamb repül a szántóföld felett; csőrében búzaszemet visz, ráejti a szántásra. A mag kikel és termést hoz. Kié lesz a termés? Kétségtől a föld gazdájáé, akár tudják az emberek, akár nem, hogy azt a szemet nem ő vetette. Mária a szántóföld, a Szentlélektől fogata és szülte Jézust József férfiúi hozzájárulása nélkül. De mivel Mária Józsefé volt, Józsefé lett az is, akit szült. Józsefnek szülte gyermekét. Isten adta ezt így, Isten emelte Józsefet ily magasra, hogy az Ige atyja lehessen. Mintha csak Isten küldötte volna azt a galambot, hogy termékeny búzaszemet ejtsen a szántásra, hogy termést hozzon a gazdának.

Tehát nemcsak a polgári törvények előtt volt József Jézus atyja, hanem Isten is annak tekintette. Tehát nemcsak nevelőatyja volt, nemcsak annyi volt az ő szerepe, hogy óvja és táplálja a gyermeket, mint szolgál, hanem hogy óvja és szeresse és szeretetet kapjon tőle, mint atya a gyermekétől.

Valóban atyja volt az Úrnak.

Ezt akartuk mondani: igazi házasság, igazi hitveség, igazi atya és igazán gyermek vannak a Szentcsaládban, azért igazán család az. Esményien szép és minden család számára követendő mintakép, de nem álom és ábránd, a családi élet bajain fájó vágyakozásnak a szülőtte, hanem istenadta igazság és valóság.

Irodalom

Ancilla Mária: AZ ANYASÁG SZENT TITKA. Egy fiatal anya elmékedései és fohásza. Korda rt. Budapest, 1943. 81 lap.

Az Actio Catholica nagyon nyomatékozza a családmentés gondolatát. De nem csak ő, hanem vele együtt az egész ország is érzi, tudja és látja, hogy mennyire válságba került a családi élet. Mennyi veszedelem fenyegeti a családi otthont, a holtomiglan-holtodiglan kötött szerződést és szövetséget mily sok kísértés igyekszik felbontani. P. Gálffy előszava szerint e jelen könyv nem irodalmi babérokra pályázik, de nagyon alkalmas arra, hogy megszentelje azok családi életét, akik forgatják és imádkozzák. Mert e könyvből elsősorban az imádság szelleme és lelkiülete kapja meg az olvasót. Ilyen szavakkal, ilyen érzelmeikkel és ilyen hangnemen még nemigen szóltak e tárgykőről. A hitves vetette papírra gondolatait, elhatározásait és terveit, az a hitves, aki szereti férjét, öntudatos és áldozatos lélekkel vállalkozik az anyaság szent hivatására, mert mindennél jobban szereti Istent és akaratát. Mintaképe a Boldogságos Szűzanya, aki szűz, jegyes és anya egyszemélyben. Az ő kenetei illatára siet utána és követi földi életének nyomát, szemléli vonásait és mintázza tetteit. A szeretet Lelke a másik középponti gondolat, mely a

naplószerű feljegyzésekben hozzánk szól, melegen ihletve, bátorítólag vezetve minden kérdésen keresztül: akár a jegyességről és anyaságról, akár a szenvedésről és a családi élet boldogságáról szól. Ilyen hangon még nem írtak e tárgykőről: őszinte és nyílt, tiszta és tapintatos mindaz, amit e kérdésekről közöl. Milyen gyengéd az ima a férjért, a születendő gyermekért, milyen lelki a gyermek világrahozatalának és felajánlásának szavakba foglalása. Az egyes részletek után közölt és világosan megfogalmazott elhatározások arra alkalmasak, hogy naponként valami erénygyakorlatot tüzzön az anya és hitves maga elé, s ezt ellenőrizze is mindennap. Érdemes volt kiadni e naplójegyzeteket, mert ez a könyv többet fog használni minden beszédnél, hiszen olyan írta, aki a hitből él és a Szentlélek irányította belső életét és a Boldogságos Szűz példájára rendezte be hitvesi és anyai küldetését. E könyv sugározza önmagából a szentséget és hitet, nem is lehet más célja, hogy másokat is megtanítsan arra, hogy erőt merítve a hitből, minél boldogabbá tegyék azokat, akiket Isten jósága gondjaira bízott. Bárcsak minden fiatal házaspár hozzájutna és minden hitves állandóan forgatná, akkor megvalósulna a könyv utolsó fejezetének kívánsága: az egész világon győző a szeretet a szent anyaság által. Az így gondolkodó és élő, cselekvő és

imádkozó anyák kivívnák a szeretet végső és egyetemes győzelmét.

P. Petruich Antal S. J.: P. BIRÓ FERENC S. J.
Korda rt. Budapest, 1943. 55 lap.

Nemcsak hazánkban, hanem külföldi viszonylatban is alig akadt az utolsó évtizedekben valaki, aki többet tett a Jézus Szíve-tisztelet terjesztéséért, mint P. Biró Ferenc. Kedves egyénisége, a lelkiekben és természetfelettiben egészen feloldódó személyisége nemcsak életében hatott és alkotott, hanem vonzó jelenség halála után most immár 5 esztendeje is. A nagy életrajz P. Petruich tollából elfogyott, a második bővített kiadás most van újra sajtó alatt, a jelen kisebb életrajzot is az állandóan növekvő érdeklődés hívta létre. P. Biró törekény volt egész földi életében, de bivalyerejű embereket felülmúló lendülettel és erővel dolgozott gyermekkorától kezdve: tanult, ezért lett színjeles tanuló; a rendbe lépett, itt is állandóan színezte magát, vagyis tanulékony volt: ezért lett igazi tudós, aki nemcsak a hittudományban vált ki, hanem a gyakorlati ismeretekben is. Állandóan alakította magát a Szent Szív képére és hasonlóságára: ezért vált belőle szentéletű apostol, aki hatékonyan munkálta Isten dicsőségét és a lelkek üdvösségét. Röviden csak annyit mondhatunk: P. Biró mindig korszerű volt tetteiben és munkájában. Legnagyobb alkotása a Szív-újság és a Korda a Nőleányok Társaságával. Ezek sugározzák tovább lelkiességét és vonzó példáját. P. Biró elsősorban az ifjúságért és a népért dolgozott, rajtuk keresztül meg akarta újítani a társadalmat. Mikor még senki sem hangoztatta, ő már nyomatékosan rámutatott a kereskedelem keresztény átszervezésére. Sok siker koronázta P. Biró sokoldalú tevékenységét, de volt ott kereszt és szenvedés is. Mivel nem bujt ki az utóbbi alól, azért áldotta meg az Úr minden vállalkozását és adta neki bőségesen a sikereket. P. Biró két emberöltőre terjedő élete Istent kereste és a köz javát szolgálta önzetlenül, ezért — amennyiben a jelekből következtetnünk lehet és szabad — akarja a Gondviselés felmagasztalni hű szolgáját, hogy folytassa küldetését ragyogó példájával és vonzzon sokakat Jézus Szíve szeretetével Isten hűséges szolgálatára, az Egyház és Haza javának önfeláldozó munkálására. A kis életrajz nagyon alkalmas arra, hogy belőle P. Biró erényeit megismerjük, irányát megkedveljük és példáját kövessük.

Gausz Tibor S. J.: HA AZ Ő SZAVÁT HALLJÁTOK... Korda rt. Budapest, 1943. 248 lap.

Ha talán a szerző korábbi művei közül egyik-másik nem egyforma fogadtatásban részesült az érdekeltek részéről, elsősorban azokra gondolunk, akik hasonló irányú művet írtak és jelentettek meg, ez a könyve osztatlan elismerést fog aratni mindazok körében, akik másokat hivatás dolgában irányítanak vagy maguk is pályaválasztás előtt állanak. Három első könyve inkább azoknak szólt, akik kinn maradnak a világban, előkészülnek a házaseletre, míg a jelen munka a szerzeteséletet kedvelőknek és keresőknek jelent hasznót, talán sok esetben döntő szolgálatot. Eddig, legalább is újabb időben, nélkülöztünk ilyen irányú tájékoztatást. Adtak ki ugyan az egyes rendek és társulatok hosszabb vagy rövidebb ismeretést, melyek többé-kevésbé tájékoztatták az érdeklődőt, de a jelen munka minden elérhető hazai

női szerzetesrendről és társulatról egyszerre tájékoztat, mégpedig írásban és képben. Ha valaki érdeklődik a szerzetesélet után, kezébe veszi P. Gausz könyvét, elolvassa és megejti a választást, melyik renchez akar csatlakozni: szemlélődő, aktív, régi vagy újalapítású, tanító, betegápoló vagy szociális beállítottságú közösség felel-e meg inkább hajlamának. A mellékelt rajzok pontosan mutatják, milyen szabású és összetételű ruhát hordanak az egyes szerzetek tagjai. P. Gausz e könyve is új utat mutat, hiányt pótol, tehát úttörő mű. Két leány életútja bontakozik ki mindjárt a könyv kezdetén, Évié és Ildikóé. Mindjobban bővül a látóhatár, újabb szempontok merülnek fel az olvasó előtt, bevezet a szerző a zárdák „rejtélyébe”, megismerteti a szerzetesélet „titkát”, a rendházak és kolostorok belső életét és kifelé sugárzó hatását: imádság, szolgálat, munka, emberbaráti tevékenység, nyomortanyák látogatása, betegek gondozása stb., vagyis mintegy széthúzza a kíváncsi leányszem előtt a zárdai élet függönyét és megmutatja nekik Jézus jegyeseinek sorsát, sorát és tevékenységét. A harmadik részben az ébredő hivatást vizsgálja a szerző az olvasóval együtt. A következő rész felvontatja a szempontokat, melyek a zárdába lépéshez nagyon fontosak: kellékek, akadályok, hogy a választó tisztánlátását szolgálja és az érdeklődő önként, teljes szabadakaratlan, minden külső vagy belső kényszerrel függetlenül tesse meg életreszóló elhatározását. Aki e könyv útmutatása szerint választ, az valóban százannyit kap majd, mint amennyit elhagyott a világban és ezenfelül a bőségesebb örök életet is megnyeri. A legnagyobb érdeklődésre kétségkívül a legutolsó és leghosszabb rész tarthat igényt, melyben a szerző nagy és alapos utánjárással mutatja be az egyes női szerzetesrendek hivatását, munkaterületét és a jelenkorokban megkívánt lelki, szellemi, testi és anyagi kellékeket. Hisszük, hogy a nagyszerű könyv sokaknak szolgál biztos kalauzul a pályaválasztásban, sőt ezenfelül a földi és örök boldogság elérésében.

LUCIE CHRISTINE, a XX. század nagy misztikusának naplója. Szalézi művek. 197 l.

Az a homályban való tapogatózás, mellyel a lélek Isten felé törekszik, a misztikusok életében különös belső világosság révén látásba megy át. S e belső világosság útján a lélek olyan tisztán megismeri Istent, hogy „ezt a megismerést semmiféle tanítás vagy olvasmány révén el nem érhetné”. Lucie Christine-t — amely álnév mögött egy nagyvilági hölgy és többszörös családanya rejtőzik s aki ugyancsak benne élt a világi élet forgatagában — az Isten rendkívüli kegyelme a lelki életnek nemcsak abba a magasságaiba vezette, ahol „a láthatatlan keresztülcsillan a láthatón, a végtelen az emberi formákon” — hanem megadta neki azt is, hogy ezekről a kegyelmekről írni is tudjon. És így bizonyossága lehessen annak, hogy nem egyedül a világtól elvonult lelkek kiváltsága a misztikus kegyelmek adománya. Jézus szól hozzánk e könyvből; s ezekből a szavakból „mindig valamilyen nagy jó származik: megvilágosítás, tanítás, erő vagy vigasztalás”. Nagy köszönet mindazoknak, akik ennek a könyvnek az olvasását lehetővé tették.

Új magyar könyvek:

Gyermekkönyvek:

- Mit csinált a kis Jézus? Szétnyitható képeskönyv, 8 szép színes lappal, versikékkel. Ára 2.70 P.
Az őrzőangyal. Bájos őrangyalmesék versikékben. 8 lapos szétnyitható képeskönyv. Ára 2.70 P.
Blaskó Mária: Csodakönyv. Gyuszi Nyuszi története. Mesék színezéssel és játékok. Ára 3.20 P.
Harsányi Gizi: Ezüsterdő, selyemrét. A gyermekek kedvenc rádiomesélőjének tizenegy meséje. Ára 3.50 P.
Hidkői könyve. Apapa meséi. A közönséges meséktől eltérő, hasznos tanítóhatású mesék. Ára kötve 3.20 P.

Ijúsági könyvek:

- Gereben László: Akos vitéz. A nagyobb diákok számára íródott történelmi regény. Ára 3.80 P.
Szegegy: Kitört a diákháború. Ára kötve 6.40 P.
P. Tomka Ágoston S. J.: Salamon kincse. Hasznos, érdekfeszítő. Egy erdélyi vegyész mérnöknek története. Hazaszeretettől izzó regény. Ára félkemény kötésben 4.— P. kötve 6.50 P.
Spillmann S. J.: A gyónási titok áldozata. Izgalmas történet, egyben nevelőhatású is. Ára 3.80 P.
Weiser: Alpesi fény. III. kiadás. Jellemnevelő könyv fiúk számára, de a leányok is nagy lelkesedéssel olvassák. Ára kartonkötésben 2.—, kötve 3.80 P.
Zaymus: Illatos fény. Szébbnél-szebb novellák, melyek tárgyukat az életből veszik. Ára 3.60 P, kötve 6.— P.

Regények és szépirodalmi művek, versek:

- Ágoston Julián: Esteván. Regény. Ára 3.80 P.
Ayres: Marilyn. Társadalmi regény. Ára 4.40 P.
Chateaubriand: A válasz. Modern francia katolikus irodalom terméke. Ára 4.40 P.
Dénes Gizella: A kék autó. Regény a kisváros életéből. Ára 3.60 P.
Frideczky József: Wartburg asszonya. Árpád-házi Szent Erzsébet életregénye. Ára füzve 5.60 P.
Harmat Imre: A gyümölcs. Versek. Ára 3.20 P.
Harsányi Lajos: Esteli körmenet. Versek. Ára 3.20 P.
Kinizsi Andor: Egyszer mindenki megnősül. Kacagtatva tárgyalja azt a temérdek fonákságot, amely manapság a fiatalok házasságának útjában áll és azt a bámulatos leleményességet, amellyel ezeket legyőzik. Ára 4.— P.
Tóth László: Különös kérő. Regény. Ára 4.80 P.
Városi István: Aldás a hegytetőről. Szébbnél-szebb versek. Ára 4.— P.
Vitnyédi M. István: Az áldozat. Árpád-házi Boldog Margit élete. Regény. Ára 5.40 P.
Zaymus Gyula: Illatos fény. Lelket üdítő novellák. Ára 3.60 P.

Közérdekű könyvek:

- Albrecht Károly: A GPU titkaiból. Ára 48 fillér.
Maróczy Géza: Így kezdtem. Ára 6.— P. A nagy mester visszaemlékezései sakkmeisteri pályafutásának kezdetére.
Maróczy Géza: A haladó sakkozó vezérkönyve. Ára 3.50 P.
A kezdő sakkozó vezérkönyve. Ára 3.20 P.
Vigjátékok és játszók. Ára 3.80 P.
A modern sakkevezér könyve. Ára 10.— P.
Gulácsy Irén: A magyar család. Ára 6.— P.
Muharai Elemér: Hagyományunk, műveltségünk, életünk. Ára 1.— P.
Szigethy Vilmos: Őszi szántás. Novellák. Ára 5.— P.

Tudományos könyvek:

- Balanyi György: Magyar Piaristák a XIX. és XX. században. Eletrajzi vázlatok. Ára 12.— P.
Fodor Ferenc: A Jászság. A Jászság monográfiáját írja le a kitünő földrajztudós. Ára 14.— P.
Gyenis András S. J.: Hittel és tudással. Jezsuita eletrajzok 15 szerző tollából. Ára 5.40 P.
Lepold Antal: Az esztergomi főszékesegyházi kincstár katalógusa. Ára képek nélkül 1.— P, képekkel 2.— P.
Pipics Zoltán: Száz magyar festő. Ára 2.20 P.
Sik Sándor: Esztétika. Három kötet. Ára kötetenkint 4.20 P.
Schütz Antal: Életem. Önletrajz. Ára 4.20 P.
Trikal József: Az isteni szellemiség útjai. Ára 3.80 P.

Lelki könyvek:

- Biró Ferenc S. J.: Életszentség forrása. Lélekemelő elmélkedések. Ára —50 P.
Gausz: Ha az Ő szavát halljátok... Értékes könyv a hivatásról. Ismerteti a női szerzeteket, azok foglalkozását, működési terét. Bemutatja az egyes szerzetek ruháit. Ára füzve 4.50 P, kötve 7.— P.
Ancilla: Az anyaság szent titka. Remekszép elmélkedések várandós édesanyák részére. Ára füzve 1.50 P, kötve 2.50 P.
Erdey Ferenc: A lélek magányában. Elmélkedések lelki napra. Ára 80 fillér.
Erdey Ferenc: Engesztelő áldozat. Ára 1.40 P.
Keresztes Szent János aranymondásai az év minden napjára. Fordította P. Ágoston. Ára 1.— P.
Kertész Antal dr.: Római szemmel, római szívvel. Remekszép tárcák, élmények. Ára 5.50 P.
Petruich Antal S. J.: P. Biró Ferenc S. J. A nagy Jézus Szíve apostol kis életrajza. Ára 1.— P.
Lombos Aladár: Krisztus leventéi. Szentéletű ifjak élettörténete. Ára 1.80 P.
Schons—Borbély: A rongyszedők plébánosa. Vianney Szent Jánoséhoz hasonló életrajz. Ára füzve 3.10 P, kötve 5.50 P.
Erdey Ferenc: Elmélkedések 2 kötetben. Ára kötetenkint 4.60 P.
Fehér Mátyás: Magyar lények. Ára 3.20 P.
Gráf—Fejes: Uram, taníts meg imádkozni. Ára 4.40 P.
P. Grou: A benső élet. Ára 5.40 P.
Mihalovics Zsigmond: A világi apostolkodás kézikönyve. Ára 4.80 P.
Schermann Egyed: A keresztyén tökéletesedés. Ára 4.20 P.
Szalóczy Pelbárt: Az elmélyülés napjai. Ára 3.80 P.
Tiefenthaler József: Budapest apostola. Kanter Károly élete. Ára 3.40 P.
Tihanyi Tibor: Áhítattal, illendően, nemesen. Katolikus illemszabály. Ára 1.— P.

Imakönyvek:

- Dr. Czapi Gyula: Katolikus férfiak imakönyve. Új kiadás. A legkitünőbb férfi imakönyv. Több szentmiseájtatosságot és azonkívül minden más szükséges imát tartalmaz. Ének is van benne. Ára papírkötésben 2.— P, vászonkötésben 2.50 P, vászonkötés aranyfűzővel 4.— P, bőrkötésben 7.50 P.
Perlaky Lajos: Egy élet imái. Ára 4.— P.
Szombathy László: Közös esti ájtatosság. Liturgikus imaszöveg. Ára 20 fillér.
Tóth Tihamár műveiből: Imádkozunk, testvérek. Imakönyv. Ára 3.40 P.

Áldásos és boldog újesztendőt kíván

az „Utunk” kedves Olvasóinak
a Szerkesztőség és Kiadóhivatal.

Leánykönyvek:

Gausz Tibor S. J.: **Jegygyűrűért.** V. átdolgozott kiadás.
Ára füzve 3.80 P, kötve 6.— P.

Tower: **Kihez menjek feleségül?** Értékes tanácsok
nagyleányok számára. Ára füzve 3.50 P, kötve
6.— P.

Dán György: **Ő meg én.** A boldog házasság feltételei.
Ára 3.20 P.

Naptárak az 1943-as évre:

Asztali naptár

Prohászka Ottokár püspök mondásaival.

Ára 2.20 P.

Jézus Szíve-naptár. Könyvalakú. A hold
fényváltozásai, a vásárok, missziós szándékok,
valamint a Jézus Szíve Szövetség főszándékai is
benne vannak. Ára —60 P.

Fájdalmas Szűzanya naptára az 1943-as
évre. Sok szép olvasmánnyal. Ára —50 P.

Napról-napra. Közkezdelt katolikus naptár. Kis
zsebalak. Az év mindenegy napjára külön old-
alt ad, amelyen katolikus naptár található egy-
egy napi gondolattal. A gondolatok P. Considine,
a neves jezsuita lelki író műveiből valók. Lelki
feljegyzések céljára üres hely is van. Értékes kis
zsebnaptár. Ára 1:50 P.

Január hóra:

Példaképeink életéből

Irta: Dr. Czapik Gyula

Január minden napjára közöl egy-egy rövid életrajzt,
a január hóra eső szentek életéből. Lelki olvasmány-
nak kitűnő. Ára 90 fillér.

Havi védőszenetek

365 lapból álló érenylapocskák, melyek mind-
egyikén az aznapi szent rövid életrajza, ki-
magasló érénye s egy-egy mondása szerepel.

Egyesületek, zárdák, vallásos közületek igen nagy hasz-
nát vesznek, mert a bensőséges életre igen jó hatással
van a szentek érényeinek olvasása. Ára 3:60 P.

Két értékes Tower-könyv:

Kihez menjek feleségül?

Ára 3:50, kötve 6.— P.

Kit vegyek el feleségül?

Második kiadás. Ára 2:80, kötve 5:20 P.

Csak úgy ontja mindkettő a praktikusnál praktikusabb
tanácsokat. Az első a hölgyek számára (második ré-
szében az asszonyokhoz szól); utóbbi pedig a férfi-
világot látja el fontos tudnivalókkal.

Új kiadásban ismét megjelent:

Dr. CZAPIK GYULA:

Katolikus férfiak imakönyve

Kitűnő imakönyv. Kedvelt zsebalak. Rendkívül
tartalmas. Két szentmise és minden szükséges
ajtatosság megvan benne.

Ára keménykötésben 2.— P
„ vászonkötésben 2:50 P
„ vászonk. arany metszéssel 4.— P
„ bőrkötésben arany metsz. 7:50 P

Katonaimakönyvek

DR. CZAPIK GYULA:

IMAFÜZET

katolikus katonák számára.

Szentmiseimát, gyónási és áldozási ajtatosságot,
alkalmi imákat tartalmaz. Összeállítása kitűnő.
Ára csak 20 fillér, kötve 1 pengő.

AZ ÚR LEGYEN VELETEK!

Irta: Kovács Sándor.

Igen izléses imafüzet, mely a kiskunsági honvé-
dek részére készült. Sok szép imát tartalmaz.
Ára 20 fillér.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság
és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók
Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen
hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos
és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8.— P.
Ingyen mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50% kedvezményt élveznek.)

**A könyvek megrendelhetőek a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Előzmények. — Dr. Takács József: Gyertyaszentelő Boldogasszony. — Dr. Walter János: A test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége. — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — P. Róth Antal S. J.: Öregek — fiatalok. — Pákozdy József: Lelki viharok. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda Rt. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

Régmult idők varázslatos képe. Ki ne emlékeznék rá? Keményre-fagyott, havas úton csilingelő szánok. Fényárban úszó báltermek. Boldogságtól csillogó szemek, jóízű kacagás, gondtalan öröm. Vígan keringőző párok, mámorító zene. Színes, kavargó, tarka forgatag. Ifjú szívek ébredése, öregek könnyes-édes emlékezése.

A kép változik. Égő városok, rommálőtt falvak, télvíz idején, fagyos országutakon menekülő riadt tömegek. Ágyútorkok halálos villanása, gránátok becsapódása, bombák robbanása. Sebesültek, haldoklók. Könny, korom, keserű szenvedés mindenütt . . . Mintha valami kényszerű áldozat volna ez a multak bűneiért: a kegyetlen önzésért, rideg szeretetlenségért, fősვნყségért, irigységért.

És feltűnik egy harmadik kép. A Szent Szűzet látjuk a jeruzsálemi templomban, amint az Úrnak bemutatja és fölajánlja isteni Kisdedét. A leggyengédebb, legnemesebb, legtisztább Istenanya hozza ott legnagyobb áldozatát. Lelkét tör járja át, látja Szent Fia jövőjét, Ő fizet meg mindannyiunk bűnéért. De a Szűz, a lilomos lélek alázatos engedelmességgel, készséggel és szeretettel hozza meg Isten dicsőségére, az emberek üdvösségére áldozatát. Ezzel az engedelmisséggel példát ad mindannyiunknak. Isten ugyanis akarja, hogy akarata és törvénye szerint éljünk, szándékainak mindenben megfeleljünk. Ezáltal Hozzá közelebb érvünk, mint az agg Simeon — Urunkkal, Istenünkkel találkozunk, a nagy kegyelmek forrására rátaláljunk.

Hullámzó, rengő-ringó harangszóként hív, vezet az UTUNK szent, hitünk csilagfényes ege alatt egy beteg, haldokló világban a Krisztussal való találkozásra. Találkozásra, ahol már nemcsak látjuk, halljuk Őt, hanem hittel átkaroljuk, áhitatunkban bírjuk, a bensőséges ima és elmélkedés csendjében, a szentáldozás titokzatos csókjában valósággal megtaláljuk, szívünkbe zárjuk Őt.

A mai háborúskodó világ nem látja eléggé az Igazságot. Pedig azt látni, megfogni és megvalósítani, a vérünnké változtatni kell. Az igazságból komoly időkben élni kell! Az

Utunk a keresztény élet számára a Világosság és Igazság fáklyáját gyújtja meg, mikor az állandó istenközelségnek, a lelki elmélyedésnek, a bátor és erős katolikus cselekvésnek, az Isten be kapcsolódó öntudatos életnek világot győző nemes stílusára tanít, békére, megnyugvásra, szent öröme nevel . . . Sokan keresik ma gyötrődő lélekkel a szívnek a békéjét. Sokan kutatják az Igazságot, vágyják, szomjúhozzák a fényt, szeretetet, világosságot. Sokan sóvárogják ma a mélységes hitet, nagy békességet, az istenközelségnek zavartalan örömét, boldogságát . . . Szegődjünk szeretettel hozzájuk és figyelmüknek lapunk egy-egy megfelelő cikkére való terelésével foglaljuk le az életgondtól, külső és belső viharoktól megkínzott emberszíveket a minden kegyelem örök forrásának, a világ Világosságának: az Üdvözítő Krisztusnak!

Krisztus nyilvános és megváltó működésének előzményei oly értékesek és tanulságosak, hogy sohasem foglalkozhatunk velük eleget: mindig találunk bennük valami újat, eddig fel nem fedeztetet; egy szóval olyasmit, amiből tanulhatunk és amivel bőségesen gazdagíthatjuk benső lelki világunkat.

Krisztus fellépését a nyilvánosság előtt harminc csendes és tartalmas esztendő előzi meg. E magános és visszavonult élet tüzeiben érett meg — de csak emberileg szólva — a Megváltó lelkében mindaz az érték, amire szüksége volt, hogy a népet tanítsa és az embereket magához vonzva elvezesse az örök Atyához. E benső eseményekben és folyamatokban gazdag idő letelével, a keresztes után a pusztában töltött negyvennapos magány istenközelséggel telített napjaiban eljött a Gonosz, romlásunk eredője és a Megváltás örök ellensége, hogy megkísértse azt, aki emberré lett, hogy megtörje a pokol hatalmát és felszabadítsa az emberiséget a sátáni járom alól.

A Megváltó nyilvános életének nagy előzménye, a kísértés komolyan foglalkoztat minden mélyen gondolkozó és az igazságot kereső embert. Minket is, mert első hallásra vagy értesülésre nem értjük meg rögtön az összefüggéseket és — nem ok nélkül — legalább is értelmetlennek és feleslegesnek tartjuk, hogy a Gonosz megkísértse azt, aki feltétlen Úr és akinek hatalmában van a Jó ellenségét örökre elnémitani vagy megsemmisíteni. Mi értelme annak, hogy a Gonosz megkönyékezi a végtelenül tiszta, minden gyarlóság felett álló és éppen ezért fölényes Krisztust? Hiszen tudhatja, hogy kezdeményezése, mely a világtörténelem egyik legotrombább csel-fogása, eleve meddőségre, sikertelenségre van ítélve. És mennyire nevetségesen hatnak csábító eszközei! Gazdagságot kínál fel annak, aki a gazdagság abszolút ura, hatalmat ígér annak, akitől minden hatalom származik! Nevetséges és nyomorult kezdeményezés, otromba és nem helyénvaló csábítás, melynek kimenetele nem vitás!

És mégis! E visszatartó jelenetnek mély értelme van. Szent feladatunknak tartjuk erre reá világtani és az összefüggéseket kidomborítani.

*

Az első, amire ügyelnünk kell, az a *kísértés időpontja*. Krisztus negyvennapos böjtje végére ért, és mint az Irás mondja, „megéhezett” (Mt. 4, 2.), vagyis abban a sajátságos állapotban volt, amelyben a szervezet a böjt folytán már minden tartalékerejét felemészttette és bekövetkezett az az időpont, amikor az éhség sajátságos égési folyamata a vitális szerveket támadja meg, ami köztudomásúan halálos veszedelemmel jár. A tapasztaltak, főleg az effajta dolgokban járatos misztikusok szerint a test ilyenkor szinte légiesen könnyűvé válik, vagyis a lélek olyan abszolút túlsúlyba jut, mintha a szervezet nem is létezne. Ez az előbb említett veszélyes időpontot megelőző állapot a böjt legfennköltebb eredménye. A lélek ilyenkor a legfogékonyabb az istenes dolgok iránt. Gyönyörűen mondja erre vonatkozólag Guardini: „A szellem fogékonyabbá, a lelkiismeret éleslátóbbá, finomabbá és hatékonyabbá válik. A képesség dönteni szintén növekszik. A természetes élet szervei, amelyek az embert a lét minden rejtelme és veszélye ellen megvédik, továbbá mindannak fenyegető közelsége ellen fedik, ami az emberi lét színvonalát alatta, felette vagy mellette van, valahogyan megglazulnak. A benső világ ennelfogva szinte csupaszon áll a különböző hatalmakkal szemben. A szellemi hatalom tudata is növekszik és vele együtt... a veszély, hogy tulajdon létünk... és képességeink korlátait már nem látjuk tisztán.” E veszedelmes pillanatot választotta a család kísértő, hogy az Istenember közelébe férközzék és őt, ha lehet, hatalmába ejtse. Emberileg szólva: jól számított, mert „ha egy vallásos vonatkozásban tehetséges és nagyraiható ember megy ezeken a jelenségeken keresztül, akkor könnyen oly válságba juthat, amely-

ben a szellem végső döntések elé és nagy veszedelembé jut" (Guardini). Igen, a Gonosz jól számított; és mégsem, mert egyről megfeledkezett, hogy Krisztus nem csupán vallásosan ihletett lángész, hanem egyszerűen és úgy-ahogy hangzik, az élő Isten Fia, aki már isteni természeténél fogva sem kerülhet ily válságos lelki állapotba. Az ördögi számításba csak „kis” hiba csúszott. Ez azonban elbukatta a ravaszán kieszt tervet.

*

Mulatságos, hogy a Gonosz néha mily naiv tud lenni! Isten Fiát, aki később csodálatosan megszaportított kenyérral táplálja az éhező tömeget, veszedelmessé váló éhségénél próbálja megfogni: Mondd, hogy e kövek kenyerekké váljanak! — suttogja fülébe.

Emberileg véve ez a cselfogás sem egészen ügyetlen. Az éhség marcangoló is tud lenni és ilyenkor minden hat az emlékezőtehetségre. Halandó embert bizony megkísértett volna a ravasz cselfogás. A sivár pusztában, ahol az éhség kínjában izzó szem csak tüzes homokot és meddő sziklát lát, igen csábító lehet a gondolat, hogy e köveket kenyérré változtassuk át, ha megvan a hatalmunk hozzá!

Krisztussal másként vagyunk. Ő ura az éhségnek, ennek a vak ösztönnek is és hatalmában áll oly megoldást találni, amelyre a Gonosz nem is gondol. A kísértően suttogott szavak hatás nélkül leperegenek róla és a Gonosznak újabb cselhez kell folyamodnia.

*

Nem kevésbé naiv azt feltételezni Krisztusról, hogy a Gonosz kívánságára majd *ledobja magát a mélységbe*. A templom ormáról, ahol állottak, gyönyörű kilátás nyílt a városra és környékére. Lábaiknál nyüzsgött a szent város eleven lakossága, alattuk hullámozott a kavargó, mindennapi élet. A pillanat jól van választva. Mondottuk már, hogy a bójt bizonyos fokon mily kísérő jelenségekkel jár. A légiessen könnyűvé vált test és a túlsúlyba került lelki erő könnyen elfeledtetni velünk a nehézség törvényét. Valóban: nem kell sok hozzá, hogy valaki ily állapotban kilépjen az ürbe és Istent kísértse, annál inkább, ha tudja, hogy hatalmában van megtenni! A helyzet még normális állapotban is veszélyes, mert valahogy úgy van, hogy a mélység mindig kísért. Van benne valami rejtélyes és megmagyarázhatatlan vonzóerő, ami veszedelmesen kábít és alkalomadtán szerencsétlenséget idézhet elő.

Krisztussal azonban nem így vagyunk. Őt, aki mindenek teremtetője és ura, mélység és magasság nem csábíthatja. Az elutasító válasz fölényes könyvedséggel hagyja el ajkát és a Gonosz látja, hogy ismét a rövidebbet húzta.

*

Az már azután, hogy minderre *a világ pompáját* tárja fel Megkísértettje előtt, igazán teljesen elhibázott fogás! Voltaképen mit gondolt Krisztusról, mikor ehhez a gyerekes cselhez folyamodott? Komolyan hitte vagy hihette, hogy Krisztusra hatással lesz a világ káprázata? Azzal számolt talán, hogy Krisztus párhuzamot von szegénysége, a világ hatalmasságaival szemben tapasztalt tehetetlensége és a gazdag világhatalom káprázatos ragyogása, csábító ígérete között? Mintha Krisztus nem tudta volna, hogy mit

akar és mi következik abból, amit akar és amit keresztül is visz! Mintha Krisztus nem tudta volna, mi vár reá az örök megdicsőülésben azért, mert mint Istenember önként a szegénységet és a hatalommal szemben tapasztalt védtelenséget választotta, miután a megváltás szempontjából így látta jónak. Mintha a vilárosság rászorulna tulajdon visszfénye ragyogására, mintha a Teremtőnek szüksége volna valamire abból, ami az Ő kifogyhatatlan teremtő gazdagsága természetes folyamánya. Ennél nevetésesebb eszközzel már igazán nem lehet kísérteni és nem csoda, hogy Krisztus végre is megunja ezt a nemtelen játékot és elúzi magától a vereséget szenvedett Kisértőt.

*

A Kisértő szegényfővel távozott. Lukács, az evangélista azonban gondolkozóba ejt, mikor azt írja, hogy *csak egy időre hagyta el őt*, (Lk. 4, 13.)

Mit jelent ez?

Szerény nézetünk szerint azt, hogy a kísértés mélyebb értelmét e szavakban kell keresnünk és látnunk. Szent Lukács megjegyzése ugyanis, többek között, célzás arra, hogy a küzdelem a jó és a rossz, az üdvösség és a kárhozat között soha nem szűnik meg. Csak szünetek vannak, béke azonban és végleges megszabadulás nincs és nem is lehet ezen a földön. Ha figyelmesen olvassuk az evangéliumokat, könnyen megtaláljuk a Sátán, az örök Kisértő nyomát Krisztus történetében. Ő szítja az ellentmondást, ő bujtogatja fel a farizeusokat, ő látja a felvilágosult szadduceusok között, ő fest rémképeket a pozícióját féltő Pilátus fáradt szeméi elé és ő csörgeti a szerencsétlen Júdás fülébe a harminc ezüstpénzt. A háttérben ő mozgatja kaján vigyorral a szálakat... Ő és mindig csak ő.

Nagyot tévedünk, ha azt hisszük, hogy a megváltás beteljesülésével valami változott. Legföljebb csak annyi, — és a hangsúly ezen van — hogy nekünk, Krisztus gyermekeinek és a világnak, akik között és ahol a Sátán vígan továbbkísért, megadott győzedelmeskedni fölötté a Megváltás kifogyhatatlan erejében. Csak ennyi változott és semmi több. Krisztus háromszoros megkísértésének története is végelemzésben csak azt a célt szolgálja, hogy megbarátkozunk a kísértés gondolatával, felkészüljünk reá és isteni Mesterünkől megtanuljuk, hogyan kell és lehet a Gonoszt száműzni lelkünkéből és életünkéből.

*

Krisztus nyilvános működése előzményei valóban tanulságosak.

A háromszoros kísértés történetéből most már levonhatjuk a gyakorlati következtetést, ami abban áll, hogy felnyitjuk szemünket és körültekintünk a világban. Ezt nem tesszük hiába, mert első pillantásra észrevesszük, sőt jómagunkon tapasztaljuk, hogy a Gonosz ma bátrabban és sajnos, nagyobb eredménnyel kísért, mint valaha. Ugyanakkor azt is világosan látjuk, hogy cselekednünk kell: meg kell hiúsítanunk a Gonosz fondorlatait saját életünkben és meg kell akadályoznunk, hogy úrrá legyen a szerencsétlen emberiség felett. Ezt meg azáltal tehetjük, hogy Krisztus szelleme szerint élünk, Krisztus erejével küzdünk, Krisztus szellemét sugározzuk a világba és annak fényével száműzzük a sátáni hatalmat.

Gyertyaszentelő Boldogasszony

Irta: dr. Takács József

Meglepődve olvassuk az ünnepi evangéliumban a Boldogságos Szűzről: elteltek a napok, melyek Mózes törvénye szerint elő voltak írva, hogy megtisztuljon, és elvitték a gyermeket Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak. — Nézzünk utána Mózes törvényében: ha az asszony fiúgyermeket hoz világra, akkor hét napon keresztül tisztátalannak kell tekinteni, de még aztán is ebben a tisztátalan állapotban maradjon harminchárom napig. Sehová sem szabad mennie mindaddig, míg tisztulásának napjai el nem teltek. Ha aztán a tisztulási idő elmúlt, akkor adjon át a templom bejáratánál a papnak egy esztendő bárányt egészen elégő áldozatul és egy fiatal galambot vagy gerlét engesztelésre. A pap áldozza fel ezeket az Úrnak, és ő még fog tisztulni. Ha azonban nincsen módjában, hogy a bárány árát előteremtse, vegyen két gerlét vagy pedig két galambot, egyiket egészen elégő áldozatul, a másikat pedig engesztelésül, és a pap könyörögiön érte, és így tisztává lesz.

Mária szóról-szóra és betűről-betűre így cselekedett. Mi már megérteni sem tudjuk ezt a törvényt. De nem is azt akarjuk. Csak a Boldogságos életének egyik eseményét szeretnők gyermeki lélekkel átgondolni. Elég annyit tudnunk, hogy Isten valóban adott ilyen törvényt az anyáknak és hogy a legszentebb anyja a legpontosabban megtartotta.

Mária tisztább a hótiszta liliomnál. És most úgy jelenik meg az emberek előtt, mintha sémmit sem különböznék a többi asszonytól, akikhez a bűn óta még a szülésben is büntetés és tisztátalanság tapad. Másért miért kellene megtisztulniok? Buzgólelkű katolikus őseink elkomolyodó kíváncsisággal és tudni-akarással nézgettek ezen a napon a Tisztaságosra és eltűnődtek rajta, hogy miért vetette alá magát a tisztulási szertartásnak. Azt igen jól tudták, hogy szükségé nem volt rá, de azt nem tudták és szerették volna tudni, hogy miért látta jónak a törvényhez való alkalmazkodást. Törték a fejüket és így okoskodtak: Mária olyan, mint a liliom, az egyetlen, az igazi liliomszál. A mai napon nyilott ki szépségesen és bontakozott ki teljes szépségében. A liliom hatágú illatos virága a Boldogságos hat erényét jelképezi, melyeket ezen a napon gyakorolt, melyeknek szépségéért a jó Isten megengedte, hogy egyszülött Fia és az Istenanya ennek a megalázó szertartásnak alávetessék magukat.

Szeretnők mi is liliomszépségében és Istennek szemével nézni a Szeplőtelen. Megérteni, hogy ő a liliom és eltelni illatával: ez a mi vágyunk is.

1. Az első erény, melyet Máriában a mózesi törvény betartásánál megcsodálhatunk, az, hogy mennyire szeretett Istennel együtt és egyedül lenni. Negyven napon keresztül nem volt szabad elhagynia a házat, nem mehetett ki az utcára, nem találkozhatótt emberekkel. De ez igazán nem esett nehezére, hiszen könnyen elmélyedő, Istennel szívesen időző lélek volt. Ilyennek mondja az Evangélista. Szerette az egyedül-létet, — másképen nemigen lehet elgondolkozni — a

zajtól való elvonulást, mert szerette Istent, az Istenre való gondolat. Egyébként olyan gondos, mindennel törődő háziasszony volt, hogy akár az egész Szentföldön is hiába kerestek volna hozzá hasonlót. Jézus és József tudnának erről beszélni! De haszontalan tereferét, szükségtelen beszélgetést, kíváncsi kérdezősködést tőle senki sem hallott. Valóban olyan volt, amilyenek a Szentlélek megjövendölte: az én jegyesem gondosan elzárt kert, olyan, mint a lepecsételt forrás. Abba a kertbe nem hatolt be a világ lármája, virágaira nem szállt rá az utca szennyes pora; abból a forrásból nem folyt szét a víz, hogy az utca porával keveredjék. Bizony, Máriának nem esett nehezére negyven napon keresztül egyedül lennie. Még boldogabb volt, mint bármikor mások: egyedül lehetett Jézusával és egyedül csak neki és érte élhetett.

2. És mennyire szerette Mária a tisztaságot és mennyire akart mindig tisztább és tisztább lenni! Az ő testén, lelkén nem volt eltüntetésre váró folt, és mégis alávetette magát a tisztulási szertartásnak. Ő, a szeplőtelen, a makula nélkül való szűz még tisztább akart lenni! A tisztaságot ugyanis nem önmagában, nem is másokban nézte, hanem annak örök forrásában és elérhetetlen mintaképeben, a jó Istenben. Istenre nézett és biztosan tudta, hogy neki megvan a hatalma és akarata, hogy a tisztá még tisztább legyen, a szent még szentebb, az igaz még igazabb. És Isten valóban megint nagyot tett vele és növelte lelkében a kegyelmet, lelkének a tisztaságát és szépségét. Vagy talán merné valaki azt gondolni, hogy minden más anyja megtisztulva ment haza erről a szertartásról, csak a Boldogságos nem lett még tisztább? Miért? Mert talán már úgyis tisztá volt? Csak-hogy lehetett még tisztább és ezt kérte abban a szertartásban!

3. Aztán csodálatosan engedelmes volt Mária. A törvény nem kötelezte. Mint a törvényhozó parancsolójának az édesanyja magától értetődőleg fel volt mentve a törvény alól. És mégis elindult, vitte az áldozatot, a gyermeket és odaállott a pap elé. Mert engedelmes volt. Kimondotta egyszer azt a szót, amely egész életének az alapja volt: Ime, az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a Te szavad szerint. Mindenben azt kereste, hogy mit mondott, mit parancsolt az Úr. És ha megismerte az Úr szavát, nem azt kérdezte: kötelező-e énám ez a törvény? — hanem inkább: lehet-e nekem ebben is engedelmeskednem? És mihelyt látta, hogy az engedelmisség az ő számára is lehetséges, örömmel igyekezett engedelmeskedni: ime, az Úr szófogadó leánya! Nem akart kivétel lenni; azt sem akarta, hogy felmentést kapjon vagy engedélyt, hogy másképen tehessen. Neki is az volt az öröme, boldogsága, mindennapi kenyeré, mint Fiának, hogy az Atyának az akarata cselekedje. Elcsodálkozunk és elpirulunk ilyen engedelmisségnek a láttán: nekünk aligha jutott volna eszünkbe, hogy meghajoljunk egy törvény előtt, melynek számunkra sem értelme, sem szüksége nem volt. De ez csak azt mutatja, hogy mennyire ismeretlen előttünk Mária tökéletessége;

különben nem állnánk olyan értetlenül egy tökéletes cselekedete előtt.

4. A negyedik erény az alázatosság, Máriának ez a kedves, szíve érénye. Odaállt a többi asszony közé. Mindenki úgy tekintett rá, mint egyre a sok közül, pedig ő akkor is Isten egyetlenje volt. Szent Józsefen kívül senki ember nem ámult el akkor Mária nagy alázatosságán, mindenki természetesnek tartotta, hogy úgy cselekedett. És Máriának magatartásában, az egész szertartás alatti viselkedésében még a legkisebb jele sem mutatkozott, hogy őt tulajdonképpen nem lenne szabad a többi asszony közé sorolni. Mert Mária dúsan illatozó, szép rózsza volt ugyan, de titkos rózsza: Istennek akart csak illatozni; önmagának sem illatozott, azt sem akarta, hogy az emberek észrevegyék. Gyönyörűsége volt az emberek asszonyaival, az úgynevezett többivel együtt lenni. Pedig egészen Más volt, Istennek is Egyetlenje volt!

5. Szerette aztán Mária a szegénységet. Az emberek akkor is sokat adtak arra, hogy mások előtt ne kelljen szegénységükben mutatkoznok. Ma sem vagyunk különbek: ritka alkalmakkor, esküvőn, lakodalmon még a legszegényebb is kitesz magáért. Ha nem is szeretjük a nyomorúságot, szeretjük a cifraságot. Mária ebben is másképpen gondolkodott. Királyi sarj léte szegénysége mellett is vihetett volna bárányt áldozatul, senki sem szólta volna meg érte. Meg aztán nem is volt a Szentcsalád olyan koldusszegény. Amit az evangéliumból és a történelemből tudunk a rokonságról, arról tanúskodik, hogy eléggé tehetősek vol-

tak. Ha más nem is, legalább Zakariás pap tudott volna és adott volna is szívesen egy bárányt, hiszen ő azt is tudta, hogy az Úrnak az édesanyjáról van szó, aki azonfelül még olyan kedves volt hozzá és Erzsébethez János fia születésekor. Mária mégis inkább megmaradt a szegények áldozatánál. Így tett, mert szerette szegénységét, mert látta, hogy fia is jobban szereti a szegénységet. Másnak a szegény istállójában akart születni, pedig a názáreti házban több kényelemmel és az istállóhoz képest fejedelmi pompával készültek a születésére. Mária megértette Jézusát, mindent megőrzött és megfontolt szívében, tanult mindenből és mindenben, hogy hasonlóvá legyen fiához.

6. A hatodik erény, melyet a lilium kelyhének a hatodik ága jelképez, Mária nagy tisztelete az Úr szolgája, a pap iránt. Hozzá fordul és közbenjárását kéri, hogy megtisztulhasson. Pedig az a pap Máriához mérve minden lehetett, csak tiszta nem, még ha igazán az Úr szíve szerinti szolgája volt is a szentélynek. Bizonyára szentéletű ember volt, de Mária mellett semminek látszott, valamint a kis csillag a nap ragyogó fényében. Bizonyára nem is gondolta, hogy az Úr édesanyja hajtja meg a fejét előtte olyan tisztelettel, mint eddig még egyetlen asszony sem!

Ezeket az erényeket gyakorolta a Boldogságos Szűz Mária, ezeket kell meglátnunk, ha alaposan átéljük az ünnepi evangéliumot. És ha mi is igazán akarunk ünnepeket, akkor imádkozzuk komolyan és odaadással: hívj minket, ó szeplőtelen Szűz; Utánad sietünk erényeid illatára!

A test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kevélysége

Írta: dr. Walter János

Fájdalmas Szűzről nevezett Szent Gábor (1838—1862), az Egyháznak ez az egyelőre kevéssé ismert szentje Assisiben ugyanannál a keresztkútnál született újra Krisztus kegyelmében, ahol nagy földije, s aki után a neve is Ferenc lett. Először misem mutatta, hogy őt a világ ügyeinek és dolgainak értékelésében is követni fogja. Vidám társaival résztvett a szórakozásokban, szorgalmasan készült jövő pályájára. Legkedvesebb nővérének halála azonban lelkét annyira megérintette, hogy 1856 augusztus 15-én a Szent Szűz szobra előtt imádkozó 18 éves ifjú már gyökerében meglátta az élet nagy feladatát: kellően elhelyezkedni a szemek kívánsága, a test igénye és az élet kevélysége kérdésében. Szeptember 5-én még résztvett a következő iskolai évet kezdő érdemkiosztási ünnepélyen, de derekán már vezeklő volt. Szeptember 21-én belépett Keresztes Szent Pál rendjébe, a passzionisták közé. Amikor új nevet kellett választani, a Szűzanyát köszöntő főangyalra gondolva, aki a Szent-

lélek erejét jelentette a Szűzanyának, Gábor, vagyis az Úr erőse lett. A noviciátus befejezése után 1857 szeptember 22-én az összesek jelenlétében egy rendtársa elolvasta Krisztus kínszenvedésének történetét, s e szavak után: *Inclinato capite tradidit spiritum...* — következett Gábor fogadalomtétele. „Esküvel fogadok tisztaságot, engedelmességet, szegénységet, és egyúttal fogadom Krisztus szenvedése iránt való áhítatnak minden erőmmel való terjesztését...”

Ez életprogramot egész különös módon kellett neki valóra váltani. Keresztes Szent Pálnak az volt a vágya, hogy a szenvedés szeretetében hamuvá legyen vagy hogy a tűzbe jutott lepkeként megsemmisüljön. Ezen az úton követte őt lelki gyermeke, Possenti Gábor. Érezte nagyra-hivatottságát, de a tudóész annyira megtámadta szervezetét, hogy semmit sem tehetett, még csak pappá sem szentelheték. Nagysága az, hogy szenvedésében teljesen azonosította magát az Úr akaratával. Minden kedves lett előtte, ami fáj-

dalommal járt. Possenti Ferenc így lett Fájdalmas Szűzről nevezett Gábor, a fájdalmat nagy kegyelemmé változtató belső ember. A Fájdalmas Szűzhöz akart hasonlóvá lenni; 24 éves korában meghalt. 1908 május 31-én boldog, 1920 május 13-án szent lett. Betegségében kezelőorvosa, testvére, még megérte dicsőségét. Gyóntatója elmondhatta az új szent miséjét.

Bárhogyan forgatjuk is a szót, a valóság az, hogy míg az *egy szükséges* (Lk. 10, 42) csak tükröben és talánszerűen látszik, a nem szükséges, sőt veszedelmes ezer formában rohan ránk ifjúkorunktól kezdve, ráfonódik érzékszerveinkre három szála, amely három kötéllel válva, lelkünket a világhoz köti. A szemek kívánsága, a test kívánsága, az élet keveltsége. A bírás, a nagyra-vágyás, a testiség ördöge. A három szál szomorú örökség. Kötéllé úgy fejlődik. Nem egyszer a farsang szeleburdisága alatt, s azért ellensúlyozására az Egyház a bőjti időszakban megismertet a kötelezettséggel, hogy résen álljunk.

Ha nyers rőzsenyalámba szikra kerül, mondja *Szentviktori Hugó* († 1142), s tüzet fog, halvány lángja először alig-alig libben ki a vastag lepel alól. De amint a fa lassan kiszárad, a füst fogy, a láng tisztul és növekszik, s végre az egész fa egy láng. Még pattog, tűz meg nyirkosság közt még tart a küzdelem, de a győzelem már láthatólag a tűzé, mely a köteget keresztül-kasul járva egész természetét közli vele. Végre nincs ott már más, mint tiszta tűz. A pattogás megszűnt, szikrák nem ugrálnak belőle, a láng idegen anyagot nem találva elült, s nyugodt izzó parázsban fejeződik be az elégs.

Amikor az istenfélelemnek vagy a szeretetnek egy szikrája beleesik a még érzéki emberbe, és attól szíve lángot fog, a küzdelem a zabolátlan szenvedélyek és a tűz ereje közt sok fájdalommal és zavartsággal jár. Amikor azonban a kezdő munka sűrű füstje elszáll, a lélek megerősödik, szeretete növekszik, lángja tisztább és melegebb lesz. A zavar eltűnik s a lélek az igazság szemléletében eltűnik, elmerül. A szív megtelik istenszeretettel, annak lángja teljesen átjárja, s végre küzdelem és pattogás nélkül mélyeségek békében és szeretetben emésztődik fel. (In Eccl. hom. I.)

Ez történt Possenti Ferencel. Mivel azonban a tüdővészesen ágyban fekvő szent nem az élet-szerető fiatalságnak eszménye, másfelé terelődnek gondolataim. Egy sebesült katonára 1522 március közepén hagyta el a kórházat, miután a szentek életéből lelkébe pattant szikra megláttatta, mennyi benne a tisztogatnivaló világiasság. Még gyengélkedő volt, de a Manrézában nekilátott a munkának. Mindennap hallgatott szentmisét, jelen volt a vesperáson és a komplotóriumon. Hét órát imádkozott térdelve, háromszor megostorozta magát. A bort kerülte. Vasárnapot leszámítva húst nem evett. Ilyen munka közben még jobban látta, hogy mennyi a tennivaló. Tovább dolgozott. A nyirkos rőzse tiszta lánggal égő tűz, *Eneco = Juigo = Loyolai Szent Ignác* lett.

Az üdvösségre nekünk sem nyílik más út, mint a tisztulásé. Nem érjük utol Loyolai Szent Ignácot, Possenti Gábort, de istenszeretetben meg kell ütnünk azt a mértéket, ami számunkra az üdvösség feltétele. A szemétnék ki kell égni lelkünkben, mert különben ott túl kell tisztulnunk.

Szentelek mint emberek

(II. folytatás.)

Boldog Colombière Kolos S. J.
(1641—1682.)

Kegyvesztés, visszatérés a lyoni kollégiumba.

P. Colombière életét az Isten által tervezett cél felé egy oly esemény irányította, amely magában véve alkalmas volt bomba módjára minden földi reményt s ábrándot megsemmisíteni és a felfelé ívelő pályát egyszerre derekban törni. Az Úr erre a nagy operációra Colbert minisztert használta fel.

Colbert (1619—1683) kétségkívül hazájának egyik legtehetségesebb fia volt. Reimsben született, mint egyszerű kereskedőnek gyermeke. Le Telhir miniszter szolgálatába szegődött. Tehetsége és ügyessége révén egészen a pénzügyminiszterségig küzdötte fel magát. Egyes merkantilista adópolitikájával rengeteg pénzt teremtett elő, amire XIV. Lajos fényűző

Irta: Müller Lajos S. J.

udvartartásának szüksége volt. E mellett sok és nagy alkotással örököztette meg nevét. Később azonban, mikor a királyt takarékosra intette, ez szolgálatából elbocsátotta s az udvartól száműzte. Haldokolva hiába epekedett fejedelmét látni, ez feléje sem nézett. Sőt temetésekor a súlyosan megadóztatott nép köveket hajigált koporsójára.

1666-ban, mikor még Colombière az ő kegyeinek sugaraiban sütkérezett, a miniszter többek közt Párizs szépítésére is gondolt. Egészségügyi rendeleteket adott ki, amelyek a város tisztogatását, kivilágítását célozták. Zúdult rá az elismerés és dicséret, de a kritika is. Mert hiába! — minden javítás költséggel és így adók emelésével jár. Ettől pedig a közönség már akkor is fázott. Szidták, átkozták a minisztert és gúnyverseket gyártottak ellene, amelyekben fel-felcsillant a francia szellemesség is. Colombière is hallott ilyeneket és az egyiket annyira csattanósnak találta, hogy tisztán mint szellemességet, füzetének szegélyére jegyezte. Kis gúnyvers volt ez, amely cé-

lozva Colbert alacsony származására s utalva tisztogatási rendeletére ezzel a két sorral végződött:

„Colbert est sorti de la boue;
Il craint toujours d'y retomber.”
„Colbert a sárból került ki,
Egyre fél oda visszaesni.”

Egy alkalommal Saraux-ban Colbert úgy véletlenül benyitott fiai nevelőjének szobájába. A Páter távol volt. Füzete az imént említett végzetes kis verssel az asztalon feküdt. Colbert kíváncsiságból kinyitja a füzetet és szeme éppen a reá vonatkozó szellemes és találó epigrammon akadt meg. Szörnyen felháborodott a „minősíthetetlen” eljárás felett és Colombiére előjárótól a Páter azonnali eltávolítását követelte. A tartományfőnök tehát 1670 őszén visszahívta P. Colombiéret és Lyonba rendelte. — Így mútik el a világ diósősége!

A harmadik próbaév

Amde a túlfeszített munka az aszkézis mellett testi erőit kimerítette. Fejfájásról panaszkodott. Előjárói tehát, hogy kiragadják eddigi foglalkozásából és élet-körülményeiből, elküldték a „Szív iskolájába”, ahogy a rendalapító Szent Ignác a harmadik próbaévet nevezi. Mindazok ugyanis, akik a Társaságban tanulmányokat végeznek, ezek befejezése után, már mint papok, még egy tíz hónapos második ujoncévét végeznek. Azt akarta a Szent, hogy a sok szellemi munka után, mielőtt apostoli tevékenységüket megkezdénék, magukat összeszedjék s netán lelohadt buzgalmukat újra felelesszék, a Társaság alkotmányát tanulmányozzák, — egyszerűen a jezsuita életre az utolsó útravalót megkapják. A különböző próbák közt, amelyeken ez alkalommal át kell esniök, a legfontosabb a harmincnapos lelkigyakorlatnak — amellyel szerzetesi életüket megkezdték — megismétlése. Hogy P. Colombiére ezt mekkora buzgalommal végezte, arról lelki naplója tanúskodik, amelynek lényeges részét éppen a harmincnapos lelkigyakorlatok feljegyzései teszik.

Lelkülétére jellemző már az a hangulat, amelylyel ennek a nagy munkának, a lelkigyakorlatoknak nekivágott. Ezt naplójában így rögzítette le: „Minden foglalkozás, minden állapot, amelybe az ember egészségesen, betegen, bénán, élve vagy halva kerülhet, számomra Isten kegyelmével közömbös. Attól a vágytól égve, hogy Istenen kívül az ő jóvoltából semmi egyebet se keresek, egyedüli, kimondhatatlan szerencsének tekintem ezt az örökös fogságot (a szerzetesi életet) és nem hiszem, hogy azt az ég segítségével valaha is elviselhetetlennek tartanám.”

Érdekes megfigyelni, hogy egy szüzi lélek ott a paray-i kolostor csendjében szinte egyidejűleg a kegyelemtől ugyanezeket az érintéseket kapja, mint P. Colombiére, akit Isten öröktől fogva lelki testvérének szánt. Ugyanígy küzd önmagával, míg meg nem érlelődik benne az átütő erejű elhatározás: „Szerzetesnő akarok lenni, de egészen” — ismételtette Alacoue Margit is szüntelen.

Nagy tévedés azt hinni, hogy a természet bárkiben

is könnyen adja meg magát a kegyelemnek. A szentek nem úgy születnek, hanem úgy lesznek.

P. Colombiére úgy vélte, hogy a kegyelemnek végső diadalát biztosíthatja, ha magát bűn terhe alatt, fogadalommal köti le feltétlen hűségre a kegyelemnek a tökéletesebbre hívogató sugalmával, nevezetesen a rendnek legkisebb szabályával szemben. Hogy a Jézus-társaságnak alkotmánya, törvényei és szabályai az életszentségnek mily magasztos ideálját rajzolják meg, azt a sok Szent és Boldog igazolja, akik magukat éppen a szabálytartás által Isten kegyelmével kisebb-nagyobb mértékben az életszentségre felküzdötték. Egyik ilyen példa maga P. Colombiére.

A szerzetesi szabályok mintegy hálót fonnak a szerzetes köré. A természetet amyira foglyul ejtik, hogy az nem tud szabadulni. Erős fogság ez, melyet a hivatás, a kegyelem, a megszokás és a jóakarát ugyan megkönnyítenek, de az átlagos erőket mégis túlságosan kipróbálja. Miért is a legtöbb bölcs rendalapító nem akarta a szabályokat bűn terhe alatt kötelezőkké tenni, kivéve természetesen azokat, amelyek a fogadalmakkal és isteni parancsokkal egybeesnek. A gyengeség számára legyen a szabály korlát és mankó, de nem bűnalkalom. P. Colombiére azonban bűn terhe alatti fogadalommal akarta szabadságát lekötöni. Szent Ignác nagy lelkigyakorlatainak ú. n. „első hetében”, mikor az „örök igazságokról” folynak az elmélkedések, a nagy elhatározó lépésre a halálról szóló meditációval készül.

Nagyon tisztán látja ennek a lépésnek jelentőségét ez életre és az egész örökkévalóságra. Érti a fogadalmával járó nehézségeket. Aggódik és küszködik magával. Elárulják ezt a lelkigyakorlat hetedik napján tett feljegyzései: „Hiszen amitől az emberi természet irtózik: fogság, hosszú betegség, maga a halál, mindez kívánatosabb dolog ahhoz a küzdelemhez képest, amelyet az embernek önmagával kell vívnia. Az élet (tökéletes szerzetesi élet), amelynek olyannak kell lennie, mint a halálnak, éspedig a világ zajában, az a folytonos éberség, amelynek a világ és az önszeretet támadásaival szemben sohasem szabad gyengülnie, ez okozza aggodalmaimat. Ha erre gondolok, akkor életemet kimondhatatlanul hosszúnak találok, s hogy a halál sohasem érhet engem elég korán.” De aztán vigasztalódik: „Mindennap misézem majd. Ez az én egyetlen menedémem. Jézus Krisztus valóban keveset tudna, ha engem napról-napra fenntartani nem bírna.”

Ezzel a reménnyel, szeretettel eltelve közli tervét Athiaud atyával, a harmadik próbaév „instruktorával”, ahogy a vezetőt hivatalosan nevezni szokták. Hosszas és alapos megfontolás után ez a kiváló, nagyon tapasztalt atya, aki a Társaságban már csaknem minden hivatalt viselt, a fogadalom letéveséhez hozzájárult. Colombiére atya november 21-én, a Szűzanya bemutatásának ünnepén le is tette azt. Lelkéből ekkor kitört az öröm és szívét elöntötte a vigasztalás. „Hatalmas Isten, — írja — ki vagyok én, hogy méltónak találjal, szívemet áldozatul elfogadni! Atyám, Barátom, Mesterem, Mindenem légy ezentúl. Miután te megelégszel szívemmel, nem volna-e tölem esztelenség a tieddel meg nem elégedni?” Ez az első eset, mikor P. Colombiére lelkigyakorlati folyamán Jézus Szívét emlegeti. A következő elmélkedésekben már többször foglalkozik vele.

(Folytatása következik.)

* Magyarul dr. Wolkenberg Alajos adta ki Colombiére Kolos élete és lelki naplója címen. Második kiadás. Jézus Szíve Népkegyelmei Társasága kiadása. 1929.

Öregek – fiatalok

Írta: P. Róth Antal S. J

Az idő, ez a fáradhatatlan szobrász, könyörtelen következetességgel rovátkolja arcunkra nemcsak az éveket, hanem a hónapokat és heteket is. Gyémántkemény vésője észrevétlen finom vonásokat farag a sína, gömbölyű teltségre. Alig cserélgetünk néhány naptárt, már hosszú, mély szarkalábak lesznek e karcolásokból. Lefaragja a pufók rózsákat és így megfakulnak a színek. A kiálló csontok durva vonásokban mutatják már a halálfejet. A művészi tökéletesség fejlesztett fiatalítások a szalonokban és a tükör előtt eltöltött napi félórácskák még egy évtizeddel is megtevesztik azokat a naiv laikusokat, akik a közmondás áldozatai, mert lámpánál, hangulatvilágításnál néznek-vesznek asszony-vásznat. — A tomboló élénk színek azonban csak piros lázrózsák és az élesen kihúzott vonások kétségbeesett, de hiábavaló akadémikuskodás a soha meg nem álló óra kerekeibe, mert közben az idő, a szivtelen szobrász, egyre nagyobb ütéseket mér vésőjére és mély vonásait már semmi el nem simítja.

Ez a lelkünk látható képének, arcunknak a története az idő forgásában: előregszünk.

E mindennapi tapasztalatnál sokkal érdekesebb a kérdés: vajjon a lelkünk is vénül-e?

A lélek is öregszik

Lelkünknek csak kezdete van. Teremtése pillanattól egy örökkévalóság felé tart. Tehát akkor is fog élni, amikor az összes óra megállt és az időt már nem mérjük. Mással — nem naptárral — kell mérnünk a lélek öregedését, ha egyáltalán öregszik. Pedig öregszik.

A sokszor látott kép: az ó-, és újév találkozása kifejező szimbóluma a lélek öregedésének. Meggörnyedve, rongyosan és alul is lyukas zsákkal nyugat felé tart az óév; virgonc ifjú szaladva indul kelet felé s közben szórja még tele zsákjából kincseit, hogy 365 nap múlva az öreg koldus sorsára jusson. Ez az újév.

Ime, a biztos vénülés útja. Lelki kincsek pazarlása, egyéni, belső értékek szétszórásának mértéke ez az öregedés naptára. És ami tragikus e dologban: a lélek-vénülésnek nincs időbeli egymásutánja, hanem csak hirtelen zuhanása. Aki nagy kincset egyszerre szór ki, pillanat alatt 100 esztendő s lesz. Néha egy cselekedet elég, hogy az úde arcból és a ragyogó szemekből is félreismerhetetlenül a lélek koravensége bámuljon a világra. Ellenben a lelki kincsek gyűjtőiből és megőrzőiből/matuszálemi korban is az örök-fiatalság sugárzik.

Van úgy, hogy rátör a sors az emberre és a nagy teherpróba alatt úgy összerokkad a lélek, hogy mankós, meggörnyedt vén lesz.

Máskor — ez a mi esetünk — valami esztelen kártyázásba kezd a dúsgazdag örökös. Mint ifjú ül le, de egy vén ember kel fel az asztaltól. Egy ültében játssza el mindenét. Nincs új tétje. Egy ideig még eltűrik a cimborák, aztán a nincstelenek sorsára jut. E kifosztottság nehezebb a kolduséletnél. Ráismernek a pazarlóra, hajdani „VALAKIRE” és a káröröm súlyos többletet jelent számára. Nagyon lelketlen a

pogányság — és kiben nincsen? — azzal, aki a szerencse kerekéről leesett. Börtönben a bűnöző csavargó is látszólag büszkén teszi rabtársa nevéhez rangját: X. igazgató, Z. titkár, Y. milliomos. De udvarias mosolyában félreismerhetetlen a gondolata: Mégis közénk jutott.

A társadalmi életben nyilvántartottaknak, kiknek nyitott könyv életüknek nagy titka (egy nagy pazarlás!), nincs már reményük. Nem érdemes élni — mondják. Igaz is, hogy tengődésnek sem nevezhető létük. Testük csak amolyan koporsós-batár, amelyben még valahogy eldöcög az élő halott: a megvénült lélek.

Hány anya siratta már el még élő fiát. Szívesebben látta volna halottnak, mint reménytelen ifjú-vénnek. — Hány apa tagadta ki lányát, mert magatartásával a családot tönkre tette. — „Nyilttéri” hirdetésekkel vannak tele a bárók, mulatók, táncteremek, szalonok. Itt felelős tényezők nem vállalnak felelősséget, sőt az alkalommal unszolják és lökdörik a felelőtlen elemeket a zuhanásra, az egyszerre-vénülésre. — A cserbenhagyott jegyes is későn ébred tudatára, hogy gyenge volt és engedékenységgel kiszolgáltatta magát, ifjúságát. Uzsorása már nem kívánja, hisz nem tud neki újat nyujtani. „Ünlak, mert ismerlek” a felszámolás utolsó akkordja.

Nem egy aranyifjú bánta meg meggondolatlaniségét, amellyel elherdált valami nagyot: fiatalágát. — Az elhajított mirtuszkoszorút is sokan visszakeresték, de hiába, meg nem találhatták. Fekete, mély gyászszal kezdődött egy szomorú öregség. — A jóbarát, szövetséges, fegyvertárs úgy érezte, hogy egyszerre elhagyta ereje, amikor elarulták, cserbenhagyták, kihasználták. Akcióra képtelen öreg lett. — Szép észket raktak sokan, puhát és meleget. De hogy-hogynem egyszerre eltörik az ág, szétesik a fészék. Nagy a zuhanás, mert boldog évek, évtizedek estek ki az életből és csak a sivár, szomorú öregség maradt meg. A testi halál igazi megváltás a megvénített léleknek.

A lelki öregedésnek is megvan a maga diagnózisa. Néha csak az ösztön súgja, máskor a szem is látja, hogy nagyon vén emberrel van dolgunk.

Az öregség fölöslegességváltás. Mit jelent ez, az tudja igazán megmondani, aki már hallotta: „Mikor patkol már el?” Hasonlót érezhettünk mi is, amikor ott kellett megjelenünk, ahol nem voltunk kívánatosak. Leritt az arcokról a kérdés: mikor megy már el? Vagy amikor szétszakadt, felbomlott valami, elhangzott egyik részről: kérem, ne molesztáljon! hagyjon békében! menjen az útjára.

Kétségtelen öregségi sors, amikor nem várnak tőlünk semmit. Jégországban vagyunk, ahol a fagyhalál szedi áldozatait. Hogy jutottunk ide? Úgy, hogy minden értéket kiadtunk a kezünkől, ráirattuk mindenünket másra, sőt magunkat is maradék nélkül odaadtuk. Nincs semmink, tehát nem kellünk. Elfogyott a hozomány, vége a frigynek.

Az öregek teherkételek a fiataloknak. Kellemetlenebbek vagyunk a koldusnál és ingyenélőnél, mert nem irtalomból, hanem jog szerint várunk, espedig

nem könyöradamányt, hanem a befektetett tőkéért, odaadott önmagunkért kamatot. Figyelmeztető, bűnjel vagyunk. Adósunk és büntársunk legszívesebben tőlünk szabadulna meg.

Az emlékeknek van egy nem kívánatos sorozata, amikor a *multból-élés*, zsörtölődés, szemrehányás, bűnbak keresés, mert a szép csúnya lett és a remény csalódássá. A „te vagy az oka”, „te kezdted” a zsembe-öregkor tünete. Valahogy úgy van ez, mint amikor a régi lakodalmas mozsárágyúk nem egy boldog együttlétet, hanem egy életreszóló háborúság kezdetét dörögtek. Amikor érzelmi statisztikánkban túlnyomóan a mult szerepel, és pedig nem éppen kellemes emlékeivel, kétségtelen, hogy öregekké lettünk.

A fiatalság élniakarás, fejlődés. Ennek ellenkezője a *megmerevedés*. Megakadt ott minden életsarjadás, ahol múzeumná lett a lélek. Csak régi, holt dolgok nem tartják már össze a szíveket. A piramisokban talált 3—4 ezeréves búza, köles nem életképes. Hacsak múzeum a lélek, akkor olyan, mint egy régi barlang: fekete, füstös annak minden köve. A történelmi levegő alig különbözik a kriptaszagtól.

A halál a nagy *mozdulatlanság*. Minél inkább ez van az emberben, annál közelebb a vég kezdete. Amilyen végzetes lelki köszvény ez. Minden megmozdulás a velőigkig hasít. Ezzel visszaérkezünk kiindulásunkhoz. Amikor a mult, az elherdált élet megbénít, igazi, rugalmas cselekvésre képtelenné tesz, húsz-harminc évvel is az öregek életét éljük.

Furcsa állapot ez a lelki vénség, mert a megöregedett lélekben nincs meg az obsitosok öröme, mert benne csak a vesztett csaták és gyáva megfutások emléke él; nincs meg a nyugdíjasok békéje sem, mert egy megoldatlan, elrontott élet terheli az emlékezetet.

Az elvénült lélekben valami jóvátehetően hiányzik: a fiatalság, az üde élet.

Fiatalok

Elemi erőknél hatalmasabb az élet. Nem rombol, nem félemlít, hanem biztonságot ad. Kis semmisségből indul ki és sziklából, tengerfenékről, sivatagban is kivereszi helyét a nap alatt. Még az enyészet között is kisarjad. Szétrepeszt vagy túlnő vasabroncsokat. Metszve, vágva, széttaposva százsoroson bontakozik ki az élet.

Ez az élet, ez az erő a fiatalság. Mi ez igazán?

Igéret. Egy megnevezhetetlen és felmérhetetlen érték. Nincs a kezünkben, de számolunk vele jobban és biztosabban, mint a bankár a pénzével; dolgozunk vele, mint a mester szerszámával. Valahonnan apró kis lökések, biztatások indulnak ki. Ezekre rezonálunk és hatalmas lendítő erővé lesznek bennünk. Mint a kisgyermek, apró rángatásokkal megszólaltatjuk a világ legnagyobb hívó harangját: a boldogságot.

Az ígéret meghatározhatatlan összetartozás, amelyre a szomszéd kezességét vállal, kockáztatja minden vagyonát. Nagy odaadás annyira, hogy túsznak is felajánlja magát az ember másért.

Reménysége másnak. Ketten nem a multba tekintenek, hanem a jövőről álmodoznak és megfoghatatlan szálakból boldogságot szönek; a délibábot is úgy megragadják, hogy ércszobornál maradandóbb lesz életükben. Nem így van az ott, ahol két szívben egyszerre van tavasz?

Mindig kevesebbet ad az élet, mint amit tőle várunk és reményeink teljesülésénél valami bánatosan szomorú érzés marad bennünk: hát csak ennyi?! De

akiben mindig a remény él, abban állandó feszültség van. Nem ér rá visszatekinteni, hanem a nagy várás izgalmában van, mint a gyermek a szenteste előtt. Furcsa, de igaz: jobb adományért kinyújtani a kezét, mint alamizsnát szorítani markunkban. Kérdezz csak meg egy koldust!

Eszmény, mely mozgát, megőriz. „Van valakim, akire felnézhetek, amikor az ösztön felébred bennem, a szenvedély lázba hoz és a kísértés oly nagy, hogy el kell buknom.” Kár, hogy olyan kevesen tudnak erősek lenni azok előtt, akik előtt eszmények. Megszédülnek egy jó szóra, egy hamis érvelésre, gyengéd szemrehányásra. És menthetlenül leesnek a piedesztálról. Pedig acélnál is keményebbre edzhetik a más lelkét. Fiatalítanak és fiatalok maradnak, akik a nagy kísértésben is eszményien megállnak.

Kívánunk, mindig kívánunk attól valamit, akit becsülünk. A kis ajándékok is öklömnyi gyémántok és tonnás aranyak. Vigyáz! Ne adj mindent egyszerre oda! Érezzék gazdagságodat és azt, hogy még tudsz adni és többet is nyújtani. Csak nagyság szerint a gyöngyöket és darabonkint a drágaköveket!

Aki fiatal, az mindig *feladatok* előtt áll, *megoldandó problémák* izgatják. A nagy szerepre készülő csillag tündöklése feszítse idegeidet, és ne a leszerepelt, félretett divat nosztalgiája emésszen! A legszebb és leg-hálásabb feladat pedig az, ha a magunk értékeit kidolgozzuk és más értékeit is kibányásszuk, napfényre hozzuk. A magunk nemességét megsokszorozni, életet fakasztani olyan problémák, melyek megőrzik a fiatal-ságot. A korlátot szabó és az életet visszaszorító korban nem csoda az a nagy üresség, céltalanság, helyesebben öncélúság. Semmiféle tökéletes rádió nem pótolhatja a gyermekzsivajt. A sportszerűen fejlesztett szórakozások nem adják vissza a fiatalok. Válni az életet és annak minden terhéért, ez ad erőt és őrzi meg az embert a vénüléstől. A dolgozni már nem tudó feleslegessé válik.

Igézet, mely mindenkit megragad. Értelmünk sejtí ugyan, de csak szívünk érzi azt a hatást, amelyet a hó alól kikukucsáló első virág, a kertben pompázó rózsabokor, a gyermek ragyogó szempárja, a leány üdesége ránk gyakorol. A fiatal élet e jelenségei megígézik. Önfeledten, csendesen gyönyörködünk. Ragyogó jelenségek, kívánatosak. Környezetükben olvad a jég, kisímulnak a ráncok. És ha az évek nyomnának is, egy kis időre megfiatalodunk. Azt érezzük, hogy belénk sugárzott valami életerő. Álmat színesít, munkát, terhet könnyít, hősiességre erőt ad.

Lelki síkon gondoljunk a vértanúkra, akiket maga az Élet. Krisztus megígézt. Pl. az ősz Szent Ignác, aki még a vadállatok is ingerelni akarta, mint a gladiátorok, hogy fogaik alatt megörlődjék. Hatalmas, életerős tölgý, amelyen hiába súvít végig a vihar és sujt le a villám.

Cselekvésre hajt. A fiatalság hevesen lüktető pulzus, az élet üteme megállást nem enged. Milyen széppé tették az életet már azok is, akik csak a haszonért, a meggazdagodásért dolgoztak. Hát még azok, akik azért dolgoztak, hogy mindenkit megtartsanak fiatal-ságában?! Akiknek öröm a cselekvés és életszükség-létté lett másokkal jót tenni.

Fáradhatatlan, aki megőrizte fiatal-ságát. A katonáskodás a maga kemény, edző módszerével hihetetlen teljesítményre és áldozatra képesíti a különben elpuhult embert is. Ott, ahol belülről fakad az életre-halálra

elszánás, ott nincs meg a munka únutsága, menekülés a munka elől. Ilyeneknél nincs kiírva a hivatalos óra, hanem állandó készség van bennük.

De ki győzné felsorolni mindazt, amit a fiatalság rejt. Oly mély és széles a titka, mint az életé. Örökzöldje, törhetetlen reménye nemzedékeknek.

Lehet-e fiatalnak maradni?

Az vagy? Akkor nem kérdezed, hanem azt a feszülő, lenyűgöző erőt arra fordítod, hogy viharban és kísértésekben, mélységeken és poklokokon keresztül meg-

örizzed. Nincs az a csábítás, ígérlet, öröm, félelem, amely elhomályosítsa tiszta látásodat. Nem tántoríthat el semmi, mert most már tudod, hogy egy nagy kincs van, egy sebezhetetlen pontod van, egy mindenben diadalmaskodni tudó erőd: fiatalságod.

Örüljön mindenki, akinek ezt megmutatod; de reszkessen az, aki ettől meg akar fosztani.

Ne engedd magad félrevezetni és ne légy meggon-dolatlan az értékek szórásában! Az időtálló értékeket őrizd és fiatal maradsz.

Lelki viharok

Irta: Pákozdy József

Van Andersennek egy érdekes meséje a lápkirály leányáról, akinek édesanyja, a szép egyiptomi hercegnő belevész az ingoványba. A lép bozontos szakállú királya lehúzza őt iszapkarjaival a mocsár fenekén levő palotájába és feleségül veszi. Házasságukból különös gyermek születik. Nappal gyönyörű kisleány, aki szépségével felülmúlja még a tündéreket is. Külsejére nézve teljesen az édesanyjához hasonlít, de természete ilyenkor tökéletesen olyan mint az apjé. Gonosz, vad, durva, rakoncátlan. Tör, zúz mindent, ami a kezébe kerül és állandóan azon töri fejét, kinek hogyan tudna ártani, bosszúságot, kellemetlenséget okozni. Ejjelre azonban mindenben éppen az ellenkezőjére változik. A teste csúnya béka alakot ölt. Bensejéből viszont ugyanekkor az anyjának szíve, lelke sugárzik. Szemből valami kimondhatatlan jóság, finomság, lelki szépség árad, hogy mindenki azonnal megszanja és megszereti, ha rája tekint.

Valahogy ilyen megmagyarázhatatlan kettősség lakozik minden ember lelke mélyén. Az egyik pillanatban a legnagyobb jóakarát, szeretet, nagylelkűség, alázatosság tölti el szívét. Szinte szárnyakat érez, amelyek röptetik fel a magasba, a lelki béke szűzféher ormaira, ahonnan eltörpülnek a földi magaslatok, szegényes semmisségnek, haszontalanságnak látszik mindaz, aminek elérése számára olyan kívánatos volt, hogy cserébe érte még a lelke nagy ügyét is kockára merte tenni.

A templomok áhitatos csendjében, a szentáldozások Krisztussal ölelkező boldog hangulatában világosan áll előtte a cél: az Istennel örökre egyesülni. S ennek elérésére, úgy érzi akkor, kész minden áldozatra.

De aztán, sokszor milyen rövid idő alatt, megtörténik a nagy változás. A lélek előbb még csendes, napsütötte tengerét felkorbácsolják a harag, az indulat, a szenvedélyek puszító viharai. És bennük minden jószándék, nemes elhatározás, jámbor feltétel azonnal hajótörést szenved.

Az előbb még imádságos békét a legdurvább, egetostromló keserűség váltja fel s az örök célt jelző égi csillag fényét elborítja a hitetlenség sötét büntelgei.

Rachmanova csodálkozva elmélkedik naplójában a házukba bezárolt vörös terrorista kétlaki lelkületéről. „Házunkban lakik egy ember, akinek annyi gyilkosság nyomja a lelkét. De a legszörnyűbb az, hogy tulajdonképpen nem is szörnyeteg. Ha az volna, ke-

vesőbb volna félelmetes. Velünk udvarias, a feleségével gyöngéden bánik. Szolgálatát után órákig üldögel vele a diványon és szeretettel átkarolja. Közben valami mélabús dalt énekel. Nagyon szereti a zenét és az állatokat. A pénz teljesen közömbös neki. Szegényesen öltözködik. Ha valamilyen békés szórakozással foglalkozik s közben halkan dünyög, olyan ember hatását teszi, akinek a lelkiismerete tökéletesen nyugodt és tiszta. Pedig hány embert ölt meg és hányat kínozott meg embertelenül!”

Emlékezetemben élken él egy jelenet, aminek még gyermekkoromban szemtanúja voltam. Öreg, jó módú gazda ült az udvaron és a vasárnap délután áhitatos hangulatában szemellátható összeszedettséggel forgatta imakönyve sok használatból zsíros lapjait. Körülötte békésen folyt a gazdasági udvar szokott élete.

De egyszerre csak valami váratlan esemény zavarta meg az idillikus csendet. A nyitva felejtett istálló ajtaján vidám hancúrozással kiszökött a kis csikó és megmámorosodva a szabadság érzetétől, táncolni kezdett a virágoskert tarka ágyain.

Az öreg magyar lelkében egyszeriben bekövetkezett a változás. Az arca kipirult, homlokán kidagadtak az erek és ajkairól ömleni kezdtek a legégbekiáltóbb kiábrándítás pokoli szavai. Lecsapta imakönyvét és öklét az ég felé rázva csak mondta, mondta szakadatlanul.

Azután minden rendbe jött. A nagy lármára előkerült a háznépe. Megfékezte a garázda csikót és az öreg gazda néhány befejező akkord után végleg elcsendesedett. Kezébe vette újra az ezüstcsatos könyvet és ott, ahol az előbb elhagyta, folytatta tovább az Isten dicséretét.

De ha nem is nyilvánul meg mindig ilyen kirobbanó ellentétben az emberi természet eme különös kettőssége, valamilyen formában, sokszor csupán a lélek belsejében végbemenő tusakodásban, mégis mindenkinél jelentkeznek. Még Szent Pál apostol is erről panaszkodik: „Más törvényt látok tagjaiban, ez küzd értelmem törvénye ellen s a bűn törvényének foglyává tesz, amely tagjaiban van. Így tehát én magam szolgállok az Isten törvényének az értelmem által, de a bűn törvényének a test által.” (Róm. 7, 23–25.)

Ez a bennünk lakozó titokzatos kettősség az eredeti bűn által megsebzett emberi természetünknek törvényszerű velejárója, mondhatnánk úgyis, velünk szü-

letett gyengeségünk, amelytől szabadulni egész életünkön át nem fogunk soha.

De ez a körülmény bele van számítva az Isten terveibe is.

Az örökkévalóság felé vezető úton nem járhatunk állandó gondtalan napsütésben, derűs nyugalomban, hanem keményen meg is kell küzdenünk az égi boldogságért. És az első, talán éppen a legnehezebb küzdelmet önmagunkban kell sikerrel megharcolnunk. „Boldog a férfiú, aki a kísértést kiállja, mert hűnek találta, elnyeri az élet koronáját, amelyet Isten az őt szeretőknak megígért.” (Jak. 1, 12.)

Ebben a harcban próbálja meg Isten, hogy szívünk hozzá vonzódik-e jobban vagy a világ csalfa örömeihez. „Próbára tesz titeket az Úr, a ti Istenetek, hogy kiderüljön, szeretitek-e őt teljes szívetekből és teljes lelketekből vagy sem? (Móz. V. 13, 3.) „Mert az aranyat és ezüstöt tűzben teszi próbára, a kedves embereket pedig a megaláztatás kemencéjében. (Sir. 2, 5.)

Zavartalan lelki béke sokáig tartó, nyugodt, csendes napjai könnyen elbizakodottakká tehetnek és lassanként felütheti bennünk a fejt a lélek egyik legveszélyesebb betegsége: a kevélység, ami még Isten legremekbber teremtményeit, az angyalokat is teremtőjük legádázabb ellenségeivé és a világ legrútább lényéivé, ördögökké tette.

Irodalom

Gereben László: AKOS VITÉZ ÚTJA. Történelmi regény az ifjúság számára. Budapest. Korda, 1943. 168 lap. Ara 3.80 P.

Ez a történelmi regény olyan, mint a forgatókönyv, melyben röviden és világosan benne van az egész film cselekménye, felépítése és a színek rajza. Ezért olvassa majd nemcsak ifjú, hanem öreg is a lehető legnagyobb érdeklődéssel. Nem találunk benne henyé részeket, úntató bölcselkedő elmélkedéseket, hanem mindenütt fürgén pergő események, változatos tájak, érdekes jellemek és a képzeletet lekötő folyamatosság bukkannak elénk. Megelevenedik a régi Magyarország élete és története, szemléljük a francia iskolázást, a kereszteshadjáratokat, egy vidéki német város békés életét, Kelet és a Szentföld zajló eseményeit, vagyis annyi minden található ebben a kis regényben, amennyit rendszeren csak több vastkos kötetben nyújtanak az írók, még a legjobbak is. A regény főhőse, Bugátfia Akos egészen fiatalon megmenti királya, II. Géza életét, aki hálából lovaggá üti a fiatal vitézt. Akos nagybátyja, Péter prépost Párizsban tanul, ahol megígéri barátjának, hogy megírja a magyarok történetét. Ő az a történetíró, akiről ma sem tudjuk, hogy mi volt a neve, csak Anonymusnak nevezi őt a tudós világ. A következő színen Szent Bernát hirdeti kereszteshadjáratot, majd egy fertőző mentis halásztanyának az életét ismerjük meg, azután Hartvik püspök tart ívőlszékét. Érdekes Mukenhaupt Tóbiás selmeci sváb kovácsmester elhatározása, hogy a Szentföldre megy ő is vitézkedni. Dömösnél találkozik Akos vitézzel, akire a király 10.000 arany elszállítását bizza, hogy a szentföldi lovagok ezen az őszegen a magyarok számára zarándokházat nyissa-

Időről időre visszatérő belső harcaink, emberi természetünk állhatatlansága és megbízhatatlan volta alázatosságra nevelnek minket. Mindenegyes ostrom után jobban megértjük Szent Pál szavait: „Hogy a ki nyilatkoztatások nagysága kevélyé ne legyen, tövis adatott testembe, a sátán angyala, hogy arcomba üssön.” (II. Kor. 12, 7.)

Gyöngeségünk érzete arra ösztökél, hogy annál jobban belekapaszkodjunk az Isten segítő kezébe. Érezzük, hogy nála nélkül semmik se vagyunk. Kegyelmei nélkül egyetlen lépést sem tudunk előre tenni s ha magunkra hagy, azonnal elveszünk.

Egyről azonban biztosak lehetünk. Bármilyen nagy legyen is ez az időnként fellépő bűnrehúzó erő, Isten segítségével diadalmaskodni tudunk felette. „Aki féli az Urat, azt nem éri baj.” (Sir. 33, 1.) „Hűség az Isten és nem fogja megengedni, hogy erőtkön felül kísértést szenvedjete, hanem a kísértéssel együtt a kimenekülést is megadja, hogy elviselhessétek.” (I. Kor. 10, 13.)

Minden elborulás, viharban töltött lelki éjszaka után felettünk újra felragyog az Isten szeretetének fényes napsugara. Mindenható kezének intésére elsímulnak a hajótöréssel fenyegető vad hullámok, és mi megbékélt szívvel evezhetünk tovább, míg törekény sajkánk eléri célját: az örökkévalóság biztos és boldog révpartjait.

nak és tartsanak fenn Jeruzsálemben. A kincset csaknem ellopja Akos vitéztől Borics magyar trónkövetelő, de Mikó pap éberen vigyáz és meghiúsítja a tolvajlást. Keresztésvitézeink Lajos francia királlyal Bizánca érkezek, majd továbbfolytatják viszontagságos útjukat. Sok küzdelem vár rájuk, mert részint a görögök ármánykodnak ellenük, részint a törökök támadják őket, de betegségek is tizedelik a hős keresztészeket. Közben a kincs eltűnik, Akos keresi, de előbb Leilára bukkan, aki nászajándékul kapja Andronikostól a magyar kincset. Leila megkedveli Akost, vele megy és átadja neki a megmentett kincset, amit azután eljuttatnak rendeltetési helyére. Nemsokára útrakelnek, de kalozok kezébe esnek. Mikó pap kiváltja Akost a rabságból, azután együttesen keresik Leilát, megtalálják. Magyarországon Leilát megkereszteli Péter prépost és megesketi Akossal. Mikó pap győri kanonok lesz, Mukenhaupt Tóbiás visszatér Selmecre s folytatja mesterségét, amint mondani szokta: Kiki a maga szerencséjének a kovácsa. Péter prépostot sok küldetéssel bízza meg a király, de végre valóra válthatja francia barátjának tett ígérétét, megírja a magyarok történetét. Bájos történet, mely valószerűen ismerteti a századok előtti életet, szokásokat, mesterien festi a jellemeket és bogozza az eseményeket.

Weiser Ferenc S. J.: ALPESI FÉNY. Fordította Belányi István S. J. 3. kiadás. Korda, 1942. Ara 2.— P. kötve 3.80 P.

A harmadik kiadás sokatmondó kritika a könyvről és elismerő ajánlása is egyúttal. A vörös Bécs diákéletét pergeti le szemünk előtt. Hőmi kristályosan tiszta és kemény alakja körül hullámanak az

események. Heimi lelkében Tirol vallásos meggyőződésével kerül a fővárosba. Istentagadó, kommunista és erkölcsileg léha diáktársak veszik körül. Ebben a környezetben küzd a jóért és nemeseért és diadalmasodik a csordaösztönök sodrása felett. Ő maga is alpesi fény, melyet szomjasan szív magába, aki csak kezébe veszi a könyvet. Eppen abban van a könyv időszerűsége, hogy Heini vonzó alakjában a tömegemberrel szemben bemutatja az igazi keresztény diákegyéniséget. A szerzőt egyéb ifjúsági műveiből már ismerik nálunk. Neves ifjúsági író és nevelő, aki friss, meleg közvetlenséggel beszél el az eseményeket. Olvasóját szórakoztatva neveli rá magasabb eszmék szolgálatára.

Tower Vilmos: KIHEZ MENJEK FELESEGÜL? Korda R. T. kiadása. Budapest, 1943. 200 lap. Ára fűzve 3.50 P, kötve 6.— P.

Ha valamikor, akkor a férjhezmenetelnek nehéz és életbevágóan fontos kérdésében szorulnak a nők megértő és lelkiismeretes tanácsadóra. Sajnos, eddig hiányzott ilyen, mert komoly és becsületes nő nem elégíthetett ki a folyóiratok szerkesztőinek, a cigányasszonyoknak stb. tanácsai. Azért a legnagyobb örömmel kell üdvözölnünk Tower Vilmosnak a legújabbban megjelent könyvét, amelyben a szerző félszázados tapasztalatok alapján a legnagyobb alaposággal gyűjtötte össze mindazt, amit a nőknek ebben a nehéz választásban figyelembe kell venniük, ha olyan férjért akarnak maguknak választani, aki mellett a további életüket boldogan élhetik le. A szerző könyvében minden kérdést megtárgyal, ami csak a házasságkötéssel kapcsolatban a nő részéről felmerülhet. A tartalomjegyzékből csak néhány címet ragadunk ki. Légy asszony... A hamupipőkék és a pártban maradtok vizsgálatára... Óvatosság... Emberismeret... Tájékoztató másoknál... A kérő jelleme... A kérő vallásossága... Néhány kedvezőtlen jel... Csak szentségi házasságkötést... Az érvénytelen házasságot testi következményei... A kérő egészségi állapota... A szülő szava... A fogások... stb. Ezek a könyv első részéből, amelyek még az esküvő előtti dolgokra adnak tanácsot. És a könyv második részéből, amely már az esküvő utánra vonatkozik: A mézesetek... Ha hibázunk... Néhány alaperény... Adni, nemcsak kapni... Jóakarati tanácsok... Légy szemérmes... Az anyagiak terén... Amitől óvakodjál... stb.

Ezek csak kikapott címek, de hogy mi van a címek mögött, azt leírni nem lehet, azt minden férjhezmenendő nőnek magának kell elolvasnia. Ha minden házasság előtt álló nő elolvassa ezt a könyvet, akkor sokkal kevesebb lenne a boldogtalan házasság és nagyon megcsappanna a válások száma is. Akik ismerik a szerzőnek előző művét, amelyben a házasulandó férfiaknak ad tanácsot, azoknak nem kell külön ajánlani ezt a könyvet. Sokan várták már ezt a házagypótló munkát, és amit vártak, meg is kapták; nem csalódnak benne. Sokan fognak hálásan gondolni a szerzőre azért, hogy megírta ezt a könyvet.

Tower Vilmos: KIT VEGYEK EL FELESEGÜL? Második javított kiadás. Budapest. Korda, 1943. 164 l. Ára 2.80 P, kötve 5.20 P.

Rövid időn belül a második kiadás ilyen munkából, világosan igazolja, hogy a szerző megtalálta az utat az érdekeltek szívéhez és eszéhez. Igaz ugyan, hogy akik házasságra lépnek, többnyire fiatalok s nem annyira eszközökkel, hanem inkább szívükkel kere-

sik jövődöbelijüket. Az élet tragédiái vajmi sokszor megmutatják, hogy az élettárs választása nem volt szerencsés. Egyik megoldás, ami a mai korban divatos, a válás, míg a másik megoldás a türés. A nagytudású szerző szíve melegevel, gyakorlati tapasztalatával és elméleti tudásával siet a nagy kérdés előtt állók segítségére, hogy az elhatározó lépés előtt eszűkhöz szóljon és szívüket is irányítsa. A kiváló író, jeles lelkipásztor és világosfejű tanár szól a műből, mely két részre osztva tárgyal az életbevágó kérdésről. Tanácsaival rászoktatja mintegy a nősülni készült, hogy ismerje meg alaposan a leány szüleit, sőt az elődöket is, amint a régi magyar mondás is ajánlotta: nézd meg az anyját, vedd el a lányát! Nem az ugyanis a legértékesebb örökség, a menyasszony magával visz pénzben és egyéb felmérhető értékben, hanem amit magával hord lelki, szellemi, testi adottságokban. Az átöröklődés életbevágó tényére teszi tehát elsősorban figyelmessé a fiatal embert. Helyesen és életből ellesett példák világánál mutat rá arra a tagadhatatlan tényre, hogy a szépség nem minden, sőt nagyon is veszélyes tulajdonság, ha nem párosul megfelelő komoly jellemmel. Ezért azután rávezeti az olvasót a jellem tanulmányozására, a jellemismeretre. Természetes eszközül kínálkozik e tekintetben még a tájékozódás a kiszemelt iránt és felől. Életbevágó kérdés, azért több fejezetben tárgyalja a vallásosság szempontjait és a szentségi házasságot sürgeti, óv a vegyesházasságtól, mely annyi hitbéli zavarnak és színtelenedésnek oka. Nem mellőzhető a szellemi színvonal, vagyis a műveltség és iskolázottság kérdése sem. Nem jó a nagy különbség sem korban, sem iskolázottságban. Ilyen körülmények után történjen a kiszemelés, megkérés és fészekrakás. Ha a megkért nemet mondana, akkor nyugodjék bele a kérő, ne akarjon kapaszkodni olyan székérre, mely nem veszi fel, mert a szentségi házasságnak egyik alapvető feltétele a szabad elhatározásból kimondott igen. Mindenekelőtt azonban fontos Isten segítségének kérése gyakorlati hitélettel, mert ez olyan alap, melyre bátran épülhet és szilárdan áll rajta a házasság Krisztus és az Egyház elgondolása szerint. A második részben a megkötött házasságban való viselkedésről szól a szerző tapasztalattal, de őszinte nyíltsággal. Sok elhidegülésnek és az ezt követő válásnak oka az önuralom hiánya. Okos tanácsokat ad a könyv e tekintetben is, sok lélektani és élet-tani meglátás támasztja alá ezeket a tanácsokat. Bátran állíthatjuk, hogy e fejezetek a szent és egészséges, boldog és boldogító házasságnak a kódexét, mintegy törvénykönyvét képezik. Bárcsak minden fiatal ember elolvasná és szerinte igazodnék, akkor házassága a jó Isten földi paradicsomává változnék, melyből Egyház és Haza egyaránt egészséges gyümölcsöket nyerne.

P. Szevcrin O. C. D.: MEGSZENTELT ÉLET. Kármelita Rendház. Győr, 1942. 123 oldal. Ára 2.— P.

A nagy kármeliták életéből vett érdekfeszítő eseményeken keresztül a megszentelt élet mélységei tárulnak fel előttünk. A szerző mindvégig lebilincselő közvetlenséggel mutatja be a sokszor nehéznek gondolt erénygyakorlatok szépségét és jutalmát.

Szentiványi Róbert: A SZENTIRÁSTUDOMÁNY TANKÖNYVE. 4. kiadás. Szeged, 1942. 800 lap. Ára 5.— P (és portó). Szerző kiadása. (Kolozsvár, Magyar-utca 38.)

A lelki élet könyvtárában kétségkívül a Szentírás

foglalja el az első helyet. De aki nemcsak dísziteni akarja könyvtárát egy szép kötésű Bibliával, hanem lelki táplálékot is akar meríteni belőle, annak lelkében sok olyan kérdés merül fel, amelyre épp Szentiványi könyve adja meg a feleletet.

Az első rész a bibliai események történeti és kultúrtörténeti háttérét adja. A második részben kifejti, miben áll és mire terjed ki a szent könyvek sugalmazottsága, majd a szent szöveg történetét ismerteti. A harmadik részben részletes bevezetést kapunk a Szentírásba, külön-külön foglalkozik ugyanis az ó- és újszövetség egyes könyveivel és azoknak sajátos problémáit tárgyalja. A negyedik részben a Szentírás értelmezési módjait és a helyes értelmezés szabályait ismerteti.

A 800 lapos „tankönyv” szerzője nem száraz tétel-ekbe csoportosított tananyagot ad, hanem érthető és élvezetes előadásban vezeti be a művelt olvasót a könyvek könyvének, a Szentírásnak tudományába. A könyvet nemcsak papoknak, teológusoknak ajánlhatjuk, hanem minden művelt kereszténynek. Annál is inkább, mert a szerző önzetlenségéről tanúskodó ár azok számára is hozzáférhetővé teszi a könyvet, akik a mai nehéz helyzetben csak keveset áldozhatnak könyvtárak gyarapítására.

LELKI ÉLET KIS KÖNYVE Szalézi Művek, 1942.

40. Megyesi Schwartz Antal: Bevezető az elmélkedő imába. II. — A már gyakorlott elmélkedőknek kíván ez a füzet néhány jótanácsot adni, hogy Isten-vel való társalgásuk egyre közvetlenebb és tökéletesebb legyen. Rávezt a szabad elmélkedés módjára. Gyakran van rövidebb-hosszabb időnk, amikor egyedül gondolatainknak élhetünk. Kis gyakorlat kell hozzá és gondolataink, érzéseink szinte ösztönszerűen mindig hazatalálnak és Istenben fognak megnyugodni. Még a kifejezett elmélkedéseinkben is ajánlatos lassan függetleníteni magunkat az elmélkedési könyvtől, de nem teljesen szakítani vele. Aki imaéletében is isteni szabadságra törekszik, nagy haszonnal forgathatja ezt a kis füzetet. Ara 1.— P.

41. Erdely Ferenc: Engeszteljük Jézus Szívét. Elmélkedések szentórára. — Ránk szakadt ismét a bűn kemény szoldjaként a háború minden sanyarúsága. De megduzzadnak ilyenkor a kegyelem üdvöt hozó csatornái is. Kiszélesedik az engesztelők tábora. Szükség van rájuk. Az ő vezeklésük és imájuk rövidíti majd meg az Úr látogatásának napjait. Az ő engesztelésben kitisztult szeretetük melengeti majd életre a bűneiben megdermített világot. A könyvecske tíz elmélkedése a megbántott és eltaszított isteni Szív kiáradó szeretetét mutatja be az emberek iránt.

Nagyfalusy Lajos S. J.: A KAPORNAKI APÁTSÁG TÖRTÉNETE. I—II. Kalocsa, 1941., 1942. 169 és 269 o. Első kötet ára 5.— P, a másodiké 10.— P.

A kétkötetes munka jórészt eredeti, új forráskutatók alapján magában foglalja az ősi, alapítástól fogva a veszprémi egyházmegyébe tartozó apátságoknak csaknem 800 éves történetét: a régibb bencés kortól (kb. 1150-től 1575-ig); a világi javadalmas apátok korától (1569—1851) és a jezsuita kortól máig. Megvilágítja a vas megyei, pecői apátság eredetét is. (I. k. 65—103. l.) Plébária-, falu-, vidéktörténet szempontjából, valamint egyéb gazdaság vonatkozásai miatt mind az I., mind a II. kötet szélesebbkörű érdeklődésre is számíthat. A II. kötet befejező értekezése a főkegyúri jog fejlődését is áttekinti.

Szöllősy M.: AZ UTOLSÓ ITELETET MEGELŐZŐ TÖRTÉNESEK A HIT ÉS A TUDOMÁNY TÜKRÉBEN. Sopron, 1943. Ara 2.— P.

A háborús idők bizonytalanságai felborzolják az emberek lelkét. Bizonyos eszkatologikus hangulat vesz erőt rajtuk. Kutató szemüket a messze jövőre meresztik. Ez a tanulmány is a teremtés utolsó napjaira próbál néhány fény sugarat vetíteni. E vallásos meghatódottságtól áthatott népszerűsítő eszmélődés haszonnal olvasható.

SENTE AGOSTON VALLOMÁSAL Officina nyomda- és könyvkiadóvállalat. Budapest, 1942. 64 l. Fordította Horváth Miklós. Ara 2.40 P.

Szente Agoston a legjelesebb egyházatya és a történelem egyik legtehetségesebb, fennkölt szelleme; egyesíti magában Aristoteles elméletét Platon lendületével, a rómaiak gyakorlatias érzékét a pünök hevélével és a görögök finom elevenségével. Munkásságának legnevezetesebb terméke a Confessiones libri XIII. Ezt Vallomásnak fordítják magyarra, pontosabban azonban megvallásnak kellene mondanunk. Szente Agoston megvallja benne Istennek, mennyi kegyelmet kapott tőle, mily fölségesen, hathatósan és jóságosan vezette őt az Úr a bűnök és tévelygések világából az életszentség és az igazság fényességébe. Isten jelenlétébe helyezkedik, ott árad ajkáról a hálának, a megtisztult szeretetnek, mély gondolatoknak ez a világhírűvé lett s a maga nemében páratlan éneke. Közben megfesti Szente Monikának képét; ez a világirodalomnak édesanyáról szóló egyik leggyönyörűbb leírása. — A jelen fordítás a 13 könyvből álló mű néhány jellegzetes részének bemutatása a nagyközönség számára. A fordítás művészi magyaros és hű.

Mindazenty-Pehm József: AZ ÉDESANYA. II. kötet. Harmadik bővített kiadás. Zalaegerszeg, 1942. 668 lap. Ara 10.— P.

Csodálatos adattár ez a kötet. Olvasása közben úgy érezzük, mintha visszaszállnánk gyermekkorunkba és egy tündérvárban megcsodálók a kristálytermék asztalaira kirakott varázslatosan tündöklő kincseket és közben azt sajnáljuk, hogy csak olyan keveset tudunk magunkkal vinni belőlük. A szerző ki nem fogy az édesanya magasztalásából. Feladatának nagyszerűsége folyton űzi-hajtja, hogy a tündérvár kincseit lehetőleg mind megmentse számunkra. Könyvben nemcsak szószerinti édesanyánk dicséretét zengik költők és prózairók, hanem a haza-édesanya és az Egyház-édesanya képe is változatos színekben jelenik meg előttünk gyermekeihez való kapcsolatában, ahogy megosztja velük sorsát békében és háborúban, aggodások és örömök közt. Sőt égi Anyánk arca is felragyog előttünk, ahogy kódexíróink, történelemszínészek, hadvezérek, a szentek, papok és szerzetesek látták meg Benne hazánk Nagyszanyját és a világ Királynőjét. Ezeket a vázlatosan felrajzolt kereteken belül olyan hatalmas kiterőket találunk a könyvben, hogy a részletek bőségének a szemléletében újra meg újra messze elkalandoznánk, ha a szerző kézenfogva nem vezetne minket vissza a távolban előttünk ismét felbukkanó alapeszméhez, a keresztény édesanya valláserkölcsei megbecsüléséhez, ami Isten tetszése szerint hivatva van megújítani az elvilágiasodott, önző társadalmat. A könyv panorámaszerű gazdag tartalmán kívül sikerült műmellékletek, köztük ritkábban látható reprodukciók is gyönyörköd-tetik az olvasót.

Farsangra alkalmas színdarabok

Édesanyák figyelmébe!

Újra megjelenik

SZABÓ V.:

AZ ÉDESANYA

című értékes könyve. A mű első kiadása hetek alatt elfogyott.

Édesanyák a neveléshez pompás segédkönyvet nyernek benne. A könyv ára szép kartonkötésben 4:20 P.

Új magyar könyvek:

Tower Vilmos: **Kihez menjek feleségül?** A könyv két részből áll, az első rész 26 fejezetben azt tárgyalja, hogy milyen legyen a választott? A második rész pedig az esküvő utáni utasításokat adja meg 20 fejezetben. Ropant értékes tanácsok, melyeknek minden nagyleány és fiatalasszony igen nagy hasznát veszi. Ára kartonkötésben 3.50 P, kötve 6.— P.

Dr. Virágh Jeromos: **A felszabadulástól a családig.** Önnevelési útmutató az iparososztály ifjúsága részére. Ára 3.20 P.

Lantos-Kiss Antal: **Mi inasok.** A magyar munkásifjú bemutatkozása. Ára 4.50 P.

Kertész Gyula tábori főesperes: **Katonai lelkipásztor-kodástan.** Ára 8.— P.

Lakos Endre: **A kereszténység.** Dr. Borbély István S. J. előszavával. Ára 2.40 P.

Szöllősy M.: **Az utolsó ítéletet megelőző történe-
sek a hit és a tudomány tükrében.** Ára 2.— P.

P. Szeverin kármelita: **Megszentelt élet.** Ára 2.— P.

Csavlek Márta: **Egészség országá felé.** Ára 3.40 P.
Két részből áll: Az I. részben gyermekek számára írt mesék, versek vannak; a második részben pedig védő-
nők, tanítónők, óvónők részére kitűnő, sok képpel
illusztrált anyagot tartalmaz.

Dr. Semptey László: **Az alkalmazkodás módszere és
jogszabályai a hírhirdetésben.** Ára 5.— P.

Értékes könyvek fiúk részére:

Brilot: **Harc a repülőért.** Érdekesítő történet egy el-
lopott repülőgép-szabadalommal kapcsolatban. Ára
2.— P.

Csák: **Vér és láng között.** Hősies történet a spanyol
forradalom idejéből. Ára 2.— P.

Finn Ferenc S. J.: **Tom Playfair.** Elbeszélés egy
amerikai kisdíák életéből. Ára 4.50 P.

Finn Ferenc S. J.: **Wynn Percy.** Képek egy amerikai
nevelőintézetből. Ára 3.— P.

Finn Ferenc S. J.: **Harry Dee.** Regény az amerikai
ifjúság életéből. Ára 3.— P.

Gereben: **Ákos vitéz útja.** Lebilincselő regény az éret-
tebb ifjúság számára. Ára 3.80 P.

Horváth Miklós: **Szól a lant.** Jellemnevelő regény Tinódy
Lantos Sebestyén korából. Ára 2.90 P.

P. Plus Raoul: **Az életút előtt.** Élvezetes stílusban meg-
írt elmélkedések és útbaigazítások ifjak részére. Ára
2.50 P.

Spillmann: **A gyónási titok áldozata.** II. kiadás. Az
életet írja le ez a filmre is felvett regény. Ára 3:80 P.

Leányok részére

Tizenharmadika, péntek!	Humoros monológ	—.	.60
A cigányjósno	" "	—.	.60
A konyha tündére	" "	—.	.60
Mancika bevásárol!	Magánjelenet	—.	.60
Mancika gazdálkodik!	" "	—.	.60
Rozi nem akar kisasszonylőnni!	Monológ	—.	.60
Jogot a nőknek!	Vígjáték 1 felvonás	1.20	
Pünkösdi királyság	" 1 "	1.—	
A Gyurkovics-gimnázium	" 1 "	—.	.80
Szöktetés a parnasszusról	" 1 "	1.20	
Bacillusok	" 1 "	1.—	
Kati dezinficiál	Bohózat 1 "	1.—	
A csodababa	Vígjáték 1 "	1.—	
Pünkösdi királyság	" 1 "	1.—	
A kosár	Tréfa 1 "	1.—	
Szerenád	Vidám jelenet	—.	.80

Nők részére

Az apróhirdetés	Vígjáték 2 felvonás	—.	.40
A kis mama	" 2 "	1.50	
Modern élet	" 2 "	1.50	
Nyárspolgárék fürdőn	" 2 "	1.20	
A tanítónő	" 3 "	1.50	
Asszonygazdaság	" 3 "	1.50	
Szellemjárás	" 3 "	1.50	
Öfensége a mindenes	" 3 képben	1.20	

Fiúk részére

A liba	Vígjáték 2 felvonás	1.—	
Miskából pesti fiú lett	Tréfa 1 felvonás	1.20	
A félreismert zseni	Tréfás jelenet	—.	.80

Férfiak részére

Ne tovább a kaptafánál!	Vígjáték 3 felvonás	1.—	
Szélhámos a vöm	Burleszk 3 felvonás	1.50	
Nizzai kaland	Vígjáték 3 képben	1.20	
Theater mucca	Vígjáték 3 felvonás	1.—	
Aranyszívek	" 3 "	1.50	
Peti cigány keservei	Hum. cigány monológ	—.	.60
Köz hírré tétetik!	Hum. falusi "	—.	.60
Mi van eladó?	Humoros monológ	—.	.60
Tánc a kép körül	Tragikoméd. 3 képben	1.20	
A peches piktor	Vígjáték 1 felvonás	1.—	
A tehenrevaló	Paraszt fufang	—.	.60
A műfog	" "	—.	.60
Kisgazda a trónon	Farsangi tréfa 1 felv.	1.20	
A havanna	Bohózat 1 felvonás	—.	.80
Oda a báróság	" 1 "	1.—	
Izgalmas kaland	" 1 "	1.—	
A holdkőrosok	" 1 "	1.20	

Vegyes

Bíróék möglakják Pestet	Népies vígj. 1 felv.	1.—	
Füstös móg a Riska	Cigánybohóság	—.	.80
A dal varázsa	Tündérmese 2 felv.	1.—	
Az új kalap	Bohózat 1 felvonás	1.—	
Földvásár	Falusi tréfa 1 felv.	—.	.80
A negyedik parancsolat	Népszínmű 3 felv.	2.80	
Monológok és dialógok	" "	1.20	
Régi dal	Vígjáték 3 felvonás	1.20	
Új harangszó	Népszínmű 3 felv.	2.80	
A két lurkó	Vígjáték 3 felvonás	1.—	
Idegenvezető	Vidéki tört. 1 felv.	1.—	

Naptárak az 1943-as évre:

Misenaptár az 1943. évre. Ára 1'30 P.

Jézus Szíve-naptár. Könyvalakú. A hold fényváltozásai, a vásárok, missziós szándékok, valamint a Jézus Szíve Szövetség főszándékai is benne vannak. Ára —'60 P.

Napról-napra. Közkezdelt katolikus naptár. Kis zsebalak. Az év mindenegy napjára külön oldalt ad, amelyen katolikus naptár található egy-egy napi gondolattal. A gondolatok P. Considine, a neves jezsuita lelki író műveiből valók. Lelki feljegyzések céljára üres hely is van. Értékes kis zsebnaptár. Ára 1'50 P.

Katonaimakönyvek

DR. CZAPIK GYULA:

IMAFÜZET

katolikus katonák számára.

Szentmiseimát, gvónási és áldozási ájtatosságot, alkalmi imákat tartalmaz. Összeállítása kitűnő. Ára csak 20 fillér, kötve 1 pengő.

AZ ÚR LEGYEN VELETEK!

Irta: Kovács Sándor.

Igen izlées imafüzet, mely a kiskunsági honvédek részére készült. Sok szép imát tartalmaz. Ára 20 fillér.

GAUSZ TIBOR S. J.:

HA AZ Ő SZAVÁT HALLJÁTOK . . .

Ára 4'50 P.

A zárdai hivatásról szól s mindazok számára értékes, akik úgy érzik, hogy a jó Isten a tökéletesebb életre hívja őket. Ismerteti ezenkívül az összes női szerzeteket, közli azok címét, rajzban hozza öltözküket, stb.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8'— P. Ingyen mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50% kedvezményt élveznek.)

Uram! kihez menjünk?

Eucharisztikus elmélkedés.

Irta: Kovács Sándor prelátus.

Kitűnően felhasználható anyag szentségimádási órák alatt is. Ára 40 fillér.

A legutóbb megjelent lelki könyvek legértékesebbje

Szunyogh X. Ferenc O. S. B.:

A SZENT ZSOLOZSMA

c. kétkötetes műve.

Legfőbb értéke, hogy megmagyarázza az Anyaszentegyház ősrégi imádságát: A SZENT ZSOLOZSMÁT. Szébbnél-szebb képek illusztrálják a köteteket.

Ára 8'50 P, kötve 12'50 P.

BLAZOVICH JÁKÓ O. S. B.:

A legfájóbb válság

A házasságról szól, roppant érdekes beállításban. Minden házasságban élő férfinak és nőnek el kellene olvasni ezt az elsőrangú könyvet. Ára 1'50 P.

Beaudenon—Gerely:

Elmélkedések az Evangéliumról

Három kötet, de az egyes kötetek külön is kaphatók. Praktikus elmélkedések Gerely Jolán művészi fordításában. Egy-egy kötet ára 5'50 P.

P. PLUS S. J.:

ÉLET ISTENNEL

Második kiadás.

A lelkiélet ápolására kiválóan alkalmas, rövid gondolatok. Ára 1'50 P.

Templomi szobrok, keresztúti képek, esküvői kereszték, iskolai és falifeszületek, keretezett képek, mindenféle papíraru és írószer dús választékban kaphatók:

KORDA Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság könyv-, papír- és kegytárgykereskedésében.

Központ: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán tér 4. Telefon: 136—185.

Nyomdaüzeme: Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. Telefon: 136—113.

Fiókok: Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Kolozsvár, Szeged.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)

pál györqy₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Gyenis András S. J.: Gyümölesoltó Boldogasszony. — Dr. Városi István: Irástudók és farizeusok. — Gálffy László S. J.: Lelki fejlődésünk és nagyságunk titka. — Schnattner Szigfrid O. S. B.: „Menjetek Józsefhez.” — Dr. Eröss Alfréd: Mária Miatyánkja. — P. Sütös Imre O. Sch. Piar., Róma: Isten fia emberré lett, hogy mi Isten fiává lehessünk. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. — Egyes szám ára 40 fill.

Testvérek! Életgondban, háborús világban elcsigázott, keresztet hurcoló emberek! Szeretitek-e igazán az isteni Megváltót? Tudtok-e még lángolni, lelkesedni Óerte, Aki 1900 évvel ezelőtt élt? Érzitek-e, hogy a sebekkel borított, tövissel koszorúzott Úr Jézus szeretett minket? Mert Ő sokat szenvedett érettünk, azért, hogy mi is viszonzszeres-sük Őt, hogy ne kételkedjünk Benne, hogy rokonszenvvel viseltessünk iránta s Nála keressünk vigaszt, ha mi is szenvedünk. Oh, hányszor halljuk ma szenvedő embertestvéreink ajkán a panaszos szót: Engem nem szeret az Isten, mert igen nagy keresztet rakott reám! Magyaráz-zuk meg ilyenkor a szenvedéstől elfásult, okoskodó lelkeknek, hogy Krisztus azért szenvedett, hogy senki se kételkedjék Benne. — Szeretni: egyenlő nem szenvedni, ez sehol sincs az evangéliumban. Ott ez áll: Az a legnagyobb szeretet, amely némán, panasz- és zokszó nélkül, türelmesen szenved. Tehát az áldozat, a szenvedés a legnagyobb szere-tet. Hol van áldozat szenvedés nélkül? Következőleg ezekben a komoly időkbén ne gondolkodjunk pogányul! Mert szeretni nem annyi, hogy mindig csak megelégedés, öröm, jószerencse, világosság kísérje az embert élte útján! Hogy minden baj és rossz tőlünk távol legyen! Ez nem igaz! A szenvedés nélküli, rózsás utak lélektisztulásra, az Isten megközelítésére nem alkalmasak! Krisztus mértéke: az áldozat, a szen-vedés. Krisztus fontja nem az arany, nem az ezüst, hanem az értünk szere-tetből ontott drága vércseppek! Ha mélyen érző szívet, Isten békéjével töltekező lelket akarunk, ha sötét időkbén több vigaszt, viharszélben több egyensúlyt akarunk, ha lelket akarunk, akkor fenntartás nélkül bízzuk magunkat a szenvedő Krisztusra, aki Megváltónk lett, s hogy szeretetünk lángját felélessze, hogy a sorsüldözött, szenvedő, szomorú, fásult embert Magához édesgesse: keresztreszegezve szenvedett.

Feldúlt pogány világban hallatja halk szavát az

Utunk.

A szenvedő Istenemberrel való közösségre, mélységes szim-pátiára, együttérzésre, együttsszenvedésre akar nevelni. Oh, bár ébredne minél több szív a Szentlélek szárnyának csat-togására — az UTUNK lelketsugárzó cikkeinek ihletése nyomán, Olvasóink, Előfizetőink és lapunk Barátainak apostolkodása útján a szenvedő Krisztus és a szenvedő felebarát szimpatikus szeretetére, a világot átalakító, a feldúlt emberek lelkébe húsvéti békét adó szociális szeretet hatalmára!

Gyümölcsoltó Boldogasszony

Irta: Gyenis András S. J.

Napjában háromszor kondulnak meg a katolikus templomok és kápolnák harangjai, hogy ércnyelvükkel zengve-csengve, ujjongva hirdessék az egész világnak a megtestesülés tényét. Naponként háromszor száll az ima az ég felé a hívők ajkáról: *Az Úr anyyala köszönté Szűz Máriát és ez méhébe fogadá Szentlélektől szent Fiát.* Ezt a történelmi eseményt ünnepli az Anyaszentegyház március 25-én. Ez a nap volt az üdvösség bimbója, melyből Isten irgalmas jósága és a Boldogságos Szűz alázatossága folytán kinyílt a megváltás legszebb virága. Isten kegyes bölcsesége, lehajló szeretete és föl-emelő hatalma nyilatkozik meg a mai ünnepen. Mit jelent nekünk március 25-e?

I.

A Megváltó szent gyermekségének hírnöke, Szent Lukács evangélista így beszéli el a mai ünnep jelentőségét és tartalmát:

„ . . . elküldé az Isten Gábor anyyalt Galilea városába, melynek neve Názáret, egy szűzhöz, ki egy férfiuinak vala eljegyezve, kinek neve József, Dávid házából, a szűz neve meg Mária. És bemenvén hozzája az anyyalt, mondá: Üdvözlégy, malasztal teljes, az Úr vagyon teveled, áldott vagy te az asszonyok között. Mikor ő ezt hallotta, megzavarodék annak beszédén, és gondolkodék, miféle köszöntés ez. És mondá neki az anyyalt: Ne félj, Mária! mert kedvet találtál az Istennél. Ime méhedben fogansz és fiat fogsz szülni és nevét Jézusnak hívod. Nagy leszen ő, és a Magasságbeli Fiának fog hivatni; és néki adja az Úristen Dávidnak, az ő atyjának királyi székét, és országolni fog Jákob házában mindörökké, és királyságának nem leszen vége. Mondá pedig Mária az anyyalt: Miképen lesz ez, mikor férfit nem ismerek? És felelvén az anyyalt, mondá neki: A Szentlélek száll tereád és a Magasságbelinek ereje megárnyékoz téged; azért a Szent is, ki tőled születik, Isten Fiá-

nak fog hivatni. És ime Erzsébet, a te rokonod, ő is fiat fogant öregségében, és ez hatodik hónapja neki, aki magtalannak hivatik, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Mária pedig mondá: Ime az Úr szolgálóleánya, legyen nekem a te igéd szerint.” (Lk. 1, 26—38.)

A mennyei Atya a Názáretben lakó egyszerű leányt választotta ki, hogy egyszülött Fiának anyja legyen. Az istenanyaság szent titka az alapja annak az egyedülvaló méltóságnak, melyet a Szűzanya a teremtmények között betölt, de egyúttal alapja annak az egyedülvaló tiszteletnek is, melyben a keresztény világ részesíti. A Boldogságos Szűz Isten örök terveiben egyedülvaló helyet foglal el, mert általa kapta az időben a véges emberi természetet az, akinek öröktől fogva megvolt végtelen isteni természete.

Az Atya a legdrágábbat és legkedvesebbet adta Máriának s ezzel a legnagyobb méltósággal ruházta fel, melyet teremtmény egyáltalán betölthet. A méltóság egyenlő a megtiszteléssel, fokozottan áll ez a megállapítás a Boldogságról.

A Fiú önmagát ajándékozta Máriának, s ezzel neki adta a legnagyobb dicsőséget, melynek fényessége egy teremtményt beragyoghat. Ragyogása reánk is visszasugárzik, hiszen ő is egy közülünk.

A Szentlélek a kegyelem ajándékaival felékesítette, hogy Isten egyszülött Fiának méltó földi lakóhelye legyen, s megadta neki a lélek és a test lehető szentségét, melyet teremtmény elérhet. Ezért csodáló hódolattal tekintünk fel a Szűzanyára és bizalomra gerjedve indulunk nyomában.

II.

A latin egyházi elnevezés *Annuntiatio B. Mariae Virginis* címmel emlegeti a mai ünnepet, a magyar nyelvhasználat szemléletesen Gyümölcsoltó Boldogasszony névvel nevezi. Mikor a tavaszi napsugár elűzte

már a borongó téli felhőket, felcsókolta a föld jégkérgét, a természet ölén alélt téli dermedtségükből új életre ébrednek a fák és a bokrok, megindul bennük a fejlesztő nedvkeringés, nemes ágat oltanak a fák törzsébe, hogy meginduljon a nemes gyümölcs kezdeti élete. Az ágakon rügyek fakadnak, lombosító borítja a fákat, virágbaborul a természet és színpompás gyümölcs érik mindenütt.

A bűnbe és pusztításba merült emberiség is ébredezni kezdett a lelki halál dermedtségéből akkor, mikor az Úr anyála megjelent a názáreti hajlékban, hogy megvigye az örömhírt, az Atya üzenetét. A Szűz alázatos Legyen-e megteremté a legnemesebb gyümölcsöt, melyet a föld valaha hordozott: az Ige testté lön és miköztünk lakozék, hogy megnemesítse, új életre keltse a szíveket, mindazokat, akik jóakaratóak.

Isten a legmagasabb méltóságra emelte a Boldogságos Szűzet; arról is gondoskodott, hogy egészen szeplőtelen, tiszta legyen kertjének virága, melynek az volt a hivatása, hogy a legértékesebb gyümölcsöt teremje. A Szűz élete első pillanatától mentes volt minden áteredő és személyes büntől és amint a követségben járó angyal is hirdette, teljes volt kegyelemmel.

Szent Gábor főangyal, egy a hét közül, akik az Úr előtt állanak. (Tób. 12, 15; Lk. 1, 19.) Neki és társainak az a feladata, hogy mint az Isten szeretetének, mindentudásának és gondviselésének követei, irányítsák az emberiséget. Olyanok, mint misztikus kétágú gyertyatartó karjai, s az a küldetésük, hogy az Úr világosságát áraszszák a földi lét és történések útjaira. Gábornak főképp arra adott az Úr megbízást, hogy hírül vigye a kiválasztottaknak terveit, melyek az emberiség üdvösségének fordulóit készítik elő. Gábor megjelent Dániel prófétának és fellebbentette előtte a jövő fátyolát, megmutatta a választott nép szabadulását és a Messiás országát. Gábor jelent

meg az áldozatot bemutató Zakariásnak és ott az oltár mellett közölte vele Keresztelő Szent János születését. Legjelentősebb küldetése a Boldogságos Szűzhöz szólt, hogy közölje vele az Atya terveit. Így lett Gábor az örömhír követe, a megtestesülés szózata, mely hirdeti mindörökké a megváltás isteni elhatározását. Mikor megszólal a harang a világvárosok forgatagában vagy a legelhagyottabb vidék csendjében, a harangszó szárnyán megjelenik minden imádkozó hívőnek Krisztus megtestesülésének hírnöke, amint világtörténeti küldetésében: Az Úr anyála köszönté Szűz Máriát . . .

Mikor a mindenható Isten megtisztelte a Szűzanyát az istenanyaság méltóságával, akkor az egek dicsősége leszállott a földre, mert Mária alázata (megnyitotta az eget. „És az Ige testté lön!“ Isten lealázza magát, de Máriát felmagasztalja. Mária szűz (volt, szűz maradt és Isten anyja lett, mert kegyelemmel teljes volt Isten kegyes jóságából, s egyetlen szavával, az alázatosság, engedelmesség és szeretet *Legyen*-ével az örök Ige anyja lett.

Minden Krisztus-hívő lelkében bizonyos fokig napról-napra végbemegy a gyümölcsoltónapi csoda, mikor Krisztus kegyelmével bevonul a lélek szentélyébe, hogy birtokába vegye, megszentelje és a megváltás gyümölcsét érlelje benne. Aki hisz, aki alázatos, aki engedelmes, tisztelettel fogadja Isten ajándékát, alázattal megőrzi és hűséggel növeli. A Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepe és a naponként háromszor megkonduló harangok zengése legyen hitünk állandó megvallása, reményünk biztató záloga és szeretetünk égbetörő himnusza: — Az Úr anyála köszönté Szűz Máriát, — és ez méhébe fogadá a Szentlélektől szent Fiát. — És az Ige testté lön, — és miköztünk lakozik az Atya szeretetéből, a Fiú önfeláldozásából, a Szentlélek kegyelmi ajándékaként, a Szűzanya alázatos engedelmissége folytán. Mindannyiuknak szeretet és hála mindörökkön örökké!

Írástudók és farizeusok

Irta: dr. Városi István

A Hegybeszédben fölséges kijelentéseket tesz Krisztus a törvényről. Az ószövetségi törvény nem vész el, hanem fönnmarad. „*Elmúlik az ég és föld, egy betű vagy egy pont el nem marad a törvényből, míg mind meg nem lesz.*” (Mt. 5, 18.) A törvényt azonban úgy kell az embereknek fogadniok, mint Isten akaratát. A törvény eszköz a kezünkben, hogy égbe törekvő emberek legyünk és ne esztelen lények, akik a föld poránál nem látnak tovább. Bűnös, aki a törvényt nem törődik. De bűnös az is, aki a törvényt helytelenül magyarázza és így megfosztja igazi jelentőségétől. Erre figyelmeztet minket Jézus a Hegybeszéd következő szavaiban: „*Mert mondom nektek: Hogyha nem lesz tökéletesebb a ti igazságotok az írástudókénál és farizeusokénál, nem mentek be mennyeknek országába.*” (Mt. 5, 20.)

Valamit lelkünkre köt itt az Úr.

Valami fontosat.

Amit, ha meg nem valósítunk, akkor nem lesz helyünk a mennyben.

Ámde, hogy mindezt megérthessük, tudnunk kell: kik voltak azok az írástudók és farizeusok?

Írástudók voltak azok a zsidó férfiak, akik a szent könyvek magyarázatához értettek. *Farizeusok* (elkülönöztek) pedig azok a túlzó gondolkodású zsidók voltak, akik tűzbe-vízbe mentek hagyományaikért és kínos pontossággal tartották be a törvények betűit, de fittyet hánytak a törvény szellemére. Az ő meg lehetőségen nagyképű és visszatartó erkölcsi magatartásuk akkoriban eléggé népszerű volt Zsidóországban. Nem az Isten szándékai szerint való élet volt ez, hanem inkább visszajára fordult, emberi bölcseségből fakadó életforma. A farizeusok tanítása szerint nem más az erény, mint a törvény betűinek külsőséges teljesítése, tekintet nélkül arra, hogy Isten mit akar voltaképpen egy-egy törvénye által. És mert az Úr Jézus többiben is szigorúan megróta őket tanításukért és viselkedésükért, hát ott ólálkodtak folyton Krisztus körül, hogy rosszindulattal, ellenséges érzülettel végre is alkalmat találjanak a gyűlölt Názáretivel való végső leszámolásra...

Krisztus tehát az írástudókra és farizeusokra célzó szavaival azt akarja tanítványai lelkére kötni, hogy ne legyenek külsőségesek, nagyképűek. A törvényeknek ne a betűit lessék, hanem a szellemét. Ne csak máz legyen rajtuk az Istenhez való igazodás, hanem lelki igény, belső elkötelezettség is... A ti igazságotok — vagyis erkölcsi életetek, Istenhez való igazodástok — ne legyen ilyen farizeusi, ilyen üres, ilyen külsőséges, mert akkor nem mentek be a mennyek országába...

Talán legyintesz egyet, Olvasóm, és azt mondom most: jó és szép ez, de hát ez a tanítás nekünk már semmit sem jelent. A régi zsidó élet régen eltűnt. Nem leselkednek ma már írástudók körülöttünk és kint az életben nem akadunk össze farizeusokkal...

Nos, hát nincs igazad. *Ilyen írástudó és farizeus lelkületű emberek ma is vannak még bőségesen, legfeljebb csak a nevük változott meg és kissé maibb ru-*

hában járnak. Hogy kik ezek? Könnyű a válasz. Azok, akiknek a kereszténység és benne az isteni törvény, egyházi intézkedés csak külső mázt jelentenek. Akik folyton e jelszókkel dobálóznak: keresztény kultúra, krisztusi világnézet, evangéliumi alap stb., de csak kifelé, fórumai vagy piaci, esetleg üzleti vagy más hasznos szempont szerint játszanak velük. *Befelé többet jelent számukra ezer pengő vagy akár egy jól megrendezett vacsora is, mint az egész evangélium és krisztusi világnézet...*

Olvasd csak különféle lapokat néha. Utazd körül kissé az országot vagy nézz át a szomszédokhoz is. Vagy legalább figyeld meg jobban az embereket. Hamarosan meglátod majd, hogy mennyi írástudó és farizeus él ma is a földön.

Abban a magas tudományban, amit politikának nevezünk, hemzsegek az ilyenek. Hallgassuk végig a világ politikusait. A legtöbb arról beszél, hogy ő mennyire becsüli az Evangéliumot. Istent, Gondviselést, örök üdvösséget emlegetnek. De amikor cselekedetre kerül a sor, akkor nem létezik számukra az Isten, ellillan a Gondviselés és szertefoszlik az örök üdvösség. Csak az igazságtalanság, a hazudozás, a lelketlenség, a házasságtörés, a minél kényelmesebb élet marad...

A művészet világa is tele van írástudóval és farizeussal. Lassan minden silány színdarabot és regényt úgy reklámoznak manapság, mintha az a krisztusi erkölcs diadala volna a földön. Pedig csak szenny és gonoszság van benne. A nagyközönség hovatovább nem tud eligazodni a könyvek között. Az édesapák nem mernek belépni az üzletbe, hogy gyermekeiknek karácsonyra egy-egy jó könyvet vegyenek. Mert nem tudhatják, hogy véletlenül majd mi akad kezükbe... A közelmúltban háromkötetes nagy könyv jelent meg Krisztus életéről. A világ majdnem minden művelt nyelvére lefordították hamarosan. És Amerikától Budapestig hirdették a reklámok, hogy ezt a korszakalkotó művet olvasni fogják mindaddig, amíg ember él a földön... Hát igen. Van sok szép gondolat, megfigyelés, részlet a könyvben. De írója igazi zsidó felületességgel sok-sok tévedést is összehalmozott benne. Mintha elősegítené az Evangélium terjesztését, pedig alapjában rombolja szent igazságait. És a szegény keresztény olvasók drága pénzeket fizetnek, hogy mérgezhessek önmagukat. Nem veszik észre, hogy az ilyen művészi megnyilatkozások is „*hasonlók... a megfehéřített sirokhoz, melyek kívül ékeseknek látszanak az emberek előtt, belül pedig tele vannak holtak csontjával és minden undoksággal.*” (Mt. 23, 27.)

És milyen sok írástudó és farizeus szaladgál a társadalmi életben is.

Előkelő ember. Azt mondja: nekem ugyan teljesen mellékes, hogy valaki csak polgárilag köt-e házasságot, avagy templomban is megesküszik... De hát — meg kell érteni — az én családom ősrégi katolikus család és így társadalmi kényszer számomra a templomi esküvő. Vagyis: elég a külsőség. A belsővel, a lényeges-sel már nem sokat bibelődik.

És jön a másik. Eddig nem sokat törődött a vásár-

napi misével. Most azonban rendesen eljár. Sőt! Nemcsak rendesen, hanem egyenesen feltűnően. És ha valami barátja gúnyosan kérdi, hogy miért? Nos, a mi emberünk kissé restelkedve válaszol: tudod, a fiam, vagy a lányom most katolikus iskolába jár és én szeretnék jóba lenni a tanáraival... megértész ugye? Hiszen az ember sok mindent megtesz a gyerekeiért...

A napokban kaptam egy kezetes kis felszólítást. Postán jött. Nem fontos a dolog, inkább csak érdekes és jellemző. A bevezetője úgy indul, hogy ma, a katolikus akció korában mennyire fontos a keresztény ösztartás. Azután szép szavakkal folytatódik és végre kiderül, hogy a keresztény ösztartás nevében ezentúl csak ilyen és ilyen fogkrémet vásároljak... Vagyis: egy kis keresztény máz, de a lényeg a zseb... És így tovább, hosszú sorokban. Ki tudná a jellemző esetek százaít és ezreit föl sorolni?

Ne mondd, kedves Olvasóm, hogy: *no, ez az író most ugyancsak nagy feneket kerit ezeknek a kis emberi fogtakozásoknak... Ezek mögött a látszólag kicsiny fogtakozások mögött az a külsőséges, farizeusi lelkület húzódik meg, amely belül nem sokat törődik Isten akarataival.* A Szentírás szava teljeseedik be az ilyen fogtakozásban szenvedőkön: *„... megemlékeztek, hogy Isten az ő segítőjük és a fölséges Isten az ő megváltójuk. De csak szájokkal szerették őt és nyelvükkel hazudtak neki. Mert szívök hozzája nem volt igaz és nem találtattak hivenek az ő szövetségében.”* (Zsolt. 77, 35—37.) Vagy nem illik-e az ilyenekre a zsoltár panaszkodó szava: *„ha nem lesz tökéletesebb a ti igazságtok az írástudókéval és farizeusokénál, nem mentek be mennyeknek országába”.*

Az ilyen ferde lelkű emberek azonban nem nagyon akarják belátni lelki ferdeségüket. Sőt gyakran annyira szeretik magukat, hogy még a hibáikat is szeretik és azokban is erényeket látnak. Arra mindenki vagy legalább is a legtöbb azonnal kész közülük, hogy a másikat megítélje. De saját maga megítéléséhez lelki ereje nincsen.

Emlékezzünk csak Jézus példabeszédére. Egy farizeus és egy bűnös vámos fölmege imádkozni a jeruzsálemi templomba. És mi történik? A farizeus így imádkozik: Isten! hálat adok neked, hogy nem vagyok, mint egyéb emberek, ragadozók, hamisak, házasságtörők, mint ez a vámos is. Kétszer börtölök hetenkint, tízedet adok mindenből, amit bírok... És a vámos távol állván, szemait sem akará fölemelni az égbe, hanem mellét veré, mondván: Isten légy irgalmas nekem,

bűnösnek... És az Úr Jézus hozzáteszi: *Ez megigazulva méne házához, inkább mint amaz; mert minden, aki magát felmagasztalja, megaláztatik és aki magát megalázza, felmagasztalatik.* (Lk. 18, 11—14.)

Legyen erönk a magunk megismeréséhez. Ismerjük meg hibánkat is, ne csak erényeinket. És ha hibáink között ott találjuk, hogy a kereszténységet hajlandók vagyunk csupán külsőségnek tekinteni az élet változatos sodrában, vagy legalább is többet adunk gyakran a külső keresztény viselkedésre, mint a belső lelki meggyőződésre, akkor tüzzel-vassal irtsuk ki magunkból ezt a fogtakozást.

Belsőleg is kereszténynek lenni!

Milyen nagyszerű ez!

Jellemesnek lenni az Istennel szemben. Jóbarátokkal, ismerősökkel, ellenségekkel viadalra kelni a keresztény igazságok védelmében. Belső meggyőződésünkért elveszíteni mindent, ha az élet úgy hozza magával. Krisztust követni, aki azt mondotta egyszer: *„... mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, felkénnek pedig kárát vallja?”* (Mt. 16, 26.)

Kemény meggyőződésű katolikus lelkekre van szükség az Egyháznak és a Hazának is. A farizeusok csak gáncsolják az egyiket és jégre viszik a másikat. Hogy azonban ilyen követői legyünk Krisztusnak, ismerjük meg alaposan az Ő tanítását. Kicsit meghökkenő ez: 2000 évvel Krisztus születése után arra inteni a keresztényeket, hogy ismerjék meg Krisztus tanítását! De higgyék el, kedves Olvasóim, hogy nem fölösleges ez a buzdítás. Hiszen sokszor magunk is érezzük, hogy nem ismerjük eléggé hitünket. Olyan dolgokban sem, amelyekben pedig igazán szükséges volna az ismeret. Vajjon ki merné állítani, hogy Krisztus tanításának komoly ismerete nélkül komoly meggyőződésű katolikus, apostoli lélek lehet valaki? Nem, apostol nem lesz. De félok, hogy előbb-utóbb külsőségekbe csap és farizeusi lélek lesz csupán... Am mi lesz akkor a mennyek országával?

Tudjuk, hogy Pál apostol is farizeus volt előbb. A farizeus Saul alakult át Isten kegyelme tüzeiben Szent Pál apostollá. Nos, szöjünk mindennapi imáink közé egy rövidke fohászt: *Uram! faragj apostolokat a mai farizeusokból is. Égesd újjá kegyelmed paraszával őket... Ha meghallgatsz, akkor nagyon sok új apostol lesz. Ez a sok új apostol talán elég lesz ahhoz, hogy minél előbb szereteted fényébe-tüzebe gyuladjon ez a viaskodó, lázadó világ...*

Lelki fejlődésünk és nagyságunk titka

Irta: Gálffy László S. J.

Nem akarunk mi itt titkokkal fontoskodni és nem fogjuk sejtelmeskedéssel elhomályosítani mondani-valónkat. Csak megállapítjuk, hogy amit Isten az ő gyermekeinek kinyilvánít, arról ő maga azt mondja, hogy az titok marad, „rejtve marad” azok előtt, akik nem tudják rászánni magukat, hogy gyermeki lelkülettel forduljanak Isten felé, vagyis a kevély, beképzelt, magabizó bölcsek előtt: „Elrejtetted ezeket a bölcsektől és okosaktól és kinyilatkoztattad a kisdedeknek.” (Mt. 11, 25.)

Ilyen elrejtett dolog az elvakult kevélyek előtt a mi lelki növekedésünk és nagyságunk titka és forrása. Mert ok okatlanul önmaguktól akarnak nagyokká lenni. Holott minden igazi maradandó, vagyis örök nagyságnak egyetlen forrása Isten. Akik olyanok, mint a kisdedek, azok előtt ez nem titok, mert Isten kinyilvánítja nekik és megmutatja az életforráshoz vezető egyetlen utat: a gyermeki alázatot.

Egyszer, amikor éppen arról vitakoztak az apostolok, hogy ki nagyobb közöttük, Jézus fönségesen

egyszerű, de mélységesen komoly leckét adott nekik. Látta, hogy még nem tisztult meg lelkük a kevélységtől és hiúságtól, még nem fejlődött ki bennük a gyermeki alázat. Pedig az elengedhetetlen életszükséglet számukra. „Magához híván Jézus egy kisdedet, közéjük állítá és mondá: Bizony, bizony mondom nektek, ha meg nem változtok és nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába. Aki tehát megalázza magát, mint ez a kisdéd, az nagyobb a mennyek országában.” (Mt. 18, 4.)

Ebben benne van a felelet a mi lelki nagyságunk és fejlődésünk kérdésére. És ezt a figyelmeztetést és oktatást életbevágóan fontosnak tartja számunkra Isten Fia, azért többször is megismétli. „Aki közületek nagyobb akar lenni, legyen a ti cselédetek, aki első akar lenni, legyen a ti szolgátok.” (Mt. 20, 25.) ... „Aki magát felmagasztalja, megaláztatik, aki magát megalázza, felmagasztaltatik.” (Mt. 23, 12.) ... „Aki mindnyájatok között a legkisebb, az a nagyobb.” (Lk. 9, 48.) ... „Aki nagyobb köztetek, legyen mint kisebb, és aki előljáró, mint szolgáló.” (Lk. 22, 26.)

Isten Fia e tanítása csendül ki a *Magnificat*-ból is. „Rátékitett — az Ur — szolgálója kicsinységére... nagy dolgokat cselekedett nekem a Hatalmas... Szétzórta a szívük terveiben kevélykedőket. Hatalmasokat levett a trónról és kicsinyeket felmagasztalt.” (Lk. 1, 47.)

De nem elég csak egy-egy meghatott pillanatunkban szépen bevallanunk Istennek kicsinységünket. Nem elég csak néhanapján magunkra öltönnünk az egyszerű gyermeki lelkület ábrázatát. Egészen ki kell vetkőznünk kevélységünk beképzelt nagyságából és állandóan bele kell öltöznünk az alázatos gyermeki lelkületbe. Hiszen Isten Fia nem azt mondta, hogy gondolatokat néha a gyermeki alázatra, hanem állandó lelkiállapotot követel: legyetek mint a kisdedek!

Ez a gyermeki lelkület mint állandó magatartás, nemcsak az egyetlen helyes és nélkülözhetetlen viselkedés, amelyet mennyei Atyánk megkövetel tőlünk, gyermekeitől, hanem ez az egyetlen nyitja és kulcsa az isteni életforrásnak a mi lelki fejlődésünk számára. A mi növekedésünk csak úgy lehetséges, ha Isten megnyitja és belénk árasztja az ő kegyelmi élet-erőit. De csak azok előtt nyitja meg, akik „olyanok, mint a kisdedek”. Ha nincs bennünk gyermeki lelkület, akkor bezáródik előttünk az isteni életforrás.

Nagyon szükséges tehát, hogy gyakran visszatérjünk Isten Fiának arra az életbevágóan fontos figyelmeztetésére, hogy „ha meg nem változtok és nem lesztek, mint a kisdedek, nem mentek be a mennyek országába”.

Ez bizony szokatlan és kemény beszéd. Szokatlan, mert az emberek éppen az ellenkezőre szoktak minket buzdítani. Azt mondják, hogy ne legyünk már olyanok, mint a gyermekek. De kemény beszéd is, mert az Isten Fia azt mondja szemébe apostolainak, a meglett férfiagnak, hogy jellemük nem tökéletes, nem felel meg az ő isteni elgondolásának, eltorzult és elferdült. Hogy pedig az egyedül és mindenekfölött illetékes isteni tetszésnek megfelelően, éppen a gyermeki lelkület jegyében kell azt megváltoztatni és

újjaalakítani. Istennek csak akkor tetszik lelkületük, ha minden erős férfiasságuk mellett ott ragyog rajta a gyermekség kedves fénye. Csak így soroz minket övei közé, csak így lehetünk isteni családjának tagjai.

Az a nagy megváltozás pedig, amit Isten Fia követel tőlünk, nem jelenti sem azt, hogy férfias jellemünkből kivetközzünk, sem azt, hogy az összes gyermeki tulajdonságokat magunkra öltjük. Hiszen a hamisítatlan szép vonások — az ártatlanság, egyszerűség, alázat, őszinteség és vidámság — mellett van a gyermekben gyöngeség, gyámoltalanság és korlátolt-ság is elég. És ez utóbbiakból még a gyermekeknek is mindinkább ki kell nőniök, semhogy azokat a férfiakra kényszeríthetnők.

Krisztus azt követeli tőlünk, hogy ismerjük el, hogy a lelki életben még gyermekek vagyunk, még nagyon sokat kell fejlődőnk és növekedőnk, hogy Isten tökéletes gyermekei lehessünk.

A mi istengyermeki életünk fejlődésének pedig éppen a gyermeki lelkület a kulcsa.

A gyermekség, a gyermeki lelkület *rügyekben és bimbókban rejtőző, növekedésre való készséget* jelent. Ha olyanok vagyunk, mint a kisdedek, — Isten Fia óhaja szerint — akkor mindig megvan bennünk a növekedésre való hajlam, akkor rügyek és bimbók fakadnak bennünk, amelyek kibontakozni, kivirágozni akarnak, hogy több életet teremjenek.

Ez az új hajtásokat hozó gyermeki lelkület életszükséglet számunkra még akkor is, ha már viharverte öreg fák vagyunk Isten kertjében, mert életünk végéig fejlődőnk kell. Különben megáll a mi istengyermeki életünk, megreked bennünk az isteni kegyelem élet-árama és terméketlenül leszünk és elsorvadunk. Lelkiünk pedig hervadó és haladó testünkben is virágoznia kell.

Annak is tudatában vagyunk, hogy a lelkünkben fakadó új és új életbimbók csak a végtelen isteni Szeretet ránk sugárzása által szökkenhetnek virágba és teremhetik meg az istengyermeki élet nemes gyümölcsseit. Azért fordulunk gyermeki alázattal és mohó vágyakozással a mi isteni életforrásunk felé, hogy mindig új virágzásba borítsa a mindig fejlődni kész lelkünket.

Az egészséges gyermek szinte állandóan éhes. De nemcsak testi táplálékra. Nagy szellemi és lelki éhség is van benne. Ott van a sok „miért”. Miért van ez így, miért van az úgy? A gyermek éhezi az igazságot. Vallásilag is éhes. Éhezi, szomjazza a szépet, a jót, a nagyot, a szentet, az istenit. Sóvárogva hallgatja az igazán nagyok, a hősök és a szentek tetteit. Vágyódik az alkalom után, hogy ő is ilyesmit vihessen végbe. Hajlik a tanításra, hogy megtudja, miként kell fölkészülnie, hogy nagy, hős, szent lehessen. Boldog az ilyen gyermek! És boldog az a felnőtt, aki mindig ilyen gyermeki lelkülettel áll Isten előtt, aki egészséges, friss gyermeki éhséggel éhezi az isteni életet. „Boldogok, akik éheznek és szomjaznak az igazságot, mert kielégítést nyernek.” (Mt. 5, 6.)

Isten gyermekeinek Anyja is magasztalja az ilyen éhezőket: „az éhezőket betöltötte jókkal”. (Lk. 1, 53.) Ha nem vagyunk „olyanok, mint a kisdedek”, ha már

tökéleteseknek, nagyoknak tartjuk magunkat, akkor már nincs bennünk a lelki növekedés vágya és éhsége. Elég nekünk a lelki életből, jóllaktunk. Meg vagyunk elégedve magunkkal. Az ilyen jóllakottakat „üresen bocsátja el” az Isten. (Lk. 1, 53.) Az ilyenekbe nem áradhat be az isteni élet, a lelki táplálék. De akkor megáll a növekedés, megáll az élet. Válságos helyzetbe kerülnek.

A gyermeki lelkületet hóféhér laphoz is hasonlítjuk, amelyen még nincs semmi írás. Isten mindnyájunktól, tehát a felnőttektől is azt kívánja, hogy „olyanok legyünk, mint a kisdedek”. Ezzel azt is kívánja, hogy ha egyébként sok minden rá is van írva lelkünk különböző lapjaira és rétegeire, — legyen mégis a mi lelkünk öntudatos középpontjában mindig egy hóféhér tiszta lap, amely állandóan Istennek van föntartva. Igen, egy hóféhér tiszta lap, amelyet nem szennyezett még be az emberi önteltség és hiúság sok kusza és zavaros írka-firkája. Egy tiszta lap, amelyre Isten mindig ráírhatta életadó ígétit és az ő írását el ne takarhatta az emberi okoskodás sok kicsinyes és haszontalan írása. És mi mindig tanulékony figyelemmel nézzük, mit ír Isten lelkünk hóféhér lapjára.

A hóféhér lap azt is jelenti, hogy a gyermeki lélek elfogulatlan. A felnőttek sokszor egyéni érdekeik, szenvedélyeik és számító önzésük színező és torzító szempontján keresztül nézik és ítélik meg az embereket, az eseményeket és a körülöttük vagy fölöttük levő dolgokat. A gyermek elfogulatlan, szenvedélytelen lelkülettel néz a világba. Az ő lelkében inkább a dolgok és emberek őszinte képe tükröződik, nem pedig az azokra vonatkozó érdekszerű színezések, önző kihangsúlyozások vagy tudatos elferdítések és elhallgatások. A gyermekben, romlatlan őszintesége folytán, több az elfogulatlan és tárgyilagos készség az igazság befogadására. Ezt az őszinte gyermeki elfogulatlanyságot kell mindig üde frissességében megőriznünk, hogy az isteni igazság állandóan lelkünkbe áradhasson.

A gyermekkort a hajnalhoz, az öregedő kort az alkonyhoz hasonlítjuk. A hajnal és alkony nem mindig értik meg egymást. A gyermeki lélek telve van hajnali ígéretekkel, vágyakozással, reménységgel, ösztönös lendülettel a teljes életfejlődés és alkotnivalóság felé. Az öregedő embert a leáldozó nap homálya veszi körül. A küzdelmekben kimerült test sokszor ernyeszti a lelket is. Kioltogatja csillogó reményeit. Nem vonzák új alkotnivalók lehetőségei. Az életalkony szűrkésége és sötétsége veszi körül és megbénítja életerőit.

Amikor Isten Fia azt kívánja tőlünk, mindnyájunktól, tehát az öregektől is, hogy „olyanok legyünk, mint a kisdedek”, akkor azt is hirdeti, hogy Isten gyermekeinek hajnalos, fiatalos lelkületére mindig, még testi előregedésünk közepette is szükségünk van. A testi hervadás és elmúlás mellett lelkünkben tovább kell virágoznia az istengyermekség nagy ígéreteinek és reményeinek. És ha egészen Isten elgondolása szerint fogjuk fel életünket, akkor még testi öregedésünk és enyészetünk is eszköze lehet istengyermeki lelkületünk továbbfejlődésének és virágzásának. Ha alkonyodó testi életünkben és betegségünkben is egészen együttélünk Isten Fiával, akkor amint az életáldozatából és halálából, úgy a miénkből is, viruló élet

fakad lelkünkben. Mert az istengyermeki lélek még a halódó test porhüvelyében is a boldog, örök hajnalhasadás isteni reményét hordozza magában, amelyhez képest minden földi hajnal csak múló árnyék.

A gyermeki lelkület hajlékony, fiatalosan rugalmas és alakítható. Ilyen a gyermek testileg és lelkileg is. A test előbb-utóbb elveszti hajlékonyságát, erőt vesz rajta az öregedő kor merevsége, a vérédenyek is elkérgesednek, elmeszesednek és az izmok is elpetyhüdnek. De a lélek nincs hasonló sorsra kárhoztatva. Ha megőrizzük Istennel szemben alázatos gyermeki lelkületünket és ezáltal állandóan belénk árad Isten gyermekeinek örökifjú életárama a krisztusi kegyelemforrásokból, akkor még az öregedő, gyöngülő és nehezesen mozgó, rokkant testben is hajlékony és fiatalosan rugalmas lelket hordozhatunk.

A lelki megvénülés akkor fenyeget bennünket, ha elfeledkezünk arról, hogy mindvégig kötelez minket az Úr szava, hogy „olyanok legyünk, mint a kisdedek”, ha nem tartjuk lelkünket állandóan friss, tanulékony és hajlékony készségben és készenlétben Isten minden szent akaratával szemben, hogy neki gyermeki vidámsággal és fürgeséggel engedelmeskedjünk.

Ha magunkban bizó önteltséggel megpróbálunk saját akaratunkban és tetszéseinkben megállapodni és megmerevedni, ha Isten tetszésének nem megfelelő szokások kezdenek bennünk megcsontosodni, ha Istenen kívül valamihez engedjük odakötözni és valamivel összenőni lelkünket, akkor veszedelmesen ránk szakad a lelki megvénülés réme, akkor elveszítjük lelkünk fiatalos hajlékonyságát, rugalmasságát és megakad, megbénul a mi lelki fejlődésünk. És az ilyen lelki megvénülés és megcsontosodás ijesztően korán is feléphet. Megelőzheti még a testi előregedést is. Lehet, hogy ez a lelki megvénülés több-kevesebb sikerrel kendőzi is magát, és vagy a szükséges józansággal vagy a bölcs mérséklettel vagy más régi és új, szép szóval, takargatja magát. De ez sovány vigasztalás, mert csak az önszeretet áltatása.

Ha egészen és következetes hűséggel megfogadjuk Isten Fia nagy követelményét, ha „olyanok vagyunk, mint a kisdedek” — akkor nincs mit félnünk a lelki megvénülés rémétől. Ha mindenben, még a legszentebbnek vélt terveinkben is nem önmagunkhoz, hanem gyermeki alázattal és egyszerűséggel Isten szent tetszéséhez simulunk, akkor a lelki fiatalság állandósul bennünk.

Ne féljen a mi hűvös józanságunk a „lelki fiatalság” vagy „lelki megfiatalodás” jelszavától, mert ezek nem üres szavak, ez nem pusztán költői ábránd. A testi megfiatalodás igen, az ábránd e földi életben. Mert semmiféle varázsszerral vagy vérátömlesztéssel sem fiatalíthatjuk meg testünket. Ezt csak a feltámasztás teheti meg. De már itt az életben kívánja tőlünk a Szentírás és szent liturgia a lelki megújulást, megfiatalodást, és sürget minket, hogy üzzünk ki minden lelki vénséget, vessük ki a „rég ember” kovászát magunkból. Hogyan és miképpen? Úgy, hogy mindig teljesebb gyermeki alázattal fordulunk Istenünk és Atyánk felé. Akkor megnyílik számunkra mindig nagyobb mértékben a krisztusi, az istengyermeki élet örökifjú, lelket fiatalító életforrása.

„Menjetek Józsefhez” (I Móz. 41, 55.)

Jeta; Schnattner Szigfrid O. S. B.

Vajjon találhatunk-e olyan férfiút, aki az Isten lelkével teljes legyen, kérdezte Fáraó az országot vezetőitől, a legfőbb tanácstól és az állam minden tisztviselőjétől.

Az isteni akarat pedig határozottan kijelenti óháját: József lesz az a férfiú. Vele leszek mindenekben, szerencsésen cselekvő lesz, mert kedvet talált előttem és megsokasítom vagyonát s megáldom a népet óérette.

Fáraó pedig mondá Józsefnek: Mivelhogy Isten mutatta meg neked, amiket szólottál és tettél, találhatok-e náladnál bölcsébbet vagy hozzád hasonlót? Te lész házam felügyelője, parancsodnak az egész nép engedelmeskedik, csak királyi trónommal előzlek meg. S Fáraó levette a kezéről a gyűrűt és József ujjára húzta, levette biborköntösét és József vállára terítette és levette az aranyláncát és József nyakába tette. És megparancsolta, hogy mindenki térdet hajtson József előtt, mert ő lett a fejedelme az egész földnek. És elnevezte Józsefet a Fáraó: a nép Szabadítójának. (I Móz. 41.)

*

A ma már kétségkívül nagy József-tiszteletnek legményebb gyökerei, mint csodálatos előképhez, ide nyúlnak.

Két József.

Az első az Isten lelkével teljes, — a második is igaz ember.

Az elsővel is vele volt az Úr, a másodikkal egy földél alatt lakott, karjára ült, atyjának szólította.

Az első is kedves volt előtte, a másodikat átölelte, csókjával halmozta.

Az ószövetségi József csendes, zajtalan munkájával elért olyan eredményt, amelynél jelentősebbet, többet és nagyobbat senki sem tudott volna kiharcolni az élettől, még a legügyesebb diplomáciai manőverrel sem.

Az újszövetségi József félrehúzódo, észrevétlen élete az Evangélium legnagyobb fejezete marad mindenkor, mert felülmúlhatatlan példája annak, hogy miként lehet összeegyeztetni a mélységes alázatosságot és az öntudatos, férfias bátorságot, a méltóságot az okos megfontoltsággal, a megpróbáltatásokat és a szegénységet az Isten akaratával, a tettekre kész leleménységet a föltétlen alárendelt engedelmességgel és a saját életét a Gyermekek jövőjéért érzett halatlan felelősségérzettel és előrelátással.

Az első József, a tündöklő példakép, szinte magában sűríti mindazt az elvont eszmét, amit az Isten lelkével teljes férfiú a történelem minden korában jelentett és jelentenie is kell.

A második Józsefben az értékes tulajdonságok már mind felfokozva mutatkoznak, emberi képessége a feladat nagyszerűségéhez mérten nő és mintha egy adott pillanatban ennek a pillanatnak nagyszerűségéből születnék, annyira rendkívüli egyéniségében hordozza az Isten Fiával kapcsolatos végzettszerű kérdések egyetlen lehetséges megoldását. Gondoljunk csak Mária személyével kapcsolatos roppant kényes töprengésére. Ha a Biblia csakugyan nagyon gazdag az igazi férfieszményt megtestesítő történeti alakokban, közöttük a legátfogóbb: Szent József. A szó legvalódibb értelmében szent és igaz.

Eros és okos. Sorsa nem volt rózsás; a kor, melyben élt, a Messiásról alkotott anyagias és földiü fogalmak miatt a nagyon zavaros és tisztázatlan helyzet ideje volt. Királyi vérből származik és mégis saját személyén tanulja meg, mit jelent a nélkülözés, a lemondás, a szegénység és a szenvedés. Épp ez az életiskola segítette Józsefet a Messiás hivatásának egyedül helyes felismerésére, hogy a Megváltó a szegények és szenvedők koronás Királya lesz.

Az evangélium néhány sorának drámai erejével József csodálatos, rokonszenves, roppant vonzó egyéniség előttünk, jobban, mint a világtörténelemben hozzá hasonló szentéletű férfiak élete. Ez a barátságos közeledésünk Józsefhez nem jelent kevesebbet, mint annak felismerését, hogy mily sokra becsülte őt az Isten és nyomában annak a megértését, hogy mindenkinek megvan a maga csendes szerepe s ennek hűséges betöltéséért, Isten részéről, föltétlenül teljes becsülést érdemel. Királyi arcképének ezért annyira mélységesen emberi vonása a félrehúzódo rejtőzködés, amelynek ikertestvére az őszinte, magáról elfeledkező alázatosság.

Szent József elefántcsont-toronyba zárkózott lélek. Vizsgálatában eljutunk addig az objektivitásig, hogy életét olyan hihetetlen egyszerűséggel, természetességgel szemlélhetjük, ahogyan a botanikus vizsgálja a virágot, leszakítva szirmait, porzóit, bibeszárait. Ezért a kolostorok, zárdák népe tüntetően emeli vezéri pajzsra a nyilvánosság kapuinál őrtálló Szent Józsefet. Rendkívüli értékeinek szüggeráló ereje van. Mik ezek az értékek? A szemérmes szentségi hősiesség, a férfias egyszerűség, a hangtalan kötelességteljesítés és az arisztokratikus emelkedettség. Csupa Szent József-erények és adottságok, a követésre buzdító vonzóerővel.

A ma nyelvén beszélve, mit mondhatnánk Szent Józsefről?

A szentek világában talán ő az egyetlen, aki a legnyomultabb kérdéseket és legsúlyosabb feladatokat a legkönnyebben elintézi. Művésze hivatásának. Nem sokat szerepel, még kevesebbet beszél, de egyszerre csak tiszta lesz körülötte a levegő, eloszlik a köd és fellélekeznek az emberek.

— Hogyan mernek ekkora terheket vállalni, így enormis összegű adósságot felvenni, kérdeztem egyszer egy zárda főnöknőjétől.

— Szíveskedjék, kérem, velem jönni a kápolnánkba, volt a válasz.

A főnöknő rámutatott a virágos és gyertyalényes Szent József-szoborra: Itt van a mi erőnk! Mi értjük, tudjuk és tapasztaltuk, mit jelent: Menjete Józsefhez... Csodadoktor, ráfuj a betegre és meggyógyul, odalép a szenvedőkhöz és türelem, béke költözik a szívekbe. Mert az Úr leghűségesebb szolgálója ez a szakállas nagy diplomata, akinek személye a benne bízók számára, nemzetközi értékelés szerint, többet jelent, mint országoknak egész hadserege.

Szent Józsefnek tekintélye van. Még a szentek is nagyrabecsülik József kiválóságát és értékeit. Az emberek szeretik. Neve a legnépszerűbb. Nem lehet igazán vallásos, aki nem tekinti örömmel és ajándéknak a Szent József-tiszteletet, a vele való beszélgetést. Helye ott van mindenütt, ahol Jézus van, ott kellene lennie szobrának, képének, zászlójának vagy harangjának minden templomban.

*

Menjete Józsefhez... (Móz. I 41, 55.)

Amikor ez az isteni utasítás elhangzott, nehéz idők jártak amaz ország népe fölött.

Mária Miatyánkja

Minden gyermek az édesanyjától tanul meg imádkozni. Mondhatjuk-e Krisztusról, hogy ő is az édesanya ölében tanulta a legszebb imát? Vagy inkább fordítva: Fiától tanulta meg Mária is a Miatyánkot? — Bizonyos, hogy az Úr Jézus (már fogantatása első percében imádkozott (Hebr. 10, 5.) s így) nem szorult emberi oktatásra. De a külső testtartást s talán a zsolnárok szent szövegeit is Máriával együtt gyakorolta. Mária pedig, még mielőtt méhében hordozta szent Fiát, már annak kegyelmével volt teljes és e megszentelő malaszt közreműködésével alakította ki magában azt a tiszta *imádságos lelket*, melyet a fogantatás pillanatában imával köszöntött az Úr angyala. Ezt az imát ma is imádkozzuk: Üdvözlégy Mária. — A Boldogságos Szűz imára imával felelt: Legyen nékem a te igéd szerint. Ugyanazt jelentik a szavak, mint a Miatyánkban: Legyen meg a Te akaratod. Mária szívében ez a gondolat ott élt már a megtestesülés előtt, s azután is ezt imádkozta akár Kánában, akár Názáretben, akár a kereszt alatt.

Mária lelke annyira kedves volt Isten előtt, s annyira hasonló Krisztus lelkéhez, hogy gondolataik és imáik bármiképp indultak, mindig találkoztak. Tiszta tó, melynek színére hajolva tükröződik a Megváltó arca.

Mikor Krisztus Urunk tanítványait a legszentebb imára tanította, oly gondolatokat foglalt szavakba, melyek Mária lelkében is éltek. Számunkra is új szint

Nagy volt a viszály, az irigység és óriási volt az éhség. Beköszöntött a hét terméketlen esztendő és az emberek hosszú sorban mentek Egyiptomba gabonát vásárolni.

A Szentírás csak ennyit mond: Az éhség pedig naponként növekedik vala az egész földön (u. o.). És szól az Úr szava Fáraó által: Menjete Józsefhez!

Ijesztő hasonlóság napjainkkal.

Rehanva zúgó események, óránként alakul a térkép, annyi minden történik, hogy már csodálkozni sem tudunk.

Menjete Józsefhez. Vele vagyok mindenben, ő a legkedvesebb előttem, megsokasítom kenyereteket és megáldalak benneteket ő érette. Országok omlanak össze, birodalmak keletkeznek, aztán széthullnak az események szörnyű kavargásában. Egyházamra vagyok legkényesebb. Nem tűnhetek el, nem semmisülhet meg, hivatása örök.

Ennek a Háznak felügyelője: József. Csak királyi trónommal előzőm meg személyét. Tiszteljétek, mert királyi gyűrűt húztam ujjára, bíborpalástot terítettem vállára és aranyláncot akasztottam nyakába. És megparancsolom, hogy József legyen a Védője és Kormányzója Egyházamnak és fejedelme az egész földnek.

József lesz az egész világ Szabadítója.

Írta: dr. Eröss Alfréd

és tartalmat nyernek ezek a szavak, ha Mária szíve fölé hajolva elmélkedünk bennük.

Mi Atyánk! Mária először Fiára gondol s aztán magára. Kettőjüknek különösképp atyja a mi mennyei Atyánk. Van-e még édesanya, aki gyermekével egy atyát ismer, szeret és imád? Józsefnek is ő az Atyja. Ime, így tágul a Szentcsalád. Nemcsak „úgy élnek, mint testvérek”, hanem igazán testvérek, Isten gyermekei. Köztük az Atya Egyszülött Fia, a megtestesült Ige, az Atya képe és neve.

Úgy látszik, mintha erről egyszer megfeledezett volna Mária. Mikor a tizenkétéves Jézussal felzarándokoltak a jeruzsálemi templomba s hazajövet észreveszi az édesanya, hogy nincs velük a Fia. Mikor aztán megtalálják a templomban, anyai fájdalomnak első aggodásában szemrehányó szóval kérdi gyermekét:

— Miért cselekedtél így velünk? Ime, atyád és én bánkódva kerestünk téged.

Jézus csak rátekint az Anyára s az rögtön megérti:

— Hát nem tudtátok?

Anyja pedig szívében őrizte mindezeket az ígéket. Többé sohasem feledezett meg arról, hogy nekik csak egyetlen Atyjuk van, fönna a mennyekben.

Szenteltessek meg a Te neved! Gondoljuk csak el, milyen tisztelettel ejtette ki a Szűzanya ezt a

nevet. Mennyire szent volt az ő ajkának s szívének az Úr neve. A Szentírásban látjuk, hogy már a próféták és zsoltaírók oly nagy áhítattal, sőt félelemmel merték csak kiejteni a legszentebb nevet. Máriában ez a tisztelet a legtisztább szeretettel párosult.

Mikor Judea lankáin Erzsébethez sietett Jézussal a szíve alatt, akkor is ezt imádkozta: „Magasztalja az én lelkem az Urat... Mert nagy dolgot cselekedett nekem a Hatalmas, kinek szent az ő neve.” (Lk. 1, 49.)

Jöjjön el a Te országod! Az ószövetség szentjei közül senki sem várta annyi buzgósággal a Megváltó jövetelét, mint Mária. Simeon és Anna hő várakozása adhat nekünk képet arról, mennyi esdekléssel, imával, bizalommal várták Krisztust, az építendő Istenország Királyát. Mária minden imáját átszötte ez a szent könyörgés: *Jöjjön el, jöjjön el.*

És aztán a végtelen isteni bölcsesség épp Mária legtisztább szívét választotta színhelynek, ahol megvalósult az Ige megtestesülése, ahova megérkezett az Üdvözítő.

Az Istenország Máriában kezdődött. És onnan indult ki. Gondolatban és kegyelemben már akkor Krisztushoz tartoztak mindazok, akik a történelem folyamán követik és szeretik. Ezt fejezi ki mély tanításában X. Pius pápa: „In uno eodemque alvo castissimae Matris et carnem Christum sibi assumpsit et spirituale corpus sibi adiunxit, in iis nempe coaugmentatum, qui credituri erant in eo. Ita ut Salvatore habens Maria in utero, illos etiam dici queat gessisse omnes, quorum vitam continebat vita Salvatoris.” (Ad diem illum, 1904 február 2.)

Mennyit imádkozott Mária érettünk, mindannyiunkért, akik Krisztushoz tartozunk. Az egész Istenorszáért.

Legyen meg a Te akaratod! „Fiat mihi secundum verbum tuum.” Ez az ima mindig ott csengett Mária szívének mélyén. Mindig és mindenben a mennyei Atya akaratát kereste. Pedig bizony nem volt könnyű. Mikor gyermekét várta, nem maradhatott csöndes názáreti otthonában, fel kellett pakkolni s megindulni a hosszú útra, népszámlálásra Betlehembe. Ott ismét nem találtak szállást. Mennyire fájhatót az Anyának, hogy ilyen szegényesen, a hideg barlangban kellett fogadnia Fiát. Aztán mikor vége volt a népszámlálásnak s azt hitte, hogy végre visszatérhetnek Názáretbe, jön a parancs: Menekülni! Mindenüket Názáretben hagyták. A bizonytalanba kellett menniök. S hozzá még a félelem az üldözőktől. Mária mégis mindig ezt imádkozza: *Legyen meg a Te akaratod, miképpen a mennyben, azonképpen itt a földön is.*

Az Úr Jézus nyilvános működése elején elbúcsúzott a názáreti otthonától. Ezután csak ritkán találkozott az édesanyjával. Máriának ebbe is bele kellett nyugodnia. *Legyen nekem a Te igéd szerint.* Mikor Simeon megjövendölte, hogy tör fogja átverni szívét, arra is csak azt mondotta: *Legyen.* Mikor pedig minden elgondolhatónál nagyobb fájdalom érte s ott állott Krisztus keresztye alatt, akkor is a legszebb imát mondotta: *Legyen a Te akaratod szerint.*

Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. József volt a kenyérkereső, de Mária sütötte a názáreti házban a kenyeret. Sokszor bizony nagyon szűkös lehetett az a kenyér. Hát még a menekülés idejében! Bizony a jó édesanya sokszor aggódott: lesz-e legalább annyi kenyér, hogy mindenkinek jusson, hogy

Fiának is adhasson. Hányszor kérte a Mindenhatót: legalább mára legyen kenyér.

Anyai és háziasszonyi lelkületét szépen mutatja be a kánaai menyegző jelenete. Mária veszi észre először, hogy kifogyott az ital. Rögön Jézushoz fordul és közli vele. Pedig itt nem is a mindennapiról, hanem az ünnepiről volt szó. Mária tudta, hogy az Úr erről is gondoskodik. „Az éhezöket betölti jókkel és üresen bocsát el gazdagokat.” (Lk. 1, 53.)

Bocsásd meg a mi vétkeinket... Csak ez az egy könyörgés nem illett Mária ajkaira. S mégis a legtisztább, a malasztal teljes, akinek lelkéhez soha a legkisebb bűn sem férközhetett, alázatosságának egész áhítatával imádkozta: *Bocsásd meg a mi vétkeinket...* Nem nézett le gögösen a többi szegény emberre, nem botránkozott meg mások gyengeségein, hanem szívből könyörgött bocsánatért mindenkinek. Bűnösök menedéke volt mindenkor.

Mária talán csodálkozott, hogy körötte annyi nehézséggel küzdenek az emberek s el-merülnek a bűnben. Sejtette, hogy Isten különös kegyelme van vele. Ezért nem ítelt meg senkit s nem is vonta ki magát a szokásos imák és szertartások alól. A bűnbánati zsoltaírókat együtt imádkozta a többiekkel, s mikor Betlehemben megszületett a Gyermeke, a törvény előírása szerint ő is bemutatta a tisztulási áldozatot a templomban. (Lk. 2, 24.)

Miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. Máriának volt mit megbocsátania. Soha embert jobban meg nem bántottak, édesanyának nagyobb fájdalmat nem okoztak, mint Máriának. Szent Fiát, aki mindenkinek jó volt, betegeket gyógyított, szomorúakat fölemelt, szegényeket tanított, mégis hálátlanul elhagyták az emberek és gyűlölettel halálra üldözték. Elítélték, mint valami gonosztevőt és kegyetlenül megostorozták, megkínózták, kicsúfolták, szégyenszemre a vesztőhelyre vitték és keresztre feszítették. Máriának mindezt látnia kellett s nem tehetett semmit Fia érdekében. De imádkozott. Krisztus Urunk első szava a kereszten: *Atyám, bocsásd meg nekik.* (Lk. 23, 34.) Vele együtt imádkozza a fájdalmas Anya: *mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek.*

És ne vigy minket a kísértésbe. Ismét kérdezhetnők, vajjon illenek-e ezek a szavak Mária ajkára? Megengedhette-e a Mindenható, hogy a kísértő megközeledjen a Szeplőtelen tiszta lelkét? Kérdésünkre a Szentírásban találunk útmutatást. Még az Úr Jézust is megközelítette a kísértő. (Lk. 4, 3.) Gondolhatjuk tehát, hogy Mária körül is settenkedett.

Isten sohasem enged olyan kísértést az ő gyermekeihez, amelynek legyőzéséhez ne adna nekik elég erőt. Ezzel a biztonsággal és Istenbe vetett erős bizalommal mondhatta Mária is: *Ne vigy minket a kísértésbe.*

De szabadíts meg a gonosztól. Vagyis mindentől, ami bűn, ami nincsen összhangban az isteni akarat-tal. Mária ment volt minden gonosztól. Tiszta lelkét megóvta minden rossztól a Mindenható. Közbenjárásával kérjük mi is az Urat: *szabadíts meg a gonosztól.*

Igy találjuk meg Mária szívében Jézus gondolatait. Mert minél tökéletesebb a lélek, annál inkább hasonlít Jézushoz. Mária lelke volt a legtökéletesebb. Jézus gondolatai, érzései, imái éltek Mária lelkében. Aki Mária lelkébe mélyed és elmélkedik felette: Jézushoz talál. Per Mariam ad Jesum. Tiszta tó a Szűzanya lelke, melynek színében tükröződik a Megváltó arca.

Isten Fia emberré lett, hogy mi Isten fiává lehessünk

Irtai P. Szűcs Imre O. SCh. Piar., Róma

A kereszténység alap gondolata a helyettesítő áldozat. Deus factus est homo, ut homo fieret Deus. De nemcsak keresztalálával tett eleget értünk és helyettünk az Üdvözítő, hanem érdemszerző életének minden mozzanata hozzájárult a mi megváltásunkhoz. Ő korrigálta, javította ki szent életében mindazt, ami rosszat, átkot az ősbűn e világra hozott. Mennyi párhuzam kínálkozik e tekintetben az Úr Jézus élete és a bűnbe süllyedt emberiség sorsa között, ha csak — a karácsonyi ünnepkör határai között — gyermekkorát is szemléljük! Milyen érdekesen ölelkezik a két szövetség eseménysoara. Valóban: Vetus Testamentum in novo patet... Az újszövetség rejtve megtalálható az ó-ban, de az ószövetség érthető lesz az új által. (Szent Ágoston.)

Mikor a teremtés műve befejeződött, mondá az Úr: alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra s uralkodjék az egész földön...

Mikor az „idők teljessége” elérkezett, elküldé az Úr egyszülött Fiát, „kinek válnain a fejedelemség”, kinek szavai az Ég és Föld elmúlásával sem vesztik el erejüket.

„Ime az Ember”, az új Ádám, akiben az Isten „képe és hasonlatossága” a teljes azonosságig megvalósult.

„Megalkotta tehát az Úristen az embert a föld anyagából, arcára lehelte az élet lehelletét és élőlényé lett ez ember.”

„És az Ige testté lön.” Az Atya akaratából a második isteni személy, a Logos, emberi testet öltött s lett Isten és ember egy személyben. Így lett Isten emberré.

„És látá az Isten, hogy mindaz, amit alkotott, felette jó volt.”

„Ez az én szerelmes Fiam (genitum, non factum!), kiben nekem kedvem telt.”

S amint megszületett a „novus Adam”, megkezdte engesztelő, helyettesítő áldozatát, expiáló tevékenységét az első emberért és annak szerencsétlen utódaiért.

„Ültette pedig az Úr kezdettől fogva a Gyönyörűség paradicsomát: ebbe helyezé az embert, akit alkotott... és odavezette a föld minden állatát Ádámhoz, hogy uralkodjék minden állaton, mely mozog a földön.”

Az „új Ádám” Éden helyett sötét éjben, barlangistállóban születik. „Nem ragyogó

fény közt nyugszik, bársonyos ágya nincs neki itt... Csak ez a szalma koldusi hely, rá meleget a marha lehel.”

„Nem jó, hogy az ember egyedül legyen: alkossunk hozzá illő segítőt is.”

A gyámoltalan isteni Kisdéd mellé állítja az isteni Gondviselés az új Évát, a Szűzanyát, a Hozzá illő segítőt.

De az engedetlenség felemelte az első ember kezét a tiltott fa gyümölcse felé.

„Az Úr Krisztus értünk engedelmes lett egészen a halálig, a keresztfán elszenvedett halálig.” (Szent Pál.)

A férfi büntetése: Arcod verejtékével egyed kényeredet... átkozott legyen a föld munkád alatt és fáradalmak árán egyél ebből élted valamennyi napján.

Az isteni Megváltó „körüljárt jót tevén”, s nem volt, hol fejét lehajtsa. Ő és tanítványai leszakított kalászokkal csillapították éhségüket, az átkára méltó fügefafa száraz ágai nem nyújtottak neki táplálékot.

„Az asszonynak pedig mondá: Megsokasítom gyötrelmeidet, kínjaidat, fájdalommal szüljed gyermekeidet...”

A „Miasszonyunk” földi sorsa is gyötrelmek sorozata lett. Hét tör kínjait kellett elviselnie Gyermekeéért, kit e világra szült.

A bűnbeesés után Ádám elnevezte feleségét Évának, „minthogy ő lett anyja minden élőknek”.

A „felix culpa” hozta meg nekünk a „második Évát”, ki valóban édesanyja lett minden embernek.

Kiküldte az Úr az első embert bűne után a Gyönyörűség paradicsomából és angyalt állíta annak bejárata elé.

Angyal figyelmezteti az „álomlátó” egyiptomi József újszövetségi utódát, a Szentcsalád védőjét álmában, hogy meneküljenek Egyiptom földjére.

„Történek pedig számos nap mulva”, hogy Káin és Abel áldozatot mutatnak be. Abel áldozata tetszett az Úrnak, Káiné nem. Erre Káin irigységből és féltékenységből megölte ártatlan öccsét, Abelt.

„Történt pedig ama napokban, mikor megszületett Jézus, hogy bölcsék jövének

Napkeletről, keresve a zsidók újszülött királyát", hogy őt imádvá, ajándékaikat felajánlják neki. Heródes király féltékenységből megöleti a betlehemi kisdedeket a kis Jézus helyett.

De az új ártatlan Ábel vére is bőven ömlött a circumcisio cseppjeitől kezdve az ostorozás és keresztrefeszítésen át a lándzsával való átdöfésig. És az Ő vére is felkiált az Égre, ha nem is bosz-

szúért, hanem inkább engesztelődésért és kegyelemért.

Igy haladnak párhuzamban egymás mellett az ószövetség képei és az újtestamentum eseményei tovább is. De a párhuzamosok is falálkoznak... a végtelenben. Igen, a végtelen Szeretetben és az örökkévalóságban egymásra találnak és örökké egyesülnek a megváltott ember és Megváltója.

Irodalom

Világnézeti konferenciák. **L. AZ EGYÉN ÉS A KÖZÖSSÉG.** Előadta Szabó József S. J. Budapest, 1943. Korda kiadása. 26 lap. Ára 30 fillér.

A jeles szónok hírében álló előadó ma nagyon időszerű gondolatsort indít útjára, mikor helyes társadalomszemléletre akarja nevelni egyetemi hallgatóit. A rózsadombi szovjetbomba krátere mellett megszületett egy elhatározás, melyet a Kitünőek Iskolája lenne hivatva megvalósítani. A mai világ-helyzet sugallja a gondolatot, hogy nem a túlzásba vitt személyiség eszméje, nem is a szabadelvű Übermensch és egyéb kinövés talál gyógyító irt a kor sebeire, hanem szükséges a személyiség tökéletessége olyanformán, hogy az egyed minden erejével és képességével be tudjon állni a közösség szolgálatába. Ezért mindennap megtapasztalt valóság, hogy az igazi Krisztus-követő személyiség individualista ugyan, de kollektivistá is, mert egységes középpontja maga az Isten. Az ember végtelenségbe feszülő vágya és törekvései mind feléje mutatnak. A hit szerint berendezett élet visszhangja, megnyugtató válasza az örök Isten akarata: mindannyiunk megszentelése és az életünk örökkévalóságba torkollása. Az iskolázott hallgatók bizonyára sokat tanulnak a fejtegetésekből. Örömmel várjuk az új hangot megütő előadás folytatását szóban és nyomtatásban.

Dr. Dombi Márk S. O. Cist.: EGY PUSZTAI VIRÁG. P. Cassant József élete. Budapest, 1943. Korda kiadása. 133 lap. Ára 3.80 P.

A címlap szürke folyosóról napsütéses tájakra, messze rónaságra mutat, melyen egy magános virág áll. A nyitott kapu és a kolostori napirendet jelző harang jelkép is egyúttal, mely utal ennek az életnek az egyszerűségére, nyíltságára és szabálytartására. Mert P. Cassant élete nem tartozik a szenzációs életpályák közé. De nem is ez a lényeges, hanem az, hogy hősünk vállalta a folytonos imádság és vezeklés életét, hogy hősilemmondásával megdicsőítse Istent és megtermékenyítse a kinn dolgozó apostolok tevékenységét. A fiatal Cassant nem volt megáldva olyan képességekkel, melyek bámulatba ejthették kortársait vagy az utókort, mert egészsége mindig gyenge volt, tanulmányaiban nehezen haladt, mégis a gyertya szerepét szánta neki a jó Isten: világolt, melegített és utat mutatott korának, de a mai embernek is. Naplójegyzetei bepillantást engednek egy nem mindennapi életbe, mely állandó küzdelemben van, de az a küzdelem nem a földéhes ember törtétese, hanem az Isten szerető lélek alakítása önmagán. A szigorított ciszterciák rendje megadta neki, amit

keresett: a rövid földi élet alatt is az áldozópapság kegyelmét és az éltszentség sugárzó és ragyogó világosságát. Mikor meghalt, talán nem gondoltak sirontúli hivatására, de az azóta történt események azt igazolják, hogy Isten megdicsőíti hű szolgáját. Ezért szerencsés vállalkozás volt a kedves életrajz megírása.

P. Charles S. J.: ISTEN KÖZELEBEN. Három füzetben. Fordította Gálffy László S. J. Budapest, 1943. Korda kiadása. Ára 10.— P.

Minden bemutatás helyett többet mond Charles könyve értéke mellett az a tény, hogy művét P. Gálffy érdemesnek találta a lefordításra, s ez a fordítás ismét megjelenik a magyar könyvpiacra. Charles minden írását, de jelen könyvét még fokozottabban jellemzi elsősorban nagy hittudományos képzettség, a stílus világossága, minden mondatában van valami újszerű és megkapó. Nagy előnye ezeknek az elmélkedéseknek az élményszerűség és a közmondásokra emlékeztető tömörség. Mindezeket a sajátosságokat megtartotta a magyar fordítás is. Ezért hisszük, hogy újabb kiadása is utat talál a magyar olvasó és elmélkedő közönség lelkéhez. Minden földi életnek anynyira és csak annyiban van értéke, amennyiben Isten forrásaiból merít termékenyítő erőt, ezt az erőt kamatoztatja Isten szolgálatában önmaga és a felebarát megszentelésében. Csak így alakulhat ki életünkben egység és összhang a természetes és természetfeletti világ között, így válik világnézetünk helyessé és teljessé, mely megtanít a helyes világnézésre. Ez abban áll, hogy a kettőt nem választjuk el egymástól, hanem egybeolvasszjuk, mert az egyik a másiknak jelentőséget és értéket kölcsönöz. Ez a belső egység azután megteremti azt a kifelé is megnyilatkozó egységet, melyet a hit szellemének, a jellem erejének nevezünk és a lelkileg nagyokban megcsodálunk. A közöttünk lakozó Isten elé vezet a szerző, aki egészen áthatja életünket, színezi tetteinket. Mindezt a könyv az evangélium fényénél teszi, de nem úgy, hogy végigvezet az evangélium fejezetein, hanem kiragad egy szót, mondatot, megvilágítja egy-egy szikrát, s köréje fűzi meglátásait, gondolatait. Így azután, ha nincs is meg az elmélkedések három részletben közzétett sorozatában az evangélium eseményeinek egymásutánja, de megvan az Istennek szentelt élet egysége, mert az elmélkedések egyet eredményeznek: elvezetnek Isten boldogító közelébe. A könyv nemcsak gyönyörködtet, hanem egyúttal és főleg kötelességtudásra nevel mind a 99 elmélkedés. A sok közül néhány címszó álljon itt

mutatóba: Mester, hol lakol? Vétkeim szava, Mi-
érettünk, Behúnyt szemmel, A drágagyöngy, A te
kezedbe, Aki eljövendő, Mindenkinék mindene, Az
építők, És betelnek, Aki hátranéz, Konkolyt vetett,
Velem vannak, Örök nyugodalmat stb. Mindezek az
elmélgések alkalmasak arra, hogy a lélek szuny-
nyadó erőit keltegesse, Isten szolgálatára ösztönöz-
zenek és a következetes lelki életre neveljenek.

Dr. Szücs Imre: HETEN VOLTUNK. Budapest,
1943. Korda kiadása. 116 lap. Ára 3.20 P.

A szerzetestanár tapasztalja, de elsősorban a hit-
tanár látja, hogy tanítványai a kamaszkorig mily
lelkedéssel és szeretettel gondolkodnak a szerzetesi
pályára vagy az oltár szolgálatára, de a válaszüthoz
érve, vajmi sokban valami benső változás, talán törés
áll be, s bizony csak kevés vállalkozik Isten udvari
szolgálatára. Újabbban sok könyv jelent meg, melyek
a papi hivatásról szólnak (pl. Kovács Sándor: E fiú-
ból pap lesz, vagy P. Gyenis Andrásé: A Mester
nyomában), de mindegyiket túlszárnyalja a szerző
munkája, mely nem elvi magaslatra helyezkedve,
pusztán felvilágosítva szól a kérdésről, hanem mint-
egy dramatizálva adja az anyagot, vagy ha úgy tet-
szik, forgatókönyvet írt, melynek lapjain regényszerű
elbeszélés keretében mutat be hét diákot, akik a
gimnázium padjain életre-halálra szövetkeztek, Isten
és lelkek szolgálatára vállalkoztak. Erre utal a cím-
kép is, mely asztalt ábrázol, körülötte öt üres szék
és csak kettőnek van gazdája, a kép körül e jelentős
felírás: Heten voltunk. Az evangéliumban is hét ifjú
szerepel, ezek mintájára, a való élet után alakítva,
elvének meg előttünk hét ifjú élete és hivatásának
története, kiket serdülő korukban hívott az Úr szol-
gálatára, de nagyrészkül letért Isten útjáról és mellék-
vágányokra tért, szerencsétlen testi és lelki állapotba
zuhanva nem izlelheték meg az Úr édességét. A
könyv mindenütt élethű és sokszor megrázó, mert
valóságot tükröz minden túlzás nélkül. A hét serdülő
diák mindig együtt járt, de csak a jóban. Mindig
egymás kezét fogták, ők voltak a kongregáció vezér-
kara. Az élet megtépázta a kis csoportot, mert egyi-
ket a rossz élet, másikat a bírvágy, harmadikat
szereplési viselkedés messze sodorja az oltártól, csak
Halász János és Naimy Gusztáv részesülnek abban a
kegyelemben, hogy megmaradnak elhatározásuk mel-
lett. Közben a többiek egymástól tünnek fel szeren-
csétlen sorsukkal és elégedetlen kéréseikkel. Naimy
falura kerül plébánosnak, Halász igazgató lesz, sok
jót gyakorol mindenki iránt, azért közbecsülésnek
örvend. Mikor megéri papi jubileumát, kifesteti egyik
tanítványával a kongregációs kápolnát, ahol a hét
ifjú annakidején szövetkezett, a hét ifjú történetét
ábrázolják a képek. Itt mondotta el 95 éves korában
jubileumi miséjét. Ünnepi beszéd gyanánt elbeszélte
gyenge hangján a hét kép, azaz a hét ifjú történetét.
Az ünnepség elmúltával szobájába visszavonult, hogy
itt köszönje meg Istennek és a Boldogságosnak hosz-
szú élete sok kegyelmét, de köztük a legnagyobbat,
a hivatás nagy ajándékát. Itt találtak rá kezében az
olvasót tartva hajlálában is. E könyv eseménye a
hazai vallásos irodalomnak, mert tapintattal, lélekisme-
rettel és valóságérzéssel írta meg a szerző könyvét.
Mindennél üde valószerűség, az élet megfigyelése, a
kiválóztott típusok hű bemutatása mélyes hatás
vált ki az olvasóból. Hisszük, hogy sok olyan fiúban
tartja meg a hivatás kegyelmét, aki talán ilyen kalauz
nélkül másfelé nézne. Kívánatos e könyv terjesztése

a fiatalság körében. Nagyon ajánlható minden nevelő,
szülő és elsősorban felsős diák kezébe.

Szabó Vilma: AZ ÉDESANYA. Második kiadás.
Budapest, Szerző kiadása, 1943. 217 lap. Ára: 4.20 P.

Régi himnusz zengi erőteljesen: Mária-ról sohasem
elég! Valamiképpen ez a módosított gondolat jut
eszünkbe, ha a jelen művet forgatjuk: Az édesanyá-
ról sohasem elég! Immár két kiadást ért rövid időn
belül e mű, ékes bizonyosságul annak, hogy mennyire
megkapta az olvasók lelkét és szívét. Az édesanya a
legszebb kincsek közé tartozik az emberi életben.
Illik is, hogy mindenki értékelje, megbecsülje, szeresse
és őrizz. Példaképp szolgáljon a Szentcsalád, mely-
ben a legteltesebb szeretet uralkodott a család tagjai
között. Hő kívánságunk, hogy ugyanilyen szeretet és
bensőséges lelkület uralkodjék a katolikus családok
körében, mert így árad le rájuk Isten megszentelő
és segítő kegyelme. A kegyelem csatornája mintegy
az édesanya, aki jóságával és önfeláldozó szeretet-
vel összetartja a család tagjait, gondozza őket, erősíti
és vigasztalja mindannyiukat. A szerző ezt a célt
szívesen elérni, azért vállalkozott a nagy feladatra, hogy
részben fordítással, részben önálló gondolatfűzéssel
alakítsa ki könyvét és programot adjon a katolikus
anyák kezébe. Mert ez a könyv vezérfonal, melyet az
édesanya mindennap kezébe vehet, hogy olvassa,
tanuljon belőle, tanítását aprópenzre váltsa és újra
olvassa, hogy önmagát mintegy ellenőrizze. Az édes-
anya nagyon fontos tevékenységi köre a test gondo-
zása, de e mellett sokkal nagyobb gondot kell fordít-
nia a fejlődő gyermeki lélek képzésére és alakítá-
sára, az oktatás helyes irányítására. Éber szemmel
vigyázzon mindarra, ami gyermekével történik, figyel-
mezze szavával, de még inkább vonzza példájával, így
a katolikus család valóban a mennyország előcsarnoka
és virágkertje lesz. A szerző nagy beleéléssel ismer-
teti mindazokat a szempontokat is, melyek a hitvessél
és alkalmazottakkal szemben is felmerülhetnek.
Valóságos kódexe a család megszentelésének és a
helyes nevelésnek ez a jólsikerült munka. Vegyék a
katolikus anyák kezükbe és sokszor nézzenek bele
mintegy tükörbe, megszépül tőle lelkük, kedves lesz
magatartásuk és mindenkire boldogító családi ottho-
nuk. Ilyen értelemben igaznak bizonyul: Az édes-
anyáról sohasem elég! Kezükben van az anyáknak
nemcsak gyermekeik sorsa, hanem örök üdvössége is.
Ahol a könyv tanítását megszívlelő szerető anyai szív
virraszt és gondos anyai szem kíséri az életbe indu-
lókat, ott virágzik a katolikus család és vele együtt
a magyar magyar család, azaz a katolikus magyarság.

KRISZTUS FRONTJÁN. Az Actio Catholica
Budapesti Csoportbizottságának jelentése 1942. Ezt a
40 oldalas füzetet áttanulmányozni felepszdító lelki
élmény. Az az érzésünk, hogy a magyar katolikus
akció megtalálta a városi pasztoráció legcélraveze-
tőbb módszerét, s ez abban áll, hogy munkahelyén,
hivatása körében, felettesei segítségével vezet Isten-
hez a különböző foglalkozású híveket. Voltaképpen nem
más a csoportbizottság, mint a középkori céh-gondo-
lat vagy a modern hivatásszervezeti gondolat bekap-
csolása a tömegek lelki vezetésébe s teljesen meg-
felel a Quadragesimo anno iránymutatásának. Az
egyes cikkek kiemelkednek a sablonból.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

- P. Biró Ferenc S. J.: **Ember vagyok, szenvednem kell.** Súlyos igazságokat tár elénk P. Biró ebben a kis írásban, mely mindenkinek hasznos lelki olvasmánya lehet. Ára 1.— P.
- Blaskó Mária: **Jézuskával, Angyalkával.** Szébbnél-szebb mesék, elbeszélések gyermekek részére. A tanító hatású meséket szép színes képek illusztrálják. Ára kb. 5.— P. lesz.
- Charles—Gálffy S. J.: **Isten közelében.** III. kiadás. Három jól kezelhető kis kötetben újra megjelentek P. Charles utolérhetetlen szép stílusban megírt elmékedései. XI. Pius pápa annyira értékelte ezt a művet, hogy hűgának nászajándékul adta. A három kötet csakis együtt kapható. Ára 10.— P.
- Dombi Márk S. O. Cist.: **Egy pusztai virág.** Cassant Józsefnek, az ifjú trappista szerzetesnek életrajza. Ára 3.80 P.
- Gyenis András S. J.: **Hittel és tudással.** Jeles jezsuiták életrajza. Huszonöt kiváló élettörténet. Ára 5.40 P.
- P. Merk Ágoston S. J.: **A szeretet jegyében.** Fordította P. Cser Palkovits István S. J. Nevelőknek szánt értékes könyvecske. Ára 1.50 P.
- P. Petrush Antal S. J.: **Jézus Szívének Apostola.** II. kiadás. Biró Ferenc S. J., korunk buzgó papjának élete a katolikus olvasótábor nagy sürgetésére ismét megjelent. Eseményekben gazdag életéből mindenki épülhet. Ára 4.50 P.
- Rieget Gyula: **Népszerű közgazdaság.** Egy kis banktudomány. Ára 3.20 P.
- Szabó József S. J.: **Az egyén és a közösség.** I. Világ-nézeti konferenciák. Ára 30 fillér.
- Szabó Vilma: **Az édesanya.** II. kiadás. Berthier J. híres francia művét dolgozta át a magyar szerző. A katolikus édesanyáknak nagy segítője lesz a gyermeknevelésben. Ára 4.20 P.
- Szécsi Ferenc: **Idegen szavak nagy szótára.** Magyar és eredeti helyesírással, a származás feltüntetésével, az idegen szólásmódok és szállóigék magyarázatával. Ára 3.90 P.
- Szociális Magyarország.** 1943-as évkönyv. Karitás almanach VII. évfolyama. Szerkeszti Molnár Frigyes. Ára 3.— P.
- Dr. Szücs Imre: **Heten voltunk.** Érdekes, lekötő mű, mely kiválóan alkalmas a papi hivatás felkeltésére. Ára 3.20 P.
- Temel M. Amata: **Gyöngy a kagyló ölében.** Árpád-házi Boldog Margit a Domonkos-rendben. Ára 3.20 P.

BŐJTI ELMÉLKEDÉSEK:

- Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** Meghatóan szép, teljesen kidolgozott elmékedések az Úr Jézus kinszenvedéséről. Ára 2.50 P.
- Elmékedés a mi Urunk Jézus Krisztus életéről.** II. és III. rész. Kötetenként 1.— P.

- P. Ernő: **Elmékedések Jézus kinszenvedéséről.** Ára 2.— P.
- Avancini: **A szenvedő Jézus.** Rövid elmékedések. Ára 1.— P.

LELKIGYAKORLATOS KÖNYVEK:

Fiúknak:

- Lantos Kiss Antal: **Igét váró fiúk.** Három ciklus lelki-gyakorlatot ad. Ára 3.60 P.
- Tomka Ágoston S. J.: **Három nap a Manrézában.** Főleg intelligens ifjaknak alkalmas anyag. Ára 3.60 P.

Leányoknak:

- Dr. Czapik Gyula: **Triduum.** Lelki-gyakorlatos vázlatok. Sok példával teleszórta anyag. Ára 80 fillér.
- Ervin Gábor dr.: **Mutasd meg az Atyát.** Pompásan kidolgozott anyag iskolásleányoknak. Ára 2.60 P.

Gyermekeknek:

- Dr. Czapik Gyula: **Gyermeklelki-gyakorlatok.** A könyvből kicsinynek és nagyobbaknak is pompás lelki-gyakorlat készíthető. Ára 4.— P.
- Donászy Szabó Ernő S. J.: **Gyermeklelki-gyakorlatok.** Újszerű. Értékes lelki-gyakorlatos anyag kisebb és nagyobb gyermekek számára. Ára 3.80 P.

KÖNYVEK A BŐJTI IDŐRE:

Egyházi beszédek és beszédanyag:

- Nagybőjti beszédvázlatok.** Hét igen alkalmas, jól felhasználható, példákkal átszótt beszédvázlat. Irta dr. Czapik Gyula. Ára 80 fillér.
- Örömet akartok?** Irta Pakocs Károly. Hét felemelő szentbeszéd-anyag, bőjtje. Ára 1.60 P.
- Két világ örvényei.** Irta Privitzky Gyula dr. Bőséges anyag bőjti beszédekhez. Ára 5.50 P.
- Ige és élet.** I. rész. Egyéb beszédeken kívül több, bőjtje alkalmas beszédet is foglal magában. Ára 2.80 P.
- Kereszt és feltámadás.** Nagybőjti beszédek, arra nagyon alkalmas és bőséges anyag. Ára 6.50 P.
- Hegytetőkön. Vir Dolorum. És az Ige testté lön.** Huszár Elemér három kis könyve. Mindegyik 7—7 bőjti beszédet foglal magában. A kötetek darabonként 1.— P-ért kaphatók.
- A megváltás.** A megváltás dogmatikája Scheeben teológiájában. Értékes tanulmány a megváltásról. Ára 3.— P.
- A szenvedés értéke és a megtestesülés titka.** Bőjti beszédek készítésénél jól bevált anyag. Ára 2.50 P.
- Szent Család kilenced.** Ára 20 fillér.
- P. Spiridion: **Küldetésben Krisztusért.** Boldog Dénes és Redemptus sarutlan kármeliták élete és vértanúsága. Ára 1.50 P.
- Pilinyi Gyula: **Római katolikus papság névtára** (szerzetes- és világi papoké). Ára 10.— P.

Férfiimakönyv

Dr. Czapik Gyula szerkesztésében

Két szentmiseimát, gyónási és áldozási ima-szöveget, a szükséges énekrészt és különféle alkalmi imát tartalmaz.

Ára papírkötésben 2— P.
vászonkötésben 2:50 P.

Mária segíts

imakönyv a Segítő Szűzanya tiszteletére.

Egyszerű kartonkötésben 2— P.
Papírkötésben 3— P.
Vászonkötésben 3:50 P.
Vászonkötésben, aranyfűzővel 5:50 P.

A legutóbb megjelent lelki könyvek legértékesebbje

Szunyogh X. Ferenc O. S. B.:

A SZENT ZSOLOZSMA

c. kétkötetes műve.

Legfőbb értéke, hogy megmagyarázza az Anyaszent-egyház ősrégi imádságát: A SZENT ZSOLOZSMÁT. Szébbnél-szebb képek illusztrálják a köteteket.

Ára 8:50 P, kötve 12:50 P.

Templomi szobrok, keresztúti képek, esküvői keresztetek, iskolai és falifeszületek, keretezett képek, mindenféle papíráru és írszer dús választékban kaphatók:

KORDA Ipari és Kereskedelmi Részvénytársaság könyv-, papír- és kegytárgykereskedésében.

Központ: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán tér 4.
Telefon: 136—185.

Nyomdaüzeme: Budapest, VIII., Csepregy-utca 2.
Telefon: 136—113.

Fiókok: Hódmezővásárhely, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Kolozsvár, Szeged.

Éber Antal:

Miképp gazdagodhatunk ingyen?

II. kiadás.

A munka egyrészt a közgazdaságtan egyes alapelemeit akarja ismertetni; a gazdálkodás, a termelés, a termelési tényezők és a pénz fogalmát. Másrészt néhány olyan igazságot is akar képviselni, amely a magángazdaságtan körébe tartozik: a számvitel fontossága, az értékcsökkenés, leírások és tartalékolások szükségességét, a takarékoság szerepét a magángazdaságban stb.

Ára 6— P.

Éber Antal: Közgazdasági anekdoták. Ára 8— P.

Könyvjelzők

Igen izléeses, részben kézzel festett, szép kivitelben, nagyon sokféle változatban.

Ára 60, 80 fillér és 1— pengő.

Lelkigyakorlatos könyvek felnőtteknek:

Csávossy Elemér S. J.: A nagy Király nyomdokain.

Nyolc teljes napra szóló teljesen kidolgozott anyag: Krisztus országa, a rejtett élet, Két zászló, Apostoli hivatás, Világ világossága, Szeretetreméltó Jézus, Nagy Király, stb. fejezetekről.

Ára kartonkötésben 6:50 P.

Csávossy Elemér S. J.: Kereszt és feltámadás.

Szintén nyolc napi anyag: A kereszt árnyékában, A feltámadás dicsőségében, A Szentlélek tüzeiben című fejezetekről elmélkedtet a Szerző. Böjti lelki olvasmányoknak, beszédanyagoknak is a legjobb. Ára kartonkötésben 6.50 P.

Zborovszky: Isten országa mibennünk.

Kitünően szerkesztett 226 oldal terjedelmű könyv 14 lelkigyakorlatos elmélkedéssel. Szép illusztrációkkal.

Ára 4.— P.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző főtisztelendő papság és világiak legjobb segítője:

KATOLIKUS NEVELÉS

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos és gazdag tartalommal. Előfizetési ár évi 8— P. Ingyen mutatószámot szívesen küld a Kiadóhivatal Budapest, III., San Marco-u. 50.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)

pál györgy₃₄

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

a tartalomból:

Schnattner Szigfrid O. S. B.: Húsvétkor . . . — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A tanítvány, akit az Úr kedvelt. — Dr. Városi István: Ki atyjáéára haragszik: méltó az ítéletre . . . — Dr. Gálos László: Vértanúk Királynéja. — Dr. Eröss Alfréd: Krisztus és a farizeusok. — Takács József: Júdás esékja. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill.

Egyes szám ára 40 fill.

HÚSVÉT az élet és a halhatatlanság ünnepe. A feltámadás Krisztus Urunk legnagyobb dicsősége; minden ellenségén, minden irígyén és üldözőjén kivívott fényes győzelme. A nagy kő el van hengergetve. Az üres sír mellett angyal hirdeti a húsvéti nagy titkot: A megfeszített názáreti Jézus nincs itt, feltámadott! És az apostol az égre tekint és lelkes örömmel vallja: Ha Krisztus feltámadott, mi is feltámadunk! . . . Igen! Mindnyájan feltámadunk . . . rögtön, egy pillanatban, rothadatlanul, — mondja az izzó lelkű Szent Pál — a végharsona szavára. (I Kor. 15, 51.) Tudjátok-e, Testvérek, mi volt a zsidó húsvét gondolata? Hogy az Úr átment Egyiptomon. És mit csinált az angyal? Minden egyiptomi elsőszülöttet megölt, de ahol az áldozati bárány vérével meg volt kenve az ajtóküszöb, ott elment és baj nem történt. A mi igazi húsvétunk az lesz, amikor az Úr átmegy és elvisz magával. Akkor visz el, amikor a mi homlokunkon lesz a titkos „t“ betű, a görög kereszt, Krisztus kegyelmének, a tiszta szívnek, az Istenbe rejtett életnek, Krisztus vére áldásának a jele. Aki jól akar meghalni, aki Krisztus Urunk dicsőséges feltámadásának részese akar lenni, annak előbb a bűn, a rossz, a világ számára meg kell halnia, annak nem a testre, nem a külsőre, hanem a szív belső világára, a lélekre kell szorgos gondot fordítania! Annak jobban, nemesebben, kitartóbban, sikeresebben, felkészültebben kell élnie! Azt a „másvilágba“ vezető utat mi nem ismerjük, csak a fekete kaput látjuk. De nem ijedünk meg. Bizunk Krisztusban, Aki meggyőzte a halált s Aki velünk egyesül s Magát a legméltóságosabb Oltáriszentségben, „jövendő dicsőségünk zálogában“ belénk oltja. Ő feltámadásunk boldog húsvétja! Közel van-e vagy nagyon is messze? Ki tudja? Egy bizonyos: ha mindvégig meg tudjuk tartani Jézust barátunknak, a halál kegyetlen, sötét éje után felkel örök életünknek verőfényes napja!

A feltámadott, bűnön és halálon győzedelmeskedő Krisztusnak útját egyengeti, világosságát hinti, vigasztalását és jóbarátságát nyújtja, a húsvét drága ajándékait sugározza az

Utunk

jelen száma. Amint a feltámadott Krisztus a jó Pásztor szeretetével húsvét hajnalán megjelenik szent Anyjának, Magdolnának, Péternek, az emmauszi tanítványoknak és apostolainak, hogy békét adjon, boldogítson, vigasztaljon, úgy dolgozzunk, buzgólkodjunk, apostolkodjunk mi is a lelki élet lapjának, az UTUNK-nak ajánlásával, terjesztésével, a mieink, barátaink és ismerőseink körében téve tanúbizonyságot Krisztus feltámadásáról, lelkünk örök rügyfakadásáról.

Húsvétkor . . .

Gyermekkorom óta úgy tanultam és szentül vallom ma is, hogy a bűn a legnagyobb rossz a világon, kegyetlen tragédia, oktalan forradalom, emberi mívtuntak ijesztő lealjasodása. Amikor Pannonhalmán először hallgattam és kezdtem megérteni a nagyszombati liturgia énekét, megdöbbenve vettem észre, hogy az Egyház kicsattanó húsvéti örömeiben szokatlan kifejezést használ, örömmujongásában így énekel: **ó boldog bűn**, amely ilyen Megváltót érdemelt.

Húsvét napjára a bűn a legkitüntetőbb jelzőt kapta: „szerecsés”. Bűn nélkül ugyanis nem lett volna keresztalál, keresztalál nélkül pedig nem lett volna húsvéti feltámadás, tehát alapjában a bűn volt okozója Urunk dicsőséges feltámadásának.

A húsvéti allelujás örömozónában még a bűn feketeségére is lényes sugár hullik.

Ezen a dolgon éppen húsvétkor nem érünk rá csodálkozni.

Tehát feltámadt.

A naimi ifjú is feltámadt, Jairus leánya is meg a négy nap óta halott Lázár is. De nem a maguk erejéből. Hogy valaki önmagát a saját erejéből feltámasztotta volna, erre csak egyetlenegy esetet tud a világtörténelem. S ez egyúttal megdönthetetlen bizonyítéka annak, hogy Ő Isten. Egyedül Isten áll felette a halálnak, csak egyedül Ő képes mindenható erejével a halál romboló munkájának határt szabni.

A hírhedt francia forradalom idején a theophilantropiának apostola Lareveilliere de Lépaux volt. De az emberek nem akarták evangéliumát elfogadni. Egyik barátja ezt a tanácsot adta az „apostol”-nak: Ha azt akarod, hogy az emberek vallásodat elfogadják, úgy leszítsd magadat keresztre, temettesd el magadat, de ez még nem elég, ez semmi, hanem és itt a lényeg: harmadnapra támadj fel. Aztán jöjj és az emberek hitelt adnak szavaidnak.

„Ha nekem nem akartok hinni, a tetteknek higgyetek.” (Ján. 10, 38.) A nép nagyobb csodát kívánt. Krisztus ezt is megígérte: „A gonosz és parázna nemzedék jelet kíván, de nem adatik neki, hanem csak Jónás próféta jele. Mert valamint Jónás a cethal gyomrában volt három nap és három éjjel, úgy lesz az Emberfia a föld szívében.” (Máté 12, 39.) A húsvét tehát megadta az ígért Jelet. Krisztus teljesítette legnagyobb ígérését: megdicsőült, hogy ellenségei megszégyenüljenek és hivei hitükben mindörökké megerősödjenek. Pedig éppen ez a hit nagyon ingatag volt, még a tanítványok lelkében is! Kétkeltekdezők, mondják a szentatyák, hogyné kétkeljük mi.

Jézus feltámadása után első ízben Mária Magdolnának jelent meg, aki hírül adta ezt az apostoloknak, de ők nem hitték. Majd megjelent a két szomorú szívű emmauszi tanítványnak, de „ezek is elmennek, hírt adának a többieknek, de nem hitték”. Majd megjelent apostolainak, ezek megrettentek, lelket véltek. „Lássátok kezemet és lábamat, hogy én vagyok, tapintsatok meg és lássátok, mert a léleknek húsa és

Jeta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

csontja nincsen, nekem pedig van.” A tanítványoknak még ez sem elég! „Van valami ernivelőtök?” Mire egy darab sült halat és lépes mézet hoztak elő. Jézus evett előttük, szemük láttára és kezdtek hinni... Így a tanítványok.

Erdemes elolvasni a zsidó Flavius Józsefnek, tehát egy Jézus körén kívülálló zsidónak sorait: „Azon időben (Pontius Pilátus idejében) volt egy bölcs férfi: Jézus, ha szabad őt férfinak neveznem (t. i. talán valóban több volt, mint ember). Csodadolgokat művelt ugyanis, tanította az embereket, kik az igazat örömmel fogadják és sok zsidót és pogányt magához vonzott. Ez Krisztus volt, kit Pilátus, midőn őt népünk fejedelmei vádolták, keresztalálra ítelt; azonban, akik előbb szerették, aztán sem szüntek meg szeretni. Harmadnapra ugyanis ismét élve jelent meg nekik, mint azt és ezer más csodás dolgot felőle az isteni proféták megmondották.” (Ant. Jud. XVIII. c. 3.)

Ez nem az Evangélium, de azzal teljesen egyhangzó vallomás arról, hogy feltámadt, valóban feltámadt a mi Urunk Jézus Krisztus. Ezen a dolgon azonban, éppen húsvét táján érjünk rá kissé gondolkodni.

Ha a csodálkozásra nem is marad időnk, a gondolkodás után megeresztelhetjük így húsvétkor a fantáziánkat:

Uram, mi lenne, ha megszelídülne az eddig csak gyűlölettel és átokkal egymásra tekintő népek?

Mi lenne, ha nemcsak az a nemzet lenne biztonságban, amelynek több a hadihajója, repülőgépe és tankja?

Mi lenne, ha kihűlnének a fegyvergyárak kohói és meghíusulnának a spekulánsok ravasz számításai?

Mi lenne, ha a felelős vezetők zöldasztal mellett vitatnák el a szörnyű testvérgyilkosságot és a kultúrértékek irtózatosa pusztítását?

Semmi más nem történnék, mint megvalósulna a valóban feltámadt Mester húsvéti üzenete: **Békesség nektek!**

Egy jottányival sem történnék több, mint erre a békétlen, nyugtalan világra ráköszöntene az igazi, boldog, békés húsvét, amilyent Jézus szerzett nekünk, amikor megdöntötte a bűn hatalmát és legyőzte a halált.

Mert különös, hogy a béke Istenének feltámadása ágyúörgés, bombázás és szuronyerdő közepette történik.

A húsvét legdrágább ajándékát, a békét pedig apokaliptikus idők riadalma csúfítja. Mindegy. Nem számít. Ő mondotta, hogy hitünket és örömünket senki el nem veheti tőlünk. Hitünket Őbenne és örömünket, mit érzünk diadalmas feltámadásán.

A tanítványok biztos hitével kell tudnunk, hogy egyetlen bizó tekintet a feltámadt Krisztusra több vigaszt tud nekünk nyújtani, mint amennyi izgalmat, nyugtalanságot, keserűséget tud tölteni ez a megkerült világ életünk poharába.

S meglátjuk, megnyugszunk húsvétkor...

A tanítvány, akit az Úr kedvelt

Irtai Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Az utolsó vacsorán az isteni Mester keblén pihent és hallotta a szentséges Szív dobogását. (Jn. 13, 23.)

Fiatal volt még akkor; szíve reménnyel és lelke tüzzel tele.

Tudta, hogy isteni Mestere mennyire szereti, és ezt jóval később, mikor ősz fejjel megírja evangéliumát, őszintén be is vallja (u. o.). Szavaiból kiérzik, hogyha nem is büszke Mestere kitüntető szeretetére, hiszen ezt alázatossága tiltja, mégis felettébb boldog, hogy ebben a páratlan kiváltságban részesült.

A tudat, hogy Mestere szeretetével ajándékozta meg és ennek jeléül az utolsó vacsorán szívére vonta, éleszti fel benne a lelkiismeretet és állítja — az apostolok közül az egyetlen — a keresztra tövébe. (Jn. 19, 26.) Az isteni Mester szeretete végigkíséri hosszú életén és ihletteljes, nagyraserkentő és képesítő vezetőjévé válik. Átgyurja, átalakítja, és a keresztyén, közismert ábrázolásból megszokott hullámoshajú, rokonszenves ifjúból férfiút csinál, akinek a szava súlyos, akinek egyénisége eleven élet-programm és megcáfolhatatlan tanúbizonyság Krisztus, az isteni Mester mellett.

*

A kedvenc tanítvány idővel a toll embere lett.

Az örök igazságot sugalmazó isteni Szerző, a Szentlélek közvetítő szerve; azé a Léleké, Aki a Bibliát adja kezünkbe.

János mint a Szentlélek organuma többször nyúlt a tollhoz.

Patmosz szigetén, ahová valószínűleg Domitján alatt került száműzetésbe, megírja a Titkos Jelenések könyvét, amely annyi vita és fejtegetés tárgyát képezte és Efezusban, ahová Eusebius szavahihető állítása szerint Nerva uralkodása alatt tért vissza, evangéliumában felülmúlhatatlan szépségű emlékművet állít isteni Mesterének, míg leveleiben főleg a szeretet teológiáját fejtegeti.

Mint a toll embere felbecsülhetetlen szolgálatot tett elsősorban isteni Mesterének, akinek főleg lelki arculatát és isteni természetét világítja meg, majd az egyetemes keresztyénségnek, amennyiben azt mélységes és csak Szent Pál méreteivel összehasonlítható teológiájával gazdagítja. Ekként válik a világos krisztusismeret és fogalom egyik alapvető forrásává.

János, az Úr kedvence, aki nevét írásában sohasem említi, mint a Bibliát sugalmazó Szent-

lélek hajlékony közvetítőszerve és a két szövegség kinyilatkoztatását befejező szakrális könyv emberi szerzője hálálta meg az isteni Mester kitüntető szeretetét és bizonyította be, hogy emberileg szólva méltó a szeretet e felmérhetetlen kiváltságára.

*

János korban már előhaladott férfiú volt, amikor hozzáfogott a (szakrális sorrendben) negyedik evangélium megírásához.

Krisztus halálától ekkor már majdnem hetven év választotta el.

Ennyi idő multán már megérett arra, hogy a Szentlélek sugallatát kövesse és megírja evangéliumát. Megérett, — mondtuk — mert a hosszú idő alatt — hét évtized elég egy emberélethez — benne, a folyton gondolkozóban, kifejecesedett az a kristálytisza Krisztus-fogalom, amely mellé, mint már említettük, csak a tarzusi Szent Pál közvetítette Krisztus-képet lehet állítani.

A tiszta Krisztus-fogalom kialakult benne és — a kényszerítő és elindító történelmi körülményektől eltekintve — feltétlen kikivánczott belőle. A Szentlélek feszítőereje és világossága oly mértékben megerősödött, szinte összetömörlült az evangélistában, hogy engednie kellett e gyönyörű és boldogító lelki kényszernek, és le kellett vezetnie a Szentlélek túláradó ragyogásában keletkezett meglátások minden más szemléletet messze felülmúló többletét. Így keletkezett, ha a belső, pszichikai okokat vizsgáljuk, Szent János evangéliuma.

A kedvenc tanítvány azonban — és ezt a történelem alapján állapítjuk meg — nemcsak e belső kényszernek engedett, amikor evangéliumát megírta. A fiatal keresztyénség, az első század Egyháza és főleg a Krisztus-fogalom oly körülmények közé került, amelyek feltétlenül szűk-ségessé tették, hogy egy Istentől külön e célra Kiválasztott és Elhivatott tisztázza a fogalmakat és örök időkre megfesse a Krisztus-arcot, mégpedig oly tökéletesen és minden oldalról megvilágítva, hogy azt ember soha többé félre ne magyarázza.

Krisztusról ekkor már sokat beszéltek és lázasan — nem mindig elfogulatlanul és tárgyilagosan — kutatták istenemeri énje mélységeit.

Itt voltak mindenekelőtt a zsidók és azok, akik a judaizmusból jöttek át Krisztus nyájába, az Egyházba. Ezek érthető okokból tudni akarták, hogy a keresztyén élet mennyiben függ az

őszövétségtől és mily mértékben áll befolyása alatt. Erre a kérdésre természetesen válaszolni kellett. Szent János válaszolt is és bebizonyította, hogy Krisztus, aki abszolút értelemben szabad és független, felszabadít az őszövétség törvénye alól és hogy Ő a feltétlen Kezdet, aki a benne hívőt is e Kezdet, vagyis Új Élet alapjára állítja.

Itt volt továbbá a hellén lélettéren a híres Gnózis, amely szintén sokat foglalkozott a Logosszal, akit saját hasonlatosságára csak merő ideának tartott és akiből egyszerűen félisten-szerű lényt csinált. Ezzel az irányzattal szemben meg kellett állapítani, hogy a Logosz valóban az isteni ősgondolat, a Háromságban megszemélyesült idea, élő valóság, amely mint olyan minden más idea forrása és gyökere, ugyanakkor azonban azt is ki kellett domborítani, hogy megtestesült és ezért Krisztus: Isten és ember egy személyben.

János e szerint, jegyzi meg Guardini, kénytelen volt Krisztus lényegét felfedni és a fontos kérdésre felelni, hogy honnan jön, voltaképpen kicsoda és mit akar? E kérdésre nagyszerűen meg is felelt a Logoszról, az Igéről szóló tanításban és evangéliuma azon részeiben, amelyekben arról beszél, hogy a Logosz-Krisztus az Út, az Igazság, az Élet, továbbá a Világosság és a Szeretet, egyszóval az, aki felülről jön.

A kedvenc tanítvány művészi tökéletességgel festette meg a Krisztus-arcot és isteni Mestere lelkébe oly mélyen belevilágított, mint senki más előtte vagy utána. Többek között ez teszi oly naggyá a kereszténység történetében és oly rokonszenvéssé mindenki előtt, aki komolyan keresi és őszintén szereti Krisztust.

*

János, mint már említettük, Patmosz szigetén, midőn még számkivetésben volt, felsőbb parancsra (Jel. 1, 10.) megragadta a tollat és leírta mindazt, amit csodálatos jelenéseiben látott.

Itt meg kell jegyeznünk, hogy nemcsak az csodálatos, amit János a számkivetés szigetén látott. A könyv, amelyben a látottakat közli, szintén az. Éspedig oly mértékben, hogy — mint tudjuk — heves vita tárgya volt és számos szakembernek fejtörést okozott.

Joggal kérdezzük ennél fogva, hogy lényegében véve mi is ez a könyv és mit akar János azzal elérni, hogy írásba foglalva közközre bocsátja a titkos látomásait?

Mindenekelőtt vigasztalni és megerősíteni akarja a kereszténységet, mert a Jelenések Könyve a vigasz és az erő könyve. Szükségszerűen az, mert a korabeli kereszténység nagyon rászorult arra, hogy vigaszban és megerősítésben részesüljön.

A Látomások Könyve ugyanis az apostoli idők utolsó órájában látott napvilágot. Ez az óra azonban — köztudomásúan — viharos volt. A

római világhatalom ekkor már felfigyelt a fiatal kereszténységre. Eddig csak az akkoriban igen számos szekták egyikének tartotta és nem vette túlságosan komolyan. Időközben azonban rájött, hogy a kereszténység valami egészen más és — hatalmát féltve — ellenségének nyilvánította a fejlődésben lévő legnagyobb erkölcsi hatalmat. Néro véres keresztényüldözése a Látomások Könyve keletkezésekor már lezárult, Domitían császáré pedig éppen folyamatban volt. Róma tehát hadat üzent a kereszténységnek. Érthető, hogy Krisztus nyájának e viharos órában vigaszra és megerősítésre volt szüksége. Ezt egyébként bőven meg is találta Szent János könyvében. Az evangelista itt azzal vigasztalja és erősíti meg a kereszténységet, hogy a féltelmetes emberi hatalommal, melynek Róma a legnagyobb képviselője, Krisztus legyőzhetetlen hatalmát állítja szembe. A Titkos Jelenések könyvében az isteni Mester az az abszolút Úr és Uralkodó, Aki a mindenhatóságot tartja kezében. Ő a legfensőbb Irányító, Akinek a dolgokról való előretudását a történelem eseményei igazolják még akkor is, ha egyenesen ellene irányulnak. Ő az, egyszóval, Aki a dolgok és események végén arat, győz, itél és beteljesít. Hatalma most még — tanítja a Jelenések könyve — el van rejtve szemünk előtt és az események fejlődése látszólag megcáfolja őt; időben és térben még gyenge, amiként egykor annyira „gyenge” volt, hogy a keresztfán meg kellett halnia; a jövőben azonban, túl a halál mezsgyéjén, az itélet pillanatában üt az óra, amelyben megint kinyilatkoztatja és megnyilvánítja korlátlan hatalmát. Akkor majd keresztül tör és érvényesül ez a mindent felülmúló hatalom és jóvá teszi azt, amit az emberi szenvedély, vakság és korlátoltság a múltban elrontott. Jóvá tesz mindent mennyei Atyja és az emberek előtt. Ennek biztos tudata — és csak ez — erősíti meg a kritikus pillanatban vagy században azt, aki hisz Benne.

A Titkos Jelenések könyve nyújtotta vigasz és megerősítés abban áll tehát, hogy egyszerűen rávilágít a lényegre. Ez pedig az, hogy voltaképpen minden esemény megpróbáltatás, mint olyan átmenet a jobba, vagyis tovasuhanó, pillanatokhoz kötött tünemény és minden földi hatalom csak gyenge, alig érezhető szellő: alighogy jön, már szerte is foszlik. Mindezek felett áll a tulajdonképeni, a maradandó, ami isteni és örök. A kettő között trónol a halál. Ez a vigasz a hit vigasza, amelyet csak az ért meg és tud értékesíteni az életben, aki mindenben az ígéret igéje, vagyis a kinyilatkoztatás talaján áll.

Ezért és azoknak, akik arra rászorulnak írta meg Szent János azt, amit Patmosz szigetén a magány csendjében látott és ekként erősítette meg az apostoli század fordulóján keményen küzdő testvéreit, az ifjú kereszténységet.

Megható látvány, miként hajol az aggastyán az egykor, az Úr korában még vonzó és ragyogó ifjú írására, az evangéliumra.

Vajjon mi hullámozhatott végig rajta, kinek ősz feje felett egy mozgalmas század viharzott tova, mikor remegő kézzel odairta az előtte kiterített lapra azt a szép kijelentést, hogy ő az a tanítvány, „akit az Úr kedvelt?” (Jn. 13, 23.)

Mennyi kedves emlék derengett fel ekkor lelkében!

És mennyi idő múlt el, mekkorát fordult a világ azóta!

A hullámoshajú ifjú aggastyánná, a fiatal Egyház alappillérvé, a mult a krisztusi idők örvévé és hírnökévé érett!

János, mikor evangéliumát megírta, tudta ezt. Érezte a nagy változást és boldog volt, hogy Urának, az isteni Mesternek, a Logosznak mint az isteni Gondolat, az Igazság hírnöke szolgálhat.

Igy és csak így szabad látnunk Jánost, az evangélistát, akit — talán éppen hullámos haja és ifjú megjelenése miatt — túl puhán képzelünk el magunknak.

Pedig nem volt az. Acélos ember volt, keménykötésű férfiú, aki kiállott Uráért és a mármár önmagába omló, de azért még mindig félelmes világhatalomnak szemébe merte mondani, hogy Jézus az isteni Logosz és mint olyan minden hatalom Ura és Istene!

Ki atyjafiára haragszik: méltó az ítéletre . . .

Irta: dr. Városi István

Néha egy-egy szentírási mondás hallatára olyanformán érezzük magunkat, mintha darázs csípett volna a fülünkbe. Fölszisszenünk: mi ez? Hát ezt is követeli tőlünk a názáreti Jézus? Aztán csúrjuk-csavarjuk a dolgot. A krisztusi tanítást igazítjuk magunkhoz és nem magunkat a Szentíráshoz. Pedig a Szentírás nem rosszul szabott ruha, amit csak egy kis átalakítással tudunk magunkra venni, hanem nagyon is nekünk való, természetünknek és célunknak megfelelő öltöny, amit hordanunk kell még akkor is, ha kissé kényelmetlennek látszik. A példabeszéd embere jut eszembe, aki a királyi menyegzőre ünnepi ruha nélkül merészkedett, a király pedig így szólt szolgálóihoz: „*megkötöztén kezét és lábát, vessétek őt a külső sötétségre; ott leszen sírás és fogak csikorgatása*”. (Mt. 22, 13.) A krisztusi tanítás is ilyen szükséges lelki öltöny. Nem lehetünk nélküle a mennyei király asztalához, az örök élet örömébe. Legalább is akkor nem, ha bűnös hanyagságból nem törődünk megszerzésével és megőrzésével . . .

A krisztusi tanítás egy ilyen nagyon kellemetlen részét olvasom a Hegyibeszéd következő szövegében: „*Hallottátok, hogy mondatott a régieknek: ne öl; aki pedig öl, méltó az ítéletre. Én pedig mondom nektek: hogy minden, aki atyjafiára haragszik, méltó az ítéletre. Aki pedig mondja atyjafianak: . . . bolond! méltó a gehenna tüzére.*” (Mt. 5, 21—22.)

Fölszisszenünk itt is, mert közről érint minket a krisztusi szó. Az még csak hagyján, hogy aki öl, az méltó az ítéletre. Emberölés aránylag kevés fordul elő békeidőben. De hogy a harag is

ennyire súlyos? Hát akkor mi lesz velünk? Hiszen tele vagyunk rosszindulattal, gyűlölködéssel, megbocsátani nem tudással, haraggal. Vajjon nem lehetne változtatni Krisztus szavain? Nem. Ne is törjük ezen a fejünket. Inkább vegyük fontolóra a harag természetét és súlyos következményeit.

Harag.

Mi is az a harag?

Rendetlen megkívánása a bosszúnak olyankor, amikor valaki megbántott bennünket. Szenvedély, amely föllángol és tüzes kérdésekkel gyötör: hogy mert ez az ember engem ilyen szóval illetni? Hogy mert ilyet cselekedni az én akaratom ellenére? És aztán kiváltja belőlünk az elszánt ítéletek sorát: Nem ismerem többé ezt az embert. Elnézek a feje fölött. Alkalmadtán majd hasonlóval fizetek neki stb.

És amíg lánkol a szenvedély, nem vesszük észre, hogy átgázolunk a szeretet nagy parancsán. Átgázolunk az igazságosság erényén. Átgázolunk Krisztus tanításán és példáján. Mintegy megszününk keresztények lenni. Nem akarjuk többé követni Krisztust . . .

Nézz be, kedves testvérem, a keresztény családokba. Mennyi haraggal találkozol. Kigyujtják a karácsonyi gyertyákat, de a szentesten sem tudnak megbocsátani. Teli tüdővel éneklük a húsvéti alleluját, de öröm és megbocsátás helyett gyűlölet ég a szívükben. Nézz be a hivatali szobákba és a műhelyekbe. Mosolyogva rázzák egymás kezét az emberek. Hajlonganak, bókolnak egymásnak. A szívük mélyén pedig nem egyszer pokolba kívánják egymást, talán szószerinti érte-

lemben is. Nézz végig az egész világon. Drót-sövények, lövészárkok, ágyúk, hadihajók, repülő-bombák, árulások és végtelen gyűlölet mindenfelé... Mintha az egész világot elöntötte volna a gyűlölet és a harag. Krisztus pedig áll a világ fölött és így szól ma is: „*En mondom nektek, hogy minden, aki atyjafiára haragszik, méltó az ítéletre. Aki pedig azt mondja atyjatiának: ... bolond! méltó a gehenna tüzére.*”

Az Úr itt egyszerűen és világosan azt tanítja, hogy az újszövetségben nemcsak a testszerinti gyilkosság bűn, hanem a szeretetnek harag, gyűlölet által való belső megsértése is olyan súlyos ítélet alá esik, mint az ószövetségben a külső cselekedettel végrehajtott gyilkosság. És még súlyosabb megítélés alá esik az, aki ezt a belső neheztelést külső szidalmazás által is értésére adja felebarátjának. Aki szavával is megbecstelenti azt, akire éppen haragszik. Amint Szent Agoston és Aranyászájú Szent János megjegyzi, az ilyen ember igen könnyen éppúgy kárhozatot von magára, mint a gyilkos...

Nem szabad azonban túloznunk. Helyesen kell felfognunk Krisztus tanítását itt is. Nem a futólagos, ideges felindulásokat, szeretetlen csipkedéseket érti itt az Úr Jézus, amelyek sajnos gyakran még a mélyebben érző embereknél is előfordulnak. Nem. Hanem a súlyos haragot, a gyűlöletet, a rosszakaratot, az ártó szándékot, a bosszúvágyat. Azt sem szabad szem elől tévesztenünk, hogy van jogos harag és felháborodás is. Amikor valaki az emberi gonoszság láttára háborodik fel, az nem bűnös, hanem szent harag. Ilyen haraggal az apostolok életében is találkozunk. Sőt! Krisztus maga is korbácsot ragadott egy-izben és azzal zavarta ki a jeruzsálemi templom kufárait...

Azt azonban nagyon jól érezzük, hogy a mi életünkben előforduló harag és háborgás nem mindig rokon ezzel a krisztusi szent haraggal. És érezzük azt is, hogy nem mindig ideges érzékenkedésről van szó csupán. Ha pedig így áll a dolog, akkor nincs más hátra, mint a bánatot az elkövetett bűn fölött. Ne csapjuk be magunkat ezen a ponton se. Mirevaló a szépítgetés? Mit használ nekünk, ha kifelé agyonszépítgetjük életünket, de haraggal és gyűlölettel teli szívüinktől undorral fordul el az Isten? Ime, az Úr legkedvesebb tanítványa, a galambszelíd Szent János is ezeket mondja nekünk: „*Ha valaki azt mondja: szeretem az Istent és felebarátját gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, Istent, akit nem lát, hogyan szeretheti? És az a parancsunk van Istentől, hogy aki szereti az Istent, szeresse testvérét is.*” (I Jn. 4, 20. sk.)

A harag bűnét persze nem tudjuk másképp megbánni, csak úgy, ha megbocsátunk felebarátunknak. Nem arról van szó, hogy a sértést azonnal elfeledjük. Ez sokszor igazán lehetetlenység számunkra. Csupán arról van szó, hogy a ren-

detlen haragot és gyűlöletet kitessékeljük szívünkől. Ha kell, hát erőszakkal is. Le kell tennünk a bosszú szándékáról és komolyan akarjuk elfelejteni legalább a sértést. Ez kötelességünk. Nemcsak azokkal szemben, akik alázatosan bocsánatot kérnek, hanem ellenségeinkkel szemben is.

Szükséges a megengesztelődés. Annyira szükséges, hogy e nélkül nem vagyunk kedvesek Isten előtt. Az Úr még vallási életünk külső megnyilvánulásait, még az áldozat bemutatását sem fogadja szívesen e nélkül. Mert íme, így folytatódik a Hegyibeszéd: „*Ha azért ajándékokat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy atyádtiának van ellened valamije, — vagyis jogos kifogása avagy panasza — hagyd ott ajándékokat az oltár előtt és menj előbb megbékélni atyádtiával; és akkor eljövén, ajánld föl ajándékokat.*” (Mt. 5, 23—24.)

Valamennyien tudjuk, hogy mennyire nehéz az ilyen megbékélés. A haragot és gyűlöletet még csak elfojtja magában nagynehezen az ember. De hogy haragosával szemtől-szembe is békülékeny és megbocsátó legyen, az sokszor szinte emberfelettinek látszik. Látszik. Valóságban nem az. Krisztus maga jó példát adott nekünk. Ellenégei meg akarták kövezni és Ő megbocsátott nekik. Megfeszítették és Ő a kereszten imádkozott hóhéraiért. *Első vértanúnk* is így imádkozott halála előtt: „*Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt.*” (Ap. Csel. 7, 50.) Chantal Szent Franciska is megbocsátott férje gyilkosának, sőt keresztvív alá tartotta a gyilkos gyermekeit. A mi Szent Erzsébetünk is hősi példáját adta a keresztény békülésnek. Loyolai Szent Ignác nemcsak megbocsátott hűtlen barátjának, aki Párizsban egyszer mindenéből kifosztotta, hanem midőn halotta később, hogy ez az ember nagy nyomorban szenved, fölkereste és gyengéd szeretettel ápolta őt...

A mi megbocsátásainkat és béküléseinket rendszeren a hiúság akadályozza meg. „Nem én kezdem a haragot... ő kezdte” — mondogatjuk — „hát kezdje ő a kibékülést is és akkor talán majd megbocsátok neki.” Hát igen. Annak kell a közeledést kezdeni, aki sértő fél volt. De az is igaz, hogy a mélyen keresztény szív nem nagyon kutatja, ki volt a hibás. Akkor is kísérletet tesz a kibékülésre, ha biztosan nem ő a bűnös. Akkor is, ha ő volt a megbántott fél... Különben is, ha igazán higgadtan nézzük az élet eseményeit, akkor látjuk, hogy legtöbbször nehéz eldönteni: vajjon melyik részen van a hiba? A haragos emberek rendszeren úgy vannak megyőződve, hogy ők teliesen ártatlanok és egyedül a másik a gonosz. Pedig legtöbbször mindkettő hibás. Hiszen igaz van a mondásnak: Bajos azzal összeveszni, aki egyáltalán nem akar veszekedni...

És ha mégis úgy érezzük, hogy az ilyen kibékülések valóságos kínparti gyötrelmeket jelen-

tenek nekünk, nos vigyázzunk akkor, hogy soha se kerüljön rájuk a sor. De nem úgy, hogy soha meg nem bocsátunk, hanem úgy, hogy soha ne veszünk össze embertársunkkal. Mert Isten kegyelmével és sajátmagunk kellő fékezésével ezt is meg lehet tennünk. *Fejlesszük magunkban a szelidség erényét és ez jó ellenszerünk lesz a harag ellen.* Imádkozzunk a békességért és Isten megadja nekünk. Vegyük magunkhoz az Oltári-szentség szelíd Krisztusát minél gyakrabban és Ő kigyógyít a harag szenvedélyéből...

Hallottuk talán valamennyien a híres epizódot, amely a német katolikusok egykori vezérével, Windthorsttal történt. Hannoveri főtanácsos korában fölkereste egy asszony és házasságának fölbontását kérte.

— Miért? — kérdezte Windthorst.

— Mert nem bírom tovább a férjemmel. Minden este részegen jön haza és ilyenkor iszonyú lármát csap.

Windthorst szelíden megkérdezte:

— És ön, asszonyom, mit csinál ilyenkor?

— Természetesen én sem maradhatok csendes — válaszolt az asszony.

Windthorst mosolygva szólt:

— Asszonyom, egy fontos házibútor hiányzik önnél.

Az asszony csodálkozva kérdezte:

— Mire gondol, uram?

És Windthorst most már komolyan folytatta: — Szerezzen magának egy imazsámolyt és ha férje részegen érkezik haza, beszéljen inkább a jó Istennel, mint férjével...

A tanács később valóban bevált.

Vajjon nem tudnánk mi is a jó Istennel beszélgetni inkább, ha valaki sértő szándékkal közeledik felénk?

Nem vagyunk angyalok. Nem röpködünk fénylő szárnyakon a csillagok fölött. Nehézes emberek vagyunk csupán, kik sokszor elbotlunk és megütjük magunkat. Sőt könnyen megütünk másokat is. A harag és gyűlölet azonban ne legyen maradandó vendég a szívünkben. A gyűlölet az ördögé, mi pedig Istenéi akarunk lenni. Hogy azonban valóban istenéi lehessünk, elméldjünk újra meg újra Szent Pál ígéről: „*Szenvedjétek el egymást és bocsátsatok meg egymásnak, ha egyiknek panasa van a másik ellen. Amiképp az Úr is megbocsátott nektek, éppúgy ti is.*” (Kol. 3, 13)

Vértanúk Királynéja

Irta: dr. Gálos László

Szent Bernát és Giacomone da Todi poétikus lelke szólal meg a loretói litániának eme megszólításánál és hív résztvevő együttérzésre a Boldogságos szenvedővel. „A Szűzanya lélekben volt vértanú, — írja a mézajkú doktor: Szent Bernát — mert szent vérenek ontása nélkül szolgált rá a vértanúság pálmájára.” A nagy ferences költő viszont így énekel:

„Oh, mely nagy volt rettegése,
Aggodalma, epedése,
Mely gyötrelmet szenvedte!

Sírt és szíve vérezett látván,
Hogy nagy kínban a keresztfán
Függ isteni gyermeke.

A névtelen áhitatos magyar ének sem marad el, mikor a nép ajkával így magasztalja a hétfájdalmú Boldogasszonyt:

Drágalátos Isten Anyja,
Eljött a bánat árja.
Szenved élted szép aranyja,
Tör szívedet általjárja.
Alkonyulsz, oh szépség,
Szép napod sötétség,
Mert függ már Fiad: a Szentség

A vértanúság: Isten iránti gyűlöletből ránk mért halál. Ez a ténymeghatározás. De ha a vértanú lelkét tekintem, úgy a hősi akarat csodáját kell benne látnom, mely többre becsüli az eszmét, amit szeret, mint saját életét, melynél nagyobb java valóban nincsen. Ez a hősiesség, — melynek magára nézve közömbös, hogy győz-e, felülmarad-e? — meglehet valakiben a nélkül, hogy a vértanúság tényére sor kerülne. A szó teljes és átlagos értelmében a Szűzanya nem volt vértanú, nem szent Fia iránti gyűlöletből elszennvedett erőszakos halál zárta le életét. Mint Merkelbach írja: „Krisztus szenvedésén érzett fájdalmi nem voltak elegendők a vértanúságra, jóllehet igen nagyok és fölötte élesek voltak, mert a vértanúsághoz nem elég a belső, mégoly nagy fájdalom, hanem külső, halálhozó ok szükséges.” Viszont a lélek több mint a test, és a lélek szenvedései avatták a Boldogságos Szűzanyát a vértanúk Királynéjává. Az Úr Krisztus emberségére nézve is a Getszemáni-kerti haláltusa még a keresztfeszítés előtt iszonyú lelki vonaglásokban, elhagyatottságban, mindhalálig emelkedő szomorúságban zajlik le, amihez képest a későbbi testi szenvedések csak betöltése a már előbb

¹ Mariológia. 270.

lélekben átélt halálnak. A fájdalmas Anya lelki szenvedései Éva öröksége: sok fájdalmas lesz gyermekeddel; tehát az anyaság szükségszerű velejárója a szenvedés, amit a gyermek szenvedésének láttán éreznie kell az anyának. Minél nagyobb a gyermek szenvedése, annál mélyebb az anyai fájdalom együttlés-szenvedése, együttérzése. A Stabat Mater költemény erős asszonya a nagypénteki elborult ég alatt a nagypéntek minden szomorúságát, szent Fiának minden szenvedését átérezte, átszenvedte és lelkének fehér vércseppjeit: könnyeit ontotta bőségesen érte.

„Mindnyájan, kik általmentek az úton, figyeljetelek és nézzétek, hogy van-e fájdalom, mely akkor, mint az én fájdalmam?”

Kérdés: a hit nem enyhítette ezt a szenvedést? Hiszen szent Fiát mindenkinél erősebben Istennek hitte, feltámadását is biztosra várhatta, a keresztdózat üdvös hatásait önmagán boldogan elővételezhette és előre is érezhette!

Ez a kérdés a hívő szenvedés szakadékaiba tekint le, — lehetséges, hogy a hit birtokában is szenvedések alatt nyögjünk, vergődjünk? A hit a jövőről beszél: „A hit a reménylendő dolgok alapja, a láthatatlanok bizonyítása” — ezért vigasztal, emel, csendesít, csitítgat, de a szenvedés ostora a jelené, melynek fájó nyomát nem hatálytalaníthatja Isten akaratából. Nem szenvedni — ez természetén kívüli ajándék lenne, a természetén kívüli adományokat viszont visszavonhatatlanul elvesztettük még ősatyánkban: Adámban, Hinni viszont és kegyelemben élni — ez természetfeletti, ami éppen abból a megváltásból árad reánk, melyet nagy szenvedések árán szerzett meg számunkra Jézus. Önmagán és szent Anyján mutatta meg, hogy lehetséges Istennek belső kapcsolatban élni és mégis szenvedni, tehát a szenvedés több, mint Jób barátai gondolták: a bűn büntetése, e mellett még sok más célja és rendeltetése is van Isten akaratából. Ez titkos, mint Isten dolgai általában. De Isten választottai magukon, életükön hordozzák ezt a titkosságot, mely másokat is Istenre emlékeztet. A fájdalmas Szűzanyánál a szeretet, az anyaság a fájdalom forrásai, rúgóí, és mert ezek nagyon mélyre vertek szívüket áldott szívében, nem csoda, ha a fájdalom is túl éles, erős és szaggató ugyanazon szív számára.

Sok bánattal halmozott lélek folyamodik napokint Szűz Máriához mint a fájdalmas Anyához, mint a vértanúk Királynéjához. Sok elveszett földi gyermekért esdekelnék nála a fájdalmas földi asszonyok, mert tudják, hogy ő is ismeri ezt a kínt, ezt a szenvedést, megérti tehát az ő fájdalmukat, és földi gyermekekért közbenjár isteni Gyermekeknél, akit ő maga is elsiratott, szemfedőbe takart és eltemetett. Így lesz a fájdalmas Anya nemcsak a névleg ismert vértanúk

Királynéja, de a mindennapi élet névtelen vértanúi is köréje sereglenek, mint Úrnőjük köré, mert az élet naponta újrakezdődő csendes, vértelen mártírúma sem ismeretlen előtte. Az ő áldott személye hirdeti, prédikálja a szentjánosi igét: „A győzelem, mely meggyőzi a világot, a mi hitünk.”

A Szűzanya fájdalmai bevilágítást nyújtanak abba a titokba is, hogy nem egyedül szenved Jézus, bár e világ bűneinek terhe egyedül az ő vállát nyomja. Mert emberré lévén, beleállt a róppant közösségbe, a nagy szolidaritásba, amely embersége kapcsolataiban, vérségi és baráti viszonyulásaiban mutatja magát Jézusra is érvényesnek, kötelezőnek. Már az agg Simeon jóslata együtt említi az Úr Krisztus szenvedéseit Anyja fájdalomtöreivel. Tehát az igazak feladata együtt-szenvedni Jézussal, vagy a gonoszok részéről őt ért elbánásban vele közösséget vállalni, mint előre megmondta az Úr: „Ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak.”¹ Vagy pedig részvétből, oda-tartozásból, hozzá hasonulásból kell együtt-szenvedniök az igazaknak vele, ha az égi sok lakásra, mint Isten házanépe igényt formálnak.

A fájdalmas Asszony mint a vértanúk Királynéja példát is ad a szenvedésben. Egyszer kérdezte: hogyan? és egyszer kérdezte: miért? „Hogyan lehetséges ez, holott férfit nem ismernek?!”² kérdezte Gábor arkangyaltól és „Fiam, miért cselekedtél így velünk?”³ kérdezte a tizenkétéves Jézustól. De mindkét esetben megnyugodott a magyarázatban, amit Gábieltől vagy a fiatal Jézustól kapott. Most a legnagyobb szenvedések perceiben nem hagyja el egyik kérdés sem ajkát, pedig főként a szenvedő ember van tele számonkérő vádakkal, miértekkel, hogyanokkal Istennel szemben. Ő mint Gyertyaszentelő Boldogasszony Isten oltárára tette szent Fiát, akit nekünk szült, nekünk nevelt és nem magának — Nobis natus, nobis datus ex intacta Virgine. — Ez a gyermekét megváltói hivatására cdanvujtó áldozatos, fájdalmasan csendes anyaság tekint ki a sixtini Madonna mély szeméből, aki Kenpöler művészi méltatása szerint: „Schmerzreiche Seherin” — a jövő fájdalmainak szenvedő látója. Tevékenysége már itt több, mint anyai: áldozati, szinte papi ténykedés, mikor önszíve oltárán ég el a kínok lázában szent Fia érettünk, mint egyszülött Fiu a fogadott fiak üdvösségéért. Nem csoda, ha elsősorban rajta teljesedett a szentóáli íge: „Ha együtt szenvedünk vele, együtt is dicsőíttetünk meg.”⁴ Követte szent Fiát a meördicsőülébe a magasságok országútján is nagypéntek sötét gyászából a nagyboldog-asszony napi fényözönbe, ahol az Isten üdvéért életüket adó vértanúknak is jogosan állhatott élére mint ezek Királynője.

¹ I Ján. 5. 4.

² Ján. 15. 20.

³ Róm. 8. 17.

Krisztus és a farizeusok

Irtai dr. Erőss Alfréd

Korunkban egyrészt örömmel látjuk, hogy bizonyos hullám indul az emberiség sorain át és itt is, ott is vallásos szellem éled. Másrészt aggodalommal látjuk, hogy oly sokak vallásossága görcsösen összerándul, beteg irányba téved. Ennek a beteg vallásosságnak legelrettentőbb példája a farizeizmus.

1. *Története.* A babiloni fogság következtében paphiány mutatkozott a választott nép körében. Hivatlanok kezdték a törvényt magyarázni és a népet oktatni. Sokaknál ez jóhiszemmel és kezdetben jó eredménnyel történt. Mikor azonban az írástudók tekintélye mind nagyobbra nőtt és elkülönült szektájukba (farizeus „elkülönültet” jelent) kívánatosnak tűnt a felvétel, — egyre többen voltak közöttük azok, akik nem jószándékkal, hivatásból, hanem csak a kényelmes élet, a megkülönböztetett állás és biztos megélhetés szempontjából választották, mikor közéjük léptek.

Az írástudók és farizeusok főműve volt a Hagyományok könyve (Halacha), ahol szigorú törvényekben foglalták össze a jámborság főszabályait. E szabályok közt sok volt olyan, amely csak egyes emberekre volt alkalmazható, vagy lehetetlen írt elő vagy magával a tizparancsolattal állott ellentétben. Ezért mondja róluk az Úr Jézus: „elhagyva az Isten parancsolatát, emberek hagyományait tartjátok”. (Márk 7, 8.)

A farizeusok lenéztek és istentelennek tartottak mindenkit, aki nem az ő áhítatosságai szabályai szerint élt. Nagvhanon és nyilvánosan vésezték imáikat, vezekléseiket stb. Sikerült is nekik ez egyszerű, hiszékeny népet elámitani és Palesztinában a tömeg őket tartotta „szenteknek” és „igazaknak”.

A szegény földműves vagy mesterember nem volt kénes még fizikailag sem a farizeusok szabályait betartani, de tiszteletteljes, babonás félelemmel nézett fel rájuk s mert látta kéntelenségét követésükre: vagy egyáltalán nem igyekezett vallásosságra, vagy gúvával alázattal tört össze saját bűnössége és tehetetlensége tudatában.

A farizeizmus tehát egy elérhetetlen, torzképet ad a vallásosságról az embereknek s ezáltal elriasztja őket a templomtól, vagy megsemmisíti bennük az áhitat feltörő erőt. Példa erre a farizeus és vámos imája a templomban. (Lk. 18, 9—14.) De ide tartoznak azok is, akik ma a keresztény életeszmenyvről mint rendkívülről beszélnek s a magasbaturő lelkeket elcsüggesztik. „Farizeus mindenki, aki azt mondja nekem, hogy nem lehetek szent!”

2. *Jellege.* A farizeizmus jellegzetes főbűneit a következőkben foglalhatjuk össze:

a) Képmutatás. A nagy jámborság, amit a farizeusok kifelé mutattak, csak külsőség volt. Így csapták be a népet, hogy az annál jobban tisztelje őket. „Bemázolt siroknak” nevezi őket az Úr. „Jaj nektek, ti képmutatók... Kívülről tisztítjátok meg csak a tálat és poharat, belül azonban telve vagytok rablással és mértéktelenséggel.” (Mt. 23, 25.) Látszatra dolgoztak: hangos csörrenéssel dobták alamizsnájukat a perselybe, utcáron hangosan imádkoztak, imaszíjüket feltűnően hordták stb.

b) Góg. A szegényekkel szóba se állottak, a bűnösöket lenézték. Mindenütt az első helyet keresték (Mt. 23, 6.), és megkövetelték, hogy mindenki rabbinak szólítsa őket. Címkórság: jellemtelenség. Senkitől jótanácsot vagy figyelmeztetést nem fogadtak el. Keresztelő Szent Jánosra sem hallgattak (Lk. 7, 29.), sem az Úr Jézusra. — Annál inkább megbotránkoztak azon, ha valaki nem követte az általuk felállított szabályokat; s megítéltek mindenkit. Ezt veti szemükre az Úr: „Mit látod meg a szálkát atyádfia szemében, magad szemében pedig a gerendát nem veszed észre.” (Mt. 7, 3.)

c) Kapzsiság. Bizony a „bűnösökkel” is hajlandók voltak szóba állani, mikor azok pénzt vagy ajándékot hoztak. Pénzért imádkoztak a szegényekért és otthon fényűzően éltek. „Meggészik az özvegek házeit és színleg nagyokat imádkoznak.” (Mk. 20, 47.) Meg is említi külön az evangélista, hogy „szerették a pénzt”. (Lk. 16, 14.) De böjti időben sötét arccal, fésületlen hajjal jártak az utcákon, hogy mindenki láthassa, milyen szigorúan tartják az előírást (Mt. 6, 16.).

d) Szívtelenség. Leőnagyobb hűnük azonban mégis a szívtelenség. Hoőy szívükben nincs jóság, megértés, szeretet, alázat. „Jaj nektek, farizeusok, mert tizedet adtok a mentából, rutából és minden veteményből, és elmulasztjátok az ítéletet és az Isten szeretetét.” (Lk. 11, 42.) Ha marhájuk vagy birkájuk volt veszelvben, akkor nem nézték, szabbat van-e vagy hétköznao, de embertársaikon seőiteni szabbatnapon, azt ünnesértésnek tekintették. A seőelvre szoruló mellett hideg közönnvel mentek el, mint azt az írsalmas samaritánusról szóló példabeszédben is kidomborítja az Úr. A zsinasóőából pedig kizáriják a megővőgyíftott vakonszületettet, mert Jézusban hisz (Jn. 9, 34.).

3. *Az ellentét.* A fenti vonásokon máris áttetszik a Krisztus-kép tökéletesen ellentétes szépsége.

Krisztus a bensőség, szeretet, őszinteség hirdetője. A szegényeket és bűnösöket akarja megváltani, megmenteni. Mindenkit a lelki élet magaslatára, az istengyermekség boldogságába vezetni. — Krisztus tanítványának is ilyennek kell lennie. Egyenesnek és őszintének, alázatossáknak, adakozóknak, jószívűnek. Első törvénye és legfőbb tökéletessége: a szeretet.

Ezt a szeretetet féltette Krisztus a farizeusok aknamunkájától. Ezért küzd állandóan a farizeusok ellen. Szinte csodáljuk, hogy a szelíd Mester mily kérlelhetetlen s ádáz harcot vív ellenük. Mindenkori figyelmeztetés ez apostolainak: „Ova-

codjatok a farizeusok kovászatól...” (Mt. 16, 6.)

A gyakorlatban mit kell tennünk? Először is teljes lélekből kell küzdenünk a farizeusi lelkiület ellen saját magunkban. Csírájában kell elfojtani minden képmutatást, kevélységet, kapzsiságot, szívtelenséget. S mivel — Szent Gergely szavai szerint — a hibákat az ellentétes erényekkel gyógyítjuk, különös súlyt kell helyeznünk az őszinteségre, az alázatosságra, a szerénységre és mindenekfelett a szeretetre. Így fog kialakulni mind tökéletesebben bennünk a krisztusi lelkiület, melynek mindenkori koronája az önzetlen és önfelelődoző krisztusi szeretet.

Júdás csókja

Irtai Takács József

Szoktuk mondani, hogy a végletek találkoznak. Így történt ez akkor is, amikor Júdás az Emberfiát csókkal árulta el. A Szentet csókolta meg az Elvetemült. Ezek a végletek találkoztak abban a végzetes csókban. Végzetes volt, mert megpecsételte mindkettőjüknek a halálát: ott kezdődött Jézus halálának a bizonyossága, hiszen a csók az ellenség kezére juttatás előre megbeszélte jele volt; ott végződött be Júdás sorsa, ott lett igazán a kárhozat és a halál fia.

Mi már csak ilyennek ismerjük Júdást. Talán még azt is gondoljuk, hogy mindig ilyen volt. Pedig ebben a gondolatunkban nagyot tévedünk. Nem volt mindig ilyen. Jézus őt is kiválasztotta és az utolsó percig nem mondott le róla, egészen eddig a csókiig. Előzőleg már mindent megkísérelt, hogy megmentse, csak hogy minden próbálkozása megtört Júdás lelkén. Júdás lelke sohasem nyílt meg Krisztus előtt. Nézzük végig Krisztussal való kapcsolatát.

1. Először az újonnan választott apostolok között szerepel. Mindig az utolsó helyen. Ezt az utolsó helyet azonban nem az Úr jelölte ki neki, hanem az első idők keresztyén hagyománya. Az evangélium első hirdetői csak úgy tudtak ráemlékezni, mint árulóra. Szinte szerették volna kihagyni vagy kiejteni az apostolok közül, azért tették a szélre, a névsor végére. Jézus nem állított fel rangsort tanítványai között, csak példájával mutatta, hogy miképpen lehet valaki elsővé: mások önzetlen szolgálásával.

Az első időkben nem volt az apostolok között különbség: gyarlók voltak mindnyájan, csak a Mester iránti önzetlen szeretet tüzeiben és a felebaráti szeretet verítékében tisztultak később az Egyház legfényesebb csillagaivá. Szerették a Mestert, de csak idővel szerették meg annyira, hogy elfeledkeztek a messiási ország első helyeiről, amelyekről pedig eleinte annyit ábrándoztak, sőt civakodtak.

Jézus Júdásnak is alkalmat adott, hogy gyarlóságait levetkőzze: hogy Őt megszeresse, felebarátait szolgálja. Észrevette fejlett gyakorlati érzékét, rábízta hát az apostoltársaság szegény erszényét. Hogy a másokról való gondoskodásban keresse és lelje örömét, az apostoli élet fáradalmait így elfelejtse. Nem ez történt. Krisztus kitüntető bizalma nem fogott Júdáson; társainak gyanútlanúsága mindjobban bátorította:

és egyszer csak hozzányúlt a közös pénzhez. Gondoskodott mindnyájukról, kezelte a kasszát, de magára külön is gondolt.

A pénz lett a veszte. A többi apostol is várt valami evilágit, amikor Jézushoz szegődött. Júdás — úgy látszik — vagyont, anyagi előnyt, a messiási ország gazdagságát remélte magának. És mivel nem csurran egyhamar, apró csöppekben igyekezett magát kárpótolni. Hazudott és titokban lopott. És erre megvolt az oka.

Mert ő volt az apostolok között a legszemfülesebb és a legokosabb ennek a világnak okossága szerint. Még meg sem szerette Jézust és már rájött, hogy ez a názáreti a zsidókvárta Messiás-álomból nem akar semmit sem megvalósítani. Meg talán nem is tud, hiszen a hatalmasok sohasem állottak melléje és lassankint a tömeg is kezdett elhidegedni tőle, mert érezte, hogy a hatalmasok görbe szemmel nézik, és hogy Jézus gondolatai nem földi dicsőség, nemzeti nagyság és anyagi bőség. A Jézus körülötte hangulatváltozást a többi apostol is észrevette, fájt is nekik ez a megfigyelés; de nagyon szerették már az Urat és hittek benne, ha nem is értették. Nem így azonban Júdás.

2. Jézus pedig még ekkor is kopogtatott Júdás szívének az ajtaján és rá akarta döbenteni, hogy nem jó úton jár. Amikor az Oltáriszentség megígérése után oly sokan elhagyták, és amikor az apostolok előtt is szabaddá tette az eltávozás útját: *aki nem hisz, az inkább menjen*. Péter azonban szólott és általa valamennyien, hogy máshoz nem mehetnek, mert benne hisznek, őt szeretik. Júdás hallgatott, de másképpen érzett. Jézus őt is szóra és nyílt színvallásra akarta bírni. Ezért példálódzott, hogy ő tizenkettőt választott és egy közülük ördög. Az apostolok megkövülve néztek az Úrra. Júdás tudta, hogy Jézus átlát rajta és szinte küldi magától. Ha akkor a többi eltávozott után elmegy, később még megtérhetett volna. Ő azonban maradt. Bizonyára még akart némi pénzt gyűjteni, hogy más foglalkozás után nézhessen. Attól kezdve azonban félt Jézustól és gyűlölte, ahogy rossz ember gyűlölni lehet azt, aki egyedül tud rosszasságáról. Jézus türelmére és várakozására azonban nyugodtan folytatta lopásait. Talán még meg is velette, hogy nem mer

nyíltan szembeszállni rossz apostolával, hogy elszalasztotta a nemrég még mellette forró néphangulatot, hogy kemény és értetlen beszédével elkedvetlenülítette és maga ellen hangolta a tömeget, amikor éppen királlyá akarta tenni. Apostolai elől is elzárta így az érvényesülési lehetőséget. Júdás tehát még jobban igyekezett magát kárpótolni, hogy Jézus furcsa viselkedése miatt minden szép reményének búcsút mondhatott. Mindig többet kívánt az erszényből.

3. Ezért méltatlankodott a betániai Mária pazarlásán. Szerinte vak és lelketlen volt ez a nő, hogy azt a drága kenetet így elfecsérelte. Júdás nem is bírta megállni szó nélkül: hazudni és képmutatószkodni már régen megtanult. A szegények ügyvédjének mutatta magát, azoknak az érdekében emelt szót: *a drága kenetet el lehetett volna adni és sok szegényt az árával megenyhíteni*. Igyekezett maga mellé hangolni a gyantúlan apostolokat is.

Jézus azonban nyíltan szembeszállt Júdással. Védelmébe vette Máriát és az ő védelmében ott támadta meg Júdást, ahol egész életét elhibázta: újra rá akarta döbenteni, hogy az apostolnak elsősorban az Emberfiára kell gondolnia, míg velük van. Jót mindig tehetnek, de az emberré lett Istent nem sokáig imádhathják és szolgálhatják maguk között, hiszen Mária is már a végítzsességet előlegezi neki. Jézus hangja olyan, hogy Júdás kiérezte belőle a vádat: *te mindig magadra gondolsz, az én személyem sohasem számított neked*. De még mást is megértett Júdás. Megértette, hogy Jézus vége nem lehet már messzire, ha ennyire közelinek mondja a halált. Különbösen is Lázár feltámasztása óta nagyon sűrű volt a levegő Jézus körül. És Júdás ekkor megint nagyon ügyes számítonak bizonyult: Jézustól már nem várhatott semmit, ezért legalább Jézusból akart hasznot. Elszánta magát, hogy illő jutalomért ellenségei kezére jártsza.

4. Ezért kezdte mindjárt az alkuval: mit adtok, ha én ígérem, hogy a kezetekbe adom? Én! Nálam biztos az ígéret, mert én megteremttem az elfogás lehetőségét is. Megértették ezt és méltányolták is a főpapok, mert pénzt ígértek neki. Júdás lepénzeléséhez nem is kellett mélyen az erszénybe nyúlniok. Attól kezdve aztán kereste az alkalmat, hogy kezükbe juttassa.

5. Együtt voltak az utolsó vacsorán. Jézust a szeretet töltötte el. Eppen ezért nagyon fájt neki Júdás keménysége és képmutatása. Megpróbálta, hogy még egyszer lefegyverezze szeretetével. Lelke tele volt a ráváro fájdalmas eseményekkel, ott kavargott benne az árulás megaláztatása is. És a szív bőségéből szól a száj. Elmondotta legjobb barátainak, hogy egyik apostola árulja el. Szeretett tanítványa előtt az áruló személyét is leleplezte. De ezt is oly nagy szeretettel tette, ezzel is Júdást akarta észretéríteni és magához édesgetni. *Akinek a bemártott kenyérdarabkát nyujtom...* Olyasmi volt ez akkoriban, mint manapság valakire a poharat emelni és ráköszönteni: különös megbecsülés és szeretet jele. Júdásnak is kellett ezt éreznie. De ő nem kért soha Jézustól szeretetet, most is csak a bemártott kenyeret fogadta el, a szeretetet visszautasította. De ha valaki kénytelenségből és képmutatásból elfogadja a szeretet jelét attól, akit gyűlöl, az rosszabb a halálnál és gyilkosságot szül. Oly

elvakult gyűlölet vett akkor erőt Júdáson, hogy Szent János szava szerint belement az ördög.

6. És így jutott el a csökhöz. Már belátta, hogy ezután ő is csak a szeretet jelével közeledhet a Mesterhez. Ekkor világosan látta Jézust: mindig csak kérte, kereste mindnyájuk szeretetét. Pokoli ötlet villant agyába: Majd mutatok én neked szeretetet! Odalépett tehát Hozzá és hosszasan megcsókolta. És Jézus még akkor is valóban kívánta, hogy ettől az apostoltól is megkapja a szeretetet: hiszen Ő szeretett mindeneket elsőnek és a szeretet viszonszeretetet igényel. Ezért még most is barátjának szólította, mintha mondotta volna: *én tetteiden foglak és szeretettel fogadlak*. Miért akarsz elárulni? Bizonyára ekkor kezdett el minden sötétté válni Júdás előtt és ekkor indult meg az áradat, amely később összecsapott a feje fölött és eltemette. Megindult lelkének a gyötrődése. És Júdás megbánta bűnét, mert magánál igazabbnak találta Jézust, teljesen igaznak. Ekkor értette meg először Jézus lelki világát. Nem úgy, hogy önmagában élte volna azt át, hanem úgy, hogy saját lelki világában minden összeomlott és érezte, hogy Jézusnál minden épségben és sértetlenségben maradt. Ettől kezdve borult rá a sötétség, amelyből soha többé nem tudott kibotorkálni.

7. Pedig nem maradt tétlenül. Gyorsan és határozottan cselekedett: visszavitte a pénzt a papi fejedelmeknek. Ez azonban már nem segített rajta. Azok hidegen elzárkóztak előle. Megborzadva hőkölt vissza, amikor saját megúált lelkületét hallotta kicsendülni azoknak a fagyos szavából: *Mit törődünk mi övele veagy teveled! Te lássad!*

8. És Júdás magába roskadt, mert nem volt kibe kapaszkodnia. Életének az összeomlásában nem tudta megtenni azt, amit élete erejében nem akart: nem tudott hinni Jézusban, nem tudta Őt szeretni. Mert ezt soha nem akarta, mindig egyéni kis terveit vezérelték, sohasem állott előtte az Úr személye. Jelene rettenetes volt, multjába hiába nyúlt volna vissza.

Könnyű volt Péternek: egész apostoli élete a Jézus iránti szeretetben telt el. Még a tagadásának kiindulási pontja is a szeretet volt: mert szeretete, a közelében akart maradni. Ezért került a kisértésbe és gyengesége következtében a tagadásba. Vétkezett, mert eltévedt arról az útról, amelyen addig járt és amelyen továbbra is meg akart maradni. Bánatában tehát könnyűen visszatalálhatott erre az útra. Júdás számára a Krisztus iránti szeretet járatlan út volt. Sohasem járt rajta, nem is szándékozott rálepní. Gúnyból, gyűlöletből adta a szeretet csökját. Ezért szakadt rá a nagy úttalanság, ezért nem tudott kikerülni elesettségéből és ezért roskadt magába és a végromlásba. A szeretet elleni tusakodása, a vele való könnyelmű játéka úgy kiegészítette a lelkét, hogy az életet sem bírta tovább. És elmenvén felakasztotta magát.

Hosszú volt az út eddig a halálos csökhöz és sokszor megállhatott volna rajta. Rövid volt ettől a csöktől a halálig és nem bírt megállni, annyira elyesztette az egyensúlyt. A bűnnel sokáig lehet játszani, néha a bűn is sokáig játszik az emberrel. És mikor az ember azt hinné, hogy befejezi a játékot és másba kezd, akár javulásba, akár lanyha életbe, akkor váratlanul ráuhan a pusztulás. Ez t. i. a bűnnel való játéknak az ára.

Irodalom

Blaskó Mária: **Kaszap István útján.** Budapest. Szerző kiadása. Ára: 2.— P.

A magyar lelkiség történetében ritka jelenségnek vagyunk tanúi, mikor Kaszap István életét és folyton erősödő hatását figyeljük. Mindenkinek feltűnt a diadalmas út, melyet tisztelete és példájának követése nemcsak itthon, hanem külföldön is megtett. Sokan értelmetlenül állanak e jelenség előtt. Vannak, akik fejcsóválva szemlélik a szokatlan jelenséget. A nagyobb rész hittel és bizalommal és Isten iránt növekvő szeretettel fordul minden ügyében a csodálatos ifjúhoz, hogy közbenjárását kérje Istennél. A jeles szerző a nála megszokott kedves közvetlenséggel beszéli el Kaszap István imádságban és munkában eltöltött hősi életét és nagy szenvedéseit. Hisszük, akárcsak a szerző többi műve, ez is megtalálja az utat az olvasók szívéhez, elsősorban a katolikus családokhoz.

A mi Pistánk. (Irta: Blaskó Mária. Az előbbinek kiegészítő része.)

Mária néni a gyermekekre gondolt, amikor ezt a füzetet összeállította. Egyszerű nyelven, elbeszélő alakban, kilenc részben írja le Kaszap István életét és tetteit, mintegy anyagot nyújtva a kilencnapos ájtatossághoz a gyermekek számára. Szívgyárdák és egyéb gyermekegyesületek haszonnal olvassák és forgatják. Így nevelődik fel olyan fogékonyabb nemzedék a jóban és Isten kegyelmében, amilyen volt Kaszap István.

Honoré H.—Liptai: **Öt perc lelkeddel.** Budapest, Korda kiadása, 1943. Ára: 1.50 P.

Mindennapi gondunk és állandó keresésünk tárgya lelki életünk fejlesztése, gyarapítása és felfrissítése. Ezt a célt szolgálják olvasmányaink és imáink. Sokan nem tudnak hosszabb időt szakítani arra, hogy napokig sokat imádkozzanak vagy hosszasan elmélkedjenek, ám mindenkinek jut annyi ideje, hogy legalább öt percet szánjon saját lelkének. Ha a nap harmadrészét sokan átalusszák, akkor a 24 órából kell jutnia legalább öt percre a lélek és lelkiség gondozására. Ezt a célt szolgálja a franciából fordított és szerencsés kézzel tovább fejlesztett kiadvány. Elsősorban a fiatalság felé fordult a fordító figyelme, mert bennük szeretné művelni a szélesebbkörű apostolkodás megalapozását. Eizménye a műnek az összes emberi képességek és tehetségek kifejlődése, eszköze a fejlesztésnek Jézus élete és tanítása. Ha korunk fiatalemberei ebben a szellemben élnek és hatnak a tömegek meghódítására, akkor siker koronázza fáradozásukat, mert maga az isteni kegyelem hat és alkot általuk. A jelen kis könyv olyan, mint a mentőöv, a benne rejlő sok okulással átsegít a viharokon és megment a hajótöréstől. A közölt gondolatok mintegy égnék és izzanak az olvasó előtt. A hit mélyeséges élménye, a nagyotakarás láza, a boldogság jótékony sugárzása, önbizalom és igazságkeresés, a barátkozás melegsége, a szeretet önátadása, a hazaszeretet lángja, kintartás a jóban, a halál tanítása jelenik meg lelki szemed előtt, ha e könyvet forgatod. Megtanulod belőle, hogy az élet jó, de jó a halál is, mert Krisztus is megízlelte. Viszont kérded-e magadtól, hol leszek száz év múlva? Vagy Istennél vagy a pokolban vagy a tisztítótűzben.

Isten azt akarja, hogy veled légy a paradicsomban. Ha te is akarsz, akkor vedd e könyvet, szívleld meg minden sorát és élj szerinte. Krisztust hirdeti és megtanít elmélkedni, buzgón imádkozni, Istent mindenekfelett szeretni. E könyv nemcsak érdekes olvasmány, hanem gyakorlati bevezetés egyúttal az elmélkedés művészetébe. Bölcs gondolatai erősítik a lelket, visszhangoznak a fülben és irányítanak az élet nagy kérdéseiben. Erdemes elolvasni a 30 fejezetet és azután újraolvasni.

Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **Minden kézbe bibliát.** Budapest, 1943. Korda kiadása. Ára 1.50 P.

A fürgetollú szerző nagyon fontos kérdésre tereli rá figyelmünket: a Szentírás rendszeres tanulmányozására. Mivel hitünk forrása a biblia és a hagyomány, azért nem sürgethetjük eléggé az előbbi olvasását, vagyis adjunk minden kézbe bibliát. A könyv maga a gyakorlati lelkipásztor műve, aki évek óta tart ilyen tárgyú előadásokat hallgatóinak. Az említett előadások lecsapódása a jelen könyv. A szerzőnek az a célja, hogy ne csak a hívek asztalára kerüljön a Szentírás, hanem legyen mindenkinek az élő vizek forrása, melyből mindig merítsen élete megszentelésére. A mű első része felveti a kérdést, hogy mi is érdekli a mai embert? Ezen a nyomon jut el a ma embere világnézetének megismeréséhez, melynek a forrása csak az isteni kinyilatkoztatás lehet. A második részben megkapjuk a feleletet Istenről, ahogy a bibliában szerepel, megjelenik előttünk Krisztus képe a Szentírás adatai és igazságai tükrében. Harmadik részben kapjuk a könyv címében ígért tartalmat, amennyiben a szerző nyomatékosan felhívja figyelmünket, hogy a Szentírás tanulmányozását az újszövetség könyveivel, elsősorban az evangéliumok és az apostolok cselekedetei olvasásával kezdjük, mert így nyerhetünk csak teljes és rendezett tudást szent hitünk tanításáról. Az ószövetség könyveire csak akkor térünk át, ha az előbbieket és az apostolok leveleit ismerjük, szellemükbe behatoltunk. Ha nem érünk rá sokat olvasni, akkor legalább mindennap olvassunk keveset, de ezt következetesen, ezért kívánatos, hogy legyen saját Szentírásunk, elsősorban az Újszövetséget szerezzük be vagy ajándékozzuk ismerőseinknek. Hogy a Szentírás minden katolikus kezébe elkerüljön, terjessze a papság, segítsen e feladatban az értelmiség, mert ezáltal Krisztus világosságát terjesztik és Isten országát építik. Az ügyes kis füzet meggyőző erővel mutat rá a biblikus törekvések jogosultságára és a jövő feladataira. Bár lenne egyik kézzelfogható eredménye a lelkes szerző fáradozásának a Szentírás eljutása minden családba, a szent szövegek olvasása minél szélesebb tömegek körében, ezáltal is épülne Isten országa a lelkekben, gyarapodnék a hitelet és Krisztus világosságának terjedése. Örömmel és bizó lélekkel várjuk a mű folytatását.

Merk Ágoston S. J.: **A szeretet jegyében.** A nevelés szent műve. Átdolgozta: Cser-Palkovits István S. J. Budapest, Korda kiadása. 1943. Ára 1.50 P.

Századunk és főként korunk ráeszmélt arra az igazságra, hogy mit jelent a gyermek a családnak és a nemzetnek. Ez a meglátás hozta magával, hogy fokozottabban ügyelnek az illetékesek a nevelésre, mert

nem elégszenek meg azzal a majdnem könnyelmű szemlélettel, hogy a gyerek majd kinövi magától gyarlóságait és hibáit. A keresztény nevelés feladata nem mesterség, hanem küldetés és egyúttal művészet, melyhez szükséges a hit és a tudás. Am a szeretet erénye sem hiányozhat, mert ez aranyoz be mindent, ami nehéz és teher, fárasztó és gond. Ezért kívánja a szerző, hogy a nevelő minden cselekedetén rajta csillogjon a szeretet aranypecsétje. Ilyen beállítottsággal lehetséges, hogy a nevelő szívesen fogadja a kisdedekeket, nem fárad bele hivatásának teljesítésébe, mert célja: Krisztus kialakítása a fiatal lelkekben, vagyis a felnevelt minél inkább megközelítse a keresztény tökéletesség eszményét.

Csak így valósulhat meg a nevelőben Szent Pál intelme: Krisztus szeretete sürget minket! Ne feledkezzék meg a nevelő a Boldogságos Szűzről sem, mert az áldott Szűzanya minden szülő és nevelő valódi eszményképe. Maradjunk állandó szoros kapcsolatban a szent őrangyallal is, aki sugallásaival áll mellettünk. Ha ilyen lelkülettel teljesítjük szent hivatásunkat, akkor Isten kegyelme ihleti a rákbizottak lelkét, akik még a finomultabb lelkiség jelenségei iránt is, amilyen az engesztelés gondolata, fogékonyakká válnak. A füzet második részében e gondolatok elmélyítésére alkalmas imádságok, litánia, keresztút, felajánlás található. Vedd és olvasd!

Testvérek, imádkozunk! Imák és fohások dr. Tóth Tihamér műveiből. Összeállította: dr. Csaba Margit. Budapest, Szent István Társulat kiadása. Ára: 3.40 P.

A nagy szónok a történelemé, de művei ma is alakítják a hazai és egyetemes katolikus lelkiséget. Ezért érdemel elismerést az összeállító, amikor a püspök műveiből kiválogatta azokat az imaszerű vagy fohászjellegű részeket, melyek kiválóan alkalmasak a lélek áhítatának kifejezésére és emelésére. Szerettük volna, ha mindjárt jelzi is, hogy ez vagy az az ima melyik kötetben található, ám így is megfelel a nagyközönség igényeinek. Az imáról szóló bevezetés után 12 fejezetbe csoportosítja a kiválogatott imarészleteket, mégpedig: esti és reggeli ima, kísértésben, gyónási és áldozási ájtatosság, hitvallások, a mennyei Atyához, a Fiúhoz és Szentlélekhez könyörgések, a Boldogságos Szűz és a szentek tisztelete, önfelajánlási imádságok, végül egyes könyörgések különféle alkalmakra. A kitalakú imakönyv könnyen kezelhető, tetszetős, ezért is hisszük, hogy sokan választják majd kísérőjükül imaéletükben.

Szabó M. Erna: **Nagyobbra hív az Úr.** Szent István Társulat, 1943. 157 lap. Ára: 3.40 P.

A mai leányifjúságban van valami férfias vonás. Új eszmény: az Erős Asszony kell neki. „Úgye, ez szeretnél lenni?” — kérdi a szerző, szatmári irgalmas nővér, válaszüton álló leányolvasóját. És feleletül eléje vetíti a szerzetesnői hivatásban az Erős Asszony megkapóan vonzó alakját. „Látod, a szerzetesélet azzá tesz.” Páratlan életrealitással és kétségtelenül írói készséggel megírt könyv ez az apácaéletre toborzó írás. Mondanivalója okos és határozott, kedves és őszinte. Levegője friss és derűs. Hivatásszeretet sugárzik soráiból, mely meg tudja csillogtatni az apácaélet evangéliumi szépségeit és boldogságát. De azt sem titkolja, hogy benne „keresztnek várnak rád”. Mégse ijesztenek, inkább megkívánjuk őket. A könyv befejező

felvételle vonatkozó része gyakorlati tudnivalókat tartalmaz és röviden ismerteti a Magyarországon működő apácarendeket.

Tihanyi Tibor: **Ahítattal, illendően, nemesen.** Budapest, Szent István Társulat kiadása. Ára: 1.— P.

A szerzőnek nem ez az első ilyenirányú műve, melyben rövid fogalmazásban nyújt kézvezetőt az élet sokirányú kérdéseiben járatlan vagy gyakorlatlan kezdőknek. A jelen füzetben vallási gyakorlataink helyes végzését mozdítja elő, mikor templomi illetant állított össze. A kis mű 30 rövid fejezetből áll. Minden fejezet világos és érthető stílusban mondja el mindazt, ami az illető címszó alá tartozik: ájtatosság, babona, betegség, bérmlás, böjt, búcsú, család stb. Szeretet sugallta e kis művet, ezért nagyon melegehangú és közvetlen minden utasítása. Könnyen kezelhető és biztos kalauz fiatal és felnőtt kezében. Emelni fogja a templomi áhítatot.

Fehér Máttyás: **Magyar fények.** A magyar Szent Domonkos-rendi Tartomány szentjeinek élete. Szent István Társulat. 199 lap. Ára 3.20 P.

Tizenegy életrajz sorakozik fel e könyv lapjain. Nagyon különböző jellemű, vérmérsékletű egyéniségek ezek, három közülük nő, mégis egyikük ök. Eggyé fűzi őket Szent Domonkos: szelleme, Krisztus ügyének és a magyarság sorsának szeretete. Érdemes volt ezeket a dömés barátokat és apácákat a feledés homályából kiemelni, „tudván azt, hogy csak a mult megbecsülésén épülhet fel a jövő”. Katolikus és magyar öntudatunk egyképen erősödhetik, hogyha ezeknek „a magyar fényeknek” ragyogásában gyönyörködünk.

Tiefenthaler József: **Budapest apostola.** Kanter Károly élete. Szent István Társulat, 1942. 171 lap. Ára: 3.40 P.

A mult század végén és századunk első két évtizedében a főváros életében igen jelentős szerepet játszott a szentéletű pap: Kanter Károly. Nagy része volt a főváros katolikus társadalmának öntudatra ébresztésében. A szerző ennek a szentéletű, buzgó, minden áldozatra kész, lánglelkű papnak az életével ismert meg bennünket. Nemcsak a fiatal káplán buzgósága és a plébános küzdelmes élete pereg le előttünk a könyv olvasása közben, hanem megismerkedünk a kiváló szervezővel és a még kiválóbb lelki vezetővel is, akire jó tanácsai miatt még most is sokan hálával emlékeznek vissza. Ebből a könyvből nemcsak a papok tanulhatnak sokat, hanem a világiak is nagy haszonnal forgathatják és főleg az oltáregyesületi tagok lesznek hálásak a szerzőnek, hogy feltárta előttük annak a papnak az életét, aki oly sok éven keresztül volt igazgatója az Oltáregyesületnek.

Dr. Schermann Egyed: **A keresztény tökéletesedés.** Szent István Társulat, 195 lap. Ára: 4.20 P.

A tökéletesség komoly harcnak jutalma, fárasztó, hosszú útnak végső pontja már természetes sikon is. De a keresztény élet nem áll meg a természetnél, mert a keresztény ember feladata a természetfeletti élet teljes kifejlésére és tökéletesítésére. A legtökéletesebb keresztény így egyúttal a legtökéletesebb ember. Erre a szónak igaz értelmében vett tökéletességre vezető úton igen jó vezető Schermann Egyed könyve. A magyar aszkétikus irodalom egyik szép terméke. Nagy előnye, hogy mindenkinek, kezdőknek és haladónak, szerzetesnek és világinak egyaránt van gazdagon hasznos mondanivalója.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

Bernanos: **Egy falusi plébános naplója.** Regény egy északfranciaországi plébánosról. Naplószerű jegyzetekben ír lelkipásztori gondjairól, problémáiról, szenvedéseiről. Ára 10.80 P.

Cserjési Sándor: **Ünnepi harangszó.** Alkalmi versek a magyar ifjúság számára. Haza-fias ünnepségekre, Mikulásra, karácsonyra, újévre, névnapokra, hősök napjára, anyák napjára, szentek ünnepére, pápai kitüntetésre, elsőáldozásra, magyar szentek, lelkipásztor ünneplésére stb. közül verseket. Ára 5.— P.

Gausz Tibor S. J.: **Jegygyűrűért.** VI. kiadás. Mi sem bizonyítja jobban, mennyire nagy érték ez a könyv a leányok szemében, mint a tény, hogy az V. kiadás 3 hónap alatt elfogyott. Minden felnőtt leánynak el is kell olvasnia P. Gausz értékes, finom tapintattal megírt felvilágosító sorait. Ára 3.80 P.

Honoré—Liptai: **Öt perc lelkesedéssel.** Ifjaknak szóló 2—3 oldalas, közvetlen hangú elmélkedések. Mindenki lelki haszonnal forgathatja. Ára 1.50 P.

Halász Pál dr.: **Ajtatosság a családi életben elkövetett vétkek engesztelésére.** Párbeszéd alakban. Ára 10 fillér.

XXX. Országos Katolikus Nagygyűlés. 1942. X. 2—8. Ára 4.— P

Kertész Gyula tábori esperes: **Háborús betegellátás.** Ára 2.— P.

Király Dezső: **Iskolai és levantejátékok kézikönyve.** V. kiadás. Az összes versenyjátékok legújabb szabályaival. Testnevelési tanárok, tanárnők, levanteoktatók, cserkészisztek, katonai sportisztek, KIE-vezetők, tanítók, tanítónők és jelöltek számára készült. Ára keménykötésben 12.— P.

Pilinyi Gyula: **Világi és szerzetes római és görög katolikus papi névtár és az országos hivatalok útmutatója.** Ára 10.— P.

Pákozdy József: **Kongreganista beszédek.** Kitűnő anyag egyesületi beszédekhez.

Dr. Schermann Eged O. S. B.: **A magyar szerzetesek jogi helyzete és a magyar szerzetesek rövid ismertetése.** Ára 2.— P.

Wimmer M. Anselm O. S. M.: **Minden kézbe Bibliát.** A Biblia, a Szentírás iránti nagyobb érdeklődést akarja a neves szerző felkelteni magyar közönségünkben. Ára 1.50 P.

LELKIOLVASMANYOK A BÓJTI IDŐRE:

P. Biró Ferenc S. J.: **Ember vagyok, szenvednem kell!** A mostani nehéz idők részére különösen alkalmas, megnyugtató gondolatok. Ára 1.— P.

Blazovich Jákó O. S. B.: **A csend mélységeiből.** Az örök igazságokról szól választékos stílusban. Különösen művelt katolikusoknak megfelelő. Ára 2.80 P.

Jámbor László S. J.: **Igaz katolikus vagy-e?** A vasárnap és húsvét megtartásáról, számos példával illusztrálva. Ára 40 fillér.

Szép, színes kivitelű, aranyozott

elsőáldozási képek

sokféle változatban kaphatók!

Tömegterjesztésre ajánljuk:

XII. Pius pápa **Őszentsége imáját:**

FELAJÁNLÁS SZŰZ MÁRIA SZEPLŐTELEN SZIVÉNEK

Ára 2 fillér.

Újdonság!

Újdonság!

Jézuskával, Angyalkával

Tizenhat remekszép, színes képpel díszített könyv, mely Jézuskás és őrangyalkás történetkéket, versikéket tartalmaz kisebb gyermekek számára. Ára 6 P.

Sajtó alatt, április folyamán jelenik meg:

GERELY JOLÁN:

MAJD HA ASSZONY LESZEK!

A könyv első része nagyleányoknak, második rész fiatalasszonyok részére íródott.

PÁKOZDY JÓZSEF:

KONGREGANISTA BESZÉDEK

Egyesületi vezetők számára kitűnő beszédanyagot tartalmaz.

SZIVÓS DONÁT O. S. B.:

MAGYAR VAGYOK!

Értékesebbnél értékesebb gondolatokat vetett e legújabb művében papírra a közkezdvelt író.

Keresztlevél

diplomaszerű, színes kivitelben, melyen a megkeresztelt összes jogai fel vannak tüntetve. Ára 80 fillér.

Szent vagy, Uram Orgonakönyv ismét kapható:

kartonkötésben 25.— P

keménykötésben 30.— P

Jámbor László S. J.: **Örök igazságok.** Valóságos missziós könyvtárt pótol ez a kis füzet. Sok példával. Ára 50 fillér.
 Müller Lajos S. J.: **A kereszt iskolája.** II. kiadás. Rendszeresen kidolgozott elmélkedések. Ára 2.50 P.
 Wimmer M. Anzelm O. S. M.: **A Boldogasszony keresztútja.** Megfontolások és imádságok a fájdalmas Boldogasszonyról. A végén keresztút is van. Ára 4.— P.

KERESZTUTAK:

A szenvedés éjjele. A nagycsüörtői éjjeli szentségimádás rövid ismertetése és vezérfonala. Ára 30 fillér.
Szent keresztúti ájtatosság. Rövid, 4—5 soros keresztúti elmélkedések. Ára 4 fillér
 Cser Palkovits S. J.: **Nagyheti kilenced.** Mindennapra egy-egy megkapóan szép elmélkedéssel és imával. Ára 40 fillér.
 Endrődy László S. J.: **Keresztút.** Kétféle szöveg van a könyvecskében, egyik Boldog Suso Henriktől, a középkor nagy misztikusától, a másik P. Endrődy fogalmazásában. Ára 50 fillér.
 Endrődy László S. J.: **Gyermekek keresztútja.** Ára 20 fillér.
Jézus háromórás haláltusája. Nagypénteki ájtatosság. Ára 30 fillér.
Szent keresztúti ájtatosság. Ára 20 fillér.
Keresztúti ájtatosság. Krisztus szenvedésútja és az Oltáriszentség. Ára 20 fillér.
 Merk—Cser Palkovits S. J.: **A szeretet jegyében.** Tulajdonképen nevelésről ír, de a füzet végén igen szép keresztúti ájtatosság található. Ára 1.50 P.
 Pálffy: **Elmélkedések a keresztútról.** Ára 20 fillér.
Szent keresztúti ájtatosság, amint azt Rómában a ferences templomokban szokták végezni. Ára 30 fillér.
A Szentkereszt útja, ahogy Jeruzsálemben végzik. Ára 20 fillér.

BÉRMÁLÁSI ELŐKÉSZÜLETÜL:

Ervin Gábor dr.: **Krisztusi nagykorúság.** Bérmezőknek és megbérmáltaknak. Beszédanyagok is elsőrendű. Ára 2.80 P.
Jöjj, Szentlélek Istenünk! 16 oldalas kis előkészületi füzet. Ára 10 fillér.
 Turmezei Ferenc: **Jöjj, Szentlélek Úristen.** Előkészítő oktatások bérmezők számára. Hitoktatók kezébe való. Ára 1.20 P.

ELSŐÁLDOZÁSI ELŐKÉSZÍTŐ KÖNYVEK:

Sudbrack—Csávossy S. J.: **Az Úr Jézus kis kegyeltje, elsőáldozó gyermekünk.** Gyakorlati útmutatások a korai áldozás megvalósítására anyáknak, nevelőknek, lelkipásztoroknak. II. kiadás. Ára 2.— P.
 Turmezei Ferenc: **Előkészítő oktatások az első szentgyónásra és szentáldozásra.** Hitoktatóknak kitűnő vezérfonál. Sok ábrával. Ára 3.20 P.
 Tomka Ágoston S. J.: **Hitelemzések.** III. rész. Az elsőgyónók és áldozók előkészítése. Ára 3.20 P.

KÖNYVEK KASZAP ISTVÁN RÓL:

P. Endrődy László:

„Szeretettel, szenvedéssel . . .”

Kilenced a lelki előhaladásra Isten szolgája, Kaszap István példája nyomán. 9. kiadás. 1 P.

Blaskó Mária:

Kaszap István útján

Felnőttek számára írt pompás életrajz hiteles adatokkal. Több kép díszíti. Gyermekek számára is van benne egy melléklet. A könyv tiszta jövedelmét papnevelésre adja a szerző. Ára 2 P.

Értékes életrajzok:

Csávossy Elemér S. J.: **Érd Angyala.** Bogner Mária Margit nővér élete és erényei. Ára 2.20 P
 Dombi Márk: **Egy pusztai virág.** P. Cassant József cisztercita szerzetes élete. Ára 3.80 P
 Endrődy László S. J.: **Szeretetszózat.** Menendez Jozefa nővér élete. Ára 3.— P
 H. Marchant: **Előítéletek gátjain keresztül.** Egy holland miniszter hazatérése az Egyházhoz. Ára 3.— P
 Müller Lajos S. J.: **Engesztelő élet a hazáért.** Árpádházi Boldog Margit élete. Ára 1.20 P
 Petruch Antal S. J.: **Jézus Szíve Apostola.** Az erényekben gazdag P. Biró Ferenc jezsuita élete. II. kiadás. Ára 4.50 P.
 Petruch Antal S. J.: **P. Biró Ferenc S. J.** Ára —.80 P
 Schons—Borbély: **A rongyszedők plébánosa.** Lamy atya élete. Ára 3.10 P

Művelt katolikusoknak lelki olvasmányul ajánlható könyvek:

Blazovich Jákó O. S. B.: **Krisztus embere.** Ebben a könyvben mintegy keresztmetszetben sorra kerül mindaz a kérdés és vonatkozás, ami a hívő keresztény lelke, szelleme és szeme elé kerülhet a mai életáramlásokkal kapcsolatban. Ára 5.80 P.
 Charles S. J. — Gálffy László: **Isten közelében.** III. kiadás. Három kötetben 99 olvasmányt ad közre a nagynevű szerző, melyek mindegyike lélekemelő, Istenhez vonzó, gyönyörködtető és súlyos igazságokat tartalmazó. Ára 10.— P.
 Charles—Gálffy S. J.: **Apostoli lelkeknek.** A misszióról értekezik a mű, lelket gyújtó elmélkedések alakjában. Ára 2.20 P.
 Dr. Ruppert István: **Fény a fényből.** Dogmatikus megfontolások az egy Istenről. Ára 3.— P.
 Dr. Varga János: **Katolikus dogmatika.** Világi hívek számára. Ára 3.20 P.

Szentek és nagy lelkek gondolatait tartalmazza:

György Tamás: **Kincsesláda**

című műve a „bizalom”, „szeretet” és „szenvetés” tárgyköréből. Ára 3.— P.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepregy-utca 2. (Felelős: Meiningner Ferenc.)

pál györgy 34

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Gyenis András S. J.: Kegyelmeik Anyja. — Dr. Városi István: Mindaz, ki asszonyra néz . . . — Schnattner Szigfrid O. S. B.: Mária szeplőtelen Szíve. — Pákozdy József: Békeesség nektek! — Pintér József: Isten csatáinak győzője. — Dr. Niedermann István: A magyarság Szentháromság-tisztelete. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Virágos májusban az Anyaszentegyház a Boldogságos Szűz Máriát állítja elének példaképpül, hogy róla elmélkedvén Őt mindjobban megismerjük, megszeressük és erényeit kövessük.

Az Úristen a ragyogót a meleggel, a fönségest az édessel, a legmagasabbat a legkönnyebbel egyesítette, mikor lelkünk legszebb, legvonzóbb és legfönségesebb eszményképét, a győzedelmes Szűzet, a pálmás Anyát, ezt a csillagkoszorúzott Asszonyt tündöklő eszményképpül megalkotta. Benne az eszményi fönség egyesül a szeretetnek illatával, a kegyelem kenetével. A Boldogságos Szűz az Isten szíve-vágya szerinti igazi ember! Homlokán ott ragyog az igazi emberi méltóság, az Isten gyermekének bája, arcán a szüzességnek érintetlen hamva és szelid pírja, a megszentelő kegyelem s a büntelenség csodálatot, hódolatot és tiszteletet parancsoló kedves vonása. — Jó nekünk elmélyednünk egy teljes hónapig az Úr szolgálóleányának ideális, szépséges vonásaiba! Az Istenanyának, a legsikerültebb istengyermek arcának alázatos szemlélete — mondja a nagy Prohászka — szívünket alakítja, puhítja, hajlékonyá teszi, könnyekkel öntözi. Aki Őt sokáig szemléli, abban magában is úrrá lesz a szépség, jóság, lelki tisztaság, béke, megnyugvás és a nagy harmónia!

Az Isten Anyjának gyengéd szeretetére nevel, a Hozzá való hasonulás művét szolgálja az

Utunk

amikor olvasóink imádkozó lelkébe az édes Szüzanya feledhetetlen képét belekopírozza, nyomja, rajzolja. Bár rajzolhatná bele mélyen, bár véshetné és égethetné az istengyermekség után szomjúhozó szívek eleven hústábláiba felejthetetlenül!

A kegyelemmel teljes, szeplőtelen Szűz az Őt kereső és Őt szerető lelkeket mindenkor megvilágosítja, életútjukon biztosan eligazítja! Kegyelemben lenni, kegyelemből: élni tanítja! Aki szeretni akar, mint Ő, példáját hűen követi és erényeit örömmel utánozza. Aki a Boldogságos Szűz szeretetét és tiszteletét terjeszteni akarja, aki fásult és hideg szívek szeretetét lánggra szítani óhajtja — az a Szűz Mária-tiszteletet az Utunk egyes számainak — így a jelen számnak terjesztésével, ajánlásával, előfizetésével is biztosítja. Apostoli munkájával május Királynőjének üdvözlésére a maga és mások hálaadását és hódolatát öröme bemutatja!

Kegyelmekek Anyja

Irta: Gyenis András S. J.

Ma is megkap minket a tény, hogy mennyi szeretettel, mennyi lángolással és mennyi lelkesedéssel vette körül a középkor embere a Boldogságos Szűz emlékét és életét. A festők a legizőbb színekkel vetették falra vagy vászonra képét, a szobrászok kitarató munkával vésték szobrait, a költők róla zengtek legszebb dalaikat, a lovagok neki hódoltak vitézi tetteikkel, uralkodók és alattvalók, fiatalok és öregek, papok és hívek neki ajánlották magukat és vagyonaikat, kincseiket és földi zarándokságukat. Az egymást váltó nemzedékek évszázadokon át sóhajtották és imádkozták, sirták és zokogták a béke csendes éveiben és a háborúk vészes fergetegében: Oltalmad alá futunk, Istennek szent Anyja!

Egbenyúló dómok, meszesföldön híres kegyhelyek, költemények, legendák, képek és szobrok tanúskodnak a letűnt századok hitéről, reményéről és szeretetéről. Bennük látjuk mintegy sűrítve és megvalósulva a Szűzanya látnoki szavát: Boldognak hirdet engem minden nemzedék!

A Boldogságos Szűz emlékét felidéző műremekek között ritkák, de kifejezők azok a középkori szoborművek, melyek a Szűzanyát égreemelt lélekkel és szemmel, átszellemült arccal és földöntúli mosollyal ábrázolják. Hosszú köpenye lágyan omlik le válláról és finom redőzettel takarja be a földet s a köpeny alól fölfelé tekintő urak és szolgák, pápák és királyok, férfiak és asszonyok, öregek és fiatalok, egészségesek és bete-

gek tűnnek elő, a Boldogságosra emelik szemüket, általa kérik és várják a segítséget és a kegyelmeket, melyekért Istenhez esdenek.

A köpönyeges Boldogasszonyban a kegyelmek Anyját érzékeltette a középkori egyházművészet.

I.

A Szűzanya a hívők lelkében és életében sohasem volt merő ékesség és külső díszlet. Az egyházi évben is nem a miatt térünk mindig vissza ünneplésére, mert élete és példája kimeríthetetlen változatokkal és ihletéssel szolgál a szónoknak, költőnek, művésznek, hanem azért beszélünk róla újra és ismét, mert központi helyet foglal el az egyetemes emberiség és jelesül az Anyaszentegyház kegyelmi életében. Mária ott van a közepén, de csak isteni Fia mellett. Nem egyedül áll a teremtés központjában, hanem Krisztus mellett, Krisztusért és Krisztussal. Nem szorítja félre, nem borítja árnyékba az Úr Krisztust, mert Mária nagyságának és kiválasztottságának elismerése egyúttal Krisztus hitének is védőbástyája. Ahol nem tekintenek tisztelettel a Szűzre, ott a Megváltóba vetett hit gyengén pislákol vagy ki is alszik a legelső fuvalomra.

Isten minden adománya ingyen kegyelem, hiszen az Úr ajándékaira, jóságára teljesen méltatlanok vagyunk. Az Úr jótéteményeit senki sem érdemli meg, a bennünk levő jó, jótettek is Isten kegyelmi ajándékai. Nem önmagunktól létezőnk, tehát semmit sem nevezhetünk a magunkénak. Isten hűséges szolgálatára is csak az Úr megelőző adományait használhatjuk. Lelki és testi kegyelem, egészség, anyagi jólét, siker, befolyás és minden egyéb, ami a földi életet nekilendíti és az örök életbe kapcsolja, csak annyiban jó, amennyiben Isten dicsőségére és a lélek üdvösségére szolgál. Amint minden isteni adománynak célja az örök üdvösség, úgy mindegyik forrása is az isteni Megváltó. Minden kegyelmet, melyben részesülünk, Jézus érdemelt ki számunkra, vagyis a mennyei Atya kegyes ajándékai a Megváltó Fiú vérétől piroslanak. A megváltottak birodalmában Mária az isteni kegyelem Anyja, az összes élők és Isten nagy családjának az Anyja.

Mennyiben a kegyelmek Anyja számunkra a Boldogságos Szűzanya? Valóságos közbenjárónk az Úr trónjánál, Krisztus kegyelmeinek ő a kiosztója és egyúttal az Egyház gyermekeinek anyja, Isten országának védőasszonya, Krisztusnak, az Egyház fejének anyja. Mindezek olyan címek, melyek magasra irányítják figyelmünket. Van tehát a kereszténység életében valaki, akinek szent nevét a siralomvölgy zarándokai mindjárt Isten neve után hívják segítségül. Ahol Jézust hittel említették, ott zengett Anyja neve is, mert Mária a pátriarkák reménysége, a próféták lelkesítője, az apostolok világossága, a

vértanúk erőssége, a bűnbánók vigasztalása és a szűzek mintaképe. Évszázadok semmit sem koptattak e néven, a próbára tett emberiség ma is bizalommal hívja segítségül nevét megrázó szenvedéseiben, minden kísértésben, életben és halálban. Szíve alatt hordozta egykor Isten megszületett Fiát, megváltásunkra adta legdrágább kincsét, azért egészen természetes, ha egykor oly készségesen áldozta értünk a kegyelmek összességét, akkor most örömmel adja az egyes kegyelmeket is. Sziénai Szent Bernardin írja e súlyos kijelentést: „Egyetlen kegyelem sem száll le az égből a földre, ha nem Mária keze által!” Istennek valóban mérhetetlen jósága nyilatkozik meg irántunk, mikor nem zárak mögött őrizteti e kincseket, nem rejtette el a tenger mélyére, hanem jóságos mennyei Anyánk kezébe helyezte. Mindnyájan tudjuk, hogy egyetlen kéz sem nyílik oly könnyen adakozásra, mint az édesanya keze. Ha ez a megállapítás áll a földi anyára, sokkal inkább állítható égi Anyánkról, aki valóban Istennek Anyja volt.

II.

Mária, Jézus anyja, a Megváltó emberi természetére szerint istenanyaságával függ össze és belőle ered valamennyi többi kiváltsága. Mikor Gábor főangyal megjelent a szerény názáreti hajlékban a mennyei Atya küldöttjeként s köszöntötte a Szűzet: „Üdvözlégy, malasztalt teljes”, mi mást mondott, mint azt, hogy Mária-ban nemcsak a teljes személyes büntelenség van, hanem az áteredő büntől való mentesség is. Vagyis megvan benne a kegyelem teljessége. Mindezt Krisztusra való tekintetből kapta. A mennyei Atya neki adta a legdrágábbat: megszületett Fiát, s ezzel a legnagyobb méltóságot, mely embernek osztályrésztül juthat. E méltóság megtiszteltetést jelent! A Fiú önmagát adta Mária-nak és ezzel megajándékozta a legnagyobb dicsőséggel, mely egy teremtményt beragyoghat. Ezért lehetünk alázattal büszkék a Boldogságosra, mert ő is közülünk való. A Szentlélek a Szűzanyának megadta a kegyelmi ajándékokat, hogy méltó lakása legyen az Isten Fiának, s ezáltal a legnagyobb teremtett szentséggel ékesítette föl. Ezért csodáljuk égi Anyánkat és bizunk benne. A Szűzben felmagasztosul a földi anyaság s mint örök lelki anyaság jelenik meg lelkünk előtt.

Isten Anyja valóban a kegyelmek Anyja, gondos szeretettel vigyáz gyermekeire s mindig kész azokat az áldásokat reánk árasztani, melyeket Fiában a világ megváltására adott. Mindjárt a kánai menyegzőn, ahol megjelent Fia kíséretében, megnyílik anyai szíve, mikor észreveszi a vendéglátók zavarát. Segítségért fordul isteni Fiához, aki az első látszat szerint nem hajlik a kérésre, ám a bekövetkező csoda igazolja, hogy Mária milyen hatalmas közbenjáró Fiánál. Ha Kánában merő földi és anyagi

gondokban ennyire segített, mennyire kész meghallgatni minket lelkünk ügyeiben! A kánai csodának a valósága nemcsak Jézus istenségébe vetett hitünket növeli, hanem Jézus Anyjának, a Szűzanyának közbenjáró hatalmát is igazolja. Ezért fordultak hozzá bizalommal minden bajban, akik hittek Jézusban.

Mert Isten Anyja lett, a legbensőbb kapcsolatba került minden kegyelem kútfejével, s oly közel áll hozzá, mint senki az égben és a földön. Isten terve alapján a Krisztus-Megváltó az Egyház titokzatos testének feje, mi vagyunk a tagjai, ezenfelül azt is állíthatjuk, hogy a Boldogságos Szűz e testnek érző szíve, mely mindig Krisztusban, Krisztussal és Krisztusért dobog. Amint az életető vért a szív löki ki a test minden részébe, azonképen a Boldogságos Szűz által jutott és jut el minden kegyelem és isteni ajándék az Egyház minden tagjához.

A keresztben függő Megváltó Mária anyai gondjaira bízott mindnyájunkat, mikor azt mondotta: „Asszony, ime a te fiad.” És a Boldogságos Szűzanya elfogadott minket, anyai pártfogásába vett az élet minden körülménye között, de elsősorban a lélek ügyeiben. Hisz isteni Fia azért lett emberré, azért áldozta fel magát a kereszten, hogy életünk legyen, mégpedig bőségesebben legyen. Azt akarta, hogy felszabaduljunk a sátán és a bűn rabszolgaságából és Isten fiainak nevezessünk. Megnyitotta számunkra az eget, hogy részünk legyen dicsőségében; mint testvérei és örökös társai elfoglaljuk azt a helyet, melyet ő szerzett és érdemelt ki nekünk gyötrelmes kinszenvedésével. A Szűzanya is résztvett e megváltó tevékenységben részint azáltal, hogy imádságaival és erényeivel egykor siettetette az Udvözítő eljövételét, részint hogy most közbenjárásával segít a földi zarándokon s könyörgésével kieszközli Isten kegyelmeit, melyek az örök üdvösség elérésére szükségesek. Ezen az alapon nevezzük a Szűzanyát minden kegyelem közvetítőjének. Ezt a katolikus álláspontot a pápák hivatalos nyilatkozataikkal helyeselték, elsősorban XV. Benedek pápa, aki e címen május 31-re külön ünnepet engedélyezett a Boldogságos tiszteletére misével és zsolozsmával. Tehát a Szűzanya valóban rendkívüli helyet foglal el a kegyelem rendjében, s mivel ő volt minden kegyelem

kútfejének és forrásának anyja, azért joggal nevezzük őt minden kegyelem anyjának is, mert általa is adta az üdvösségünkre szolgáló kegyelmeket és isteni segítséget a jóságos mennyei Atya.

Ilyen elgondolás és eszmélés indította a hit-tudósokat, hogy a Szűzanya kegyelemkövetítő tevékenységével kapcsolatban beszéljenek „társ-megváltói” szerepéről is. Az Istent kiengesztelő és az emberi nemet megváltó áldozatot a második isteni Személy vitte végbe, ám a véghezvitelben a Szűzanyának is volt szerepe attól kezdve, hogy anyjává lett a Fiú-Istennek s a megtestestült Igét elkísérte földi életének minden szakán keresztül, egészen a Koponyák hegyére. A keresztáldozat részben azáltal Istennek tetsző volt, mert a Fájdalmas Anya is megadta hozzá beleegyezését, s mikor a szenvedések töre átjárta lelkét, nem torpant meg, hanem készségesen vállalta az Atya szent akaratát Fiával együtt. Így lett a Kálvária-hegyen valóban együtt-bemutatója az áldozatnak az Anya a Fiával együtt. Az áldozatot bemutató Fiú ekkor adta nekünk őt Anyánkul, hogy az, aki mindig vele volt földi életében, kisérijen anyai szeretetével minket is a földi életúton; aki oly közel volt mindig a kegyelmek forrásához, az adhasson a földön zarándokló fiainak is e kegyelmekből; aki oly készséggel vállalta az anyai hivatás áldozatát, az részese is legyen az isteni szeretetből áradó megváltás hatékonyságának.

A Boldogságos Szűz Mária az Úr Krisztus valóságos Anyja volt, részese lehetett a keresztáldozat bemutatásának. Ezért nevezzük őt a megváltásból fakadó kegyelmek anyjának és számunkra közvetítőjének.

Mikor az élet gondjaiban és bajaiban reménytel és bizalommal fordulunk hozzá és esdekelve kérjük: „Mutasd meg, hogy anyánk vagy”, vajjon mit felelnék neki, nemcsak szóval, de méginkább egész életünkkel, ha ő mondaná: „Mutasd meg, hogy fiam vagy!” Igazoljuk tehát, hogy hűséges gyermekei vagyunk s ezért kérjük a virágfakasztó május hónapban, hogy legyen a mi égi Anyánk, a kegyelmek Anyja számunkra. A köpenyes Boldogasszonyhoz így imádkozunk mindennap: „Oltalmad alá futunk, Istennek szent Anyja.”

Mindaz, ki asszonyra néz . . .

Irta: dr. Városi István

Ha a Hegybeszédről írt elmélkedések során most két verset kihagynék, azt hiszem senki se venné észre olvasóim közül. A mindentlátó Isten azonban számokkérné egykor ezt a két rövid mondatot. Azt mondaná: Ha egyszer vállalkoznál arra, hogy végigelmélkeded az „Utunk” olvasótáborával Megváltód törvényeit, amelyeknek legnagyobb részét a Hegybeszéd,

miért hagytad ki ezt a két verset? Mert kellemetlen róluk megemlékezni? Mert a XX. század embere visolyogva hall ezekről a parancsokról? De hát ime, amíg Te hallgattál gyáván róluk, azalatt beszélt az élet. A színházi revűk. A filmek. A délutáni teák népe. Te mégis csak másképp beszéltél volna . . .

Mert azt mondja Krisztus ebben a két versben: „Hal-

lottátok, hogy mondatott a régieknek: Ne paráználkodjál! Én pedig mondom nektek, hogy mindaz, ki asszonyra néz őt megkívánván, már paráználkodott vele szívében." (Máté 5, 27—28.)

Miért mondja ezt Krisztus és mi értelme van mondanak?

Az Isten férfiúvá és nővé teremtette az embert. Milyen egyszerű és mégis ünnepi szavakkal írja le a Szentírás legelső fejezete a teremtő Isten cselekedetét. „*És teremté Isten az embert az ő képére... férfiúvá és asszonnyá teremté őket. És megáldá őket Isten és mondá: növekedjétek és sokasodjatok és töltsétek be a földet...*” (Mózes I 1, 27—28.)

Az Isten tehát nem akart mást, mint hogy tele legyen a föld férfiak alkotásaival, édesanyák kacagásával, leányok mosolyával, fiúk énekével, hálaadók és könyörgők tömjénszagú imádságával. Szent bölcsesége azonban nem akarta, hogy az emberek hatalmas sokasága úgy jöjjön e földre, mint ahogy jött a legelső ember: Adám. Adám testét porból gyúrta az Úr és lelket lehelt a földből alkotott testbe. Nem. Hanem férfiúvá és asszonnyá teremtette az embert. Örökre egybefűzte őket a házasság szent kötelékével. Életet teremtő erővel ajándékozta meg őket, hogy utódjaikat ők hozzák a földre és így mintegy közreműködjenek Isten mindenható akaratával.

Testét ma is szülőitől kapja az ember, kik a házasság szentségében magasztos szövetségre léptek, lelkét pedig közvetlenül Isten teremti meg. Ez az egész elgondolás annyira magán viseli Isten bölcsességének, szeretetének, mindenhatóságának jegyeit, hogy valóban nem tehetünk mást, mint hogy Alkotónkat dicsőítsük érte.

De jött a bűn. Az emberi lázadás. Ez azután hamarosan romhalmazzá csinált Isten földre épített elgondolásaiból. A lázadó ember feltépte a férfi és nő szent viszonyának rendeltetését. Megbontotta a Teremtő rendjét. Elhomályosult értelmével és rosszrahajló akaratával könnyelmű jatekká alacsonyította azt a tevékenységet is, amelyet Isten egyedül az új emberi életet szent forrásának akart. Az összüllöttől Krisztusig nem más az emberi történelem, mint a tisztátalan élet egyetlen hatalmas folyama. Pedig Isten belevéste az emberi természetbe is szent akaratát: *ne bántsdátok az én terveimet, ne rontsdátok meg az emberi vért, ne alacsonyítsátok olcsó szórakozással, amit én fölséges jogoknak és kötelességnek terveztem...* Az ember előtt azonban egyre homályosabbá lett ez a természetbe írt kiáltó törvény...

Mikor Isten szövetséget kötött választott népével, a Sínai hegyen két külön parancsot is vésett a kőtáblákra: a VI. és IX. parancsot. Az isteni gondolat és az emberi vér két hatalmas gátját, sövényét. *Ne paráználkodjál... Felebarátod feleségét ne kívánjad...*

A választott nép ugyan nem felejtette el Isten e két parancsolatát, de idők multával másképen kezdte magyarázni, mint az Isten. Az irástudók, akik annyi bajt csináltak más téren is, ezt a két parancsot ugyancsak megnyirbálták. A törvény betűjébe csimpaszkodtak és úgy tanították a népet, hogy csupán a külső cselekedettel elkövetett paráznaság és házasságtörés tilos. Ezért emeli fel szavát Krisztus a Hegyibszédben. Vissza akarja állítani itt is az eredeti isteni elgondolás értelmét. „*Én pedig mondom nektek...*” Mit?... Azt, hogy a szándékos tisztátalan gondolatok, vágyak, érzelmek, amelyeket a közfelfogás sokszor semmiségeknek tekint, máris súlyos bűnök. Szívedben megsérted az Isten törvényét ezek által is. Mégpedig nagyon.

Az Úr Jézus most is világosan fejezi ki magát.

Nyíltan megmondja, hogy az Ő új törvénye mit tart a tisztátalan gondolatokról: az emberi test és lélek templomát fertőzik meg azok is. Amint Szent Pál mondja később: „*Nem tudjátok-e, hogy az Istennek temploma vagytok és az Isten lelke lakik bennetek? Azt pedig, aki az Isten templomát megrontja, megrontja az Isten. Mert Isten temploma szent, ti vagytok az.*” (Korint. I 3, 16.)

Az Egyház sohasem szünt meg hirdetni az Üdvözítő tanításait. Keresztelte és kereszтели a pogányokat. Az ösztönös emberből mindig az istenfiúság méltóságában ragyogó tisztá embert akart alakítani. Nagyszerű eredményeket ért el Egyházunk. Sokakat oltárra emelt a tiszta élet hősei közül. Agneseket és Ceciliákat, Imréket és Alajosokat, Kis Terézeket és Árpádházi Margitokat. Hogy nem emelhet mindenkit oltárraira? Igaz. Hogy a tisztátalanság sokszor elöntötte a szentélyeket is? Ez is igaz. Az emberi vér tüzét nehezen csendesíti a kegyelem harmata és a test rakoncátlanságát nehezen tőri meg Krisztus igája. Ámde a krisztusi elvekből soha egyetlen betűt sem adott föl az Egyház. *Ezek az elvek ma is érvényben vannak.* Pedig az Anyaszentegyháznak éppen a tisztaságról vallott krisztusi elvek szerzik ma is a legtöbb ellenséget. Ha az Egyház felbonthatóknak hirdetné a házasságot... Ha az Egyház megengedné a házassággal való visszaélést... Ha az Egyház azt mondaná: igen, egyszer vagytok a földön, hát éljétek ki az életet, ahogy csak tudjátok... Ha az Egyház azt hirdetné: nem baj, ha vétkeztek is az emberi vér ellen csak higgyetek erősen a megváltó Krisztusban... Ő, akkor máról-holnapra talán századrésze csökkenne az Egyház ellenségeinek a száma. *Az Egyház azonban nem taníthat mást, csak amit Krisztus tanított.*

A színpad festett hősei, a film könnyelmű lovagjai, az újságok félművelt filozófusai mind-mind propagandát csinálnak az emberi testnek. Családjainkat fenyegeti szörnyű összeomlással a tisztátalanság bűne. Apák és anyák milliói feledkeznek meg legszentebb kötelességükről és a helyett, hogy gyermekeiket óvnák féltő gonddal a tisztátalanság minden veszedelmétől, sokszor éppen ők maguk készítik elő könnyelműségükkel, hitvány könyvekkel, újságjaikkal, szerencsétlen viselkedésükkel gyermekeik erkölcsi züllesztését. Világnézetek harcolnak a VI. és IX. parancs ellen. Országok süllyednek el ebben az erkölcsi aposztáziában. És az emberek mégis minden eszközzel azt akarják elhíttetni egymással, hogy a krisztusi parancs idejétmúlt valami... Megbízható, keresztény emberek lelkén is ott rágódik már ez a hamis magyarázat. Jellemző tüneteivel nap-nap után találkozunk. Egy híres író naplóját olvastam a minap. Párizsi emlékeit örökíti meg. Híres orosz szobrász műtermét látogatja meg többek között francia színésznő ismerősével. Megállanak egy hatalmas Krisztus-szobor alatt. Leírja a műalkotás szépségét, majd így folytatja: „*Kitárja két karját és jóságosan néz le miránk. Azt hittem, megmozdulnak ajkai s így szólal meg: „Erresszétek hozzám e bűnösöket, mert a szerelem bűnei meg lesznek bocsátva.”* Igen, ez is magyarázat, de a nagyon gyöngye ember nem sokat érő magyarázat. Elfűjja az Isten szava, mint az utca porába dobott újságpapírost. Magyarázat, amelynek mélyén ott él a vágy a tisztaság után, de amelyben fölzokog az ösztön által legyőzött emberi értelem. Magyarázat, amely elaltatja a lelkiismeret szavát: nyugodj meg ember, tetteidről és gondolataidról nem úgy fog ítélni az Isten, amint a földön hirdetik az Egyház képviselői...

És az Egyház mit szól?

Nem tehet mást, mint hogy Szent Pál szavaival mondja: „*Ne csaljátok meg magatokat. Sem a paráznák... sem a házasságtörők... nem fogják bírni az Isten országát.*” (I Kor. 6, 8—10.) Hallgassátok az örök ígéket és ha nincs erő bennetek, hogy a megtisztulás szent vizeibe vánszorogjatok, legalább ne gyűlöljétek az igazság hirdetőjét. A mérgezett ember ne akarja más méreggel gyógyítani magát, mert végleg elpusztul...

Ámde bármily szomorú képet nyújt a tisztátalansággal és szemérmelenséggel fertőzött élet, mi mégsem járhatunk lehorgasztott fejjel, mint akik belenyugodtak már a változhatatlanba. Nem. Hanem mindent el kell követnünk, hogy a krisztusi elvek diadalmaskodjanak. Nekünk még az sem elég, hogy saját magunkat távol tartjuk a VI. és IX. parancs külső és belső megsértésétől. „*Ti vagytok a föld sava*” és „*Ti vagytok a világ világossága*” — mondja az Úr. Tehát ti keresztények hívatta vagytok a krisztusi igazságok széthintésére. Meg kell óvnotok embertársaitokat is az erkölcsi romlástól. Föl kell világositanotok őket az evangélium fényével...

Meg kell magyaráznunk az embereknek, szóval és példával egyaránt, hogy az erkölcsi tisztaságban szépség és érték rejlik, mely kedves Isten előtt és hódolatra készeríti az embereket is. Mily fölségesen jut kifejezésre ez a gondolat a Szentírásban. A Bölcsesség könyve így fogalmazza meg: „*Ó mely szép a tiszta nemzetség lényességben! Mert halhatatlan annak emlékezte, mivel mind az Istennél, mind az emberek-nél ismeretes. Mikor jelen vagyon, követik őt; és kívánják, mikor eltávozik; és koronázottan örökké diadalmaskodik.*” (4, 1—2.) Mily megnyugtató Krisztus szava is a nyolc boldogság ígében: „*Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent.*” (Mt. 5, 8.) És meg kell magyaráznunk azt is az embereknek, hogy a szemérmelent élet mennyi boldogtalanságot jelent itt a földön és még inkább odaát. A tisztátalanság azok közé a bűnök közé tartozik, amelyek legkönnyebben és leghamarább megfosztják az embert legnagyobb lelki kincsétől: hitétől. Nem csoda. „*Az érzéki ember nem fogja föl, ami az Isten lelkéből származik.*” (I Kor. 2, 24.)

Chateaubriand, a nagy francia író, aki mint katonatiszt, politikus, világhírű utazó ugyancsak sok embert megismert, maga is megingott hitében. Később megtalálta elveszett kincsét és az Egyház egyik legkiválóbb védője lett. Egyízben művelt emberek között a hit és hitetlenség kérdéseiről vitakoztak. És akkor *Chateaubriand* így szólt: „*Uraim, tegyétek szívükre*

kezüket és vallják meg becsületükre: nem volna bátorságuk hinni, ha volna bátorságuk tisztán élni!” Igaza volt. Akinek félnie kell Istentől, hamarosan tagadni fogja Istent. És hová visz a hitetlen élet? Ó, ha egyszer alkalmunk volna végigkérdezni a váci vagy nosztrai feyház lakóit! Hol indult lejtőre a ti szerencsétlen életek? Miért lettetek tolvajokká, sikkasztókká, gyilkosokká? Mikor kezdtétek megtanulni a hazugságot, a káromkodást, a hamis esküt?... Azt hiszem, valamennyien bevallanák, hogy akkor kezdődött földi életük boldogtalansága, amikor elveszett földi életük erkölcsi tisztasága. Pedig még csak a földi élet boldogtalanságánál tartunk. És ha az örök életre vetjük szemünket? Az irtalmas, de igazságos Istenre? Vajjon nem jut-e eszünkbe ilyenkor Szent Alfonz megrázó mondása: „*Az elkárhozottak közt, kik a poklot benépesítik, nincs egyetlenegy sem, aki a hatodik parancs ellen is nem vétkezett volna és száz közül kilencvenkilenc egyenesen ezért a bűnért kárhozott el...*”?

Nap-nap után találkozunk azokkal, akiknek vezetését miránk bízta az Isten. Gondoljunk arra sokszor, hogy valamiképpen mi is felelősek vagyunk a veszendőbe indult emberekért. Gyermekekért, alkalmazottakért, cselédekért, tanítványokért. Ó, hiszen sokszor elmulasztjuk a jótanácsot, a tanítást, a megintést, az imát. Olyankor is, amikor még nem volna késő, amikor még megmenthetnők őket. Mennyit vitázunk: ki szereti jobban a hazáját? Nos, aki a tiszta élet diadaláért küzd, az szereti legjobban hazáját is. *Tiszta nemzet még nem kálódott el a földön.* Viszont a tisztátalanságba sülyedő népek előbb-utóbb eltűntek a történelem színpadjáról. *Szent meggyőződésünk, hogy a mi Imre hercegünk és Boldog Margitunk többet használtak tiszta életük példájával és áldozatával Magyarországnak, mint az elmúlt évezred összes magyar politikusi és hadvezérei együtt.* Kellenek ma is kormányrendeletek. Ágyúk. Géppuskák. Repülők. De legnagyobb szükségünk mégis tiszta nemzedékre van, amely kedves Isten előtt és meghódítja a világot is... Vajjon a mai családokból, a mai divathóbortokra nevelt leányokból, a mai vig életre nevelt egykefiúkból sarjad-e majd tiszta nemzedék?

Nézzünk a multra. Nézzünk magunkra és másokra. Bármilyen volt, bármilyen történt, csak ne roskadjunk tehetetlenül a földre. Nekünk még hivatásunk van. Föl-emeljük fejünket a május Királynője felé. Megfogjuk tisztaságos, szent kezét és Vele együtt lépünk a Hegyibeszéd Krisztusa elé. Vele együtt mondjuk: *Uram, mi megértettük parancsodat. Megtartjuk és másokkal is megtartatjuk...*

Mária szeplőtelen Szíve

1942 okt. 31-et írtak az emberek.

A kavargó és vértől gőzölő Európa legnyugatibb békés kis országában jubileum volt. A fatímai csoda negyedszázados évfordulója. Portugália nemzeti ünnepe volt ez; nyilvános ünnepléssel hálálták meg az Úr végtelen nagy irgalmát, hogy Mária által megmentette az országot a végromlástól.

Péter hangja is megszólalt. A hullámokon át küldötte el üzenetét a jubiláló népek. A legnyugodtabb,

Jeta: Schnattner Szigfrid O. S. B.

a legtárgyilagosabb, békés hangot hallhatta újra a világ Jézus Krisztus helytartójának ajkáról.

„Isten a világ megmentése érdekében akarja az én szeplőtelen Szívemnek tiszteletét és annak terjedését” jelentette ki a Szent Szűz huszonöt évvel ezelőtt Fatimában.

XII. Pius teljesítette Mária óhaját és az egész emberiséget, jubileumi beszédében, felajánlotta az Istenanya szeplőtelen Szívének. A pápa ezt a fel-

ajánlást ugyanazon év december havában, annak 8-ik napján, a Szent Péter-templomban megismételte. A világ legnagyobb temploma „az emberi történelemnek ebben a megrendítő órájában“ ezen alkalomra zsúfolásig megtelt, az élen 36 nemzet hivatalos képviselőjével, s a tömeg nyíltan és ünnepélyesen fejezte ki hódolatát az Isten Édesanyja Szeplőtelen Szíve iránt, „hogy pártfogó szeretete siettesse Isten országának győzelmét.“ (XII. Pius.)

A multba szállnak gondolataink...

Ahol ma Párizsban a Notre Dame temploma áll, mellette egy kis kápolna emelkedett. A kápolnában a Szűz Mária savonái csodás kegyképét helyezték el.

Akkoriban a kis kegykápolna igen látogatott volt, messzi földről keresték a hívek és vigaszt, gyógyulást és segítséget találtak annak oltáránál, Aki Isten után a mindenünk.

A francia forradalom azonban tönkre tett mindent.

Hogy milyen viszonyok uralkodtak a Szent Szűz kápolnája körül, az egykorú irások elmondják. „A savonai kegykép plébániája Párizs kellős közepén van, színházak, mozik, korcsmák és mulatóhelyek társaságában. Minden vallás és hitélet kivesszett itt. Üzlet, pénzhajszó, ledérség, bűn és bűn kergette itt egymást reggeltől késő estig. Még a legnagyobb ünnepeken is teljesen üres és elhagyott volt az Istenanya temploma. A plébánia híveinek száma 15 ezer lélek volt és a templomban még húsvétkor sem volt több mint 30 ember!“

A plébánia hivatalos irattára még szomorúbb adatot mond el: a húsvéti szentgyónását nem végezte el senki. Egyetlenegy hívő sem! A plébános, akinek nevét is tudjuk: de Jenette volt. Jámbor, istenfélő lélek lehetett. Elborult buzgó papi lelke a szomorú állapotok miatt s nem egyszer kérve-kérte érsekét, hogy vegye le válláról ezt a szörnyű terhet. A főpásztor nem engedett. Így érkezett el 1836 december 3-a... Reggel 9 órakor végezte a plébános napi szentmiséjét a teljesen üres templomban, éppen a Boldogságos oltáránál. Jobban le voltam sújtva, mint máskor, írja. Teljesen reményt vesztett voltam. Egészen csüggedten és lehangoltan végeztem a szentáldozat bemutatását is, amikor Úrfelmutatás előtt egészen tisztán, egészen érthetően és hangosan hallottam a szavakat: „Ajánld föl plébániádat Szűz Mária szent és szeplőtelen Szívének.“ E szavakra hirtelen visszafordultam, de senkit és semmit sem láttam, csak a kis ministránsfiú játszadozott ujjával. Azt gondoltam, írja, hogy már józan eszemet is elvesztettem és annál inkább elhatároztam még tüstént ott az oltárnál, hogy szentmise után azonnal lemondok a plébániáról. A szentmise után szokásos hálaadásomat végeztem, amikor ismét, szinte parancsoló hangon szólt a szózat: „Ajánld fel templomodat Szűz Mária szent és szeplőtelen Szívének.“ Ekkor már nem kételkedtem, hazamentem és megírtam Szűz Mária szeplőtelen szent Szíve társulatának szabályait, érsek-főpásztorom elé terjesztettem, aki azt jóváhagyta és megparancsolta, hogy a legközelebbi vasárnapon hirdessem ki a szószék-ről és „ajánlja föl önmagát, templomát és híveit a Boldogságos Szűz szeplőtelen Szívének“.

A legközelebbi vasárnap december 11-e volt. A templomban alig volt 30 ember, amikor kihirdettem, hogy aznap este 7 órakor ájtatosság lesz templomunkban és azon az isteni irgalmasságtól a Boldogságos Szűz szeplőtelen szent Szívének oltalma és közbenjárása által a bűnösök megtérésének kegyel-

mét fogjuk kérni. Kérve-kértem híveimet, hogy jelenjenek meg ezen az esti ájtatosságon.

Bizalmam nagyon, de nagyon csekély volt! Azt gondoltam, 50—60 ember téved majd be a templomba. De mennyire csalódtam! A templom zsúfolásig tele.

Imádkoztuk a loretói litániát. E szavaknál: Bűnösök menedéke... az egész sokaság, mintha ellenállhatatlan hatalom kényszerítette volna őket, térdre borult és háromszor ismételte: Bűnösök menedéke, könyörödj érettünk...

S azóta nem volt üres a templom. Megnagyobbították és Párizs legnagyobb és legelső temploma lett.

Csak még egyet: az évi szentgyónások száma elérte a 195 ezret is!

*

1917-ben kívánta a Szent Szűz, hogy ajánlják fel a világot szeplőtelen Szívének. Különös, hogy az első fatimai jelenés éppen azon a napon történt (1917 május 13.), amikor a római Sixtus kápolnában a napjainkban dicsőségesen uralkodó XII. Pius pápát püspökké szentelték.

Talán nem is az esetleges véletlen hozta ennyire össze ezt a két dátumot. Mintha a jelenés azt mondaná: ma, ezen a napon consecrálják az apostolok utódjává azt a férfit, aki majd később mint az apostolfejedelmek utódja, ohajomat teljesíti s az egész világot, a küzdő emberiséget ünnepélyesen felajánlja istenanyai Szívének.

Mária ezzel a kívánsággal tehát határozottan közbenjáró szerepet akar vállalni az emberiségért. „Aki engem megtalál, életet talál és üdvösséget merit az Úrtól.“ (Péld. 8, 35.) Nyomatékosan rá akar mutatni Mária újra a biztos és kezdetől fogva hitt tényre, hogy ahol ő megjelenik, ott Jézus következik, ahol ő hódítja meg a szíveket, ott már Jézuséi azok, ahol ő uralkodik, ott Jézus parancsol, ahol ő a királynő, ott Jézus a király, ahol ő az Urnő, ott Jézus az Úr, ahol ő hajnal, ott Jézus a nap, mert ő az édesanya és Jézus az ő édes Fia.

Az Édesanya pedig mindent kieszközölhet a Fiánál. Mária tudta, hogy neki békességet, üdvösséget, megmentést kell kieszközölnie, ezért ohajtotta kifejezeten, sőt ha szabad mondanunk parancsolóan a felajánlást. Most nem egy plébánia pásztorától, nem egy kis templomtól, hanem az egész világtól, helyesebben a Világegyház Fejétől, szent Fiának földi helytartójától kívánta ezt. Mária e kívánsága tehát közbenjáró méltóságából, helyesebben hatalmából forraszik.

Mária a Szívére utal, mint legszentebb érzelmeinek szeplőtelen székhelyére. Szánalom, irgalom, könyörület, jóság és szeretet itt az indítóok. A mindnyájunk közös Édesanyjának szívében van a csekély hatalma. Segíteni akar rajtunk. Megmenteni bennünket.

Mária Szíve tükre Jézus Szívének. Az Édesanya szeplőtelen Szíve a legjobban megértette és a leg-hívebben kivitelezte a szentséges, makulátlan Szívnek minden ohaját, vágyát és érzelmét, köztük a legfőbbet: a bűnösök megmentését. Jézus Szíve a bűnösök áldozatja és megmentője, Mária Szíve a bűnösök oltalma és menedéke. Mindkét Szívnek eme nagy méltósága és rendkívüli hatalma onnét ered, hogy szeplőtelenek voltak. Semmi közük nem volt a bűnhöz, amelyből származott és származik ma is az emberiség minden baja, gondja és tragédiája, „amely anyyi tagjában szenved és vérzik és sokféleképen vergődik... végzetes egyenletlenségek marcangolják, a

gyűlölet tüze emészti, áldozata lett saját igazságtalanságának és gonoszságának." (XII. Pius)

Nem ellenkezhetik Mária szeplőtelen Szívének tisztelete Jézus szeplőtelen Szívének imáadásával. Még csak az első gondolatra sem. Már csak azért sem, mert az egyiknek tisztelet jár, a másik imádat követel. A legszorosabban együvé tartoznak, mint a Fiú és édesanyja. A két legszentebb Szívnek való felajánlás pedig mintha csak egyetlen aktus volna. A Jézus Szívének tett felajánlásunkat nem kisebbíti Mária Szívének adott felajánlásunk, amint nem homályosíthatja el Jézus szuverén közvetítését Istennél Mária közbenjárása. Azért, mert amit Mária tesz értünk mint Közbenjárónk, azt mind Jézus nevében, Jézus erejével, Jézus hatalmával és Jézus megbízásából végzi.

Szépen szimbolizálja ezt a tényvalóságot ebben az évben Jézus Szíve ünnepe, az Úrnap nyolcadát követő péntek. Idén ez egybeesik a Sarlós Boldogasszony ünnepével.

Jézus Szíve — Mária Szíve. A Fiú és az Édesanya Szíve. Közös ünnep, amint közös volt a két legszentebb Szívnek dobogása azon az áldott úton, amikor „felkelvén Mária sietve méne a hegyes tartományba, Júda városába". (Luk. 1, 39.) Közös út, egyazon cél,

ugyanazon szívdobbanás. Nincs semmi ellentét, csak csodálatos kegyelmi harmónia.

Hogy a világot felajánljuk Mária szeplőtelen Szívének, ez közvetlenül az Istenanya óhaja, de közvetve és végeredményben Jézus szentséges Szívének akarata.

Szomorú és siralmas állapot uralkodott a párizsi Szűz Mária-kegykápolna körül . . .

15 ezer lélekből 30 templombajáró és egy se hűvétí gyónó. Mulatság, tobzódás és bűn . . . Ürességtől kongó templom, irtózatossá közömbösség és egy pap sir a nép bűnei fölött.

S jó a szózat és a szentséges Szűz szeplőtelen Szíve megment mindent.

S ma?

Vérözön, gyűlölet, istenítélet. A sátánnak óriási hatalma van. Templomok üszkös falai merednek sötéten az ég felé, összedőltek szentélyek, szétszórt szentostyák, szitává lótt tabernákulumok. S a sziklatrónuson ülő hófehér Helytartó sir a nép bűnei fölött. Szózat hallatszik: ajánld a világot Mária szeplőtelen Szívének!

Ó „a szentolvasó Királynője, a keresztények Segítségé, az emberiség menedéke, Isten harcainak győztese" (XII. Pius.)

Az eredmény nem lehet kétség.

Békesség nektek!

Irt: Pákozdy József

Jézus feltámadása után minden megjelenése alkalomával így köszönti tanítványait és híveit: „Békesség nektek!"

Ezek a szavak a mai háborús idők nyomasztó, nehéz hangulatában különösen is nagy visszhangot vernek a békesség után sóvárgó emberi szívekben.

Békesség! Talán éppen ez a legnagyobb kincse a világnak. Ez a legszükségesebb alapfeltétele minden egyéni és közösségi boldogságnak, ami nélkül még a különben semmiben hiányt nem szenvedők örömpoharára is a nyugtalanság, a bizonytalanság keserű epéje vegyül. Ezért hirdették a Megváltó születése éjtszakáján a karácsonyi angyalok: „Békesség a földön a jóakarató embereknek!" S ezért nem tud a megváltás befejezése után a halál felett diadalmaskodó Krisztus sem mást mondani övéinek: „Békesség nektek!"

De ez a béke nemcsak a fegyverek nyugalma, az emberpusztító viharok elültetése, a nemzetek közötti egyetértést jelenti csupán, hanem legelső sorban a *lelkek békességét*.

A világbéke megvalósítása nem rajtunk múlik. Ennek érdekében mi a legtisztább jóakarataink mellett sem tehetünk sokat. Legfeljebb annyit, hogy naponként imádkozunk, felajánljuk önmegtagadásainkat, vezekléseinket a világ kormányát kezében tartó Mindenhatóknak, hogy tekintsen végre ránk égi trónusáról. Elégelje meg a vér, a tűz, a könny megáradt tengerét és rövidítse meg szenvedésünk napjait.

Annál többet tehetünk azonban a bensőnkben dülő harcok lecsendesítése és a lelkünk derűs békéjének megteremtése érdekében.

Eros hittel, az üdvösségünket munkáló Istenbe vetett rendíthetetlen bizalommal a legviharosabb életkörülmények között is annyira bele tudunk olvadni

az Ő akaratába, hogy még a legfajóbb megpróbáltatásokat is békés szívvel, nevető szemekkel fogadjuk és a legégetőbb szenvedésekben, megaláztatásokban is megőrizzük a lelkünk zavartalan csendjét, békességét. A legtöbbször azonban a lélek nyugalmas egyensúlya sokkal kevesebben múlik, nem is annyira a rajtunk kívül álló, erőnkön túlhaladó tényezőkön, mint inkább a saját gyengéségünkön.

Vegyünk csak kissé szemügyre néhányat az életünk békéjét megzavaró okok közül.

Az első, amely a legjobban feldúlja szívünk nyugalmát, a *bűn*. „Nincs békéjük az istenteleneknek. ügymond az Úristen." (Iz. 57, 21.) A lélek, amikor a bűn mocská be nem szennyezi azt, olyan, mint a legtisztább hegyi tó. Sima felületén az ég kékje nevet. Tükrében a végtelen nyugalma ihlető Isten arca mosolyog. De ha jön a bűn, egyszeriben minden az ellenkezőre változik. A vétkek szennyes hullámai felkavarják, zavarossá teszik az addig ragyogó, derűs, sima tükroket. S belőle már az örök ellenség, az ördög vigyorog gúnyos kárörömmel.

A lélek azonban nem tud megnyugodni ebben. Sir, lázong, tiltakozik, borzong a bilincseit szorongató sötét hatalmaktól. És megkezdődik a nagy harc. A bűn miatt siránkozó örzőangyal és a biztos szákmánynak örvendező gonoszlelek vívnak egymással kemény, nagy csatát. A lelkiismeret, az égi rádió titkos hangszórója vádol, korhol, elítél, fenyeget, nyugtalanító szavakat közvetít és nem egyszer kínzó gyöttrődéssé teszi a bűnös életét mindaddig, míg a Zsoltárossal együtt bűnbánó szívvel nem kiáltja ő is: „Bűneim miatt nincs nyugalma csontjaimnak!" (Zsolt. 137, 4.) És el nem indul a békesség forrása, a gyóntatószék

felé, hogy kibéküljön megbántott Istenével és elcsendesítse a lelkiismeret mardosó, vádoló szavát.

A bűn mellett leggyakrabban velünk született gyarlóságaink, káros tulajdonságaink borítják fel a lélek békés csendjét. Az indulatosság, a lobbanékonyág, hirtelen harag, a szenvedélyek perzselő tüze igen sokszor megzavarják belső világunk harmonikus boldogságát.

Ezek ellen minél előbb kiméretlen harcot kell indítanunk. Szívós küzdelemmel, kitartó munkával le kell győznünk sorra mind. Naponkinti szorgos lelkiismeretvizsgálattal, állandó ellenőrzéssel és az ellentétes erények gyakorlásával, gyakori szentgyónással és áldozással meg kell semmisítenünk valamennyit, hogy azután életünket a belső béke tartós, boldog napja sugározza be.

Békénket sokszor megzavarják embertársaink is. Haragos, kötekedő, rosszindulatú környezetünk, néha még a legnagyobb jóakaratumk mellett is, kihoz a sodrunkból minket is. Az élet terhei, a gondok, kellemetlenségek idegessé, türelmetlenné, betegesen érzékennyé tesznek mindenkit, akivel a sorsunk napról napra összehoz. Ezért aztán a nézeteltérések, zsörtölődések, civódások mindenütt szinte napirenden vannak. Sokan nem egyszer egész életükön át a harag mérges fullánkjaait hurcolják szívükben, megkeserítve azokkal mind a maguk, mind a mások amúgyis nehéz életét.

Békesség nektek!

Legyünk türelmesek, elnézők embertársainkkal szemben és főleg tudjunk mindenkinek mindent megbocsátani. Törekedjünk arra, hogy környezetünkkel mindig a legnagyobb békességben éljünk. „Amennyiben rajtatok áll, lehetőleg éljétek békében minden emberrel.” (Róm. 12, 18.)

Ne feledjük, szó sem lehet addig békéről az ellenséges szándékú, idegen fajú, egymással szemben álló nemzetek között, amíg két testvér, rokon, szülő és gyermek nem tudnak egymással békességben élni.

Ha mi le tudunk mondani, ha kell még a magunk igazáról is, megtanulunk tűrni, a mások hibáját szótlanul elviselni és az egyetértés kedvéért áldozatot hozni, akkor élünk a feltámadt Krisztus által hirdetett

elvek szerint és akkor, úgy hiszem, a világbékét is közelebb visszük egy lépéssel a megvalósulás felé.

Legyünk a béke apostolai a gyűlölködő, haragoskodó embertársak között! Egyengessük az utat az egymásra neheztelő szívek között a kibékülés felé. Ez bizony sokszor nem könnyű, sőt egyenesen halátlan feladat. Néha minden erőlködésünk kudarcot vall. De ha megtaláljuk a megfelelő hangot, törekvéseinket mindig siker koronázza.

Az egyik háznál áll a patália. A férj és a feleség kiállnak az udvar közepére és ott veszekednek. Szidják egymást válogatott, díszes, szép szavakkal, mint az már ilyenkor történni szokott. A muzsikusz lelkű, jókedvű fiatal szomszéd akaratlanul is fültánúja lesz a kellemetlen jelenetnek. Jódarabig tétlenül élvezi a jámbor füleknek éppen nem való hangzavart, majd hirtelen merészet gondol. Kihozza harmonikáját és odaáll vele a kerítés mellé, a veszekedők közvetlen közelébe.

Ott túl a rácson csak mondják tovább szakadatlanul. De egyszerre mindketten meglepetten elhallgatnak, mert közelükben váratlanul felcsendül a dal:

— Kár összeveszni velem!

Szűgyenkezve arra fordulnak, majd a mosolygó szemű szomszéd láttára ők is nevetve néznek össze és megbékélve megfogják egymás kezét.

A szeretet mindig rávezet arra, hogy meg tudjuk ütni azt a hangot, amelynek hallatára a békétlen szívek húrjain visszhangzani fog az Úr Jézus kíván-sága:

— Békesség nektek!

A virágdíszes májusi oltárok előtt szívünk teljes melegével ezért imádkozunk jóságos édesanyánkhöz, a Béke Királynőjéhez is. Kérjük meg a minket végtelenül szerető szepültelen szívét, Istentől kapott nagy hatalmával siessen segítségére gyermekeink. Csitítsa el szívük lázongó lüktetését. Csendesítse le az emberi indulatok háborgó tengerét. Mindenható Fianál eszközölje ki számunkra a lelkünket szent nyugalommal betöltő békesség kegyelmét. Hadd élhessünk békében Istennel és embertársainkkal egyaránt. S a világ felett felborult viharfellegek mögül is ragyogjon ránk a krisztusi béke boldog nap sugara.

Isten csatáinak győzője

Irla: Pintér József

Evvel a megszólítással vezette be mult év október 31-én XII. Pius pápa azt az imádságát, melyben az egész emberiséget Szűz Mária szepültelen Szívének ajánlotta.

Nehéz volna találni ennél időszerűbb formáját és kifejezését a Szűzanya segítségébe kapaszkodó bizalomnak.

Minden harc Isten körül forog. Ez a mostani világ-háború is. S ebben a harcban, egymással dulakodó világ-erőknek rettentő nyomása alatt nemcsak a pusztá testi létnek, hanem a lelki életnek is tömérdék nagy érdeke vár megoldásra. Mert azt látjuk, hogy pogány tüzek és pokoli indulatok gyulladnak fel Isten ellen és Krisztus vallásával szemben. S a nagy kríziseknek ebben a gonosz sötétjében, „az emberi történelemnek ebben a megrázó órájában” a Szentatyával nekünk is meg kell vallanunk, hogy egyedül csak a Szűzanya szeretete esdekelheti ki Istentől a kegyelmet a népek egymással való megbékéléséhez, és az ő oltalma siettetheti és biztosíthatja Krisztus országának diadalát.

A kereszténység kétezeréves történelmének sok lapjára fel van jegyezve a Szűzanya segítségének ténye. Nincs kétség benne, hogy ezekben a feledhetetlen és el nem sikkasztható történelmi valóságokban mutatkozik meg legjobban az „Isten csatáinak győzője” cím örök lényege és ma különösen aktuális alkalmazása.

Május hava mindig a természet megújulásának, az élet fakadásának, a sokat ígő zöld reménységnek ideje szokott lenni. Virágait istenes hívek vizski a csendesség-lelkű templomok Mária-oltárára, amely előtt összekulcsolt kézzel, az áhitat fehérfényű imái közben szokták a Szűzanyának elmondani szívük bánatát, örömet, vágyát és minden titkos gondolatát.

Ez a templomlátogató Mária-tisztelet ma, a világ-háború vérpárás levegőjében megérthetően nagy lendületet kapott. Mert van-e valaki közöttünk, akit valamely formában ne érintenének ezek a napok és évek, melyek a tális háború katlanában égnék?

A fegyvereknek vasból és tűzből kovácsolt valósága

okozza, hogy gondok között, forró veszélyben, fogcsikorgató időköt élünk. Milliók sínylődnék az istentelenség gaz erőszaka alatt. Milliók élete sir fel a légbombás, lángszórós és géppuskás embertelenségek miatt. Milliók esnek el a csatatereken. Milliók lesznek vakok, sánták, süketek, falábúak, kezellenek, sirig nyomorékok. Milliók halnak éhen. Milliók feje fölül ég le a hajlék. Milliók esnek áldozatul a járványoknak.

Hát érthető, ha a katolikus világ a Szentatyva vezetésével a szeplőtelen Szüzanya irgalmas Szívéhez fordul, esd és kiált segítségért: békéért és igazságért.

Békét mondtam. De itt ne a pacifista demokraták szép szolamaira gondoljunk, melyekkel ezek csak a maguk pöffeszkedő kiváltságait és jólétét védik. Hanem azt a békét kérjük, amelyet az evangélium termékenyít meg. Az a béke kell nekünk, amelyben élő szeretet van. Azért a békéért imádkozunk, amely azt az örömet szerzi meg, hogy jókedvvel dolgozhassunk, amely azt a biztatást adja, hogy higgyünk a testvériség ölelésében, amely avval az erővel vértéz, hogy legyen kitartásunk Isten szolgálatában. Azért a békéért könyörögnünk, amely örök cáfolata legyen annak a véleménynek, hogy: háború addig mindig lesz, amíg a kovácsok vasat kalapálnak.

De igazságot is kérünk. Olyan igazságot, amely nem tűr százféle értelmezést. Olyan igazságot, amely nem engedí állandósítani a társadalomban a csak élvezők és a csak igavonók osztályát. Olyan igazságot, amely nem könyörödmányokat akar adni a nyomorgó tömegeknek, hanem becsületet munkával megérdemelt kenyeret. Olyan igazságot, amely biztosítja az Egyház és lelkek szabadságát hitben, erkölcsben, nevelésben és szervezkedésben: Olyan igazságot, amely a világot fojtogató kapitalizmus elpusztításából kiverekedje a szabad emberek általános jólétét.

Mindeme békevágyunkra és igazságkeresésünkre aztán a Szüzanyának csak egy felelete van: Tartsatok bűnbánatot!

Jól értsük meg: ez elengedhetetlen feltétele annak, hogy ő Isten segítségét biztosíthassa részünkre közbenjárásával.

Ezért térdre szólít bennünket, hogy a bűnbánat keserűségei között a bűnnek reánk tekerőgőzött indáit lefejtjük

magunkról. Ez a munka megalázkodással, szégyennel és bánattal jár. Sőt ennél is többel: vezekléssel! Zord kiméletlenséggel kell végigvernünk magunkon az önmegtartózkodás ostarával, hogy így az Isten kiengetésének e szolgálatával s az elégtételadás cselekedeteivel meghozzuk azt az áldozatot, amely minden bűnös életnek megmentője.

Nehéz út, de az egyetlen, amelynek végén az anynyira áhitott béke és boldogság vár reánk Szüzanyánk fatimai üzenete szerint.

Az elmúlt világháborúnak tízmillió fakesztje sem volt elég ahhoz, hogy annak borzalmaiból az igazi béke megszülessék. Politikai gyűlölségek, társadalmi ellentétek, gazdasági nehézségek azóta mind csak azon dolgoztak, hogy ez a második világháború kirobbanjon. És tart immár negyedik éve. Hosszúra nyúlt örvongése az elvadulásoknak. Ideje volna már, hogy mielőbb véget erjen. Hogy az emberiséget gyöttrő töméntelen szenvedés és ezeknek fekete színei eltűnjenek az élet arcáról és jöjjön el a béke és az igazság megnyugtató kora.

Hát ebben segítsen most a Szüzanya, Isten csatáinak győzője! Legyen erősebb az ő hangja Isten előtt, mint az ágyúké és bombáké. Mert ezek elvették az emberiség hitét, erkölcsét, családját, szabadságát, becsületét, — és csak úgy talál vissza megint az Istenhez vezető útra, ha a Szüzanya irányítja. Terjessze ki ő felettünk oltalmának palástját, hogy a rettenetes csatáknak dúlásai és öldöklései közben a keresztény kultúra jövője tönkre ne menjen. Adja meg a bolsevizmus elleni harcunkhoz a kitartás kötelességét. Erősítse fel a világ lelkiismeretében az eddig kihullott minden csepp embervér tiltakozását arra, hogy a fegyver a kegyetlenkedés eszköze legyen védtelen emberekkel, aggokkal, nőekkel és gyermekekkel szemben.

Egy dolog bizonyos. Éspedig az, hogy minél alaposabban és tökéletesebben teljesítjük a Szüzanya kívánságát és felszólítását a bűnbánó és vezeklő életre, annál inkább, — sőt csakis így! — számíthatunk Isten védelmére és gondviselésére.

Ezért hát legyen a kiállásunk bátor a Szüzanya mellett. Legyünk tele iránta lelkesedéssel. Bizzunk benne. Higgyük, hogy ő az igazi segítség. Merjük remélni, hogy ő hozza a sikert: az igazság és béke elmaradhatatlan győzelmét!

A magyarság Szentháromság-tisztelete

Irtja: dr. Niedermann István

Amikor Szent Wolfgang és hithirdető társai a kereszténység magvát hazánkban elvetették és az Szent István idejében szárbaszökkent, a középkor lovagi Mária-tiszteletét túlhaladóan a magyarság mélyeséges Szentháromság imádatával hódolt az egy igaz Istennek. S bár a Jézus Szíve-kultuszt megtaláljuk egyes nagy képviselőinek, mint Szent Mechtildisnek személyében a középkorban is, mégis a milliók meghódítására csak Szent Margitnak adott kinyilatkoztatások után az újkorban indul. A Szent István korabeli kereszténység kultuszai: az Oltáriszentség, a szent Kereszt, a Szüzanya tisztelete mellett a Szentháromság imádása.

Egyházunk mindig tanította, hogy minden élet forrása a Szentháromság. Először is az isteni élet forrása és kerete, amelyben az Isten benső életét éli, másodsor a világ, az egyén, ezen keresztül a nemzet éle-

tének forrása kifelé. Az élet mozgás, tanítja az élet titkát kereső bölcselő, s ennek alapján méltán írja Scheeben, hogy ez a mozgás az Istenben a Szentháromság. Különbözik merő, zord egyhangúság lenne bensőleg és hijával lenne az élet leglényegesebb alkotójának: a mozgásnak, az áramlásnak, a tevékenységnek. Ez a szentháromságos élet azonban bensőleg oly gazdag, hogy mintegy kicsordul és így kifelé az alkotás, a megváltás és megszentelés isteni tevékenységében munkálkodik. (Misterien des Christentums 23. o.)

EBBE az isteni tevékenységbe kapcsolta népét az országa jövőjéért aggódó nagy király, s ezért Intelmeiben a Szentháromságba vetett hit megtartására buzdítja szent fiát: „A szent hitnek mi parancsainkban az első helyet adjuk. A hit, melyről szólók, im ez: hogy a mindenható Atya Isten, minden terem-

tetteknek alkotóját és az ő egyszülött Fiát, a mi Urunk Jézus Krisztust, ki angyaltól megjelentetvén születék Szűz Máriától és mind a világnak üdvösségéért keresztfán szenvedett, és a szent Lelket, ki a profétáknak és evangélistáknak és apostoloknak általa beszélt, tökéletes, oszthatatlan és szeplőtelen egy Istenségnek lennie erősen higgyed és minden kételkedés nélkül tartsad. Ez a katolikus hit, melyet, miképen Athanáz mondotta, ha valaki hívségesen és erősen nem hisz, nem üdvözülhet. Ha valamikor is te hatalmadnak alatta találnál, mi távol legyen, olyanokat, kik a szent Háromságnak emez egységét osztani, avagy kisebbiteni, vagy gyarapítani törekednének, tudjad, hogy ezek bizonyossággal bizonyost az eretnekek fejedelmének szolgálói és nem a szent Egyháznak fiai. Ilyeneket pedig ne táplálj és ne oltalmazd, hogy is az Isten ellenségének ne láttassál. Mert az efféle emberek a szent hitnek fiait mindenestől fogván megméltelyezik és a szent Egyháznak emez új népét nyomorultul megfontják. Hogy ez ne történjék, főképen gondod legyen." (Tormai Cecil: Kis magyar Legéndárium.)

Királyaink Szent István Intelmeit megfogadták és buzgón teljesítették, különösen Kálmán királyunk, akinek a Szentháromság-vasárnapi vonatkozó rendelkezését a Világegyház is átvette. A Szentháromság ünnepéről tudnunk kell, hogy az Egyház többi ünnepeit tekintve elég késői. Míg a főünnepek és velők karöltve több Mária-ünnep már az első századokban kialakultak, addig a Szentháromságnak még nem volt ünnepe, bár az első zsinatok kifejtése alapján az Egyház mindig hitte és imádta. A Szentháromság ünnepének miséjét a frank Alkuin miscelionjában találjuk először, és pedig a nyolcszázad évekből. Kálmán királyunk rendelkezése azután az ünnepet Magyarországon Pünkösöd oktaváján tartották meg, s ennek alapján XXII. János pápa 1334-ben tette az egész Egyházra kötelezővé. Mintha az isteni Gondviselés a magyarságnak is tartogatott volna némi szerepet az ünnep kialakulásában, legalábbis annak időpontját tekintve. (Kat. Lex. Sz. Háromság.)

Nemcsak királyaink lelkében volt mélyes imádás a legszentebb Háromság iránt, hanem a nép hívő gyermekének szívében is. Bizonyítja ezt az a tény, hogy sok templomot és kápolnát emelt a tiszteletére. Sajnos, hazánkat ért sok viszontagság, tatárvesz, török-dúlás, harc, háború templomainkat elpusztította, különösen a kisebb településeket. De városainkat sem kímélte, nem egyszer fölégette, amikor a káptalani hiteshelyek okmányai is a tűz martalékává lettek, ahol erre nézve pontos feljegyzéseket találhatnánk. Mégis a fentmaradt gyér adatok ékesszólóan bizonyítják a magyarság tiszteletét az imáandó Szentháromság iránt. Az esztergomi érseki főegyházmezejében találunk számos községet, amelyek az Árpádok koráig visszanyúlóan kimutatják, hogy templomukat a Szentháromság tiszteletére szentelték. Így Dunamocs 1208-ban, Balassagyarmat 1291-ben, Révfülu a XII. sz.-ban. Vegyesházi királyaink idejében Barsfüss 1332-ben, Vághosszúfalva 1390-ben, Perbete 1499-ben. Ez a tisztelet később sem szakadt meg. A törökhódoltság után Tallós 1672-ben, Nemesabony 1761-ben. Számtalan község kápolnát emelt a Szentháromság tiszteletére, mint a török hódítások megállítására végvárként az esztergomi érsek pénzén épített Érsekújvár. Legújában pedig Nagysáp nevezte el templomát a Szentháromságról 1925-ben. Hasonlóképpen találunk azonban adatokat az ország valamennyi megyéjében.

A magyarság Szentháromság-tisztelete a legerőteljesebb a XVIII. században. Ebben az időben működik nálunk a Trinitárius-rend. III. Ince pápának trónralépeése után, 1198-ban az első intézkedései között találjuk párizsi osztálytársának, Matha bárójának: Szent Jánosnak és Valois Szent Félix-rendjének megerősítését, mely magát a Szentháromságnak szentelte és az akkor javában dúló keresztes-hadjáratok alkalmával a szaracénok kezére került keresztény rabok kiváltását tűzte ki céljául. A rend már ötszázadik évfordulóját ünnepelte, amikor a bőkezűségéről híres esztergomi érsek, az „adokozás csodája”, Széchenyi György élete utolsó nagy cselekedetével letelepedésüket lehetővé tette. A százhárom esztendő érsek már halálosan beteg volt, amikor a szent atyák kérésére I. Lipót királyunk a Szentháromság fiainak rendjét figyelmébe ajánlotta. A primás szívesen támogatta volna őket, de már végrendekezett. „Imádkozzanak az atyák felgyógyulásomért” bocsátotta el a pátereket a beteg főpap, mert arra gondolt, hogy ha felépül és érsekségének jóvedelmét tovább élvezheti, az ezutáni összeget szívesen juttatja nekik. A patriarchális korú érsek csakhamar visszanyerte egészségét s félév múlva biztosította letelepedésüket Illaván 1695-ben 80,000 rajnai forinttal.

Még ezt megelőzőleg a fiatal Rákóczi Ferenc, amikor átvette hatalmas atyai örökségét, nővérével Juliannával, Sárospatakon telepíti le őket, 26,000 rajnai forintot ajánlva fel a kolostor és templom felépítésére, míg fenntartásukra Patak, Borsi, Tokaj és Regéc községek adóját, 1300 rajnai forintot fordítottak.

A rendnek Magyarországon kilenc virágzó háza volt. Az utolsó két alapítás Óbudán és Budakeszin gróf Zichy Péter özvegyének, Bercsényi Zsuzsannának, fiának Zichy Miklósnak és Zichy Ferenc győri püspöknek a nevéhez fűződik. A budakeszi rendház terveit a nagy Szentháromság-tisztelő padányi Biró Márton, veszprémi püspök hagyta jóvá, akinek egyház-megőrzéséhez akkor Buda és környéke tartozott. Az óbudai Szentháromság-kolostor mint kegyhely nagyon látogatott volt. Évenként 50,000 zarándok kereste fel a Szentháromság atyáinak templomát, hogy annak oltára előtt lelkük megnyugvást találjon. Pünkösöd napján a legkülönbözőbb helyekről, messzi vidékekről jöttek, s éjjel-nappal szólt a dicsőítő Mária-ének. Kis-Boldogasszony ünnepén 10,000 búcsújáró könyörgött az imáandó Szentháromsághoz. Nyári időben szállómivesek sereglettek hozzájuk már kora reggel, úgyhogy öt óraker, sőt még korábban mondtak szentmisét az atyák. Téli időben hét óraker volt az első mise, de a kegyoltárnál félóránként mutatták be az áldozatot, főleg zarándokpapok. (Fallenbüchel: A rabkiváltó Trinitáriusok Magyarországon.)

A papság és a nemesség mellett a magyarság hívő népe sem maradt el a Szentháromság atyáinak támogatásában és csak így vált lehetővé, hogy a rend kilencven esztendő működése alatt tizenkét redempciót vezetett a Balkánra, Oláh-, Török- és Lengyelországba, illetve Kis- és Nagytatárországba. Sokezer magyar nyerte vissza révükön szabadságát, köztük sok magyar gyermek, kik a rabságban születtek. A rabkiváltó atyák másvallásúakat is hazahoztak, akik hálából visszatértek az ősi katolikus hitre. A rendnek százezer magyar tagja volt, akik méltón illeszkedtek abba az egész Világegyházra kiterjeszkedő munkába, amely 900,000 embernek szerezte vissza szabadságát a századok folyamán. Erre a célra a kereszténység rajtuk keresztül öt és félmilliárd frankot

áldozott, de az atyák gyakran vérükkel fizettek a hősiességért, hogy a szaracénok közé merészkedtek. Nem egyszer pedig, mikor pénzük elfogyott, saját magukat adták váltságul, hogy hasonlónak legyenek Ahhoz, aki „nem ezüstön vagy aranyon, hanem saját vérén váltotta meg a világot”. A rendnek bensőséges lelki-ségére, áldozatos szellemére, szigorú életmódjára a legjellemzőbb, hogy ezt nemcsak hirdették, hanem éle-

tükkel valósították meg. Valóban, mi katolikusok büszkének lehetünk arra, hogy míg mások hosszú szónoklatokat mondtak a hazafiságról, addig szent Egyházunk fiai a krisztusi áldozatkészség hősi fokán szolgálták a magyarság szent ügyét, amit többek között a Szentháromság atyáinak élete és működése is minden szónál hangosabban bizonyít.

(Folytatjuk.)

Irodalom

Szabó József S. J.: VILÁGNÉZETI KONFERENCIAK. II. Az egyén és a közösség röntgenképe. Budapest. Korda kiadása. 1943. 30 lap. Ára 30 fillér.

A neves szerző immár második konferenciáját bocsátja közre. Ez az előadás is elhangzott a budapesti Egyetemi-templom szöszékén. A lelkes szerző fiatal hallgatóit tartva szem előtt, lendülettel, mindig érdekesen és újszerű beállítással nyújtja az előadás igazságtartalmát. Az előbbi beszéd kifejtette, hogy a keresztény ember a legnagyobb individualista, de egyúttal a legnagyobb kollektivista is, mert a saját lelkét becsüli a legtöbbször, s mivel ezt értékeli, azért képes hősi lendülettel a közösségért áldozatot is hozni. Az ilyen ember nem Istennel, hanem önmagával harcol. Csak az harcol Isten ellen, aki önmagával szemben gyenge. Dosztojevszkij nagy inkvizitorát idézi a szerző, aki számonkéri Jézust, hogy miért utasította vissza a sátán három ajánlatát, de Jézus hallgat, azután megcsókolja az ágót és ez kiküldi őt azzal, hogy ne térjen vissza sohasem. A három küzdő Isten ellen ma a liberális individualizmus, a bolsevizmus és az extrém-nacionalizmus. Mennyit ártott a korlátlan és szabad verseny nemcsak az emberi léleknek, de életnek is! Mennyit vétkezett mindkettő ellen a bolsevizmus és a túlzó nacionalizmus! Ha korunk boldogulni akar, akkor ne küldje el Krisztust, hanem hívja vissza, mert nála és vele van a menekülés korunk nagy világválságaiból. Ne ijedjen meg a ma embere a bemutatott röntgenképtől. Vezércsillaga felfelé mutat, ott van a szabadulás, ott van a menekülés: Krisztus! A mindvégig érdekfeszítő konferencia könnyen élvezhető olvasmány és egyúttal segítség hasonló tárgyú előadások tartásához. Világos, megkapó és gyakorlati. Nemcsak a fiatalabb nemzedéknek szól, mert tanulhat belőle az idősebb korosztály is.

Pákozdy József: KONGREGÁCIÓS BESZÉDEK. Budapest, 1943. Korda kiadása. 144 lap. Ára 3.20 P.

A Mária-kongregáció immár majdnem négyszáz éve tömöríti a Boldogságos Szűz zászlaja alá a férfiakat és nőket, fiúkat és leányokat. Célja: Isten szolgálata és apostoli tevékenység a Szűzanya oltalma alatt és szellemében. Ez a két vonás tette és teszi ma is aktualissá a kongregációt, vonzza feléje a mélyebb lelkiiségre törekvőket és tartja össze a legszorosabb egyesületi tevékenységre. A jelen könyv szerzője mint buzgó prézes maga előtt látta hallgatóit, a fiatal leányokat, akik ha nem is szóval, de lelkük vágyódásával annál sürgetőbben kérték, hogy vezesse őket a lelki életben, az üdvösség útján, felfelé Isten szent hegyére. A szolgálatkész és apostoli lelkivezető előadásból született meg a jelen könyv, mely a hallgatók lelkeibe villantja a mennyei lelki ragyogás tiszta sugarait, az elérhető lelki tökéletességet, így

vezeti el hallgatóit és olvasóit a szép, igaz és jó birodalmában, az Istennek szolgáló életre és az örök üdvösségre. A könyv négy részletben fejt ki és adagolja a mélyebb lelkiiség és finomultabb Isten-szolgálat módjait. Az első részben megkapó és sokszor megrázó erővel buzdít az elérhető tökéletességre, mely a belső élet szépségének ápolásában nyilatkozik meg. A tökéletesség útjába sok akadály gördül, vagy az út mentén sok tényező gátol az előhaladásban, akárcsak az útszéli tövisek. Ilyen szűrő-szaggató tövisek a súlyos és bocsánatos bűnök, a testiség, a bűnveszélyek, a hiúság és kevélység, a nagyravágyás és a világ csábítása, rossz példa, babona, képmutatás, pletyka és megszólás, lelki aszottság és a gyótró aggályosság. Viszont ha elkerüljük e töviseket, akkor mindjárt olyan segítség kínálkozik minden oldalról, amivel könnyű lesz az Isten felé emelkedő és szárnyaló élet. Ilyen nagy segítség a bizalom Jézus Szíve iránt, legyen példaképem a Szűzanya, kísérelők és útítársaink az angyalok. De törekedjél önismeretre is, hogy ez lehetséges legyen, vizsgál meg lelkiismeretedet, legyen állandó lelkiatyád, gyakran gyónjál és áldozál, szeress imádkozni, tudj elmélkedni, végezz lelki-gyakorlatot és önmegtágadást, művel magad, nevel akaratodat, légy mindig alázatos. Ilyen beállítottsággal haladva, a földi életben megtaláld Isten kegyelmét minden körülmény között, a magasba tekintesz, nem csüggedsz a szenvedésekben, nem homályosodik szemed a bajokban, hanem világosan látsz, mindenben tudsz tájékozódni, mindig egyenesen állsz és állandóan felfelé haladsz Isten szent hegyére: a tökéletes élet útján az örök üdvösség felé. A könyv előnye, hogy mindezt közérthetően mondja el, sok példát sző bele az egyes részekbe, így mondanivalója egészen életközeli, vonzó és megkapó. Lelki olvasmányul, beszédekhez forrásul kitűnő.

Gerely Jolán: MAJD HA ASSZONY LESZEK... Budapest. Korda kiadása. 1943. 251 lap. Ára 5.60 P.

Rendkívül érdekes könyvvel lepi meg Gerely Jolán nagyszámú olvasóközönségét és a magyar társadalmat. Két leány életének filmje pereg le a mű lapjain, ahogy még az iskola padjaiban foglalnak helyet, azután nőnek, nagyok lesznek és elindulnak az életúton a felszédült leányságtól a késő öregkorig. A könyv levélalakban közöl minden tudnivalót, a katolikus élet elveit felsorakoztatja, megmutatja a vallásos élet boldogságát, felvillantja az eliramló idő minden kérdését, ami egy nő életében felvetődhet. Elvei a hamisítatlan katolikus életelvek, melyek érvényesek mindenkire nézve, minden helyen és minden időben, bármilyen társadalmi osztályra és minden foglalkozásra nézve. Nem magaslatocon jár a szerző, hanem egészen életközeli hoz minden kérdést, ezért olyan élményszerű, folyamatos, érdekes és

lebilincselő. Nincs a könyvben semmi perzselő vagy érzékies, izgató vagy bántó, hanem mindenben rendkívül finom tapintat és tartózkodás, de e mellett nyíltság és szókimondás nyilatkozik meg. A leányoknak szóló könyvek általában csak a házasságig kalauzolták el védettjeiket, azon túl a legtöbbször nem volt mondanivalója, pedig ekkor is mennyi kérdés, kétely és megoldatlan kérdőjel mered a fiatalasszony elébe. A tapasztalt szerző éppen ezekre az évekre irányítja figyelmét, mintegy kézvezetőt ad azoknak, akik mellett nem áll jóléltű barát nő vagy gondos édesanya a sorsfordulókon. A mai leányifjúság jelentős hányada, elsősorban a városban felnövekvőkre gondolunk, az iskola padjaiból vagy hivatalba kerül, vagy gyárban dolgozik vagy másképpen keresi meg kenyerét, de mindig a családi élet meleg keretein kívül. E kiszakítottágot hozza magával, hogy a házasságba kerülő leány nem ért a háztartáshoz, nem tud takarítani, nem jól főz, nem ismeri a besztást, vagyis tájékozatlan a legfontosabb és leg-egyszerűbb kérdésekben. Milyen nagy áldás ezzel szemben azoknak az élete, akik édesanyjuk mellett szoknak bele mindebbe. Ezeknek sem fölösleges e könyv, de egyenesen nélkülözhetetlen az előbbieknél, mert lelküket alakítja, felhívja figyelmüket későbbi hivatásuk kereteire. A könyv hét fejezetben nyújtja mindazt, ami nagyobb vonásaiban a női hivatással a családi élet keretei között kapcsolatos. Két főirányt mutat be, nem mintha nem lehetne több is, de a kettőtől jobbra vagy balra helyezkedik el mind-egyik. A könyv Kató és Piroska levelezésében mutatja, hogy milyen problémák adódhatnak egy leány és később egy asszony életében. Kató gondos anya mellett nevelkedik és tanítónőképzőben készül jövő hivatására, míg Piroska egy félvilági környezetben serdül naggyá. Piroska bankba kerül, ahol megszeret egy fiatalembert, félreértve annak érdeklődését, mert ez csak lelkét akarja megmenteni, közben Piroska jó útra tér, de családása csaknem megbontja lelki egyensúlyát, Margit nevű hivatali társa menti meg a katasztrófától. Közben Katóval levelezik, aki hűségesen vigasztalja és tanácsokat ad neki a lelki életre. Katót elveszi Tibor, de Piroska sem marad magára, mert Kató rokona, Győző kéri meg kezét. Katóék családi élete tiszta, boldog, eleinte Piroskáé is, de azután itt beáll a házastársak között az elhidegülés, majdnem válnak. Piroska kisfia meghal, leánya felnő sok szórakozás között, fiatal élete fásulttá lesz, anyjától elhidegül, ez is ismét elkanyarodik a teljes katolikus élettől. Meg-megszakadó levelezésüket újra kezdik és folytatják, közlik egymással gondolataikat, terveiket. Kató mindig a helyes álláspontot képviseli, de nem így Piroska, akit el-elfog az otthonlátottak és tapasztaltak komor emléke s sokszor a meredélyre sodor. — Ez röviden a könyv tartalma. E keretek közé ágyazza be a szerző elveit, melyek teljesen katolikus elvek, képviselik a hamisítatlan krisztusi életirányt. A nevelés, szórakozás, családi élet, kötelességteljesítés, házasság, válás, háztartás, gyermekáldás kérdése mind szönyegre kerül. Található a könyvben utalás a gyakorlati hitéletre, egyesületi tevékenységre, lelki gyakorlatok végzésére, a kísértések elkerülésére, a jóban való gyarapodásra, Isten buzgó szolgálatára. Vagyis e könyv valóban elkalauzolja a leányt az iskola padjaitól a boldog házasságig, a hűséges házasságot át a gyermeknevelésig, a gyermekneveléstől a késő nyugodt öregségig, vagyis az egész földi életet keresztül. A hét részből álló könyv, a sok megható levelet, kér-

dést és feleletet tartalmazó mű szemnyitogató és valóban nemesítő hatásának bizonyul. Hisszük, hogy sok leányt és fiatalasszonyt az életét teszi szébbé, boldogabbá és tartalmasabbá. A mű pedagógiai értéke elsőrendű, ilyen még nem jelent meg magyar nyelven, de talán más nyelven sem. Méltó, hogy minden serdülő leány, fiatal anya és hitves, de az idősebb korosztályok is szívesen olvassák, mert sokat tanulnak belőle saját és környezetük javára. E könyv minden serdülő leány, minden asszony kezébe való, de a férfivilág is okolhat belőle.

AVILAI NAGY SZENT TERÉZIA LEVELEI. Fordította Péter Ernő kármelita. Első kötet. Keszthely, 1943. Kármeliták kiadása. Korda-nyomda. 718 lap. Ára 15.— P.

A szentek lelki világát és személyiségét legjobban leveleik tükrözik, mert itt spontán módon nyilatkozik meg belső világuk, gondolkozásuk és egyéniségük. Ezért nagy hálára kötelezte P. Szeghy Ernő az olvasóközönséget, hogy — amint nevezi — a Szentanya leveleinek eredeti spanyolból való fordítására vállalkozott, s a kármelita rend gróf Hunyady Imre támogatásával kiadta művét. A köztölt 216 levél világot derít a spanyol egyházi viszonyokra egy megújuló rend életében, de elsősorban Szent Terézia gazdag tevékenységére. Mennyi gond, buzdulás, lánghatás, sürgetés, szent türelmetlenség, emésztő égés és hevület nyilatkozik meg e levelekben! Terézia nővér a spanyol stílus mestere volt, a magyar fordítás is érzékelteti ezt a művészetet, mintául szolgálhat hasonló kiadványok előkészítésére és közzétételére. Nagyon ajánljuk P. Ernő fordítását a lelkiségre törekvőknek, mert a nagy Szent tanítása állandó ösztönzésül szolgál belső életük rendezésére és Isten tetszése szerinti alakítására.

PAPI LELKISÉG. Kiadványsorozat. Szerkeszti Hunya Dániel S. J. 1942/43. év. 3. szám. Korda-nyomda. 200 lap. Ára 3.— P.

A szegedi egyházmegyei közösi szeminárium spirituális iskolát csinált, mikor e kiadványsorozatot elindította. A jelen füzet, helyesebben már kötet is folytatja áldásos munkáját, mikor olvasói figyelmét felhívja a lelki élet mélységeire, melyekre a Krisztus Szíve szerinti papnak állandóan törekednie kell. További fejezetek és részek a jópásztori szellemre, önképzésre, egységre, a lélek belső várának erősítésére, a liturgia szeretetére és átélésére, a szerzetes-pap lelki világára tereli a továbbképzés irányítását. Nagyon jó, amit a magyar nép papjának képzéséről, a szeminárium életéről és a kispapok egymásközi kapcsolatáról mond. A cikkírók nem általánosságokat, hanem valóban elevenbe vágó kérdéseket tárgyalnak. Épülés és felbuzdulás jár e füzet olvasása nyomán. Az áldozópapi szentségre törekvők kezéből nem hiányozhat e kiadvány.

Erdey Ferenc: A LÉLEK MAGANYABAN. Elmélkedések lelki napra. Lelkiélet kis könyvei 45. Szalézi Művek kiadása, 1942. Ára 80 fillér.

Amikor elsötétedik körülöttünk a világ, sokan megértik Isten hívó szavát és engesztelő léttel felelnek reá. Ilyen engesztelő lelkekhez szólnak a kis könyv elmélkedései. A mulandó dolgok sötét háttérben szépen kibontják a Jézus Szívével egyesült élet gazdagságát. A szerző édesatyja emlékének ajánlotta írását, aki hazaköltözött a mennyei Atyához. Ez a gondolat és a hozzá fűződő kedves élmények mély és tiszta emberi érzésekkel telítik az elmélkedéseit.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

Gerely Jolán: **Majd ha asszony leszek.** Kitűnő tanácsok serdült leányok és asszonyok részére. Minden problémára, ami egy nő életében előfordulhat, válaszol. Pompás gyakorlati kézikönyv. Nagy pedagógiai tudás, gyakorlati érzék jellemzi. Márton Lajos művészi rajzaival. Ára 5'50, kötve 8'— P.

Szivós Donát: **Magyar vagyok.** A mai idők legaktuálisabb könyve. Érdekesítő, lekötő, meggyőző olvasmány. Férfi és ifjú, leány és asszony élvezettel forogathatja. Ára fűzve 5'50 P.

Pákozdy József: **Kongregációs beszédek.** Nagyszerű segédkönyv minden egyesületi vezető részére. A tökéletességre sarkal meggyőzően, mindenki számára érthetően. Ára 3'20 P.

Szabó József: **Világnézeti konferenciák. II. füzet.** Az egyén és a közösség röntgenképe. Ára 30 fillér.

Viktor Csaba: **Jézuska kis virágai.** Kedves kis elbeszélések kisgyermek részére. Ára 1'80 P.

P. Szeghy Ernő: **Avilai Nagy Szent Terézia levelei.** 216 levelet tartalmaz a nagy Szentnek kitűnő könyve. Ára 15'— P.

Dr. Török Jenő: **A katolikus autonómia mozgalom. 1848—1871-ig.** Adalékok a magyar liberális katolicizmus történetéhez. Ára 14'— P.

A tizenkét Pius. Az Egyházban eddig uralkodott 12 Pius nevű pápának élete. Érdekes, hogy valamennyi a mostanihoz hasonló sorsdöntő időben volt az Egyház feje. Ára 25'50 P.

Hatodik kiadásban megjelent:

P. Gausz Tibor S. J.: **Jegygyűrűért** című kötete. Nagy-leányok nélkülözhetetlen könyve. Ugyanaz, ami a fiúknak Tóth Tihamér: **Tiszta férfiúság** című műve. Ára 3'80 P.

Tömegterjesztésre ajánljuk:

Kiváló fényvel szenteljük meg május hónapját! Ára 5 fillér.

XII. Pius pápa imája Szűz Mária szeplőtelen Szívéhez. Ára 2 fillér.

Május havában jelenik meg:

Dr. Walter János: **Üdvözlégy Mária** című műve, második kiadásban. A loretoi litániát magyarítja.

IMAKÖNYVEK:

Bus Jakab S. J.: **Lelkitükör.** A legjobb magyar nyelven írott segédeszköz a szentgyónás elvégzéséhez. Ára 50 fillér.

Dr. Czapik Gyula: **Katolikus férfiak imakönyve.** Kis zsebalakú imakönyv, amelyben minden fontos ima, miseszöveg benne van. Kevés ének is. Keménykötésben 2'—, vászonkötésben 2'50 P.

Gyenis András S. J.: **Krisztus munkása.** Imakönyv énekekkel. Ára 4'— P.

Reiners: **Mária segíts!** Imakönyv minden Mária-tisztelő részére. Mise- és alkalmi imákat tartalmaz. Keménykötésben 3'—, vászonkötésben 3'50, vászonkötésben aranyfűzessel 5'50, egyszerű papírkötésben 2'— P.

Bangha Béla S. J.: **Imakönyv a művelt katolikus közönség számára.** Ára 4'40 P.

Horváth Domonkos ferences atya: **Pax et bonum!** Magyarázatokkal ellátott imakönyv felnőttek részére. Vászonkötésben 2'50, aranyfűzessel 3'50 P.

Keresztelési oklevél

díszes, színes kivitelben.

Tartalmazza a megkeresztelt összes jogait.

Ára 80 fillér.

Elsőáldozók részére imakönyv:

Poppe—Mátray: **Az isteni Gyermekebarátnál.** Vászonkötésben 2'20, bőrkötésben 7'50, celluloidkötésben 7'50 P.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság és világiak legjobb segítője a

KATOLIKUS NEVELÉS

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8'— P. Ingyen mutatóvényszámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50% kedvezményt élveznek.)

Elsőkészület az első szentáldozásra:

Gábrriel Antal: **Feri álma.** Hogyan tanította a kis Ferit az őrzőangyal bánatot indítani a szentgyónás előtt? Ára 30 fillér.

Jézus jön hozzátok. Szép történet, mely buzgóságra sarkallja az elsőáldozókat. Ára 16 fillér.

Jézusom! Tied a Szívem. Több, egész életre kiható, szívbemarkoló példa és történet. 20 fillér.

Blaskó Mária: **Jézuska és én.** Elbeszélés arról, hogy hogyan kell a Jézuskával élni. 34 fillér.

Szentáldozás előtti és utáni ima négy oldalon. 4 fillér.

Elsőáldozók részére ajándékkönyvek:

P. Pál: **Itt vagyok én is!** Egy kisleány csodálatos elsőáldozása. 60 fillér.

Farkas Éva: **Csintalan Csöppi és Pajkos Palkó.** Harminc javító hatású történet. 3'40 P.

P. Félix: **Akik üldözést szenvedtek az igazságért.** Két kis elsőáldozó története, akik az angol egyház-üldözés idején börtönben végezték első szentáldozásukat. 1'20 P.

Blaskó Mária: **Jézuskával, angyalkával.** Többszínű képpel ellátott jézuskás és angyalkás történetek. 6'— P.

Stettner Emmi: **Királyfia, királylánya.** Történetek a szentségről. 1'— P.

Tanuljunk a Jézuskától. Jézuska-legendák. 1'30 P.

Sudbrack—Csávossy: **Az Úr Jézus kis kegyeltje.** Gyakorlati útmutatások a korai áldozás megvalósítására anyáknak, nevelőknek és lelkipásztoroknak. Ára 2'— P.

D. Szabó Ernő: **Tavaszbáros.** Kegyelmi életre nevelő mesék. 1'50 P.

Értékes életrajzok:

- Blaskó Mária: **Kaszap István útján.** Felnőtteknek, különös tekintettel a családokra, külön kivethető gyermekeknek szóló melléklettel. 2.— P.
- P. Csávossy Elemér S. J.: **Egy leányélet elindul a jó Istenhez vezető úton.** Képek Bogner Mária Margit életéből, magyarázó szöveggel. 20 fillér.
- P. Csávossy Elemér S. J.: **Érd angyala.** A 10 évvel ezelőtt elhunyt érdi vizitációs nővér erényeit ismertető könyv. 2'20 P.
- P. Csávossy Elemér S. J.: **Egy élet Jézusért.** Egy fiatal kongreganista leány életét, erényeit írja le a jeles szerző. 70 fillér.
- Kasbauer Szixta nővér: **Isten vésője alatt.** Fordította: Gerely Jolán. Janssen Arnoldnak, a steyli missziós nővérek alapítójának eseményekben gazdag élet-története. 4'80 P.
- Lucie Christine, a XX. század nagy misztikusának naplója. Misztikus életrajza egy francia nagyvilági hölgy és többszörös családanyának. Rendkívül épületes, főleg családanyák részére. 4.— P.
- P. Petruich Antal S. J.: **Jézus Szíve Apostola.** P. Bíró Ferenc kiváló pap, szerzetes, tanár és nevelő volt. Jézus Szívének nagy apostola, egyházi író és hitszónok. Életének olvasása mindenkire nevelő és buzdító hatással lesz. 4'80 P.
- Tiefenthaler József: **Budapest apostola.** Kánter Károlynak, az Oltáregyesület első igazgatójának, a szegények nagy jótévedőjének életét tárja olvasói elé. 3'40 P.
- Zakar András: **Tihamér püspök élete,** ahogyan kortársai látták. Tóth Tihamér veszprémi püspöknek, a híres egyetemi hitszónoknak életét tartalmazza Zakar András kedves közvetlenséggel megírt műve. Ára 4.— P.
- Dr. Wolkenberg Alajos: **Boldog Colombière Kolos jézustársasági atyának élete és lelki naplója.** Mély lelkeséggel megírt mű, mely egy 30 napos lelki-gyakorlat feljegyzéseit örökíti meg. Különösen Jézus szentséges Szívét tisztelőknak nagy érték ez a munka. Ára 1'90 P.

Könyvek a Szűzanyáról:

Újdonság:

Dr. Walter János:

ÜDVÖZLÉG MÁRIA!

II. kiadás.

A loretoi litániát magyarázza, értékes, szép elmélkedések alakjában.

- Csávossy Elemér S. J.: **Ave Maria.** Értékes beszédek, elmélkedések Ára kötve 6'50 P.
- Csávossy Elemér S. J.—Grignon: **A tökéletes Mária-tisztelet.** Ára 2.— P.
- Liguori Szent Alfonz: **Szűz Mária dicsősége.** Elmélkedések és lelki olvasmányok a Salve Regináról. Ára 1'50 P.
- Polloi: **Éljünk Máriával.** Szűz Mária erénye szerinti életre lelkesítő gyakorlatok. Ára 1'50 P.

- Tóth: **Májusi virágoskert.** Május minden napjára egy-egy példával illusztrált olvasmány. Ára 1.— P.
- Varga: **Szűz Mária lelke.** Szűz Mária iránti szeretetre nevelő elmélkedések. Ára 2'80 P.
- Wimmer: **Magnificat.** A Boldogságos Szent Szűz magnificatjáról konferencia-beszédeknek vagy lelki olvasmányoknak alkalmas anyag. Ára 3'60 P.

Könyvek apák-anyák napjára:

- Blaskó Mária: **Apák-anyák napja.** Beszédek, versek, énekek, színdarabok gyermekek részére. Ára 5.— P.
- Horváth M. Emerencia: **Ünnepeljünk.** Felköszöntők, versek, kis színdarabok. Elsőáldozásra, évszóra, hazafias ünnepre, jubileumra, karácsonyra, Krisztus Király-ünnepre, különböző alkalmakra, Mária-ünnepre, névnapra, püspökfogadásra, szentek ünnepére, újévre, újmisére, zárdában. Ára 4'50 P.

Missziós könyvek:

- Endrődy László S. J.: **Itt vagyok, engem küldj!** Duchesne Philippine Szent Szív szerzetesnőnek, a lelkes misszionáriusnőnek regényénél érdekesebb élete. Ára 1'80 P.
- Plattner—Waigand: **Jezsuita mandarin.** Schall Ádámnak, a híres jezsuita csillagásznak és misszionáriusnak élete. Ára 1'50 P.
- Cser László S. J.: **Jelenlők és Örökkévalók.** Mély-séges szép, lelket elragadó gondolatok. Ára 1'80 P.
- Charles—Gálffy S. J.: **Apostoli lelkeknek.** Charles S. J. gondolatai és elmélkedései, melyek érdeklődést keltenek a misszió gondolatai iránt és szeretetre tüzelnek a kereszténységen kívül álló pogányok lelke megmentése érdekében. 2'20 P.

Hazafias és alkalmi beszédek:

- Kenyeres Lajos: **Szebb jövő.** Levente-beszédek az év minden vasárnapjára és minden ünnepére. Ára 5.— P.
- Gangyi Ferenc: **Istenért, hazáért.** Első részében hazafias és alkalmi beszédeket, második részében pedig katona-beszédeket tartalmaz. Ára 3'40 P.

Bérmálkozóknak, megbérmáltaknak és intelligens katolikusoknak nagyon ajánljuk dr. Ervin Gábor: **Krisztusi nagykorúság** című könyvét. Ára 2'80 P.

Ajándéktárgyaknak rendkívül alkalmas iparművészeti munkák:

Fényképalbum	— — — — —	10'50 P
Írómappa	— — — — —	15.— P
Papírkosár	— — — — —	13'50, 18.— P
Könyvvállvány	— — — — —	13'50 P
Könyvborító	— — 7.—, 7'50, 9.—, 10'50, 12.— P	
Könyvjelzők	— — —'60, —'80, 1.— P	árban.

Mindegyik választékos díszítéssel. Van modern, antik, térképes stb.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

pál qyörq4₃₄

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomból:

Dr. Eröss Alfréd: A szeretet oltára. — Wimmer M. Anzelm O. S. M.: A Krisztus-arc Szent János evangéliumában. — Dr. Városi István: Az igazi botrányról. — Dr. Gianone Egon: Jézus Szíve minden szív középpontja. — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — Irodalom.

Korda R.F. Kiadása Budapest.

„Utunk” aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Cselekszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Életutunkon újra érkezett az áldott napsugárban kalászt érlelő június. A két szent tűz ünnepe. Ünnepe a piros nyelvek alakjában imbolygó, pünkösdi lelket kigyújtó tűznek és a Jézus Szívéből előtörő tűznek. A ragyogó hit, édes reménység és izzó szeretet tűzének.

Nagy szüksége van ma a világnak e szent tüzekre! Hiszen annyi tisztátalan és vészes tűz lobog mindenfelé! Tűz ég a gyárok olvasztó-kohóiban, gőzhajók, mozdonyok kazánjaiban. Halálos tűz csap ki az ágyúk torkán; fékezetlen indulatok, önös szenvedélyek sötét tüze parázslik milliók szívében. Szenvedő, fáradó, megpróbált embereknek ma nem ilyen tüzekre van szükségük! E tüzeiktől fagyos marad a szívünk, betegségbe hervad a lelkünk.

Zarándokutunkon más tüzekre van szükségünk! Nekünk az Isten lelke mélyen tiszta lánggal, természetfeletti fénnel égő, a Szent Szívéből kipattanó tűzre van szükségünk! Hogy e bűnös földön az Igazság végkép meg ne haljon, az Isten képére teremtett emberből állat ne váljon. Hogy a kegyelem bűnön, gyengeségen, halálon diadalt arasson; hogy csataterek, temetők, rombadőlt, sivár világ felett új élet, fehér lilium, illatos rózsza fakadjon! Hogy minden állhatatlan, féltlen, hűtlen tanítványból bátor hitvalló, példaadó apostol váljon! Hogy a túltengő testkultusz mellett a lélek örök igénye, vágya is szóhoz jusson! Mert az istenszerető, áldozatos lelkekből van kevés ezen a világon!

A bizalom, töretlen hűség s a bűnnel ellenkező tiszta erkölcs küzdelmes útján járók hitét acélozza, akaratát edzi, munkáját tökéletesíti, vallásos öntudatát új ideálok szeretetére gyújtja a lelkek felvirágoztatásának s gyümölcsöt érlelésének csendes, hivatásos munkálója: az

Utunk.

Cikkeivel bensőséges munkára, hősi harcra serkent. Biztatást és pünkösdi tüzet ad. Szeretettel édesget mindeneket a Szent Szívhez a testvérek megértő közösségében. Nyujtsuk hát át jó lelkűen, szeretettel az Utunk egyes számait az életgondok, bajok, harcokban megfáradottnak, lelki-testi betegségben gyötrődő testvéreinknek! Nagy jót cselekszünk vele! A Szentlélek Isten titokzatos útját egyengetjük ezzel s a Szent Szív tiszteletét terjesztjük s magunknak is kegyelmet, érdemet szerzünk vele.

A SZERETET ALTÁRA

Dr. Eröss

Alfréd

XI. Pius pápa hatalmas dolgozószobájában az íróasztalon egy magas Jézus Szíve-szobor állott. Zichy érsek ajándéka. A pápa a nap legnagyobb részét az íróasztal mellett töltötte s szemét gyakran emelte fel a hófehér szoborra, melyet magyar márványból magyar kéz faragott. Előtte mondotta el elsőzben engesztelő imáját, amelyben életét ajánlotta fel a békéért. Az Úr el is fogadta az áldozatot. Nem sokkal a felajánlás után, 1939 elején magához vette. De még nagyon sok életnek az áldozata, engesztelése, imája, az egész európai kereszténység elmélyülése, megtisztulása szükséges ahhoz, hogy Isten megadja nekünk az igazi (és igazságos) béke ajándékát. Előbb azt akarja látni, hogy mi magunk megigazuljunk, vagyis a kegyelemben és a kegyelemmel élünk, méltóan az istengyermekség hivatásához, őszinte és igaz szeretetben. Akkor fog megérni a mi igazságunk gyümölcse: a béke. „Opus iustitiae pax.”

Add, Uram, hogy testemben-lelkemben érezzem a te szenvedésedet, szívemben a te szeretetedet. Így imádkozott Asszisi Szent Ferenc a feszület előtt. Égő szívének vágyából bennünk is lobogjon valami. Itt állunk a kereszten megnyílt szentséges Szív előtt s megnyílik a mi szívünk is.

1. Uram, te részesíteni akarsz a te szenvedésben. „Aki utánam akar jönni, vegye fel keresztjét és kövessen engem.” A keresztet nem lehet kikerülni. Mindenkinek át kell mennie a földi próbatételen. És csak az lehet boldog, aki megadással, krisztusi lelkülettel viseli a keresztet. Mert nincs üdvösség semmi másban, mint a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében. Az ő keresztje éppúgy az Élet fája, mint az ő Teste az Élet kenyere.

A keserőséggel vagy gyűlölettel viselt kereszt romlást jelent és Krisztustól való eltávolodást. Aki pedig kerüli a keresztet, az Krisztust sem találhatja meg. Csakis a kereszt útján követhetjük Őt, a mindennapi önmeztagadások, lefékezett szenvedélyek, megadással viselt szenvedések hoznak közel szentséges Szívéhez.

Uram, te részesíteni akarsz szenvedéseidben. Hisz látjuk Szent Pál apostol életében, a damaszkuszi úton, Szent Máténál az utolsó ítéletről szóló példabeszédben: *te a szenvedésben vagy legközelebb hozzánk.* A kereszten nyílik meg szentséges Szíved, a szenvedésben azonosítod magadat élő tagjaiddal. Minden szenvedés, meg-

próbáltatás, melyet krisztusi lelkülettel viselünk, részesedés Krisztusban. Ő jár köztünk a sok szenvedőben, hogy próbára tegye hűségünket a szeretetben: „Éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok, idegen voltam és befogadtatok, meztelen és felruháztatok engem, beteg voltam és meglátogattatok engem, fogságban voltam és eljöttetek hozzám.” (Mt. 25, 35—36.) De nemcsak közöttünk jár az Úr Jézus, hanem bennünk is; meglátogat a szenvedésben, hogy próbára tegye türelmünket és készségünket. Akkor teszünk leginkább bizonyosságot arról, hogy valóban szeretjük Krisztust, amikor a nehézségek közepette is kitartunk mellette, a kísértések ellenére sem tagadjuk meg, önmegtagadás és lemondás árán is kitartunk az ő parancsolatai, szentséges Szívének sugallatai és saját jó elhatározásaink mellett, mindenkor és mindenkép arra törekedvén, hogy ne okozzunk fájdalmat jószágos Szívének és meg ne bántuk újabb bűnnel azt, aki miérettünk annyit szenvedett.

Uram, te részesíteni akarsz szenvedéseidben azért is, hogy a szenvedés által minél magasabba emelj mindig közelebb szentséges Szívedhez. *A szenvedésben vagyunk legközelebb Istenhez és leginkább hasonlók Jézus Szívéhez.* Sem tudásból, sem vagyonból, sem szépségből nem adhatunk neked eleget, mert hiszen neked nincs szükséged tudásra, kincsre, szépségre, aki magad vagy a Bölcsesség, a Jóság, a Szépség, az Igazság. De kedvesen veszed a mi áldozatainkat, önmegtagadásainkat, szenvedéseinket, mert ez a legtöbb, a legkiválóbb, amit adhatunk. Semmi másban nem dicsekedhetünk előtted, mint Krisztus keresztjében. Mert a Jézus Szíve szándéka szerint viselt kereszt visz be az örök életre. Nos autem gloriari oportet in cruce Domini Nostri Iesu Christi — (Szent Ferenc szavaival: Ma di questo solo ci possiamo gloriare, cioè delle nostre infermità e portare ogni giorno la croce santa del Signor Nostro Gesù Christo).

2. *Uram, te részesíteni akarsz a te szeretetedben.* Mert csak úgy lesz értékes az én keresztmem és szenvedésem, ha szeretettel, és pedig krisztusi szeretettel tudom elviselni. Szeretet nélkül a te színed előtt még a kereszt sem kedves. Szeretet nélkül a szenvedő szív sem hasonlít szentséges Szívedhez.

Részesíteni akarsz a legszentebb Szív szeretetében. A te szereteted a keresztien volt a legnagyobb, a legszentebb: ott nyilatkozott meg leginkább, ott nyílt meg a te szentséges szent Szíved.

Uram, te azt akard, hogy a mi szívünkben is égjen a te szentséges Szíved szeretete. Azt akard, hogy őszintén mondjuk és törekedjünk megvalósítani az imát: „alakítsd szívünket a te

Szíved szerint”. Azt akard, hogy minél többen tanuljuk meg tőled, alázatosan és szelíden szeretni. „Alázatos és szelíd szívű Jézus, alakítsd szívünket a te Szíved szerint.”

Uram, te részesíteni akarsz a te szeretetedben. Azt akard, hogy úgy szeressük egymást, mintha te járnál közöttünk. „Éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok.” Azt akard, hogy úgy szeressük egymást, úgy beszéljünk egymással, úgy adjunk, úgy segítsünk, mintha mindig neked tennők. Mert valóban így van. Te mondtad: „amit egynek e legkisebb atyámfiai közül cselekedtek, nekem cselekedtetek” (Mt. 25, 40).

De nemcsak egymásban lássuk meg Krisztust, a mi testvérünket. Uram, te azért akarsz szent Szíved szeretetében részesíteni, hogy mi magunk gyakorolhassuk ezt a szeretetet testvéreinkkel szemben. Ne csak testvéreinket szeressük úgy, mintha Krisztus lépne bennük elébünk, hanem *mi magunk legyünk „második Krisztus”*. Az ő Szívének szeretetével lépünk hozzájuk, s legyünk oly alázatosak, oly szelídek, mint Krisztus. Szelídek, alázatosak, segítőkész, áldozatkész, szerető szívűek. Nekünk az a hivatásunk, hogy mint Krisztus tagjai, krisztusi életet éljünk s a világgal Krisztust megismertessük. A pap pedig Krisztust helyettesíti a hívek előtt: az ő tekintélyét, hatalmát, jóságát, szeretetét. Az Úr azt akarja, hogy szentséges Szívének tiszteletében megtanuljunk, *hogyan kell Krisztust helyettesíteni*, hogyan kell krisztusi szóval, krisztusi szívvel, krisztusi szeretettel, krisztusi engedelmséggel az emberek közt élni, gondolkodni, beszélni és cselekedni.

„Alakítsd szívünket a te Szíved szerint.” Szívünk mélyéből kérünk Uram, segíts, erősíts, bátoríts, hogy tudjunk téged minél tökéletesebben helyettesíteni, sugározni, megvallani, a te Szíveddel szeretni alázatosan, önfeláldozóan és tisztán. Készek vagyunk minden áldozatra, és a visszaesés, saját gyarlóságunk tudata nem fog elcsüggeszteni, mert tudjuk, hogy a te kegyelmeddel képesek leszünk megvalósítani az istengermekség minden feladatát. Szent keresztredről adsz nekünk áldást és kegyelmet. S mi bízó hittel állunk szent Szíved, a *Szeretet oltára* előtt s kérünk: Add, Uram, hogy testemben-lelkemben érezzem a te szenvedésedet, szívemben a te szeretetedet.

Jézus Szíve a szeretet oltára. Oda hozzuk szeretetünket s ott szentelődnek meg áldozataink. Ott tanulunk meg szeretni tisztán, nemesen, önfeláldozóan, szenvedve szeretni. Ott változtatja át az Úr szeretetének tüzeiben gyarló emberi szívünket az ő szentséges Szíve szerint. Így lesz értékes minden áldozat, Istennél kedves szenvedésünk, engesztelő erejű a szeretetünk. Ez a megigazult szenvedés és megtisztult szeretet hozza el szívünkbe a békét.

A Krisztus-arc Szent János evangéliumában

Irtja: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

Szent János, az evangélista kétszer festette meg az imáandó Krisztus-arcot: evangéliumában és a Jelenések könyvében.

Említettük már (v. ö. Utunk 9. évf. 8. sz., 2. o.), hogy ő az, aki a Krisztus-arcban a szinoptikusokkal (Máté, Márk és Lukács) ellentétben a lelkületet, a benső világot és az isteni természetet kidomborítja, ami nagy előnyt jelent, mert megrövidíti a Krisztushoz való közeledés sokszor hosszadalmas útját és elmélyíti, tökéletesíti a hitet Krisztus istenségében.

Ma, mikor Krisztus istenemeri egyénisége körül lázas és szenvedélyes vita folyik, szükségünk van arra, hogy felpillantunk a Szent János festette Krisztus-arcához és az isteni természet belőle sugárzó bőséges fénye láttára elmélyüljünk Krisztus-hitünkben, elteljük az isteni fényvel és másoknak, a manapság hatványozottan veszélyeztetetteknek is adjunk belőle.

Jelen tanulmányunkban a negyedik evangélium ragyogó Krisztus-arcával foglalkozunk. A Jelenések könyvének Krisztus-képét más alkalommal szemléltetjük az olvasóval.

*

A Krisztus-arcról belénk rögződött, úgy is mondhatnók, velünk született fogalmaink vannak. Ezek azonban, sajnos, nem kielégítőek, és a viharos jelenben, az egymásratörő világnézetek roppant küzdelmében nem ütnek meg a mértéket, és fogyatékoságuk miatt nem szolgálhatnak alapul, ami krisztusi életünket és apostoli törekvéseinket illeti.

A bennünk eddig kialakult Krisztus-arcot voltaképpen a keresztény (vagy csak annak mondott) művészet határozta meg.

A hozzánk időben elég közel álló nazarénusok¹ alapozták meg tulajdonképpen a bennünk élő Krisztus-arcot. Krisztus-képük a századfordulóig mindenütt el volt terjedve s szinte uralta a keresztény művészetet. Hatása még ma is tagadhatatlan. Ez a Krisztus-kép minden finomsága és egyéb benső értékei mellett mégis csak gyenge alkotás: nem gyökerezik a lélek mélységeiben és hiányzik belőle az izzás és a fény. Nem elég erős ahhoz, hogy elősegítse az életrevaló Krisztus-fogalom kialakulását.²

¹ Nazarénusok az Overbeck által Bécsben (1808) alapított és később (1810) Rómába átköltözött, Lukács-teszvéreknek is nevezett német keresztény művész-szövetség, amely alkotásaiban, a lezajlott barokk idők izlésével ellentétben, természetességre, valóságira és bensőségesre törekedett. Ezen feltétlen érdemdús és elismeréseméltó irányzat kimagasló művészei többek között Führich, Steinle és Ittenbach voltak.

² Meg kell még jegyeznünk, hogy a nazarénusok legtöbb alkotását — és ezekkel, a szentképektől és a tankönyvektől elkezdve egészen a nagy oltárképekig és templomfriskókig, annakidején szinte az egész világot elárasztották — nagyrészt nem is az egyébként elismert vezető művészeknek, hanem gyakran csak tanítványaiknak, akik a másodrendűség színvonalát sem tartják mindig, köszönjük.

A nazarénusokon kívül természetesen az őket megelőző és rájuk következő irányzatok is befolyásolták a Krisztus-kép kialakulását. Hiszen annyiszor találkozunk a keresztény művészet remekműveivel, hogy lehetetlen hatásuk elől elzárkózni.

Ha elindulunk a múltba, rögtön a barokk művészet sokat megcsodált területére jutunk. A barokk idők alkotásai a tizenhatodik és tizenhetedik század minden misztikus elmélyülése mellett is magukon hordják a kor művészi törekvéseinek félreismerhetetlen bélyegét: a ragaszkodást a csak külszínhez, valamint a pompa túltengő szeretetét. A barokk Krisztus a mennyei dicsőség mindent felülmuló ragyogásában uralkodó Isten, aki földi élete és köztünk tartózkodása alatt „nagy gesztussal él és tanít és mély benyomást keltve szenved, meghal és feltámad” (Guardini). A Krisztus-arc valódi lényegétől ez a felfogás is távol marad. Ugyanezt kell mondanunk a barokk megelőző reneszánszról is. Ezt az jellemzi, hogy „a középkor földöntúlóságából leszállott a földre” (Guardini), aminél fogva művészete sem lehet más, mint e történelmi fordulópontot jelentő lépés visszfénye. A reneszánsz alkotta Krisztus-arc ennek következtében vallásos színezetű kifejezése a nagystílusú embernek, akiben főleg az erő, a nyugalom, az öntudat és az érzékek élete érvényesül. A középkor alkotásai viszont hűséges tükröképe e csodálatos időszak bensőséges vallásosságának, monasztikus törekvéseinek és kalászba szökött misztikájának. Másszóval kifejezése a kor vágyódásának a természetfeletti után.³ Ezeket már csak az őskeresztény kor előzi meg. Művészi alkotásainak (mozaikok főleg) szerzői az Istenemberben az Itélőbíró és a mindenség Urát látják és ekként ábrázolják őt. Az őskeresztény Krisztus-képek egyebektől eltekintve a fiatal Egyház egészséges imaélete, stílusalkotó képessége (kibontakozó liturgia) és az alapvető hittételekért folytatott férfias küzdelme mellett tanúskodik. Egyébként pedig azt bizonyítja, hogy az őskereszténységben nagy és erős volt az apokaliptikus sejtelem: a világot felölelő kultúrnap (római birodalom) összeomlásában megsemmisülő és Krisztus Egyházában Isten kiválasztott népeként megújuló emberiség meglátása.

Ezen különböző irányzatok remeknél remekebb alkotásaival ma is mindenütt találkozunk: az élet verőfényében, a templomok homályában és a nagy gyűjtemények hűvös és árnyékos termeiben, úgyhogy ma már szinte együttesen befolyásolják és határozzák meg Krisztus-fogalmunkat.

A „ma” művészete a legjobb bizonyíték arra, hogy

³ E korszak derekán és a késő középkorban főleg az Isten-gyermek, a Golgotát járó Megváltó és a Feltámadott alakja dominál (gótika). A kora középkor ezzel ellentétben inkább a mennyei Király és örök Itélőbíró alakja felé fordul (román stílus), amiben egyébként csak a népvándorlás és a keresztény Nyugat kialakulása korának az uralkodóról és hős harcosairól alkotott fogalma tükröződik vissza.

az ekként keletkezett Krisztus-kép távol áll a valóságtól. Mert a mai keresztény művészetben realiztikus és idealisztikus, csak vázoló és mindent kifejező, idillikus és apokaliptikus, tehát merőben ellentétes vonások keverednek kusza összevisszaságban, ami tanúbizonyosság arra, hogy a ma embere az eddigi alkotottal már nem elégszik meg, újat, tökéletesebbet, benső felfogását kifejezőt meg nem tud teremteni.

A művészet — nem tagadjuk — sokat tett azért, hogy a Krisztus-arc kialakuljon és a Krisztus-fogalom megérjen bennünk, Arra azonban képtelennek bizonyult, hogy a valódi Krisztus-arcot nyújtsa. Inkább csak az utat egyengette. Talán sejtette, hogy az utolsó szót nem ő van elhivatva kimondani. Azon arcot, amely „életet sugároz” (Iz. 57, 16.) és amely az emberiség „fényes napja” (Jel. 10, 1.), más hatalom van elhivatva közvetíteni az emberiségnek, „mert az Isten, aki azt mondotta, hogy a sötétségből világosság ragyogjon, maga támasztott világosságot szívünkben, hogy felragyogjon Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán”. (II Kor. 4, 6.)

*

A tényező, mely természeténél fogva hivatva volt a Krisztus-arcot akként megfesteni, hogy az necsak a szépérzék kielégítő remekmű, az elmét mélyen szántó és elvont gondolkodásra ingerlő fogalom, hanem lüktető élet és a lét minden megnyilvánulását tartalommal telítő valóság legyen, csak maga Isten, e szentséges arculat alkotója lehetett, aki erre a célra a kinyilatkoztatást adta nekünk.

János, a kedvelt tanítvány, mint már megállapítottuk, gerincszerepet játszik ebben. Lássuk tehát, hogy hogyan festette meg az isteni ihlet segítségével a Krisztus-arcot és hogy mit adott nekünk ezáltal.

János lényegesen eltér a szinoptikusoktól, akik inkább a külső események felsorolásához ragaszkodnak, és mint erősen gondolkodó és kutató elme az események felületéről leszállott a mélybe és ott megtalálta a lényegét. Ezt hozta felszínre és ennek szépségeit tárta fel a kereszténység előtt.

Ami pedig a mélybeszállást illeti, annyira ment, hogy Krisztus benső életének misztériuma előtt sem állott meg és a Megváltó szavaiban, magatartásában, cselekedeteiben, főleg azokban, melyeket a szinoptikusok figyelmen kívül hagytak, megtalálta e csodálatos világ kapuját felnyitó kulcsot és ekként lehetővé tette, hogy emberi szem bepillantson a Megváltó isteni természetébe és benne meglássa, miként árasztja el a háromszemélyű egy Isten életének magasan járó hulláma Krisztus emberi természetét és miként határozza meg az Istenember magatartását. János ezt a meglátást közvetíti, a nélkül azonban, hogy megszüntetné az isteni és az emberi természet egyesülésének, Krisztus személyében történt összeforrásának titkát. Nem, a titok mint olyan, Szent János Krisztus-képében sem szűnik meg, mert nem is szűnhetik meg. Csak világossá, ragyogóvá, megközelíthetővé válik mi-voltában, mint hittitok.

Feltűnő még ebben a Krisztus-képben, hogy Jánosban, a sugalmazó Szentlélek és kiváló eszközében, főleg a gondolat ereje és a szív mélysége érvényesül. Az evangélista, aki sohasem egyoldalú, mindamellett, hogy a krisztusi tanítás alapfogalmainál közli, rendszeresen visszatér Krisztus élete valóságához és nemcsak fogalmakat közöl, hanem — és ezen van a hangsúly — elvezet szerzőjükhöz, a tanító és kinyilatkoztató, az istenemberi teljességben élő Megváltóhoz. Krisztus képe ekként válik egységessé: megvannak

benne a hit tökéletességéhez szükséges fogalmak, de ezek nem száradnak múmiává, mert bennük izzik Krisztus élete, Aki azért jött, hogy életünk legyen és az bőséges legyen. (Jn. 10, 10.) A gondolat ereje és a szív mélysége, ahogy az János evangéliumában érvényesül, éppen ebben az imént megcsodált egységben tűnik fel. Példa erre a Logosznak, az Igének szentelt bevezető fejezet (Jn. 1, 1—14.), amelyben éppen a gondolat erejéből árad felénk a misztérium teljessége, és a házasságtörő asszony esete (Jn. 8, 3—11.), ahol az előző példával ellentétben a szív mélységéből tör felénk Krisztus istenemberi mivoltának imádatos misztériuma.

Jánost éppen a gondolat erejéért nevezték „sas”-nak. Ne feledjük: az evangélista magasbatorító szelleme eltelt az isteni Lélekkel, aki „a szíveket vizsgálja” (Röm. 8, 27.) és a szív, vagyis az élet titkait hirdeti. Ennek a „kettősségnek”, amely Szent Jánost jellemzi, köszönjük az általa megfestett Krisztus-kép egységét.

*

Szent János a Logosz, az isteni Ige képét festi meg (v. ö. Utunk VIII. évf. 6. sz. 3. o.) és ezzel élesen rávilágít Krisztus való énjére.

Remekbeszabott képét megfelelő térbe állítja bele, amelyet kettős irány ural: a felső és az alsó réteg. E kettő ellenséges viszonyban áll egymáshoz: az alsó réteg, a forradalmasított „lent” a felső rétegnek, a tökéletes és a jó síkját képező „fent”-nek adáz ellenlábasa. E feszült viszonyt különösen az teszi érdekessé, hogy itt nem két ellenpólusról van szó (mint pl. a gnózisban), hanem két egymáshoz nem méltó és egyenlőtlen félről. Az alsó réteg, a rossz lent, sem nem jogosult, sem nem szükséges. Nem szabadna és nem is kellene lennie. Egyszerűen csak van, de létezése, sajnos, veszedelmes (sátáni) hatalmat jelent. A felső réteg, a fent Isten, dicsősége teljességében. Lent az van, aki Isten ellen fellázadt. Az alsó réteg az ő birodalma. Istennel szemben senki, miután azonban Isten szabadakarataunkra bízta a döntést a jó és rossz között, addig, amíg e döntés, vagyis a történelem tart, hatalma van felettünk, vagyis eltávolíthat Istentől.

Szent János ebbe a térbe állítja bele Jézust, a Logoszt. Tragikus tér ez: a küzdelem és az enyészet színhelye. Az alsó réteg, a sötét és romlott lent nem fogadja be azt, Aki fentről jön. (Jn. 1, 5. és 9—12.) Krisztus az Atyától származik; Őt csak azok fogadják be, akik Istentől, az Atyától születtek. (Jn. 1, 13.) Velük szemben azok állanak, akik a gonosztól vannak és akiknek Krisztus a farizeusok személyében szemükre lobbantja: Ti az ördög-atyától vagytok, és atyátok kívánságát akarjátok cselekedni. (Jn. 8, 44.) Ezek elzárkóznak Krisztus személye elől és nem fogadják el tanítását. Meg kell még jegyeznünk, hogy Szent János ezzel a romlott világ fogalmát is megalapozza. Kemény kifejezéseket használ ellene (Jn. 12, 31; I Jn. 5, 19.) és rámutat arra, hogy a világ hívei frontot képeznek Krisztus ellen (I Jn. 4, 5.), és ez, vagyis a sötétség kínai fala oly erős, hogy Krisztus, aki világosságot és életet hoz, sem hatol át rajta.

A Logosz megtestesült (Jn. 1, 14.), mondja János, és ezzel — a két természetet, az istenit és az emberit közös nevezőre hozva — elének állítja az Istenembert, az élő Krisztust, akiről elmondhatja, hogy hallotta, szemével látta és nézte és kezével megtapintotta őt. (I Jn. 1, 1—3.)

A megtestesült Logoszról pedig elmondja, hogy Ő a világosság (Jn. 8, 12.), az út, az igazság és az élet

(Jn. 14, 6.) és e pár szóval mesteri tökéletességgel kifejezi az Istenember benső énjét és megfesti az ábrázolhatatlant: Krisztus benső lelki arculatát.

Nem azt mondja Róla, hogy Ő hozza a világosságot, hanem egyszerűen azt, hogy Ő a fényforrás, aki a belőle sugárzó világossággal benső énjét adja nekünk. Mennyi fény és ragyogás, derű és napsugár, öröm és boldogság, tűz és izzás van ebben a felülmúlhatatlan Krisztus-képben!

Azt sem mondja, hogy Krisztus az, aki megmutatja az utat, hanem egyszerűen állítással kifejezi, hogy az ő személye az út a nagy világzavaron keresztül; az egyetlen, melynek iránya van s vezeti azt, aki reá bízta sorsát. Mennyi az erő ebben a Krisztus-képben, az életrevalóságra és az élet teljességére nevelő, a kusza összevisszaságból kivezető hatalom!

Szerinte Krisztus nem hirdeti az igazságot, hanem egyszerűen maga az igazság. Ez az ő eleven léte és lényege, amely minden ámitást és hazugságot kizár.

Mindezt ábizzítja és az isteni lét végtelenségébe emeli az egység és az Atyával, amelyet Szent János Krisztus szavai és tanítása alapján különösen kidomborít. Ez az egység kettős világosságban fényeskedik előttünk. Félelmetes fénycsóva azok számára, akik az alsó réteghez tartoznak, lent vannak és az evangélium örömhírét és isteni szerzőjét, Krisztust nem fogadják

be. A farizeusokkal tartott párbeszédéből világosan kitűnik, mit jelent számukra ez az egység az Atyával és mit várhatnak tőle az örökkévalóságban! Ugyanez az egység meleg és megnyugtató pásztortűz is lehet, de csak azok részére, akik mint Isten gyermekei (v. ö. Jn. 1, 13.) befogadták Krisztust és megértették az őt tüzelő, magatartását meghatározó szeretetet. (Ef. 3, 19.) Ez különösen az utolsó vacsorán, Krisztus főpapi, az Atyához intézett imájában (Jn. 17, 1—26.) érvényesül. Itt tűnik ki az is, hogy ezen egység alapján mily mély az ő közelsége tanítványaihoz és a benne hívőkhöz. Mert kiérezni szavaiból, hogy őket is belevonatkoztatja az egységbe az Atyával, csakhogy az ő csatlakozásuk egyelőre tökéletlen: beteljesülését majd csak a másik világrendben találja meg. A kettő: a mostani állapot és a beteljesülés között egyelőre halál, szenvedés, sötétség és a Teremtő és a teremtmény közötti felmérhetetlen távolság áll.

★
Ez Szent János Krisztus-képe.

Ez az isteni léttől áttüzesedett Krisztus-arc ragyog felénk a negyedik evangéliumból.

Benne megtaláljuk a Szent Pál említette szélességet és hosszúságot, magasságot és mélységet (Ef. 3, 18.) és szívesen csatlakozunk az Apostolhoz, akinek számára Krisztus egyszerűen maga az élet. (Fil. 1, 21.)

Az igazi botrányról

Írta: dr. Városl István

A mi Urunk Jézus már nyilvános föllépése kezdetén világosan kijelentette, hogy mit tart a botrányról. Ime a súlyos szavak: „*Ha jobbszemed megbotránoztat téged, vágd ki azt és vedd el magadtól; mert jobb neked, hogy egy vesszen el tagjaid közül, mintsem egész tested a gehennára vettessék. És ha jobbbezed megbotránoztat téged, vágd le azt és vedd el magadtól; mert jobb neked, hogy egy vesszen el tagjaid közül, mintsem egész tested a gehennára jusson.*” (Mt. 5, 29—30.) Később még többször is hangsúlyozta és bővebben is kifejtette ezt a tanítást.

Botrány.

A legtöbb ember szájában alighanem gyakrabban fordul elő ez a szó, mint az Isten neve. Társadalmi érintkezésünk valami egészen különleges szint és zamatot termelt a szó kiejtésére. Sokan akkor kezdenek egy-egy előadás, egy-egy beszélgetés fonalára figyelni, ha elhangzott benne a sekélyes lelkek csemegéjét ígérő botrány szó. Persze szokás szerint teljesen más tartalmat adnak a botrány szónak és nem a krisztusi értelemben használják. Talán ezért van az, hogy az igazi botrányval aránylag keveset törődnek, vagy ha törődnek, nem úgy törődnek, mint az Úr óhajtaná.

A vonat későbbben indul és az emberek lázadónak: Mégiscsak botrány, amit a MAV csinál. Az élelmiszerjegyeket nem kapjuk meg rendes időben és kesergünk: Igazán botrányos a közellátás nálunk. Egy meghirdetett előadáson alig lézeng 20—30 ember és mi azt mondjuk: Valóságos botrányba fulladt az egész... Pedig az ilyen esetek csak különös, értelmetlen, feltűnést keltő vagy kellemetlen dolgok, de

erkölcsi értelemben rendesen semmiféle botrány nem fordul elő bennük.

Az igazi, erkölcsi értelemben vett botrány nem más, mint valami helytelen, okatlan szó, mulasztás, cselekedet, amely egy másik embernek alkalmul szolgál a lelki romlásra. A szülő például káromkodik gyermeke előtt és a gyermek azt mondja: Ha apámnak szabad, ha anyámnak szabad, akkor nekem is szabad. És káromkodik ő is. A cselédet, alkalmazottat tartó ember nem megy vasárnap szentmisére, hanem kivilágos virradatig mulat vagy kirándulásra indul, esetleg dolgozik otthon. És alárendeltje, a cseléd, az alkalmazott követi példáját: Ha gazdám így tesz, akkor így teszek én is. A hivatalfőnök nem teljesíti kötelességét, bár előre látja, hogy hivatalnokai majd kapnak a példán...

Ime, ezek és a hasonlóak az igazi erkölcsi botrányok. Lehet, hogy valaki egyenesen azért viselkedik így, mert meg akarja rontani felebarátait. Isten ügyének, a lelkek üdvösségének akar ártani ezáltal. Ez a legsúlyosabb, az ördögi botrány. *De ha valakinek nincs is szándékában bűnre vinni felebarátját, csupán előre látja, hogy viselkedése folytán a másik mégis elköveti majd a bűnt, azért a botrányvokozás gonoszságában máris részes.* Ha valakire ráillik az a kifejezés, hogy embertársát „*magával rántja*”, akkor az erkölcsi botrány okozóira igazán ráillik. A bűn mélységeibe rántja ártatlan felebarátját. Felebarátját, aki megmaradt volna a becsület útján, ha le nem húzzák onnét. Felebarátját, aki ég felé törekedett, de mert elgáncsolták és lehúzták a magasba vezető útról, most már a pokol örvényei felé szédeleg...

A botránkozató emberek elé odaáll a Hegybeszéd Krisztusa és nemcsak szelíden szól: kerüljétek a botrányt!... — hanem a világban talán még soha nem hallott kemény szavakkal követeli a botrány gyökeres kiirtását. „Ha jobbszemed megbotránkoztat téged, vágd ki azt és vedd el magadtól... Ha jobbkezed megbotránkoztat téged, vágd le azt és vedd el magadtól...” Természetesen nem szószerint kell vennünk az Úr kijelentését. Ezt Ő maga sem akarja. Hiszen a belénk oltott törvény tiltja a test megcsonkítását. De még azután a bűnt igazában nem is a test követi el, hanem a lélek. A test a lélek eszköze csupán. Fölséges szónoki túlzás van itt az Úr kijelentésében. Az az értelme ennek a túlzásnak, hogy ha mindjárt olyan szükséges és olyan kedves is számunkra valami, mint a jobbszem vagy a jobbkez, és ha a tőle való megválás olyan fájdalmas volna is nekünk, akár csak egy fájdalmas orvosi operáció, ámde, ha üdvösségünknek útjában áll, meg kell válnunk tőle. Sőt. El kell dobnunk messzire magunktól. Mert ha vele együtt nem juthatunk az Isten országába, akkor inkább nélküle jussunk oda, sem hogy vele együtt elkárhozzunk. Amint az orvos kiveszi a megromlott szemet és levágja az elszűkösödött kezet, csak hogy megmentse az egész életet, éppúgy nekünk is fel kell áldoznunk mindent, ha kell, kezünket és lábunkat is, csak hogy megmentjük magunkat az örök élet számára. És mert az örök életet akadályozza a botrány bűne, azért vállalnunk kell minden áldozatot a botrány elkerüléséért. Vagy legalábbis megfelelő ok nélkül sohasem szabad olyasmit tennünk, amiből előreláthatólag botrány származik. Még ha a botrányt okozó cselekedet magábanvéve megengedett volna is... Ime, ezt jelenti az Úr Jézus tanítása...

Krisztus más bűnök kerülésére és más erények gyakorlására is adott szigorú parancsot, de talán egyetlen más bűntől sem óvott annyira kemény szavakkal, mint éppen a botránytól. Krisztus nagyon jól látta az emberi életet. Ismerte történelmünket, multunkat és jövőnket. Látta, hogy az emberek milliói éppen a botrány miatt veszítik el lelkük ártatlanságát. Egy ízben így szólt a hitetlen zsidókhöz: „Ti az ördög-atyától vagytok és atyátok kívánságát akarjátok cselekedni. Ő gyilkos volt kezdettől fogva és az igazságban meg nem állott.” (Jn. 8, 44.) Az ördög gyilkolta meg az első emberpárt, — akarja mondani az Úr — midőn bűnre vitte őket. Megölte lelkük életét és ezáltal halandóvá tette testüket is. Irtózatossá tette romlását okozta így... Tehát embereket bűnre vinni, lelkeket rombolni, másokat botránkozatni valóban ördögi foglalkozás. Sajnos, emberi életünkben nagyon sok követője van ennek az ördögi mesterségnek. Nem csoda, ha ennyire szigorúan nyilatkozik róla az Úr.

Évről-évre részt veszünk egy-egy elsőáldozási ünnepélyen. Lehet, hogy véletlenül vetődünk a templomba ilyenkor, lehet, hogy meghívtak ismerőseink, lehet, hogy családunk apró tagjait kísérjük. És hosszan elnézzük a földszített oltárokat. A libegő gyertyácskákat. Az aranyos papi ruhákat. A templom megtekint emberekké. Talán olyanok is szoronganak mellettünk, akik már évek óta nem lépték át az istenháza küszöbét. Aztán fölvonulnak a kis elsőáldozók. Fehér ruhácskáiban, égő gyertyákkal kezükben, ártatlan arccal, tiszta lélekkel. Olyanok, mint a liliomok. Vagy mint a hófehér galambok. Mily ünnepélyes pillanat. A liliomok és galambok, a csöpp fiúk és lányok először fogadják szívükbe a világ Megváltó-

ját, Aki kenyér és bor színében közöttünk lakozik... *De vajjon gondolunk-e arra ilyenkor, hogy mennyire más lenne az emberi élet, ha ezek a fiúk és lányok mindörökké olyan ártatlanok maradnának, mint az elsőáldozás napján?* Akkor is, amikor majd ők veszik át a mostani felnőttek szerepét. Mikor iparosok, kereskedők, katonák, munkások, hivatalnokok, földművesek és miniszterek lesznek. Családjának és kenyérkeresők. Ha soha egyetlenegy se lenne közülük hazudozó és tolvaj, rágalmozó és panamista, hűtlen és gyilkos, hazaáruló és istenkáromló... Ő, milyen más lenne az emberi élet...

De sajnós, az elsőáldozás után hamar elröppennek az évek. És azokból az ártatlan csöppségekből többnyire olyan emberek lesznek, mint a mostani felnőttek. Az élet nem lesz boldogabb általuk, sőt talán rosszabbá válik. De hát miért? Mi az a szörnyűség hatalom, mely megtépázza lelküket? Mi az a rettenetes erő, mely eltépi őket Krisztustól? Mi az a szörnyű titok, mely a kis János tanítványokból nagy Júdásokat alakít? Nos, hát ez a hatalom, ez a rettenetes erő legtöbbször éppen a botrány...

Ezek az ártatlan kis lelkek kimennek a templomból és visszatérnek a családba. És sokszor éppen ott, a vigyázatlan, gondatlan, lelkiismeretlen szülők rossz példáját mutatja meg nekik az utat a gonoszság felé. Látják majd, hogy a szülők sem tartják meg Isten parancsait. Miért tartásuk meg őket? Hallják, hogy a szülők hogyan beszélnek Istenről és Egyházzal. Miért beszéljenek ők másképpen? A szülők újságokat, könyveket olvasnak, amiket talán rejtegetnek még a gyermekek elől... de a gyermek rátalál a rejtett méregre és olvassa olyankor, amikor a szülő nem is sejt. Kialakul benne az ítélet: ha szüleimnek ez jó, akkor nekem is jó lesz. És hallani fogják a szülők viszályait, gonosz tréfáit. És látni fogják dorobéző apjukat és könnyelmű anyjukat. És lassan lehull lelkükről az elsőáldozási szépség és maradnak ők is az ördög napzamosai...

Sokszor tünődnek a keresztény szülők, hogy milyen képet akasszanak lakásuk falaira? A szegényebbek egyszerű olajnyomatokat vesznek. Színeseket és olcsókat. A gazdagabbakhoz néhány művészi kép kerül. Legtöbbször nem a kép tárgya, a megörökített gondolat a fontos, hanem a kép ára, színe vagy a művész neve. Ő, csak jutna eszébe minden keresztény szülőnek, hogy képet szerezzen lakásába az evangélium egyik legfőbb jelénéről. Nem baj, ha egyszerű olajnyomatot is... Melyik jelenetere gondolok? Arra, ahol Krisztus egy ártatlan gyermeket állít tanítványai elé és így szól hozzájuk: „... aki befogad egy ilyen kisdedit az én nevemben, engem fogad be. Aki pedig megbotránkoztat egyet e kisdetek közül, kik énbenem hisznek, jobb volna annak, hogyha malomkövet kötlenének nyakára és a tenger mélységébe merítenék.” (Mt. 18, 5. 6.)

Pedig még csak a családról van szó. De az a gyermek később kilép az életbe. És találkozik könyvekkel, írásokkal, akiket nagyoknak hirdet a világpropaganda, ám milliók lelkét sebzik halála a botrány bűneivel. És találkozik majd festővel, szobrászsal, filmmel, színpaddal, divattal, társasággal: az egész lüktető mai élettel, mely botrányok köveiből készíti oltárokat az ördögnek. És tiz, húsz, harminc év múlva, ha viszontlátjuk az elsőáldozókat, úgy érezzük magunkat, mint mikor iszapba dobott rózsát emelnek ki előttünk: sirni szeretnénk láttára... Ime a botrány munkája a mi emberi életünkben.

Ha nem volna Isten és nem volna mennyország, csak vergődő ember volna a földön, akit valami természetes ösztönnel szépítenénk és nemesítenénk, akkor is megdöbbentene minket az emberek romlása. De van Isten, aki jutalmaz és van Isten, aki büntet. És van mennyország, ahová minden embert hív az Úr. Mit szólunk hát az emberi lelkek romlásáról és e romlás egyik leggyakoribb okozójáról a botrányról? Nem mondhatunk mást, mint amit a mi szent vallásunk mond: *A botrány bűn a felebaráti szeretet ellen. Aki nem szereti felebarátját, az gyűlöli azt.* Szent János apostol pedig így szól: *„Ki gyűlöli felebarátját, gyilkos az.”* (I Jn. 3, 15.)

Igen. Vannak esetek, amikor nem kerülhetjük el, hogy valaki még ne botráncozzék rajtunk. Hiszen sokszor tudatlanságból vagy méginkább gyengeségből, sőt nem egyszer gonoszszágból botráncoznak rajtunk az emberek. Még az Úr Jézuson is botráncoztak gyakran a farizeusok. Erről mi nem tehetünk. Ha azonban vallaki minden különösebb nehézség nélkül elkerülheti a botrányt és mégis nyugodtan nézi, hogy embertársa a bűn szennyébe kerüljön az ő rossz példája folytán, az kemény felelősséggel tartozik ezért Istennek. Azt mondta egy ízben az Úr: *„Jaj a világnak a botrányok*

miatt! Mert szükséges ugyan, hogy botrányok legyenek, mindazonáltal jaj annak az embernek, ki által a botrány történik.” (Mt. 18, 7.) Ne azokhoz menjünk jótanácsért itt sem, akik maguk is botrányul szolgálnak másoknak vagy ők is a botrány áldozatai, hanem azokhoz menjünk, akik valóban eligazítanak. Akik azért vannak közöttünk, mert Isten küldötte őket lelkünk őrizetére. Ezek azonban — íme — mennyire őrizkednek a botránytól. Ők ismerik Jézus szándékait, ismerik az apostolok életét és Egyházunk fölfogását. Ismerik Szent Pál híres szavait is: *„Ha az eledel (vagy más cselekedetem) megbotráncoztatja atyámiát, inkább nem eszem húst mindörökké, hogy atyámiát meg ne botráncoztassam.”* (I Kor. 8, 13.) Micsoda félelem és féltő aggodalom csendül ki ezekből a szavakból!

Ha minden mást elfelejtünk is ebből a rövid írásból, annyi maradjon meg emlékezetünkben, hogy nagy dolog a botrány, és hogy a Hegyibeszéd Krisztusa szinte páratlan szigorúsággal szólt róla. Ez az emlék elég lesz ahhoz, hogy jobban vigyázzuk életünket, de mások életét is. A szentséges Szív kegyelme kíséren és segítsen ebben a nagy, bízó, szent vigyázásban...

Jézus Szíve minden szív középpontja

Irta: dr. Gianone Egon

Jézus Szíve minden szív Királya és középpontja, amelynek mélységéből mindannyian meríthetünk.

A keresztfán függő Jézusnak a pogány katona lándzsája megnyitotta oldalát és abból vér és víz folyt ki. Ez azonban nemcsak fizikai aktus volt, hanem misztikus is, amennyiben, mint azt Szent Ágoston mondotta, élet áradt onnan az egész emberiségre. Jézus oldalsebén keresztül jutottunk összeköttetésbe az Ő szent, istenemeri életével: mintegy részeseivé lettünk annak. Az Ő Szívében egyesül az egész megváltott emberi nem vérkeringése: oda mentjük elfáradt gondolatainkat, életerőnköt az Ő szelíd és alázatos Szívébe. Ebben a Szívben új erőre kap mindez: friss életet kapunk az elfáradt helyébe. Olyan friss erőt, mint amilyent a samariai asszonynak ígért Krisztus: aki ebből merít, halált nem lát mindörökké. — Régi vágya volt az emberiségnek, hogy az örök élet italát felfedezze: íme, most itt van: itt csörgedez közöttünk, bennünk, Jézus örök életet adó vére.

A vér az, ami az ember testi életét biztosítja, ütemben tartja, lendületbe hozza. A vérnek el kell jutnia a legkisebb testrészbe is: a hajszálerek is fontos tagokat táplálnak. De a vérkeringés frissesége biztosítja a nemes szervek működését is. Vérkeringési zavarok esetén az agy működése is zavart: nem tudunk rendesen gondolkodni. A vérkeringés befolyásolja az idegrendszert is: ha az nem kap elegendő vért, az ember fáradt, csökkent munkaképességű.

A vérkeringés azonban nemcsak a fizikai testben, hanem a misztikusban is nagy szerepet játszik. Ha a misztikus vér, a kegyelem, az Isten szerelme nem lüktet bennünk, ellanyhul a lélek élete. A misztikus vérszolgálatás biztosítására a misztikus szív szerepe szökik előtérbe. A misztikus Krisztus-test középpontja

Jézus misztikus Szíve. Innen árad a kegyelem: izzó, parázsló melege átjárja a tagokat, egységbe fogja az életmegnyilvánulásokat. — Az emberi testben, ha elemeire bontjuk, hidrogént, oxigént, nátriumot stb. találunk. Mindez együtt azonban nem az elemek pusztá keveréke, hanem gyönyörűsége, Isten elgondolta emberi test, amelynek fiziológiai egységét az életet hordozó vér tartja ütemben. Hasonlóképpen értékelődik át minden tettünk, gondolatunk, felbuzdulásunk a természetfölötti, meleg Krisztus-vér áramlásában.

A vér összetételétől nem független az ember tevékenységi módja. Egyszerűen vérmérsékletnek nevezzük az ember pszichofizikai adottságait. A szangvinikus ember másként cselekszik adott esetben, mint a kolerikus, a melankolikus másként, mint a flegmikus. Nem mintha minden további nélkül kategóriákba lehetne osztályozni az embereket, mégis a vér lüktetése és áramlása, annak minősége döntő jelentőségű tényező az emberi jellemképre nézve. Ezért beszél az egyszerű ember is jószívű és keményszívű, nyúlászívű és oroszlán-szívű stb. emberről, amikor jellemezni akar. A szívben, mint a vérkeringés középpontjában látja az egyéniség legjelentősebb meghatározóját.

Átvitt, misztikus értelemben beszélhetünk természetesen a misztikus egyéniség vérmérsékletéről is. De vajon milyen lesz a misztikus Krisztus vérmérséklete, egyénisége? Olyan, mint a történelem folyamán közöttünk élt Jézusé volt: hiszen a misztikus Krisztus az Ő továbbélése. Isten él az emberben. Az Ő nagy Szívéből sugárzó életpatak az istenházát és a mennyország kapuját varázsolja az Ő életáramába belecstatlakozókba. A szeretet lángoló tüzhelyéből égő, izzó szeretet árad a tagokba. Általa részesülünk minden bölcseségből és igaz tudományból. Az Ő Szívéből

békétűrés és irgalom sugárzik és a szeretet teljessége, amely nem zárkózik önmagába, hanem dúsgazdag mind-azok iránt, akik hozzá folyamodnak. Isteni élet, isteni magaslatok, isteni szárnyalás!

Az ember életében a katasztrófákat ritkán okozza más, mint az, hogy valaki egyéniségének meg nem felelő módon cselekszik — mondja egyik nagy írónk. Ezt a megállapítást nemcsak fizikai, hanem jogi személyiségekre is alkalmazhatjuk. Sőt a misztikusra is. Vagy Jézus titokzatos továbbélése folyamán, két év-ezred alatt nem ott mutatkozott-e mindenkor a baj, amikor a vérkeringés áramának belülről álltak útjába oda nem illő elemek? Amikor a szelid és alázatos szívű Jézus Egyházát önzés, gőg és magyarágyás fertőzte meg? Vajjon két ezredév sok véres egyház-üldözése okozott-e annyi kárt az Egyháznak, mint néhány évtized belső ellanyhulása? Vajjon az Egyházat ért támadások között van-e súlyosabb, mint az, ha sok tagjának — talán egyes vezető tagjainak is — Jézus szellemétől idegen, kereszténytelen életformálását vetik szemére? Hiszen olykor még azok sem alkalmazkodnak a misztikus Szív üteméhez, akikre a misztikus test fontos tevékenységeit bízta az Úr! Ha valamikor és valahol igazi vereséget szenvedett a kereszténység, mindenkor az volt ennek az oka, hogy az eszme képviselői eltértek az eszménytől, a Krisztus-test tagjai Jézus egyéniségétől idegen szellemben cselekedtek.

Mindazoknak, akik Krisztus Egyházában élhetnek, különös gondjuk kell legyen, hogy a Szent Szív által diktált vérmérsékletnek megfeleljenek. Hogyan történjék ez? Követnünk kell a főt, Krisztust. Nézzük fizikai életét: annak titokzatos folytatása az Egyház élete.

Egy-két kiemelkedő vonás:

Jézus *áldozatos* lelkű volt: egyszerűen és szerényen vállalt nélkülözést, megaláztatást, kímhalált, gyűlöletet, rosszindulatot, megnevértést, hogy az Atya parancsából megváltsa az emberi nemet. Aki nem hajlandó szükség szerint kényelméről, társadalmi előítéleteiről, esetleg pozíciójáról, sőt ha arra kerülne a sor, akár életéről lemondani, az könnyen akadályos lehet a misztikus test vérkeringésében, ellenkezésbe kerülve annak áramlásával.

Jézus *önzetlen* volt: sohasem emberi önmagát kereste. Szembeszállt az Isten országáért azokkal, akik-től földi sorsa függött, hogy teljesíthette Atyja parancsát. Jó pásztor volt, aki mindhalálig engedelmesen életét adta juhaiért. Nem Jézus véráramlása szerint való, ha testének tagja elsősorban a maga kicsinyes, önző hasznát keresi. Lehet, hogy életkörülményei ezer szállal ehhez a világhoz kötik, mégis végső vonal-

vezetésében minden megmozdulásának Istenért kell történnie. Az alterego Christi nem lehet sem filiszter élvezethajhász, sem pedig a maga szűk kis világába savanyodott „önző óriás”. Ezek egyike sem Krisztus stílusa: nem keresztény stílus.

A Krisztus vérért hordozó ember *alázatos*. Mint Jézus is az volt. Nem hordja orrát magasan képzelt vagy tényleges képességeiért. Lehet, hogy az élet bizonyos vonatkozásaiban kiválik embertársai közül, okosabb vagy ügyesebb, mint az átlag. Kiválóságát nem arra használja azonban, hogy mások előtt magasabbrendűségét fitogtassa, hanem hogy készségeit, melyeket Istentől ingyen kapott, az Ő országának érdekében hasznosítsa. A Jézus Szívéből áradó vérkeringés összefogta egységben nincs helye egyéni elszigetelődésnek: itt mindnyájan egymáshoz tartozunk, testvérek vagyunk, sőt még több: egymás tagjai, együtt pedig Krisztus teste.

Folytathatnám. Egyet említek még csak. Mindennek a koronáját, azt, ami mindennek alapjául szolgál. *A szeretetet*. Jézus Szíve a szeretet lángoló tüzhelye. Aki onnan merit, maga is lángra kell hogy gyúljon. Mint ahogyan emésztő szerelem, az égi szerelem lángjától égtek a Szent Szív középkori és újkori misztikusai: egy Clairvauxi Szent Bernát, Szent Gertrud, Pazzi Szent Magdolna, Szent Mechtild vagy később Alacoque Szent Margit. — Szent Bernát szerint Isten szeretetének mértéke: mérték nélkül szeretni. Pazzi Szent Magdolna ezt így fejezi ki: mérték nélkül lángolni. „Nem maradt meg belőlem semmi, — mondja — csak egyet láttam, hogy Istenben vagyok. De önmagammat nem is láttam már, csak Istent egyedül.” — A Szent Szív lángja a kegyelem által ömlik el az egyes emberben. A megszentelő kegyelem által, amelyet legnagyobb dogmatikusunk úgy jellemezett egy alkalommal: az ember fülig szerelmes az Istenbe. Ha ez a lendületes, egész valónkat átfogó nagy szerelem ég bennünk, ennek utat enged mindaz, ami tőle idegen: ez a szeretet hosszantűrő, nyájas, nem féltékeny, nem cselekszik rosszat, nem magyarágyó, nem keresi a magáét, nem gerjed haragra, nem gondol rosszat, nem örvend a gonoszságnak, de együtt örvend az igazsággal, mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel. (I Kor. 13. 4.)

Ha egyszer már Krisztusban élhetünk, nyissuk meg szívünket és tárjuk oda Jézus Szíve elé. Nyissuk meg vérereinket és vigyünk ebből a tüzes vérből annyit, amennyit csak elbirunk. Ne féljünk: a Szent Szív kimeríthetetlen. Jézus Szíve gyújtson lángra bennünket, az Ő tüzével gyujtsuk lángra a világot, hogy valóra váljék a szózat: csakugyan Ő legyen minden szív-Királya és középpontja.

Szentek mint emberek

Irta: Müller Lajos S. J.

(III. folytatás.)

Boldog Colombière Kolos S. J.

(1641–1682)

A getszemáni haláltusa felett elmélkedve mélyebb bepillantást kap az isteni Szívbe. „Jézus Szíve — írja — gyöttrő fájdalommal telt el... és ez a Szív mégis

egyenesen Istenhez vezet.” Júdás árulása és a tanítványok hűtlensége ezt a gondolatot támasztja benne: „Ezt a Szívet harag, bosszúság nélkül az ellenség iránti igaz szeretet hatja át.” És hozzáfűzi: „Azt akarom, hogy szívem ezentúl Jézus és Mária Szívében pihenjen és hogy az én szívem Jézusnak és Máriának Szívét zárja magába.” A Jézus Szívére való gondolat

határtalan nagylelkűsége ösztönzi: „Istentől csak szeretetet és kegyelmet kérek... mindent, mindent el akarok viselni számontartás nélkül.” Aztán fel is sorolja, hogy mire lehet elkészülni: „Verítkezni és fáradoznom kell; sem hidegtől, sem melegtől, sem virrasztástól, sem éhségtől nem szabad félnem. Az egészség és élet számomra közömbösek. Ha utólr a betegség és halál, — minthogy a lelkek üdvéért fáradoztam — kedvesek és értékesek lesznek előttem.”

Xavéri Szent Ferenc ünnepén profétai lélekkel szinte már előre látja sorsát s mindazt, ami reá Angolországban vár: „Hirtelen világosság gyúlt ki agyamban. Láttam magamat bilincsekben, láncra verten, vád alatt és elítélve azért, mert hirdtettem, hogy Jézust a bűnösök keresztrefeszítik és meggyalázzák. Egyidejűleg igen nagy hévvel kívántam a bűnben élő szerencsétlenek üdvét. Úgy látszott előttem, hogy utolsó csépp véreimet is szívesen feláldoznám azért, hogy csak egyetlenegy is megmentsék az örök kárhozat kínjaitól. Vajjon hóhér keze által halok-e meg vagy talán rágalmaknak esem áldozatul? Ime, egész testem reszket és elfog a rettegés. Vajjon méltónak talál-e Isten arra, hogy dicsőségéért rendkívüli dolgokat szenvedhessek?... Lehet, hogy tévedek, de úgy érzem, hogy Isten szenvedéseket akar reám mérni. Szeretők Megváltóm, küldd ezeket a szenvedéseket, szíves-örömet vállalom azokat!”

Lelki naplójának utolsó igéje: „Kerüljön bármibe, de kell, hogy Isten velem meg legyen elégedvel!”

Colombière atya 1675 február 2-án, kerekén 34 éves korában letette ünnepélyes négyes fogadalmát s egyben átvette a parancsot, hogy Paray-le-Monialban Papon atyának — akit a gray-i kollégium rektorának neveztek ki — mint házfőnök utódja legyen.

Paray-le-Monialban

P. Colombièrenek hirtelen történt áthelyezése Parayba, a jelentéktelen, elhagyott kis fészekbe — még mielőtt próbaévet rendesen befejezhette volna — az engedelmisség rendkívüli követelményének tekinthető. Mindenki, még a Társaságon kívül állók is csodálkoztak rajta. Hiszen a Páternek nagy tehetsége, kiváló szónoki képessége és erénye már közismert volt.

„Hogyan történhetett ez?” — kérdezte valaki Forest atyát. Mire ő szinte profétai lélekkel csak azt felelte: „Egy kiválasztott lélek érdekében történt ez, akinek szüksége van a vezetésre.” A jó Páter akkor még nem sejtette, hogy mennyire igazat mondott.

P. Colombière február első hetében érkezett Parayba. Első gondja a kis rendház és a vele kapcsolatos iskola fejlesztése és emelése volt. Ezt kívánta tőle állapotbeli kötelessége. Márpedig mint maga megjegyzi: „A világ helyes rendje attól a hűségtől függ, amellyel mindenki állapotbeli kötelességét teljesíti. Mégis ez a dolog az, melyet még jámbor emberek is — s ezek talán még jobban, mint mások — leginkább elhanyagolnak. S erről még nem is vádolják magukat. „Dixisti peccata Caroli, non Caesaris” — mondotta egykor V. Károly császárnak gyóntatója. „Meggyónad Károly bűneit, de nem a császáráét.”

Miután az otthon anyagi és egyéb ügyeit tőle lehetőleg elintézte, kissé körülnézett s a Parayban és környékén kínálkozó apostoli munka lehetőségeit tanulmányozta. A városban két női kolostor is volt; az Orsolyáké, akik fiatal lányok nevelésével foglalkoztak és a már 50 éves multra visszatekintő Vízitáció.

Az a választott lélek, akiért Colombièrenek a

Gondviselés örök terve szerint elsősorban Parayba kellett jönnie, éppen a Vízitációban élt, s kétség és aggodalmak közt lelki tusáit vívta. Alacoque Szent Margitot értjük. Azokat a rendkívüli lelki élményeket, amelyek benne és vele végbementek s amelyeket nem lehetett egészen titokban tartani, sem maga nemigen értette, de még kevésbé környezetét. A Vízitációt Isten és nagy alapítója, Szalézi Szent Ferenc, a tökéletes, de rendes imaélet otthonának szánta. S ime, ez az egyszerű, minden különös műveltséget és ügyességet nélkülöző apáca az ő folytonos elragadtatásszerű imaival, hosszú és szokatlan áhítatgyakorlataival a Vízitációba eddig ismeretlen szellemet kezd becsémpészni, amiről az elődök, a hagyomány mitsem tudnak, sőt a szent szabályokkal ellentétben lenni látszanak. Maga Michon apát, a rendes gyóntató, akit előljárói „igen buzgó, de nem nagyon tanult férfiúnak” ismertek, az egyházi hatóságnak küldött jelentésében őszintén bevallja, hogy maga sem tudja, miképpen vélekedjék ennek a rendkívüli és csodálatos utakon járó fiatal apácának viselkedéséről. De a többi világi és szerzetes pap is, mint bencések, jezsuiták, akikhez a főnöknő tanácsért fordult, csak fejüket rázták és gúnyosan beszéltek a nővér látomásairól, amelyeknek csak a sok koplalás az okozója.

Mikor P. Colombière a záróban mint rendkívüli gyóntató is bemutatkozott, a főnöknő, Saumaise anya nyomban felkérte, hogy amint ideje és körülményei megengedik, a zárdai közösséghez buzdító beszédet intézzen. P. Colombière erre készségesen vállalkozott. Már akkor körülbelül 50 hallgatója közt megkülönböztette Margit alakját és a beszéd után megtudva nevét, megjegyezte, hogy „ez kegyelemmel megáldott lélek”.

Az első személyes találkozás P. Colombière és Margit közt a negyedévi gyóntatáskor történt. Margit nem akarta magát közelebről megismertetni, jóllehet már a szentbeszéd alatt, mikor a fogadószobában a főnöknő a szerzetescsaládot az új jezsuita házfőnöknőnek és renkvüli gyóntatónak bemutatta, hallotta szívében a határozott és világos szavakat: „*Ez az, akit neked küldök.*”

Később azonban sok küzdelem után és önlegyőzés árán végre feltárta szívét és egész életét annak minden misztikus élményével együtt a jó lelkiatyja előtt. Ez csodálkozik s világosan látja Isten kezét. Csak azt beszélgeti, hogy Margitnak nagy oka van, isteni Jegyese leereszkedő irgalmáért, szeretetéért, amellyel felkarolja s bizalmasságáért, amellyel elhalmozza, végtelen hálát adni.

Apostoli munkák Parayban

A tűz, ahol van, ott melegít, ahol már nem melegít, nem is tűz többé... Ezt tapasztaljuk P. Colombièrenél is. Lelke, amelyet az isteni Szívből merített szeretet hevített, csakugyan melegített. Mint lelki vezér szívesen foglalkozott kiválasztott lelkekkel. Ezek közt különös említést érdemel De Lyonne Mária, az előkelő, feltűnő szépségű leány, aki csak nagynehezen bontakozott ki világiás önszeretéből és dobta magát végül kevéssel P. Colombière halála előtt isteni Mestere és Jegyese karjába. Foglalkozott azután az intelligens férfivilággal, akik számára kongregációt alapított, amely a forradalomig fennmaradt. Távozása után ezt írja egyik kongreganista úrnak: „Úgy hiszem, Urunk szereti a mi Kongregációnkat, és azért nem gondolom, hogy feloszlanék. Úgy mondom, a mi Kongregációnkat”, mert noha távol vagyok attól, nem állítom, hogy el is szakadtam tőle. Mindennap elmélkedem róla és

gondolatban ott vagyok összejöveteleiken, hogy résztvehessenek a nagy kegyelmekben, amelyeket a Szent Szűz ott osztogat." Másik úrnak pedig azt írja: „Gyakran imádkozom Önért és a többi kongreganistáért. Mit meg nem tennék, csak hogy olyanok legyenek, aminőknek lenniük kell."

A tizennyolc hónap alatt, amelyet Colombière Parayban töltött, mint szónok sem kímélte erejét és buzgalmát. Hozzá még kis rendháza és a vele kapcsolatos iskola is követelte jelenlétét. Hogy pedig bokros teen-

dői közt P. Colombière az Úr Jézus Szíve tiszteletének terjesztéséről sem feledkezett meg, a felől nem kételkedhetünk. Egyelőre leveleiben emlegeti bölcs mérséklettel az isteni Szívet és ajánlgatja az Úr Jézus által megkívánt gyakorlatokat.

Feladatát Parayban megoldotta. A Gondviselés tehát más munkatérre szelítja. Az ő kedves Paray-jába már majd csak meghalni tér vissza.

(Folytatása következik.)

Irodalom

Tower Vilmos: KIHEZ MENJEK FELESÉGÜL? Második kiadás. Budapest, Korda kiadása, 1943. 200 lap. Ára 3.50 P.

Kellemes meglepetés a tény, hogy rövid időn belül immár a második kiadást éri a könyv. Jelölül szolgál annak, hogy a női világ értékesebb része nem próbaházasságot akar kötni, hanem életszentségre kíván lépni. Ehhez pedig lélek kell, nem elég a test. Ezt a lelket, lelkületet akarja alakítani a szerző nagyszerű művében. Először felhívja a leány figyelmét Isten fenséges elgondolására a házassággal, azután megvigasztalja azokat, akik pártában maradnak. Ilyen nyitány után alapos okfejtéssel veszi sorra a kelleket, melyeket meg kell kívánni a völgenyjelöltben, mert csak így alakul ki Isten Szíve szerint való, szentségi és boldogító házasság. Ilyen értelemben a házasságot az égben kell kötni. Az esküvő utáni idő is legyen méltó Krisztus követőjéhez, Semmi olyan elő ne forduljon, ami lealázó, bűnös vagy taszító. Ha akarod, hogy az igazira találj, ha szeretnéd, hogy házasságod valóban a mennyország virágkertje legyen, akkor vedd e könyvet, forgasd állandóan, okosabbá és jobbá leszel tőle és megtalálod azt a boldogságot, melyet a tisztaszívűek nyernek el.

Tower Vilmos: KIT VEGYEK EL FELESÉGÜL? Harmadik kiadás. Budapest, Korda kiadása, 1943. 164 lap. Ára 3.20 P.

A háború mozgósításai és a naponként növekvő anyagi gondok ellenére is nagy a házasodási kedv, amint erről a könyv szükségessé vált harmadik kiadása tanúskodik. De még egyebet is mutat az ismétlődő kiadás! Fiatalságunk valóban családias, mert minél inkább kiábrándul a nagyvilági életből, annál inkább vonzódik a meleg családi fészekbe. Ezt csak körültekintéssel, Isten terveinek szemmel tartásával lehet építeni. Erre nyújt kézvezetőt a szerző pompás könyvében. Aki házasságra lép, Isten terveit valószínűsíti, azt a legtöbb ember földi életkerete a házasság. Ám vigyázz, hogy kit veszel el. A régiék is mondták: Nézd meg az anyját, vedd el a lányát! Vagyis azt akarták hangsúlyozni, hogy nézz körül, tanulmányozd a kiszemelendő jellemét, adottságait. Ha ésszel járj el, akkor megtalálod a neked legjobban megfelelőt, akivel valóban boldog leszel minden gond közepette egész életeden át. A szerző valóban remekel a könyvében. Meglátásai és tanácsai nagy bölcseségről tanúskodnak, a könyv atyai hangja szeretetre és igazi jóindulatra mutat. Bárcsak minden házasulandó olvasná, s ezenfelül tanulmányozná ezt a könyvet! Így biztosan meggyógyul az alapsejtjében beteg társada-

lom. A könyv legnagyobb érdeme, hogy nyílt, őszinte és okosan felvilágosító, lelki és apostoli. Terjesszük a fiatalság között, hogy okuljon belőle, de adjuk az idősebbek kezébe is, hogy szerinte rendezzék be életüket a jövőben.

Dr. Walter János: ÜDVÖZLÉG Y MARIA. Budapest, Korda kiadása, 1943. 215 lap. Ára 4.50 P.

Vihartépte, nyugtalan korunk vigasztalást keres és megnyugodni szeretne, de fülébe nem az édesanya simogató és jóságos szava, hanem a pusztulás vércsevijjogása hatol. Emberi segítség nincs, a béke még mindig késik, azért Isten a tétovázó emberiség figyelmét felhívta a Fatimai Szűzre és a bizalommal teljes engesztelés világot alakító gondolatára. Szentes Atyánk, a pápa is példát adott erre, mikor az emberiséget a Boldogságos Szűzanyának ajánlotta. Eddig is örömmel láttuk, hogy sokan megértették az Úr szavát és követték a pápa irányítását, mikor az engesztelés jegyébe önmagukat és jövőjüket a Szepölöten Szívre bízták. Háborgó korunk nem tehet okosabbat, mint hogy elzarándokol bűnbánó és bizó lélekkel a Kegyelem Anyjához. A szónokok feladata, hogy e tényre gyakran visszatérjenek és biztassák hallgatóikat a Szűzanya tiszteletére. A jelen könyv szerzője távol él a hazától, az örök városba szelította az engedelmesség s mivel élőszoval nem, azért írásban apostolkodik és ösztönöz a Szűzanya beható ismeretére és gyermeki tiszteletére. Könyve valóban időszerű, hiszen újabb kiadása vált szükségessé. A szerző eddig is jeles művelője volt az aszketikus irodalomnak, jelen művében is remeket nyújt, mely lelki olvasásra, elmélkedésre és előadási meg prédikációs anyagnak kitűnő. Nem kidolgozott beszédek ad, hanem bővizű forrásokat nyit meg, melyekben hatalmas anyag, széles emberismeretről és nagy olvasottságról tanúskodó gondolatok és példák, idézetek és meglátások találhatók. Valóban időszerű jegyzeteknek nevezhetjük a művet, mert nemcsak a loretói litánia invokációit világitja meg, hanem a Mária-ünnepek liturgiájához is bőséges anyagot gyűjt egybe. A könyv mintegy a duce előszavával indul ez életbe, utalva a tényre, hogy Mussolini úgy rendelkezett, hogy a milánói művészpalota tornya ne emelkedjék a székesegyház Madonnája fölé s e szavakkal fejezte ki óhaját: Az emberi alkotás ne akarjon az isteni fölé emelkedni! A szerző először is megmagyarázza a loretói litánia jelentőségét, utal a májusi ájtatosságra és nagyszerű könyvében ügyes és áttekinthető beosztással csoportosítja a litánia meg-szólításait, e csoportokat bájos misztikával gyöngy-

virágszálaknak nevezi. Csodálatos mélység nyílik meg az egyes olvasmányok nyomán. A nyomdatechnika alkalmazásával áttekinthető a könyv felépítése. Milyen gyönyörű és áradó, tartalmas és magasztos a litánia! Megjelenik előttünk a Szűz és Anya képe, a nagyokosságú Krisztus Anyja, a hűséges, a választott, a szomorúak vigasztalója, a királynő, a nagy pártfogó. A könyv fenséges képekben festi vagy villantja meg a Boldogságos szende alakját és világtörténeti küldetését és ragyogtatja szemünkbe lelke szépségét. A könyv a Boldogságos dicsőítő himnusza, a Mária-tisztelet kézikönyve. A mű áttekinthetőségét emeli és gyakorlati hasznavehetőségét növeli a több lapra terjedő útmutatás, mely a közölt anyagot táblázatosan csoportosítva összesített alakban rendezi el. E könyv nagyszerű lelki olvasmány, eléggé nem ajánlható forrástár, mely a hívek és szónok lelkét egyaránt megtermékenyíti, a Boldogságos Szűz tiszteletének bővizű forrása, a bajbajutott emberiség bizalmának keltegetője és a pápa útmutatása szerint a Világ Királynőjének történő felajánlás hasznos anyagára.

Szívós Donát: MAGYAR VAGYOK! Budapest, Korda kiadása, 1943. 326 lap. Ára 5.50 P, kötve 8.50 P.

Nemcsak hazai jelenség, ám nálunk is megismétlődő tény, amiről a könyv szól. Nem is újkeletű, hisz a múlt században is magasra csaptak a lelkesedés hullámai, mikor Dugonics regényeit írta vagy Horvát professzor egyetemi katedréről hirdette, hogy a magyar az első nemzet, Adám is magyarul beszélt a paradicsomban stb. Most hasonló jelenségek között állunk, mikor látjuk, hogy a magyarkodás mennyire megfogta a lelkeket, akik nem tettel, hanem üres szavakkal bizonygatják magyarságukat. Nemcsak piaci beszélgetések, nemcsak a kamaszok hengegése, nem is egyedül a delutáni teák közönsége, hanem a tudomány képviselői is foglalkoztak e kérdéssel. Vagyis: mint a levegő, egészen körülvesz mindnyájunkat. Ez a meglátás indította a közismert szerzőt, hogy jelen könyvét megírja s a felvetett kérdéscsoportot végigtárgyalja, elsősorban a könnyen hevülő fiatalság okulására és okosítására. Az egyszerű, de rendkívül izléses címlap is sejtetni engedti, hogy mennyire életbevágó kérdéstről van e könyvben szó. Nemcsak szavak hangzanak el, hanem a szentistváni magyarság létkérdéséről közöl megdöbbenő, mások kiegyenlítő fejezeteket. A könyv három részre tagozódik. Az első részben rámutat a magyar értékekre. Ezek legelőseje a magyar hivatástudat, amit a vérzivataros magyar történelem lapjai sugároznak felénk. Legszebb fejezeteiben tárgyalja a magyar értékekről, a dolgozó, vész és megdicsőült magyarokról. Egyenesen ódái lelkesedéssel mutat rá az igazi, őszinte és őznetlen hazaszeretetre. Jólesik hallani azt is, hogy a magyar mennyit tett őznetlenül vérét ontva a Nyugátért, a késlekedő Európa nagy adósságot nem egyenlített ki mindmáig. Legkevesebb, amit megkövetelhetünk, mikor az agyarkodó világ felé hangoztatjuk: Ne bántsd a magyart! Ám ez nem elég, ezért kapjuk a leggyakorlatibb fejezetben a magyar propaganda sürgetését és néhány fontosabb részletének bemutatását. A második részben a mai magyar problémákat vázolja. Mert vannak ilyenek, senki sem tagadhatja, aki nyitott szemmel jár az életben s hallja a vesélyes jelszavakat, melyek mögött nagy tévedések és kicsinyes önzés bújnak meg. Ilyen a magyarok osztályozása, az ellenzékieskedés, a külföldimádat, az őrségváltás úrhatnám keresztülvitele, a meghonoso-

dottak kisémmizése vagy kiséprözni akarása, a nagyhangú pártpolitika és földbirtokreform. A harmadik részben meg egészen gyakorlati és életközeli lehetőségekre tereli a szerző olvasói figyelmét. Reformnemzedéket akar látni, mely nem szaval, hanem dolgozik, nyitva a szeme a magyarság érdekei iránt, vállalkozó szellemű, nem akar mások uszályába kapaszkodni, hanem segít önmagán. A deresszakállú ifjúvezérek közül nem kérünk többet, hanem jöjjenek azok a fiatalok, akik szeretik hazájukat és népüket, készek életüket és vérüket áldozni értük, akárcsak a csodáséletű Mölders. A kiváló pilótához hasonló hős nemcsak külföldön volt, nálunk is akad bőven, amint küzdő és vészó vitéz katonáink példája mutatja. Azok az igazi magyarok, akik hisznek és dolgoznak, akik az egységet munkálják és hazájukért készek élni és halni. Aki ebbe a programba bele tud illeszkedni, az mind magyar, akármilyen a neve. Mert nem a név, hanem a lelkiület fontos. Ez a nagyszerű könyv tartalma. Sürögösen oda kell adni minden értebb fiatal magyar kezébe, de olvassa minden tanár és szülő, szíveleje meg mindaz, aki szereti népét és hazáját, mert a tapasztalt, bölcs ember okos és józan tanácsait kapja.

G. Viktor Csaba: JÉZUSKA KIS VIRAGAI és egyéb történetek gyermekeknek. Budapest, Korda kiadása. 1943. 83 lap. Ára 1.80 P.

A sajtó egyik nagy áldása, hogy rajta keresztül nemcsak a felnőttek, hanem a gyermekek és csecsemők lelki világa is gazdagabbá lehet, ha a nekik szánt írások napvilágot látnak. Csak az tudja megmondani, mennyi jó árad a fejlődő gyermeklélekre a jó olvasmányból, aki közvetlen közelből figyelheti a fésző gyermekbimbó megnyilatkozásait ilyen olvasmányok után. A Korda eddig is nagy érdemeket szerzett, hogy pártfogolta azokat az írókat, akik gyermekeknek szánt könyveket írtak, mert műveiket megjelentette és terjesztette. A legújabb kiadvány is ugyanezt a célt szolgálja, mert egy melegsívű gyermekbarát cskorba kötött elbeszéléseit nyújtja. Ezek a kis történetek egyszerűek, mint maga a gyermek, akinek szánták, mégis bájosak, mint a gyermeklelék. Mi az előnye ennek a kis munkának? Elsősorban az, hogy egyszerű nyelven írva, könnyen hozzáférhető és megérthető tartalma a gyermekek számára is. Másodszor, hatékony segítség a hitoktatók, anyák és apák kezében, akik e könyvből olvasva gyorsan megjegyzik az egyszerű példákat és könnyen alkalmazhatják a rájuk bízott különféle korú gyermekek értelmi szintjéhez. E könyvben ugyanis hitoktatást nyújt a szerző, nem ugyan a szó szokott értelmében, mintegy rendszerbe foglalva a mondanivalóit, hanem valóságos hitoktatást ad a gyakorlati élet szemszögéből. Akár az otthonlevő, akár az iskolabájáró gyermek megjegyzi hitünk főbb igazságait, mindjárt hallja és megtudja gyakorlati jelentőségüket. Mindez olyan mély benyomást hagy a gyermek fogékony lelkében, ami azután elkíséri életének későbbi szakán is, elirányítja a szabad választás perceiben, erősen tartja a kísértésben, őzstökéli a jóra. A könyv elején szereplő Évike csak ötesztendő volt, de már megértette, mi a szentáldozás s azt, hogy szeretni kell Jézust. Szívesen élt volna mindig Jézus közelében, azért a kis Jézus korán felvette őt maga mellé a szép mennyországba. Margitka is mindenkinek örömet szerzett, azért a Jézuska őt is magához vette az égbe. Kedvesen írja le a szerző, hogyan teszük Jézus elé a gyermekek a gyűjtött virágot, Mártika pántlikája és

báránkjája elveszett, de nemsokára előkerült mindkettő, mert a bari nyakára kötötte egy jó kisember a szalagot, s a bari azonnal hazafutott vele. A jó gyermekek szeretik Jézust és Szűz Máriát, s ezek is szeretik és mindig megsegítik őket. A többi elbeszélés is egytől-egyig szép, szívhez szóló. Azért e könyv nemcsak a felnőtteknek lesz segítségükre, hanem a gyermeki képzeletet is megtermékenyíti. A könyv nagyon alkalmas ajándéknak, jelesül jutalom gyanánt a jól sikerült vizsgák után. Nagy pedagógiai érték és mély lelkeség sugárzik minden lapjáról. Hisszük, hatása is ez lesz azok körében, akik olvassák vagy hallják.

PARTIZANFRONT, Molnár Ferenc riportregénye. Gárdos-kiadás. (Budapest. 339 lap. Ára 14.— P.

Az orosz harcokra vezető a szerző, aki átélte és megfigyelte az oroszokkal folytatott küzdelem alatt az orosz nép életét, lelkületét és vergődéseit. Elvonul az olvasó előtt az oosz falu és város nyugtalan és ideges élete; megjelennek a vasútállomások, a sűrű erdők, földalatti bunkerek, gépek, foglytábor és egy orosz templom körül a szereplők: Hollóssy magyar zászlós, Kerekes orvos, Borszéki hadnagy, Lidia, az orosz tanítónő, férfi- és nőpartizánok, Mironovics, a partizánvezér, Kléber német inspektor, az orosz pápa és sokan mások, akik részint hosszabban, részint csak felbukkanva jelennek meg a színen. A regény mögött igazi történetek és esetek húzódnak meg, ám az egész mű összeállítása mégis inkább regényre vall, mint egységes és folyamatos történelemre. A könyv bemutatja a küzdő magyar és német katonák nehéz helyzetét, elénk tárja az orosz és ukrán nép kietlen életét, elsősorban az ifjabb nemzedék szörnyű romlását és beteges hajlamait. A kép nem felemelő, nem lelkesítő, mert a bolsevizmus földalatti tevékenységét és általános rombolását jeleníti meg. A magyar olvasó láthatja a műből hős vitézeink küzdelmes helyzetét az emberfeletti helyzetekben, de szemlélheti az orosz bolsevisták vallástalanságát is, különösen a fiatalabbak lelkét mérgezte meg a rontás és hitelenség. A könyv nem művészi stílusban, hanem mintegy kapásból készült.

Sertőző József: SZENTIVÁNYI MARTON S. J. MUNKÁSSÁGA A XVII. SZÁZAD KÜZDELMEIBEN. Budapest, 1942.

Alapos utánjárással készült munkát írt a szerző az elmúlt idők egyik legkiválóbb magyar polihistoráról, kinek neve nemcsak a mai Egyetemi Nyomda nagyszombati korszakával, hanem kora szellemi áramlataival is szorosan kapcsolódik. Kítűnt mint nevelő, történetíró, jogtudós, szervező, résztvett a hitvitákban és a vallásegységet előmozdító mozgalmakban, mint az ország főcenzora éveken át befolyásolta a hazai könyvkiadást. A szerző nem száraz szakszerűséggel, hanem étellel teljesen és közelhozva korunkhoz Szentiványi alakját ismerteti a nagy magyar jezsuita korszakalkotó tevékenységét és ma is tartó hatását.

Gyenis András S. J.: A NAGYSZOMBATI EGYTEM NYOMDÁJA ÉS AZ UNIÓ. Budapest, 1942. 15 lap.

A szerző rámutat arra a fontos küldetésre és hivatásra, melyet a nagyszombati egyetem jezsuita nyomdája a vallássegítés terén betöltött azáltal, hogy rutén, román és más szláv nyelvű vallásos könyveket is kiadott. Ezáltal is erősítette a katolikus magyarság helyzetét.

Vajda Pál: MAGYAR FELTALÁLÓK. Budapest, Országos Közművelődési Szövetség. 304 l. Ára 11.60 P.

Szerencsés ötlet volt e könyv összeállítása és kiadása, mert benne a magyar mult negyvenhat technikus, feltalálója mutatkozik be. Érdekes a könyv, e mellett szórakoztató is s emeli a magyar önértéket, mert látjuk belőle, hogy mennyi kiváló hazánkfia vitte előbbre a kultúrát, sokszor megelőzve a külföldet. Bizonyára több is van, mint 46 magyar feltaláló, de egyelőre ennyi is elég ahhoz, hogy igazolva lássuk a magyar tehetség felsőbbiségét. Verancsics Fausztusz püspök, Kempelen Farkas, a két Bolyai, a dinamó feltalálója: a kítűnő Jedlik Anyos, a gyufa feltalálója: Irinyi János s a többiek egészen Szakáts Gáborig, mind lelkesedéssel és hozzáértéssel alkottak valami újat a technika terén. A technikatörténet főbb évszámait, forrásmunkák jegyzéke, kétfajta mutató és 100 kép vagy ábra nagyon emeli a kötet értékét. Különösen diákok és műszaki emberek forgathatják nagy érdeklődéssel, de másoknak is sok élvezetet fog szerezni, mert közérthető nyelven közli mondani-valóit.

UNIO CLERI PRO MISSIONIBUS XVII. ÉV-KÖNYVE 1942. Magyarországi Katolikus Missziós Tanács kiadása. Bp. 1943. 120 l.

„Minél távolabb áll ma az emberiség a békétől, ... annál épületesebb és lelkesítőbb lesz, ha titeket magatokat eltölt a katolikus missziós szellem” — mondta a Szentatya egyik rádióbeszédében. Ennek a missziós buzgóságnak nálunk is egyre fokozódó, egyre szervezettebb és kiterjedtebb munkájáról közöl szép beszámolót az Unio Cleri legutolsó évkönyve. Bevezetőjében Scheffler János szatmári püspök rámutat szeretetből folyó kötelességünkre, mellyel a mai háború egyik legnagyobb károsultjának: misszióinknak tartozunk. Kovács Gábor tanulmánya Szent Pál levelei nyomán ismerteti missziós teológiánk és a katolikus missziós lelkület alapeszméit. Csertő Ferenc az Egyház egyetemes küldetéséről értekezik. Constantini érsek, Mgr. Carminati beszámolója nemcsak a missziós munka háború okozta nehézségeit szemlélteti, hanem örömmel láthatjuk, hogy milliók lelkében felébredt a vágy az igazi Megváltó ismerete után.

Bözödi György: SZÉKELY BANJA. MEFHOSZ Könyvkiadó. Budapest, 323 lap. Ára 6.80 P.

Komor képekben pereg az olvasó lelki szeme előtt a székelység élete. A szerző egyáltalán nem igyekszik szépíteni a nyert szemléletet, hanem férfias nyíltsággal mutat rá a székelység sorsproblémáira: a földbirtok válságos helyzetére a román korszak alatt, a kisgazdák küzdelmeire, a kisbirtok pusztulására, a népesség elköltözésére, szétszóródására, fogyására. A könyv második részében külön is sorra veszi a Marosszék, Csik megye, Udvarhely megye és a Háromszék életét, gazdasági és művelődési helyzetét s mindazt, ami emez országrészek fejlődésével vagy romlásával kapcsolatban megragadta figyelmét. Komor kép, bárcsak a könyv adatai felrésznek azokat, akik e pusztuló vidékek sorsát intézik vagy támogathatnák. Akkor vigasztosabb napok köszöntenek be az egész magyarság és a székelység gyarapodására.

Goethe: FAUST. Tragédia. Fordította Kozma Andor. Két részben: 158 és 231 lap.

A jeles német költő világhíres művét fordította egykor Kozma Andor magyarra. A fordítás immár három kiadást ért. A költői mű sikerült fordítását inkább felnőttek és irodalmilag képzettek élvezhetik.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

- Biró Bertalan: **Szegedi üstökös.** Kiváló magyarsággal szerkesztett történelmi regény a férfiifjúság részére.
- Dr. Bodon Károly: **Hogyan éljen a szívbajos ember?** Szívbaj, érlemzesedés, vérnyomás. Ára 5.40 P.
- Dr. Burka Kelemen: **Katolikus szertartáskönyv,** különös tekintettel a világi hívek és a ferencesek életére. Ára 4.20 P.
- Endrődy László S. J.: **Lourdesi jegyzetek.** Ára 20 fillér.
- Erdélyi László: **Ünnepi gondolatok** egy egyetemi tanár íróasztalánál. Ára 5.— P.
- **Magyar gazdák igaz története.** Ára 4.— P.
- Gerely Jolán: **Add nekem a szívedet!** IV. kiadás. Különösen menyasszony leányok veszik nagy hasznát Gerely Jolán kitűnő tollal megírt művének. Ára 4.50 P.
- P. Markó Marcell: **Szibérián át a kolostorig.** Hadifogoly-életregény. Ára 1.50 P.
- Mérő Mihály: **Szerelem a viharban.** Apostoli céllal megírt, leköltően érdekes regény.
- Szécsi Ferenc: **Hivatalos és köznapi nyelvünk magyartalanságai.** II. kiadás. Ára 50 fillér.
- Tornyos Gyula S. J.: **Nagyasszonynak szentelt élet.** A kongreganista katekizmusnak II. kötete. Ára 3.— P.
- Tower Vilmos: **Kít vegyek el feleségül?** III. kiadás. Ára 3.20 P.
- **Kihez menjek feleségül?** II. kiadás. Ára 3.50 P. Előbbi nősülendő férfiaknak, utóbbi nőknek ad kincseket érő jótanácsokat.
- Dr. Walter János: **Üdvözlégymária.** II. kiadás. A loretói litánia szakaszairól konferenciabeszéd, illetve elmélkedési anyag. Remekszép illusztrációkkal. Ára 4.50 P.

JÉZUS SZÍVE KÖNYVEK:

- Bangha Béla S. J.: **Jézus Szívének nagy ígérete.** Az elsöpéntek megtartásáról szóló lelkesítő iratka. Ára 30 fillér.
- P. Alcaniz S. J.: **Boldogság útja.** P. Csávossy Elemér S. J. fordította le spanyolból ezt az értékes füzetkét. Arról szól, hogyan ajánljuk fel személyünket Jézus szent Szívének. Ára kartonkötésben 30 fillér.
- Biró Ferenc S. J.: **E jelben győzni fogsz!** A Jézus Szíve-tisztelet korszerűségét bizonyítja meggyőzően. Ára 60 fillér.
- **Hasonló akarok lenni Hozzá.** Jézus Szent Szíve-triduum. Háromnapos elmélyülés a Jézus Szívét dicsőítő jelvényekről. Ára kartonkötésben 50 fillér vászonkötésben 1.50 P.
- **Kommunizmus és Jézus Szíve.** Ára 1.— P.
- Csávossy Elemér S. J.: **Jézus Szíve-elmélkedések.** Nem sablonos Jézus Szíve-elmélkedési anyag. A kilenc szeretetszolgálatot dolgozza fel, sok szentírási idézettel. Mély és átfogó. Ára kartonkötésben 1.40 P, vászonkötésben 2.80 P.
- **Az idők nagy jele.** A Jézus Szíve-tisztelet korszerűségéről. Ára 40 fillér.
- **Kis elmélkedések.** A kilenc szeretetszolgálatról ad rövid elmélkedéseket. Ára 24 fillér.
- **A századok nagy jele.** Hatalmas könyv a Jézus Szíve-tiszteletéről. Első részében a tisztelet tárgyáról, második részében a tisztelet céljáról és gyakorlatáról, harmadik részében a tisztelet jelentőségéről és hatásairól, gyümölcseről tartalmaz kimerítő adatokat. Ára 7.50 P, kötve 11.— P.
- Endrődy László S. J.: **Szeretet — Szózat.** A szeretetnek ellenállhatatlan isteni ereje sugárzik ebből a könyvből, melyben a Jézus Szíve-magánkönyv-alkotások mindenegeyes sora az olvasó szívébe

- hatol. Az előszót a mostani Szentatya bíboros korában írta e műhöz. Ára kartonkötésben 3.— P.
- Hättenschwiller—Szabó: **Imameghallgatások.** Jézus Szívének jótéteményei. Példák. Ára 4.50 P.
- László Ferenc S. J.: **Jézus Szívének iskolájában.** 31 elmélkedés Jézus Szívéről; ugyanannyi erénygyakorlat. Rövid, megkapóak és gyakorlatiasak párbeszéd alakban írt elmélkedései. Június hó különösen alkalmasak. II. kiadás. Ára kartonkötésben 70 fillér.
- Laczika Ferenc S. J.: **A család felajánlása Jézus szent Szívének.** Ára 20 fillér.
- Petruch Antal S. J.: **Jézus Szíve apostola.** II. kiadás. P. Biró Ferenc S. J. emlékezete. Egy fenkölt papi élet ismertetése. „A Szív” újság alapítója életét oly nagy apostoli buzgóság jellemzi, hogy olvasása által mindenki csak gazdagodhat és jobbra lehet. Több képpel díszítve. Ára kartonkötésben 4.50 P, vászonkötésben 8.— P.
- Virágh Andor S. J.: **A szentséges Szív titkai.** Szép, modern nyelvezettel megírt elmélkedések. Ára 90 f.
- Zsámár Jenő: **Ime, a Szív.** Alacoque Szent Margit mondásait tartalmazza. Ára 40 fillér.

JÉZUS SZÍVE IMAKÖNYVEK:

- Liguori Szent Alfonz: **Jézus Szíve imakönyv.** Sok szép imán, kilenceden kívül június hó minden napjára közül egy-egy példával átszótt elmélkedést. Ára 5.— P.
- Szívünk napja.** Alacoque Szent Margit imakönyve. A Szent Szív-tiszteletre oktat. Ára 2.— P.
- P. Antal: **Jézus Szíve, a szeretet lángtengere.** Jézus Szíve imákat, énekeket közöl. Kis zsebalak, betűje azonban nagy, könnyen olvasható. Ára 2.— P.
- Jézus szentséges Szívének hónapja.** Harminc elmélkedést és sok Jézus Szíve-éneket tartalmaz. Ára 1.40 P.
- Szentiványi Károly: **Novéna Jézus szentséges Szívéhez.** Ára 1.40 P.
- Tárkányi József: **Jézus szent Szívének imádása.** Sok kiadást ért, főleg népies tartalmú Jézus Szíve könyv. Ára 80 fillér.
- Dr. Czékus Géza: **Novéna Jézus szent Szívéhez.** Igen kedvelt Jézus Szíve-kilenced. A litánia is benne van. Ára 30 fillér.

JÉZUS SZÍVE IMALAPOK:

Legtöbbje szentkép, hátiratolt imával.

1. A nagy ígéret. Ára 4 fillér.
2. Kegyelemkilenced Jézus Szívéhez. Ára 4 fillér.
3. Litánia Jézus Szívéről. Ára 4 fillér.
4. Elsöpénteki nagykilenced. Ára 5 fillér.
5. Imádkozzunk a kommunisták megtérítéséért. Ára 6 fillér.
6. Jézus Szíve-novéna — dr. Czékus Gézától. Ára 30 fillér.
7. Jézus Szíve megengesztelése. Ára 4 fillér.
8. Felajánlás Jézus Szívéhez az arsi plébánostól. Ára 4 fillér.
9. Az emberi nem felajánlása Jézus Szívének. Ára 3 fillér.
10. Önmagunk felajánlása Jézus Szívének. Ára 3 fillér.
11. Teljes önmegtagadás imája. Ára 3 fillér.
12. Ígéret. Magyarul és németül. Ára 3 fillér.
13. Emlékezzél meg, ó Jézus édes Szíve! Ára 3 fillér.
14. Bizalom kilencede. Ára 3 fillér.
15. Bizalom Jézus Szívében, Colombière atyától. Ára 3 fillér.
16. Miért és hogyan ajánlja magát a keresztény család Jézus szent Szívének? Ára 4 fillér.
17. A nagykilenced. Ára 4 fillér.
18. Családfelajánlás Jézus szent Szívének. Ára 4 fillér.

Évvégi jutalomkönyvekül ajánljuk:

Komoly könyvek fiúknak 16 évtől föfelé:

- Blaskó Mária: **Kaszap István útján.** Kaszap Istvánnak, a fiatal jezsuita noviciusnak életrajzát sokan ismerik. Már eddig is több kiadást ért P. Endrődy könyve. Most új életrajza jelent meg a fiatal hősnék Blaskó Mária tollából. Az új Kaszap-könyv a felnőttek számára készült, de gyermekek számára is van benne egy különálló melléklet. Az új Kaszap-életrajzot sok szép kép díszíti. Ára füzve 2.— P, kötve 4.50 P.
- Hajdú János: **Királyi élet, királyi vér.** Lelki könyv ifjak részére. Ára füzve 1.80 P, kötve 4.— P.
- Honoré—Liptai: **Öt perc lelkeddel.** Szebbnél-szebb gondolatok, melyek felemelik a lelket. Ára füzve 1.50 P, kötve 3.50 P.
- Plattner—Waigand: **Jezsuita mandarin.** Egy világhírű tudós félelmet nem ismerő, regénynél izgalmasabb élete. Ára füzve 1.50 P.
- Dr. Ruppert István: **Fény a fényből.** Dogmatikai megfontolások az „egy Istenről”. Kitűnően eltalálta a hangot a fiatal hittanár, mert könyve oly élvezetes, hogy mindenki örömmel forgatja. Ára 3.— P.
- Schmiedt Béla dr.: **Lelket az életbe!** III. kiadás. Lebilincselően érdekes, lendületes, szemléltető és modern beállítása a lelki gyakorlatos témáknak. Ára füzve 4.20 P, kötve 6.80 P.
- Schons—Borbély: **A rongyszédők apostola.** Lamy atyának, korunk második Vianney Szent Jánosának élete. Ára füzve 3.20 P.
- Szivós Donát: **Magyar vagyok!** A mai idők legaktuálisabb könyve. Érdekfeszítő, lekötő, meggyőző olvasmány. Férfi és ifjú, leány és asszony élvezettel forgathatja. Ára füzve 5.50 P, kötve 8.50 P.
- Dr. Szücs Imre: **Heten voltunk.** Érdekes, lekötő mű, mely kiválóan alkalmas a papi hivatás felkeltésére. Ára füzve 3.20 P, kötve 5.50 P.
- Tomka Agoston S. J.: **Mit beszéltem diákjaimmal Istenről?** A szerző tulajdonképpen fiúknak szánta művét mint lelkiolvasmányt, de hitoktatók is elsőrangú anyagot nyerne az V. gimnáziumi anyag magyarázatához. Ára füzve 5.— P, kötve 8.— P.
- Tower Vilmos: **Kít vegyek el feleségül?** III. kiadás. Az első kiadás úgyszólván hetek alatt fogyott el. Fiatalemberek számára ad felbecsülhetetlen tanácsokat az élet egyik legfontosabb kérdésében. Ára füzve 3.20 P, kötve 6.— P.

Nagyobb leányoknak 14 évtől:

- Gausz Tibor S. J.: **Ha az Ő szavát halljátok.** Kitűnő útmutató szerzetbe vágyó leányok számára. Ismerteti az egyes rendek foglalkozását, képekben mutatja be öltözéküket. Ára füzve 4.50 P, kötve 7.— P.
- **Énekeld szívem is!** Tárnya: Élünk az Egyházzal. Az egyházi év feldolgozásával a leány előtt leperreg az ünnepek jelentősége, átszöve a legfontosabb vallási problémával. Ára 3.50 P, kötve 6.20 P.
- **A jeggyűrűért.** VI. kiadás. Ez a könyv legjobban Tóth Tihamér „Tiszta férfiúság” című könyvéhez hasonlítható. A szerző avatott kézzel nyúl a leányproblémákhoz. Új fényt derít művében mindarra, ami a jeggyűrűt megelőzi s ami oly sok fejtörést okozott eddig a leányoknak. Ára füzve 3.80 P, kötve 6.50 P.
- Gyenis András S. J.: **Egyszerűség ösvénye.** Kis Szent Teréz erényeit ismerteti. Ára füzve 1.50 P.
- Gerely Jolán: **A művelt leány.** Bővített kiadás. Gerely

- Jolán valóban hézagpótló, katolikus szempontból elsőrangú illemkönyvet adott művével a magyar leányok kezébe. Ára füzve 3.20 P, kötve 5.60 P.
- **Majd ha asszony leszek.** Kitűnő tanácsok serdülő leányok és asszonyok részére. Minden problémára, ami egy nő életében előfordulhat, válaszol. Pompás, gyakorlati kézikönyv. Nagy pedagógiai tudás, gyakorlati érzék jellemzi. Márton Lajos művészi rajzaival. Ára 5.50 P, kötve 8.— P.
- **Add nekem a szívedet...** Serdülő leányoknak kincset érő munka. Olyan dolgokról szól, amelyekről nehéz előszóval beszélni. Szól az ismerkedésről, a férjhezmenésről és a reá való előkészületről, a házasságról is. Mindenhol olyan finom, tapintatos és szemérmes, hogy minden serdülő leánynak kezébe adható. Kartonkötésben 3.80 P, vászonkötésben kötve 6.20 P.
- P. Pál: **Igazi szegények.** Közvetlen, kedves kis története egy szegény, családi félszemből kiesett leánykának. Kartonkötésben 1.— P.
- P. Pécsi Tamás: **Az utolsó áldozat.** Szent Ágnes életének regénye. Szent Ágnes élettörténete egy lüktető eseményű és szípkázóan csillogó stílusú kis regényben megírva. Ára füzve —80 P.
- Tower Vilmos: **Kihez menjek feleségül?** Sokat köszönhet e könyv minden olvasója a jeles szerzőnek. Házasság előtt álló leányok, fiatalasszonyok számára szánta. Ára 3.50 P, kötve 6.20 P.
- Zaymus: **Egetjáró királyleány.** Tíz, megragadó szépségű, bájos legendát gyűjtött össze e. könyvből Zaymus Gyula. A remek legendákat megkapó elevenséggel, poétikus lélekkel dolgozza fel s mélységes hittel, törhetetlen reménységgel telíti. Leírásai korszerűek, alakjai valósággal élnek. Ára füzve 2.60 P.
- **Illatos fény és egyéb elbeszélések.** Válogatott, szép elbeszélések, amelyek olyan hőt és szeretetet sugároznak ki magukból, hogy a mai dermedt világban élő ember szinte megmelegszik mellettük. Csupa szín, szív és hangulat minden sora. Ára füzve 3.60 P, kötve 6.— P.

Pünkösdi ünnepkörre olvassuk el:

Wimmer Anzelm O. S. M. csodálatosan szép könyvét a **Szentlélek Istenről:**

ISTENI TŰZ VILÁGA címmel.

Ára izléses kartonkötésben 4.20 P.
keménykötésben 7.— P.

Kilenced a Szentlélek Úristen tiszteletére:

Müller Lajos S. J.: **PÜNKÖSDI AJÁNDÉK.**

Ára kartonkötésben 50 fillér.

TÖMEGTERJESZTÉSRE AJÁNLJUK:

Jézus szentséges Szívének képeit a Szent Szív 12 ígéretével. 24×34 cm-es nagyságban, szép halványzárka színben, kétféle szövegnyomással, aranyozással. Ára 70 fillér.

A világ följajánlása Szűz Mária szeplőtelen Szívének című imát. XII. Pius pápa Őszentsége imája. Ára 2 fillér.

Keresztelési diploma. A megkeresztelt egyén összes kiváltságai rajta vannak ezen a szép kivitelű oklevélen. Ára 80-fillér.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

pál 940194₃₄

Utunk

a lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Borbély István S. J.: A Világ Királynője. — Pintér József: Életparancsunk van.
Wimmer M. Anzelm O. S. M.: Ami a Krisztus-arc mögött van. — Dr. Városi István:
Aki elbocsátja feleségét... — Niedermann István: Ahol az ég és föld találkozik
Isten dicséretében. — Irodalom.

Korda R. F. Kiadása Budapest.

„Utunk“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Kék búzavirágos, vörös pipacsos, aranykalászos magyar róna. A föléje boruló kéklő ég kárpitján fehér felhők húznak át. Ebbe a kedves, jólismert képbe állítjuk be július havában a Jó Pásztor alakját, aki keresi az elveszett juhocskát, vállaira veszi s nem tud hová lenni örömeiben, hogy megtalálta a tévelygőt.

Az isteni Megváltónak legszebb bemutatkozása az Ő földi életében a jó pásztornak a képe. Valóban jó pásztor Ő, aki kincs gyanánt őrzi nyáját, neki szenteli életét, megosztja jó- és balsorsát, kies legelő-kön legelteti nyáját. S ha a száz közül csak egy is eltéved, rögtön keresésére indul. Mert szíve mindig forró és lángoló, a lelkek veszedelme neki mindenkor éles tör. Ezért kutat át szorgosan erdőt, mezőt, berket, bokrot, tesz tűvé hegyet és völgyet, száll le szakadékos szirtek, szürös tövisek közé, hogy keresse eltévedt báránycsordáját. Néha megáll és fölpanaszolja fáradalmát, de aztán újult erővel és hévvel nekiindul. S ha maga nem győzi, útnak indítja segítő társait, barátait, megosztja édes gondját bizalmas másokkal is, hogy minél többen, minél buzgóbban keressék az elveszett juhocskát. A jó pásztor követi a bűnöst minden útján, otthon és idegenben, tömkelegben éppúgy, mint a csendes magányban, éjjel és nappal; nem engedi magát elriasztani. Komolyan szól hozzá, majd meg lágyan; ráijeszt, majd ismét szeretettel vonzza. Felszólítja a jó lelkeket, hogy segítsék nehéz munkájában; megosztja aggódó gondjait a szülőkkel, gyóntatókkal, buzgó keresztényekkel, hű apostolokkal, barátokkal s tanítókkal. Főlemeli s szentséges Szívéhez szorítja őket, hogy a keresés munkájában egy se fáradjon ki. Mert neki egy bűnös többet ér, mint kilencvenkilenc igaz.

Jópásztori szívet, krisztusi szeretetet, önzetlen áldozatkészséget sürget az

Utunk, mikor maga is a lélekkeresés nagy munkájába áll és másokat is ebbe a fölséges, felelősségteljes munkába állít. A Jó Pásztor szeretetét osztja, Jézus Szíve vágyát teljesíti, mikor a Krisztushoz mindig jobban való áthasonulást sürgeti cikkeivel, elmélkedéseivel a kegyelem gondos őrzését szívünkben, a Krisztussal való meghitt barátságot és az Ő áldozatos életének magunkra öltését és az apostolkodást munkálja. Isten országa terjedésének, a kegyelem titokzatos erejének emberek az eszközei, szándékainak apostoli lelkek, szeretettől izzó szívek a végrehajtói. Lapunk Olvasóinak, Barátainak áldozatkészségén s buzgóságán múlik, hogy a Jó Pásztor szócsöve, kis lapunk minden katolikus kezébe, minden öntudatos katolikus család asztalára eljusson. Legyünk tehát úton-útfélen az UTUNK apostolai, szószólói és terjesztői! Hadd űzze el Krisztus világossága a tévely, bűn, hitetlenség, tudatlanság és szeretetlenség sötét hatalmait! Hadd varázsolja a Jó Pásztor kegyelme, szentséges vére lüktető életté a megváltott magyar lelkekben az UTUNK munkája nyomán is az evangéliumi igazságot.

A Világ Királynője

Irtta: **Borbély István S. J. teol. tanár**

Nem ok nélkül állítják, hogy az élet csupa titkokkal vesz körül bennünket. A dolgok valóban csak külső arcukat tárják felénk. Hogy belsejünkben mi rejtőzik, azt legfeljebb sejtethetjük, de egész pontossággal sohasem állapíthatjuk meg. Ilyen titok már a legegyszerűbb dolog: az útszéli fűszál vagy a lábunk előtt csúszó féreg. Mind a kettőt látjuk, de nem tudjuk, hogy mi viszi bennük előre a lezajló életfolyamatokat. Szemünk előtt változnak, alakulnak, de ki mondhatná meg, hogy miért, mily titkos célok érdekében kapaszkodik a fűszál a talajba s mivégre végzi oly fáradhatatlanul ösztönös mozgásait a féreg.

Még bonyolultabb, még kideríthetlenebb titokzatosságot rejtegetnek magukban az emberek. Kifelé megállapíthatjuk alakjukat, emlékeztünkbe véshetjük jellegzetesebb vonásaikat, a belsejükké képtelenek vagyunk bepillantani. Mennyi titkos érzést, milyen fájdalmakat, mennyi csalódást és reményt, mennyi jóságot és aljasságot, milyen különös multat és milyen sejtelmes jövőt takargatnak azok az arcok, amelyekkel valamely nagyváros utcáján egy óra alatt szembetalálkozunk! Mindez rejtve marad előttünk, mert futólagos megpillantás megismerésükre nem elég. Hogy valakit lelke szerint felfedezzünk és megértsünk, ahhoz szeretetre, bizalomra, különös gyengédségre és a részvét ritka lelki adományára van szükség. Valóban csak akkor mondhatjuk el egy emberről, hogy valamennyire megismertük őt, ha hosszú ideig éltünk mellette, különféle helyzetekben figyelhettünk reája s eltávolítottunk a szívünkől minden olyan ellenszenvet, mely torzítván tárná elénk az illető tulajdonságait.

A kegyelem rendjében is ilyen törvények uralkodnak. Az első futólagos tekintet, a hirtelen benyomás, a pillanatnyi ismeretség itt sem elég. Hogy e megszentelt birodalomban jól kiismerjük magunkat s világosan lássuk, mik vesznek körül bennünket, hosszas együttlétre, bizalmas szeretetre, valami különös együttérzésre van szükségünk. Az imádság erejét csak az

ismeri, aki jól megtanult imádkozni. Az erényeket másképp nem tanuljuk megbecsülni, csak ha küzdünk értük. A szentségek értéke csak olyan előtt világos, aki komolyan éli és használja őket. Méginkább nélkülözhetetlenek a megismerés súlyos feltételei akkor, midőn a kegyelem világának talán legragyogóbb kincsét, a Boldogságos Szület akarjuk megismerni. A Szentírás néhány utolérhetetlenül szép és emberi vonással megrajzolta alakját. Olyan ábrázolást kapunk itt, mely legtalálékosabban valamely nagy művész egyszerű szénrajzához volna hasonlítható. Csak néhány vonás az egész, minden különösebb technikai felkészültség vagy kiszámított fogások nélkül, de ezek az odavetett vonalak annyira hűek és természetesekek, hogy sohasem

feledkezünk meg róluk. Am ez a kép sem mond el nekünk mindent. Hatása csak annyi, mint mikor az előttünk pompázó virágszálát megcsodáljuk. Sejtjük, tudjuk, hogy nagy szépség áll előttünk, de nem hatolunk be belsejébe, nem ismerjük föl azokat a mélyben meghúzódó erőket, melyek e káprázatos külsőt megteremtették. A Szent Szűz alakja is csak hosszas elmélyedés után tárja fel előttünk egész gazdagságát. Más-kép nem jutunk el erre a nagyszerű felismerésre, mint úgy, hogy egész egyéniségét belsőleg feldolgozzuk, szívét a hívő lelkiület felfogó képességével át- meg átjárjuk, a benne megnyilvánuló isteni erőket a Szentlélek sugallata alatt felkutatjuk. Egy ember élete nem is elég, hogy e mesés kincseket megtalálja.

De erre nincs is szükségünk! Szerencsére abban a helyzetben vagyunk, hogy ezt a gyönyörűséges lelki bányászatot a kegyelem birodalmának fáradhatatlan munkásai már jóelőre megkezdették, sőt részben el is végezték. A Szent Szűz megismerésére nem vagyunk csupán a Szentírás néhány adatára utalva. Segítségünkre jön az Istenanyát századok óta áhitattal és szeretettel övező lelkek hite és buzgósága. Az áhitat lelkesedésében a Szentlélek irányítása alatt eddig is sokat felfedeztek, sokat észrevettek a Szent Szűzre vonatkozóan olyasmit is, ami nincs benne kifejezetten a Szentírásban. Az így összegyűlelt vonások megkönnyítik számunkra a Boldogságos Anya tökéletes ismeretét.

Míndez eléggé vigasztaló. De nem kell-e éppen e miatt attól tartanunk, hogy Szűz Mária igazi lelki képe veszendőbe megy? Nem fenyeget-e az a veszély, hogy a buzgó szívek lelkesedésükben eltorzították s a helyes arányokon túl megnövelték a Szent Szűzről vallott felfogásunkat? Nyugodjunk meg: ilyen félelemre nincsen semmi okunk. Ha egyik-másik elvétve előforduló esetben ilyesféle kisiklás bekövetkezett, a hívő, Isten törvénye és kinyilatkoztatása szerint igazodó lelkek többsége ilyen tévedésnek és megtévesztésnek áldozatul nem eshetett. Az igaz és tiszta áhitat mindenkor az Anyaszentegyház ellenőrzése és jóváhagyása mellett virágzik. Elképzelhetetlen tehát, hogy az Egyház útmutatása szerint élő lelkek tekintélyes része hűtlen lett volna az igazi katolikus szellemhez s ködös ábrándozások alapján olyan tarka képet festett volna a legszentebb Szűzről, melynek a valósághoz semmi köze. Nem; ilyesmi nem történhetett meg. Amit hosszas századok szinte egyértelműen hirdetnek Máriáról, azt nyugodtan igaznak fogadhatjuk el.

A hívek és szentek által reánk hagyományozott Szent Szűz arcképek egyike a Világ Királynőjét ábrázolja. Az egyszerű názáreti asszony, a Szentcsalád halkszavú, áldozatos gondviselője, a fájdalmak anyja, erőnek, hatalomnak, fénynek és dicsőségnek birtokosává válik.

A Szentírás egyszerű szénrajza átalakul: a közvetlen kifejező vonások helyett dúsaranyozású bizánci mozaikkép jelenik meg átszellemült, szinte túlvilági tekintetű koronás, felséges királynővel. Az ellentét valóban meglepő. Szinte kísértve érezzük magunkat, hogy megkérdezzük: nem történt-e itt valami meg nem engedhető átfestés? Nem alakították át az Úr szolgálóleányát vakbuzgósággal annyira, hogy többé már nem ő az s az egyszerű hívő tekintete nem is tud reá ismerni?

I.

Ne aggódalmaskodjunk! A Világ Királynőjéről kapott kép hű és megbízható. Sokan buzgó, hívő, szent lelkek hívják és vallják őt ennek. S ami a legfontosabb: maga az Egyház hivatalos tanító tekintélye elfogadta, használja ezt a megjelölést. A názáreti asszony valóban Regina Mundi.

A bizonyosság kedvéért ismerkedjünk meg néhány komoly nyilatkozattal. Csak pár elszórt kijelentésre szorítkozunk, mert itt nincs hely arra, hogy hosszadalmas adathalmazokat sorakoztassunk föl. Elsősorban is olyanokat fontoljunk meg, melyek az egyházi tanító tekintélytől származnak. A II. niceai zsinat 787-ben a zsinati határozatok között a Szent Szűzet deszpoinának nevezi. A deszpoina szó a késői görög nyelvben a császárnőt jelentette. Az is eléggé ismert tény, hogy a zsinat azért alkalmazta ezt a nevet a Szent Szűzre, mert előzőleg II. Gergely pápa a VIII. század elején egyik levelében már használta ezt a kifejezést s a zsinat résztvevői előtt II. Gergely levelét felolvasták. E kezdet után később is meg-megjelenik hivatalos iratokban a Boldogságos Szűzre alkalmazva a királynői név és méltóság. Az újabb korban pedig sűrűn követték egymást ilyen kijelentések. Ide tartozik például XIII. Leó pápának e szép nyilatkozata: „... amint az emberi megváltás nagy titkának végrehajtásában értelmes eszközként közreműködve szerepet vitt, úgy ő a Krisztusból mindenkor áradó kegyelemnek is értelmes eszköze, mert csaknem mérhetetlen hatalom birtokába jutott”. (Adiutricem populi körirat 1895 szeptember 5-ről.) X. Piusnál viszont ezeket olvashatjuk: „Ott ül Krisztus a magasságban a dicsőség jobbjára felől (Zsid. 1. 3.); Mária pedig mellette foglal helyet jobbján, mint valamenynyit veszélybe jutottnak legbiztosabb menedéke és leghűségesebb segítője, úgyhogy semmitől sem kell tartanunk, semmit sem elveszítettnek hinnünk, mikor ő irányít, ő tekint le reánk kegyesen s ő védelmez minket.” (Ad diem illum. 1904 február 2.) Végül szinte fülünkbe csengenek még mindig XII. Pius pápának ama szavai, melyekkel 1942 október 31-én az egész emberiséget a Boldogságos Szűz szeplőtelen Szívének ajánlotta. Ebben a megrázó könyörgésben éppen

a legünnepélyesebb részletnél XII. Pius pápa így szól: „... ugyanígy mától kezdve Neked és a Te szeplőtelen Szívednek legyenek ők (az Egyház és az emberiség) szentelve, ó Anyánk és a Világ Királynője...” (L. Fiedler István püspök előadását: Szűz Mária üzen a nemzeteknek. Nagyvárad. Szent László-nyomda.)

E pápai tanúságtételek mellett megszámlálhatatlan azoknak a vallomásoknak tömege, melyek hívők, hittudósok vagy főpásztorok ajkáról hirdetik a Boldogságos Anya királyi méltóságát. A sok közül halljuk csak a középkor egyik hittudósát, aki a Szűzanya tiszteletében különösen kitűnt s királyi méltóságának megvallásában pedig a képzelhető legvilágosabban beszél. Ez a híres teológus Nagy Szent Albert. Senki oly határozottan nem fejtegette ezt az igazságot, mint ő. „Minden dolognak, melyeknek Isten a legfőbb Úra, ő (a Boldogságos Szűz) a legfőbb Úrnője.” (Mariale sive quaestiones super Evang. q. 29. § 2.) „Az Egyház rendjében a legfőbb személyné a pápa, aki Jézus Krisztus helyettese. A Boldogságos Szűz azonban nem helyettes, hanem együttsegítő, valódi társ és a királyságban részes, hiszen az emberi nemért elvállalt szenvedésekben is részes volt.” (Ugyanott q. 42.) Vagy halljuk például ezt a nyilatkozatot: „A Boldogságos Szűz felvétetett a mennybe, hogy az üdvösség segítségét nyújtsa és az ural-

kodásban részt kapjon: ő volt az ugyanis egyedül, aki a tanítványok elmenekülésekor együtt szenvedett az Úrral. Ezért egyedül ő kapott részt az uralkodásban, mivel segítő volt a szenvedésben.” (Ugyanott q. 43. § 2.) A Boldogságos Szűz az egész világ legfőbb uralkodónője: Imperatrix totius mundi. (U. o. q. 43. § 2.) „Társként kapcsolódik Krisztushoz a hatalom kiterjedésében is, vagyis akkora hatalma van, mint Krisztusnak, mivel ő ugyanannak a birodalomnak királynője, melynek az Úr a királya.” (U. o. q. 165.)

Szép vallomást olvashatunk Szász Konrádtól is: „Fontold meg, hogy Mária e földön az emberek úrnője. Erről az úrnőről mondja a zoltár: mint a szolgálóleány szeme az úrnő kezében. Az úrnő szolgálóleánya minden hívő lélek, sőt az egész Anyaszentegyház. Ennek a szolgálóleánynak szemét mindenkor úrnője kezén kell tartania, mivel az Egyház szemének, a hívők szemének, szüntelenül Mária kezére kell tekinteniök, hogy e kezekből valami jót kapjunk, hogy e kezek által azt a jót, amit megtettünk, az Úrnak ajánlhassuk. Ezen úrnő kezéből kapjuk mindazt a jót, amit bírnunk. Erről tesz tanúságot Szent Bernát is, mikor így szól: Isten akarta, hogy semmink se legyen, ami nem Mária kezéből jutott el hozzánk.” (Speculum B. M. V. lect. 3.) (Folytatás.)

Életparancsunk van

Irta: Pintér József

Földi életünk ősi titka: a kitartó törekvés a boldogság felé.

Ezt költők is sokszor megénekeltek már. Egyikük így versel:

*„Kérde, milyen az életem?
A boldogságot kergetem.”*

Igen, kergetjük mindnyájan. De csak kergetjük, mert sajnós, mindig kisiklik a kezünkből abban a pillanatban, mikor azt hisszük, hogy már megfogtuk.

És ez a kergetőzés az egész életen át tart. A boldogság nyugalmas váncsát nem tehetjük a fejünk alá e világon. Mert az egyik beteljesült vágy után másik újabb sóvárgás jön.

A boldogság utáni vágyódásnak határköve a halál kapujában van leásva. A kívánságaink csak itt érnek véget. Rajta túl már béke van. Az innesső oldalon azonban egy olyan megfoghatatlan vágy ostromozza az embert, amely vágy születésünk percében együtt indul el velünk. Ezért válik a boldogság mindenkinek személyes kérdésévé.

Sőt egyenesen szívügyünké lesz. Nemcsak olyan értelemben, hogy minden érdeklődésünket lefogja, hanem azért is, mert csak a szívünkön át érhetjük el. Mégpedig nemcsak a földi életünkre óhajtott, hanem a másvilágon Istenben elérhető örök boldogságot, a

mennyországot is. Ennek a vágya is ott csillog szívünk örömeinek fódrozásán, áhítatunk és sokszor fájdalomaink sodrán. Jól írta hát valahol báró Eötvös József, hogy „lehet az Istent eszünkkel keresnünk, de csak a szív által lehet megtalálni.”

„Istennek otthona a szív mélyeiben van, ... s ha Istent akarod látni, első gondod az legyen, hogy a szíved megtisztítsd és mindent eltávolíts onnét, ami Istennek visszatetsző.” Ezt a tanácsot adja Szent Agoston a boldogságot kereső embernek.

A saját szíven végzett munkájával érheti el csak az ember azt az erkölcsi magasságot, ahonnan a mennyország kilincseire teheti a kezét.

Az idáig vezető élet evangéliumos gondolatait pedig Krisztus Úrunk tárta fel előttünk. Ő kínálja nekünk azt az örökértékű segítséget, mellyel sikerül tisztába hoznunk a lelki veszedelmek torlaszai közé szorult szívünk nagy kérdéseit. Az ő tanításaiban lehet meghallani a sokat keresett és kergetett boldogság harangkondulásait.

Szívünknek tisztán tartására pedig égető nagy szükségünk van. Már az ószövetségi Írás értelme is azt mondja: „Óvd a szívedet minden gonddal, mert az élet ebből fakad.” (Péld. 4. 23.) Éspedig az a boldog élet, mely a léleknek kegyelemben való megőrzésével

eltalál végcéljához, Istenhez. Kell, hogy az ember a természetes és természetfeletti erők felhasználásával ki-munkálja magában a tiszta szívet.

És ez a munka csak személyes lehet. Ezt senki más helyettünk el nem végezheti. Nekünk magunknak kell bevernünk a sátán tanyájává lett szívünk ablakait, hogy azon át bezúdulhasson az isteni kegyelem friss, új érzéseket hordozó áramában. Ki kell sepernünk a felgyült szemetet. Le kell törölni a port. És a nagytakarítást be kell fejezni azzal, hogy szívünket betöltjük Krisztus iránti hűséggel, imádsággal, szeretettel és alázatos szolgálattal.

Éttől kezdve: beérjük Krisztussal. A kegyelmi erők rejtett munkálkodása nem engedi meg, hogy idegen bálványok felé is sandítsunk. Egyedül csak Krisztusé leszünk. Övé leszünk nyilvánosságba szólító hivatásunkban és magánéletünkben. Övé leszünk könnyek közt és örömben. Övé leszünk lelki békében és kísértések idején. Övé leszünk egészségben és szenvedésben. Egy-szóval: Krisztusért élünk!

A Krisztusért való életnek csak egyetlen kérdése van, amelyet a katolikus embernek magára nézve zsinórmértékül kell ismerni. Minden dolgot abból az egyetlen szempontból kell megítélnie: vajjon Krisztus-hoz vezetnek-e vagy nem?

Aki ezen az alapon áll, az nem fog tágitani egy-könnyen az evangéliumos világnézet komolyságától. Az sohasem fog kiesni abból a gyakorlatból, amelyet a tizparancsolat, az alázatosság és felebaráti szeretet irnak elő.

Azok az emberek élnek Krisztusért, akik az ő néma keresztje előtt forrón és mélységes szeretettel tudnak imádkozni. Akik a mindenekftölle emelkedő hitüknek erejével meg tudják őrizni erkölcsi épségüket.

A Krisztusért élő ember nem ássa bele magát az elke-seredett tehetetlenségbe, ha a bűnnek tengernyi áramlását tapasztalja, hanem a mentő megsegítés kész-ségével igyekszik visszavezetni a jó útra az egyenesből letért embertestvért. És ha olyan nehézségeket lát a társadalmi, családi, gazdasági és közösségi életben,

amelyeket az emberi gög és korlátoltság, a telhetetlen önzés és testvérietlen marakodás támasztanak, akkor ezekre: megszüntetésén, vagy legalábbis enyhítésén önzetlen munkával, a megbékítés nemes szolgálatával fáradozik.

Nem áll félre akkor sem, mikor észreveszi, hogy Egyházunkat, hitünket, intézményeinket, az egész keresztény kultúrát veszélyek fenyegetik. Ha megérzi, hogy gonosz erők vannak munkában, akkor ezekkel szembeáll olyan határozottsággal, amilyent a tiszta szív és az Isten ügye megkíván.

Mindezekben pedig csodát vagy rendkívüli dolgokat senki sem vár tőle. Igaz, hogy lehet hősieen is követni Krisztust. És ennek legragyogóbb bizonyítékai a vértanúk és a szentek. De rendes életviszonyok között Krisztus senkit sem biztat az élet feláldozására, hanem megelégszik azzal is, ha a katolikus ember nem engedi, hogy őt istenfélelemben, becsületben, emberszeretében, önfegyelmzésben, megbocsátásban, kötelességteljesítésben, tiszta életmódban bárki is felülmúlja.

Igaz ember, szép jellem akar lenni. Legfőképp pedig Isten gyermeke. Ezért nem hagyja, hogy a világ és a gonoszlélek valamit is elvegyenek hitének, reményének és szeretetének fényéből és értékéből. Lesz belőle bátor argonauta, aki megtisztult szívének hajóján el mer menni a boldogság aranygyapjáért az örökkévalóság honába.

Sajnos, a Krisztusért való élet gondolatával nem tud megbarátkozni sok ember. Egy elmúlt életnek teherkétele annyira rajta súlyosodik a szívében, hogy nincs erő benne a megtisztulás kemény akarataához s a Krisztusba kapcsolódó életforma kialakításához.

Pedig a kérdés ez: Krisztusért akar-e élni az ember, — vagy pedig folytatja a sátánnal való cimboraságot? Ha az utóbbit választja, akkor az élete elhibázott és kárhozatba veszett.

Ha ellenben szívének tisztántartása közben a Krisztusért való élet útját járja, akkor része lesz a mennyországi örök boldogságban.

Márpedig ezt elérni: a mi életparancsunk!

Ami a Krisztus-arc mögött van

Irtá: Wimmer M. Anzelm O. S. M.

A Jelenések könyvéből felénk sugárzó isteni Krisztus-arcot nem lehet a csupán emberi meglátások alacsony síkjáról szemlélni. Szent János, akin az emberi Krisztus-arc felejthetetlen szemé oly tiszta szeretettel rajta feledkezett, sem e síkról nézte. Patmosz, a sok hullám korbácsolta kis sziget magányában elragadtatásba esett: kihasadt az időből: a múlt és a jövő mindent összefogó jelené rögződött benne; kilépett énjéből: lehasadtak róla a személyes élet szűk keretei s önmagát túlnöve, mint a kinyilatkoztatás eszköze s az isteni Ige közvetítője élt a lejátszódó eseményekben, sodródott tova az isteni viharban s szívta magát tele színnel, fényvel, tüllel, energiával és csak ez jegescsitette ki benne éles körvonalakban a nagyszerű él-

ményt, amelyben sugárzó napként fényeskedik az isteni Krisztus-arc. Az élményt isteni parancsra színesen, melegen és elevenen úgy, ahogy részesült benne, könyvbe rögzítette, hogy mi is lássuk a „napot” s imádjuk az isteni Krisztus-arcot.

Csodálatos egy könyv ez! Első szavai olvasására máris elkap a vihar és sodor tova a nap, a teljességében ragyogó örök Krisztus-arc felé.

Ahhoz azonban, hogy valóban lássuk a napot, Szent János síkjára kell emelkednünk. Guardini szerint Mózesnek az ég csipkebokor előtt nemcsak azért kellett levetni saruját, mert a hely Isten jelenléte miatt szent volt, hanem azért is, hogy jelképezze, mennyire nem elegendők az

emberi értelem fogalmai és alaptételei, ha Isten dolgairól van szó. Ezeket a szűk fogalmakat is „le kell vetni”, mert csak megterhelnek a helyett, hogy továbbvinnének. Másszóval: föléjük kell emelkedni s a Szentlélek járásával lépést kell tartani. Megint másszóval: kiválunk a térből és az időből, hogy az örökkévalóság síkján állva az apokaliptikus képekben meglássuk mindazt, ami a történelmi múltban, jelenben s jövőben volt, van és lesz. Az apokaliptikus képek egységes tartalma ekként majd az időbe és a térbe visszahullva jelenné, múlttá és jövővé foszlik, vagyis a maga helyére kerül és magyarázatát adja annak, ami volt, van és lesz. Így és csak így értjük meg a történelmet, a benne megnyilatkozó isteni akaratot és ebből sugárzik majd felénk — mint látni fogjuk — az isteni Krisztus-arc beteljesült fényessége.

Mondanom sem kell, hogy ebben nagy, sőt döntő szerep jut a Szentléleknek. Elvégre ő volt az, aki Jánossal Patmosz szigetén megláttatta az apokaliptikus képeket, vagyis magával sodorta viharos útjára és belevonta őt az Apokalipszis eseményeibe, amelyek végelemzésben nem egyebek, mint a történés szintézise az örökkévalóság szintjéről látva. Ugyanez a Szentlélek, vagyis a belőle sugárzó világosság kell ahhoz, hogy mi is felemelkedjünk a magas síkra, ahonnan János látta az Apokalipszisben viharzó isteni történetet s hozzá hasonlóan, de mindig egyéni mértékünk szerint, mi is odaálljunk az örvény peremére, belelássunk az isteni misztérium mélységébe és ott találkozunk azzal, ami az emberi Krisztus-arc mögött van: az isteni Logosszal, az Atya hasonmásával és a Szentlélek Elküldőjével.

És most lássuk, hogy mit szemléltet velünk az Apokalipszis.

Első kép: Christus Pantokrátor, Krisztus a feltétlen, abszolút Úr és Uralkodó. (1. fejezet.)

Hét szinaranyból vert gyertyatartó emelkedik az égnek. Lobogó, a mennybolton visszatükröződő fényében megcsillan a kandeláberek aranya és ragyogó világosságot vet arra, Aki királyi palásttal a vállán, aranyövvel a csípője körül, lobogó, hófehér hajjal és szakállal, tűzben szikrázó szemmel, tengerek orkánját túlharagó hanggal és kétélű karddal a szájában jár-kezel a csodálatos lámpások árnyékában. Pusztá megjelenése az ereje teljességében sütő nap vakító fénypompájára, tüzes méltóságára emlékeztet, habár összehasonlíthatatlanul több és imponásabb annál.

A gyertyatartók, számszerint hét — a közöttük járó jobbjobban tartott csillagok száma is annyi — nemcsak a szövegben említett közösek egyek jelképezik. Szimboluma az egyetemes Egyháznak, az egész földön elterjedt kereszténységnek. A királyi palástban fellépő fehérhajú,

emberhez hasonló és mégis sokkal magasabb lény: Krisztus, a feltétlen Úr és Uralkodó.

A kép értelme egyébként a következő: a világban kicsi és nagy, jó és rossz, békés és harcias hatalmak működnek. Körülöttük, tőlük függően, általuk néha megsegítve, többnyire azonban az üldözésig meggátolva alakul a keresztény lét. Ezek közt jár-kezel az igazi, a legfelsőbb hatalom: Krisztus. Voltaképpen Ő az övéi világossága, élettartalma, létük titka, sőt mi több: Ő egyszerűen az ő életük. Legszenyebb értékeiket óvja meg kezével, sorsukat irányítja, egyszóval feltétlen Uruk és Uralkodójuk.

Ez az isteni Krisztus-arc alapvető vonása: Úr és Uralkodó, aki isteni hatalma teljességével dönt sorsok és események fölött.

Második kép: a győzedelmes Krisztus. (19. fejezet.)

Az egeket eltakaró kárpit hirtelen megnyílik és a fellegekben hófehér lovon vágat végig az, akinek a neve Hűség és Igazság, mert igazságban küzd és ítél. Szeme szikrát szór, fejét több korona ékesíti. Nevét senki sem tudja: csak ő. Ruhája véres, szájából éles kard tör elő: ezzel bünteti a nemzeteket.

A további szövegből megtudjuk, hogy a lovas Isten Igéje, vagyis Krisztus. Ő az, aki az Isten ellen irányított dolgok, vagyis az istentelenség fondorlatai ellen fellép, küzd és győz. Hatalmas fegyvert használ: „szája kardját”, vagyis Isten, a kinyilatkoztatott igazság igéjét. Az örök igazságot hirdeti ajka. Jelenleg, a megpróbáltatás idejében még nem kíséri hatalom az igazságot. Az Ige még gyenge; annyira, hogy bármelyik földi hatalmasság ellene fordulhat. Az aránytalanság az igazság és a hatalom között csak az örökkévalóságban egyenlítődik ki. Akkor helyreáll az arány és az igazságnak annyi hatalma lesz, amennyire igazság, vagyis végtelen. E hatalmat Krisztus, az örök Logosz gyakorolja majd és ez lesz Isten végeleges győzelme.

Az isteni Krisztus-arc másik alapvető vonása tehát a hatalom teljessége, a végső, fölényes győzelem.

Harmadik kép: az Itélőbíró. (20. fejezet.)

Tündöklő, fehér trónszéken ül Az, aki elől ég és föld menekül. Hiába teszi, mert nem akad hely számára. (Isten betölti a mindenséget, hová is akarnánk menekülni előle?) (A halottak, kicsinyek és nagyok, végeláthatatlan menetben jönnek és felsorakoznak a trónszék előtt. Könyveket hoznak, ezekben lapoznak, majd egy másik könyv kerül sorra: az élet könyve. Ezután ítélkeznek a halottak fölött. És nincs menekvés: A tenger visszaadja áldozatait, a halál és az alvilág ugyanezt teszik, hogy mindenki cselekedeteihez méltóan elnyerje ítéletét.

Megrendítő kép, amint a halottak a tengerek

mélyéből és a föld színe alól előkerülnek, hogy állják az ítéletet. Rettenetes hatalom az Itélőbíró hatalma, Aki előtt szinte „megolvad” Ég és Föld és Akinek karja mindenkit elér! Itt már tisztázódnak a fogalmak és elválnak, hogy voltaképpen hol is van az igazi hatalom. A földön még az emberi hatalom működik. Időből lesz, időben fejlődik és idővel elmúlik. Igazságot szolgáltatnak, jót tesznek, erőszakot gyakorolnak, igazságtalanságot követnek el. És mindeme dolgok felett ott lebeg a meg nem fejtett titok: Isten hallgatása. A látszat szerint nincs is hatalma; a külszín meg elhitei velünk, hogy a föld már minden létezését magában foglal. E szerint az ember így is mondhatná: én, a föld és a világ, tovább semmi. És ki akarna ellene szólni? Az Apokalipszis fenti képe azonban világosságot derít mindenre és megfejt a titkot: megmondja, hogy mi is van ebben a csodélatos hallgatásban. Szerinte, ami a világban hangoskodik (érvényesül), az a nem lényeges. Ami lényeges, az egyelőre hallgat. Hinnünk kell tehát. És remélnünk. Másszóval: a türelem erejével felülmúlunk — egészen a halálon túlig — az evilágban hangoskodó lényegtelen. Akkor majd forró szavakba olvad Isten eddigi hallgatása és szavai megsemmisítő ítélet lesznek a lényegtelen, a mulandó felett.

Ez a vonás is benne fénylik az isteni Krisztus-arcban. Belőle meritjük az erőt a kitartásra, mert tudjuk, hogy az Itélőbíró szava döntés: elszigetelés lesz a lényeges és a lényegtelen között. Az előbbi diadalmaskodik, az utóbbi megsemmisül. Mi az előbbit, a lényegest kerestük mindig. Vele, benne és általa maradunk meg mindenkorra és ez szentesíti véglegesen az Itélőbíró hosszú hallgatás után felcsendülő ítélő szavát.

Negyedik kép: Krisztus az élet teljessége. (14. fejezet.)

Az Apokalipszis szebbnél-szebb képei mind ebben a nagy jelenetben, melynél impozánsabbat alig képzelhetünk el magunknak, teljesednek ki, vagyis arra készítenek elő, hogy megismerkedjünk az isteni Krisztus-arc legfontosabb vonásával és végre rádöbbenjünk, hogy Krisztus az élet teljessége, amennyiben nemcsak mindenható, győzedelmes és ítélőbíró, aki az utolsó szót mondja ki, hanem Az, Akitől minden létezés végső és legmélyebb értelme származik, vagyis Aki által minden beteljesül.

A nagy jelenet, amely kétségen kívül az isteni Rendező, a Szentlélek legremekebb alkotása, a következő:

Az élet nagy áradata végighömpölyög az Apokalipszisen és mozgásba hoz mindent. Krisztus körül huszonnégy aggastyán csoportosul. Hatalmas, impozáns alakok: a hívó emberiség követeit jelképezik. Mögöttük az angyalok által

megjelöltek százhuszonnégyezer főnyi tömege sorakozik. Itt van ezenkívül még a végelethatalatlan, megszámlálhatatlan, hullámozó, „minden nemzetből és népből” összeverődött tömeg. A lovas is megjelenik fehér paripáján. Mennyei sereg követi. Számptalan kéz pálmákat lengetve üdvözli. Majd láthatatlan kórusok énekelnek soha nem hallott hozsannát és a hangok kábitó szimfóniája túlharsogja erejében a legvadabb orkánt. Élet, egészséges, kitörő élet hullámozik mindebben. Szinte dionizikus életáramlat kering az egészben, amelynek túlhabzó többletéből kiáltások, hozsannák, dicshimnuszok törnek fel olyan kusza összevisszaságban, amely végelemzésben mégis csak előre megfontolt és tervszerűen felépített egész.

A legfeltűnőbb mindebben az, hogy minden mozgalom Krisztusból indul ki és Belé árad vissza. Másszóval Ó az új teremtés (az újszövetség) lüktető, mindent éltető szíve, vagyis az élet örök, soha el nem múló teljessége.

A *befejezést* már Szent János, a nagy látnok mondja ki. Az Apokalipszis vihara kitombolta magát és a hullámok elapadtak. A túlvilági fény kialudt és az apokaliptikus tömegek eltűntek. A látnok szeme csak a sziget fölé hajló égboltot látja és füle csak az alig hullámozó tenger halk neszére figyel.

A látomás megszűnt és az élmény leszűrődött. János azért tovább is lát, mert az Apokalipszisben szemlélt isteni Krisztus-arc szelíd fénye világít benne.

Ez készletti az emberiség legtüzesebb vágyát kifejező mondasára:

„Amen. Veni, Domine Jesu!”

Mi is ugyanazon hatás alatt állunk, mint ő. Szívünkéből fakad, mikor lelkesen, imádván utána mondjuk:

„Úgy legyen. Jöjj, Uram Jézus” . . .

És ez lesz az apokaliptikus élménynek, az isteni Krisztus-arc szemléletének leggyakorlatibb, leghasznosabb tanulsága . . .

Egy szegény nyomorék gyermektől azt kérdezte egyszer egy pap: „Szereted-e Krisztust?” — A szegény gyermek szeme felcsillant és azt válaszolta: „Hogyné szeretném, hiszen meghalt értem!”

Ez előtt a szeretet előtt Napóleon császár is csodálkozva állott meg és Krisztus isteni voltának legerősebb bizonyítékát látta abban. „Kell, hogy legyen valami Krisztusban, ami ezt a lángoló szeretetet, ezt a lelki szerelmet váltja ki a szentek és nagyok lelkéből. Nekem is bele kell hatolnom az ő lelkébe, bensejébe és meg kell ismernem, meg kell tapasztalnom ezt a megigéző varázserőt és hatásának alá kell vetnem lelkemet. Akkor környű lesz az Ő követése, az élet és a tökéletesség legmeredekebb útjain is.”

(P. Csávossy Elemér S. J.: Századok nagy jele című könyv „Ki nekünk Krisztus?” című fejezetéből.)

Aki elbocsátja feleségét . . .

Irtja: Dr. Városi István

Ellenségeink között bőségesen akad, aki egykor alázatos hívője volt az Evangéliumnak, de a Hegyibeszéd következő két verse miatt elkeseredett ellenségünk lett: „*Továbbá mondatott, — t. i. az ószövetségi törvényhozásban — hogy aki elbocsátja feleségét, adjon neki váláslevelet. Én pedig mondom nektek, hogy mindaz, aki elbocsátja feleségét más mint parázraság miatt, okot ad neki a házasságtörésre és aki elbocsátott nőt vesz el, házasságot tör.*” (Mt. 5, 31—32.)

Az Úr Jézusnak ez az annyi vitára, támadásra, nekikeseredésre okot adó kijelentése voltaképpen a katolikus házasságjog egyik alappillére. Mint vallami megdönthetetlen szikla emelkedik ki az élet hullámvéréseiből. Tépik, morzsolgatják, döntögetik immár két évezred óta. És mégis áll és állani fog mindaddig, amíg az Úr tanítása érvényben lesz.

Fejtsük ki bővebben ezt a két igen fontos verset. Az Úr elsősorban utal arra a mai keresztények között talán szokatlanul hangzó, de az akkori zsidók előtt jól ismert körülményre, hogy *Mózes törvénye megengedte a házasság felbontását*. Megengedte, de hosszadalmas jogi eljárást, az ú. n. váláslevél kiállítását iktatta közbe, hogy ezáltal megakadályozza a könnyelmű válaszokat. Hogy miért történhetett ez így? Az Úr Jézus maga mondotta egy ízben a farizeusoknak: „*Mózes a ti szüetek keménysége miatt engedte meg nektek elbocsátani feleséteket, de kezdetben nem így volt.*” (Mt. 14, 8.) Tehát az Isten kezdetben, vagyis az ember teremtésekor nem úgy hozta létre a házasságot, hogy az felbontható legyen. Csak később, az akkori durvább társadalmi viszonyokra való tekintettel engedte meg egy időre a válást. Krisztus azonban a tökéletesebb újszövetségben nem tűrhette tovább ezt a megalázó helyzetet. Megtisztította Isten elhomályosított gondolatát és már a Hegyibeszédben nyíltan kijelentette, hogy az érvényesen megkötött házasság felbonthatatlan . . .

Igen. Ha az egyik házastfél hűtlenné válik, akkor Krisztus is megengedi, hogy a házások különváltan éljenek. *Új házasságot azonban nem köthetnek ilyenkor sem.* És aki új házasságot kísérel meg, nevezzék azt polgári házasságnak, vagy nevezzék aminek éppen akarják, az mindenképpen a házasságtörés súlyos bűnébe esik. Sőt, aki az így elvált házastféllel házasságot köt, az is házasságtörőnek számít . . .

O, mennyiféleképpen próbálták már idők folyamán magyarázgatni ezt a krisztusi tanítást. Nem lehet másképpen, csak ahogy mi magyarázzuk. A Szentírás egyéb helyei ugyanígy tanítanak. Az apostolok, a Szentatyák, az Egyház nagy tanítói mind-mind hasonlóképpen nyilatkoznak. Ezt hirdeti az Egyház kétezeréves gyakorlata. Minden tévedés, minden rosszindulat, minden acsarkodás ellenére is ott zúg fölöttünk Krisztus szava: „*Amit . . . Isten egybekötött, ember el ne válassza.*” (Mt. 19, 6.)

Isten akarata tehát, hogy a házasság felbonthatatlan legyen. Isten köti össze a házásokat a szeretet kötelekével. Isten fűzi egybe őket a szentség kötelekével, Isten olvasztja eggyé őket házaseletük drága gyümölcsével: a gyermekkel. Ne mondja senki, hogy hiszen az Egyház is felbontja néha a házasságot. Csak olyan

mondhat ilyet, aki nincs tisztában a dolgokkal. Igen, megtörténik, hogy az Egyház kijelenti egy-egy házassággal kapcsolatban: itt valami súlyos hiba történt, ez nem érvényes és azért a felek másik vagy inkább érvényes és igazi házasságot köthetnek. Amde az érvényesen megkötött és befejezett házasságot az Egyház soha fel nem bontotta. Erre nincs példa a történelem folyamán. Nem is lehet. Hiszen az Egyház nem cselekedhetik Isten akarata ellenére . . .

Dehát miért akarja Isten a házasság felbonthatatlanságát? Nem látja, hogy mennyi embert tesz boldogtalanná ez a kemény törvény? Miért ítéli el a szerelem törekeny áldozatait?

És mit felel mindekre az Isten?

Ha a házasság nem felbonthatatlan, akkor nem tudja elérni azt a magasztos célt, amelynek elérésére létesült. A házasság legmagasztosabb, legelsőbb célja pedig nem más, mint az emberi nem méltó fenntartása. Nyugodt családi élet nélkül nincs gyermek és nincs igazi gyermeknevelés. Nyugodt családi élet azonban csak ott van, ahol a házastfelek azzal a szent tudattal léptek Isten oltára elé: *mi egymást soha, semmiféle bajban, semmiféle csapásban el nem hagyjuk.*

Panaszkodnak, hogy egyre kevesebb a bölcső és egyre több a koporsó. Aki csak felületesen látja ezt a kétségkívül szomorú igazságot, az hajlandó gazdasági kérdések tekinteni az egészet. Kérem, hiszen nem lehet manapság több gyermeket felnevelni. Nincs kenyér, ruha, cipő, lakás stb. Hát igen. Ez is baj. De az igazibb baj, a baj gyökere ott van, hogy meglazult a családi élet nyugodtsága. A jegyesek nagyrésze azzal a gondolattal áll az oltár elé, hogy örök hűséget esküszik ugyan, de ha meg nem érti őt hitvere, akkor majd csak elválk egyszer. És a házások nagyrésze évekig vagy évtizedekig él egymás mellett, de a lelkük mélyén ott bujkál az a meggyőződés, hogy ha akarnák, egy szép napon faképnél hagyhatnák a másikat. Nézd a nyári kertek gyönyörű bőségét. Almák és meggyek, diók és körték, szilvák és cseresznyék integetnek rád. De sok fa van, amelyről nem mosolyog gyümölcs. Miért? Betegség emészti. Van lombja és ágoga még, csak éppen gyümölcsse nincs. Hát ime, a házások lelkén is szörnyű férgek gyanánt rágódnak az ilyen gondolatok és azért nem terem gyümölcsöt a szent frigy. A gyermeket évekig, sőt évtizedekig gondozni kell. Könnyet, fájdalmat, lemondást követel a gyermek. Ki meri évtizedekre vállalni két, három vagy még több gyermek gondját, ha egyszer ott lappang lelkében a sejtés: úgyis elválnok, egyedül maradok vagy új hitvest keresek s mi lesz akkor a gyermekkel? Több gyermek gondjával bajos új életet kezdeni . . .

És mi lesz a gyermekkel, ha a szülők mégis csak átlélik Isten akaratát és elválnok? Ha második, harmadik vagy ki tudja, hányadik házasságot kötnek? A gyermek olyan lesz, mint a földjéből kitépott és nem nekivaló talajba ültetett palánta: senyvedni fog és talán sohase heveri ki, hogy kiráncigálták a neki legmegfelelőbb tiszta talajból. A szülőknek nemcsak anyagiilag kell gondoskodnia gyermekéről, hanem lelkileg is. De vajjon hogyan tud lelki harmóniát adni gyermekének a szülő, ha maga is elveszítette azt? Hogyan tanítja meg a szenvedés művészetére, ha maga sem

ért hozzá? Hogyan oktatja lemondásra, ha ő sem tud lemondani? Hogyan neveli megbocsátásra, ha ő sem bocsátott meg?

Az igazi szülőnek úgy kell élnie, hogy örökös zengő szó legyen élete a gyermek számára: fiam, leányom, akárhová visz az élet, de az én példámat kövesd... A második vagy sokadik házasságot koptató szülő példája ugyan mit mond a gyermeknek? Nem lesz-e kiégett, kiszáradt lelkű a gyermek, aki nyolc, tíz, tizenöt éves korában kénytelen elítélni apját és anyját, mert azok a maguk pillanatnyi jósorsával törődve nem gondoltak gyermekük jövőjére? Ha mindent végiggondoljuk, valóban azt kell mondanunk: a bölcs Isten nem is akarhatta másmilyennek a házasságot, mint felbonthatatlannak!...

A gyermek azonban nem kizárólagos célja a házasságnak. *Másik fontos célja, hogy a házások kölcsönösen segítsék egymást.* Nemcsak a földi élet, a kenyérhajsza küzdelmeiben, hanem a lélek győtrődéseiben is. Ugyan, hogy néz a férfi asszonyára, ha minden pillanatban hajlandó megszakítani vele az életközösséget? Miképpen érezheti magát a férfi élettársa mellett, akinek ő már a második vagy harmadik „férje”? Feleségének nevezi ugyan, de csak azért, mert ez a társadalom szokása. Lelkében azonban kénytelen bevallani önmagának: ez az asszony nem feleségem. Legfeljebb ügyes társam, aki bármikor felmondhatja a szerződést és faképnél hagyhat, vagy akinek én is bármikor felmondhatom a lakást és faképnél hagyhatom. Nem feleség, mert a lelkének felét nem bizza rá. Nem avatja be titkaiba, örömeibe, aggodalmaiba, mert fél, hogy ha majd megszűnik az együttélés, az asszony esetleg visszaél ismereteivel. De az asszony is ugyanígy van a férfival, ha egyszer ajtót nyitott a válás lehetőségének. Miért hozzon áldozatot a férfiért, akivel egy év mulva talán az utcán sem látják meg egymást? Miért tárja fel előtte asszonyi és anyai lelkének legmélyebb rejtekeit? Miért ápolja, miért vigasztalja, miért aranyozza meg életét, miért nézze el hibáit, miért bocsássa meg botlásait, ha egyszer a válás után örökre idegen lesz számára?... *Ime, a felbonthatatlanság nélkül végzetes zátonyra fut a házasság másik fontos célja: a kölcsönös segítés is.* Valóban, ha egyszer bölcs az Isten, a házasságot felbonthatatlannak kellett akarnia...

Mindebből következik az is, hogy a felbonthatatlan házasság alapköve az egyes országoknak és egyúttal az egész emberki társadalomnak. Milyen lesz az a társadalom, amelynek tagjai között egyre több az elvált férfi, az elvált asszony és az elhanyagolt gyermek? Emberek maradnak ezek is, de olyan emberek, akik nem értenek az áldozathoz, a lemondáshoz, a hűséghez. Aki megsebzett lélekkel vándorolnak a földön és ellenségei lesznek Istennek, akiről tudják, hogy az eskü szentségét egykor tőlük is számonkéri.

Volt olyan esztendő az elmúlt évek során csonka hazánkban, hogy harmincezer ember bontotta fel pol-

gárilag házasságát és kötött új polgári házasságot. Ugyanakkor ötvenezer kis ártatlan magyar gyermek vált olyan árvává, akinek voltaképpen élnek a szülei. Ne részletezzük tovább ezt az adatot. Hiszen valamennyien egyetértünk abban, hogy ez a pusztulás útja. Hiába vannak szép énekeink, hiába esküdözünk, hogy az elszakított részeket visszahozzuk, hiába hirdetjük, hogy Magyarországon a keresztény gondolat uralkodik, ha egyszer megingott és lejtőre került társadalmi életünk alapja és törvénykönyvünkben ott van a legszégyenteljesebb törvény, amelyet elmult ezerévről alatt valaha is hoztak: a polgári házasság és polgári válás törvénye. Vihetjük akárhová és akármilyen ünnepélyesen első szent Királyunk Jobbját, amíg vissza nem térünk azokhoz a törvényekhez, amelyeket az a Szent Jobb írt Isten nevében nemzetének...

Tudjuk, hogy mennyi kifogás száll Egyházunk felé éppen e pontban. Krisztus Urunkat is szemrehányással illették a felbonthatatlan házasság miatt, sőt először még tanítványai is idegenkedve, értetlenkedve néztek rá e szavak hallatára. Azt mondják ma is: szívtelen az Egyház. Nem tudja és nem akarja megérteni az emberek millióit, azért tart ki csökönyösen az ilyen kemény törvény mellett. Nemcsak ellenségei, de sokszor édes gyermekei is így kiáltanak az Egyház felé. És mit tesz a vádlottak padjára ültetett Egyház? Mit tehetne más, mint hogy ajkán Krisztus szavaival szól: *értsétek meg, mást nem taníthatok. Amit az Isten egybekötött, ember el ne válassza...*

A budapesti Bazilika lépcsőin tizenkét év előtt egy öreg házaspárral találkoztam. Ballagtak a kora reggeli napsütésben. Két öreg vidéki ember. Kicsit furcsa volt, amint egymás kezét fogva mentek a lépcsőkön, de arra gondoltam, hogy csupán a kíváncsiság hozta őket oda. Amint közelükbe értem, megállítottak. Mosolygós, de könnyelábadt szemmel szólt az öregember: Tiszteendő úr, ma ötven éve esküdtünk itt a Bazilikában. Úgy ünnepeljük meg az aranylakodalmat, hogy felutaztunk ide és most majd itt az oltár előtt megköszönjük Istennek a mit ötvenéves házasetületünket... Az asszonyka bólogatott hozzá és megindultak ismét a lépcsőkön. Csak épp a szívük örömét akarták megcsillagotni egy pillanatra előttem...

Az elmúlt évek alatt sokat olvastam a házasság felbonthatatlanságáról. Neves tudósok, nagy emberek munkáit. Sok szerencsétlen házassággal folytattam tárgyalást. Sok összetört ember kifogását hallgattam végig. De a legmaradandóbb emlékem valamennyi benyomás közül e kérdéssel kapcsolatban az a két öregember ott a pesti Bazilika lépcsőjén. Isten nagy gondolatát megértő emberek voltak egyszerűségükben is. Életükkel hirdették, hogy a *lélek békéje és boldogsága, az ég hegyelme és áldása jutalmazza már itt a földön azokat, akik nehézségek, kísértések között is sirig kitartanak egymásmellett: a felbonthatatlan házasságban...*

Ahol az ég és föld találkozik Isten dicséretében

Irtta: Niedermann István

„A mise összremekmű a szó komoly és wagneri értelmében, akárcsak Sophokles tragédiái vagy a bayreuti mester tetralógiája. Az ünnepélyes szentmise a szónak, zenének, építészetnek, festészetnek és világi-tásnak zseniális összetétele, amelynek nagyszerűségét

abból a hatásból ismerhetjük meg legjobban, amelyet az emberiségre másfélszer éve gyakorol. Aki valaha látott ünnepélyes nagymisét Rómában, a Szixtus-kápolnában, melyet a pápa celebrált, látta a büszke bíborosok sorát, a klerikusok seregét, a svájci testőro-

ket, a feketeruhás ájtatosan térdelő hercegasszonyokat, a díszbeöltözött diplomátákat, a bársonyruhás kamarásokat, a drágakövek, a gyémántnak, aranynak, ezüstnek, bársonynak és selyemnek káprázatos keverékét a szentélyben, hallotta Palesztrina műveit a nagyszerű szixtini énekkartól, mindezt tömjénfüsttől és illatszer-től terhes atmoszférában, abban a teremben, melynek tetejét és oltárképét Michelangelo, oldalait Botticelli, Perugino, Pinturicchio és Ghirlandajo festették, csak az érti meg igazán, hogy az egykori szegények vallása hogyan uralkodhatott a hatalmas királyok felett évszázadokon keresztül. A mise a legnagyobb szegények vallásos zenedráma, amely mellett a középkori misztériumok éppúgy eltörpülnek, mint a XIX. század nagy misztériuma, a Parsifal. Nem is csoda, hisz' a mise kiépítésén tizenöt évszázad legokosabb emberei és legnagyobb művészei fáradoztak."

E sorokat a János Vitéz dalszerzője, a protestáns Kacsóh Pongrác írja Zenetörténelmi tanulmányában, mert az ő lelkét is megfogta valami abból a drámai feszültségből, amit a szentmise, mint a nagy emberi közösség egészen különös megnyilatkozása jelent. Mi tudjuk, hogy a szentmise mindezeknél több: az *Üdvözítő keresztaljának megújulása*, még akkor is, ha egy kis falusi templomocskában, rozszant faoltáron mutatják be.

Az Üdvözítő azt akarta, hogy állandóan közöttünk legyen, a hívők ezer és ezer közösségének középpontjában álljon, mégpedig érzékelhető módon: a kenyér és bor színe alatt. Az apró kis falvacskákban csakúgy ő áll hívei középpontjában, mint a városok körengetei között. Meg is parancsolja, hogy hatnapi munka után a vasárnapi szentmiseáldozaton mindannyian résztvegyünk, bajainkat Neki elmondjuk, tanítását meghallgassuk, s főleg hogy kiengeszteljük Öt bűneinkért és a lelkünkbe fogadjuk. „Ha nem eszitek az Emberfia testét, nem lesz élet tibennetek.” A szentmise a *Golgota életközösségébe* kapcsol bennünket. Valahányszor szentmisét hallgatunk, mi is a Golgotán állunk. A megfeszített Jézus szent seibeiből és szent Szívéből árad a kegyelem, mely megbocsát és éltet. A szentségek, a jócselekedetek, az imádság által is csak azért kapunk kegyelmet, mert mindezek a keresztáldozatból csörge-dező életerőt permetezik lelkünkbe, melynek állandó megújulása a szentmiseáldozat. A szentmiseáldozat lelkünkbe égeti azt az igazságot, hogy semmiféle közösség, legyen az haza, család, barátság vagy más társadalmi megmozdulás, fenn nem tartható az áldozat szelleme és annak érvényesülése nélkül. Így már jobban megértjük, hogy a katolikus lélek miért ünnepel meg minden nemzeti vagy családi ünnepet a szentmise bemutatásával. A közösségi élet nehézségeihez a kereszt tövéből merít erőt és teremt benne krisztusi lelkületet. S bár tudjuk, hogy minden szentmise értéke egyenlő, mert ugyanaz a Krisztus áldozza fel magát, mégis *közösségi szempontból legértékesebb a plébániai szentmise*. Ugyanis ezen a szentmisén jelenik meg a hívő nép, hogy egyesítse áldozatát Jézuséval, mint a Szűzanya és a kereszt tövében állók tették. Ez a keresztáldozat megújulásának voltaképeni célja és értelme. Mi értelme lenne ugyanis, hogy Krisztus Urunk állandóan megsokszorozza áldozatát, ha nem volna nép és emberi szív, mely Vele és Benne éljen? Vajjon nem vonatkoznának akkor ránk is Jézus szavai: „E nép ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem.”

A szentmise a szeretet és az engesztelés közösségébe forrasztja össze a híveket. Krisztus Urunk szeretetteljes

várakozását misem fejezi ki jobban, mint az első eucharisztikus közösséghez intézett szava: „Vágyódva vágyódtam veletek megenni a Húsvétot.” (Lk. 22, 15.) Az isteni Mester, aki az emberi természet legmélyebb ismerője volt, tudta, hogy az emberi közösségnek egyik legnagyobb összetartó ereje a terített asztal, amelyen az atya gyermekeinek, a jóbarát társainak nyújtja életének sokszor verejtékes munkával keresett gyümölcsét. A kegyelmi élet számára az Üdvözítő véres verejtékkel terített asztalt: „A kenyér, melyet majd én adok, az én testem a világ életéért.” (Jn. 6, 52.) Ezt az asztalt az Úr minden szentmisében megterített és nincs az a földi atya, aki öhozzá hasonlóan gondoskodnék, hogy az asztal valóban mindig terítve legyen. De a legfájdóbb, hogy sokaknak hiába terített meg. Ezért a terített asztal gyermekeinek nincs szebb feladata, mint engesztelni az asztalfőn közöttünk lévő isteni Üdvözítőt. Ez az *engesztelés közössége*. Ezért vannak sokan a nagy lelkek között, akik több szentmisét is hallgatnak naponta, ha kötelességük elhanyagolása nélkül tehetik, mint a szentség hírében elhunyt Almásy Mária főnöknőről életrajzírója feljegyezte, vagy amint a XIII. Leó pápa által jóváhagyott „engesztelők miseszövetségének” tagjai teszik, akik vasárnap két szentmisét hallgatnak; az egyiket a misemulatókért ajánlják fel az isteni Szívnek engesztelésül.

Nagyon szegényes volna azonban hitünk, ha azt gondolnánk, hogy a szentmise csak a földön élő híveket forrasztja egy közösségbe. A *szenedő és győzedelmes egyház is velünk együtt vesz részt a szentmisén*.

A szentmise életközössége a másvilágon tovább él, s ha egy főpapi mise és templomaink nagyszerűsége itt, földi méreteivel még másvallásúakat is elkápráztat, mit mondjunk arról a felvonulásról, amit az üdvözült lelkek rendeznek az áldozatát megújító Istenembernek? Erről is áll Szent Pál szava: „Szem nem látta, fül nem hallotta.”

Szent Lajos, a franciák királya naponta három misét hallgatott. Amikor ez szóbeszéd tárgya lett, megnyugtatóan felelte: „Ha vadászaton több órát ülnek lesben, senki sem róná fel nekem, ne legyen hát szavuk, amikor Isten trónja előtt térdelnek.” S ki az szentjeink közül, akit a szentmise eucharisztikus életközössége ne éltetett volna? Ha pedig földi vándorlásuk folyamán a szentmise állott életük középpontjában, elképzelhető volna-e, hogy most, örök dicsőségük idején, távollatásuk magukat a legszentebb áldozattól?

Vértanúink között számosan vannak, akik a vasárnapi szentmisehallgatás miatt áldozták életüket. Szent Szaturnusz, Szent Viktória és Afrika több hívője e miatt került börtönbe Dioklecián alatt, aki a szentmisén való részvételt halállal büntette. Kivégeztetésük alatt bátran vallották: „A vasárnapi istentiszteletről sohasem hiányoztunk. A jövőben is résztveszünk rajta, még ha életünkbe kerülne is.” Mexikó katolikusai rop-pant áldozatokat hoztak, hogy a szentmisén résztvehessenek, s misem mutatja jobban az idők járását, mint a harctéri beszámolók, amelyek arról a boldogságról és vigaszról szólnak, amit katonáinknak a szentmise és a szentáldozás életközössége jelent. Milliók távoznak az örökkévalóságba a szentmisén való részvétel örök vágyáért!

A szentmise életközösségébe azonban nemcsak az üdvözült lelkek, hanem az angyalok is beletartoznak. Szent Nilus apát az angyalok nagy seregét látta a

szentmisén. Aranyszájú Szent János az áldoztató papot kísérő angyalokról szól. Folignoi Szent Angéla mindenkor angyaloktól körülveve pillantotta meg az Üdvözítőt az Oltáriszentségben. Méltán írja Kochem Márton: „Amint karácsony éjjelén angyalok szálltak le az égből Betlehemből, hogy a kisded Jézust imádják, ugyanúgy nem hagyják el őt most sem, amikor a szentmisében kenyér és bor színe alatt megjelenik.” Sokan nem is gondolnak a láthatatlan szellemvilág jelenlétére, mint sokszor a láthatatlan Isten jelenléte sem hatja át lelküket.

A szentmise életközösségébe beletartozik továbbá a *szenvedő egyház*. Tudvalevő dolog, hogy a szentmise áldásaiban mindenki részesül, aki a kegyelem állapotában van. A tisztítóhely lelkei a kegyelem állapotában haltak meg, de a büntetés leszenvedéséig nem juthatnak még Isten boldogító színelátására. Csak mi segíthetünk rajtuk, ha kiesdjük számukra a túlvilági vezeklés hevének csökkenését. Szent Agoston azt írja, hogy a vértanúk összes kínjai nem voltak olyan fájdalmasak, mint az ő szenvedéseik. Azok a szentek, akiket Isten a túlvilágba való betekintéssel ajándékozott meg, mint Boldog Taigi Máriát, hirdetik, hogy a templomaink előcsarnokában sok tisztítóüzből szenvedő lélek vezet. A tisztítóüzből helyét nem tudjuk, de ahhoz nem kell nagy tudomány, hogy állítsuk: ahol a lélek van, ott van számára a tisztítóüzből. A szentmise életközösségébe tehát a szenvedő lelkek is beletartoznak és ki tudja, hány nagynya vár itt unokájára, hány apa fiára, hány anya lányára, hány gyermek szülőire, jóbarát társára, mint szenvedésének enyhítőjére? Amint a pokol tornácán sokan vártak Krisztus keresztáldozatára, úgy vár-

nak most a tisztítóüzből szenvedők annak megújítására.

Végül a *szentmise a Szentháromság életközössége*. A megtestesült Ige áldozatát a Szentháromságnak ajánlotta fel: „Ego vivo propter Patrem.” (Jn. 6, 57.) Jézus pedig elment, feláldozta magát, hogy elküldje a Szentlelket. „Ha el nem megyek, a Vigasztaló nem jön el hozzátok, ha pedig elmegyek, elküldöm Öt hozzátok” mondja Jézus a keresztáldozat bemutatásának előestéjén apostolainak. (Jn. 16, 7.) Sokszor kérdezik híveink: hol a mennyország? Ott, ahol az Úr Jézus jelen van. Jézus pedig az Oltáriszentségben van jelen, s megújítja áldozatát értünk a szentmisében. Ahol pedig Jézus van jelen; ott az Atya és a Szentlélek is jelen van. Így a szentmise a legteljesebb Istenközelség, s nekünk embereknek nem lehet nagyobb megtiszteltetés, mint hogy ebbe a szent közösségbe mi is beletartozunk. *Tudatosítani kell magunkban ezt a gondolatot*, valahányszor a szentmisén részt veszünk. Több ez minden címnél, rangnál, gazdagságnál, földi kitüntetésnél és mindennél, amit e világ adhat, mert itt az üdvözült lelkeknek és angyaloknak seregével egyesülhetünk. Méltatlanságunk teljes bensőségével mondjuk ugyan a kafarnaumi százados szavait: „Uram, nem vagyok méltó”, mégis szent bízalommal közeledünk hozzá, mert tudjuk, hogy a gyermek a családhoz tartozik.

Méltatlanságunknál csak az a szeretet nagyobb, amellyel Isten hív bennünket szent keresztáldozatának megújításához, a szentmiseáldozathoz. Ahhoz az áldozathoz, amely oly csodálatos életközösségben egyesíti egymással az eget és a földet.

Irodalom

FONTOLD MEG!... Budapest. Korda, 1943. 32 lap. Ára —.30 P.

Mondrone Domonkos jezsuita atya kis füzetét ültette át magyar nyelvre és tette közzé kezelhető alakban H. Szekes Olga. Annál megokoltabb a fordító vállalkozása, mert olaszul több mint kétfélmillió példányban forog közkézben a lelkiismeretkeltegető füzet. A modern élet hajszájában és szórakozási meg harcosszavában szinte gépies formák közé szorítva sodródik előre az emberiség, nem a maga lábán jár, hanem a szenvedélyek játéklabdája gyanánt imbolyog céltalanul. A szerzőnek az volt a célja, hogy „megállj!”-t kiáltson és a földiekről az égiek felé irányítsa a figyelmünket. Isten szava elhangzott és elhangzik mindennap, ne légy süket, hanem hallgass rá és mentsd meg lelkedet, melynek valódi gyilkosa a bűn. Am a bűn borzasztó, mert ha a nagy kaszás rád tör, akkor biztosan az örök kárhozat lesz osztályrészed. De ne csüggedj, mert nem állsz egyedül, a Jó Pásztor nyomodban jár, Jézus irtalma határtalan, hívd őt, közeledjél hozzá a bűnbánat és gyónás szentségében, vedd őt szívedbe az áldozásban. Ha nagylelkű vagy, akkor bizhatsz benne, de el ne bízd magad, s hogy el ne essél újra, gyakran indítsd fel a bánatot, hogy így is tisztuljon lelked, erősödjék akaratod. Fordulj a Szűzanyához, ő melletted áll, kapaszkodjál kezébe. Gyakorold a Jézus Szíve-tiszteletet, mert a Szent Szív megígért minden segítséget és kegyelmet azoknak, akik benne

bíznak. Maradj mindig a kereszt tövében, hogy a szenvedő Megváltó példája erőt sugározzon beléd a harcra, de szeresd az Egyházat is, hogy anyai keblén biztosan érezd magad és semmi el ne sodorjon onnan. Szenvedéseidet ajánld fel Istennek, keresd őt neccsak szíved magányában, hanem az élet minden vonalán, vonulj el vele imádkozni, de egyesülj vele munkádban is. Ha így élsz, szent lesz életed és boldog a halálad, akkor megtaláld a helyes és szép élet titkát. Ezeket a gondolatokat közli a füzet, mely nagyon alkalmas arra, hogy jobba tegyen, Istenhez kalauzáljon. Ezért terjesszük, különösen a csüggedők és szenvedők kezébe adjuk. Csendes apostolság ez, melyre nagy szükség van a mindenütt ordító reklám korában.

Mérő Mihály: SZERELEM A VIHARBAN. Történeti regény. Budapest, Korda kiadása 1943. 135 lap. Ára 4.— P.

A regény meséje a mozgalmas Thököly-korszakban játszódik le s elbeszéli Pethő Sándor kálvinista harcos vitéz és Baán Judit tiszta szerelmének történetét. Mindketten és családjuk is sokat szenvedtek mind a töröktől, mind a belső háborúktól. Juditot atyja, korán özvegyesre jutva, elviszi a szendrői várba, de itt maga is sebet kap a védelemben. Bárkányi páter ferences oltalmába veszi a leányt s elviszi ennek nagynénjéhez, Lórántnéhoz. Később Lórántékat kiforgatják a jussukból a hamis rokonok, akik az új hitet követik és gyűlölik a katolikus Lórántékat, s így az özvegy

és nevelt leánya Kassára költözni kényszerül. Itt találkoznak évek után újra Bárkányival egyik megkapó szentbeszéde után, aki beajánlja Juditot Zrínyi Ilona mellé, a fejedelemszony udvarába fogadja a felserdült leányt s udvarhölgyei között szán neki szerepet. Zrínyi Ilonát megkérte Thököly Imre, a feltörekvő ifjú fejedelem, Ilona csak úgy hajlandó hozzámenni, ha gyermekeit nem forgatják ki vagyonukból és maga is szabadon gyakorolhatja vallását. E tárgyalások alatt fontos szerep jut Bárkányinak, aki összekötő kapocs a fejedelmi ház és Szelecsényi primás között. Am a szerencse csillaga lassankint leáldoz a felkelők felett, maga Thököly elbukik a harcban, Zrínyi Ilona tartja még egyideig Munkács várát, de a mellette levő német protestáns lelkész, Absalon, átjátssza a németek kezére. Pethő Sándor, a hű hadnagy hiába akar lelket önteni a fejedelemszonyba, már késő. De ők ketten, Sándor és Judit ekkor találják igazán egymásra annál is inkább, mert Sándor már megismerte az igazi hitet, így azután semmi akadályja sincs annak, hogy egybekeljenek. Közben Zrínyi Ilona Judit nevelőanyjának visszaadta a családi otthonát és földet, Pethő Sándorról sem feledkeznek meg, mert hű szolgálatai fejében gazdagon jutalmazza. Nagyszerű könyvet írt a szerző. Tiszta szerelmet sugároz minden lapja. A szereplő személyek is elsőrendűen vannak összeválogatva. Legjobb Bárkányi páter alakja, aki a felek között közvetít, nem riad vissza messze utaktól, hogy Egyháznak és hazájának ügyét szolgálja. Megkapó Zrínyi Ilona alakja is, bájos a gyermek Rákóczi Ferenc szereplése. A viharos kor hűen jelenik meg az olvasó lelki szeme előtt, szinte átéljük mindazt, ami az eseménydús korban lejátszódott. Tiszta olvasmány, felemelő fordulatokkal, nem rombol, hanem épít, sok kellemes órát és lelki emelkedést szerez olvasóinak.

Biró Bertalan: A SZEGEDI ÜSTÖKÖS. Történeti regény a Hunyadiak korából. Budapest, Korda kiadása, 1943. 203 lap. Ara 4.80 P.

Nemcsak a régi, de a legújabb korban is történeti szerepet játszott Szegedet teszi regénye címadójává a szerző. Hunyadi János és családja valóban nemcsak beírta, hanem bele is véste nevét a magyar történelembe, ezért a család multjából és életéből ma is olyan hatóerők sugároznak széjjel, melyek lelkesítenek és magukkal ragadnak az aldozatos élet önfeláldozó hősiesség magaslataira. Hunyadi János úton van s elfáradva betér a kondás Markó kunyhójába, aki megvendégeli, de miközben vendége alszik, elárulja a közeli haramiáknak abban a reményben és kikötéssel, hogy a zsákmány fele őt illeti, de a martalócok kismizmizik őt. Mikor azután újabb utasok járnak arrafelé, a rablók ezek ellen sietnek, az őrizetére hagyott két emberrel könnyen elbánik Hunyadi, közben Markó is észbe kap, kész a gyanútlan Hunyadit elkalauzolni Nándorfejérvárra, de e helyett Brankovics György szerb fejedelem székhelyére, Szendrőbe vezette. Ott áruló útján már tudtak jöveteléről és a fejedelemhez kísérték a csárdából, ahova betért a kondással. Brankovics a sok jóért, amit Hunyaditól kapott, elárulja a hőst, Magyarország kormányzóját, ki akarja szolgáltatni a szultánnak jó váltságdíj fejében. Ellenségei egymásután támadnak az ország ellen, de Hunyadi túljár eszükön, s mikor az országot minden kapzsi főúr és szomszéd marcangolja, megjelenik seregével, világraszóló küzdelem fejlődik ki, a törököt szorongatja, mellette van Kapisztrán Szent János és az összetoborzott hadsereggel meg a magyar vitézekkel a világtörténelem egyik legnagyobb jelentőségű harcát vívja meg és egyik leg-

ragyogóbb győzelmét aratja Nándorfejérvárnál. A harc heves volt, sokba került, elvitte a halál nemsokára Hunyadit, de követte őt Kapisztrán is. A hős vicekapitánynak, Ország Mihálynak és a fegyveres vitézként harcoló és szolgáló Lehotay Máriának nem lehetett a nagy törökverő hős násznagya, amint nekik megígérte. A lehotai vár újra benépesült a frigy nyomán, csak a mohácsi vést követő kor tette ismét otthonalanná a lehotai várurakat. Hunyadi János emberfeletti alakja, Kapisztrán hősi személyisége elragadó. Brankovics és Cillei Ulrik hitványsága mindenütt elveszi méltó büntetését. A szerző első regényét alkotta meg e művében. Sikerült alkotás, a magyar mult egyik legdicsebb fejezetét ismerjük meg belőle. A mai idő is sokban egyezik Hunyadi korával, ma is kellene hozzáfogható jelenség, aki erejével, eszével és szervezőképességével lelket és bátorságot öntene a magyarságba és diadalmas győzelmekre vezérelné hiveit. Nagyszerű regény, egyetlen óhajunk: még több kövesse az elsőt!

Dr. Máriás István: CHRISTUS VINCIT... Jézus Szíve-gondolat, pápaság, az Egyház győzelme. Budapest, 1943. A Korda főbizománya. 154 lap. Ara 4.— P.

Jézus szeretetéről és Szíveről sohasem írhatunk elég és elég mélyet. A magyar ilyen irányú irodalom nagyon gazdag, mondhatjuk, hogy a leggazdagabbak és legmélyebbek közé tartozik. Nemcsak a teológusok és egyházi férfiak, hanem világiak is szívesen mélyednek el az isteni Szív titkaiba. A jelen könyv szerzője orvos, aki rendkívüli nagy szeretettel tanulmányozta és élte át a Jézus Szíve-tiszteletet és így nemcsak kívülről, hanem gyökeréig hatolva ismeri a kereszténység gyakorlati élésének eme formáit. A könyvnek egyik alap-gondolata az Egyház isteni küldetése és élete. A diadalmas világnézet hangján és a világhódító kereszténység szemszögéből nézi a katolikus Egyház belső és külső életének eseményeit. Rövidre tagolt korokban szemléli, mintegy filmekben pergeti és plasztikus képekben pergeti az Egyház történetét napjainkig. Nemcsak a felemelő életigenlést látja, hanem sorra veszi az Egyház küzdelmeit és szenvedéseit, harcait és győzelmét. Nemcsak a multat vonultatja el szemünk előtt, hanem saját korunk kohójába is beletekintünk a könyv adatai nyomán. Ha bodrozódnak is felettünk a felhők, ha nyomasztó érzés is megszállná a lelket, nem kell félnünk, mert a szerző bizonyító érvei szerint Isten gondviselésének jelei sokasodnak, rendkívüli jelenségek ötlenek szemünkbe, melyek bizalomra gerjesztenek. Elsősorban ott van a Jézus Szíve-tisztelet, mely a mai kornak szól. Nemcsak az Egyház hivatalos tanítása utal ide, hanem bőségesen idézi a magánkijelentéseket is, milyenek találhatók Rafols és Menendez nővérek életében és mások kiadott vagy kiadatlan műveiben. Hazánk is sok vajúdáson ment keresztül. Am a remény szivárványfénye felvillan egünkön, utalunk csak az eucharisztikus kongresszusra, a Jézus Szíve-tisztelet és a Nagyasszony-kultusz jelenségeire. De nemcsak a külső nagy világban megy végbe ilyen előnyös változás, hanem meglepetéssel és örömmel tapasztaljuk a tudományok meghódolását is Isten előtt. Egység felé haladunk a történelem szemléletében, a modern fizikában, az orvostudomány is visszatér a hit és lélek gránit-alapjaihoz. A bölcsélet Canossát jár, mert Szent Tamás a mai kor bölcselőinek kezvezetője, a költők és szépírók is rátérnek a vallás útjára. Mindez öröme hangozó tapasztalat és megfigyelés. Krisztus valóban győz. Ma még folyik a küzdelem, de a sokasodó jelek a biztosan bekövetkező győzelemre mutatnak. Ezt közli

a lelkesítő könyv, mely bőséges irodalom alapján dolgozik. Lelkes és lelkesítő munka, melegen ajánljuk.

Gerely Jolán: ADD NEKEM A SZIVEDET! Budapest, Korda kiadása, 1943. 167 lap. Ara 3.80 P.

Negyedik kiadás egy könyvből már maga is ajánlólevél! A megkapó címlap teljes összhangban ábrázolja azt, amit a cím kimond és a könyv alaposan és nyíltan, érdekesen és tapintatosan, szeretettel és segíteni akarással feltár és előad. Kell is az ilyen könyv, mert a nagy társadalmi megrázkódások, a hirtelen megváltozott életberendezések nemcsak eltulodásokat okoztak a társadalmi és társas élet síkján, hanem egyenesen forradalmat idéztek elő. Ez a forradalmi beállítottság tapasztalható a házasság szentségének virágoskertjében, mert a gondosan ápolat keret megváltozott a fagy, az áradás és pusztulás. Sok érték ment veszendőbe, sokan megitták az árát a megtapasztalásnak, a jobbak végül is rádöbentek, hogy így tovább nem lehet, segíteni kell. Minden leány élete keresztülfut az élet rónáin, oh de jaj, mennyi nem úgy jut a tengerbe, mint a tiszta hegyi patak, hanem tele sárral és iszappal. A szerző nagy életbölcseséggel nyúl mindahhoz a kérdéshalmazhoz, mely a házassággal kapcsolódik. Isten férfivá és asszonnyá teremtette az embert, azt akarja, hogy azok, akik az ő törvénye alapján kiválasztják egymást, boldogítsák is egymást. A könyvben leányok szerepelnek, akik elindulnak az életbe, sokan botladoznak, mások végigjárják a helyes utat, mert nem ösztöneik után nyargálnak, hanem jó szüleik, lelkivezetőik és tapasztalt ismerőseik tanácsát és mindennekfelett a saját lelkiismeretük hangjában megnyilatkozó Isten irányító szavát követik. Éva és Lenke nem ritka jelenség, hanem nagyon sok futkos belőlük az utcákon. A könyv elején felbukkanó Éva megkapja Lenke első levelezőlapját rajta a felkiáltójellel, annak közléséül, hogy Lenke szerelmes lett. Hányszor megismétlődött ez a felkiáltójel, míg végre Lenke férjhez ment, de azután hamarosan el is vált, hogy mielőbb mással lépjen tilos frigyre. Éva is várta a lovagot, de nehezen jött, egyik nem volt méltó, a másik hitét kívánta áldozatul, de azután mégis megtalálta azt, aki őt és akit ő valóban boldoggá tett. Megkapó az a fejezet, melyben az Isten hívásáról ír a szerző. Nagyon hálás szerepet kap a könyvben a jóságos Janka néni, aki bölcs tanácsaival mindig ott áll a fiatalok mellett, leszoktatja Jucit a rüzsról és püderéről. Másokról belelátunk egy tapasztalatlan leány lelkébe, aki vőlegényét felszabadította és önmagát tette tönkre vigyázatlanságával. Ismét máskor egy meggondolatlan szerelmes levél még évek múlva is feldúlja a jegyesek lelkét és széttépi az összekapcsoló szeretetet. Más férje és egy leány között nem lehet barátság, mert megégetik magukat, amint Margit esetében megnyilvánult. A szeleburdi és élveteg Hilda nem akar gyermeket, míg a hűséges Magda és férje boldogan számlálják a napokat, mikor a kis jövevény megérkezik. Betekintünk e könyv egyik fejezete nyomán az olyan családba, ahol az anya is dolgozik és a gyermekek elvadulnak, ám a nemsokára bekövetkező előnyös változás visszavarázsolja a család boldogságát és békéjét is. Éva Lászlóhoz megy feleségül, aki megszerette azt a leányt, aki kis árváját oly nagy jóssággal gondozta. Boldogan készültek a házasságra, mindketten lelkigyakorlatot végeztek és őszinte áhítattal imádkozták a házasságkötéskor szereplő imákat és fogadták az Egyház áldását. A könyv a jegyesek miséjének részleteivel és a házassági áldás imáival zárul. Hisszük, hogy a könyv újabb kiadása is sok áldást áraszt, sok

elrontott életet tesz jóvá, sok tiszta szívet óv meg a romlásától, és sok fiatal párt vezérel össze Isten és egymás igazi szeretetében. E könyvet okvetlenül olvassa el minden anya és apa, minden leány és minden fiatal ember. Felér egy alapos lelkiismeretvizsgálattal és utat mutat a jövő tűzhelyének alapítására. A katolikus házasság derűs képe bontakozik ki a könyv tanítása nyomán.

Szabó József S. J.: VILAGNÉZETI KONFERENCIAK. III. Az egyén. Budapest, 1943. Korda kiadása. 28 lap. Ara 30 fillér.

Az immár mindjobban vonzó konferenciák harmadik száma jelenik meg a könyv piacon. A jeles előadó ebben a füzetben közzéteszi előadását az egyéről. Aki figyelni napjaink életét, az látja a gigászi küzdelmet, mely folyik az emberért a társadalom keretén belül, sokszor a kulisszák mögött, de legtöbbször a nyílt porondon. E küzdelemben a középpont az egyén. Mennyi minden erő összefog, hogy az egyént elgáncsolja, leszorítsa és saját járszalagjára fűzze. A divatos társadalmi mozgalmak és pártok mind az egyénre vadásznak, hogy a túlzó közösségi életforma keretei közé szorítsák és önző céljaikat így valósíthassák meg. A túlzó kollektívizmus ürességet teremt önmaga körül, építő munkával segít az ember céljának elérésében. Viszont a kereszténység az egyént állítja kialakítás céljából a világnézeti tájékozódásban, mert csak az igazi egyéniség képes elérni a végső célt, Istent. Am Isten elérése nem lehetséges az Úr hűséges szolgálata nélkül, ez meg nem lehet a megélt kereszténység, a szoros Krisztus-követés nélkül. A szerző áradó retorikával, sok képpel és utalással igazolja tételét. Mindvégig elgondolkodtató vonalvezetése és eszmefüzése alkalmas arra, hogy a mélyebben látók és magasabbra törekvők biztosan eltájékozódjanak irányítása nyomán. Ezért élmény a kis füzet olvasása és hálás lehet a mélyebben eszmélők tábora, hogy a kiváló előadó nemcsak elmondja, hanem mindjárt közkinccsé is teszi gondolatait.

P. Kertész Antal dr., minorita: RÓMAI SZEMMEL, RÓMAI SZIVVEL... Eszmék, érzelmek, emlékek. Szeged, 1942. 258 oldal. Ara: 5.50 P.

P. Kertész könyve a reális egységben összefüggő világ képét mutatja be s felszabadítja a mai ember lelkét az álvilágnézetek szolgaságából. A múlt, jelen és jövő, a nagy eszmék és kis életmozzanatok színes kaleidoszkópját tárja elénk, s e szóval: római szív, mint varázsigevel vezet át a keresztény lényeg-gondolat, a pápák szociális útmutatásai, a tökéletes ember kifejlődései és célkitűzései, a nagy nyomorgó: Assisi Szent Ferenc személyének és eszméinek kultúrjelentsége, Giotto naturalizmusa, P. Kolbe nagysikerű mozgalma a Szeplőtelen Szűz szolgálatában, Pirandello vallomása, a pompeii katakombák tanúsága, az Árpádház két virága: Erzsébet és Margit nagyhorizontú világán. Majd benyit a néphit szerény világába, ahol ugyanazt a komoly és mégis derült életfelfogást találja a haldokló kisgyermek szívében éppúgy, mint a halálra készülő aggastyánában, a bölcselkedő ifjú messzenéző vizsgálódásaiban csakúgy, mint az élet értelmét a szív ambícióival sejtő leányban. Semmiféle emberi nagyságtól, semmiféle rejtett értéktől el nem fordul, s éppúgy tud meríteni Gárdonyi lelkiületéből, mint a hippói püspök búcsútársalgásából. Így fejt ki a mai ember számára Szent Pál e mondását: minden a tietek, ti pedig Krisztuséi vagytok.

VALLÁSOS MŰVEK

- Csávossy Elemér: **Ein Grab an der Donau.** Tagebuch und Leben der Schwester Maria Margarethe. Második kiadásban jelent meg Bogner Mária Margit vizitációs apácának élete. Ára 4.20 P.
- **Egy sír a Duna felett.** Hatodik kiadásban látott napvilágot a példás életű érdi vizitációs apáca naplószerű életrajza. Ára 3.50 P.
- Erdey Ferenc: **Engesztelő szentóra.** Tizenkét szentórára ad mély, tartalmas elmélkedéseket. Ára 1.60 P.
- **Mi történt Fatimában?** III. kiadás. Ára —.30 P.
- **A fatimai Madonna üzenete.** Két kötet. Elmélkedések alakjában. Ára 4.50 P.
- Hunya Dániel S. J.: **A nyáj a pásztorért.** Papok lelki segítése. Első részében tárgyalja, hogy mit tehetnek a világi hívek a papokért, hogy lehetnek „a papság szolgálatában az apostolok apostolvá”. Másik részében példákat sorol fel. A hasonnevű kis imakönyvvel együtt ára 3.— P.
- „**A nyáj a pásztorért**” című apostoli kis imafüzet Ára 1.— P.
- Hünermann—Sallér Hermann: **A rajnaparti dóm.** Szinte nem lehet kézből letenni ezt a regénynél lekötőbb életrajzot. Boldog Hermann József kedves életrajzát tárja az olvasó elé szórakoztató, lebilincselő és tanulságos módon. Ára 5.— P.
- Dr. Máriás István: **Christus vincit.** A könyv írója világi ember, orvos, de nálánál kevesen értették meg jobban a Szent Szív tiszteletét. Amit ebben a könyvben, az intelligens közönséget tartva szem előtt, megír, teológusoknak dicséretére válik. Ára 4.— P.
- Mondrone Domonkos S. J.: **Fontold meg!**... Ennek a kis füzetnek minden katolikus kezébe el kellene jutnia, mert fontos dolgokat: az ember örök és ideiglenes boldogságát tárgyaló tételeket vesz sorra. Olaszországban közel hárommillió példányban forog közkézen. Ára —.30 P.
- Luigi Moresco: **A Fatimai Szűz.** Roppant érdekes leírása a fatimai látomásnak. Ára 3.20 P.
- Dr. Nyisztor Zoltán: **Az Actio Catholica tíz éve.** Mihalovics Zsigmond, az A. C. országos igazgatója beszédeinek és írásainak tükrében. Ára 5.40 P.
- Schütz Antal: **Isten a történelemben.** Tíz előadás. A történelemből Istenhez, Isten, mint a történelem kulcsa, Istennel a történelemben fejezetekről ír. Ára 2.— P.
- Szabó József S. J.: **Világnézeti konferenciák.** III. Az egyén. Ára —.30 P.
- Tyukos Ev. János: **Vasárnapi kenyér.** Pünkösdi utáni 13. vasárnaptól a 24. vasárnapig közöl értékes szentbeszédeket. Ára 8.— P.
- REGÉNYEK ÉS KÖZÉRDEKŰ MŰVEK:**
- Dr. Biró Bertalan: **A Szegedi Üstökös.** Érdekesen felépített történelmi regény a nagy Hunyadi Jánosról. Sikerült alkotás, a magyar múlt egyik legdicsőbb fejezetét ismerjük meg belőle. Ára 4.80 P.
- Hünermann—dr. Sallér Hermann: **A rajnaparti dóm.** Boldog Hermann József regényes élete. Ára 5.— P.
- Báró Brandenstein Béla: **Nietzsche.** Hatalmas munka. Ára 16.— P.
- Délvidéki daloskönyv.** 108 magyar népdal. Ára 2.— P.
- Esterházy Lujza: **A huszadik esztendő.** A szlovákiai magyar író nő izgalmas prágai naplójegyzetei az európai háború kezdetéről, Csehszlovákia összeomlásáról. Ára 3.20 P.
- Dr. Fodor Ferenc: **A Jászság életrajza.** Sok képpel illusztrált 500 oldalas, albumalakú mű. Ára 14.— P.
- Fekete—Váradi: **Széchenyi vallomásai és tanításai.** Széchenyi-antológia. Ára 10.— P.
- Felkai Ferenc: **Farkasvér.** Ára 11.50 P.
- Gyórfy István: **Magyar falu, magyar ház.** Sok ábrával. Ára 14.— P.
- Ijjas Antal: **Emberek a kőben.** Regény. Ára 7.20 P.
- Kodolányi János: **Juliánusz barát.** III. kiadás. Ára 14.— P.
- Mérő Mihály: **Szerelem a viharban.** Zrínyi Ilona korabeli regény. Pethő Sándor és Baán Judit tiszta szerelmének történetét dolgozza fel. Katolikus szellem hatja át e kitűnően felépített regényt. Ára 4.— P.
- Molnár Ferenc: **Partizánfront.** Riportregény. Ára 14 P.
- Pintér Jenő: **Századunk magyar irodalma.** Ára 48 P.
- vitéz Somogyváry Gyula: **A pírossapkás kislány. A hadtest hű marad.** Regényes korrajz. Ára 16.— P.
- Szili Leontin: **Asszony az országúton.** Regény. Ára 4.— P.
- Zaymus Gyula: **A Beléndeki Udvarház.** Lenyűgöző regény. Ára 6.50 P.
- IFJÚSÁGI MŰVEK:**
- Kosztler atya: **Kérdőjelek a fiúszívekben.** Ára 4.80 P.
- P. Polónyi Ferenc S. J.: **Hős vér, hős fiúk.** Ára 3.10 P.
- VERSESKÖTETEK:**
- Ébersz Györgyné: **Legyen áldott.** Ára 2.50 P.
- Harsányi Lajos: **Összes versei.** Ára 9.— P.
- Kölcsey Ferenc: **Összes művei.** Ára 24.50 P.
- Madách Imre: **Az ember tragédiája.** (Magyarázatokkal.) Ára 4.80 P.
- Mécs László: **Összes versei.** Ára 20.— P.
- Petőfi Sándor: **Összes költeményei.** (Népies kiadás.) Ára 6.— P.
- **Összes művei.** Ára 22.— P.
- Tompa Mihály: **Összes művei.** Ára 22.— P.
- Tóth Árpád: **Összes versei.** Ára 12.— P.
- Vörösmarty Mihály: **Összes művei.** Ára 12.— P.

KATOLIKUS SZELLEMŰ REGÉNYEK:

Gereben László: **Akos vitéz útja.** Pompásan megszerkesztett történelmi regény, kitűnő korrajz. Ára füzve 3.80 P, kötve 6.20 P.

Horváth Miklós: **Szól a lant.** Regényes elbeszélés Beke Balázsról. Tinódi Lantos Sebestyén tanítványáról. Ára füzve 2.90 P.

Kincs István: **Édes Bózsike.** Több elbeszélés fiatal leányok számára. Ára füzve 2.50 P.

— **Makula nélkül.** Regény. I. II. A legújabb kor falusi társadalmának rajza egy tiszta szerelmi történet kapcsán. Ára füzve 3.— P.

— **Magyar ég alatt.** Elbeszélések. Sugaras magyar életet akar a maga sajátos lelki világával és derült hangulatával az olvasó elé állítani. Ára füzve 2.50 P, kötve 5.— P.

— **A leánymamák fia.** I—II. kötet. A magyar kisvárosi társadalom humorban feloldadó apró küzdelmeit tárgyalja, melyek végeredményben mégis a nagy államközösség egészséges alapját vannak hivatva lerakni. Ára füzve 5.— P, kötve 10.— P.

— **A szegénység vára.** I—II. kötet. Regény 2 kötetben. A mult századvégi magyar középirtokosok züllésének rajza, melyből a kiutat a magyar akarás és energia idealizált megszemélyesítője festi meg a jövő számára. Ára füzve 5.— P, kötve 10.— P.

id. Kray István báró: **Nikodémus.** Bibliai regény. Érdekes. Ára füzve 4.— P.

Lenzen—Dienes: **Kő kövön nem marad...** Jeruzsálem pusztulását élénk színekkel tárgyaló regény. Élénk színekkel festi a krisztusi jövőndülés teljesedését. A nagyszerűen sikerült fordítást Dienes Adorján vezette. Ára 4.— P.

Mérő Mihály: **Szerelem a viharban.** Érdekesítő, színtiszta katolikus regénye két nemes, fiatal szívnek. Ára 4.— P.

P. Pál: **Igazi szegények.** Közvetlen, kedves kis története egy szegény, családi fészekből kiesett leánynak. Kartonkötésben 1.— P.

P. Pécsi Tamás: **Az utolsó áldozat.** Szent Ágnes életének regénye. Szent Ágnes élettörténete egy lüktető eseményű és szípkázóan csillogó stílusú kis regényben megírva. Ára füzve —.80 P.

Spillmann S. J.: **Gyónási titok áldozata.** II. kiadás. Való történeten felépült regény. Egy, a gyónási pecsétet megőrző fiatal papnak megrázó, tragikus, minden detektívdráma érdekességét felülmúló története. Ára kartonkötésben 3.80 P, kötve 6.20 P.

P. Tomka Ágoston S. J.: **Salamon kincse.** Salamon Árpád székely vegyész-mérnök ősei birtokán, Gyergyó-Magasfalván csodás kincset talál. Hosszas kísérletezéssel aranyértéket vegyít belőle. Pénzén gyarmatot vesz Ausztráliában. Később meggyanúsítják, de az igazság sok bonyodalom után kiderül. Izgalmas regény és tanító hatású. Ára füzve 4.— P, kötve 6.50 P.

Zaymus Gyula: **Illatos fény és egyéb elbeszélések.** Válogatott, szép elbeszélések, amelyek olyan hőt és szeretetet sugároznak ki magukból, hogy a mai dermedt világban élő ember szinte megmelegszik mellettük. Csupa szín, szív és hangulat minden sora. Ára füzve 3.60 P, kötve 6.— P.

TÖMEGTERJESZTÉSRE AJÁNLJUK:

Jézus szentséges Szívének képeit a Szent Szív 12 ígérétevel. 24×34 cm-es nagyságban, szép halványsárga színben, kétféle szövegnyomással, aranyozással. Ára 70 fillér.

A világ följánlása Szűz Mária szeplőtelen Szívének című imát. XII. Pius pápa Öszentsége imája. Ára 2 fillér.

Keresztelési diploma. A megkeresztelt egyén összes kiváltságai rajta vannak ezen a szép kivitelű oklevélen. Ára 80 fillér.

A hitoktatás „súlyos kötelességét” végző ft. papság és világiak legjobb segítője a

Katolikus nevelés

(Kat. Hittanárok és Hitoktatók Egyesületének Közlönye)

európai színvonalon álló, Magyarországon az egyetlen hitoktatási szaklap. Havonta 1-én jelenik meg változatos és gazdag tartalommal. Előfizetési ára évi 8 — P.

Ingyen mutatószámot szívesen küld a kiadóhivatal:

BUDAPEST, III., SAN MARCO-UTCA 50.

(Papnövendékek 50% kedvezményt élveznek.)

JÉZUS SZIVE

ÉS

MÁRIA SZIVE

ajtvédpajzsok

nagyon izléses, színes kivitelben kemény papírlemezről darabonként

30 fillérért kaphatók.

A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében, Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.

Utunk

A lelkiélet havi folyóirata

A tartalomról:

Pintér József: Az ékesség országa. — Borbély István S. J.: A Világ Királynője. — Dr. Városi István: Az eskü. — Dr. Eröss Alfréd: Veritatem facientes in caritate. — Müller Lajos S. J.: Szentek mint emberek. — Irodalom.

Korda R.F. Kiadása Budapest.

„**Utunk**“ aszkétikus folyóirat.

Megjelenik minden hó 1-én.

Felelős szerkesztő: dr. Czapik Gyula. — Kiadja: a Korda R. T. (Igazgató: dr. Czapik Gyula.) — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám. Csekkszám: 42,881. Telefon: 136—185. Fiókkiadóhivatal: Korda-fiók, Szeged, gróf Apponyi-u. 20. szám. — Erdélyi főbizományos: Korda R. T. fiókja, Kolozsvár, Szentegyház-u. 2.

Előfizetési ára félévre 1 P 80 fill. ————— Egyes szám ára 40 fill.

Augusztus havának legkedvesebb ünnepe augusztus 15-e: a Boldogságos Szűz Mária mennybemenetele. A nap titka a Szent Szűz halála, előzetes föltámadása, mennybemenetele és megkoronáztatása. A Szentlélek kegyelmeivel elhalmozott szüzi Ara, a magasztos Istenanya életének egy-egy tündöklő állomása az ég angyalainak, a föld lakóinak csodálata, tisztelete s hódolata méltó tárgya. Példaadó életének, szeretettel, alázattal, türelemmel, áldozattal és hűséggel, engedelmisséggel átszőtt életének, csodálatos halálának: a tiszta szív az egyetlen titka. A nagyság és Isten előtti kedvesség első feltétele. Ha az Ő neve van szívünkben s ajkainkon, kiérdemeljük anyai közbenjárását; ha Őt követjük, el nem tévedünk; míg Hozzá folyamodunk, reményünk forrása ki nem apadhat; míg részegezzük tekintetünket, biztos úton haladunk. Míg Ő támogat, el nem eshetünk, míg Ő védelmez, kitől sem kell félnünk. Ha Ő a Vezércsillag éltünknek viharos, szirtekkel teli tengerén, hajótörést nem szenvedünk, bizton révbe érünk. . . Míg Szent István király hagyományaihoz híven minden magyar szív meghódol előtte mint Nagyasszonyunk, Királynőnk előtt, Ő a mi védelmünk! Mindent Tőle nyerünk, Ki nekünk Jézust adta. . . Minden Jézustól jő, Mária által, — ahogy azt Szent Bernát mondja.

A Nagyasszony szolgálatát és tiszteletét szorgalmazza az

Utunk *mai száma is. Mint lovagias és hű magyarok, álljunk be mi is a Szent Szűz, égi Királynőnk szolgálatába s törekedjünk meghódítani apostoli buzgalommal az Ő tiszteletének, lilimos erényei követésének másokat is. Apostolkodjunk a jó sajtó terjesztésével abban a kis körben is lapunk elolvasása, továbbadása, ajánlása révén — amelybe a Gondviselés állított bennünket! Ha erőnktől telhetőleg megteszünk mindent, amit tehetünk, győzelmes erővel folyunk abba a hódító harcba, amely Krisztus királyságát, Nagyasszonyunk királynői mivoltát s méltóságát: — az ország jobb jövődjének és boldogulásának alapjait rakva le — a hit és tiszta erkölcs útján fölmagasztalni akarja!*

Az ékesség országa

Irta: Pintér József

Genezáret-tava fölé nyolcszáz méter magasságra emelkedik Tábor, a „szenthegy”. (P. II. 1, 18.) Magában áll, mint Istennek hatalmas oltára.

Ennek tetején történt Jézusnak mint az újszövetség isteni törvényhozójának ünnepélyes beiktatása mennyei fényesség vakító pompájában. Ennél jelen voltak az újszövetség részéről Jézus legbizalmasabb tanítványai: Péter, Jakab és János — az ószövetség képviselőit pedig Mózes, a nagy törvényadó és Illés, az elzúllott törvények reformátora.

Jézus megdicsőülése imaközben történt. Isteni természetének fénytengere átjárta emberi testét, s a testéből kisugárzó fényességtől „ruhái pedig fehérek lőnek, mint a hó”. (Mt. 17, 2.) A nagy színváltozás percében a lélek nemcsak arcát ragyogtatta Jézusnak, hanem testét is felemelte. Mózes, Illés és a tanítványok fölött lebegett, mint független és egyedüli úr.

A végtelen lény szomszédságában az ember mennyire eltörpül s milyen lelket büvölő kilátások nyílnak a mennyországba, erről Szent Péter nyilatkozott lelki ittasságában: „Uram, jó nekünk itt lennünk.” (Mt. 17, 4.) Az örökkévaló boldogság

előizét szívta magába és dehogy is gondolt arra, hogy majd jöhet még egyszer olyan helyzet is, amikor erre a megdicsőült Jézusra azt fogja mondani: „Nem ismerem azt az embert!” (Mt. 26, 72.) Most csak arról az örömről tudott, amely miatt elragadtatásában ott maradni kívánczolt.

A színváltozás nem az apostolok képzelődése, érzéki csalódása vagy álomlátása volt, nem is mítosz és mese, hanem valóságos történeti esemény. És kettős célja volt. Egyfelől apostolainak hitét akarta Jézus megerősíteni a közelgő megpróbáltatások idejére azzal, hogy isteni dicsőségben és hatalomban mutatta meg magát előttük, — másfelől pedig saját személyében akart minket meggyőzni arról, hogy van mennyország, ahol a feltámadás után Istennek színről-színre való látásában kapjuk meg azt a jutalmat, amellyel majd azokat ajándékozza meg, akik itt a földön az ő törvényei szerint éltek.

Az Úr Jézus földi életében gyakran beszélt a mennyről, „az ékesség országáról”. (Bölcs. 5, 16.) Olyan helynek mondja, ahol „az igazak fényleni fognak, mint a nap”. (Mt. 13, 43.) Azzal biztatja az istenfelő szenvedőket, hogy „örüljete és vigad-

jatok, mert jutalmatok bőséges mennyekben". (Mt. 5, 12.) A megtért jobb latornak is azt ígéri: „Bizony mondom neked, ma velem leszesz a paradicsomban." (Lk. 23, 43.) A világitélet nagy igazságtevésekor így fog szólni a jobbfelől állítottakhoz: „Jőjjetek Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot." (Mt. 25, 34.)

Tehát nem leszünk a világűr „bolygó zsidói". Van helyünk, minden boldogsággal felékesített örök hajlékunk, amelyet nem hagyunk el soha. Hogy milyen lesz az örök fényesség e hazája, milyen örömök várnak abban reánk, erről még Szent Pál apostol sem tudott többet mondani annál, hogy „szem nem látott, fül nem hallott, ember szívébe föl nem hatolt, amiket Isten készített azoknak, akik őt szeretik". (I Kor. 2, 9.)

Ennek az országnak eljöveteleért imádkozunk mindennap s csak azért vonsozolja az ember földi életének nagy terheit, mert keserves kínlásai és csalódásai után, úgy hiszi, hogy kell lenni mennyországnak, ahol kárpótlást nyer. Mert menny nélkül e világon minden csak hazugság és nevetséges silányság és reménytelen vergődés volna. Az érthetlenség szédületében megoldatlanul kavarnának létünk minden titkai és problémái. Nem lenne érthető sem Isten, sem ember, sem lélek, sem erény, sem az, amit Eusebius ír, hogy „sokan kínok és leírhatatlan gyötrelmek által keresik és kiontott vérükön vásárolták meg" a mennyországot.

A mennyország hitének azonban nemcsak minden áldozatra kész rajongói vannak, hanem tagadói és könnyelmű tékozlói is. Akiik szikkadt szívvel és elferdült gondolkozással nem ismernek más célt, mint a mának és maguknak élni. A metafizikai forrásoktól elszakadt lelkük a kiégettség, az életundor karmaiba kerül s ez megfullasztja a mennyországba való reménységüket. Az ember ösztön-szerűleg is irtózáttal fordul el tőlük.

Ezekkel az emberekkel szemben mi Izaiás szavaiban keresünk és találunk nagy vigasztalást, megnyugtatót, lelkesítést és bátorítást arra, hogy erős akarral törekedjünk az „ékesség országába". Mert erről a helyről ő azt mondja, hogy ott az arra érdemesek „örömet és vidámságot érnek és megfut a fájdalom és a sóhaj". (Iz. 51, 11.)

Ha tehát a földi életünkben volt fogyatkozás, ott a mennyben többé nincs. Volt neheztelés, harag, — többé nincs. Volt nagyravágyás és irígység, — többé nincs. Volt gondozatlan családi élet, — többé nincs. Volt valamely szenvedély, — többé nincs. Szükség volt táplálékra, álmokra, — többé nincs. Volt testi fájdalom, lelki gyötrődés, — többé nincs.

A mennyországban, az igazi ígértföldjén mindent meg fogunk találni. Minden érzéknek meg

lesz ott a maga szent gyönyörűsége. Minden kielégítést nyer. A lélek itt a földön szomjazza az igazságot: ott betelik vele. Vágyik a boldogságra: ott betelik vele. Óhajt szépségeket: ott betelik vele. Szeretetért eped: ott betelik vele. Gyakran öröm nélkül él: ott betelik vele. Akarna sokszor jó és szent lenni, de itt nem sikerül neki: ott betelik vele.

Mi tehát a mennyország? Minden rossznak hiánya, minden jónak birtoklása.

De ezzel még mindig keveset mondtunk. Mert valójában a mennyország: maga az Isten! Akit Szent Pál apostol szava szerint „most tükrő által homályban látunk, akkor pedig majd színről-színre". (I Kor. 13, 12.) Istennek ez a közvetlen látása lesz a mi legnagyobb boldogságunk.

Az emberi nyelv kifejező képességét túlhaladja annak a megmondása, hogy mi az: Istent látni! Ennek gyönyöreiről mi most még semmit sem beszélhetünk. Mert nem ismerjük. Maga az Isten sem nyilatkozott erről elég világosan. Fátyolt vont e titka fölé. Mi pedig hiába cibálnánk azt.

De egyet félreérthetetlenül megmondott. És pedig azt, hogy ki megyen be a mennyek országába? Krisztus ajkáról hangzott el: „Nem mind az, aki mondja nekem: Uram, Uram! megyen be mennyek országába, hanem aki Atyám akaratát cselekszi, ki mennyekben vagyon, az megyen be mennyek országába." (Mt. 7, 21.)

Isten e feltételének lényege az, hogy az ember a maga teljes valóját átadja Istennek. Ezt pedig úgy éri el, hogy ösztönös, lázadó és önző természetének bárdolatlanságát az önmeztagadás eszközeivel elsimítja s Isten akaratával összeilleszti. Másszóval teljes áldozatot mutat be az Úrnak, mert iránta tökéletes szeretete van. S ezt Isten oly nagyra becsüli, hogy érte mennyországot ad cserébe.

Manapság sok a kislelkű és kétségbeesett ember, akiket a céltalan élet gondolata annyira befont, hogy nem tudnak hinni a boldog túlvilág örömeiben s a jutalmak örökkévalóságában. Sajnáljuk őket. De van egy testvéri jótanácsunk részükre: kérdezzék meg szívüknek kielégíthetetlen vágyát a boldogság után, — és hallgassák meg lelkiismeretüknek követelését a jutalomért, ha valami jót tettek. Így lehetetlen, hogy továbbra is megmaradjanak a mennyország tagadásában.

Az ékesség országa Isten jóságának, hatalmának és szeretetének színtere, ahol a szemlélődést egy örökkévalóságon át sem lehet megunni. Ott színváltozott egyéniségünk megszépülve élvezi az isteniúság boldogságát. S ez az, ami mozgásba hozza minden tevékenységünket a jó felé. Hogy van mennyország: ez adja meg földi életünknek legmagasabb örömét.

Nincsenek eléggé megfelelő, méltó szavaink, hogy ezt Istennek megköszönjük!

A Világ Királynője

Irta: Borbély István S. J. teol. tanár

(Folytatás.)

II.

E vallomásokat bőségesen lehetne szaporítani. Legyen azonban elég belőlük ennyi. Foglalkozunk inkább egy másik kérdéssel, mely a Boldogságos Szűz királyi méltóságának megértésében inkább előre vihet bennünket. S ez a kérdés így szól: mi a mélyebb oka az előbb ismertetett nyilatkozatoknak? Csak a vallásos lelkesedés, mely az áhitat hevében magasztaló jelzőkhöz fordul, meg sem gondolva, hogy kijelentései híven tükrözik a valóságot, vagy pedig a Szent Szűz lelki nagysága valóban akkora, hogy a királyi cím méltán megilleti őt. Valóban a világmindenség Királynője Ő?

Világos, hogy itt értünk el a királyi méltóság kérdésének döntő szakaszához. Ezért a vizsgálatot nagy gondal kell végrehajtanunk. Kérdezzük tehát először azt, hogy ki is nevezhető királynak. Ez a méltóság három mozzanatot zár magában: 1. A király *nem lehet közönséges személy*. A történelem tud ugyan eseteket, amikor a király tehetetlen, ügyefogyott, nagyon szerény emberke volt. De ilyenkor mindig hozzáfűzik a gyenge uralkodó neve mellé, hogy inkább árnyékkirály, mint valóságos uralkodóként szerepelt a szerencsétlen. Helyette mások uralkodtak. Mindig olyanok, akik kellő értelemmel, akaratával s más alkalmas tulajdonságokkal bírtak, hogy a kormánypálcát kezükben tartásuk. Az igazi király, az igazi uralkodó nem képzelhető el szellemi felsőbbtség nélkül. Am ha ezt a követelményt keressük a Boldogságos Szűznel, semmi okunk sincs, hogy az ő királynői rátermettségében kételkedjünk. Isten titkos tervei választották őt ki a teremtett világ létrejötté előtt, hogy a megtestesült Isten valóságos anyja legyen. Ez az isteni anyaság az embert meg-nemesítő ajándékok egész halmazát vonta maga után. Szeplőtelen tisztasága, kegyelemben való teljessége, mély hite, belső zavaroktól mentes lelki élete, a jóra feltétlenül kész akarata már itt a földi életben mások fölé emelték őt. Mennybenetele után ezeket a tündöklő emberi tulajdonságokat az elérhető legnagyobb emberi tökéletességig fokozták az Isten látásának és az isteni akarattal való teljes egybeolvadásának ajándékai. A dicsőség birodalmának kincseiből is oly mértékben kapott, hogy hozzá hasonló nincs az örökkévalóság szentjei között. Jegyezzük meg különösen azt, hogy a Szent Szűz Istenben látja az egész megváltásra szoruló világot minden lelki gyötrelmével, minden nagy és kicsiny szenvedésével,

mely az üdvösség útján valaha ember számára jelentkezik. Nem lehet kétséges, hogy a Szent Szűz lelki adományai folytán alkalmas a világ királynőjének méltóságára.

2. A királyi cím második feltétele, hogy birto-kosa igazi hatalommal rendelkezék. Nem király az, aki csak más, fölötté álló megbízásából gyakorol felsőbbtséget. Nem király az, akinek hatalmát másvalaki bármikor korlátozhatja. A királyi méltóságnak olyan jogban kell gyökereznie, hogy a hatalom oda legyen kötve a király személyéhez. Minden uralkodónak akkora joggal kell bírnia, hogy elmondhassa: az én népem, az én országom, az én birodalmam. Feltételezve a hatalom méltó és helyes használatát, a király joga olyan erős, hogy semmiféle földi halandónak nincs módja és nincs engedélye ezt a királyi hatalmat megdönteni.

Allíthatjuk-e ezt a nagykiterjedésű, szilárdan megalapozott jogot, erőt, hatalmat a Boldogságos Szűzről? A názáreti asszony törekeny alakja, szelid szíve és halk szenvedése összefér-e ezzel a főséges méltósággal? Itt a földön bizony nem volt ő még királynő. Mert közöttünk eltöltött életében még nem bontakoztak ki benne azok a tulajdonok, melyek őt királynővé tették volna. De fönt az örökkévalóságban e főséges jogok birtokosává lett s e jogokat oly szilárdan szerezte meg, hogy senki soha el nem vitathatja tőle. Van-e jobban megalapozott jog, mint bírni azzal, amire az emberiségnek leginkább szüksége van? A Boldogságos Szűz kiérdemelte az emberiségnek szánt és az emberiségnek szükséges kegyelmeket. Ezek a kegyelmek valamiképp az övé, ő rendelkezik fölöttük vagy a rendelkezése legalább őt is megilleti. E jog viszont azon a megdönthetetlen tényen alapszik, hogy a Szent Szűz élete, munkája, szenvedései belefolytak megváltásunk nagy művének létrejöttébe. A szabadulás nem következett be nélküle, a szabadság nagy kincsét neki is köszönhetjük. Ebből egyszersmind az is világosan következik, hogy a Boldogságos Szűz királyi hatalma megdönthetetlen. Amint kitérőhetetlen az emberiség történetéből az a tény, hogy a nagy lelki felszabadulás és újjászületés végrehajtásánál a második Ádám mellett ott volt a második Éva: úgy a belőle fakadó következmény is, a Boldogságos Szűz királyi hatalma rendületlenül állani fog mindig. Nincs erő, nincs ravasz-ság, nincs gonoszság és áskálódás, mely ezt a kétségtelen jogot valaha megdönthetné.

3. A király azért kapta a hatalmát, hogy kormányozzon. A k o r m á n y z á s is lényeges elem-

ként szövődik be a király hamisíthatatlan mivoltába. Hatalom kormányzás nélkül annyi, mint tehetség alkotások, jóság szeretet, kedély öröm, virág gyümölcs nélkül. A királynak hatalmát arra kell felhasználnia, hogy alattvalóit igazi jólétük elérésére vezesse. Előrelátással, bölcs mérlegeléssel, a lelkekhez simuló, alkalmazkodó képességgel úgy férkőzik a jó uralkodó alattvalói szívéhez, hogy azok szinte öntudatlanul a király kívánsága szerint cselekszenek, s így találják meg itt a földön megelégedésüket.

Irányít-e így, kormányoz-e hatalmával a Szent Szűz? Zavarban vagyunk e kérdésnél. Hiszen semmi nyoma annak, hogy ő kormányzásával beavatkoznék az emberek világába. Bennünket vagy földi tekintélyek igazgatnak vagy pedig kérdésekben az Anyaszentegyház utasításait kapjuk. De arról nem tudunk, hogy a Boldogságos Szűz juttatna hozzánk végrehajtandó parancsokat és rendelkezéseket.

Ennek ellenére mégis nyugodtan mondhatjuk, hogy a Boldogságos Szűz kormányzó tevékenységet folytat irányunkban. Csakhogy ez a tevékenység egészen sajátos. Különbözik mindenféle emberi kormányzási módtól. Nincs benne semmi erőszakos, kemény, kíméletlen vonás. Alig érezzük, szinte észrevétlenül dolgozik bennünk. E mellett azonban nem kevésbé hatékony és nem kevésbé szükséges, mint az ismert kormányzási eljárások. A világ királynőjének sajátos uralkodói méltósága és szívének szerető örködése mutatkozik meg benne. Földi ügyeinkbe nem avatkozik, de lelkünket annál eredményesebben igyekszik célja felé irányítani.

Vajon miképp gyakorolja ezt a hatalmat? Azzal a természetszerűséggel, mely megdicsőült állapotából következik. Ott áll a Mindenható felséges személye és a megdicsőült Úr Jézus mellett, körülövezve és elborítva a nagyság és az öröm minden ajándékával, női lelkének gyöngéd-ségével mégis felfogja, átérzi az emberi nyomorúság összes jelentkezését. Látja gyengeségünket, nem titok előtte akaratumunk állhatatlansága, lepereregnek szeme előtt az elvakultság és a féktelen szenvedély borzalmas eltévelyedései. A szívekbe hatolva jól ismeri azt a megdöbbentő emberi könnyelműséget, mely a véres háborút kirobbantotta és világosan tudja, kinek csökönysége, döllye és indulata tartja továbbra is fenn ezt a vihart. Istennel eltelve néz le a siralomvölgyébe, s tudatában annak a hatalomnak, mely a kegyelmekre nézve neki megadatott, kér, esdekél, könyörög, hogy a megfelelő segítség mindenkihez eljusson. Sőt egyes hittudósok szerint a könyörögéssel nem is, éri be: ereje még tovább terjed. Pártfogásával szinte kijelöli a szerencsétlent, jogosítványt ad a lelki segítségre rászorulóknak. S ez a kijelölés meghozza a várva-várt eredményt, ez a jogosítvány mindenkor foganattal bír a ke-

gyelem kiutalására. Vegyük még hozzá, hogy ennek a közreműködésnek nincs előre kijelölt szűk határa. Ami kegyelem embernek itt a földön a bünbeesés után kijut, az mind a Boldogságos Szűz esdeklésén s előbb leírt közvetítő tevékenységén keresztül árad ki reánk. Így kormányozza a világot a Szeplőtelen Anya!

Ne gondoljuk azonban egy percre sem, hogy ez a méltóság valamiképpen gyöngíti szeretetből és finomságból összeszött alakját. Mint királynő megmarad érzőszívű, jóságos nőnek. Csodálatos erőt kap kezébe, de anyai érzülete irányítja akkor is, mikor királyi hatalmának teljét gyakorolja. A názareti otthon alázatos örzőjének vonásai nem foszlanak szét benne, hanem kiegészülnek a többi ajándékkal. Anya és szűz volt ő egyszerre s belső világában sok ellentét forrott össze csodálatos egységben. A Világ Királynőjének méltósága az összebékélt ellentét-párokat eggyel megszaportítja: egyesül benne az irgalmas nővér és a felséges királynő.

Nyugtalanító és felemelő titok ez! Azt olvashatjuk ki belőle, hogy a világ kormányzását Isten nem pusztán önnön hatalmával és erejével hajtja végre, hanem kiválasztott teremtményeit, Jézus Krisztus emberi természetét és az Istenanyát is maga mellé veszi ebben a munkában. Ezért nyugtalanító ez a titok. Megdöbbenünk, hogy Isten ennyire leereszkedik s szinte féltetni kezdjük egyedülvaló fenségét. Mi bizonyára képtelenek volnánk ilyen világterv kigondolására.

Ha azonban jobban elmélyedünk a titokban, akkor a megdöbbenés helyet fog adni a bizalomnak és a halának. Hiszen a látszat ellenére igaz és megdönthetetlenül biztos. Azután nincsen benne semmi, ami az Istent jogaitól fosztaná meg vagy pedig végtelen szeretetével és mindenhatóságával ellentétben állana. Sőt az egész éppen Isten szeretetének találékonyságát és megértését hirdeti. Két lényt szoros közelségbe enged magához s e két finom emberi szív lüktetésén keresztül akarja Ő is megérteni, felemelni, segíteni és boldogítani küzdő gyermekeit.

*

Ma a földön tajtékszik a gyűlölet, szinte örvöngve tombol a gyilkolás ösztöne s mindannyian összetörve görnyedünk a fájdalomak súlya alatt. Ami körülöttünk folyik, az szinte reménytelennek mutatja az emberiség állapotát. Ám ez a valóságnak csak egyik oldala. A föld felett más erők és más hatalmak is befolyanak sorsunkra. Közöttük legfontosabb éppen a *Világ Királynőjének* segítségével. Amíg ő örködik felettünk, amíg elküldhetjük hozzá alázatos emberi könyörgésünket, amíg vannak lelkek, akik sűrűn ismétlik: *Illos tuos misericordes oculos ad nos converte, addig nem egyedül a földi erők és földi szenvedélyek döntenek felettünk.* Kétkedni és csüggedni még ma sincs okunk, mert neki is döntő szava van felettünk.

Az eskü

Irtai dr. Városi István

Üdvöztünk a Hegybeszédben magyarázatot ad úgyszólván minden kérdésre, amely az Isten és az ember viszonyára vonatkozik. A következő rész az esküről szól. Azt mondja Krisztus: „*Ismét hallottátok, hogy mondatott a régieknek: Hamisan ne esküdjél, hanem add meg az Úrnak, amit esküdtél. Én pedig mondom nektek: hogy teljességgel ne esküdjetek, se az égbe, mert az Isten királyi széke; se a földre, mert az ő lábai számlóya; se Jeruzsálemre, mert a nagy király városa; még fejedre se esküdjél, mert egy hárszálát sem tehetsz fehérré vagy feketévé. Legyen pedig a ti beszédetek: úgy, úgy; nem, nem; ami ezeken túl vagyon, a gonosztól vagyon.*” (Mt. 5, 33–34.)

Az Úr Jézus e szavakat elsősorban a zsidókhöz intézte. Az akkori zsidók között igen elterjedt rossz szokás volt az esküdözés. Minden apró dologra, minden komoly megfontolás nélkül megesküdtek. Az eskü megtartásával persze annál kevesebbet törődtek később. De figyelmeztetést kaptunk valamennyien. Hiszen az emberek ma is hajlamosak a könnyelmű és bűnös esküdözésre. Az olaszok nagy írója, Papini mondja: „*A világ történetében: jóval több volt a hamis, mint a megtartott eskü.*” És igaz van. Elég volna csak a magyar történelem lapjairól idézni néhány szomorú példát. De még a történelemhez se kell példáért mennünk. Csak meg kell néznünk környezetünket és ez is elég.

Gondolom, azért van annyi könnyelmű és komolytalan eskü a világon, mert az emberek nem igen fontolják meg, hogy voltaképpen mi az az eskü? Nem döbbenek rá, hogy az eskü a nagy Isten tarúbizonyosságul hívása a mi igazságunk érdekében. Gondoljunk csak egy vádlottra. Kétségbeesetten szabadkodik a bíróság előtt: kérem, ezt rám logták, én ezt nem követtem el... A látszat ellene szól és az ártatlanság bizonyítása nem könnyű. A vádlott végső szorultságában olyan tanút állít maga mellé, aki egész biztosan tudja az igazságot és akinek hatalma van ezt az igazságot nyilvánvalóvá tenni. Vagy már itt a földi életben vagy a másvilágon. A vádlott felemeli három ujját, szívére teszi balját és azt mondja: esküszöm a mindenható, a mindentudó, a végtelenül szent és igazságos Istenre... Isten a tanúm, hogy ártatlan vagyok...

Nagy dolog ez. Tanúbizonyosságul hívni az Istent. Ó, ha ezt megfontolnák az emberek, mikor odalépnek a bírói emelvény elé! Ó, ha gondolnának erre az emberek, mikor mint völegény és menyasszony odatérdenek az oltár elé, hogy örök hűséget esküdjének egymásnak! Ó, ha ezt nem felejtene el az emberek sem az üzletekben, sem a piacon, sem a társaságokban, sem a baráti beszélgetésekben! Mennyivel kevesebb volna a könnyelmű eskü életünkben. Talán teljesen el is tűnnék a földről...

Az eskü egyúttal nyilvános hitvallás is. Mert nyilvánítjuk általa ország-világ előtt, hogy mi hiszünk az Istenben és Isten végtelen tökéletességeiben. Tehát mintegy istendicséret egyúttal az eskü.

Amde az Úr szava nem áll szöges ellentétben mindezzel? Hiszen így szól: „*teljességgel ne esküdjetek.*” És az emberek mégis esküt tehetnek? És az Egyház

magá is előírja bizonyos esetekben az esküt? Hát szabad ezt? Nem cselekszik ilyenkor Krisztus szándéka és akarata ellenére?

Nem.

Aki ezt állítaná, — aminthogy idők folyamán akadtak tévtanítók, kik ezt is szemére vetették az Egyháznak — az súlyosan tévedne. Mert ha alaposan megvizsgáljuk Krisztus szavait és egybevetjük azokat a Szentírás más helyeivel is, akkor látjuk, hogy Üdvöztünk nem tiltott el valamennyi eskütől minket. A Hegybeszéd súlyos kifejezésével csak azt akarta hangsúlyozni, hogy legyen olyan eszményi és olyan tökéletes a mi keresztény életünk, amely fölöslegessé tesz mindenféle esküt. „*Teljességgel ne esküdjetek*”, azaz tartózkodjatok a hazugságtól, a tolvajlástól, a csalástól és minden más bűntől, amelyek esküre kényszerítik az ártatlan embert. Legyen minden egyszerű állításoknak és ígéreteteknek olyan ereje, mintha esküvel erősítenétek azt. Éljetek úgy, hogy soha senki kétségbe ne vonhassa szavaitok igazságát. Legyen közöttetek kölcsönös bizalom és akkor nem lesz szükségtek esküre sem. Mert kényes és veszélyes dolog a fölséges Istent belekevernü a ti emberi ügyeitekbe azáltal, hogy tanúbizonyosságul hívjátok Őt. Legyen a ti beszédetek úgy, úgy, nem, nem... Ami ezeken túl vagyon, a gonosztól vagyon... Vagyis feleljetek a kérdésre egyenesen, kerteles nélkül, úgy van-nal vagy nem-mel. Ami az őszinte beszédnél van, tehát a kétértelmű, a ravasz beszéd, sőt maga az eskü is a gonosztól van...

Vigyázzunk mégis e krisztusi kifejezéssel. Az Úr Jézus nem azt mondja, hogy maga az eskü gonosz dolog. Ezt nem is mondhatta. Hiszen, amint az imént láttuk, önmagában nagy és szent dolog az eskü. Krisztus csak annyit mondott, hogy a gonosztól van. Vagyis a bűnből ered, az ördögtől származik kényszerűsége. És ez igaz is. Ha nem lenne bűn, akkor nem lenne szükség esküre sem. Ha az emberek nem volnának gyarlók, megbízhatatlanok, hazugok, gyanakvók, hitetlenek, hanem mindig igazat mondanának és kölcsönösen elfogadnák egymás állítását, akkor teljesen fölösleges volna az eskü... Tehát az eskü indító oka és az eskü szükségessége csakugyan az ördögtől, a gonosz atyjától van...

Sajnos, a mi emberi életünk távolról sem olyan tökéletes, mint amilyenek azt Krisztus óhajtaná. És azért — tekintettel a fönt elmondottakra — alapos okokból, gyakorlatilag megengedett dolog az eskü. Jól ismeri menyei Atyánk az emberek hibáit és kölcsönös bizalmatlankodásait. A Szentírásban azért nem egyszer még maga Isten is esküvel erősíti szavait, hogy a gyarló és törekeny emberek higgyenek neki. Isten próbára tette egykor Ábrahám hitét és engedelmességét. Azt mondta neki: „*Vedd egyetlen fiadat, kit szeretsz, Izsákot és menj a látomás földjére és ott áldozd fel őt égő áldozatul az egyik hegyen, melyet mutatok neked.*” És Ábrahám hajlandó volt erre. Csak az utolsó pillanatban megjelenő angyal akadályozta meg Izsák feláldozását. És akkor így szólt Isten angyala Ábrahámmal: „*Erőmagaemra esküdtél, úgymond az Úr, mivelhogy ezt cselekedted és nem kedveztél egyetlen egy fiadnak*

értelmű megáldalak téged." (Mózes I 22, 16—17.) A Szentírás egy másik helyén pedig nyíltan is megengedi Isten az emberi esküt: „Féljed a te Uradat Istenedet és az ő nevére esküdjél.” (Deut. 6, 13.) Sőt! Amikor Krisztus ott állt a zsidó papi fejedelmek előtt, akik nem akarták elismerni istenségét és megváltói méltóságát, akkor Ő is esküt tett ünnepélyes törvényszerűséggel istensége és messiási méltósága bizonyosságául... Esküdtek az apostolok is nem egyszer... Ne csodálkozzék hát senki, ha az Egyház megengedi, sőt bizonyos esetekben elő is írja az esküt és helyesnek tartja, ha komoly okokból az államhatalom is megesketi alattvalóit, katonáit, hivatalnokait...

Nagyon jól jegyezzük meg azonban, hogy nem mind eskü az, amit az emberek eskünek tartanak. Hiszen vannak emberek, akik szájából röpköd az eskü, mint a mozdonyból a szikra vagy a fűzfáról a bolyhok. Sokan akár arra is hajlandók megesküdni, hogy verebet láttak a kerítésen vagy hogy igazán fáj a tyúkszemük. Esküvel ígéretetik, hogy elkísérnek valakit a másnap esti sétára vagy hogy jegyet váltanak valamelyik mozielőadásra. Esetleg Isten nevével erősítik, hogy dupla feketét isznak a kávéházban és így tovább. Vajjon ez mind igazi eskü? Nem. Legtöbbször csak Isten nevének rossz szokásból való tiszteletlen emlegetése. Mert érvényes, valódi esküt csupán az tesz, aki kellő megfontolással és kifejezetten, vagy ha burkoltan is, de félre nem érthető módon Istent hívja tanúbizonysággul. És ha valaki esküvel ígér valamit, akkor még az is szükséges, hogy lehetséges és jobb dologra nézve esküdjék. Legjobb nem elhamarkodottan, hanem lelkiatyával való előzetes megbeszélés után esküdni ilyenkor.

Vigyázzunk az esküvel. Nem illik, hogy könnyelműen vegyünk ilyen szent és komoly dolgot. Maga a Szentírás mondja meg nekünk, hogy milyen körülmények között szólíthatjuk tanúként az Istent. Ime, Jeremiás prófétánál kijelenti az Úr, hogy *bizonyosságban, ítéletben és igazságban* szabad csak eskünknek történnie.

Bizonyosságban, vagyis csak olyasmire szabad esküt tennünk, aminek igazságáról meggyőződünk.

Ítéletben, azaz olyan külső és belső tisztelettel, ami legfőbb Urunkat, az Istent megilleti. Azonkívül csak megfelelő okból esküdhethünk, tehát csak olyankor, amikor tényleg szükséges az eskü. Emlékezzünk valamennyien a Szentírás egyik jelenetére. Heródes király tivornyázott egyszer országa nagyjaival. És akkor megjelent a mulatozók előtt *Heródiás leánya, Salome*, hogy táncával szórakoztassa a vendégeket. A király pedig, hogy megjutalmazza a leányt „*megesküvék neki: Barmit kérsz, megadom neked, ha színtén országom felét is.*” Ime, egy elhangzott eskü, amelyből hiányzott az ítélet, és amely eskü Keresztelő Szent János életébe került... (Márk 6.)

Végül *igazságban szabad csak esküdnünk*. Mit jelent

ez? Azt jelenti, hogy csupán megengedett nyilatkozatot vagy ígéretet szabad esküvel erősítenünk. Két ember beszélget az utcán. — Hallottad? — szól az egyik. — Mit? — kérdi kíváncsian a másik. — Jaj, de elmaradt ember vagy. Hát nem tudod még, hogy a szomszédod milyen dologba keveredett? Persze, hogy tudhatnád, hiszen az egész városban egyedül én tudom csak eddig... Nem hiszed? Hát nézd, esküszöm neked, így meg úgy meg amúgy... és esküszik valóban, csakhogy a másik higgyen neki. Igen, talán ez is eskü, de semmiképp sem megengedett eskü. Mindenképpen hiányzik belőle, aminek a megengedett esküből sohasem szabad hiányoznia: az igazság.

Különösen nagy sértés Isten fölségére nézve, ha valaki Őt álnokság vagy hazugság megerősítésére hívja bizonyosságul. Mennyire rossz néven veszik becsületes emberek, ha valaki visszaél bizalmukkal és nevükben szélhámoskodik. Rögtön telefon után nyúlnak és a rendőrség kezére adják az illetőt. Dehát akkor Isten hogyan vélekedik a hamis esküről? Hiszen hamis eskü istenkáromlás számba megy, amely ugyancsak kihívja maga ellen Isten büntető ítéletét. A hamis eskü mindig, még kicsiny dolgokban is, súlyos megbántása Istennek.

Hányszor olvastunk arról, hogy Isten feltűnő módon, hirtelen halálal vagy más büntetéssel sújtotta a hamisan esküvőket. Nem csoda, ha még a világi törvény is súlyosan bünteti az ilyen elvetemültséget. *Nagy Károly, a frankok egykori hatalmas uralkodója, levágatta az emberek jobbkezét, ha azt hamis esküre emelték.*

És ha visszataszító gonoszság van a hamis esküben, éppúgy el kell ítélnünk az egyszer érvényesen kimondott eskü megszegését. Isten is elítéli. Megkívánja becsületünk, sőt hogy úgy mondjam, Isten becsülete is megköveteli annak megtartását, amire esküvel köteleztük magunkat. Házasok, katonák, tisztviselők... hány és hány ember ígért már hűséget szigorú esküvel és hányan szegték meg esküjüket! Vajjon gondolnak-e az ilyen eszközök arra, hogy Isten előtt nem mennek feledésbe az eskü ígérei? Ő igen. Lehet, hogy a világ nem vesz tudomást egy-egy eskütörésről, de vajjon nem szerez-e tudomást róla a mindentudó Isten?

Lehet, hogy valaki azt mondja olvasóim közül: ez mind igaz talán, de engem ez nem érdekel... én nem szoktam esküdni... Am legyen. De ha így áll is a dolog, azért még alkalmunk lehet mások figyelmét felhívni az eskü szent és komoly voltára. És ha e rövid kis írás figyelmzettetése nyomán csak egyetlen egy megengedett esküvel lesz könnyebb embertársaink lelkiismerete, csak egyetlen egy eszközözt akadályoz meg valaki: már akkor sem volt hiábavaló megírása és elolvasása...

A Hegyibeszéd Krisztusa vésse szívünkbe az eskü tiszteletét s az esküre emelt jobb szent komolyságát.

Veritatem facientes in caritate

Irla: dr. Erőss Alfréd

Szent Pál apostol a maga életét, az Egyház életét, minden igaz keresztény életét e három szóban foglalja össze: *in Christo Iesu*. Csodálatos három szó! Benne van minden: az egész teológia, a dogmatika, az erkölcs-tan, az aszkétika. Ennek a három szónak mély jelen-

tőségét, egész valóságát feltárja Szent Pál apostol, már amennyire emberi szóval fel lehet tárni, a híveihez írt levelekben. Szent Pál többnyire egyszerű embereknek ír, s mikor nincs ideje külön megmagyarázni e három szó értelmét, akkor mintegy *lefordítja* az egyszerű

nép fogalmi öltözékébe, s ebbe a képbe egyszerűsíti a tanítást: „in caritate”.

Ez a gazdag, képes jelentőség tárul fel Szent Pál apostol egyik legszebb, legtartalmasabb, legkönnyebben megfogható, mert megragadó intelmében: „Veritatem facientes in caritate, — cselekedjétek az igazságot szeretetben.” (Ef. 4, 15.)

1. *In caritate*, ezen van a hangsúly. Szent Pál apostol tanítványai jól tudták, hogy az apostol a *krisztusi szeretetre* gondol, arra a szeretetre, amely Jézus Szívében és a kereszt tüzeiben élt, lobogott s forrásként buggyant elénk. Arra a szeretetre, mely Krisztusból, mint Főből árad a tagokba s a vérkeringés törvényével éltet, növel, s mindjobban Krisztusivá és Krisztusává tesz. Hiszen Szent Pál mindig erről a szeretetről beszél. Senki mást nem hirdet, senki másnak a szeretetét, mint a Jézus Krisztusét, a keresztfrefeszítettét.

„Veritatem facientes in caritate”: cselekedetünk rúgója, célja, iránya, lelke, ereje, hordozója legyen mindig a szeretet. Minden, amit teszünk, az legyen a *szívünkben*, krisztusian gondolkozó, krisztusian önfeláldozó, krisztusian buzgó és tiszta szívünkben: „in caritate”. Amit teszünk, amit mondunk, amit gondolunk, az ne legyen sohasem *kívül* a szívünkön. Ahogy a számító üzletember, az álcázó diplomata, a kétszínű politikus szokott a szíven kívül cselekedni, beszélni vagy rábeszélni. A háborús nehézségek közt sok embert olykor ráhajt a kényszerűség, hogy elrejtse szívét, hogy látszat szerint ünnepeljen (mint az idegen uralom alatt sinylődő magyarok). Legyen ennek egyszersmindenkorra vége! Emberi tekintet, üzleti számítás és hasonló mellékgondolat sohase vezéreljen, hanem *mindig* a szívünk. Egy nagy magyar államférfinak mondotta édesanyja: hallgass mindenkor a szívedre és boldog leszel. Mennyi életbölcse, evangéliumi bölcsesség e szavakban! A Szentírás is azt tanítja, hogy Isten a szívünket tekinti, (I Kir. 16, 7; Lk. 16, 15; Rom. 8, 27.) és azt akarja, hogy osztatlan szívvel (I Kron. 28, 9; Zsolt.), egész szívből (Deut. 6, 5; Mt. 22, 37.) szolgáljunk s szeressük.

A megváltás még egy új mozzanatot hoz: krisztusinak kell lennie a szívnek. Már a zsoltáros énekében olvassuk:

Ki mehet föl az Úr hegyére?
Ki állhat meg az ő szent helyén?
— Az, akinek keze ártatlan
— és tiszta a szíve. (23, 3—4.)

És ezt a tisztulást az Úrtól kéri: „Tiszta szívet teremts belém Isten, s újítsd az igaz lelket bensőmben.” (50, 12.) Krisztus hozza a Szentcsaládban ezt a tökéletes kegyelmi tisztaságot a földre. Mi pedig a Hegyi-beszédből tudjuk, hogy boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent. (Mt. 5, 8.)

In caritate. Ezt írjuk fel jelszökeként minden munkánkra, imánkra, egész életünkre. Ezt írhatnók fel

minden házra, ahol Krisztus tanítványai laknak. Itt akarunk együtt lenni „in caritate”, egymás közt élni „in caritate”, dolgozni, szenvedni, örvendezni „in caritate”. A szeretet ad értéket, célt, eszményt életünknek. *Caritas Christi urget nos.* (II Kor. 5, 14.) A krisztusi szeretet sürgeti minden cselekedetünket. Ezt kell elmondanunk magunkról, ezt kell érezni szívünkben, ez kell egésze kezünket. Kérjük az örök szeretetet, hogy sürgessen, öröklé sürgessen minket.

2. A szeretet az alap. „In caritate radicati et fundati” — ezt kéri Szent Pál a Jézus Szíve-mise leckéjében: hogy „a szeretetben meggyökerezve és megalapozva legyetek”. (Ef. 3, 17.) Akkor leszünk képesek szép, értékes, nagy dolgokat cselekedni, igaz gyümölcsöt teremni, fenyőként a viharban is helytállani. De nemcsak a gyökérnek, hanem magának a törzsnek, a koronának, a virágnak és a termésnek is egészségesnek kell lennie. Nemcsak az alapnak, hanem az épületnek is célszerűnek, tágasnak, otthonosnak, jónak kell lennie. Ezért mondja az Apostol: „*veritatem facientes in caritate*”. Szeretetben, de mindig az *igazságot* cselekedjétek!

Nem elég tehát a jószándék, a nemes cél, vagy a pusztá jóakarát. Amit teszünk, amit gondolunk, amit beszélünk, annak önmagában is *igaznak* kell lennie.

A modern ember egyik legsúlyosabb betegsége a szubjektívizmus. A múlt század felvilágosodása megmérgezte az igazságba vetett hitét, kételyt és közömbösséget támasztott lelkében. Az enciklopedisták világá trombitálták a vallási közömbösség elvét: mindegy, milyen vallású az ember, a fő az, hogy jó legyen. Az elv egy kissé megkopva s újra zománcozva bekerült a hitűkhöz és Egyházukhoz ragaszkodó vallásos körök asztalára. Itt már azt mondották: nem kell az élet-szentségre törekedni, nem kell az önmegtagadást komolyan venni, nem kell a világiás élettől elfordulni, csak a szándék legyen jó, a többi nem fontos! Ez a második változat még végzetesebb volt, mint az első. A lelki élet alapjait bomlasztotta meg s még a legjobbakban is lenyirbálta a magasbátörés szárnyait. Zárdákban, kolostorokban, papi házakban és jó katolikus családokban sápadtak a magasabbra hivatott lelkek, mint az énekes madár a minden jóval telezsúfolt, szűk kalitkában. Mindenük megvolt, csak az istengyermekek szabadsága hiányzott!

Új felvirágzás, fokozott hitélet akkor lesz ismét, ha a lelkek visszatérnek a *kinyilatkoztatott igazság* tiszta forrásához. Ez az első alapköve az egyházas élet felépítésének: „Primum itaque ad aedificationem corporis Christi est consistere in veritate.” (Knabenbauer, in Eph. 4, 15.)

Kint a világban a mindegyre terjedő és romboló vallási közömbösség ellen azzal harcolunk, hogy felkeltjük ismét a modern emberben az igazság vágyát

és szomjúságát. „Boldogok, akik éheznek és szomjúhoz-
zák az igazságot, mert ők kielégítést nyernek.” (Mt. 5,
6.) Lelki életünkben pedig legfőbb törekvésünk legyen,
hogy objektív lelkiiséget alakítsunk ki magunkban,

vagyis minden cselekedetünkben azt keressük, ami
igaz, ami helyes, ami Krisztus tanításának és példájá-
nak leginkább megfelel, amit maga Krisztus tenne a mi
helyzetünkben. „Veritatem facientes in caritate.”

Szentek mint emberek

(IV. folytatás.)

Boldog Colombière Kolos S. J.
(1641—1682)

P. Colombièret Angliába küldik

Amit Margit isteni közlésből tudott s elöljárójá-
nak megmondott, csakhamar bekövetkezett. P. Colom-
bièret elöljárói teljesen meglepetésszerűen Angliába
küldték. Hogy ez Margitnak mit jelentett, elgondol-
hatjuk. Hiszen P. Colombièrben nemcsak bölcs és
biztoskezü lelkiatyát vesztett, hanem azt a lelki ba-
rátot is, akit az Úr Jézus adott neki, s akinek szívé-
vel az ő szíve Jézus Szívében összeforott. Az Úr
Jézus határozott és szigorú figyelmeztetésére volt
szükség, hogy panaszaival felhagyjon. „Hát én nem
elégiteltek ki téged, — szölt hozzá — én, aki életed
tartalma és végcélja vagyok?” Ami P. Colombièret
illeti, egyetlen szava sem árulja el, hogy neki a válás
Margittól és Paraytól, legboldogítóbb élményeinek
színterétől ugyancsak fájdalmat okoz. „Ott vagyok,
ahol Isten akarja, hogy legyek” — írja nővérének,
a vizitációs apácának. „Azt teszem, amit Isten akar,
hogy tegyek. Nem ismerem az életben más boldogsá-
got. Akárhol szentek lehetünk, ha igazán azok akar-
unk lenni.” (Nővérehez írt 3. levele.)

Hogy miért küldték P. Colombièret elöljárói An-
golországba, annak magyarázatát abban a szomorú
helyzetben találjuk, amelyben ezidőtájt az angol ka-
tolikus egyház volt.

Midőn az 1660-ban politikai okokból kivégzett I.
Károly legidősebb fia, II. Károly lépett a trónra, óriási
lelkessedéssel fogadták. Mint lord Maculay Anglia tör-
ténétében írja (*Historie d'Angleterre. Charl. I.*), pom-
pás hajóraj ment érte Hollandiába. Útja Londonban
valóságos diadalmenet volt, de csak *külsőleg*. Szíve
mélyén megőrizte katolikus hajlamait és leghőbb vágya
volt, hogy hitét előbb vagy utóbb nyíltan is megvall-
hassa.

II. Károly öccse Jakab, yorki herceg azonban ka-
tolikus volt. Sőt mint a trón várományosa nem is
titkolta szándékát, hogy amint trónra jut, a katolikus
hitét ismét régi jogaihoz segíti. Amennyire élesztette
ez az ígéret az elnyomott katolikusokban a reményt,
viszont a protestánsokban annál inkább növelte az
ellenséges érzületet.

A yorki herceg felesége, Hyde lord Clarendon
leánya, Anna, protestáns volt. Figyerméke nem volt,
két leánya a herceg gyengesége folytán anyja hitét
követte, aki azonban halála előtt a katolikus hitre
tért. Jakab felesége halála után, márcsak azért is,
hogy fiörökösről gondoskodják, új házasságra gon-
dolt. Az akkor még 15 éves Eetei Beatrix
Máriát, Modena hercegnék leányát szemelték ki

Irta: Müller Lajos S. J.

hitvesnek. Ez azonban a házassági ajánlatot ke-
reken visszautasította. Hiszen ő azzal a gon-
dolattal foglalkozott, hogy teljesen Istennek szenteli
életét és a Vizitációba lép. Az úgy X. Kelemen elé
került, aki tekintve a nagy érdekeket, amelyek ka-
tolikus szempontból ehhez a tervezett frigyhez fűződ-
tek, maga szólította fel Beatrixot, hogy áldozza fel
hivatását Isten nagyobb dicsőségére és az Egyház ja-
vára s fogadja el az angol trón várományosának kezét.
A hercegisasszony meghajolt a pápa kívánsága előtt.
Hogy mily nehezére esett s mennyivel többre becsülte
a szerzetesi hivatást még a királynői méltóságnál is,
elárulják szavai: „Miért is nem születtem szegényes
szalmakunyhóban! Mint egyszerű parasztlánynak
legalább szabadságomban állott volna, hogy életállá-
potomat magam válasszam meg.”

1673 szeptemberében tehát a meghatalmazottak je-
lenletében a házasságot megkötötték és Beatrix An-
golországba utazott. Azt azonban kikötötte, hogy a
londoni udvari kápolnában a zavartalan katolikus
istentiszteletről gondoskodjanak. Az udvari lelké-
si állást 1675-ig Saint Germain jezsuita atya töltötte be.
Amde a protestáns cselszövény lehetetlenné tette
helyzetét. Távoznia kellett.

Hogy a Jézustársaság elöljárói mennyire értékel-
ték P. Colombière tehetségeit, mutatja, hogy az angol
udvari lelkészre — erre a rendkívüli tapintatot és
teljesen kiforrott érényt igénylő állásra — éppen őt
szemelték ki. Hiszen a VIII. Henrik (1509—1547.)
által megindított katolikus-üldözés még egyre tom-
bolt és a protestáns türelmetlenség az Egyház teljes
kiirtásán dolgozott. 1675-ben kihirdették, hogy hat hét
alatt minden bennszülött katolikus papnak halálbü-
ntetés terhe alatt el kell hagynia Angliát. Allami tiszt-
viselő senki sem lehetett, hacsak esküvel meg nem
tagadta katolikus hitét, nevezetesen Krisztus valósá-
gos jelenlétét az Oltáriszentségben, a pápa fennható-
ságát stb. 1676 október 10-én, éppen azon a napon,
amelyen Colombière atya Londonba érkezett, a király
titkos tanácsa elrendelte, hogy le kell tartóztatni min-
den angol katolikusot, akit az idegen követésé-
gek kápolnijából kilépni láttak. Minden ka-
polna elé tehát öröket állítottak. Maga a ka-
tolikus yorki herceg is csak a karzatról, ablakon kereszt-
tül vehetett részt a szentmisén, a szertartásokon, s
tengernagyi rangjáról le kellett mondania. Többé-ke-
vesébbé ez jellemzi mindig és mindenütt a taktikából
fennen hirdetett protestáns „türelmet”, amint egyszer
nyeregben érzi magát.

P. Colombière a Saint James-palotában

Az egyetlen kis szabad sziget a katolikus kultusz
számára a királyi Saint James-palota kápolnája volt.
Ez tehát akkortájt szinte egyedüli, de legalábbis fő-

helye a katolikus nyilvános istentiszteletnek. Politikai okokból ugyanis a törvény a hercegnővel szemben kivételt gyakorolt. De ez nem terjedt ki férjére is, aki felesége kápolnáját — mint említettük — csak titokban és nagy óvatossággal látogathatta. Colombière atya prédikációin is, amelyeket francia nyelven tartott, csak elvéve jelenhetett meg.

A közönség, amely a pátert a várkápolnában hallgatta, nem nagy, de igen előkelő volt. Híre csakhamar elterjedt. Maga írja: „Nem vagyok ismeretlen Londonban. Ha az ember nyilvánosan prédikál, hamar megismerik kicsoda-micsoda, mennyit ér; hiszen elég hangos tanúságot tesz önmagáról.”

Colombière minden vasár- és ünnepnap prédikált. Rengedet idejét vette igénybe az egyesekkel való foglalkozás is. Beszédeit katolikusok és protestánsok hallgatták. Ez utóbbiak közül sokan megtértek. Látogatta a betegeket. Maga a király is, aki csak külsőleg volt protestáns és hozzá még erkölcsileg igen kifogásolható életet élt, többször érintkezett P. Colombiérel, hogy lelkiismereti ügyeit valamiképpen vele rendbe hozza. Bizonytalannak ezeknek a megbeszéléseknek volt gyümölcse, hogy mikor Colombière halála után a király súlyosan megbetegedett, komolyan és őszintén megbánva vétkeit és visszatért a katolikus Egyházba.

Maculay lord, angol protestáns történetíró (II. Jakab trónralépésétől I. Károlyig, 2 fejezet) így írja le az esetet. Mindjárt a király betegsége kezdetén a királyné és a yorki hercegné igyekeztek a yorki herceget rávenni, hogy a király betegágyához katolikus papot hívasson. A dolog nem volt oly egyszerű. II. Károly hírhedt barátnőjét, a Porthmouth-i hercegnőt is be kellett a dologba vonni, aki viszont Barillont, a francia nagykövetet mozgósította, beszélne rá a yorki herceget, hogy a királyhoz pap jusson. Hiszen ő tehet mindent, ő távolíthat el mindenkit a király környezetéből s nyújthat a megtérésre alkalmat. A dolog — mint a hercegnő mondta — sürgős és egy lélek örök üdvéről van szó. A yorki herceg erre csakugyan a király betegágyához futott s halkán szólt hozzá, mintha csak valami állami ügyet intézne vele. A király erre hangos szóval felelt: „Igen, igen teljes szívemből!” Az ugyancsak jelenlevő francia nagyköveten kívül senki sem gondolta, hogy az Egyházba való visszatérésről van most szó. „Hozzak papot?” — kérdi erre a yorki herceg. „Igen, öcsém, — válaszolt a király — hozza ide az Isten szerelméért s ne veszítsen időt... De mégsem, ebből baj származnék önre nézve.” „Ha az életembe kerülne is, — felelt erre a herceg — akkor is hoznék önnek papot.”

Igy is történt. A király feloldozást nyert, felvette a szentkenetet és megáldozott. A pap ezután a titkos lépcsőn ismét eltávozott. Másnap, 1685 február 6-án a király kilehelte lelkét.

II. Károly halála után egy fekete láda fenekén két kéziratot találtak. Az egyik francianyelvű s kétségkívül Colombiéretől származik. Íme, egy részlete: „A napokban tartott eszmecserénk reményem a legfőbb pontban kielégítette önt: abban ugyanis, hogy Jézus Krisztusnak itt a földön csakis egy Egyháza lehet.”

A másik II. Jakab kezeirása. „Fivérem, az elhunyt király dolgozószobájában találtam ezt az eredeti kéziratot. Mellette voltam, mikor szent hitünkéről nyilvános vallomást tett s midőn Anyaszentegyházunk szentségeit fogadta. Ezért tanúskodhatom róla, hogy mint jámbor keresztény halt meg. Jakab.”

P. Colombière nagykiterjedésű levelezést is foly-

tatott. Lelki ügyeket érintő dolgokban a legkülönbözőbb rendű s rangú egyéneknek írt. 138 levele maradt reánk. Közvetlen halála után megkezdték azok összegyűjtését és 1715-ben egy kötetre való anyag telt belőlük.

A nagybőjt folyamán a férfivilággal külön is foglalkozott s sorozatos előadásokat adott nekik. Ez alkalommal is nyíltan beszélt Jézus Szívéről.

Nem hanyagolta el a Londonban megmaradt, a viharoktól megkímélt szerzetesi családokat, így nevezetesen az angolkisasszonyokat sem. Mikor 1678-ban törvény elé állítják, a vádpontok között az is szerepel, hogy a város apácáival vallásos összeköttetést tart fenn. Maga Colombière 1677-ben fitesztéréhez a londoni angolkisasszonyokról így ír: „Minő szent nőkkel találkoztam itt! Ha elbeszelném neked ezeknek életmódját, csodálkoznál rajta.” (Festschrift zum Gedächtnis des 300 jährigen Bestehens des Institutes B. M. V. der Englischen Fräulein in Bayern. 1626—1926.)

Ébresztette és fejlesztette a szerzetesi hivatásokat. Minthogy pedig Angliában a visszavonult élet lehetetlen volt, a jelölteket a charollesi orsolyákhoz vagy a paray-i vizitációba küldte. Támogatta a yorki hercegnőt, aki Flandriában vizitációs házat akart alapítani. A terv nem sikerült. Erre Londonban, a Szent Pál-katedrális oldalán szerveztek titkos kolostorszerű közösséget. Ez is a P. Colombière ellen benyújtott vádiratnak egyik főpontja volt.

Talán sikerült némi vázlatos képét adnunk annak az óriási tevékenységnek, amelyet a törekeny egészségű páter rövid kétéves angliai tartózkodása alatt kifejtett.

„Bőséges okom volna panaszkodni a túlterhelés miatt, amely hivatalommal reám nehezedik — vallja be egy orsolyarendi apácának. — A magány kétségtelenül kedvesebb volna nekem. Azonban inkább halva lássam magam, semhogy egyetlen szóval enyhítést kérjek. Noha napközben alig van óram, mikor Istenre gondolhatok, mégis úgy hiszem, nagyon helytelen volna ily ürügy alatt magamat kivonnom a Gondviselés vezetésé alól, amelynek annyira átadtam magam, hogy minden boldogságomat beléje helyezem. Nem a lelki gyakorlat, sem a hosszú lelki beszélgetés, hanem egyedül *önakaratumk feláldozása* tesz szentekké bennünket.”

Életelvnek vallotta: „*Ha megtaláljuk Istent, könyryű vigasztalódnunk minden más dologban.*”

Önmegtagodott, vezeklő élet

„A szerzetesi élet lánc, amelynek minden szeme önmegtagodás.” Ezt Colombière atya jól tudta és egész életében meg is valósította. Nem elégedett meg azzal az önmegtagodással, amely a sok gonddal és munkával kapcsolatos és amely nem ritkán a bár nemes, de ösztönszerű érvényesülési vágy kiteljesedése. Ő a munkához még bámulatos önfegyelmézést és pozitív vezeklést is csatolt.

A legfegyelmézettebb kolostorban sem élhetett volna szigorúbban, mint amilyen életet ő a királyi palotában élt. Szobáját csak szükségéből hagyta el. Más helyiségbe soha be nem lépett, mint amelybe hivatasteendői szólították. Szobája ablaka a palota előtti térre nyílt, de soha azon ki nem tekintett. Két év alatt Londonnak semmi nevezetességét meg nem nézte. Más látogatást nem tett, csak olyat, amelyet valamely léleknek java, üdve tett szükségessé. Bár gyomra az angol konyhát nem igen bírta, soha más táplálékot nem kért. Nem engedte meg, hogy neki

külön fűtsenek, s fekvőhelye egyetlen derékalj volt, amelyet maga tett naponként a szoba közepére. Bár nagyon szerette a zenét, fogadalmat tett, hogy önként nem hallgat muzsikát. Bár állásánál fogva tekintélyes összegek felett rendelkezett, a szent szegénységet mégis a lehető legszigorúbban megtartotta. Magára úgyszólván semmit sem költött, hanem mindent — engedéllyel — a szegényekre. Ehhez járultak még a Társaságban szokásos vezelekék.

Nem kell azonban azt gondolnunk, hogy mindezért Isten őt sok és nagy lelki vígasszal kárpótolta. Minden esetben benső örömet okozott neki a reábizott lelkeknek, különösen a szentéletű yorki hercegnőnek előmenetele az erényben és a számos megtérés s visszatérés az Egyházba, amiben Isten őt használta eszközül. De e mellett nem hiányoztak a nagy lelki szenvedések sem. Igen elhagyatottnak érezte magát Istentől és embertől. Böven ízlette a szív számkivettségét, éspedig oly fokban, hogy bármily zárkózott volt is saját lelke ügyeit illetően, olykor leveleiben mégis gyengéden panaszkodik. Mélyen átéri saját méltatlanságát és semmisségét. Kétkedik, vajjon a lelkek vezetésével nem árt-e többet, mint használni. Aztán kísértések gyötrik. Maga bevallja: „Szegény szívemet a szenvedélyek minden neme naponta ide s tova hányja.” Nem hiába hirdette önmagára is célozva: „Vajmi elismerést érdemel a tartózkodó szüzesség, amely állandóan vasrostéllal veszi magát körül, vezeleké inggel és övvel van felvértezve és magas falakkal körülvárva.” Vagyis a tisztaság még az ily védelmet is megérdemli és megokoltá teszi. . . . De hol voltak a tisztaságnak ily védőbástyái a kihívóan erkölcsstelen udvari környezet-

ben? Magának a királynak, II. Károlynak kegyencnőit már számon sem tartották. A Porthmouth-i hercegnő uralkodott az udvarban, mint maga a királyné. Egy korabeli ujság így ír róla: „Whitehalli palotája gazdagságban és pompában tisztesen felülmúlja a királynéét.”

Colombière olykor Keresztelő Szent János bátorságával ki is kel a sok szemérmertlenség ellen. „Az asszonyok — mondta egyik beszédében — fáklyául szolgálnak az ördögnek, amellyel az lángra lobbantja a szemérmertlenség tüzét.” És sajnos, az udvar az effajta fáklyák lángjától szinte pazar fényben úszott.

„Hiába, — mondja Colombière — nincs oly visszavonult, nincs oly szigorú élet, ahol a tisztaság ellen-ségre ne találna.” Magatartását ebben a kritikus helyzetben kiolvashatjuk abból a programmból, amelyet maga elé tűzött: „A jó szerzetes elejét veszi a rossz gondolatoknak az által, hogy mindent kerül, ami azokat felidézhetné. A tökéletes szerzetes pedig eltölti lelkét az imában szent gondolatokkal, sanyargatja magát és így veszi elejét a rossz gondolatoknak. Az előbbi visszatitítja a bűnös örömeit, az utóbbi az ártatlanokat is és az önsanyargatásban leli örömét.” „Száz nyitott szeműnknek kellene lennie, hogy elkerüljük mindazt, ami árthatna az angyali erénynek.”

A sok munka és benső szenvedés kimerítette erejét és megtámadta egészségét. Mindez nagyon megokolja, hogy miért nevezte P. Colombière Angolországot a „kereszték országának”. Pedig a keresztút még nem ért fel a Kálváriára. Néhány, éspedig legkeserve-sebb állomás még hátra volt belőle.

(Folytatása következik.)

Irodalom

W. Hünermann: A RAJNAPARTI DÓM. Fordította: Dr. Sallér Hermann. Korda R. T. kiadása, Budapest, 1943. 212 lap. Ára 5.— P.

A szomorú sorsra jutott kölni dóm születése köré csoportosul a regény minden eseménye. Am a központi helyet mégis a premontréi-rendi Boldog Hermann József élete és a vele kapcsolatos események foglalják el. A könyv lapjain megelevenedik előttünk a középkor társadalmi élete, a kis Hermann József szüleinek helyzete, a kolostorok jótékonyága. A regény kezdetén kibontakozik előttünk Köln szomorú sorsa, a sok pusztítás és pusztulás, mert főpásztor nem törvényesen jutott a javadalom birtokába. De a halál őt a kétségektől, a várost a további szenvedésektől megváltja. A kis Hermann bekerül a kolostor diákjai közé. Komolyságával mindig elűtött a többiek-től, tanulmányait nagy szorgalommal végzi, pappá is szentelik. Erre az alkalomra Iburga nővér rózsás kelyhet készített Hermannak, mert Hermann nagyon szereti a rózsát. A kolostorban szentül él, nagy önmeg-tagadással végzi a legegyszerűbb munkákat, közben szívesen segít, ahol tud. Ifjúkori társai közül egyik elzúllik, akire mint rablora bukkan rá, de azután magában áll a rabló, elmegy a keresztshadtal, hogy veze- keljen vétkeiért. Később visszatér, végül is Hermann atya az egyik apácakolostor sertésnyája mellé ajánlja, mert az előbbi pásztor, a francia király álnéven vezelekő fia, meghalt. Hatalmas urak rabolnak, ezeknek ellen-

szegül Engelbert érsek, ellenük indul seregével. Hiába kéri Hermann, hogy maradjon otthon, az érsek nem hallgat rá. Orgyilkos módon meg is ölik. Hermann József élete csendes keretek közé van beágyazva, kerüli a feltűnést, szereti a magányt, de ha arról van szó, hogy segíteni kell másokon, mindig készen áll. Orát javít, buzdító beszédeket tart a kolostorban, elhelyez szegény munkanélkülieket, közbenjár az el-ítéltek érdekében, ihleti a miniatűr-festőt gyönyörű raj-zokra. Távol kolostorától hal meg, de azután haza-vitték holttestét övéi. Egész életét jellemezte a kis esemény, mely gyermekkorában történt vele: Aján-dékba almát kapott a kis szegény és didergő fiú s az almát a boldogságos Szűznek adja át, aki a legenda szerint átvette az ajándékot. Ilyen volt mindig Her-mann József lelkülete. A könyv nagyszerű olvasmány. Érdekesítő, lelkesítő és lélekzetelállító az események sodrának vázolásában. Művész volt, aki írta, de mű-vészettel gondozta a fordító is. A tartalmas és nemesítő könyv nagyon alkalmas az ifjúság kezébe ajándéknak.

Zaymus Gyula: BELÉNDEKI UDVARHÁZ. A POR-CELLÁNMAJOM. Regény. Korda R. T. kiadása. Budapest, 1943. 318 lap. Ára 6.50 P.

Mindkét rövidlelkűzetű regény immár második kiadásban jelenik meg a Korda izléses kiadásában. Az első regényben megjelenik előttünk egy veszni-indult birtok élete. A család kihalt, a tulajdonos egyik távoli rokonát nagy utánjárással felfedezik, aki egy-

szere belesöpöppen a nagy jólétebe. Éppen hogy elhagyta a főiskolát, melyen erdésznek készült, tehát kellő tapasztalat híján indul neki az új életnek. De segíti őt a birtok erdésze és jogtanácsosa. A környéken sok rablás és gyilkosság történik, de a tetteseket sohasem tudják kinyomozni, mert a szolgabíró összejátszik velük, aki pályázik a birtokra, mert tudja, hogy Windstein erdész nevelt lánya a törvényes örökös. Azon mesterkedik, hogy az új tulajdonost, Ramsay Gézát, eltegye láb alól. Mikor Ramsay, az erdész nevelt leányát, Monikát eljegyzi, ez kéri, hogy este ne menjen el tőlük, mert sötét alakok olázkodnak a környéken, de Ramsay elindul. Midőn Monika utánanéz, látja, hogy valaki nyomon követi Ramsayt, erre leakasztja a fegyvert a falról, s mikor az orgyilkos céloz, Monika is azt teszi, hogy védje vőlegényét, de ekkor elájul. Mindenki azt hiszi, hogy Monika lőtt rá Ramsayra, mert mellette találták meg a fegyvert. Végül is kisül az igazság, a félreértések eloszlanak, Monika, a grófkisasszony, hozzámegy Ramsayhoz, a szolgabíró és a többi gonoszhoz elveszi méltó büntetését. — A másik regényben Hahóthy Eszter tanítónő és Sásdy Orbán tengeri útját élvezzük, mely alatt Eszter Ivonne néven szerepel és érdekfeszítő részletekben mondja el a történetét, legálábbis így hiszi Sásdy. Egy görög kereskedőtől porcellánmajmot kapnak ajándékba, melyet Eszter Palermóban kiszállva, Sásdynak hagy, aki magával viszi Budapestre, folytatja mérnöki hivatását, nemsokára főmérnök lesz, benyújtja új találmányait. Otthon jobban megnézi a porcellánmajom belsejét, benne a világító lámpa mellett megtalálja Ivonne, helyesebben Eszter vallomását. Autóján felkeresi, egy hét mulva megtartják az esküvőt. Az egy kötetben nyújtott regények bájosak és tiszták, világos tagolással adagolják az eseményeket, gazdagok fordulatban, néha izgalmas helyzeteken és jeleneteken ámulunk, máskor meg könnyfakasztó eseményekben gyönyörködünk. A jeles szerző itt is remekelt, mint minden eddigi művében. Hisszük, hogy sokan olvassák nemcsak gyönyörködéssel, hanem szellemi és lelki haszonnal is az izléses kiállítású művet.

MI TÖRTÉNT FATIMABAN? Szalézi Művek. Rákospalota. 47 lap. Ára 30 fillér.

Szentatyánk az egész világot felajánlotta a Boldogságos Szűz szeplőtelen Szívének. Azóta nálunk is egyesek és közületek is megtették ezt a felajánlást. Mikor 25 év előtt három portugál gyermeknek megjelent a Szűzanya, akkor intette őket imádságra, engesztelésre, áldozathozatalra és szeplőtelen Szíve tiszteletére. A jelenések hiteles történetét és a Szűzanya kívánságait ismerteti a jelen kis füzet. Ha az emberiség hallgat az üzenetre, elkerüli a poklot és a többi büntetést. Ezért kell imádkozni, vezekelni és tisztaságos Anya Szívét követni és tisztelni. Néhány fohász és XII. Pius pápa felajánló imádsága egészíti ki a füzetet, mely olcsósága miatt tömegterjesztésre nagyon alkalmas.

A FATIMAI SZŰZANYA SZEPLŐTELEN SZÍVÉNEK TISZTELETE. Szalézi Művek, Rákospalota. 48 lap. Ára 50 fillér.

Csodálatosak az isteni Gondviselés útjai. E gondviselésben nagy szerepe van a Szűzanyának, amint a csodás érem, a lasalettei és lourdesi jelenés és nem utolsósorban a fatimai események igazolják. Jézus Szíve mellett már azelőtt is tisztelték a Szűzanya szeplőtelen Szívét, de a fatimai jelenés újra és nyomtatékosan is felhívta rá figyelmünket. Az előbbi és jelen világháború borzalmai nyomtatékosan erre felé

irányítják figyelmünket, az Egyház tanítása is helyesli ezt a tiszteletet, ezenfelül a szentek példája is igazolja ezt. Mindezeket megfontolva ajánlotta fel az emberiséget a szeplőtelen Szívnek XII. Pius pápa. Ez a felajánlás nemcsak lelki vagy vallási tény, hanem világtörténeti esemény, melynek jelentőségét és horderejét csak a kegyelem és irgalom mértékével mérhetjük. Ez a kis füzet ügyesen állítja össze, amit Fatimával kapcsolatban világosan és röviden elmondhatni. Nagyon ajánlatos e füzet tömeges terjesztése.

Dr. Erdely Ferenc: A FATIMAI MADONNA ÜZENETE. Szalézi Művek. Lelki Kultúra Könyvei 20. szám. 223 és 234 lap. Ára 4.60 P.

Erdely professzor a legaktuálisabb tárgykörhöz nyúlt jelen művében, mert a két kötetre osztott írás lelki-gyakorlatos elmélkedéseket ad engesztelő lelkeknek. A mai elvadás és durvulás korában nagyon is szükséges az engesztelés. A hitében megingott és reményében meggyengült emberiség magára hagyva a tévelygések vargabetűjét járja. Kell tehát egy kézvezető, aki irgalmas lélekkel lehajol hozzá, megfogja a kezét és kivezeti a tévedések útvesztőiből és a bűn mélységeiből az istenkeresés tiszta magaslataira és a szeretetben gyökerező tisztultabb élettelfogásra. A szerző ilyen szerepre vállalkozik, mikor a fatimai jelenés erkölcsi tartalmát és a mai korhoz intézett figyelmeztetését nem történeti egymásutánban és elbeszélő modorban, hanem mintegy átcsoportosítva nyújtja. Az első kötetben kapjuk a fatimai Madonna üzenetét, aki a mennyországára, mindegyikünk igazi és örök hazájára irányítja figyelmünket. Egyedüli menedék számunkra üzenetének megszívvelése, mert különben a kárhozát örvénye elnyeli a bűnösöket. Legfontosabb eszköz az engesztelés, melyet mindenki magára venni köteles nemcsak saját, hanem az egész emberiség bűneiért. Leghatékonyabb fegyver a buzgó és hittel teljes imádság, a rózsafüzér imádkozása. A gyermekek megértették a Szűzanya üzenetét, továbbadták, erről szól a második kötetben. Sőt jeleztek a csapásokat és bajokat, ha nem akadnak engesztelő és áldozathozó lelkek. Tanúságul szolgál a három gyermek élete és hősiessége szenvedése. Valóban nemes gyümölcssei voltak a Szűzanya kegyes jószágának, mert már ketten megdicsőülve imádkoznak a világot s a szenvedő emberiségért. A mű utolsó része az isteni Szívhez utal minket és elkalauzol a Szűzanya szeplőtelen Szívéhez s így általa eljutunk minden irgalom és jószág kútfejehez, az Úr Jézushoz. Röviden ez a tartalma a szép műnek, mely tele van hittudományi mélységgel, apostoli buzgósággal és irgalmas segítenivágyással. A rövidre tagolt fejezetek és sok alcím nagyon könnyen kezelhetővé teszik a munkát. Lelki-olvasmánynak nagyon alkalmas, mint elmélkedési kézikönyv meg egyenesen időszerű és nélkülözhetetlen. Megtanít Isten tiszta szeretetére, bevezet az engesztelés gyakorlásába és elvezet a Szűzanya által Jézushoz.

Luigi Moresco: A FATIMAI SZŰZ. Fordította: Szirmai Boriska. Szalézi Művek, Rákospalota. 124 lap. Ára: 3.20 P.

Amilyen egyedülálló jelentősége volt sokáig Lourdesnak, éppolyan küldetése van és lesz sokáig Fatimának, a kicsi, jelentéktelen portugáliai helységnek, ahol 26 év előtt a Szűzanya megjelent három pásztorgyermeknek, akik közül kettő már régen az örökkévalóságba költözött, a harmadik meg mint egyszerű apáca szolgál Istennek. Nevükkel és igénytelen személyükkel kapcsolatos mindaz az esemény és az általuk elindult indítások, melyek az utolsó évben mozgásba hozták a

katolikus világot, mely felfigyelt a pápa szavaira és követte példáját az engesztelés nagy gondolatának hangsúlyozásában és az önfelajánlásban a Boldogságos Szűzanya szeplőtelen Szívének. Európa legszélsebb csúcspontján, a sokáig belső háborúktól és forradalmaktól megtépett Portugália egyik kis helységében játszódtak le az események, melyek azután foglalkoztatták a közelebbi és távolabbi közvéleményt. Az égen meglepő és feltűnő jelenségek közepette jött el az ég királynője, sőt megismételte látogatásait, melyekre mindig többen siettek, hogy tanúi legyenek és mielőbb hallják az ég üzenetét. A három gyermek sokat szenvedett, mert a rosszakarat útját szándékozott állni minden ilyen megmozdulásnak, de a Gondviselés befejezte művét és Portugáliában megnyílt a bűnbánat Lourdesja. A jelenés megszűnt, de a hatás állandóan továbbra is vonzotta a híveket, csodálatos megtérések történtek és történnek ma is. A titok, melyet a hívők hittel és a hitetlenek megvetéssel kezeltek, világos lett, eljutott mindenhova, hangot adott neki az Egyház feje. Ma már nem titok, hanem bizonyosság. Isten áldása és irgalma csak úgy lesz rajtunk, ha imádkozunk, vezeklünk és engesztelünk s ha a szeplőtelen Anyaszív mására alakulunk.

Dr. Keöpe Viktor: JAPAN KÉT ARCA. Vörösvárykiadás. 206 lap. Ára díszkötésben 12.80 P.

Japán ismertetését adja a könyv. Adja az ország és lakosai leírását, a falusi és városi életet, a sok küzdelmet, melyen az ország átment. A mai iparosodást és fejlődést is megismerjük. Látjuk felsorakozni a japán szokásokat, vallási rendszereket. A katolikus misszió is kapott megfelelő méltatást. A könyv inkább azt emeli ki, ami érdekes, így azután szívesen olvassák majd azok, akik kezébe eljut. A könyv ajánlható és árusítható.

Egry Irén: A NAGY ÚT. Társadalmi regény. Budapest, 1943. A Magyar Szentföld kiadása. 269 lap.

Asztalos Lidi történetét vesszük e könyvben. Lidinek már kiskorában az a hő vágya, hogy eljusson a Szentföldre. A pénzt rakosgatja, gyűjtögeti. Előbb a banktisztviselő állást betöltő fivére költi el, azután atyja halála után férjhezmegy, gyermekei miatt nem mehet, de azután elhatározza, hogy férjével a következő évben elzarándokol, ám a férjét a ló megrúgja és meghal. A terv most sem valósulhat meg. Magára marad négy gyerekkel. Elek nevű fivére papucskormány alatt van, nem segíthet rajta. Péter nevű nagy úr lett, de csak akkor jelentkezik, mikor egyik gyermekét, névszerint Magdát, örökbe akarja fogadni, mert nincs gyermeke. Lidi nem adja. Dolgozik, varr, vásárra jár, gyerekei közül Gyuri orvos lesz, Péter mérnök, Iván színesz, pedig Péter nagybácsi szerette volna, hogy hozzá szegődjenek be a bankba állásba. A fiúk megnősülnek, Péter vezet egy vállalatot, Gyuri orvostanár, Magda is férjhez megy. Anyjuk csak ritkán látogat el gyermekeihez, vidéken marad. Megéri az anya, hogy Magda is megszelidül gyermeke beteggyánál. Lidi nem jutott el a Szentföldre, de elvitték gyermekei a Budapesti épülő Magyar Szentföldre, ahol megtalálja a teljes békét és boldogságot. Közben hozzá jár el vigaszért két fivére: Elek és Péter is. Végül a hős anya csendesen elszenderül, eljutott a Nagy Út végére.

P. Unyi Bernárdin O. F. M.: A MOHÁCSI FERENCSEK TÖRTÉNETE. — Gyöngyösi Ferences-könyvek 8. sz. 1943.

Mohácson 1642-ben missziós állomást létesítettek a ferences atyák. Így e könyv 300 éves jubileumra készült. Hiteles történeti adatok alapján tárgyalja Szent

Ferenc fiainak munkálkodását Mohácson és a környéken a török hódoltság alatt és utána. A világiak segítéséről is részletesen beszámol, az újjáalakított III. rendről, gimnázium-alapításról és egyéb apostoli munkákról. Több kép díszíti a szép kiállítású könyvet.

Az Egri Érseki Jogakadémia Évkönyve az 1941—1942. évről. A kultuszminisztérium az 1942—43. tanévre még négy évfolyamot engedélyezett a jogakadémiáknak, ami egyetlen katolikus jogi főiskolánk jövőjére nézve újabb reményeknek ad tápot. Az Évkönyv dr. Ivánovich Emil igazgatónak e kérdéssről írt bevezetője után közli dr. Tóth József akadémiai tanár értékes előadását a világnézet és jogalkalmazás kapcsolatairól.

B. Elred rievallí apát könyve: A LELKI BARÁT-SAGRÓL. Fordította: dr. Henkey Hőnig Károly. Ludvig István könyvkiadó kiadása. Miskolc, 1943. 150 lap. Ára: 3.50 P.

Önzés, kislelkűség, idegesség, túrni nem tudás és az egymásnevelés lehetőségének hitéből való teljes kiabrándulás jellemzi korunkat. Dr. Henkey könyve igazi útmutatója a legnemesebb szeretetnek, az igazi baráti szeretetnek. Megmutatja, hogy a sok kettők-hármas tiszta szeretetéből hogyan árad a világra az igazi testvéri szeretet, melynek alapja az Isten-szeretet.

G. Morin O. S. S.: KÉTEZERÉVES ÉLETSTILUS. Fordították a pannonhalmi bencések. Szalézi Művek. Harmadik kiadás. Ára 3.50 P.

Az Egyház hitújítóinak, a szerzeteseknek belső életét világítja meg ez a könyv. Külön érdekessége, hogy a szerzetességet az Egyház születéséig vezeti vissza s ezzel történetileg illusztrál egy hatalmas igazságot, az Egyház papi hivatásának teljességét, krisztusi jellegét. Krisztus nemcsak bemutatója az üdvösség áldozatának, hanem végrehajtója is: Ő maga az áldozat. A szentmiseáldozatban is a papi áldozatbemutatást kezdettől fogva szervesen egészíti ki a hívők áldozatvállalása, amelynek a nagy üldözések után szervezett formát ad a szerzetesi intézmény. S amint Krisztus az Ő ártatlansága révén volt feje az emberiségnek még áldozatában is, úgy azok, akik áldozatának végrehajtásában részesülnek, a papi áldozatbemutatás által részesülnek Krisztus ártatlanságában is, s a megújított Paradicsomot varázsolják közénk.

Erdey Ferenc: ENGESZTELŐ ALDOZAT. Szalézi Művek. 160 lap. Ára 1.40 pengő.

A „Lelki kultúra könyvei” című sorozat gazdagodott e 19. számként megjelenő kis kötettel. Megtartott szentórák és engesztelő imádások kiemelkedőbb gondolatait gyűjtötte egybe a szerző, hogy megtanítsa a helyes engesztelésre. Ezzel nagy szolgálatot tesz imaéletünk tisztább kialakítására, az Istenel való benső kapcsolat őszintébb megteremtésére és a program-kereszténység káros hatásainak kiszorítására.

Nem ritka az a felfogás, hogy az engesztelés révén akkor is megszabadulhatunk bűneink következményeitől, ha továbbra is bűnben maradunk. Így az engesztelés nem áldozat lesz, hanem istenkisértés; a vallás nem kultusz, hanem szociális tényező. Ezért van, hogy viharban tanul meg az ember imádkozni — félelemből, s a hit tanít meg jól imádkozni, engesztelni — szeretetből. Aki félelemből imádkozik, a bűntetése elhárítását reméli, aki szeretetből: csak az Isten iránti sérelmet nézi. A hit imádságát tanulhatjuk meg a nagy-elmelkedő kis könyvből s ezt vegyük kezünkbe, ha nélkülözéseink eltértenének a hitből fakadó ima lelkiületétől.

ÚJ MAGYAR KÖNYVEK:

- A fatimai Szűzanya szeplőtelen Szívének tisztelete.** Ára 50 fillér.
- Csávossy Elemér S. J.: **Egy sír a Duna felett.** Bogner Mária Margit élete. V. kiadás. Ára 3.50 P.
- Fargues Mária: **Nénett De Guigné Anna élete.** Fordította: P. Sall Elek O. F. M. Ára 4.20 P.
- Galla Ferenc: **XII. Pius pápa 1942. karácsonyi rádióbeszéde.** Ára 10 fillér.
- Hünermann—Sallér Hermann: **Rajnaparti dóm.** A most lebombázott kölni dóm köré csoportosulnak az események. Regénynél is érdekesebb életrajz. Ára 5.— P.
- Kisházi Mihály: **A szívgárdavezetés segédkönyve.** II. kiadás. Ára 5.— P.
- Páter Ernő: **Égben írt könyv.** A lisieuxi Kis Virág földi élete. Ára 4.— P.
- Róbert atya: **A jó Isten Csalogánya.** A Kisded Jézusról nevezett Szent Teréz természetszeretete... Ára 1.80 P.
- Tiszta férfiúság az egyetemeken.** Előadások a szexuális kérdéstről az egyetemi ifjúság számára. Ára 1.50 P.
- Zaymus Gyula: **Beléndeki udvarház.** Tiszta katolikus szellemben megírt érdekes regény. II. kiadás. Ára 6.50 P.

CSALADOK FIGYELMÉBE:

- Anghi Csaba Geyza: **A háziyülgerezna termelése és kikészítése.** Ára 60 fillér.

Szeptember elején jelenik meg:

Dr. Halász Pál kanonok-plébános kitűnően szerkesztett könyve:

„... És a szegényeknek hirdettetik az Evangélium”

Az év minden vasár- és ünnepnapjára ad sok példával ellátott beszédeket. A nagy gondval készült munkát különösen egyházi szónokoknak ajánljuk.

XI. Pius pápa szavai:

„Istennek az égben és minékünk a földön nincs hőbb kívánságunk, mint hogy minél több imádságot és áldozatot ajánljanak föl a papokért.”

Ezt segítjük elő, ha megvesszük és ismerőseinket rávesszük, hogy imádkozzák

P. HUNYA DÁNIEL S. J.:

A nyáj a pásztorért című imafüzetét. Ára 1.— P.

Szentkilenced a **FATIMAI SZENT SZŰZ** tiszteletére. Ára 10 fillér.

XII. Pius pápa imája a békéért Szűz Mária szeplőtelen Szívéhez. Ára 2 fillér.

A MINISTRÁCIÓ

latin nyelvű szöveg, de magyaros kiejtéssel, magyarázatokkal. Belőle könnyen megtanulhatja mindenki a ministrálás módját.

Ára 6 fillér.

Két értékes, zsebben hordható elmélkedési könyv:

CSER LÁSZLÓ S. J.:

Jelenvalók és örökkévalók

A fiatal kínai misszionárius válogatott elmélkedései. Ára 1.80 P.

CHARLES—GÁLFFY:

Isten közelében

Három kis kötetben. Valóban magávalragadó, páratlanul szép, modern stílusban megírt elmélkedések. A három rész együtt 10.— P.

Augusztus vége felé jelenik meg:

Hegedüs László S. J. gimnáziumi tanár kitűnő könyve:

Búcsúfohások

címmel.

Az imakönyvalakú mű sok értékes búcsúfohászt sorakoztat fel. A rendkívül hasznos, az Egyház szent búcsúival ellátott imákat igen ajánljuk.

Sokan imádkozzák, de kevesen értik a SZENT ZSOLOZSMA szövegét. Ezen akart segíteni P. Szunyogh Ferenc O. S. B., mikor közreadta:

A SZENT ZSOLOZSMA

című kétkötetes könyvét.

A sok művészi képpel illusztrált munka ára 8.50 P.

Ismét megjelent:

a közkedvelt Nőszövetségi

MISEKÖNYV

Kedvelt zsebalakban, finom hártypapíron.

A vasár- és ünnepnapok szentmiséket tartalmazza.

Az állandó rész latin nyelven is megvan, a változó részek csak magyarul. Ára 8.— P.

KÉPESKÖNYVEK KISGYERMEKEKNEK:

Az őrzőangyal. Nyolc lapos, nagyobb alakú képeskönyv. Tanítómesék az őrzőangyalával kapcsolatban. Ára 3.50 P.

Mit csinált a kis Jézus. Jóra ösztönző, mindig a kis Jézus tetteit a gyermek szemei elé állító, nevelőhatású versikékkel. Szép színes képekkel. Ára 3.50 P.

Jézuskával, angyalkával. Fenti képeskönyvek színes képeiből készült, de sok rövidebb és hosszabb mesével kibővített könyv. Elemista gyermekek számára a legmegfelelőbb elbeszélések. Léleknevelők és szórakoztatók. Az elbeszéléseket a gyermekek kedvenc írónője: Blaskó Mária írta, a képek Benedek Kata festette. Ára 6.— P.

MESÉSKÖNYVEK:

Harsányi Gizi, a rádió mesemondója: **Ezüsterdő, selyemré.** Tizenegy fordulatos, szép mese. Elemistáknak való. Ára füzve 3.50 P, kötve 4.50 P.

Pogány Kázmér: **Esti mesék.** Tizennégy mesét tartalmaz, kissé hosszabbak, a gyermek képzeletét lekötők. Ára 2.— P.

Viktor Csaba: **Jézuska kis virágai.** Tizenkilenc valóságos tartalmú mesét tartalmaz. Főleg szívgárdista gyermekek számára. Ára 1.80 P.

Apapa: **Ildikó.** Nevelőhatású mesék az apróságok, főleg kisleánykák számára. Ára kötve 3.20 P.

Tanuljunk a Jézuskától. Bájos, szebbnél-szebb Jézuska-legendák. Ára 1.30 P.

VÁTH JÁNOS:

A HÁRFÁS LEÁNY

Igen bájos elbeszélés Sopron fel-
szabadulásának idejéből Ára 1'60 P.

A Bambino kis zarándokai

Zamatos nyelvezettel írt elbeszélés kisebb fiúk részére.
Ára 1'20 P.

KÖNYVEK FIÚK SZÁMÁRA:

Biró Bertalan dr.: **A szegedi üstökös.** Szórakoztató, lekötő érdekességű történelmi regény a fiatalság számára. Ára 4.80 P.

Kaszap István útja. Kaszap Istvánnak, a fiatal jezsuita noviciusnak életrajzát sokan ismerik. Már eddig is több kiadást ért P. Endrődy könyve. Most új életrajza jelent meg a fiatal hősnek, Blaskó tollából. Sok szép kép díszíti. Ára 2.— P.

Brilot—Csontos—Pintér: **Harc a repülőért.** Egy hőselkü diák története. Csupa izgalom, érdekesség váltakozik a kötetben. Ára füzve 2.— P.

Finn S. J.: **Tom Playfair.** Ára füzve 4.50 P, kötve 7.— P.

— **Wynn Percy.** Ára füzve 3.— P, kötve 5.50 P.

— **Harry Dee.** Ára füzve 3.— P, kötve 5.50 P.

Bár a három kötet egybefüggő, azért külön-külön is befejezett egészset alkot. Valamennyi egy amerikai nevelőintézet diáktörténeteit dolgozza fel érdekfeszítően, lebilincselő módon.

Gereben László: **Akos vitéz útja.** Pompásan megszerkesztett történelmi regény, kitűnő korrajz. Ára füzve 3.80 P, kötve 7.50 P.

Horváth Miklós: **Szól a lant.** Regényes elbeszélés Beke Balázsról, Tinódi Lantos Sebestyén tanítványáról. Ára füzve 2.90 P.

P. Plus S. J.—Uhl Antal: **Az életút előtt.** Értékes kalauz a fiúifjúság részére. Mindenre kitér, okos tanácsokat ad elmélkedések formájában az egész életre. Ára füzve 2.50 P, kötve 5.— P.

Spillmann S. J.: **Gyónási titok áldozata.** II. kiadás. Való történeten felépült regény. Egy, a gyónási pecsétet megőrző fiatal papnak megrázó, tragikus, minden detektívdráma érdekességét felülmúló története. Ára kartonkötésben 3.80 P, kötve 7.50 P.

P. Tomka Ágoston S. J.: **Salamon kincse.** Salamon Árpád székely vegyész-mérnök ősei birtokán, Gyergyó-Magasfalván csodás kincset talál. Hosszas kísérletezéssel aranyértéket vegyít belőle. Pénzén gyarmatot vesz Ausztráliában. Később meggyanúsítják, de az igazság sok bonyodalom után kiderül. Izgalmas regény és tanító hatása. Ára füzve 4.— P, kötve 7.50 P.

Weiser—Belányi: **Alpesi fény.** III. kiadás. Alap gondolata: tisztán maradni a fertőben is! A vörös Bécs idejében egy középiskola egyik osztályának tanulói közt lejátszódó történet keretében szemlélteti a kiváló író és pedagógus a modern ifjúság problémáit. Nevelő hatása messze kiható. Ára kartonkötésben, szép címlappal 2.— P, kötve 3.80 P.

Weiser—Csépai: **Válaszúton.** Érdekes útitörténet. Nagy sajtóregény. Egy 15 éves fiú világlátásra megy és érdekes tudósításokat küld apja lapjának. Mindvégig érdekes, lebilincselő regény. Ára füzve 2.90 P, kötve 5.50 P.

Zaymus Gyula: **A piros fűtyülő.** Zaymus e könyvében egy kis inasnak eseményekben gazdag életét tárja az olvasó elé. Később jeles feltaláló mérnök lesz belőle. Ára füzve 3.— P, kötve 5.50 P.

**A könyvek megrendelhetők a Korda könyvkereskedésében,
Budapest, VIII., Mikszáth Kálmán-tér 4. szám.**

Nyomatott: Korda R. T. nyomdájában, Budapest, VIII., Csepreghy-utca 2. (Felelős: Meininger Ferenc.)